

3 1761 04133 2933

BIBLIOTHÈQUE HISTORIQUE DU LANGUEDOC

ÉTUDES ET DOCUMENTS SUR L'HISTOIRE RELIGIEUSE, ÉCONOMIQUE ET SOCIALE DU LANGUEDOC AU MOYEN-ÂGE

PUBLIÉS PAR
M. JEAN GUIRAUD
PROFESSEUR A L'UNIVERSITÉ DE BESANÇON

CARTULAIRE

DE

NOTRE-DAME DE PROUILLE

PRÉCÉDÉ D'UNE ÉTUDE SUR

L'ALBIGÉISME LANGUEDOCIEN AUX XIIE & XIIIE SIÈCLES

TOME II

PARIS
ALPHONSE PICARD ET FILS, ÉDITEURS
82, Rue Bonaparte
1907

BIBLIOTHÈQUE HISTORIQUE DU LANGUEDOC

ÉTUDES ET DOCUMENTS

SUR

L'HISTOIRE RELIGIEUSE, ÉCONOMIQUE ET SOCIALE
DU LANGUEDOC

AU MOYEN - AGE

PUBLIÉS PAR

M. JEAN GUIRAUD

PROFESSEUR A L'UNIVERSITÉ DE BESANÇON

PARIS

ALPHONSE PICARD ET FILS, ÉDITEURS

82, Rue Bonaparte

1907

CARTULAIRE

DE NOTRE-DAME DE PROUILLE

TOME II

SUIVI D'UNE TABLE ET D'INDEX

Edition de 300 Exemplaires

N°

BIBLIOTHÈQUE HISTORIQUE DU LANGUEDOC

Cette collection sur l'histoire religieuse, économique et sociale du Languedoc au Moyen-Age, comprendra les publications suivantes :

- I. — **Cartulaire de Notre-Dame de Prouille**, précédé d'une Etude sur l'Albigéisme languedocien aux XIIe et XIIIe siècles et suivi de tables et d'index. — 2 vol. in-4° **50 fr.**
- II. — **Visite du Monastère de Prouille (1340)** précédé d'une Etude sur le Monastère de Prouille au Moyen-Age. — 1 vol. in-4° **25 fr.**
(Paraîtra en 1907)
- Ces trois volumes ne se vendent pas séparément ; les souscripteurs des deux premiers s'engagent à retirer le troisième à sa publication.
- III. — **Inventaires Narbonnais du XIVe siècle**, précédés d'une Etude sur le Mobilier languedocien au Moyen-Age, et suivis d'un glossaire. — 1 vol. in-8° **10 fr.**
(Paraîtra en 1907)

EN PRÉPARATION :

- IV. — **Comptes de construction de navires de guerre au XIVe siècle**, précédés d'une Etude sur l'Arsenal maritime de Narbonne en 1319. — 1 vol. in-4°.....
- V. — **Comptes de gestion des domaines archiépiscopaux d'Alaigne et de Quillan au XIVe siècle**, précédés d'une Etude sur la Vie rurale en Languedoc au Moyen-Age. — 3 vol. in-4°.....
- VI. — **Bullaire des provinces de Narbonne et de Toulouse**, depuis les origines jusqu'à la fin du grand schisme (1417) précédé d'une Etude sur la Vie religieuse du Languedoc au Moyen-Age.....

DE
801
P95 A2
00f 2

V. ACTES DE PROFESSION ET DE *DONATION*¹

Ermengarde Godoline et son mari, Sans Gasc, se donnent à Prouille et lui abandonnent leur maison de Villasavary et leurs biens meubles et immeubles. Vilar et son frère Galard les affranchissent, ne se réservant que quelques redevances bien précises sur leurs biens.

Notum sit omnibus hominibus quod ego, Ermengards Godolina, et vir meus, Sancius Gascus, bono animo et gratuita voluntate, damus et laudamus nosmetipsos et omnia nostra Domino Deo et Beatae Mariae et omnibus sanctis Dei et sanctae Praedicationi et domino Dominico de Osma et omnibus fratribus et sororibus qui hodie sunt, vel in futuro erunt; et damus nostram domum quam habemus et tenemus in castro Vilarii, cum omnibus aedificiis suis; et affrontat se ab oriente in domum Petri Martelli, ab occidente in locali Raimundi Capeleti et de Bernardo Arnaudo, ab aquilone in domibus de Brediciis. Et damus similiter nostram ortum quod habemus et tenemus a Poncio Humberto in decimario S. Petri terrae Caplatae, et affrontat se ab oriente in via, a meridie in ipsa haereditate in aqua, ab aquilone similiter; et damus simul alia omnia nostra mobilia et immobilia, ubicumque habeamus et tenemus.

Ego, Vilarius, et frater meus Galardus, nos simul, per nos et per omnem nostram posteritatem, laudamus et concedimus Domino Deo et sanctae Praedicationi praedictam domum, jure nostro salvo, scilicet nostro servicio un^{or} denariorum, et affrancamus jamdictam Ermengard et viro suo Sancio [*sic*] et omnes alios de Pictam Villam qui ad sanctam Praedicationem donaverunt. De annona et de caseos, et de ova, et de palea et de vinitis et de boves et de omnia alia, servicia retinemus.

Facta carta ista, mense augusti, feria quarta, luna xi, regnante Philippo rege, anno ab Incarnatione Domini M^oCC^oVII^o.

1. Nous désignons ici, par ce mot, les professions des *donats*.

Testes hujus rei sunt : Hugonus de Rivo et W. Isarnus de Prolano et Bernardus Raimundus et Raimundus Magister et Petrus Sadia et En Quatre. W. de Ollisfractis scripsit.

COPIE : Bibl. Nat., fonds Doat, t. 98, f° 3.

IMPRIMÉ : Balme, *Cartul. de S. Dominique*, t. I, p. 161.

235

Prouille, avril 1212.

Arnaud Marty se donne au monastère de Prouille avec sa femme, son fils, ses biens meubles et immeubles, promettant pour l'usufruit de ses terres, de payer au couvent un cens annuel de 12 deniers melgoriens, le jour de Pâques.

Notum sit omnibus hominibus hec audientibus quod ego, Arnaldus Martini, motus amore Dei et Beate Marie, bono et libentissimo animo et pro redemptione anime mee, dono meipsum et meam uxorem et filium nostrum, Arnaldum, qui ad hec fuerunt et dederunt, sicut ego, Sancte Marie de Prolano et loco ipsius et abacie et domino Dominico Oxomensis (*sic*) canonico et cunctis fratribus et sororibus presentibus et futuris, ibi Deo et Sancte Marie et monasterio de Prolano servientibus, et omnia bona nostra mobilia et immobilia que habemus et habebimus, et facimus inde homines et fratres, ut rogent Deum et Sanctam Mariam pro nobis et colligant nos in suis benefactis et orationibus, et manuteneant nos et custodiant, et omnia bona nostra mobilia et immobilia que habemus et habebimus ut suos (*sic*) homines et fratres, et pro badlia dabimus dabimus [*sic*] ibi xii denarios melgoriensium, annuatim, in festo P Ashe, in perpetuum, quos laudamus et damus habere super vineam *de lo Cinal* quam tenemus de Prolano, que affrontat se ab altano in vinea Petri Canal, et ex meridie in via, et a circio in via, et ab aquilone in terra Petri Martini de Mont Cadeira et quisque nostrum dabit ibi v solidos melgorensium, in fine suo, pro Dei amore et pura elemosina.

Testes hujus rei sunt : Isarnus Bola, Raines de Fenoletto, Arnaldus Astrugs, Faniaus, Guillelmus de Monredon. Facta carta ista mense aprilis, feria vi^a, anno ab Incarnatione Christi M^oCC^oXII^o, regnante Philippo, rege Francorum. Arnaldus Sancii de Lauriaco scripsit.

ORIGINAL : Arch. de l'Ordre à Rome.

IMPRIMÉ : Balme, *Cartulaire de S. Dominique*, t. I, p. 295.

236

Prouille, 7 mai 1212.

Bernard Catolica de Barsa se donne au monastère de Prouille avec ses fils et ses biens, et promet de payer au couvent un cens annuel de 2 sous melgoriens, le jour de la Toussaint.

Notum sit omnibus hoc audientibus quod ego, Bernardus Catolica de Barssa, motus amore Dei et Beatae Mariae, bono animo ac libentissimo, ac pro redemptione anime mee, dono meipsum et meos filios, Petrum et Bernardum, Sanctae Mariae de Prolano, et loco ipsius, et abbatae et tibi domino, Dominico Oxomensis (*sic*) canonico; et misi manus nostras inter vestras, genuflexo, osculando; et dono meipsum et filios meos predictos et omnia bona nostra, mobilia et immobilia, fratribus et sororibus, praesentibus et futuris, et abbatae

Sanctae Mariae de Prolano; et facimus hominum ibi et fratres facimus inde similiter, ut rogent Deum et Sanctam Mariam pro nobis et colligant nos in suis benefactis et orationibus. Et nos, pro servicio, dabimus ibi annuatim, in perpetuum, duos solidos melgorienses pro nobis et pro nostris bonis mobilibus et immobilibus, in festo Omnium Sanctorum; et quando habitum recipere voluero, dabo ibi, necum, centum solidos melgorienses pura eleemosyna, ut Deus dimittat mihi omnia peccata mea.

Et ego, Dominicus, canonicus Oxomensis, per nos et abbatiam Sanctae Mariae de Prolano et per omnes fratres et sorores, presentes et futuros, inde recipio te, Bernardum Catolica de Barssa, per fratrem et per hominem et filios tuos, Petrum et Bernardum, et omnia bona vestra, mobilia et immobilia, praesentia et futura; et manutenebimus et custodiemus vos et omnia vestra bona, Deo annuente, pro posse nostro, bona fide, et colligimus vos in benefactis et orationibus nostris et abbatae Sanctae Mariae de Prolano.

Testes hujus rei sunt: Usalguerius de Fenoletto et frater ejus Raines, et Guillelmus Faber de Faris et Poncius Rozaudi, et Bernardus Augerii. Facta carta ista, nonas maii, feria 11^a, anno ab incarnatione Domini MCCXII, regnante Philippo, rege Francorum. Arnaldus Sancii de Lauriaco scripsit.

COPIE: Bibl. Nat., fonds Doat, t. 98, f° 7.

IMPRIMÉ: Balme, *Cart. de S. Dominique*, t. I, p. 203.

237

23 avril 1230.

Pons Estève et sa femme, Catalana, se font donats au monastère de Prouille, et lui donnent tous leurs biens.

Notum sit quod Poncius Stephanus et ejus uxor, Catalana, eorum sponte, dederunt et concesserunt se ipsos, scilicet animas suas et corpora sua Domino Deo et beate et gloriose Virgini Marie, matri sue, et fratri Ramundo Catalano, priori domus Prolyani, et omnibus ejus successoribus et omni conventui ejusdem domus, presenti atque futuro; et dederunt et concesserunt, eorum sponte, prefatus Poncius Stephanus et ejus uxor Catalana, prefato fratri Rainundo Catalano, priori domus Prolyani, et omnibus ejus successoribus et toti conventui ejusdem domus, presenti scilicet atque futuro, in bona et vera et firma et perpetua helemosina, omnes suos honores et omnia jura sua et bona mobilia et immobilia, que ipse Poncius Stephanus et ejus uxor Catalana habebant, nec tenebant [*sic*] nec habere aut tenere ullo modo debebant, quocumque sint aut ubicumque sint ullo modo, pro omni eorum voluntate inde facienda, sine omni retentu, quem ibi nullo modo fecerunt nec retinuerunt, promittentes eis idem Poncius Stephanus et ejus uxor Catalana inobedientiam fidelitatis.

Hoc ita facto et posito, ibidem prefatus frater, Ramundus Catalanus, prior supradicte domus Prolyani, pro se et pro omnibus successoribus suis et pro omni conventu ejusdem domus, pro presenti atque futuro, recepit dictum Poncium Stephanum per donatum et per fratrem ejusdem domus, et prefatam dominam Catalanam, ejus uxorem, per donatam et per sororem ejusdem domus et per participes omnium spiritualium et corporalium honorum, que de cetero fient vel in dicta domo vel in ordine domus Prolyani, secundum formam ordinis, sicut unum et sicut unam de fratribus et de sororibus domus Prolyani; et ibidem, prenomina-

tus frater Ramundus Catalanus, prior, pro se et omnibus successoribus suis prefate domus Prolyani et pro omni conventu ejusdem domus, pro presenti atque futuro, commendavit prefato Poncio Stephano et ejus uxori Catalane omnes honores et jura et bona, mobilia et immobilia, que domus Prolyani habet vel possidet, vel habere aut possidere debet, aut aliquis vel aliqua, pro prefata domo Prolyani, intus Tolosam et extra, scilicet in alodio et in territorio et in decimario Tolose et in pertinentiis Tolose, et posuit inde, de toto, eundem Poncium Stephanum et ejus uxorem Catalanam, procuratores et bailieros et potentes et majores, omnibus diebus eorum vite, et quod inde habeant omnia eorum necessaria, bona fide, victus et vestitus, secundum ordinis formam, et percipiant inde et bailiscant omnes redditus et expectas et jura, et teneant illa bene et fideliter, ad honorem Dei et utilitatem prefate domus Prolyani; et mandavit et convenit eis prefatus prior quod de supradictis non auferet eis possessionem nec majoriam, ullo modo, pro majori vel meliori nec pro sapientiori, dum in isto bene et fideliter se habuerint. Tamen, si pro his predictis, inter ipsos aliqua oriebatur dissentio, et videbatur priori necnon conventui domus Prolyani quod predictus Poncius Stephanus vel ejus uxor Catalana super predicta procuracione et bailia legaliter et fideliter non se haberent, sive esset inimicia aut invidia aut qualibet alia occasione interveniente, prior domus Prolyani et conventus et idem Poncius Stephanus et ejus uxor Catalana debent inde de toto stare cognitioni et mandato prioris domus Predicationis Tholose et majoris domus fratrum Minorum Tolose.

Item, si Poncius Stephanus predictus morietur antequam uxor ejus Catalana, deinde ipsa Catalana, in quacumque hora voluerit, ingrediatur in domum Prolyani et induat se habitum monachalem, commoratura ibi monacha cum aliis monialibus, omnibus diebus vite sue, secundum ordinis formam. Tamen, si predicta Catalana moriebatur antequam Poncius Stephanus vir ejus, deinde ipse Poncius Stephanus, in quacumque hora voluerit, ingrediatur domum de Prolyano et accipiat habitum, sicut unus ex fratribus domus, manendo ibi omnibus diebus vite sue, sicut unus ex aliis fratribus ejusdem domus, secundum ordinis formam. Nam ita hec omnia, ut melius prescripta sint, mandavit firmiter et convenit eis prefatus frater Ramundus Catalanus, prior domus predictae Prolyani, pro se et pro omnibus successoribus suis et pro omni conventu ejusdem domus, pro presenti atque futuro, totum firmo pacto.

Item, hec omnia, ut melius suprascripta sint, laudaverunt et concesserunt fratres predictae domus Prolyani, scilicet frater Natalis, et frater Sancius, et frater Petrus Umbertus, et frater Willelmus de Agrifolio, pro se et pro omnibus aliis fratribus ejusdem domus, pro presentibus atque futuris, et domina Emperia, priorissa ejusdem domus, et domina Maria subpriorissa, et domina Uga Berengaria, et domina Ramunda, que fuit uxor Thome de Inter-ambis-aquis, et domina Blanca, moniales ejusdem loci, pro se et omnibus aliis monialibus, pro presentibus atque futuris, et etiam confirmaverunt omnia supradicta et voluerunt quod ita haberentur et tenerentur inviolabiliter et observarentur, sicuti melius prefatus frater Ramundus Catalanus, prior domus Prolyani, superius laudaverat et concesserat illa. Nam ita hec omnia, ut melius prescripta sint, omnes supradicti fratres et omnes supradictae moniales, pro se ipsis et pro omni conventu fratrum et monialium predictae domus Prolyani, pro presenti atque futuro, laudaverunt et concesserunt, et ita fieri voluerunt.

Hoc fuit ita positum viii die exitus aprilis, feria iii, regnante Lodoyco, Francorum rege, et Ramundo Tolosano comite, et Fulcone episcopo, anno ab incarnatione Domini M^oCC^oXXX^o.

De dono et receptione prefati Poncii Stephani et ejus uxoris Catalane, et de omnibus his que posita et concessa fuerunt inter ipsos et prefatum fratrem Ramundum Catalanum, priorem domus Prolyani, ex utraque parte, sunt testes frater Johannes, prior domus Predicationis Tolose, et frater Arnaldus Parirus, et frater Willelmus, coquinarius ejusdem domus, et frater Danyel, de ordine Minorum, et frater Marchus de Aquilea, ejusdem ordinis. Sunt etiam inde testes Arnaldus Sancius, regularis, et Willelmus Amelius Cervunerius, et de concessione et laudamento prefati fratris Natalis et aliorum fratrum supradictorum et prefate domine Emperie, priorisse, et predictarum omnium monacharum sunt testes et de confirmatione eorundem suprascripta, supradictus Willelmus Amelius Cervunerius et Petrus Stephanus, sartor, et Poncius Stephanus, qui ad hec omnia supradicta fuit presens et de toto est testis et cartam istam scripsit.

Idem Poncius Stephanus transtulit cartam istam de alia quam ipsemet scripserat, eadem ratione et eisdem verbis, mense junii, feria iii, regnante Lodoyco, Francorum rege, et Ramundo Tolosano comite, et Ramundo episcopo, anno ab incarnatione Domini M^oCC^oXXX^oIII^o. Hujus facti translati sunt testes Petrus de Nemore et Vitalis Willelmi, notarii publici, idem Poncius Stephanus, qui hec scripsit. Ego, Petrus de Nemore, subscripsi. Ego, Vitalis Willelmi, subscripsi.

ORIGINAL : Arch. de l'Aude, II, 331.

238

Avant 1240.

Le couvent de Prouille expose aux enquêteurs royaux de 1262 que lorsque Pampalona ¹ se fit religieuse à Prouille, elle apporta au monastère la possession de deux champs à Alzonne, qui furent dans la suite injustement confisqués par Bertrand de Villeneuve, faidit, et par les gens du roi.

Nobili viro, domino Petro de Autolio, militi, Carcassone et Biterris senescallo, magistri Henricus de Virziliacho, Nicolaus de Cathalaunis et Petrus de Vicinis, clerici inquisitores deputati ab illustrissimo domino, rege Francie, in partibus Albigesii, super injuriis et emendis ipsius domini regis, salutem ². Sorores Pruliani significant quod Pampalona, mulier de Alsona, quando dedit se pro monacha et recepit habitum domus Sancte Marie de Proliano, dedit tunc diete domui et sororibus ejusdem domus duos campos suos, quos habebat in terminio de Alsona, pro omni voluntate earum facienda in perpetuum, pro anima sua et parentum suorum; quorum unus vocatur *de Granolieiras* et affrontatur, ex una parte, in via, ex altera in Reco Veteri, ex altera in condamina diete domus que fuit quondam vicecomitis, ex altano in camino discurrante de Carcassona ad Tolosam; alter vero campus qui est *ad Merdans*, affrontatur, ex una parte, in reco de Merdans, et ex alia parte in via, et ex alia in hereditate Petri Rogerii, filie diete Pampalane. Quos campos diete sorores diu habuerunt et tenuerunt ratione predicta, donec B. de Villanova, qui habebat agrerium in dictis campis, faidivit se, in quo faidimento dissaisivit dietas sorores de dictis campis, sine audientia, pro

1. Cette adresse se trouve à la page 158.

2. La profession de Pampalona était antérieure à 1240, puisque les biens qu'elle apporta à cette occasion au monastère furent occupés par les gens du roi à la suite de l'expédition de Jean de Beaumont, qui eut lieu en 1240.

ejus failimento gentes domini regis, post adventum domini J. de Bellomonte, bona et jura dicti Bertrandi ad manum domini regis posuerunt, cum quibus bonis campos supradictos occupaverunt; et adhuc dominus rex ipsos campos tenet ad manum suam.

IMPRIMÉ : dom Vaissète, *Hist. du Languedoc* (éd. Molinier), t. VII, p. 257.

239

Novembre 1241.

Guillaume Barrau, clerc de Limoux, se fait donat au monastère de Prouille; il lui abandonne ses biens, mais s'en réserve l'usufruit, sa vie durant.

In nomine Domini, [anno] ab incarnatione ejus M^oCC^oXLt^o, ego, Guillelmus Barravi de Limoso, clericus, non vi vel metu ad hoc adductus nec aliqua deceptione deceptus, sed bono animo et spontanea voluntate, dono meipsum et corpus meum trado et omnia bona mea, mobilia et immobilia, que modo habeo vel in futuro habuero aut habeo vel habere debeo, Domino Deo et B. Marie de Pruliano, et omnibus monachabus, et fratribus et priori ejusdem loci, ut semper habeant atque de cetero possideant et in perpetuum teneant, sine omni contradicte; sed tamen usumfructum mearum rerum michi retineo in vita mea, ad sustentationem mei corporis; ex omnibus vero aliis meis bonis plenam et integram possessionem eis trado. Post mortem vero meam, si quid de fructibus inde perceptis superfuerit vobis, remaneat in vita et in morte. Ex omnibus vero meis que modo habeo aut habere debeo, aut homo vel femina per me habet aut habere vel tenere debet, me spolio et vos investio ut de cetero omne consilium et omnis dominatio in vos transferatur, et ad omnem voluntatem vestram faciendam, in vos transmittatur, preter usumfructum quem michi retineo, sicut superius scriptum est; et si aliquis homo vel femina aliquid vobis amparaverit seu abstulerit, ego et mei successores erimus vobis boni guirentes, sine omni vestro et vestrorum inganno.

Testes hujus rei sunt: frater Guillelmus Sancius sacerdos, frater Bertrandus sacerdos, Michael sacerdos, Guillelmus Copels capellanus, frater Petrus de Alsona, frater Guillelmus Cosiner, frater Petrus Ymbertus, Raimundus Radulfus, qui vocatur *Rex*. Facta carta ista mense novembris, feria iii, regnante Lodoyco rege Francorum. Petrus Martinus, de Fanojovis, scripsit mandato Raimundi de Vilario, capellani de Fanojovis.

ORIGINAL : Archives de l'Aude, II, 348.

240

Montpellier, le 25 mai 1247.

Raimond du Vilar, chapelain de Fanjeaux, avec le consentement de frère Raimond du Fauga, évêque de Toulouse, se fait donat à Prouille et lui abandonne tous ses biens.

Noverint universi presentes litteras inspecturi, quod ego, Raimundus de Vilario, capellanus de Fanojovis, de licencia et assensu venerabilis patris R., Dei gratia episcopi Tholosani, mea bona ac spontanea voluntate, non coactus nec deceptus ab aliquo, dono et confero omnia bona mea, mobilia et immobilia, presentia et futura, Domino Deo et B. Marie de Prolano et meipsum et priori et sororibus et domui ejusdem loci, et hec

omnia post mortem meam, pro omni voluntate sua inde facienda, sine omni retentione, quam ibi non facio, renunciando omni exceptioni, que michi contra donationem istam de jure vel de consuetudine competere posset, promittens quod nunquam contraveniam nec per me nec per alium, volens etiam quod, si in presenti instrumento vel in ipsa etiam donatione, aliquid dubitabile incurreret, fiat interpretatio pro utilitate domus superius nominate. In cujus rei testimonium, presentes litteras duxi sigilli mei munimine roborandas.

Et nos, supradictus episcopus, ad instantiam dicti capellani, ut presens donatio valeat, sigillum nostrum duximus presentibus apponendum.

Omnia autem predicta acta sunt in presentia et testimonio fratris Helie de Bragairac, lectoris in Montepessulano, fratris Raimundi de Fluxo, prioris Tholosani Predicatorum, Vitalis Aurioli, canonici et prioris Tholosane ecclesie B. Stephani, Willelmi Ysarni archipresbiteri de Rivis, Tholosane diocesis, Arnaldi Poiada, burgensis Caturcensis, Michaelis, notarii dicti domini episcopi, qui de precepto ejusdem capellani, presentes litteras scripsit. Acta sunt hec in Montepessulano, viii kalendas junii, anno Domini M^oCC^oXL^o septimo.

(Sceau en cire de l'évêque de Toulouse, retenu par un cordon jaune.)
(Place du sceau du chapelain, qui manque.)

ORIGINAL : Archives du Vatican. *Instrumenta miscellanea*, (996-1249.)

241

Avant 1248.

Les religieuses de Prouille exposent aux enquêteurs royaux de 1262 qu'en faisant profession religieuse chez elles¹, Cavaers, châtelaine de Fanjeaux, avait donné au couvent ses biens de Cailhan et le tiers de la justice de ce pays ; mais que les gens du roi s'en étaient emparés injustement. Les enquêteurs en ordonnent la restitution partielle.

(Même adresse qu'au n° 238.)

— Item, significaverunt (dicte religiose) quod cum domina Cavaiers, de Fanojovis, intrasset monasterium de Proliano et assumpsisset habitum earum, dicta domina dedit predictae domui et sororibus ejusdem domus, pro redemptione anime sue, bona et jura que habebat vel habere debebat aliquo modo in castro de Callavo et in ejus terminis, pertinentiis et adjacentiis, et tunc dicta domina Cavaiers habebat et tenebat omnia jura sua, exceptis justitiis et talliis hominum suorum, de quibus injuste ballivi domini regis ipsam dissaisiverant. Post donum vero factum, ballivi domini regis predictum monasterium de Proliano de tertia parte deveti vini de Callavo et de tertia parte calvagio ejusdem castri et de adempriis bestiarum hominum suorum spoliarunt, que omnia tenet dominus rex ad manum suam. Et omnia ea supradicta, de quibus fuerunt injuste spoliata, cum tertia parte justitiarum de Callavo, que fuerunt predictae domine Cavaiers et de quibus fuit injuste spoliata per gentes domini regis, que pertinent ad dictum monasterium, ratione doni predicti, petunt sibi reddi et restitui cum fructibus inde perceptis.

Nos autem, visa petitione earum et plenius intellecta, secundum formam inquisitionis nostre, in omnibus et singulis articulis, predictas sorores invenimus esse restituendas, fructibus perceptis, justitiis et talliis

1. La profession religieuse de Cavaers eut lieu avant 1248, puisque sa mort se place aux alentours de cette année.

hominum quos domina Cavaiers habebat in villa de Callavo, dumtaxat exceptis, que justitie et tallie fuerunt occupate tempore comitis Montisfortis et eas tenuit rex postmodum vel alius pro eodem. Unde, vobis mandamus auctoritate domini regis nobis in hac parte commissa, quatenus cetera que petuntur, si rex tenet, restituatis domino eisdem, salvo regi jure proprietatis, quoties voluerit in judicio experiri, ipsis in possessione nihilominus remansuris donec succubuerint, si contingat, mandantes de extraneis possessoribus, si qui fuerint, maturam justitiam exhiberi, non obstante si, ex dono domini regis, habere se dicant post donum factum monialibus supradictis, cum domini rex pro negotio presentis inquisitionis aperto responso declaraverit, quod bona et jura ecclesiarum dare non poterat nec volebat. Si qui vero fuerint qui aliqua de premissis, ante donum factum ipsis monialibus, habuerint sibi data a domino rege in assisia nominatim vel etiam computata, pro rata datorum in assisia cum possessore vel cum ipsis sororibus, prout melius poteritis, componatis. Ceterum, caveatis pro illis de quibus constiterit quod a domino rege in feudum tenentur vel teneri debeant, si sit terre consuetudo que prodesse domino regi et obstare debeat sororibus suprascriptis, ex eo quod feudum pro anima judicari (*sic*) vel in manum mortuam transire non possit. Datum anno Domini M^oCC^oLX^o mense aprili.

IMPRIMÉ : dom Vaissète, *Histoire du Languedoc* (éd. Molinier), t. VII. Enquêteurs royaux, p. 257 (d'après le ms. latin 5954^a, p. 184, de la Bibliothèque Nationale).

242

Prouille, le 4 août 1256.

Guillaume Monredon, en considération de son père Ortiguers, se fait donat à Prouille ; il reçoit du couvent l'usufruit de la maison qu'a laissé au monastère Guillaume Barrau, hors les murs de Limoux.

In nomine Domini. Anno ab incarnatione ejus M^oCC^oL sexto, ego, Guillelmus Arnaldi, dictus *Monredon*, filius quondam Arnaldi Ortiguerii et Aladaicis, uxoris ejus, ipsorum desiderium, saltem in provecta etate, implere desiderans, quo me ipsi, B. Marie de Pruliano monasterium intrantes, voluerunt et optaverunt similiter intrare cum vellent desiderio hujusmodi in manu beati Dominici, qui eos recepit, expresso pariterque concessio, dono me ipsum et omnia bona et jura mea que habeo et in presenti, et que in futurum, donante Domino, contigerit me habere, Deo¹ et B. Marie tibi que, fratri Raymundo, monasterii ejusdem priori, et recipienti nomine sororis Dominice, priorisse, et conventus monasterii sepedicti, astringens me in tuis manibus voto et professioni sollempni, ut in ipso monasterio vel ejus loco aliquo, juxta tuam vel alterius prioris, successoris tui, ordinationem, in victu et habitu clericali conversatus oneste, non utique artatus in hujusmodi ad constitutiones sororum vel fratrum, ad vite quorum altitudinem adhuc mea fragilitas non ascendit, tibi et successoribus tuis prioribus existam usque ad mortem hoberiens.

Et ego, frater Raymundus, dictus prior monasterii supradicti, te, Guillelmum Arnaldi, qui vulgariter diceris *Monrotundus*, in donatum, secundum modum supradictum, recipiens, tibi cunetorum dicti monasterii bonorum spiritualium simulque temporalium participationem concedo, assignans tibi pariter, pro vestitu

1. Ce mot est répété deux fois dans l'original.

memorato, dum vivere in statu clericali vel tali volueris, usum possessionum et reddituum omnium que frater noster, quondam Guillelmus Barravi, notarius de Limoso, extra villam dictam, ultra fluvium Atacis, monasterio memorato vivens donavit moriensque reliquit, retenta eidem monasterio necessaria, specialiter rodoria, quam dictus frater noster Guillelmus Barravi plantavit fecitque plantare. Acta sunt hec predicta in ecclesia B. Marie de Pruliano, III nonas augusti, in presentia prenominate priorisse conventusque loci ejusdem et fratrum Pauli Guillelmi de Mesino, Petri Duranti, Petri Bazatensis, Johannis de S. Guillelmo clericorum, et fratrum Bartholomei, Guillelmi Chalberti, Arnaldi Baronis, Guillelmi de Podio, Raimundi Fureti, Petri de Petragoricis, Bernardi Catalani, Guillelmi de Valeta, Guillelmi Sicredi, Guillelmi Escobillonis et Arnaldi Tibela laycorum, aprohancium et confirmancium omnia suprascripta; et mei, Petri Martini, notarii publici domini mei Alfonsi, comitis Tholose, in castro Fanijovis, qui hanc cartam scripsi et signum ibi meum aposui, regnante Lodoyco, rege Francorum. (*signet.*)

ORIGINAL : Archives de l'Aude, II, 331.

243

19 juin 1264.

Pons du Vilar se fait donat à Prouille et abandonne au convent la propriété de tous ses biens, tout en s'en réservant l'usufruit. Il excepte de cette donation ses biens de Vilar-en-Razès et de Brugairoles et 100 sous tournois qui, après sa mort, feront retour à son fils Bernard Raymond.

Anno ab incarnatione Domini millesimo ducentesimo sexagesimo quarto, rege Ludovico regnante, decimo tertio kalendas julii, notum sit omnibus hominibus hec audientibus, quod ego, Pontius de Vilario, domicellus, amore Dei et intuitu pietatis, gratis et deliberato consilio, dono et offero me ipsum in donatum monasterio Beate Marie de Pruliano et vobis, fratri Arnaldo, priori dicti monasterii, et conventui dicti monasterii, presenti et futuro, nomine suo et conventus dicti monasterii recipienti, promittens obedientiam vobis, fratri Arnaldo, priori antedicto, et successoribus vestris in dicto monasterio comorantibus.

Item, proviso animo, in remissione[m] omnium meorum peccatorum et intuitu pietatis, dono, et perfecte, mere ac simplicis et irrevocabilis donationis titulo inter vivos facte, concedo sorori Marie de Conchis, priorisse prefati monasterii, et conventui ejusdem monasterii, presenti et futuro, omnia bona mea et jura mobilia et immobilia vel per se moventia, quecumque sint et ubicumque, et vobis, fratri Arnaldo, priori antedicto, nomine diete priorisse et dicti conventus recipienti; que bona et jura michi pertinent vel pertinere debent aliquo jure vel aliqua ratione, quecumque sint et ubicumque, sicut superius est notatum; retineo tamen michi usumfructum, dum stetero in seculo, de bonis supradictis.

Item, retineo et exceipio de bonis meis supradictis, ad opus filii mei, Bernardi Raymundi, quidquid juris habeo et habere debeo in villa de Brugairollis, et in villa de Vilario in Reddensi et eorum pertinentiis, et centum solidos tholos., post mortem meam, ad omnem suam voluntatem perpetuo faciendam. Omnia vero alia bona mea et jura mobilia et immobilia vel per se moventia, presentia et futura, que mihi pertinent et pertinere debent, aliquo jure vel aliqua ratione vel voce, quecumque sint et ubicumque, dono antedictis priorisse et conventui, et vobis, fratri Arnaldo, priori supradicto, nomine ipsarum recipienti, sicut superius

est expressum; et vos, dictum fratrem Arnaldum, priorem predictum, de bonis et juribus antedictis, nomine quo supra, recipientem, in possessionem juris et facti vos mitto et induco, et promitto vobis, bona fide, nunquam per me vel per alium contra predictam donationem venire vel venire permittere.

Item, scienter et consulte, ne predicta donatio possit imposterum aliquatenus enervari, renuncio illi legi, que dicit donationem excedentem summam quingentorum solidorum vel aureorum, sine actis insinuatione, posse recindi, et specialiter illi legi de revocandis donationibus in codice, que incipit *generaliter*, et omnibus aliis legibus, generalibus et specialibus, quibus donatio facta potest quocumque pretexto recindi, et omni alii juris auxilio, et specialiter illi legi de revocandis donationibus codicis, de collationibus, *si donationem*, et ei similibus, et omnibus aliis que vitare possent hanc prefatam donationem. Hujus rei sunt testes fratres clerici: Petrus de Basaz subprior, Guiraldus de Burgo, Pontius de Rivis, Guillelmus de Mesino, Petrus Barravi: fratres layci: Guiraldus de Podio, Raymundus Fureti, et Johannes Eguezerius, notarius castri Fanijovis, Ramundus Augerii, Ramundus Arnaldi Giboleus et ego, Guillelmus de Serinhano, publicus notarius in dicto castro Fanijovis, pro illustri domino Alfonso, comite Tholose, qui hanc cartam scripsi, et signum meum apposui. (*signet.*)

ORIGINAL: Arch. de l'Aude, H, 331.

COPIE: Bibl. Nat., coll. Doat, t. 98, f° 433.

244

24 juin 1271.

Bernard Foulquier fait hommage de sa personne et de ses biens au monastère de Prouille et lui promet le paiement d'une redevance annuelle de 6 deniers talsas. Le couvent le prend sous sa protection, lui et sa famille.

Anno Domini M^oCC^oLXX^o primo, viii kalendas julii, noverint universi quod ego, Bernardus Folquerii, licet, diu est, fuerim et me concederem esse hominem monasterii Beate Marie de Prolhano, cum nondum esset redactum in formam publicam, nunc cum hoc instrumento, ad eternam rei memoriam, non habens aliquem alium dominum temporalem, per me et meos, non utique circumventus in aliquo vel reipsa, nec inductus ad hoc dolo aut vi vel suggestionem alicujus persone, sed ex certa sciencia et deliberato consilio, facio me et pronuncio hominem Beate Marie et sororis Cunetor, nunc priorisse, et totius conventus presentis vel futuri monasterii antedicti et vestri, fratris Johannis de Baro, gerentis vices.. prioris dicti monasterii, de mandato ipsius stipulantis et recipientis, et homagium vobis, nomine quo supra, stipulanti et recipienti, in presenti, flexis genibus, junctis et missis meis manibus inter vestras, ut moris est, in signum fidelitatis et pacis facio; subjiciens me et omnia mea bona libera, presenciam et futura, mobilia et immobilia et se moventia, dominationi et jurisdictioni dicti monasterii et priorisse et conventus monasterii supradicti et, in signum domini, stipulatione sollempni interveniente, promitto, per me et omnes meos successores et heredes, dare et solvere antedictis priorisse et conventui seu rectoribus dicti monasterii, qui erunt pro tempore, sex denarios tholos., loco dimidie libre cere, in festo Natalis Domini annuatim, promittens, bona fide, fidelitatem, secretum et securitatem, reverentiam et alia que in homagiis intelliguntur, dicto monasterio semper et suis, et quod omnia utilia dicti monasterii et suorum ubique procurabo, intus et extra, et inutilia

evitabo et nunciabo et ita me predicta omnia tenere et servare et nunquam contrafacere vel venire permittere ullo modo, super sancta Dei Evangelia a me jurante, corporaliter tacta, sponte juro.

Et nos, frater Johannes de Baro antedictus, nomine dicti monasterii et priorisse et conventus ejusdem monasterii, recipimus te, Bernardum Folquerii predictum, in hominem, et omnem progeniem tuam natam et nascituram et omnia bona tua, in protectione et manutentione dicte priorisse et conventus predicti monasterii, servando te et tuos et omnia bona tua predicta sicut dominum decet suos homines custodire et servare, et hec dicimus et facimus, salvo jure dicti monasterii et suorum in omnibus et quolibet alieno.

Hujus rei testes sunt : fratres Geraldus de Podio, Bernardus de Podio et Ramundus Johannis procurator, Poncius de Monasterio, Guillelmus de Appamiis de Villario, et Guillelmus Nuntii, quondam publicus notarius castri Fanijovis, qui notam istius instrumenti recepit et in suo prothocollo registravit, et morte preventus, in formam publicam non redegit; sed ego, Johannes de Fondial. publicus notarius ejusdem castri pro illustrissimo domino Philippo. rege Francorum, post decessum dicti notarii quondam, judiciali auctoritate super hoc michi commissa et concessa, secundum notam in prothocollo dicti notarii quondam repertam, hanc cartam fideliter scripsi et signo meo signavi. (*signet.*)

ORIGINAL : Arch. de l'Aude, II, 331.

245

2 février 1276¹.

Bernard Hughes de Saissac se fait donat au monastère de Prouille et lui donne tous ses biens.

ORIGINAL : Arch. de l'Aude, II, 331.

246

29 août 1278.

Arnaud Séguier, prieur de Prouille, reçoit comme donat Bernard Sermenha de Fanjeaux, et lui fixe les droits spirituels et temporels de sa nouvelle condition.

In nomine Domini nostri Jhesu-Christi, anno ab incarnatione ejusdem M^oCC^oLXX^o octavo, et iii kalendas septembris, regnante Philippo, rege Francorum, noverint universi, presentes pariter et futuri, quod nos, frater Arnaldus Seguerii, prior monasterii Beate Marie de Pruliano, nomine priorisse et conventus dicti monasterii, attendentes et considerantes quod vos, Bernardus Sermenha, de castro Fanijovis, amore Dei et in helemosina, dedistis omnia bona vestra et jura quecunque habebatis vel eratis habiturus quocunque modo, monasterio antedicto, et fecistis et pronunciastis vos donatum dicti monasterii, ita quod a modo vobis non suppetant facultates unde vobis providere possitis, predictam donationem de vobis et bonis vestris granter accepimus, promittentes vobis cum isto publico instrumento, vobis perpetuo valituro, participationem et communionem in omnibus bonis spiritualibus et temporalibus dicti monasterii, ita videlicet quod

1. Acte rongé sur les bords et effacé en partie par l'humidité.

providēbimus vobis in victu, secundum statum dicti monasterii et honestatem vestram, in dicto monasterio vel in aliis locis dicti monasterii, ubi dictum monasterium solet habere vel tenet hospicium seu tenebit, et pro vestitu seu aliis necessariis vestri corporis, assignavimus vobis annuatim sex libras turon., solvendas in festo Omnium Sanctorum, per procuratorem monasterii supradicti. Damus insuper vobis licentiam testandi et legandi, causa mortis, piis locis et personis honestis seu propiniciis usque ad xx libras turon., quas promittimus solvere, post decessum vestrum, si de eis duxeritis ordinandum cum forma et modo predictis. Testes hujus rei sunt : fratres de ordine Predicatorum, Bernardus de Pinibus, Ramundus de Podio, Johannes de Baro, Guiraldus de Pareto presbiteri, Ramundus Arnaldi, diachonus, filius dicti Bernardi Sermenha, Bernardus Marcelli, Guiraudus de Podio, Ramundus Johannis junior, Thomas et Ramundus Johannis, minor diebus, conversi, et ego, Johannes Eguezerii, de castro Fanijovis, notarius publicus pro domino rege predicto, qui hanc cartam scripsi et signum meum apposui in eadem. (*signet.*)

ORIGINAL : Archives de l'Aude, H, 331.

247-248

16 septembre 1281.

Ermesende de Lordat se fait religieuse au monastère de Prouille et apporte au couvent la possession de sa terre de Genebrel-en-Razès. Son père, Arnaud de Lordat, et sa mère, Gausio, approuvent cette profession et cette donation.

Anno Domini M^oCC^oLXXX primo et xvi kalendas octobris, ego Ermesendis, filia domini Arnaldi de Lordato, militis et domini S. Fidis, de voluntate et auctoritate et assensu expresso ipsius domini patris nostri, dono ///// [mo]nialē seu sororem monasterii B. Marie de Pruliano, faciens votum intrandi dictum monasterium et ibidem Domino Deo et B. Marie, matri ejus, devotissime famulari, et dono eidem monasterio et vobis, fratri Raimundo de Podio, presbitero, et subpriori dicti monasterii, stipulantibus et recipientibus pro priorissa et conventu dicti monasterii, omnia jura et actiones que et quas habeo seu habere debeo in feudo de Genebrello, quod est in Reddesio, inter villas de Montealto et de Bellagarda. Que jura et actiones predictus pater meus michi donavit et legavit in suo testamento, scilicet homines et feminas, terras cultas et incultas, prata, nemora, riparias, herbas, bartas et generaliter quicquid ibi habeo seu habere debeo.

Ibidem, ego, Arnaldus de Lordato predictus, recognoscens quod bene feci donationem predictam etc., laudo et concedo omnia et singula supradicta et concedo predicta fore facta de consilio meo et assensu, et, si quid ibi juris habeo, totum dono monasterio antedicto et vobis, fratribus predictis stipulantibus etc.

Ibidem, ego domina Gausio, uxor predicti domini Arnaldi, laudo et approbo predicta, et si quid juris ibi habeo ratione dotis vel sponsalicii, illi renuncio et totum dono monasterio antedicto et vobis stipulantibus etc., et juro non contravenire.

Item, damus licenciam et potestatem tibi, notario infrascripto, ut tu possis, in omni vita tua, in dicto instrumento meliorare et emendare, ad utilitatem dicti monasterii, tuo consilio vel etiam alieno.

Testes : Petrus Raimundi Dadalo, Guillelmus de Duroforti domicelli, Guillelmus de Planis, clericus de S. Fide, et Petrus Aymerici, de dicto loco, et Raimundus Lereme de Regat. Johannes Eguezerii, quondam publicus notarius castri Fanijovis, recepit notam istius instrumenti et in suo prothocollo registravit, et morte

preventus, in formam publicam non redegit; sed ego, Astorgius de Fondial, publicus notarius ejusdem castri pro illustrissimo domino Philippo, rege Francie, auctoritate michi data super hoc et concessa a nobili viro, domino Eustachio de Bellomarchesio, milite, senescallo Tholosano et Albiensi, secundum notam in prothocollo dicti notarii quondam repertam, hanc cartam fideliter scripsi et in hanc formam publicam redegi et signo meo signavi. (*signet.*)

248

14 octobre 1281.

Raimond du Puy, sous-prieur de Prouille, prend possession, au nom du couvent, de la terre de Genebrel et reçoit le serment de fidélité des hommes et des femmes de cette terre.

Anno Domini M^oCC^oLXXX primo et ii idus octobris, noverint etc. quod frater Raimundus de Podio, subprior monasterii B. Marie de Pruliano accessit personaliter ad locum qui dicitur *Genebrel*, inter villas de Bellagarda et de Montealto, et intravit possessionem et apprehendit dicti loci, nomine priorisse et conventus monasterii antedicti, de mandato nobilis viri domini Arnaldi de Lordato, militis et domini de S. Fide, qui presens erat. Et ibidem dictus dominus Arnaldus absolvit et quitavit predicto subpriori Brunissendam, uxorem quondam Petri de Genebrello, et Arnaldum, filium ejus, et omnes alios homines et feminas qui sibi subditi, ratione dicti loci, [erant], et ipsa Brunissendis et dictus Arnaldus, filius ejus, promiserunt, sub virtute ab ipsis prestiti juramenti, fidelitatem, consilium et secretum ipsi subpriori et juvamen monasterio antedicto. Et post hec, eadem die, Raimundus de Genebrello, filius dicte Brunissendis et Guillelmus de Genebrello, consanguineus dictorum Arnaldi et Raimundi, juraverunt et promiserunt fidelitatem etc.

Testes : frater Raimundus Johannis, conversus de Pruliano, Guillelmus de Duroforti, domicellus, et Bernardus de Alanhano de Fanojovis. Johannes Eguezerii. — (*Comme à la fin de l'acte précédent.*)

ORIGINAL : Arch. de l'Aude, H, 330.

249

7 janvier 1283.

Guillaume de Barossa, de Saissac, se fait donat et promet de payer au couvent, en signe de dépendance, une livre de cire, chaque année, à Noël, et de lui léguer 20 sous tournois.

In nomine Domini nostri, Jhesu Christi, anno sub incarnatione ejusdem M^oCC^oLXXX^o tercio et vii idus januarii, regnante Philippo, rege Francorum, noverint universi, presentes pariter et futuri, quod ego, Guillelmus de Barossa, de Saxiaco, attendens et considerans bona spiritualia que Deus facit cotidie per fratres et sorores monasterii Beate Marie de Pruliano, dyocesis Tholosane, quod est sub cura et regimine ordinis fratrum Predicatorum, volens particeps fieri dictorum bonorum spiritualium, in vita pariter et in fine, facio et pronuncio me donatum dicti monasterii, promittens vobis, domino fratri Arnaldo Seguerii, priori dicti monasterii, stipulanti et recipienti pro monasterio antedicto, quod ego ero vobis et dicto monasterio bonus et fidelis, et defendam et custodiam dictum monasterium bene et fideliter, et gentes et bona ipsius,

pro posse meo. Et promitto dare nichilominus predicto monasterio, vel ejus procuratori, in signum et recognitionem hujus donacionis, unam libram cere in festo Natalis Domini, annuatim, et, in fine meo, xx solidos turon. bonorum et pereurribilium.

Ibidem, nos, predictus prior, recipientes te, Guillelmum de Barossa predictum, in donatum, ut sis particeps bonorum spiritualium que fiunt cotidie et fient in monasterio memorato, promittimus tibi, nomine quo supra, te diligere, servare et defendere, prout tenemur aliis donatis monasterii antedicti. Testes hujus rei sunt : fratres de ordine Predicatorum. Ramundus de Podio et Guiraldus de Pareto, presbiteri, et Ramundus Johannis et Johannes Salomonis, conversi, et ego, Johannes Eguezerii, de castro Fanijobis, notarius publicus pro domino rege predicto, qui hanc cartam scripsi et signum meum apposui in eadem. (*signet.*)

ORIGINAL : Arch. de l'Aude, II, 331.

230

28 décembre 1284.

Bonet, dit de Saint-Amans, de Saissac, se fait donat de Prouille; mais il stipule qu'il aura l'usufruit de ses biens, qu'il pourra continuer à vivre dans le monde et qu'il pourra disposer par testament de 50 livres tournois.

Par une addition à cet acte en date du 21 septembre 1285, il supprime ces restrictions, fait immédiatement entier abandon de ses biens au convent; mais il donne un moulin à son neveu et se réserve toujours de pouvoir léguer 50 livres.

Anno Domini M^oCC^oLXXX^o quarto et v kalendas januarii, noverint universi quod ego, Bonetus, vocatus *de Sancto-Amancio*, de Saxiacho, attendens et considerans bona spiritualia que fiunt et fient in posterum in monasterio Beate Marie de Pruliano, cogitans de supernis, volens et obtans fieri particeps premisorum bonorum, in vita pariter et in morte, me ipsum facio et pronuncio donatum dicti monasterii, dans etiam eidem monasterio et vobis, fratri Arnaldo Seguerii, priori dicti monasterii, pro ipso monasterio recipienti ac sollempniter stipulanti, omnia bona mea generaliter, presenciam pariter et futura, mobilia et immobilia, quocumque et ubicumque sint et existant, donatione pura ac simplici inter vivos et irrevocabiliter facta, promittens insuper vivere sub obediencia, correctione ac regimine prioris dicti monasterii Pruliani et illorum qui pro tempore in dicto monasterio tenebunt locum prioris.

Retineo tamen michi in predictis bonis meis usum fructum, in vita mea dumtaxat; item retineo michi potestatem ac licenciam quod, tempore mortis mee, possim testari de l. libris turon. de bonis meis predictis, quas michi retineo ad faciendum testamentum vel restitutiones seu elemosinas, prout michi melius et utilius anime mee videbitur expedire; item, retineo michi potestatem quod possim morari continue in castro de Saxiacho pro donato dicti monasterii, in domo propria mea de Saxiacho, vel in dicto monasterio Pruliani vel alibi in aliquo loco dicti monasterii, vestiendo publice ac portando vestes seculares, honestas tamen ac sufficientes, rogans siquidem dictum dominum priorem quod, in fine vite mee, pro Dei misericordia, me recipiat in fratrem et tradat michi habitum fratrum laycorum cum beneficiis que fratribus in dicto monasterio migrantibus, conceduntur, eligens michi nichilominus sepulturam in cimiterio dicti monasterii Pruliani.

Ibidemque nos, frater Arnaldus Seguerii, prior dicti monasterii, de consilio fratrum dicti monasterii

ac etiam voluntate, recipio te, dictum Bonetum, nunc in presenti in donatum dicti monasterii cum omnibus bonis tuis, forma et modo predictis, concedens tibi participationem, in spiritualibus et temporalibus, bonis monasterii supradicti; promittens tibi insuper quod, si bona tua non sufficerent tibi ad victum et vestitum, quod dictum monasterium providebit tibi honorifice ac honeste, in victu et vestitu, et solvet post mortem tuam predictas l. libras turon. legatariis tuis; faciet etiam restitutiones, si aliqui querelantes apparerent quibus obnoxius esses. Testes fratres infrascripti: Raymundus de Podio, Germanus Pagesii presbyteri, Johannes Salamonis, Raymundus Johannis, layci, et Arnaldus Vituli, de Saxiaco.

Post hec, anno Domini M^oCC^oLXXX^o quinto, xi kalendas octobris, noverint universi quod ego, dictus Bonetus, vocatus *de Sancto Amancio*, de Saxiacho, non deceptus in aliquo sed gratuita ac spontanea voluntate ad hoc inductus, confirmo, laudo et aprobo ac ratifico, quantum possum, donationem per me alias superius factam monasterio Beate Marie de Pruliano, et omnia in instrumento dicte donationis contenta, scienter et consulte renuncio et resigno usufructui quem michi retinueram in bonis meis, in vita mea dumtaxat, tempore quo me feci donatum dicti monasterii Pruliani, ponens et mittens insuper dictum monasterium et vos, dominum fratrem Arnaldum Seguerii, priorem dicti monasterii, pro ipso recipientem ac sollempniter stipulantem, in possessionem puram ac liberam juris et facti generaliter de omnibus bonis meis, mobilibus et immobilibus, ubicunque sint et quecunque, cum hoc publico instrumento dictum monasterium et vos dictum dominum priorem pro ipso, nomine quo supra, de predictis bonis per capucium meum hurdum (*sic*) constituens, me predicta bona a vobis, precario nomine, possidere quousque corporalem possessionem fueritis aprehensus, qua libere sine requisitione nostra, quandocunque vobis placuerit, aprehendere valeatis et etiam retinere, constituens vos procuratorem in rem vestram de predictis; promittens siquidem vobis, domino priori predicto, vivere sub correctionibus, preceptis et mandatis vestris et illorum qui pro tempore erunt, loco vestri, in monasterio antedicto.

Retineo tamen michi predictas l. libras turon., quas michi retinui tam pro testamento quam pro restitutionibus faciendis, tempore quo me feci donatum monasterii Pruliani predicti; item, dono donatione pura simplici irrevocabili inter vivos facta, de voluntate domini prioris et auctoritate ab eodem domino priore michi in hac parte concessa, Bernardo Godi, nepoti meo nunc absentis, et vobis, notario infrascripto, pro ipso, tanquam persone publice, recipienti ac sollempniter stipullanti, quoddam molendinum situm in riparia de *Varnassona* vocata, quod est inter molendinum *Cartalier* et quoddam molendinum vestrum, cum omnibus juribus et pertinentiis suis; pro quo predicto molendino, dictus Bernardus, nepos meus, dabit domino Lamberto de Limoso, domino de Saxiaco, annuatim in festo Natalis Domini, unam gallinam, pro servicio dicti molendini; item, retineo quod si predicta summa l. librarum turon. non sufficit ad restitutiones meas faciendas, quod dictum monasterium teneatur solvere illud quod residuum fuerit, ultra predictam summam, illis personis quibus appareret me obnoxium esse.

In predicta autem donatione dicto monasterio per me superius facta, sunt et consistunt bona que sequuntur: scilicet in primis, due domus infra castrum de Saxiacho, quas habeo, pro indiviso, cum Bernardo de Sancto-Amancio, fratre meo, quarum una est inter domum Geralde de Barossa et domum quondam Petri Arnaldi, alia est vero inter domum Bernardi Maurelli et domum Petri Selva, pariete medio, et est libera et franca sine censu;

item, quoddam molendinare quod habeo, pro indiviso, una cum dicto Bernardo, fratre meo, in ripparia de Varnassona super molendinum Poncii Riberia;

item, due vinee que sunt mee proprie, in quibus dictus Bernardus, frater meus, nichil habet, quarum una est in feudo vocato de *Rascanhaco*, et confrontatur de circio in tenencia Petri de Na Verdala, de altano in via publica; alia vero est loco vocato *Rocabonelli* vel *Ayrolla*, et confrontatur de altano in via publica, et de circio in tenencia quondam Bonafos;

item, quedam vinea, loco vocato *Rascanhac*, in qua dictus Bernardus, frater meus, habet medietatem, et confrontatur de altano et de circio in viis publicis;

item, quedam vinea, loco vocato *ad Rocas Nazarii*, et confrontatur de altano in tenencia Bernardi Altani, de circio in via;

item, quedam vinea, loco vocato *feudum de Rascanhaco*, et confrontatur de altano in via publica, de circio in tenencia Raymundi de Podiosiurano et in via publica;

item, quoddam pratum, loco vocato *ad Combam*, confrontatum de altano in tenencia Petri de Verdala, de circio in ripparia;

item, quoddam pratum, loco vocato *Valauria*, confrontatum de altano in ripparia de Alsano, de circio in publica via;

item, quoddam pratum, loco vocato *Orta Felgosi*, confrontatum de altano in tenencia Petri de Verdala, de circio in via publica;

item, quoddam ortum, loco vocato *de Comba*, confrontatum de altano in via publica, de circio in gotina;

item, quidam ortus, loco vocato *Comba*, confrontatus de altano in tenencia Guillermi Barta, de circio in tenencia Raymundi Escanni;

item, omnia alia bona, mobilia et immobilia et per se movencia, quocumque et ubicumque, de quibus non est facta mentio supra, servatis tamen conditionibus superius expressatis;

item, omnes vacas, boves et omnes vitulas et vitulos, quas et quos habeo in tenencia vestra de Ramundens vel alibi, prout cum parcionariis vel sine parcionariis ad me spectant;

item, quedam equa, cum pulla sua, quam tenet a me Guillermus Falgas ad parsonariam;

item, debitum viii librarum turon., quod debet michi Raymundus Fraxinus de Fraxino;

item, debitum lx solidorum turon., quod debet michi Petrus Usalguerii, de Saxiaco;

item, debitum centum solidorum turon., quod michi debent heredes magistri Bernardi de Podiosiurano quondam;

item, debitum duorum modiorum et iii^{or} sestariorum frumenti, quod debet michi Bernardus Basterii, de Vilaspino;

item, dono, modo et forma ut supra, monasterio supradieto omnia debita que michi ex quibuscunque causis et a quibuscunque personis debentur;

item, dono, ut supra, dicto monasterio omne bladum et vinum et omnes pannos et omnia alia bona, quecunque et ubicumque existant, que michi spectant et spectare possunt aliqua ratione vel causa, renunciando ei cetera.

Ibidemque nos, frater Arnaldus Segnerii, prior monasterii antedicti, recipiendo a vobis, dicto Boneto,

renunciationem et resignationem predictas et omnia alia superius expressata, confirmando, constituimus et assignamus vobis quod dictum monasterium vel procurator ipsius teneatur vobis dare ac solvere, annuatim in festo Omnium Sanctorum, centum solidos turon., pro vestibus faciendis, omni tempore vite vestre dumtaxat;

item, quod dictum monasterium teneatur vobis providere in victualibus, infra dictum monasterium vel alibi in aliquo loco dicti monasterii, prout fratribus dicti monasterii in illo loco ubi vos eritis, in victualibus providetur ac providebitur in futurum, confirmantes et aprobantes insuper, vestris precibus inclinati, nos, prior predictus, illam donationem factam per vos Bernardo Godi, nepoti vestro, de quodam molendino in ripparia *de Varnassona* vocata, prout in clausula ipsius donationis continetur, illam donationem dicimus de auctoritate nostra esse factam. Testes fratres infrascripti : Raymundus de Podio, Petrus Pagesii, Germanus Pagesii, presbiteri, Johannes Salamonis, Raymundus Johannis, Iayci, Bernardus Sermenha et Arnaldus Martini Fanijovis, et Raymundus Pigassa, quondam publicus notarius castri Fanijovis, qui notam istius instrumenti recepit et in suo prothocollo registravit, et morte preventus, in formam publicam non redegit; sed ego, Guillermus Piquerii, publicus notarius ejusdem castri, pro illustrissimo domino Philippo, rege Francorum, auctoritate michi data super hoc et concessa a nobili viro, domino Eustachio de Bollomarchesio, milite, senescalco Tholosano et Albiensi, secundum notam in prothocollo dicti notarii quondam reperitam, hanc cartam fideliter scripsi et in hanc formam publicam redegi et signum meum apposui. (*signet.*)

ORIGINAL : Arch. de l'Aude, II, 331.

251

Mercredi après la Saint-Michel, 3 octobre 1289.

Jacques Alzeus de Plaigne et Raimond Segnier constituent à leur sœur et belle-mère Dias, religieuse à Prouille, une rente annuelle de 100 sous tournois, assignée sur des biens de Casafrenoux, La Cassaigne, Limoux, et ils stipulent qu'après la mort de Dias, cette rente fera retour soit à plusieurs de leurs parentes religieuses dans ledit monastère, soit à l'infirmerie du couvent.

Anno Domini M^oCC^oLXXX nono et die mercurii post festivitatem B. Michaelis, nos Jacobus Alsei, de Planhano, archipresbiter Guarnaguesii, et Raimundus Seguerii, de Appamiis, pro sorore nostra, Dias, moniali Pruliani et soerui mei, Raimundi Seguerii, de dote et dotalicio et bonis dicte Dias, monialis predictae, volentes relevare dictum monasterium a gravamine et expensis ipsius sororis nostre, ordinamus et assignamus ipsi Dias et conventui monialium dicti monasterii et vobis, fratri Arnaldo Seguerii, priori Pruliani, stipulanti et recipienti pro eisdem, scilicet centum solidos turon. censuales, solvendos annuatim, in festo Purificationis Beate Marie Virginis, procuratori monasterii Pruliani, qui distribuat et solvat de licencia prioris, qui nunc est et pro tempore fuerit, et in dicto monasterio, dicte Dias, dum vixerit, dictum centum solidos turon., ut nota et vicium proprietatis vitetur, ex integro in suis necessitatibus et usibus necessariis, et ei tradentur in tota vita sua.

Post mortem vero suam, habeat, pro necessitatibus, de predictis solidis turonensium, quinquaginta solidos turon. soror Bosours, monialis dicti monasterii, soror dicti Raimundi, dum vixerit. De aliis vero quinquaginta

giuta. habebit neptis mea, filia Lauriaci de Appamiis, si contigerit eam monacari in monasterio predicto, viginti quinque solidos, et //// Segneria et Anna, consanguinee mee, habebunt alios viginti quinque solidos turon., et volumus et ordinamus quod in predicta pecunia una succedet alteri. Post decessum vero omnium predictarum sororum, redibunt dicti c solidi //// usus infirmitorii dicti conventus.

Predicti autem redditus sunt empti a diversis personis et in diversis //// tribus libris turon., quas ego dictus Raimundus solvi et dedi, quando dicta Dias se monacavit, scilicet LXIII libras turon., et magister Johannes de Aureliaco XL libras turon. Predicti vero redditus sunt in locis infrascriptis scilicet : apud Casale Ranulfum, quinque pecie terre, que fuerunt empte a Guiralda, uxore quondam Bernardi de Bosco, de Alausillo; valent annuatim sex sextarios frumenti censuales; constiterunt x lib. tur. ;

item, apud Casalanols, tres sextariatas terre liberas, que valent annuatim tres sextarios frumenti censuales et constiterunt XII lib. tur;

item, apud Cassanha, ab Arnaldo de Prato, quasdam portiones terrarum, que valent, annuatim, sex sextarios frumenti;

item, apud Limosum, XLIII solidos turon. censuales, a Bernardo Asterio, precio XXVII lib. tur.

Ibidem, nos, dictus prior Pruliani, recipientes et acceptantes dictam assignationem predictorum centum solidorum turon., sumus paccati et contenti, nomine dicti monasterii, de predicta assignatione predictorum centum solidorum turon., et de dote et dotalicio et bonis predictae sororis Dias absolventes et quitantes vos, dictum dominum Jacobum, et fratres vestros et omnia vestra et eorum bona, et vos, dictum Raimundum Siquerii, et vestros et omnia bona vestra et uxoris vestre Blaque de predicta dote et dotalicio et omnibus bonis dictae Dias, recognoscentes quod inde habuimus a vobis centum libras turon., ex quibus fuerunt empti redditus superius expressati.

Hujus rei sunt testes: frater Raimundus de Podio, frater Petrus Vitalis, frater Bernardus Marcelli, frater Bernardus Barba, et Johannes de Aureliaco, publicus notarius castri Fanijovis, qui notam istius instrumenti recepit et in suo prothocollo registravit, vice cujus ego, Johannes de Fondial, publicus notarius ejusdem castri. pro illustrissimo domino Philippo, rege Francie, auctoritate potestatis michi date super hoc et concessa a nobili viro, domino Eustachio de Bellomarchesio, milite quondam senescallo Tholosano et Albiensi, secundum notam in prothocollo dicti notarii repertam, hanc cartam fideliter scripsi et signo meo signavi. (*signet.*)

ORIGINAL : Arch. de l'Aude, H, 331.

232

14 avril 1291.

Guillaume Maurin, prêtre de Besplas, se fait donat à Prouille.

Anno Domini M^oCC^oXC^o primo, noverint universi quod ego, Guillelmus Maurini, presbiter de Bellisplanis, attendens bona spiritualia que fiunt per fratres et sorores in monasterio Pruliano, volens fieri particeps premissorum, meipsum offero et pronuncio in donatum dicti monasterii, promittens vobis, domino

fratri Arnaldo Seguerii, priori dicti monasterii, et nomine ipsius stipulanti, quod ero fidelis et legalis vobis et successoribus vestris, procurando utilia dicti monasterii et dampnosa evitando; et quia totaliter me volo abdicare a seculo, promitto vobis, ut supra, et ero obediens vobis et vestris successoribus in licitis et honestis, et vivam caste et honeste in habitu clericali. Retineo tamen michi omnia bona mea que vere habeo, ad faciendam voluntatem meam in vita pariter et in morte. De hiis autem que inantea ab hodie, habiturus sum, a dicto monasterio vel aliunde, retineo michi usumfructum, in subsidium necessitatum et indigentiarum mearum. De hiis in quibus retineo michi usum fructum, et hec omnia tenere, servare et nunquam contraire, ad sancta Dei Evangelia manu propria sponte tacta, promitto ibidem.

Ego, frater Arnaldus Seguerii, prior predictus, recipio te, Guillelmum Maurini predictum, in donatum et confratrem dicti monasterii Pruliani, promittens tibi per me et successores meos victum honorificum, sicut aliis donatis dicti monasterii providetur melius. Pro vestitu autem, assigno tibi 1 solidos turon., annuatim solvendos tibi de bonis dicti monasterii et legata, si contigerit fieri tibi a parochianis vel aliis personis. Quam obligationem et receptionem de persona tui facio de consilio et assensu fratrum monasterii supradicti.

Actum fuit hoc post vespervas, quartadecima die introitus mensis aprilis, regnante Philippo, rege Francorum, Hugone episcopo Tholosano. Hujus rei sunt testes : fratres Raymundus de Podio, Petrus Vitalis, G. de Sala, Petrus Pagesii, Petrus Blasini, presbiteri de ordine Predicatorum, fratres Raymundus Johannis Salomonis, Raymundus Martelli, de eodem ordine, dominus Raymundus Ermengaudi, rector ecclesie de Fontazellis, et Jacobus Capella, publicus notarius Lauriaci pro domino rege predicto, qui hanc cartam scripsi et hoc signum apposui. (*signet.*)

ORIGINAL : Archives de l'Aude, II, 331.

253

15 juin 1303.

Miracla ayant fait profession religieuse à Prouille, son père, Jean Sans, noble de Laurac, lui assigne une rente de 5 setiers de froment sur des vignes et des terres de Gaja et d'Arborens.

In Dei nomine. Anno Domini M^oCCC^oV^o, xvii^o kalendas julii, regnante domino Philipo, rege Francie, noverint universi, presentes pariter et futuri, quod Johannes Sancii, domicellus castri de Lauraco, gratis dotavit Miraclam, filiam suam, in quinque seytariis frumenti sensualibus et in dominiis malleolorum et tenenciarum infrascriptarum, et etiam dedit¹ predicta quinque sextaria frumenti et totum dominium suprascriptum tenenciarum infrascriptarum domine filie, bona et pura donatione facta inter vivos, et pro sua parte legitima, et specialiter ut cum ipsis quinque sextariis frumenti, possit intrare ordinem et honus ipsius ordinis sustinere. Predictorum quinque sestariorum frumenti sensualium Raymundus Mores, de Guaiano, facit unum sextarium, ad mensuram de Lauraco, pro quodam malleolo et terra in qua est, qui est in

1. Ce mot est répété deux fois dans l'acte.

decimariis Beati Martini de Arborechis et beati Martini de Guaiano ; et terminatur ab altano tenencie Raimundi Lanas, circio tenencie Raimundi Amelii de Guaiano;

item, Ramundus Lanas, de Guaiano, facit unum sextarium frumenti rasum, ad dictam mensuram de Lauraco, pro quodam malleolo et terra in qua est, scito in decimariis predictis; et terminatur ab altano vie communi et circio tenencie Raimundi Moresii;

item, Bernardus Martini] et Guillermus Noguerrii, de Gaiano, faciunt unam eminam frumenti, ad mensuram Fanijovis, rasam, pro duobus malleolis scitis in decimario Beati Martini de Arborechis ; et terminantur ab altano exitui et circio tenencie dicti Johannis Sancii;

item, Bernardus Faber, de Guaiano, facit unam eminam frumenti sensualem, ad mensuram Fanijovis, rasam, pro quodam malleolo et terra in qua est, scito in decimario Beati Martini de Arborechis; et terminatur ab altano tenencie Ramundi de Prato et circio tenencie dicti Johannis Sancii;

item, dictus Ramundus de Prato facit aliam eminam frumenti sensualem, ad mensuram Fanijovis, rasam, pro quodam malleolo scito in eodem decimario Beati Martini de Arborechis; et terminatur ab altano tenencie Petri Seguerii et circio tenencie Bertrandi Fabri;

item, Petrus Seguerii, de Guaiano, facit unam eminam frumenti rasam, ad mensuram Fanijovis, pro quodam alio malleolo scito in eodem decimario Beati Martini de Arborechis; et terminatur ab altano tenencie Germani Seguerii et circio tenencie Ramundi de Prato;

item, dictus Germanus Seguerii, de Guaiano, facit aliam eminam frumenti sensualem, ad mensuram Fanijovis, rasam, pro quodam malleolo et terra in qua est, scito in decimario proxime dicto; et terminatur ab altano tenencie Bernardi Thome et circio tenencie Petri Seguerii;

item, Bernardus Thome, de Guaiano, facit unam eminam frumenti sensualem, ad mensuram Fanijovis, rasam, pro quodam alio malleolo scito in eodem decimario; et terminatur ab altano tenencie Guillermi Bernardi et circio tenencie Germani Seguerii; predicti vero malleoli sunt in loco vocato *Plaguautier*.

Predictam vero donacionem predictorum v sextariorum frumenti et tocus domini eorundem malleolorum supradictorum, pro quibus dicta quinque sextaria frumenti rasa eidem Johanni faciebant feodarii supradicti, annuatim, in festo Beate Marie mensis augusti, ut dictus Johannes asserebat, dictus Johannes diete Miracle, filie sue, fecit, racionibus et causis supradictis, et michi, Raimundo Yssarti, notario infrascripto, pro ipsa Miracla, filia sua, stipulanti et recipienti; et in bonam et corporalem possessionem juris et facti dictorum v sextariorum frumenti et tocus domini, quod in ipsis ipse Johannes habebat vel habere debebat, et in tenenciis superius confrontatis, ipsam Miraclam filiam suam, licet absentem, et me, notarium infrascriptum, pro ipsa Miracla stipulantem, petentem et recipientem, misit cum hac publica scriptura, eidem Miracle et suis perpetuo valitura, ad omnem voluntatem sui suorumque semper faciendam, se et suos disvestiendo et ipsam Miraclam, licet absentem, et suos et me, Raimundum Yssarti, notarium infrascriptum, pro ipsa Miracla stipulantem et recipientem, plenius vestiendo. Et si deinceps dictos quinque sextarios frumenti et dominium ipsorum et tenenciarum supradictarum, pro quibus feodarii supradicti eidem Johanni dictos quinque sextarios frumenti faciebant sensuales, annuatim in termino supradicto, tenuerit, dixit et voluit se, nomine ipsius Miracle, tenere et possidere, precario nomine, quousque ipsorum v sextariorum frumenti et domini ipsorum et tenenciarum supradictarum possessionem acceperit corporalem, quam acci-

piendi, sua auctoritate, et retinendi deinceps eidem Miracle et suis, licet absenti, et michi, notario infrascripto, pro dicta Miracla stipulanti, petenti et recipienti, licenciam dedit, non requisita sua licencia nec iudicis nec alicujus hujus mundi; de qua quidem donatione eidem Miracle, filie sue predictae, licet absenti, et michi, notario infrascripto, stipulanti, petenti, recipienti pro dicta Miracla, bonam et legualem guirenciam [dedit] ab omnibus amparatoribus semper ex parte dominii et hereditatis, sine omni sui suorumque dolo; promisit eciam contra dietam donationem non facere vel venire pro se vel interposita persona, de jure vel de facto, ullis temporibus in futurum. Pro qua quidem guirencia et omnibus aliis et singulis atendendis et complendis, obligavit dictus Johannes Sancii eidem Miracle, filie sue supradictae, licet absenti, et michi, Raimundo Yssarti, notario infrascripto, pro ipsa stipulanti et recipienti, omnia bona sua, presenciam et futura, renuncians inde illi juri quod dicit donationem factam inter patrem et filium non valere et omni alii juri, tam canonico quam civili, generali et speciali, et communi consuetudini per quam et per quod contra venire posset. Voluit eciam dictus Johannes Sancii quod predictae renunciaciones totidem valeant ac si omnes casus decreti et decretalium et legum essent in hoc presenti instrumento provocati.

Item, voluit et mandavit dictus Johannes Sancii michi, notario infrascripto, quod hoc presens instrumentum possem et valerem facere et emendare de consilio sapientum quos duxero consulendos, et si, quod absit, hoc presens instrumentum ///// aliquo casu fortuito, mandavit ¹ dictus Johannes Sancii michi, notario infrascripto, quod, ad requisitionem diete Miracle vel ejus heredum, dictum instrumentum reficere possim et valeam, non requisita licencia iudicis nec alicujus hominis hujus mundi. Hujus rei sunt testes vocati et requisiti : dominus Philipus Benedicti, rector ecclesie Beati Saturnini de Vitbrando, dominus Raimundus Martini, sacerdos de Planhano, dominus Arnaldus de Bossaco, sacerdos de Villa Oratione, terre Mirapiscencis, Guillerimus Olrici, domicellus de Lauraco, et Raimundus Yssarti, publicus notarius Lauraci, pro domino rege predicto, qui hanc cartam scripsi et signum suum sequens solitum apposuit. (*signet.*)

ORIGINAL : Arch. de l'Aude, H, 327.

254

Gaja, 23 juillet 1306.

A la place de la dot qu'il avait assurée à sa fille Miracla, religieuse de Pronille, par l'acte précédent, Jean Sans donne au monastère, à perpétuité, 6 setiers de blé, à percevoir, chaque année, le 15 août, dans les dimaires d'Arborens et de Gaja.

Anno Domini M^oCCC^o sexto, Philippo, rege Francorum, regnante, Bernardo, episcopo Appamiensi, x kalendas augusti, noverint universi quod ego, Johannes Sancii, domicellus de Laneriovilla, gratis ac spontanea voluntate ad hoc inductus, pro me et omnibus meis heredibus, presentibus et futuris, solvo et definiendo dono in perpetuum, bona, pura et irrevocabili donatione inter vivos facta, monasterio Beate Marie de Pruliano et ejusdem monasterii priorisse et conventui, quinque sestaria frumenti oblialia et jus percipiendi annuatim dicta quinque sestaria frumenti oblialia, inferius specificata, et quandam peciam terre inferius confronta-

1. Ce mot est répété deux fois.

tam, cum omnibus suis laudimiis, deveriis et foriscapiis. Ego antea constitueram seu proposueram dotare Miraclam, filiam meam, nunc sororem monialem predicti monasterii, prout in instrumento inde confecto per Ramundum Yssharti, notarium publicum de Lauraco, dicitur contineri; et hanc donationem facio et concedo dicto monasterio, ratione legitime portionis et omnium jurium que ipsa Miracla, filia mea, si michi superviveret, habitura erat de bonis meis mei, Johannis Sancii predicti. Quam donationem volo et statuo valere in perpetuum predicto monasterio, etiamsi dicta Miracla, filia mea, predecederet me, Johannem Sancii predictum, cedens dicto monasterio et priorisse et conventui predictis et vobis fratri, Guillermo Amelii, procuratori dicti monasterii, nomine dicti monasterii stipulanti et recipienti, omnes actiones et jura que michi ad percipiendum dicta quinque sestaria frumenti oblialia pertinent et pertinebant, tempore recepti hujus instrumenti, constituens me, nomine dicti monasterii, res predictas donatas tenere et possidere et quasi, donec ipsum monasterium vel gentes ejus, pro ipso, corporalem possessionem et quasi apprehenderint, pacifice et quiete; quam apprehendendi, quandocunque voluerit, sibi et suis gentibus tribuo facultatem, me presente vel absente, me requisito vel non requisito, promittens insuper ex certa sciencia, super premissis, dicto monasterio de evictione sub obligationo rerum mearum, et assero quod predicta quinque sextaria frumenti oblialia faciunt et facere tenentur homines infrascripti, annuatim in festo Beate Marie augusti, pro terris et possessionibus infrascriptis, scitis tam in decimario Sancti Martini de Arborencis quam in decimario Sancti Martini de Gajano; de quibus quinque sestariis frumenti obliabilibus predictis, Ramundus Mores, de Gaiano, facit et facere tenetur annuatim unum sestarium frumenti censuale, ad mensuram de Lauraco, pro quadam pecia terre vineata sita in loco vocato *ad Planum Gauterii*; que confrontat ab altano in tenencia Thome Anglici, circio in tenencia Ramundi Amelii;

item, Thomas Anglicus, de Gaiano, facit et facere tenetur, annuatim, unam eminam frumenti oblialem, ad predictam mensuram, pro quadam pecia terre sita in predicto loco vocato *ad Planum Gauterii*; que confrontat ab altano in tenencia Ramundi Lanas, circio in tenencia Ramundi Mores;

item, Ramundus Lanas facit et facere tenetur, annuatim, unam eminam frumenti oblialem, ad mensuram predictam, pro quadam pecia terre sita in predicto loco, que confrontat ab altano in via, circio in tenencia Thome Anglici;

item, Guillermus Nogerii, de Gaiano, facit et facere tenetur, annuatim, unam eminam frumenti oblialem, ad mensuram Fanijovis, pro quadam pecia terre sita in loco predicto, que confrontat ab altano in via communi, circio in mea tenencia, aquilone in exitu;

item, Bernardus Thome, de Gaiano, facit et facere tenetur, annuatim, unam eminam frumenti oblialem, ad mensuram predictam Fanijovis, pro quadam pecia terre vineata, sita in loco predicto, que confrontat ab altano in tenencia Guillermi Bernardi, circio in tenencia Germani Siguerii;

item, Germanus Siguerii, de Gaiano, facit et facere tenetur, annuatim, unam eminam frumenti censualem, ad mensuram predictam Fanijovis, pro quadam pecia terre vineata, sita in predicto loco, que confrontat ab altano in tenencia Bernardi Thome, circio in tenencia Petri Siguerii;

item, Petrus Siguerii facit et facere tenetur annuatim, unam eminam frumenti censualem, ad predictam mensuram Fanijovis, pro quadam pecia terre vineata, sita in loco predicto, que confrontat ab altano in tenencia Gerinani Siguerii, circio in tenencia Ramundi de Prato;

item, Ramundus de Prato facit et facere tenetur, annuatim, unam eminam frumenti oblialem, ad mensuram predictam Fanijovis, pro quadam pecia terre vineata, sita in predicto loco, que confrontat ab altano in tenencia Petri Siguerii, circio in tenencia Bertrandi Fabri;

item, Bertrandus Fabri, de Gaiano, facit et facere tenetur, annuatim, unam emiam frumenti oblialem, ad predictam mensuram Fanijovis, pro quadam pecia terre sita in predicto loco, que confrontat ab altano in tenencia Ramundi de Prato, circio in tenencia mea.

Item, dono ego, Johannes Sancii predictus, modo et forma et condicionibus predictis, predicto monasterio et priorisse et conventui predictis et vobis, fratri Guillermo Amelii, procuratori predicto, nomine et vice dicti monasterii stipulanti et recipienti, unum sestarium frumenti obliale, ad mensuram predictam Fanijovis, cum omnibus suis foriscapiis et laudimiis, quod mihi faciebat et facere tenebatur, annuatim, Guillermus Bernardi, de Gaiano, pro quadam pecia terre sita in predicto loco, que confrontat ab altano in tenencia mea et Petri Guillerini, circio in tenencia Bernardi Thome; predicta vero pecia est in predicto loco, que confrontat ab altano in tenencia Bertrandi Fabri, circio in tenencia mea. Ad hec autem omnia fuerunt presentes: Guillermus Bernardi, Bernardus Thome, Petrus Siguerii, Germanus Siguerii, Ramundus de Prato, Guillermus Nogerii et Ramundus Lanus predicti, qui recognoverunt predicto fratri Guillermo Amelii, procuratori predicto, nomine procuratorio quo supra, stipulanti et recipienti, predicta esse vera in quantumeunque ipsos presentes tangunt, et unusquisque ipsorum presentium, superius nominatorum, recognovit tenere dictas terras in emphiteosim a monasterio supradicto et promisit deinceps persolvere, predicto nomine, annuatim, in festo Beate Marie augusti, per hunc modum videlicet: dictus Guillermus Bernardi, unum sestarium frumenti obliale, ad predictam mensuram Fanijovis, et alia deveria pro sua pecia terre predicta superius confrontata;

item, dictus Bernardus Thome, unam eminam frumenti oblialem, ad predictam mensuram Fanijovis, pro dicta pecia terre sua superius confrontata;

item, dictus Petrus Sig[ue]rii, unam eminam frumenti, ad predictam mensuram Fanijovis, pro dicta pecia terre superius confrontata;

item, dictus Germanus Sig[ue]rii, unam eminam frumenti oblialem, ad predictam mensuram, pro dicta pecia terre sua superius confrontata;

item, dictus Ramundus de Prato, unam eminam frumenti oblialem, ad predictam mensuram Fanijovis, pro dicta pecia terre sua superius confrontata;

item, dictus Guillermus Nogerii, unam eminam frumenti oblialem, ad mensuram predictam Fanijovis, pro dicta pecia terre sua superius confrontata;

item, dictus Ramundus Lanus, unam eminam frumenti oblialem, ad mensuram de Lauraco, pro dicta pecia terre sua, superius confrontata, et alia deveria, prout superius continentur, loco et tempore oportunis. Acta fuerunt hec apud Gaianum, in presencia et testimonio fratris Bernardi Belengarii predicti monasterii, Guillermi Jordani de Vitbrando, Petri Guillermi, Bernardi Maurelli, Petri Dominici, Arnaldi Dominici, de Gaiano et magistri Jacobi Capella, notarii publici Lauraci domini regis, qui hanc cartam recepit; vice ejus et mandato, ego, Bernardus Tornerii, notarius publicus de Cuquo juratus, eandem scripsi. Et suprascripti *persolvere* in xx^a linea, et in xxi^a linea rasi et emendavi *Bernardus Thome* et in xxii^a linea, a principio con-

putando, suprascripti *oblialem*. Ego vero, Jacobus Capella, publicus notarius antedictus, me subscribo atque solito signo meo signo. (*signet.*)

ORIGINAL : Arch. de l'Aude, H, 327.

255

Prouille, le 16 juillet 1308.

Pierre Estève se fait donat au monastère de Prouille et lui abandonne tous ses biens.

Anno Domini millesimo, trescentesimo octavo, Philippo, rege Francorum regnante, Galhardo episcopo Tholosano, decimo septimo kalendas augusti, noverint universi quod ego, Petrus Stephani, filius Petri Stephani ville de *////*, attendens et considerans bona spiritualia que, Deo propitio, fiunt cotidie in monasterio de Pruliano, volens et obtans fieri particeps bonorum predictorum, me ipsum facio et pronuntio donatum dicti monasterii, promittens vobis, domino fratri Arnaldo Johannis, priori dicti monasterii, nomine ejusdem monasterii stipulanti et recipienti, quod ero fidelis et legalis vobis et successoribus vestris et ipsi monasterii (*sic*), toto tempore vite mee, procurans, pro posse meo, utilia et vitans dampna eisdem. Ero, insuper, hoberdiens in mandatis et officiis michi injunctis per vos et successores vestros et obtemperabo et parebo correctionibus et ordinationibus vestris et successorum vestrorum, donans pura et simplici donatione inter vivos facta, vobis, domino priori predicto, nomine dicti monasterii stipulanti et recipienti, omnia bona mea, mobilia et immobilia, presentia et futura, juransque ad sancta Dei quatuor Evangelia manu mea propria sponte tacta, tenere et servare castitatem et omnia supradicta.

Dum inter nos et fratres predictos fueris conversatus ibidem, nos, frater Arnaldus Johannis, prior predictus, recipimus te, Petrum Stephani predictum, in donatum predicti monasterii cum omnibus bonis tuis, concedendo tibi bona spiritualia et temporalia in predicto monasterio, promittens tibi, nomine quo supra, providere in victu et vestitu, in omni vita tua, sicut aliis donatis dicti monasterii providetur, dum inter nos et fratres dicti monasterii fueris honeste et laudabiliter conversatus, retinens tamen nobis et successoribus nostris quod, si non esses inter nos et fratres dicti monasterii honeste et laudabiliter conversatus, quod nos vel successores nostri possimus te a dicto monasterio expellere et te remove, et quod extunc non teneamur tibi in aliquo, nec tu nobis.

Acta fuerunt hec in predicto monasterio, in presentia et testimonio fratrum Dominici de Montetotino-subprioris dicti monasterii, Bernardi Fabri, Bernardi de Labessa, Arnaldi de Collo, Johannis Chatherbi, Petri Blasini, presbiterorum, de ordine fratrum Predicatorum, Arnaldi Vitalis, Bernardi Berengarii, laycorum ejusdem ordinis, et magistri Jacobi Cappella, notarii publici Lauraci predicti domini regis, qui notam ipsius carte recepit et in prothocollo suo registravit, cujus notarii vice et mandato, ego Jordanus de S. Martino, clericus Fanijovis, eandem cartam scripsi. (*signet.*)

ORIGINAL : Archives de l'Aude, H, 331.

256

8 janvier 1308 ¹.

Bernard Marty, de Limoux, se fait donat à Prouille et promet de lui léguer 15 sous tournois, afin d'avoir sa sépulture dans le cimetière de Saint-Martin de Limoux ou dans celui de Prouille.

Anno dominice incarnationis millesimo CCC^o octavo, Philippo, rege Francie, regnante, die mercurii post Epiffaniam, noverint universi quod ego, Bernardus Martini, fusterius de Limoso, volens habere participationem honorum spiritualium que fiunt et fiunt in monasterio Pruliani, facio me donatum dicto monasterio, eligens sepulturam meam in cimiterio B. Martini vel monasterii Pruliani, ob cujus gratie (*sic*) sepulture, dono et dare promitto dicto monasterio, annuatim in vita mea, in festo B. Martini yemalis, mediam libram cere, et in fine meo xv solidos turon., quos laudo super omnibus bonis meis, promittens esse bonus et fidelis et secretarium (*sic*) erga monasterium antedictum et ejus ministros, utilia dicti monasterii procurando et inutilia pro viribus evitando, et juro predicta attendere et complere et nullatenus contraire.

Et nos, frater Arnaldus Johannes, prior predictus, attendens devotionem tui, dicti Bernardi, recepimus te in donatum dicti monasterii, concedendo tibi participationem honorum spiritualium et temporalium, si indigeres, promittentes te et bona tua deffendere et custodire, quemadmodum deffendimus et custodimus alios donatos monasterii antedicti.

Testes hujus rei sunt: frater Bernardus Vasconis, ordinis Predicatorum, Bernardus de Bellagarda, faber, et Petrus Nigri, notarius publicus de Limoso et dicti monasterii Pruliani, qui hanc cartam recepit; cujus notarii mandato, ego, Johannes Versavini, clericus de Limoso, eandem scripsi. Ego, idem Petrus Nigri, notarius prescriptus, subscribo hec et signo. (*signet.*)

ORIGINAL: Archives de l'Aude, H, 331.

257

Prouille, le 24 février 1309.

Raymond Rigaud se fait donat au monastère de Prouille, et lui fait abandon de ses biens.

Noverint universi quod ego, Raymundus Rigaldi, ville de Insula, attendens et considerans bona spiritualia que, concedente Domino, cotidie [fiunt et] fiunt in posterum in monasterio B. Marie de Pruliano per fratres et sorores ejusdem monasterii, volens et optans fieri particeps honorum predictorum, me facio et pronuntio donatum predicti monasterii, promittens vobis, domino fratri Arnaldo Johannis, priori ejusdem monasterii et pro eodem stipulanti et recipienti, quod ero fidelis et legalis vobis et successoribus vestris et ipsi monasterio, toto tempore vite mee, procurans pro posse meo utilia et vitans dampna ejusdem. Ero insuper hoberdiens in mandatis et officiis michi injunctis per vos. nomine quo supra, et per successores vestros, et obtemperabo et parebo correctionibus et ordinationibus vestris et successorum vestrorum, donans, pura et irrevocabili donatione facta inter vivos, vobis, domino priori predicto, nomine dicti monasterii stipulanti

1. Ancien style.

et recipienti, omnia bona mea mobilia et immobilia, ubique sunt, presentia et futura, juransque ad sancta Dei in^or Evangelia tenere et servare castitatem et omnia supradicta et stare sine proprio, dum tamen inter vos et fratres dicti monasterii fuero conversatus.

Et ibidem, nos, prior predictus, recipimus te, Raimundum Rigaldi predictum, in donatum predicti monasterii cum omnibus bonis tuis, concedendo tibi bona spiritualia et etiam temporalia in predicto monasterio, promittentes tibi providere in victu et vestitu in omni vita tua, sicut aliis donatis dicti monasterii provideatur, dum tamen inter nos et fratres dicti monasterii fueris honeste et laudabiliter conversatus; retinemus tamen nobis et nostris successoribus quod, si tu non esses inter nos et fratres dicti monasterii honeste et laudabiliter conversatus, quod nos et successores nostri possimus te a dicto monasterio expellere et etiam removere et quod ex tunc non teneamur tibi in aliquo, nec tu nobis.

Actum fuit hoc in dicto monasterio, anno Domini M^oCCC^o nono, Philippo, rege Francorum, regnante, Galhardo episcopo Tholosano, sexto kalendas martii. Hujus rei sunt testes : fratres Petrus Vitalis, Michael de Rosolenchis, presbiteri, Petrus Belli-Oculi, Bernardus Lapassa, Guillelmus de Coragodanis, Petrus Fabri, Petrus de Colomeriis, layei de ordine fratrum Predicatorum, magister Jacobus Capella, notarius de Lauraco, et ego, Bernardus Tornerii, publicus notarius castri S. Felicis et totius senescallie Tholosane et Albiensis dicti domini regis, qui requisitus hanc cartam recepi, scripsi et signo meo solito signavi, et in tertia linea suprascripti *ipsum. (signet.)*

ORIGINAL : Archives de l'Aude, H, 331.

258

1er octobre 1313.

Pierre Villar, clerc de Fanjeaux, se fait donat et abandonne tous ses biens au monastère de Prouille.

Anno Domini millesimo CCC^o quinto decimo, Ludovico, rege Francorum, regnante, Gualhardo episcopo Tholosano, kalendis octobris, noverint universi quod ego, Petrus Villarii, clericus castri de Fanojovis, attendens et considerans bona temporalia et spiritualia, que cotidie fiunt per fratres et sorores in monasterio Beate Marie de Pruliano et sperantur fieri in futurum, volens et obtans fieri particeps bonorum predictorum, facio et pronuncio me donatum predicti monasterii, offerens me et omnia bona mea, presentia et futura, monasterio supradicto et vobis, domino fratri Arnaldo Johannis, priori ejusdem monasterii, nomine priorisse et conventus ejusdem monasterii stipulanti et recipienti, retento tamen michi usufructu, in vita mea tantum, in omnibus predictis bonis meis, promitens vobis, domino priori predicto, nomine quo supra, stipulanti et recipienti, quod ero fidelis et legalis in bonis, rebus et personis predicti monasterii utilia procurando et dampna evitando, pro posse meo, et ero obediens vobis et successoribus vestris in perpetuum¹ et parebo correctionibus et penitenciis per vos vel successores vestros michi injunctis, juransque ad sancta Dei quatuor evangelia, manu mea dextra corporaliter tacta, tenere et servare castitatem et omnia supradicta, dum inter vos et fratres dicti monasterii fuero conversatus.

1. L'acte répète la proposition qui se termine ici.

Ibidem, nos, prior predictus, nomine priorisse et conventus ejusdem monasterii, recipimus te, Petrum Villarii predictum, in donatum predicti monasterii, promittens, nomine quo supra, tibi providere in victu et vestitu, in habitu clericali, in omni vita tua, prout aliis donatis dicti monasterii providetur conditionis predictae, dum tamen inter nos et fratres dicti monasterii fueris honeste et laudabiliter conversatus. Retinemus tamen nobis et successoribus nostris in perpetuum quod, si tu non esses inter nos et fratres dicti monasterii bene et honeste laudabiliter conversatus, quod nos seu successores nostri, qui pro tempore ibi fuerint, possimus te a predicto monasterio remove et etiam expellere et quod non teneremur tibi in aliquo, nec eciam remaneamus obligati, nec tu nobis. Acta fuerunt hec in dicto monasterio in presencia et testimonio fratrum Johannis Ademarii, Bernardi de Bessa, Johannis Chatberti presbiterorum, Bernardi Barba, Bernardi Fabri, Bernardi Lerati, Johannis Dyonisii laycorum, de ordine fratrum Predicatorum, domini Guillermi Hugonis, presbiteri comorantis in dicto monasterio, et magistri Jacobi Capella, publici notarii de Lauraco condam domini nostri regis, qui hanc cartam recepit et in suo protocollo registravit, et morte preventus in formam publicam non redegit; sed ego, Jacobus Capella, ejus filius, dicti loci de Lauraco, auctoritate regia publicus notarius, eodem domino patri meo subrogatus de licencia et potestate michi attributa per nobilem et potentem virum, dominum Beraudum de Sollempniaco, militem domini nostri regis, ejusque senescallum Tholose et Albiensem, hanc cartam de nota dicti notarii defuncti non cancellata, fideliter assumpsi et in hanc formam publicam redegit, signoque meo solito signavi. (*signet.*)

ORIGINAL : Arch. de l'Aude, II, 331.

259

Prouille, le 22 janvier 1348.

Hommage de Raymond Davini au prieur et au monastère de Prouille.

Anno Domini millesimo trescentesimo decimo octavo, Philippo rege Francorum et Navarre, regnante, undecimo kalendas february, noverint universi quod Raimundus Davini, filius quondam domini de Nauria major diebus, alias vocati *Hospitalerii*, in presentia mei, Jacobi Capella, notarii, et testium subscriptorum, recognovit, junctis manibus et flexis genibus, religioso viro, domino fratri Arnaldo Johannis, priori monasterii B. Marie de Pruliano, nomine priorisse et conventus ejusdem monasterii stipulanti et recipienti, predecessores esse et fuisse homines de corpore predicti monasterii, et ipsum esse hominem de corpore ejusdem monasterii, pro quo homagio et servitio dicti homagii, dictus Raimundus Davini promisit dicto domino priori, nomine quo supra, stipulanti et recipienti, dare et solvere, annuatim perpetuo, predicto monasterio vel ejus procuratoribus, pro se et omnibus suis heredibus, presentibus et futuris, mediam libram cere in festo Nativitatis Domini, sub omnium bonorum suorum obligatione, juransque ad sancta Dei quatuor Evangelia, manu sua propria dextra corporaliter tacta, esse fidelis semper predicto monasterio et bonis et rebus et personis monasterii supradicti. Qua recognitione facta, dictus dominus prior, nomine quo supra, promisit juvare et deffensare predictum Raimundum Davini et suos perpetuo, sicut alios donatos monasterii supradicti. Acta fuerunt hec in predicto monasterio, in presentia et testimonio fratrum Nicholay Roeha, Poncii Belli-Oculi dicti monasterii, Raimundi Rezaldi, clerici, Guillermi Sabaterii, de Fanojovis, et magistri

Jacobi Capella, notarii publici Lauraci predicti domini regis, qui requisitus hanc cartam recepit, vice cujus et mandato ego, Jordanus de Sancto-Martino, de castro Fanijovis, clericus juratus dicti notarii, eandem scripsi. Ego vero, Jacobus Capella, publicus notarius antedictus, eandem subscripsi et solito signo meo signavi. (*signet.*)

ORIGINAL : Archives de l'Aude, H, 342.

260

25 mars 1348.

Guillaume Guitard et sa femme Raimonde de La Cassaigne, se font donats de Prouille. Le prieur spécifie la pension que leur fera le monastère.

Anno Domini millesimo trescentesimo decimo octavo, Philippo, rege Francie et Navarre, regnante, octavo kalendas aprilis, noverint universi quod ego, Guillermus Guitardi, et ego, Ramunda, ejus uxor, ville de Cassanha, attendentes et considerantes bona spiritualia et temporalia, que cotidie fiunt et fieri sperantur cotidie in monasterio Beate Marie de Pruliano per fratres et sorores predicti monasterii, volentes et obtantes fieri participes bonorum predictorum, facimus et pronunciamus nos donatos predicti monasterii, sponte et ex certa sciencia, offerentes et donantes nos et omnia bona nostra, mobilia et immobilia, ubique presenciam et futura, in perpetuum predicto monasterio et vobis, domino fratri Arnaldo Johannis, priori predicti monasterii, nomine priorisse et conventus ejusdem monasterii stipulanti et recipienti, pro omni voluntate predicti monasterii perpetuo faciendam, eligentes sepulturam nostram in simiterio monasterii supradicti, promittentes et ad sancta Dei quatuor evangelia nostris propriis manibus tacta, jurantes nos esse fideles et legales perpetuo monasterio supradicto et rebus et personis monasterii ejusdem, utilia predicti monasterii, pro posse nostro, procurando et inutilia evitando.

Ibidem nos, frater Arnaldus, prior predictus, nomine quo supra, recipimus, de consilio fratrum predicti monasterii, vos, Guillermmum Guitardi, et vos, Ramundam predictam, in donatos predicti monasterii, cum bonis vestris predictis per vos datis superius predicto monasterio, concedentes tamen vobis duobus, dum insimul vixeritis, pro victu et vestitu vestro, in omni vita vestra, annuatim, dare et solvere, de bonis predicti monasterii, unum modium frumenti et octo sestarios ordei, ad mensuram Fanijovis, et duos modios puri vini et viginti solidos turon., pro pitancia, et quadraginta solidos turon., tam pro vestitu vestro quam pro aliis vestris necessariis, et de lignis pro igne vestro, si indigeritis. Verumtamen, si contingeret vos, Ramundam predictam, supravivere dicto Guillermo, viro vestro, promitto, nomine quo supra, dare vobis, de bonis predicti monasterii, annuatim, pro victu vestro, pitancia, vestitu et aliis vestris necessariis, octo sestarios frumenti, duos sestarios ordei, ad dictam mensuram, et unum modium puri vini et viginti solidos turon., in omni vita vestra. Nichilominus nos, prior predictus, nomine quo supra, promittimus vobis, Guillermo Guitardi predicto, solvere omnia legata per vos relicta in testamento vestro, recepto per magistrum Jacobum Capella, omnibus legatariis, de bonis predicti monasterii, prout in dicto testamento continetur. Acta fuerunt hec in predicto monasterio, in presenciam et testimonio fratrum Bernardi Berengarii, Germani Fabri, Ramundi Sartoris, Arnaldi de Cruce, Guillermi de Coragodanis, Bernardi Boneti, predicti monasterii, et magistri Jacobi

Capella, notarii publici Lauraci predicti domini regis, qui requisitus hanc cartam recepit; vice ejus et mandato, ego, Jordanus de Sancto-Martino, de Fanojovis, clericus juratus dicti notarii, scripsi. Ego vero, Jacobus Capella, publicus notarius antedictus, eandem subscripsi et solito signo meo signavi. (*signet.*)

ORIGINAL: Arch. de l'Aude, H, 331.

261

Prouille, 9 décembre 1319.

Guillaume de Fabrica, prêtre de la Vezole, se fait donat; le prieur provincial de Toulouse, Hugues, en le recevant, lui et ses biens, lui fixe la pension viagère que le monastère lui paiera.

Novorint universi quod ego, Guillermus de Fabrica, presbiter de Vezola, atendens et considerans bona spiritualia que fiunt et, concedente Domino, fient in posterum in monasterio Beate Marie de Proliano, per fratres et sorores predicti monasterii, volens et obtans fieri particeps honorum predictorum, me ipsum facio et pronuncio donatum monasterii predicti, promittens vobis, domino fratri Hugoni, priori provinciali in provincia Tholosana, ordinis fratrum Predicatorum, nomine ac vice predicti monasterii et tocus conventus ejusdem stipulanti et recipienti, quod ero fidelis vobis et domino priori dicti monasterii et ejus successoribus et ipsi monasterio, toto tempore vite mee, procurando utilia dicti monasterii et evitando dampna ejusdem, pro posse meo; ero insuper hohediens in mandatis et officiis mihi injunctis per vos vel dictum dominum priorem Pruliani, seu per vestros et suos successores, et correctionibus et ordinacionibus vestris et dicti domini prioris et successorum vestrorum et suorum obtemperabo et parebo, donans pura et simplici donatione facta inter vivos, predicto monasterio et vobis, domino priori provinciali predicto, nomine ipsius monasterii stipulanti et recipienti, omnia bona mea, mobilia et immobilia, ubique sint, presenciam et futura; jurausque ad sancta quatuor Dei Evangelia a me corporaliter sponte tacta, tenere et servare castitatem et omnia predicta atendere et complere, dum inter vos et dictum dominum priorem seu vestros vel suos successores ac etiam fratres monasterii predicti fuero conversatus.

Et ibidem nos, frater Hugo, prior provincialis antedictus, nomine ac vice dicti monasterii, recepimus vos, dominum Guillermum de Fabrica predictum, in donatum monasterii antedicti, cum omnibus vestris bonis predictis, concedentes vobis bona spiritualia et etiam temporalia in monasterio predicto, ut aliis donatis ejusdem conceditur, in omni vita vestra pariter et in morte, promittentes vobis providere in victu et aliis necessariis, exceptis vestibus, in omni vita vestra, ut aliis donatis monasterii predicti providetur, dum tamen inter nos, priorem et fratres dicti monasterii fueritis honeste et laudabiliter conversatus, concedentes et assignantes, ex speciali gracia, vobis quatuor libras turon., per vos anno quolibet percepturas a dicto monasterio, in omni vita vestra, pro vestibus vestris, habendo et faciendo voluntatem vestram; quas volumus per procuratores dicti monasterii vobis, anno quolibet, in omni vita vestra, exsolvi ex causa predicta, dum tamen, ut predictum est, inter nos, priorem et fratres dicti monasterii honeste fueritis ac laudabiliter conversatus. Retinemus tamen quod si, ut predictum est, in dicto monasterio et inter nos et priorem et fratres ejusdem monasterii vos non essetis honeste et laudabiliter conversatus, in eo casu, possimus vos a dicto monasterio expellere et etiam removere et quod extunc, non teneamur vobis in aliquo, nec vos nobis.

Actum fuit hoc apud Prulianum, anno Domini millesimo trescentesimo decimo nono, domino Philippo, rege Francorum et Navarre, regnante, et quinto idus decembris, in presencia et testimonio fratris Aymerici de Villaneria, fratris Bernardi Vaseonis, fratris Bernardi Berengarii, dicti monasterii, domini Guillelmi de Alanhano, presbiteri comorantis in dicto monasterio, Raymundi Giracosii, de Fanojovis, et magistri Bernardi Tornerii, publici notarii castri Sancti Felicis et tocius senescallie Tholasaue et Albiensis, dicti domini regis, qui de predictis hanc cartam recepit et in suo protocollo registravit, et vice cujus ego, Bernardus Lapasse, clericus Biterrensis juratus dicti notarii, eandem scripsi. Ego vero, Bernardus Tornerii, publicus notarius antedictus, me subscripsi et in tercia linea suprascripti *vobis* et in vicesima secunda linea, a principio computando, suprascripti *dicti*, signoque meo solito signavi. (*signet.*)

ORIGINAL : Arch. de l'Aude, II, 331.

262

Prouille, 13 mars 1320.

Guillaume Arcis, de Fanjeaux, se fait donat du monastère et lui abandonne tous ses biens, avec quelques restrictions.

Noverint universi, presentes pariter et futuri, quod ego, Guillelmi Arcis, castri Fanijovis, attendens et considerans bona spiritualia que cotidie fiunt et fient in posterum, Domino concedente, in monasterio Beate Marie de Pruliano per fratres et sorores prefati monasterii, volens et obtans fieri particeps bonorum predictorum, me ipsum gratis facio et pronuncio donatum predicti monasterii, promitens vobis, domino fratri Ramundo Maurelli, priori predicti monasterii, nomine priorisse et tocius conventus ejusdem monasterii, stipulanti et recipienti, quod ego vobis et dicto monasterio et successoribus vestris ac fratribus et sororibus dicti monasterii ero, toto tempore vite mee, fidelis et legalis, et procurabo utilia dicti monasterii et evitabo dampna ejusdem, [pro] posse meo, donans pura, perfecta, simplici ac irrevocabili donacione facta inter vivos, vobis, domino priori predicto, nomine quo supra stipulanti et recipienti, centum libras turon. parvorum et percurribilium, pro anima mea et in redemptionem meorum peccatorum et pro animabus dominorum Ramundi Arnaldi Arcis et Jacobe conjugum, parentum meorum condam, et pro anima Befayte, uxoris mee; quas centum libras turon. parvorum et percurribilium vos vel successores vestri aut procuratores prefati monasterii possitis, incontinenti post finem meam, habere, recipere et levare de bonis meis, sine exceptione quacumque ac etiam contradictione, quoniam omnia bona mea, mobilia et immobilia, presencia et futura, pro predictis centum libris dicto monasterio vel suis procuratoribus, incontinenti post finem meum, exsolvendo vobis, domino priori, predicto nomine quo supra, stipulanti et recipienti, ypotheco et obligo sub omni renunciacione juris et facti pariter et cauthela. Verumtamen, si contingeret me mori sine libero vel liberis a me procreatis aut sine aliqua ordinatione de bonis meis per me tunc facta, in eo casu, dictum monasterium in omnibus bonis meis, mobilibus et immobilibus, presentibus et futuris, michi heredem universalem instituo, retentis tamen michi, dicto casu interveniente, centum libris turon. parvorum de dictis bonis meis, que distribuantur, dentur, persolvantur per vos, dominum priorem predictum, seu per vestros successores pauperibus Fanijovis et aliis qui de me juste conquerentur, pro anima mea et in redemptionem peccatorum meorum, et sic tenere, attendere et complere et in nullo contravenire vobis,

domino priori predicto, nomine quo supra, stipulanti et recipienti, per meam bonam fidem prefinio et promito.

Et ibidem nos, frater Ramundus, prior predictus, recipimus vos, Guillelmum Arei, predictum, in donatum monasterii supradicti, cum omnibus superius datis per vos dicto monasterio, juxta formam supradictam, concedentes vobis et Befayte, uxori vestre, licet absenti, nomine quo supra, participationem bonorum spiritualium que cotidie fiunt et fieri in posterum, Deo adjuvante, in dicto monasterio per fratres et sorores monasterii ejusdem, in omni vita vestra et dicte uxoris vestre pariter et in morte; promittentes nichilominus vos custodire et defendere ut alios donatos monasterii supradicti, bona fide. Actum fuit hoc apud Prulianum, anno Domini millesimo CCC^o vicesimo, domino Philippo rege Francie et Navarre, regnante, tertio ydus marcii, in presencia et testimonio fratrum Guillelmi Seguerii, Aymerici de Villaneria presbiterorum, Bernardi Barba, Bernardi Berengarii, Nicholay Rocha, laycorum dicti monasterii, domini Guillelmi de Alanhano, domini Johannis Jordani, presbiterorum comorancium in monasterio supradicto, et magistri Bernardi Tornerii, notarii publici castri Sancti Felicis et tocius senescallie Tholose et Albiensis dicti domini regis, qui de predictis hanc cartam recepit et in suo protocollo registravit, vice ejus et mandato, ego, Ramundus Crenerii, clericus juratus dicti notarii eandem scripsi et in vi^a linea proxime computanda, cancellavi cum punctis *Bernardi*. Ego vero, Bernardus Tornerii, publicus notarius antedictus, me subscripsi et signo meo solito signavi. (*signet.*)

ORIGINAL : Arch. de l'Aude, II, 331.

263

Prouille, 16 avril 1320.

Arnaud Delmas, de Montlaur, chapelain du seigneur de Saissac, se fait donat de Prouille, promet de payer chaque année au monastère la redevance d'une livre de cire et de lui léguer, à sa mort, 40 livres tournois.

Noverint universi presentes pariter et futuri, quod ego, Arnaldus Mansi, de Montelauro, comitatus Fuxi, capellanusque capelle domini de Saxiacho, attendens et considerans bona spiritualia que, concedente Domino, fiunt et fient in posterum in monasterio Beate Marie de Pruliano per fratres et sorores monasterii ejusdem, volens [et] optans fieri particeps bonorum predictorum, me ipsum, gratis et ex certa sciencia, facio et pronuncio donatum monasterii supradicti, promittens, sub verbo sacerdotali, tibi, domino fratri Ramundo Maurelli, priori predicti monasterii, nomine priorisse et tocius conventus ejusdem stipulanti et recipienti, quod ero fidelis et legalis vobis et successoribus vestris et ipsi monasterio, procurando utilia predicti monasterii et evitando dampna ejusdem, [pro] posse meo, toto tempore vite mee; et in signum dicte donationis, promito vobis, domino priori predicto, nomine quo supra stipulanti et recipienti, solve, anno quolibet, predicto monasterio vel suis procuratoribus, in ejus monasterii semiterio meam eligo sepulturam, unam libram cere in festo Beati Dominici, et in fine meo decem libras turon., quas lego et dono monasterio antedicto et ad dictam libram cere, anno quolibet, et ad dietas decem libras turon., in fine meo prefato monasterio vel suis procuratoribus persolvendas, me et omnia bona mea, presencia et futura, ypotheco et obligo, sub omni renunciacione juris et facti pariter et cautela.

Et ibidem nos, prior predictus, nomine quo supra, recip[i]entes vos, dominum Arnaldum Mansi predictum, in donatum monasterii antedicti, sub condicionibus predictis, concedimus vobis participationem honorum spiritualium que, concedente Domino, fiunt et fient in posterum monasterio predicto per fratres et sorores monasterii ejusdem, promittentes etiam [pro] posse nostro, personam vestram et res vestras defendere et custodire ut donatum monasterii predicti receptum sub simili conditione. Actum fuit hoc apud Prulianum, anno Domini millesimo CCC^o vicesimo, domino Philippo, rege Francorum et Navarre, regnante, xvi kalendas madii, in presencia et testimonio fratris Bernardi Barba, fratris Johannis de Rivocavo, fratris Bernardi Lerati, dicti monasterii, domini Petri d'Esshalabra, presbiteri de Forcia Ramundi Ferrandi, et mei, Bernardi Tornerii, [notari] publici castri Sancti Felicis et tocius senescallie Tholosane et Albiensis dicti domini regis, qui hanc cartam scripsi et signo meo signavi. (*signet.*)

ORIGINAL: Arch. de l'Aude, II, 331.

264

Prouille, 31 mai 1322.

Guillaume de Barossa, de Saissac, se fait donat du monastère de Prouille et lui promet une redevance annuelle de 1 livre de cire et un legs de 30 livres de petits tournois.

Noverint universi quod ego, Guillelmus de Barossa, de Saxiaco, attendens et considerans bona spiritualia que, concedente Domino, fiunt et fient in posterum in monasterio Beate Marie de Pruliano per fratres et sorores dicti monasterii, volens et optans fieri particeps honorum predictorum, me ipsum facio et pronuncio donatum monasterii supradicti; in cujus siquidem donacionis signum, promito vobis, domino fratri Ramundo Maurelli, priori monasterii predicti, nomine ipsius monasterii ac tocius conventus ejusdem stipulanti et recipienti, dare et solvere, auno quolibet, vobis vel aliis procuratoribus dicti monasterii unam libram cere in festo Beati Dominici, et in fine meo, quinquaginta libras turon. parvorum, pro anima mea et pro animabus parentum meorum ac in redemptionem meorum peccatorum et parentum meorum predictorum, pro qua libra cere, anno quolibet sic exsolvenda, et pro dictis quinquaginta libris turon. parvorum dicto monasterio, in fine meo, solvendis predicto monasterio et vobis, domino priori predicto, nomine quo supra stipulanti et recipienti omnia bona mea, presencia et futura, ypotheco penitus et obligo sub omni renunciatione juris et facti pariter et cautela; promittens vobis, domino priori predicto, per meam bonam fidem, quod omnia supradicta tenebo et observabo et utilia dicti monasterii procurabo et inutilia evitabo posse meo (*sic*) toto tempore vite mee.

Et ibidem nos, frater Ramundus Maurelli, prior predictus, atendentes devotionem quam vos, Guillelme Barosse, habetis erga monasterium predictum, nomine quo supra, vos in donatum predicti monasterii recipimus, cum donatis per vos superius monasterio supradicto, et concedimus vobis et Ramunde, uxori vestre, licet absentis, de gracia speciali, participationem honorum spiritualium que cotidie fiunt et fient in posterum in monasterio supradicto per fratres et sorores monasterii ejusdem, in omni vita vestra et sua pariter et in morte. Actum fuit hoc in dicto monasterio, anno Domini millesimo CCC^o vicesimo secundo, domino Karolo, rege Francie et Navarre, regnante, secundo kalendas junii, in presencia et testimonio fratrum Petri Athonis,

Guillermi Petri Ariberti, Aymerici de Villaneria, presbiterorum, Johannis Rosaldi, Bernardi Lerati, Nicholay Rocha, laycorum monasterii supradicti, domini Arnaldi de Prexiano, vicarii ecclesie Sancti Martini de Limoso, domini Ramundi Armengaudi, rectoris ecclesie de Fontazellis, et mei, Bernardi Tornerii, publici notarii castri Sancti Felicis et tocius senescallie Tholosane et Albiensis dicti domini regis, qui requisitus hanc cartam recepi, scripsi et signo meo solito signavi. (*signet.*)

ORIGINAL : Arch. de l'Aude, II, 331.

265

Prouille, 29 novembre 1322.

Jacques Tinarela s'étant fait donat, avec entier abandon de ses biens au monastère, Raymond Maurel, prieur de Prouille, lui permet de conserver l'usufruit de ses biens et de pouvoir léguer jusqu'à 60 livres tournois.

Anno Domini millesimo trescentesimo vicesimo secundo, domino Karolo, rege Francorum et Navarre, regnante, III kalendas decembris, noverint universi quod, cum vos, domine Jacobe Tinarela, presbiter, feceritis vos donatum monasterii Beate Marie de Pruliano et donaveritis omnia bona vestra predicto monasterio, mobilia et immobilia, presenciam et futura, prout in instrumento dicte donacionis inde recepto per Jacobum Capella, notarium infrascriptum, continetur, ego, frater Ramundus Maurelli, prior predicti monasterii, nomine priorisse et conventus ejusdem monasterii, presentis et futuri, de concensu fratrum plurium dicti monasterii, concedo vobis, domino Jacobo Tinarela, presbitero predicto, quod vos, non ob[s]tante donatione per vos facta de bonis vestris predicto monasterio, tempore quo [vos] fecistis donatum predicti monasterii, possitis tenere habere et possidere, in omni vita vestra, omnia predicta bona, tantum nomine precario monasterii supradicti, et quod de omni usufructu et redditibus de dictis bonis per vos dicto monasterio datis, exheuntibus, possitis voluntatem vestram facere in dicta vita vestra; item, concedo vobis, nomine quo supra, quod in fine dierum vestrorum, possitis dare et distribuere cuicumque vel quibuscunque volueritis, de dictis bonis per vos datis predicto monasterio, et testamentum vestrum facere usque ad summam sexaginta librarum turou., et quod, si contingeret vos predictae ecclesie aliquo casu resignare, nomine quo supra, promito vobis providere in dicto monasterio in victu et in vestitu vestro, in omni vita vestra, sicut aliis donatis presbiteris dicti monasterii providetur. Acta fuerunt hec in predicto monasterio, in presenciam et testimonio fratrum Petri Ali, Guillermi Petri de Arzenchis, Guillermi de Boeria presbiterorum, Bernardi Barba, Nicholay Rocha, Poncii Belli-Oculi, Gerinani Fabri, Arnaldi de Bosco, laycorum de ordine fratrum Predicatorum, domini Johannis Jordani, presbiteri de Villa Francha, Guillermi Bofilli, clerici de Fanojovis, et magistri Jacobi Capella, publici notarii Lauraci pro domino rege predicto, qui hanc cartam recepit et in protocollo suo registravit, vice ejus et mandato, ego, Jacobus Capella, clericus de Lauraco juratus ejusdem notarii, eandem scripsi. Ego vero, Jacobus Capella, publicus notarius antedictus, eandem subscripsi et solito signo meo signavi. (*signet.*)

ORIGINAL : Arch. de l'Aude, II, 331.

266

Ramondens, 25 mars 1331.

Pierre Rubey, de Saissac, se fait donat au monastère de Prouille, promet de lui payer chaque année, à la fête de saint Dominique, une demi-livre de cire et à la fin de sa vie, 20 livres tournois et donne à Prouille hypothèque sur ses biens¹.

Actum fuit hoc in grangia de Ramundenchis prefati²monasterii, anno Domini M^oCCC^o tricesimo primo, domino Philippo, rege Francorum, regnante, octavo kalendas aprilis, in presentia et testimonio fratrum Benedicti de Volcassio, Guillelmi d'Esshalabra, Ramundi Guitardi dicti monasterii, Petri Ortiga, Jacobi Espinasseria, de Saxiaco, Godafredi Augerii, de S. Dyonisio, et mei, Bernardi Tornerii, publici notarii castri S. Felicis et totius senescallie Tholosane et Aldiensis domini regis — (*formule ordinaire et signet.*)

ORIGINAL : Arch. de l'Aude, H, 332.

1. Même formule que dans les documents précédents, nos 263 et 264.

VI. FONDS DE PROUILLE

• 267 1211.

Hugues de Rieux donne à S. Dominique une petite pièce de terre près la fontaine de Prouille.

(Papiers Fortia d'Urban.)

• 268 1211.

Isarn Bola donne à S. Dominique une maison dans l'enclos de Prouille.

(Papiers Fortia d'Urban.)

• 269 1211.

Bernard donne à S. Dominique une pièce de terre au Vieux Château de Prouille.

(Papiers Fortia d'Urban.)

• 270 1211.

Bernard Hugues donne à S. Dominique et au monastère de Prouille un fief sis à Prouille au lieu dit la Strade.

(Papiers Fortia d'Urban.)

271 22 avril 1212.

Bernard Macip vend au monastère, pour 19 sous melg., un droit d'usage qu'il tenait de Guillaume de Durfort sur le moulin de la Roquette.

Notum sit omnibus hominibus haec audientibus quod ego, Bernardus Macip, per me et per omnes successores meos, bono animo ac spontanea voluntate, et sine omni dolo, in perpetuum, vendo et re ac titulo

perfectae venditionis, trado, sine omni meo meorumque retentu, tibi, Dominico Oxomensis (*sic*) canonico, et abbatae sanctae Mariae de Prolano et cunctis fratribus et sororibus, praesentibus et futuris, ibi Deo et Sanctae Mariae de Prolano servientibus, unum diem quem habeo in molendino de la Roqueta quem tenebam a Guillelmo Durfort; et in bonam et firmam possessionem illius, cum hac praesenti carta, vos et vestros semper mitto pro novem decem solidis melgoriensibus, de quibus me a vobis bene per pacatum teneo; et si modo magis valet sen in futurum magis valebit isto pretio ¹, quod mihi dedistis, totam illam [magis] valentiam dono vobis et vestris in perpetuum, jure bonae et perfectae donationis et titulo merae liberalitatis, ad omnem vestram voluntatem faciendam quolibet modo volueritis, et ero vobis et vestris inde semper bonus guirens de totis amparatoribus sine dolo.

Testes hujus rei sunt : Petrus Clerici et frater ejus, Arnaldus Clerici, Petrus de Morterio, Amalricus de Meuslen, francigena. Facta carta ista decimo kalendas maii, feria secunda, anno ab incarnatione Christi M^oCC^oXII, regnante Philippo, rege Francorum. Arnaldus Sancii de Lauriaco scripsit.

COPIE : Bibl. Nat., fonds Doat, t. 98, f° 17.

IMPRIMÉ : Balme, *Cart. de S. Dominique*, t. I, p. 381.

272

Penne d'Agen, 16 juillet 1212.

Simon de Montfort confirme à S. Dominique et au monastère de Prouille la possession des biens que R. de Mauvoisin leur avait donnés.

Sciant tam presentes quam futuri, quod ego Symon, comes Leycestrie, dominus Montisfortis, Bitterensis et Karcassensis vicecomes, deli et concessi dilecto meo, R. Malovicini, totam hereditatem Willelmi de Duroforti in domibus, in vineis, in agris, in quartis, in ortis cum pertinentiis universis, que sunt apud Phanum Jovis et apud Pruilanum, *ubicumque dictus W. quicquam habuit* ². Que omnia idem R. dedit in elemosinam postea et concessit, pro redemptione anime sue et mee, Sancte Marie de Pruilano et habitatoribus dicte domus perpetuo possidenda. Quod ut ratum haberetur, ad petitionem utriusque partis, presentem cartam feci sigilli mei munimine roborari. Datum in obsidione Penne in Agennensi, anno Domini M^oCC^oXII, xvi kalendas augusti.

ORIGINAL : Bibl. munic. de Carcassonne.

IMPRIMÉ : Balme, *Cart. de S. Dominique*, t. I, p. 315.

272 bis

Penne d'Agen, 5 août 1212.

Nouvelle rédaction de l'acte précédent.

Symon, comes Leycestrie, dominus Montisfortis, Bitterensis et Karcasseusis Dei providentia vicecomes, omnibus ad quos presentes littere pervenerint, in Domino salutem. Noverit universitas vestra quod nos dedi-

1. Ms : *praedicto*. — 2. En surcharge.

mus et concessimus dilecto nostro, R. Malovicini, totam hereditatem W. de Duroforti in domibus, in vineis, in agris, in quartis et in ortis cum pertinenciis universis, ubicumque dictus W. quicquam habuerit, que omnia idem R. dedit in elemosinam postea et concessit, pro redemptione anime sue et nostre, S. Marie de Pruilano et habitatoribus dicte domus perpetuo possidenda. Quod ut ratum haberetur atque perpetuo inconcussum, ad petitionem utriusque partis, presentem paginam sigillo nostro fecimus roborari. Datum apud Pennam in Agennensi, nonis augusti, anno Domini M^oCC^oXII.

ORIGINAL : Arch. de l'Aude, H, 339.

IMPRIMÉ : Balme, *Cartulaire de S. Dominique*, t. I, p. 314.

273

Les religieuses de Prouille revendiquent en 1260, les biens qui leur avaient été donnés, en 1212, par Mauvoisin.

— Item significant dicte sorores quod dominus Robertus Malovicinus dedit sororibus Proliani, amore Dei et pro redemptione anime sue, consilio domini comitis Montisfortis, hereditatem totam que fuerat G. de Duroforti faiditi, que bona erant commissa dicto domino comiti pro faidimento dicti G., quecumque et ubicumque essent. Quam hereditatem totam habuerunt predictae sorores et tenuerunt, donec B. Hugo de Festa, injuste et sine causa, de quatuor sextariis bladi meithadenchi, medietatem frumenti et aliam medietatem ordei, quos habebant apud Callavum et accipiebant in casalatico dels Peusenes, dictas sorores spoliavit et dictos quatuor sextarios habuit et per vim cepit, usque ad adventum domini S. de Bellomonte. Et tunc gentes domini regis, pro faidimento dicti B. Hugonis, hereditatem quam habebat, sub dominio domini regis, ad manum domini regis posuerunt, cum qua hereditate dicti B. dictos quatuor sextarios saisierunt, quos adhuc tenet dominus rex.

IMPRIMÉ : Dom Vaissète, *Histoire du Languedoc* (éd. Molinier), t. VII, p. 258 (notes).

274

Septembre 1212.

Ermesende, fille d'Arnaud Fabre, vend, pour 60 sous melg., à S. Dominique et au monastère de Prouille une pièce de terre située près de l'église de S. Martin.

Notum sit omnibus hominibus hec audientibus, quod ego, Ermesendis, que fui filia Arnaldi Fabri, non vi vel metu ad hoc adducta nec aliqua deceptione decepta, sed bono animo ac spontanea voluntate et sine omni dolo, in perpetuum, vendo, sine omni meo meorumque retentu, pro LX solidis melgoriensium, tibi, Dominico, Oxomensis canonico, et abacie de novo facte Sancte Marie de Prolano, et omnibus fratribus et sororibus, presentibus et futuris, ibi Deo et Sancte Marie servientibus, quamdam peciam terre sub ecclesia S. Martini, que affrontat se ab altano in rivo de Sidonia, et a meridie in terra que fuit Poncii Lauri, et a circio in via, et ab aquilone in via. Et si magis valet, seu in futurum magis valebit predicta terra isto precio predicto quod michi dedistis, ad meam voluntatem, totam illam magis valentiam dono vobis et vestris

et abacie predicte, in perpetuum, jure bone et perfecte donacionis et titulo mere liberalitatis, et ego ero vobis inde semper bona guirens ab omnibus amparatoribus sine omni vestro dolo; quod nisi esse potero, reddam vobis, in pace et sine omni placito, predictos LX solidos melgoriensium bonos et bene mutabiles, et melioramentum quod ibi feceritis, bona fide; et laudo et dono hoc vobis habere super omnia bona mea, mobilia et immobilia, que habeo et habebo ad vestram noticiam, que omnia possitis pignorare, donec totum vobis compleatur, quia ego dono vobis licentiam et potestatem pignorandi sine querimonia quam inde alicui non faciam.

Testes hujus rei sunt : Martinus Arvei, Petrus Raimundi de Fromiaco, Raimundi Bucca-Asini, P. de Fromiaco, Arnaldus Coti. Facta carta ista mense septembris, feria II^a, anno ab incarnatione Christi M^oCC^oXII, regnante Philipo, rege Francorum. Arnaldus Sancii de Lauriaco scripsit.

ORIGINAL : Arch. de l'Aude, II, 345.

IMPRIMÉ : Balme, *Cart. de S. Dominique*, t. I, p. 330.

273

22 octobre 1212.

Guillaume Deregat vend. pour 2 sous melg., à S. Dominique et au monastère de Prouille, les droits qu'il tenait de Guillaume de Durfort sur le moulin de la Roquette.

Notum sit omnibus hominibus hec audientibus, quod ego, Guillelmus Deregat, per me et per omnes successores meos, bono animo et sine omni dolo, solvo et derelinquo, sine omni meo meorumque retentu, in perpetuum, ecclesie S. Marie de Prolano et Dominico, Oxomensis canonico, et omnibus fratribus et sororibus, presentibus et futuris, ibi Deo et Sancte Marie servientibus, totum meum jus et nostram partem et nostram rationem quam habeo et habere debeo, aliquo jure seu aliqua racione, in molendino *de la Roqueta*, sicuti tenebam de Guillelmo Durfort, vos qui habetis suum honorem; et propter hoc, habui a vobis II solidos melgoriensium; et ero vobis bonus guirens inde de totis amparatoribus qui, pro occasione mei, ibi aliquid amparaverint.

Testes hujus rei sunt : Guillelmus Arnaldi Gibolevi, Arnaldus Coti, R. d'Esculenes, Guillelmus Petri d'Entolsa, Guillelmus Rozaldi. Facta carta ista XI^a kalendas novembris, feria II^a, anno ab incarnatione Christi M^oCC^oXII, regnante Philipo, rege Francorum. Arnaldus Sancii de Lauriaco scripsit.

ORIGINAL : Arch. de l'Ordre à Rome.

IMPRIMÉ : Balme, *Cart. de S. Dominique*, t. II, p. 336.

276

22 octobre 1212.

S. Dominique acquiert, pour le même prix, un droit de mouture semblable qu'avaient acheté sur le même moulin, les deux frères Bernard et Arnaud Rouzaud.

(Même formule que dans le document précédent.)

Testes hujus rei sunt : Guillelmus Petri d'Entolsa, Guillelmus de Montredon, Arnaldus de Carcassona, Guillelmus Fabri.

Facta carta ista xi^a kalendas novembris, feria ii^a, anno ab incarnatione Christi M^oCC^oXII, regnante Philippo, rege Francorum. Arnaldus Sancii de Lauriaco scripsit.

ORIGINAL : *Ibidem*.

IMPRIMÉ : *Ibidem*, p. 338.

277

24 octobre 1212.

Pierre Canals vend, pour 20 sous melg., à S. Dominique et au monastère de Prouille, une petite pièce de terre à la fontaine de Prouille.

Notum sit omnibus hominibus hec audientibus, quod ego, Petrus Canals, per me et per omnes succesores meos, bono animo ac spontanea voluntate et sine omni dolo, in perpetuum vendo et trado, sine meorumque retentu, pro xx solidis melgoriensium, ecclesie et abacie de novo facta (*sic*) S. Marie de Prolano et Dominico, Oxomensis canonico, et cunctis fratribus et sororibus presentibus et futuris, ibi Deo et Sancte Marie servientibus, quamdam peculam terre, in decimario ejusdem ecclesie S. Marie, ubi vocatur *ad fontem de Prolano*; que affrontat se ab altano in terra de las Sicardas, et a meridie in via, et a circio in terra S. Marie de Prolano, et ab aquilone in rivo; et si magis modo valet seu in futurum magis valebit isto precio predicto, quod michi dedistis, totam illam magis valentiam [dono vobis et vestris]¹ et ecclesie S. Marie de Prolano in perpetuum, jure bone [et] perfecte donationis et titulo [mere liberalitatis] : et de totis amparatoribus qui ibi, pro occasione mei, amparaverint, ero inde semper bonus guirens sine omni dolo.

Testes hujus rei sunt : Ramundus de Vilario, Guillelmus Petri d'Entolsa, Arnaldus Tocabou, Arnaldus Teulers de Prolano. Facta carta ista viii kalendas novembris, feria v^a, anno ab incarnatione Christi M^oCC^oXII, regnante Philippo, rege Francorum. Arnaldus Sancii de Lauriaco scripsit.

ORIGINAL : Arch. de l'Aude, II, 339.

IMPRIMÉ : Balme, *Cart. de S. Dominique*, t. I, p. 340.

1. Les mots entre crochets ont dû être suppléés d'après des actes analogues parce que, à ces endroits, l'écriture du parchemin est effacée.

278

5 décembre 1212.

Enguerrand de Boves donne un moulin à vent à S. Dominique et au monastère de Prouille.

Notum sit omnibus hominibus haec audientibus, quod ego, Ingelranus de Bova, motus amore Dei et Beatae Mariae, bono animo ac spontanea voluntate et sine omni dolo, in perpetuum dono et trado, sine omni meo meorumque retentu, Domino Deo et Sanctae Mariae de Prolano et, loco ipsius et abbatiae de novo factae, et Dominico. Oxomensis canonico, et cunctis fratribus et sororibus praesentibus et futuris, ibi Deo et Sanctae Mariae et monasterio de Prolano servientibus, pro redemptione animae meae et parentum meorum, molendinum venti quod fuit Raymundi de Gramazia et Pictavini Arvei in warentena, quae fuit de illis de Villario, scilicet totum meum jus quod habeo in isto molendino praedicto, quod eo reaedificavi, et emi medietatem quam Raymundus de Gramazia ibi habebat, ut habeant et teneant et semper possideant, ad suam voluntatem semper faciendam, sicut ego melius facere debebam.

Testes hujus rei sunt : Guillelmus, capellanus anglicus, magister Bernerius, Arnaldus Ortiguerius. Facta carta ista nonis decembris, feria quarta, anno ab incarnatione Christi millesimo ducesimo decimo secundo, regnante Philippo, rege Francorum. Arnaldus Sancii de Lauriaco scripsit.

COPIE : Bibl. Nat., fonds Doat, t. 98, f° 43.

IMPRIMÉ : Balme, *Cart. de S. Dominique*, t. I, p. 353.

* 279

1212.

Pons des Pujols donne à S. Dominique et au monastère une maison au Vieux Château de Prouille.

(Papiers Fortia d'Urban.)

* 280

Noble Pélerin d'Amones et Michel Recas donnent à S. Dominique et au monastère de Prouille un jardin, des maisons et des vignes, pour le labourage d'une paire de bœufs, sur le territoire d'Alzonne, non loin de Prouille.

(Papiers Fortia d'Urban.)

* 281

1212.

Guillaume d'Escueillens donne à S. Dominique et au monastère deux maisons dans l'enclos de Prouille.

(Papiers Fortia d'Urban.)

* 282

1212.

Usalguier de Fenouillet et son frère Raynès donnent à S. Dominique et au monastère de Prouille quelques censives et hommages qu'ils possèdent à Montréal, au lieu dit *al Basser*, non loin de Prouille.

(Papiers Fortia d'Urban.)

233

14 mai 1213.

Isarn Bola vend, pour 40 sous melg., à S. Dominique et au monastère de Prouille, des rentes qu'il possédait sur plusieurs terres près de Prouille.

Notum sit omnibus hominibus haec audientibus, quod ego, Isarnus Bola, per me et per omnes successores meos, bono animo ac spontanea voluntate et sine omni dolo, in perpetuum vendo et re ac titulo perfectae venditionis, trado abbatae Sanctae Mariae de Prolano et domino Dominico, Oxomensis canonico, et cunctis fratribus et sororibus, praesentibus et futuris, ibi Deo et Sanctae Mariae de Prolano servientibus, unum sextarium ordeï et duas gallinas quos debebam habere annuatim de campo quem a me tenebat Bellushomo a Prola; qui affrontat se ab altano in Sidonia, et a meridie in campo Petri Martini Lambert, et a circio et ab aquilone in terra Bernardi Durfort. Et vendo vobis similiter sex denarios melgorienses, quos habebam in campo, quem a me tenebat Guillelmus Grimaudi *a fontanas*, qui affrontat se a circio in via, et ab aquilone in via. Et vendo vobis similiter omnia alia mea jura et dominationes quae in praedictis dnobis campis habebam et habere debebam; et in bonam ac firmam possessionem illorum vos et vestros semper, cum hac carta, sine omni meo meorumque retentu, mitto pro quadraginta solidis melgoriensibus, de quibus a vobis bene perpaecatum me teneo. Et si modo magis valent seu in futurum magis valebant isto precio praedicto, quod mihi dedistis, totam illam magis valentiam dono vobis et vestris in perpetuum, jure bonae [et] perfectae donationis et titulo merae liberalitatis, et ero vobis et vestris inde semper bonus guirens de totis amparatoribus sine omni dolo.

Testes hujus rei sunt: Bernardus Augerii, Guillelmus Sirvent, Petrus Clerici juvenis, Guillelmus de Viridario et filius ejus, Rogerius de Viridario. Facta carta ista secundo idus maii, feria tertia, anno ab incarnatione Christi millesimo ducentesimo decimo tertio, regnante Philippo, rege Francorum. Arnaldus Sancii de Lauriaco scripsit.

COPIE : Bibl. Nat., fonds Doat, t. 98, f° 16.

IMPRIMÉ : Baluc, *Cart. de S. Dominique*, t. I, p. 385.

234

19 mai 1213.

Guillaume et Raymond Aimeri vendent, pour 70 sous melg., à S. Dominique et au monastère de Prouille une petite pièce de terre sise au Château-Vieux de Prouille.

Notum sit omnibus hominibus haec audientibus ¹ quod ego, Guillelmus, [et ego Rai]mundus Aimerici, simul ambo, per nos et per omnes successores nostros, bono animo ac spontanea vo[luntate et sine om]ni dolo, in perpetuum vendimus, et jure et titulo perfecte vendicionis tradimus, sine omni meo meorumque re[ntentu, ecclesie Sancte Ma]rie de Prolano et loco et abacie ipsius, et domino Dominico, Oxomensis canonico, et cunctis fratribus et sororibus, presentibus [et futu]ris, ibi Deo servientibus, quamdam peculam

1. Les notes entre crochets suppléent des lacunes du parchemin.

terre, *ad castrum vetus*: que affrontat se ab altano in rivo, et in meridie in terra Ugonis de Rivis, et a circio in terra dels Rigaudz, et ab aquilone Guillelmi Stephani. Istam predictam peciam terre, sicut a predictis affrontationibus includitur, et sicut tenuimus et habuimus, vobis et vestris in perpetuum vendimus, et in bonam et firmam possessionem illius vos et vestros semper, cum hac presenti carta, sine omni nostro nostrorumque retentu, mittimus, pro LXX solidis melgor. Et si modo magis valet, seu in futurum magis valebit isto precio predicto quod nobis dedistis, totam illam magis valentiam damus vobis et vestris in perpetuum, jure bone, perfecte donationis et titulo mere liberalitatis. Et nos et nostri erimus vobis et vestris inde semper boni guirentes de totis amparatoribus sine omni dolo, et pro nostris fratribus similiter quibus faciemus laudari, sine omni dolo, predictam vendicionem bona fide; et laudamus vobis habere hec super omnia bona nostra que habemus et habebimus.

Testes hujus rei sunt: Isarnus Picarela, Poncius Ademarii, Arnaldus de Gleno, Bernardus de Burgo, Sicardus Pelets. Facta carta ista XIII kalendas junii, feria prima, anno ab incarnatione Christi M^oCC^oXIII, regnante Philipo, rege Francorum. Arnaldus Sancii de Lauriaco scripsit.

ORIGINAL: Arch. de l'Aude, H, 339.

IMPRIME: Balme, *Cart. de S. Dominique*, t. I. p. 337.

285

26 mai 1213.

Arnaude Laure et sa sœur vendent, pour 20 sous melg., à S. Dominique et au monastère de Prouille une petite pièce de terre près de la fontaine de Prouille. Isarn Bola confirme cette vente et abandonne le droit de quart qu'il avait sur cette terre.

Notum sit omnibus hominibus hec audientibus. quod ego, Arnalda Laura et ego... ra Laura, ejus soror, que fuimus filie Arnaldi Lauri, nos ambe simul, per nos et omnes successores nostros, non vi vel metu ad hoc adducte nec aliqua deceptione decepte, set bono animo ac spontanea voluntate et sine omni dolo, in perpetuum vendimus, et re ac titulo perfecte vendicionis, tradimus, sine omni nostro retentu, Sancte Marie de Prolano et loco et abacie ipsius, et domino Dominico, Oxomensis canonico, et cunctis fratribus et sororibus, presentibus et futuris, ibi Deo servientibus, quamdam peciam terre juxta fontem Sancte Marie de Prolano; et in possessionem illius eos et suos semper, cum hac carta, sine nostro nostrorumque retentu, mittimus, pro xx solidis melgor., de quibus nos bene perpacatas tenemus; et si magis valet seu in futurum magis valebit isto precio predicto, quod nos inde habuimus, totam illam magis valentiam damus illis in perpetuum, jure bone, perfecte donationis et titulo mere liberalitatis; et erimus inde semper bone guirentes de totis amparatoribus, qui, pro nobis vel occasione nostri, amparaverint. Et predicta terra affrontat se ab altano in terra Guillelmi Rostanni, et a meridie in via, et a circio in terra que fuit Petri Canal, et ab aquilone in rivo de Sidonia. Et hoc fecimus consilio Isarni Bola a quo tenebamus ad quartum.

Igitur ego, Isarnus Bola, per me et per omnes successores meos, bono animo et sine omni dolo, laudo et concedo predictam vendicionem, sicut facta est; et dono in perpetuum, sine omni retentu, Sancte Marie de Prolano et loco et abacie ipsius et domino Dominico, Oxomensis canonico, et cunctis fratribus et sorori-

bus, presentibus et futuris, ibi Deo servientibus, totum cartum et dominium et jus que ego habebam et habere debebam in predicta pecia terre, ad omnem suam voluntatem semper faciendam; et ero inde semper bonus guirens de totis amparatoribus, sine omni dolo; et hec omnia facio pro amore Dei et redemptione anime mee. Testes hujus rei sunt: Petrus Recort, Guillelmus de Viridario et filius ejus, Rogerius, Guillelmus Turcs et Arnaldus God. Facta carta ista vii kalendas junii, feria prima, anno ab incarnatione Christi M^oCC^oXIII, regnante Philipo, rege Francorum. Arnaldus Sancii de Lauriaco scripsit.

ORIGINAL: Archives de l'Aude, II, 339.

IMPRIMÉ: Balme, *Cart. de S. Dominique*, t. I, p. 391.

• 286

1213.

Ebrard de Villepreu donne à S. Dominique et au monastère de Prouille 8 sétérées de terre au Château-Vieux de Prouille.

(Papiers Rouhart.)

• 287

1213.

Ebrard de Villepreu donne à S. Dominique et au monastère 40 sous de censive sur une terre sise à Prouille.

(Papiers Rouhart.)

288

1er février 1214.

Martin Rigaud vend, pour 27 sous melgoriens, à S. Dominique et au monastère de Prouille, une petite pièce de terre.

Notum sit omnibus hominibus haec audientibus, quod ego, Martinus Rigandi, per me et per omnes successores meos, bono animo ac spontanea voluntate et sine omni dolo, in perpetuum vendo et trado, sine omni meo meorumque retentu, pro viginti septem solidis melgor., de quibus me bene perpaccatum teneo, ecclesiae Sanctae Mariae de Prolano et loco et domui ipsius ecclesiae, et fratri Dominico, Oxomensis canonico, et cunctis fratribus et sororibus, praesentibus et futuris, ibi Deo et Beatae Mariae, matri ejus, servientibus, quandam peciculam terrae, et in bonam et formam possessionem illius, cum hac praesenti carta eos et suos mitto, sine omni meo meorumque retentu, ad suam notitiam et ad suam voluntatem faciendam; et si modo magis valet seu in futurum magis valebit isto precio praedicto, quod mihi dederunt, totam illam magis valentiam dono eis et suis et ecclesiae Sanctae Mariae de Prolano in perpetuum, jure bonae, perfectae donationis et titulo merae liberalitatis; et ero bonus guirens inde de totis amparatoribus bona fide.

Testes hujus rei sunt: Guillelmus Faber de Faris, Guillelmus Petri d'Entolsa, Raimundus de la Sala, Rubeus Guillelmus Membratze de Vilario. Facta carta ista kalendis februarii, feria septima, anno ab incarnatione Christi millesimo ducentesimo decimo tertio, regnante Philipo, rege Francorum. Arnaldus Sancii de Lauriaco scripsit.

COPIE: Bibl. Nat., fonds Doal, t. 98, f° 19 v°

IMPRIMÉ: Balme, *Cart. de S. Dominique*, t. I, p. 420.

289

24 octobre 1215.

La famille Babou abandonne à S. Dominique et au monastère de Prouille, tous les droits qu'elle avait sur la Mote du Vieux-Château à Prouille.

Notum sit omnibus hominibus hec audientibus, quod ego, Arnaldus de Babo, et ego, Rubeus de Babo, ejus frater, et meus filius, Petrus, simul per nos et per omnes successores nostros, bono animo ac spontanea voluntate et sine omni dolo, in perpetuum solvimus et damus, sine omni nostro nostrorumque retentu, ecclesie Sancte Marie de Prolano, pro Dei amore, et priori ejusdem loci et fratribus et sororibus omnibus, presentibus et futuris, ad sui noticiam et ad voluntatem suam semper faciendam, totum illud jus et totam illam partem quod nos habuimus et tenuimus, aliquo jure seu aliqua qualibet voce vel racione, in Mota Castri veteris; et si aliquis homo vel femina aliqua ibi, pro nobis vel pro occasione nostri, aliquid amparaverint, nos erimus et nostri semper boni guirentes bona fide.

Testes ejus rei sunt: Arnaldus capellanus in Vilario, Bernardus Augerii, Guillelmus Petri Tolsa, Sicardus Pelets, Raimundus Gases, Monerius Elias, filius Arnaldi Textoris. Facta carta ista xiii kalendas novembris, feria vii^a, anno ab incarnatione Christi M^oCC^oXV, regnante Philipo, rege Francorum. Arnaldus Saneii de Lauriaco scripsit.

ORIGINAL: Arch. de l'Aude, H, 340.

IMPRIMÉ: Balme, *Cart. de S. Dominique*, t. I, p. 541.

290

1215.

Adam Beros donne à S. Dominique et au monastère de Prouille des vignes sises à Prouille.

(Papiers Rouhard.)

291

1215.

Maurel et Raymond Maurel vendent à S. Dominique et au monastère de Prouille une terre sise au Vieux-Château de Prouille.

(Papiers Rouhard.)

292

11 janvier 1218.

Cerdana, veuve de Guillaume Calvet, et ses enfants abandonnent au monastère de Prouille tous leurs droits sur la terre de Jonquières, au dimaire de S. Martin.

Notum sit omnibus hec audientibus, quod ego, Cerdana, que fui uxor Guillelmi Calveti, et nos, infantibus ejus, Arnaldus Calveti et Guillelma et Rixendis et Arsendis, nos quinque simul, per nos et per omnes successores nostros, bono animo ac spontanea voluntate et sine omni dolo, in perpetuum, solvimus et diffini-

mus et damus in perpetuum, sine omni nostro nostrorumque retentu, Domino Deo et Sancte Marie de Prolano, et fratribus et sororibus, presentibus et futuris, ibi habitantibus et Deo servientibus, totum illud jus quod habemus et habere putamus, aliquo jure seu alia ratione seu voce vel consuetudine, in tota illa terra de *la Jonquiera*, que est in decimario sancti Martini; que affrontat se ab altano in terra Bernardi Aretnar, a circio in rivo de Sidonia, a meridie in terra dels Templers, ab aquilone in terra que fuit Isarni Ficarella. Et facimus firmum pactum Domino Deo et S. Marie de Prola et tibi, priori Natali ejusdem loci, et fratribus et sororibus, presentibus et futuris, ejusdem loci quod nos jam amplius contra istam solutionem et diffinitionem et donationem non veniemus, nec facere possimus, nec homo vel femina, nostro consilio vel ingenio, promittimus; et si quod jus vel aliqua lex seu aliqua consuetudo in hoc nobis proficere in presenti potest vel in futuro poterit, illi omnino gratis in perpetuum renunciamus.

Igitur ego, Natalis, prior de Prolano, per omnes fratres et sorores de Prola et per me, dono tibi, Cerdane predictae, et infantibus tuis predictis, Arnaldo Calveti et Rixendi et Arsendi et Guillelme et filiis duobus quos modo habet, Petro et Guillelmo, solummodo in vita vestra de vobis septem, quartam partem predictae terre, pro Dei amore, tali modo ut, post mortem vestram de vobis septem, sine omni obstaculo et sine omni impedimento, revertatur et remaneat S. Marie de Prolano et priori et fratribus et sororibus ejusdem loci; et nos interim erimus vobis inde boni guirentes bona fide, Deo dante; et hoc facimus tali conventionem ut annuatim, in festo Natalis Domini, detis nobis III denarios melgor., pro servicio inde, quamdiu tenueritis de fratribus et sororibus de Prolano,

Testes hujus rei sunt: Raimundus de Vilario, Guilbertus capellanus d'Orsan, Isarnus Bola, Guillelmus Petri Tolsa. Facta carta ista III idus januarii, feria v, anno ab incarnatione Christi M^oCC^oXVII, regnante Philippo, rege Francorum. Arnaldus Sancii de Lauriaco scripsit.

ORIGINAL: Arch. de l'Aude, H, 340.

IMPRIMÉS: Balme, *Carl. de S. Dominique*, t. II, p. 149.

293

avril 1223.

Plusieurs témoins affirment sous serment que le chevalier Navar a donné au monastère la moitié de sa condamine de Las Croses.

Anno millesimo ducentesimo vigesimo tertio incarnationis dominicæ, notum sit omnibus hominibus, tam presentibus quam futuris, quod ego, Guillelmus Aimericus, vidi et audivi quod Navarrus, miles, dedit, pro amore Dei et pro redemptione animæ suæ, Domino Deo et Beatæ Mariæ de Prolano et fratribus et sororibus ibi habitantibus, presentibus et futuris, medietatem condaminæ de *Las Crosas* et omnes fructus inde exituros. Hoc donum, sicut superius scriptum est, dedit sine omni retentu, quod non fecit sibi nec homini nec feminae post se; et hoc juro super sacrosancta quatuor Evangelia verum esse. Bernardus de Podiocano dixit idem.

Ego, frater R. Garda, canonicus et sacerdos Beatæ Mariæ de Prolano, audivi dicere prædicto Navarro et confiteri quod dedit medietatem prædictæ condaminæ Domino Deo et Beatæ Mariæ de Prolano et fra-

tribus ac sororibus ibi habitantibus, praesentibus et futuris. Ego, frater David, audivi idem, et ego, frater Guillelmus, coquinarius, audivi idem.

Ego, Bernardus de Lato, audivi dicere et confiteri praedicto Navarro quod dedit medietatem praedictae condaminae Domino Deo et Beatae Mariae de Prolano et fratribus ac sororibus ibi habitantibus, praesentibus et futuris, et hoc juro esse verum, super sacrosancta quatuor Evangelia. Arnaldus Grimaldus juratus dixit idem. Poncius Martellus juratus dixit idem.

Hujus rei sunt testes : frater Natalis, canonicus de Prolano, frater Vitalis, canonicus, Bernardus Mameilla, capellanus de Morterio, Gasconus, Petrus de Nauria. Facta carta ista, mense aprilis, feria prima, regnante Philippo rege. Raimundus Siguerius scripsit.

COPIE : Bibl. Nat., coll. Doat, t. 98, f° 59.

294

novembre 1223.

Echanges de terres entre le monastère et la famille God.

In nomine Domini. Notum sit omnibus hominibus hec audientibus quod ego, Arnaldus God, per me et per filios meos, quibus debui et debeo facere laudare, et ego, Petrus God, nepos ejus, per me et per omnes successores meos, dedimus et mutuavimus Domino Deo et B. Marie de Prolano et tibi, priori fratri Guillelmo Clareti, et omnibus fratribus et sororibus ejusdem domus, presentibus et futuris, illam terram que adjacet, ex una parte, in rivo Sesonie et ex altera parte, in ciminterio S. Marie de Prolano ; et attingit a terra que fuit dels Babos usque ad terram que fuit Bernardi Augerii. Quam terram tenemus a Petro Martini de Onosiò et filia sua, Cerdana, quibus debebamus dare, propter predictam terram, in quolibet anno, 1 denarium usualem. Totum hoc donum fecimus et facimus propter terram que fuit Isarni Bola, quam terram habuit in pignus Petrus Resplandi, quam terram prior predictus, frater G. Clareti, et fratres et sorores predictae domus dederunt nobis pro mutuo terre nostre. Et terra predicta que fuit Isarni Bola, affrontat se ab altano in terra que fuit Ugonis de Rivo, et in terra que fuit Isarni Bernardi, et in terra Floriane et in terra que fuit Petri Ugonis de Nabona, et in terra Beringirarie (*sic*) Alinlera, et ab aquilone, in terra Isarni de Prolano, et in terra que fuit Petri Ugonis de Nabona. Totum predictum donum, quod superius nos, supradicti Arnaldus God et P. God, nepos ejus, domui Prolani et habitatoribus fecimus, qualicumque modo, sive causa donacionis sive mutuacionis sive absolucionis, volumus et concedimus quod eis in perpetuum valeat, sine omni retentu, quod non fecimus nobis nec alii homini vel femine ; et de hoc dono et absolucione sive mutuacione, erimus predictis fratribus et sororibus boni guirentes ab omnibus amparatoribus ex parte feudi. Et est sciendum quod propter terram istam, debemus dare, in uno quoque anno, in Natali Domini, predictis fratribus et sororibus, unum denarium tolosanum et foriscapium vendicionis sive impignoracionis, si nos voluerimus eam vendere vel impignorare, sicut continetur in carta nostra, quam fecit nobis M. de Onosio, quando dedit terram ad feudum.

Et nos supradicti, scilicet G. Clareti, prior Prolani, et fratres et sorores ejusdem predictae domus, per nos et per omnes successores nostros, damus et concedimus vobis, Arn. God et filiis vestris et Petro God et

omnibus successoribus vestris, predictam terram ¹ † sicut superius dictum est, sicut a predictis affrontationibus includitur, et erimus vobis et vestris boni guirentes, in perpetuum, de omnibus amparatoribus † que fuit Isarni Bola.

Hujus rei sunt testes : frater Guiraldus d'Asparos et frater Vitalis, et frater Guillelmus de Podio Laurencio et Raymundus Vitalis et Raimundus de Podialibus et Johannes de Cofinal et Guillelmus Aimerici et R. Belisen. Facta carta ista mense novembris, in die dominica, anno ab incarnatione Domini M^oCC^oXXIII^o. Raymundus de Vilaro scripsit.

ORIGINAL : Arch. de l'Aude, H, 340.

295

février 1223 ².

Cavaers, de Fanjeaux, donne, sous certaines conditions, la Mote de Prouille au monastère.

Notum sit omnibus hominibus hec audientibus quod ego, domina Cavaeris, per me et per omnes successores et heredes meos, presentes et venturos, non vi vel metu ac hoc adducta, nec aliqua deceptione decepta, sed bono animo ac spontanea voluntate, dono in perpetuum totam Motam de Prolano integriter, sicut dividitur de terra usque ad celum, in qua molendinum venti est, cum exitu et introitu ejus et cum omnibus suis pertinenciis tibi, Guillelmo Clareti, priori de Prolano, et omnibus fratribus et sororibus domus Prolani, presentibus et venturis, et in plenam possessionem et eternam, cum hac presenti carta in perpetuum vobis et vestris valitura, vos mitto et successores et omnes heredes de domo Prolani et cui vel quibus dare vel dimittere, vendere seu impignorare volueritis, ad omnem vestram voluntatem inde faciendam in omni tempore. Tali pacto hoc facio ut vos et vestri detis michi et meis, pro servicio predictae mote, annuatim in festo Natalis Domini, duas gallinas. Et habui inde a vobis, pro acapito, v solidos tolos., de quibus bene perpacatam me teneo. Quod si vendere vel impignorare predictam motam volueritis, meo consilio debetis facere et ego et mei laudabimus cui voluerimus, salvo nostro dominio, sicut predictum est et ex uno quoque solido venditionis, uno denario et de solidis pignoris uno obolo, et erimus inde nos et nostri vobis et vestris boni et legitimi guirentes in omni tempore ab omnibus amparatoribus sine omni inganno.

Testes hujus rei sunt : fratres Guiraldus Esparronus et frater Guillelmus Cosinerius et Petrus Rogerius Picarella et Arnaldus de Rivo et Petrus Roengas. Facta ista carta in mense februarii. feria prima, regnante Ludovico, rege Francorum, anno ab incarnatione Christi M^oCC^oXXIII. Petrus Arveus mandato omnium predictorum, scripsit.

ORIGINAL : Archives de l'Aude, H, 340.

1. Ce signe marque une omission dans le texte qui est comblée plus bas, à la fin de l'alinéa, au même signe.

2. Ancien style : en réalité février 1224.

Galard de Fanjeaux donne aux sœurs de Prouille un de ses serfs, Pierre Raymond de Castlar, avec sa famille, sous certaines conditions, et il l'oblige à payer, chaque année, au monastère huit setiers de vin blanc.

In Dei nomine, anno nativitatisejusdem millesimo ducentesimo, vicesimo quarto, regnante rege Ludoyeo, pridie nonas septembris, sit notum cunctis hec audientibus, quod ego, Galardus de Fanojovis, gratis et fide bona, per me et per omnes heredes et successores meos, presentes atque futuros, et per omnem posteritatem meam et prolem, exclusa machinatione, non utique circumventus in aliquo, sed mea spontanea voluntate et cum multa animi deliberatione, cum hac carta in perpetuum valitura publica, dono, intuitu divini amoris et pro redemptione anime mee et animarum parentum meorum, et solvo et diffinio et omnino, nunc et semper, desimparo atque trado irrevocabiliter Domino Deo et B. Marie de Prolano, monasterio et tibi, Guillelmo Clareti, priori ejusdem monasterii, et [cuncto conven]tui sive congregationi et fratribus et sororibus ejusdem monasterii, presentibus et futuris, videlicet te, Petrum Raimundum de Castlario, et omnem prolem et posteritatem ex te jam natam et nascituram, et omnia tua et ejusdem prolis sive posteritatis tue habita et habenda ///// honoris et pecunie, mobilia et immobilia, quecumque et ubicumque sint vel fuerint, sive de te vel per te debent vel possunt evenire, quocumque modo vel voce, usque in finem seculorum; et omne jus et seniorivium quod in te vel in tua posteritate vel prole habebam vel debebam habere aut videbar posse exercere, juste vel injuste, sive alio quocumque modo vel facto, michi et meis subtraho et me ex te, Petro Raimundo, et tua posteritate et prole et rebus et bonis vestris penitus evacuans, cum corporali possessione transfero atque transpono, absque omni mea et meorum retentione, in jus et proprietatem et dominium et seniorivium prefati monasterii, in manu et sub regimine tui, Guillelmi Clareti, et tuorum successorum et omnium fratrum et sororum ipsius monasterii, presentium et futurorum, et [etiam omne] jus patronatus quodcumque in te, Petro Raimundo de Castlario, vel in tua posteritate et prole, sive in bonis vestris quibuslibet juste vel injuste ///// possint unquam petere vel debent habere, prefato monasterio et tibi, Guillelmo Clareti, priori, omnique conventui sive congregationi, presenti et succedenti, ipsius monasterii omnino renitto et perpetualiter dono, ita quod, si forte aliqua offensa vel contrarietas, verbo vel facto, clam vel palam, a te aut ex parte tui, de te vel pro te, michi vel meis forte unquam in futuram illata fuerit, ex ipsa vel pro ipsa, occasione ///// alia exceptione donum istud prefatum sive hec solutio et diffinitio mea nullatenus possit vel debeat rescindi vel revocari.

Insuper [etiam], si forte aliqua ex me vel pro me persona sive pro facto meo et meorum vel alio quocumque modo, donum istud prefatum sive hanc solutionem et diffinitionem [meam] ///// in aliquo inquietaverit, vel videretur forte velle posse revocare vel machinari sive presumere unquam aliquod, quominus hec donatio ///// unquam possit valere, dono inde et obligo per vinculum omnia bona presentia et futura sepedicto monasterio et tibi, Guillelmo Clareti, priori, et fratribus et sororibus ipsius monasterii, et quod ipsi possint agere et experiri, et tu contra me et alias personas, pro conservacione et tuicione hujus facti, usque ad plenam restitutionem inde vobis factam tocius injurie et dampni et gravaminis quod super hoc vobis eveniret, et etiam eum gravamine expensarum.

Cedo etiam prefato monasterio et fratribus et sororibus ejusdem monasterii et tibi, Guillelmo Clareti,

priori ipsius monasterii, et successoribus tuis omnia jura, actiones, petitiones atque exceptiones, tam reales quam personales, quascumque et quomodocumque habebam et debebam habere ratione seniorivii vel per hominiscum vel jure patronatus vel qualibet alia servili conditione, adversus te, Petrum Raimundum de Castlario, et tuam posteritatem et prolem et res vestras et bona ipsa.

Tamen volo et constituo ut tu, Petre Raimunde de Castlario, et omnis tua posteritas et proles, nunc et deinceps in perpetuum, possitis de cetero testari et ordinare et omnes actus legitimos contrahere, et de bonis et rebus vestris facere omnes vestras voluntates, prout vobis placuerit, salvis tamen et retentis ibi // dicto monasterio et priori et fratribus et sororibus ipsius monasterii in perpetuum vin⁶⁰ sextariis boni vini albi et franchi, quos tu et tui donetis eis, ad mensuram rectam castri de Fanojovis, annuatim semper in festo Omnium Sanctorum pro usaticio, pro anima mea et animabus parentum meorum, quos octo sextarios vini assignes eis in perpetuum, ad comonitionem et voluntatem suam, super certum honorem, et interim habeant ipsum donum per vinculum super omnia bona vestra.

Tamen volo et constituo similiter quod tu, Guillelme Clarete, nec successores tui nec monasterium predictum nec fratres vel sorores ejusdem monasterii possitis donare vel dimittere, vendere vel impignorare vel alienare dictum Petrum Raimundum de Castlario vel posteritatem sive prolem ejus vel usaticium predictum vini, quod debet vobis donare, neque in aliquo ipsos gravare, neque aliquod aliud servicium ab ipsis habere vel exigere, nisi tantum supradictum usaticium vini, nisi ipsi forte facere voluerint, [renuncians] in hac parte postea, scienter et consulte et expressim, legi illi que loquitur de servis et libertinis ex causa ingratitude in servitum vocandis, omnique nove constitutionis seu cujuslibet ignorancie remedio, et generaliter omni cuilibet alii exceptioni, speciali et generali, cujuslibet juris, legis et terre consuetudinis, quibus forte contra hec michi vel meis venire liceret. Denique, promitto vobis in mea bona fide et me nichil fecisse neque facere posse vel machinari unquam aliquid quominus hec vel aliquid horum valitura //, et quod hec omnia et singula [supradicta] valitura vobis et vestris, ego et mei, perpetuis temporibus, servemus et inviolabiliter teneamus et nullatenus unquam contra veniamus vel venire faciamus vel fieri sustineamus, absque omni remedio cujuslibet ignorancie, per stipulationem validam et sollempnem et per meam bonam fidem promitto.

Et ego, Petrus Raimundus de Castlario, ita hec omnia et singula valitura et firmata, perpetuo laudo, concedo et firmo per me et per omnes meos.

Horum omnium sunt testes : Bernardus Amelius de Narbona, jurisperitus, et Johannes Amelius, filius ejus, et Poncius Bernardi, scriptor Narbone, et Petrus Rodeltus et Bernardus Daude de Montelauresio et Berengerius Rogerius de Narbona et Arnaldus de Galavo, scriptor Narbone publicus, qui hec scripsit.

ORIGINAL : Arch. de l'Aude, II, 340. (Taches d'humidité sur le bord.)

Pierre Raimond du Castlar, sa femme et sa fille garantissent, sur leurs biens, au monastère de Prouille la rente de 8 setiers de vin qu'ils lui doivent, en vertu de leur affranchissement. Leur ancien maître, Galard de Fanjeaux, confirme cet acte.

In nomine Domini. Anno ab incarnatione ejus M^oCC^oXXVI, ego, Petrus Ramundus de Castlario, et ego, Garsendis, uxor ejus, et ego, Ramunda, filia eorum, nos omnes tres insimul, non vi vel metu ad hoc adducti nec aliqua deceptione decepti, sed bono animo ac spontanea voluntate, recognoscimus et in veritate confitemur quod, quando dominus Galardus de Fanojovis dedit nobis libertatem, jussit nobis ut nos daremus annuatim Deo et ecclesie S. Marie de Prolano et servientibus in ea, viii sextaria vini boni sine aqua puri et albi, et hoc fecit pro redemptione anime sue et pro elemosina, et hac de causa, ego, Petrus Ramundus predictus, et ego, Garsendis, uxor ejus, et ego, Ramunda filia eorum, nos tres insimul, per nos et per omnes successores nostros, bono animo ac voluntate spontanea et sine omni vi, constituimus nos debitores et donatores Domino Deo et ecclesie S. Marie de Prolano et omnibus hominibus et mulieribus ibi Deo servientibus, de viii sextariis vini boni albi et puri et sine aqua; que viii sextaria vini nos et nostri successores eis et eorum successoribus, annuatim semel, prestabimus mense septembris, quamdiu conventus hominum vel mulierum ibi erit, qui Deo et ecclesie serviat et ita unusquisque nostrum trium, cum aliis et sine aliis, firma stipulatione promittimus nos soluturos esse predicta viii setaria (*sic*) vini, sicut superius scriptum est, et nullus nostrum se excusare possit sua parte sed teneatur in solidum, quousque plenarie in toto sit satisfactum. Si vero contigerit quod nos et nostri successores nollemus vel non possemus vobis persolvere rendam, sicut superius scriptum est. omne minus falimentum rende laudamus vobis et vestris habere super omnem illam vineam quam habemus in loco qui dicitur *Podium aigrate*, et super illam terram quam habemus et tenemus prope fontem ecclesie S. Marie de Prolano, ut, si renda predicta vobis in aliquo defecerit, accipiatis ex eis potestatem quousque ex minus falimento rende sit vobis satisfactum bona fide. De jamdicta vero vinea et terra, nos predicti et nostri successores erimus fratribus et sororibus Prolani, presentibus et futuris, boni guirentes ab omnibus amparatoribus sine omni inganno; et de predicta vinea et de predicta terra nullam partem neque servitium alicui prestabimus, preter decimam et primiciam. Preterea ego, Garsendis predicta, et ego, Raimunda, filia ejus, promittimus Deo et B. Marie et omnibus fratribus et sororibus Prolani, presentibus et futuris, quod contra hanc cartam nullo tempore veniemus nec homo vel femina, nostro consilio seu ingenio. Sic Deus nos adjuvet et hec sancta iii Dei evangelia que manibus nostris corporaliter tangimus.

Et ego, Galardus de Fanojovis, laudo et concedo atque corrobore omnia superius scripta; preterea, promitto tibi, Petro Ramundo predicto, uxori que tue, Garsendi, et tibi, Ramunde, filie eorum, quod ego vos diligam et manuteneam et res vestras, omnibus diebus vite vestre et vite mee, bona fide. Supradicta vinea se affrontat ab altano in vinea Guillelmi bubulci, a meridie in terra nostra, et a circio in terra de Garinis et Isarni de Fanojovis, et ab aquilone in vinea quam Guillelmus Gascus tenet a nobis; et terra predicta affrontat se ab altano in terra Vitalis Cosent, a meridie in valle, et a circio in terra de Gibileis et ab

aquilone in via. Item, ego, Galardus predictus, hanc donationem facio ut de predictis viii sextariis vini, in missarum celebratione, altaribus ibi perpetuo ministretur.

Testes hujus rei sunt : Isarnus de Prolano, Guillelmus Petri, frater ejus, Bernardus de Pomars, Rogerius de Festo, Maurus de Montereali, Bernardus Ugo de Festo. Facta carta ista mense marcii, iiii nonas, feria v, regnante Lodoco reie (*sic.*). Petrus Martinus de Fanojovis scripsit.

ORIGINAL : Arch. de l'Aude, H, 340.

298

Prouille, 9 octobre 1225.

Le couvent de Prouille confirme la vente d'une vigne nouvelle faite par Raymond, prieur provincial, et Gérard de Sparros à Pons *de Capitedenario*.

Sciendum est quod frater Ramundus, custos sacerdos domus de Prullanis,
 et frater Vitalis et frater Petrus Vasco, cellararii ejusdem domus,
 et frater Willelmus de Ripparia,
 et frater Willelmus de Paniris,
 et frater Petrus sutor, qui sunt fratres Predicationis,
 et domina Berengueria, priorissa ecclesie S. Marie de Prullanis,
 et domina Saura, subpriorissa ejusdem loci,
 et domina Ramunda S. Cipriani, cellararia ejusdem domus,
 et domina Armengava,
 et domina Bernarda,
 et domina Ramunda,
 et domina Brunenqueds,
 et Willelma, ejus filia,
 et domina Maria Cellana,
 et domina Marquesia de Carcassona,

que sunt monache S. Marie de Prullanis, eorum bona propria voluntate, et domina Willelma, uxor Arnaldi Vasconis, que fuit monacha prefate domus, laudaverunt et concesserunt Poncio de Capitedenario et ejus ordinio illam venditionem quam frater Raymundus, prior provincialis, et frater Geraldus de Sparrocio, et frater Natalis, capellanus, pro se ipsis et pro aliis dominis et fratribus Predicationis et pro sanctionialibus et fratribus domus de Prullano, et pro Willelma, monacha ejusdem loci, uxor que fuit Arnaldi Vasconis, et pro omni conventu domus de Prullano eidem Poncio de Capitedenario fecerat de illo malole cum illa terra in qua est, et eum introitu et exitu qui est inter malolem et alium qui fuit Arnaldi Vasconis, et malolem Bernardi Soberani, filii Petri Donati qui fuit, et comunem exitum, et inter malolem qui fuit Aimerici Seguerii, quem Ramundus Capierius tenet, sicut in carta illius vendicionis, quam Poncius Arnaldus scripsit, continetur; et cartam et vendicionem illam habuerunt et tenerunt totam per bonam et firmam, et debent et convenerunt facere guirenciam Poncio de Capitedenario et ejus ordinio, pro se ipsis et pro

omnibus aliis fratribus et monachis et dominis Predicationis, pro presentibus et futuris, de omnibus amparatoribus, excepta parte dominacionis. Hoc fuit factum cum consilio et voluntate conventus domus de Prullanis, qui hoc totum laudavit et concessit et ita fieri voluit. Hoc fuit ita laudatum et concessum vni die in introitu mensis octobris. feria v, regnante Lodovico, rege Francorum, et Ramundo Tolosano comite et Fulcone episcopo, anno ab incarnatione Domini M^oCC^oXXV^o. Hujus tocius rei prescripte sunt testes : Ramundus, Willelmus de Spinus, Fivelerius et Willelmus Petrus, filius B///// ne Graside, et Poncius Bernardus, filius Dominici de Graside, qui fuit, et Sancius Centullus, qui cartam istam scripsit.

ORIGINAL: Arch. de la Haute-Garonne, H. (Fonds étrangers. Aude.)

299

23 juillet 1226.

Testament de God Picharella.

Notum sit omnibus hoc audientibus sive hanc cartam legentibus, quod ego, Guodus Picharella, miles de Fanojovis, detentus infirmitate, timore mortis perterritus, sanus mente et corde hilaris, in meo bono sensu et plena memoria existens, facio meum testamentum et dispono sicut miles liber et ingenuus :

imprimis, dimitto, pro redemptione animae meae, Domino Deo et B. Mariae Prolani illam terram quam Guillelmus Faber a me tenet pro pignore, juxta fontem Prolani et ut deliberent eam nepotes mei, Sicardus de Durfort et Petrus de Insula, quos in hoc testamento haeredes michi et bonis meis constituo, et dimitto ibi magis dominium et servitium quod habeo in illa terra, quam Guillelmus Faber a me tenet in loco qui dicitur *Ramio*, et sanctimonialibus ejusdem loci dimitto unum modium tritici et aliud ordei, et domino priori decem solidos melgor. et luminariae Christi decem solidos melgor. et clericis qui ad sepulturam nostram interfuerint, decem solidos melgor. ;

item, dimitto operi ecclesiae Fanojovis centum solidos melgor., et luminariae decem solidos melgor., et capellano decem solidos, et scholari duos solidos, et hospitali Fanojovis sex sextarios ordei, et leprosis sex sextarios ordei, et domui Villaelongae octo sextarios ordei, et Templo quatuor sextarios ordei, et Hospitali Podii Surani scutum meum novum et sellam equi mei, et ecclesiae de Onos duos sextarios ordei, et ecclesiae Castlari duos sextarios ordei ;

item, dimitto Maurino Picharella trecentos solidos melgor., nomine doni, de illa pecunia quam habeo in suo pignore quod teneo *ad Fontazellos*, quod pignus remanet adhuc michi obligatum pro mille quingentis solidis melgor., dimissis praedictis trecentis solidis, et dimitto ei, tantummodo in vita sua, omnes nostras terras *de Montebaion* et de ejus terminio, quas volo ut, per mortem ipsius, haeredibus meis, praedictis et inferius scriptis, libere revertantur et quiete ;

item, dimitto ei lectum in quo jacet, munitum culcitra et bonis pannibus (*sic*) ;

item, dimitto nepotibus meis, Jordano Picharella et Petro Rogerio, fratri suo, totum pignus quod ab ipsis habeo *ad Brasilano* et in ejus terminis et eidem Jordano roncinum, quem habeo pro pignore a Guillelmo Petro cum sella mea bastera ; et dimitto Amelio Morterii equum suum quem pro pignore tenebam ; et dimitto Bernardo, capellano Morterii, meam capam blaitam ; et dimitto dominae Cavahers de pignoribus quae ab

ipsa habeo, centum solidos melgor.; et dimitto Beringerio Insulae et Richaldo, fratri suo, mille selidos melgor., de illis pignoribus quae ab ipsis habeo, pro tribus mille (*sic*) solidis melgor., et Blanchae et Richae, sororibus, quae fuerunt Pontii de Lauris, centum solidos de pignore quod ab ipsis habeo ad Onos¹ pro mille centum solidis melgor.; et dimitto Petro de Fenolheto, vicecomiti, mille solidos melgor., de pignore Castlari; et dimitto Bernardo de Pomars et cognato suo, Bernardo de Riuterio, octuaginta solidos melgor., de similibus¹ pignoribus quae ab ipsis habeo ad Castlare et ad Orssentium, pro trecentis octuaginta solidis melgor.;

item, dimitto Augerio Isarno quadraginta duos solidos, quos michi debet, et mando ut reddatur ei carta una de quadringentis solidis melgor., de quibus sum peccatus.

Praeterea, constituo dilectos meos nepotes, Sicardum de Durfort et Petrum de Insula, michi pares haeredes in omnibus bonis meis, tam mobilibus quam immobilibus, per se moventibus ubique in cunctis locis, prout melius potest dici aut cogitari aut scribi aut intelligi, ad profectum² suum, nunc et in aeternum, et volo et mando eis ut omnia praenominata servant et teneant et bona fide adimpleant, sicut ego melius superius delegavi.

Tamen, hoc testamentum volo, ut in aeternum valeat, quod de meo proprio jure et libero arbitrio et pro voluntate nostra facio et dispono et volo, quod ratum et firmum sit jure ultimae voluntatis meae seu jure codicillorum; et modis omnibus volo quod valeat in aeternum, ad omnem suam voluntatem faciendam, secundum quod dictum est.

Testes hujus rei sunt rogati et vocati: Ugo Durfort, Petrus Cerdanus, Amelius de Morterio, Raymundus de Festa, et frater ejus, Valardus, Bernardus Ugo de Festa, Raymundus Fornerii, Guillelmus Faber de Faris, Arnaldus de Faris Pictavinus, Arveus Rogerius de Pngallis, Guillelmus Auriol, Guillelmus de Befara, Petrus Record, Arnaldus Oliba. Actum fuit hoc octavo kalendas augusti, feria quarta, regnante Ludovico, rege Franciae, anno ab incarnatione Christi millesimo, ducentesimo, vigesimo, sexto. Guillelmus Ugo Fornerii hanc cartam scripsit.

COPIE: Bibl. Nat., coll. Doat., t. 40, p. 202.

300

30 mars 1227.

En se faisant donat du monastère, Guillaume Grimaud lui abandonne la possession de plusieurs propriétés aux environs de Prouille.

In nomine Domini, anno ab incarnatione ejus M^oCC^oXXVII^o, notificetur cunctis quod ego, Guillelmus Grimaud, gratis et fide bona nec inductus dolo vel vi, set mea propria et spontanea voluntate, dono meipsum Domino Deo et monasterio S. Marie de Prolano, ad serviendum ibi omnibus diebus vite mee, et in helemosyna et pro redemptione anime mee et animarum parentum meorum, dono et irrevocabiliter trado predicto monasterio Sancte Marie de Prolano et tibi, fratri Petro, priori ejusdem monasterii, et omnibus fratribus et sororibus, ibi presentibus atque futuris, ad omnes vestras voluntates plenarie et perpetuo faciendas, videlicet totam illam terram quam habeo in loco ubi dicitur *a las fontanas*, quam teneo a predicto monasterio et a fratribus et sororibus ejusdem loci. Predicta terra affrontat se ab altano in terra Bernardi de Burgo, et

1. Ms: *sillis*. — 2. Ms: *perfectum*.

a circio et ab aquilone in via, et a meridie in terra Guillelmi Aymerici. Insuper dono et trado, prescripto modo, eidem monasterio et omnibus fratribus et sororibus, in presenti ibi commorantibus, et in futuro commoraturis, aliam terram quam habeo in loco ubi dicitur *ad montem Bayo*, quam teneo a domina Cavaer ad agrerium; et affrontat se ab altano in terra Vitalis Consent, et a circio in strata, et a meridie in terra Vitalis Consent, et ab aquilone in terra que fuit Raimundi Sicre. Et aliam terram similiter dono quam habeo in loco ubi dicitur *a las planas*, quam teneo a Guillelmo Petro de Prolano; et affrontat se ab altano in terra que fuit de Na Domagna, et a circio in terra que fuit et est Guillelmi Poma, et a meridie in terra den Alosia, et ab aquilone in strata.

Predictas tres terras dono et irrevocabiliter trado jamdicto monasterio S. Marie de Prolano et tibi, fratri Petro, priori ejusdem monasterii, et omnibus fratribus et sororibus ibi commorantibus et in futuro commoraturis, cum omnibus suis introitibus et exitibus et cum omnibus aliis suis undique pertinentiis et juribus, et cum omni precio et valore que nunc habent et habebunt aliquo modo; et de meo meorumque jure me et meos in perpetuum penitus denudo et evacuo et in jus et proprietatem sepedicti monasterii et fratrum et sororum ipsius monasterii transpono et, sicut melius potest dici, scribi sive intelligi aut excogitari, ad utilitatem et indemnitatem predicti monasterii et fratrum et sororum ibi commorantium in presenti et in futuro. ita volo, et mando et affirmo quod ratum semper et firmum sit, renuncians scienter et consulte, in hac parte, omni juri et legi et terre consuetudini et omnium hominum voluntati, quibus forte contra michi vel meis venire liceret.

Hujus rei testes : frater Guiraudus d'Asparos, frater P. Raimundus Guillelmus, P. de Prolano miles, Berengarius de Insula miles, Guillelmus Faber de Faris, Guillelmus Arnaldi Gibolevi, Guillelmus Franchus clericus, Guillelmus de Montredon clericus, Raimundus Novelli, Raimundus Pictavini. Actum est hoc in kalendas aprilis, feria III^a, regnante Lodoyco, rege Franchorum, Fulchone episcopo Tolose. Raimundus de Vilario hanc cartam scripsit.

ORIGINAL : Archives de l'Aude, II, 340.

301

30 mars 1227.

Guillaume Peyre, chevalier de Prouille, confirme la donation de Guillaume Grimaud en ce qui concerne la terre dite *a las planas*.

In nomine Domini, anno ab incarnatione ejus M^oCC^oXXVII^o, notificetur cunctis quod ego, Guillelmus Petrus de Prolano, miles, per me et per omnes successores meos, presentes et futuros, bono animo ac propria ac spontanea voluntate et intuitu divini amoris, et pro redemptione anime mee et animarum parentum meorum, dono et irrevocabiliter trado Domino Deo et monasterio S. Marie de Prolano et tibi, fratri Petro, priori ejusdem monasterii, et omnibus fratribus et sororibus, ibi in presenti commorantibus et in futuro commoraturis, ad omnes vestras voluntates in perpetuum plenarie faciendas, illud servicium et dominium, sine aliqua diminutione, quod habeo vel habere debeo in illam terram quam a me Guillelmus Grimaudi tenet in loco ubi dicitur *a las planas*, quod etiam ipsemet coram me dedit vobis; predictum donum,

eum hac presenti carta semper valitura, predicto monasterio et fratribus et sororibus, sicut prescriptum est, facio et etiam sicut melius fieri potest.

Actum est hoc III kalendas aprilis, feria III^a, regnante Ludovico, rege Franchorum, Fulchone episcopo Tholosano. Raimundus de Villario scripsit.

ORIGINAL : Arch. de l'Aude, H, 340.

302

septembre 1227.

En échange de cinq pièces de terre, sises aux environs de Prouille, Raimond, prieur de Prouille, rend à Pierre de la Ilhe et à son frère, Sicard de Durtfort, leur patrimoine de Fanjeaux que Simon de Montfort leur avait confisqué, pour le donner à Prouille.

In nomine Domini, anno ab incarnatione ejus M^oCC^oXXVII^o, notificetur cunctis quod ego, Sicardus de Duroforti, et ego, Petrus de Insula, frater ejus, bono animo ac spontanea voluntate et sine omni vi, et per nos et per omnes successores nostros, presentes et futuros concedimus in perpetuum, in helemosina, pro redemptione animarum nostrarum, tibi, fratri Raimundo, priori domus Prolani, et cunctis fratribus et sororibus, presentibus et futuris, ejusdem domus, ad omnem voluntatem vestram, sine alicujus contradicte, faciendam, quinque pecias terre quas habemus in terminio Fanijovis, quarum due sunt prope domum Prolani, et una affrontat se ab altano in terra Guillelmi Record, a meridie in terra que fuit d'En Sermena, et aquilone in terra Arnaldi God, a circio in casali quod fuit de Na Beringaria; alia vero affrontat se ab altano in terra que fuit de Na Beringaria, a meridie in terra que fuit d'En Sermena, ab aquilone in terra de Na Bonoma, a circio in via publica; alia vero juxta Motam, et affrontat se ab altano et a circio in terris dels Babos, a meridie in Mota, ab aquilone in terra Guillelmi Petri d'En Tolsa; alia vero affrontat se ab altano in via publica, ab aquilone in terra Marti Guase, a circio et a meridie in terra que fuit Guillelmi de Duroforti; alia vero est *(Une ligne en blanc dans le parchemin.)* Predictas vero quinque pecias terre, cum omnibus juribus et pertinentiis suis, per nos et per omnes successores nostros, damus vobis et vestris omnibus, prout melius potest dici aut intelligi aut excogitari, ad profectum et bonum vestri et vestrorum, et erimus vobis ab omnibus amparatoribus boni guirentes. Preterea, ex certa sciencia, renunciamus omni legi, juri divino et humano, et terre consuetudini et hominum voluntati quibus forte, quod absit, aliquo tempore liceret contravenire.

Et ego, Raimundus predictus, per me et per omnes et fratres et sorores, presentes et futuros, predictae domus Prolani, bono animo ac spontanea voluntate, tamen consilio et voluntate eorum, solvo et diffinio in perpetuum, sine aliquo retento, tibi, Sicardo jaudicte, et fratri tuo, Petro de Insula, et vestris illum ortum totum et terras et omnia illa que infra castrum Fanijovis vel extra alicubi, dominus comes Montisfortis seu comitissa, uxor ejus, vel aliquis alius Gallicorum fratribus et sororibus domus Prolani, usque in hodiernum diem, dederat de bonis que vobis possunt vel debent evenire ex successione justa vel injusta patris vestri vestreque matris. Predictam solutionem et diffinitionem facimus vobis et vestris, prout melius dici potest aut scribi aut excogitari aut intelligi, ad profectum vestri et vestrorum. Preterea renunciamus omni tem-

pore. ex certa sciencia, omni legi, juri divino et humano, et terre consuetudini et hominum voluntati, quibus forte, quod absit, aliquo tempore liceret contravenire.

Hujus rei sunt testes : frater Natalis, Arnaldus Cotus, Ugo de Duroforti, Bernardus de Pomars, Guillelmus de Insula, Guillelmus Ugo, Raimundus de Podialibus, Bernardus de Festo, Raimundus Novel. Actum est hoc mense septembri, feria v^a, regnante Lodoyeo, rege Franchorum, Fulchone episcopo Tholose. Raimundus de Vilano (*sic*) scripsit.

ORIGINAL : Arch. de l'Aude, II, 340.

303

Janvier 1229.

Guillaume Papau et Alasais, sa sœur, pour douze sous tolzas, vendent au monastère de Prouille un casal situé près le cimetière de Prouille.

In nomine Domini, anno ab incarnatione ejus M^oCC^oXXVIII^o, notificetur cunctis quod ego, Guillelmus Papau, et ego, Alasaycia, soror ejus, per nos et per omnes successores nostros, presentes et futuros, vendimus in perpetuum, ad omnem voluntatem vestram faciendam, tibi, fratri Raymundo, priori de Prolano, et omnibus fratribus et sororibus, presentibus et futuris ejusdem domus, pro duodecim solidis tolzas, unum casale quod habemus prope ciminterium Prolani; et affrontat se ab altano in rivo Sesonie, et ab aquilone in campo qui fuit Bernardi Augerii, et a circio in terra vestra, et a meridie in terra vestra. Predictum casale, sicuti cum omnibus affrontacionibus suis includitur et cum introitu et exitu suo, vobis et vestris vendimus in perpetuum pro predictis xii solidis tolzas, prout melius potest dici aut scribi aut intelligi aut excogitari, ad vestri vestrorumque successorum ///// renunciantes certa sciencia et libera voluntate, omni legi et juri divino et humano et terre consuetudini ///// hominum voluntati quibus forte, quod absit, contra predictam vendicionem liceret ///// et nostri successores erimus vobis et vestris successoribus boni guirentes ///// excepta parte dominacionis. Hujus rei sunt testes: Guillelmus Franchal subdiaconus, Petrus Arnaldus clericus, Guillelmus de Monterotundo clericus, Gualardus de Podialibus, Guillelmus ///// Tolsa, Raimundus Radulphus. Actum est hoc mense januarii, feria ii, regnante Lodoyeo, rege Franchorum, Fulchone episcopo Tolose. Raimundus de Vilario hanc cartam scripsit.

(Acte retrouvé par feu M. de Teule qui nous en a communiqué une copie 1.)

1. Le parchemin manque, au milieu et à la partie inférieure, sur un espace grand comme une pièce de deux francs; il a beaucoup souffert de l'humidité. (*Note de M. de Teule.*)

Cavaers de Fanjeaux donne au convent de Prouille une condamine, au lieu dit *ad ortos veteres*, et les droits qu'elle avait sur les terres que tenaient d'elle les familles Babou et Bigordana.

In nomine Domini, anno ab incarnatione ejus M^oCC^oXL^oIII^o, ego, Cavaers, domina Fanijovis, gratis, bona fide, per me et per omnes heredes et successores meos, presentes et futuros, non inducta dolo vel vi aut suggestione alicujus persone, sed mea propria ac spontanea voluntate et cum multa animi deliberatione, cum hac carta nunc et semper publica valitura, dono irrevocabiliter et trado Domino Deo et B. Marie de Pruliano et fratri Raymundo, priori domus Pruliani, et fratribus et sororibus ejusdem domus, presentibus et futuris, ad omnes vestras voluntates plenarie et perpetuo faciendas, videlicet unam condaminam meam quam habeo ubi vocatur *ad ortos veteros (sic)*; que affrontat se ab altano in terra Guillelmi Fabri de Faris, a meridie in terra Guillelmi Gasc et dicti Guillelmi Fabri, a circio in riparia Sidonie, aquilone in terra Guillelmi Copel et in riparia;

item, dono vobis quintum et univsum jus et dominium terre quam Babones ibimet a me tenent; que [terra] affrontat [se] ab altano in riparia, a meridie in riparia et in terra domus vestre de Pruliano, a circio in terra domine Thomasie et Petri de S. Michaelae, ab aquilone in riparia et in terra Petri de S. Michaelae;

item, dono vobis quartum et omne dominium quod habeo in terra quam li Bigordanas ibimet tenent a me, que terra se affrontat ab altano in riparia. et a meridie in riparia, et a circio in riparia et in vestra terra, aquilone similiter in vestra terra.

Totam supradictam condaminam et predictas partes et univsum jus et dominium terrarum predictarum, quas Babones e li Bigordanas a me tenent et tenere debent, sicut melius a jamdictis affrontationibus includuntur, et cum introitibus et exitibus suis, et cum omnibus juribus et pertinenciis suis, et sicut melius dici vel cogitari seu scribi potest, ad profectum tui, fratris Raymundi, prioris, et fratrum et sororum predictae domus Pruliani, presencium et futurorum, dono et trado irrevocabiliter, ut dictum est, et de meo jure et meorum et proprietate atque dominio me et meos penitus exuo, et vos et omnem conventum, presentem et futurum, predictae domus investio de predicta condamina et de omni jure et dominio terrarum predictarum et in plenam et integram juris et facti possessionem vos inde mitto et constituo sine fine, hodie et deinceps, ad omnem vestram et vestrorum voluntatem in perpetuum faciendam; et hoc facio intuitu divini amoris et pro redemptione anime mee; et ita de cetero habeatis et pacifice in perpetuum possideatis totam predictam condaminam et univsum jus meum et dominium terrarum predictarum, quas li Babos e li Bigordanas in predicto loco tenent. Et super his omnibus, sponte et consulte, renuncio omni juri et legi et terre consuetudini quibus forte contra hanc donationem michi vel meis venire liceret, et expressim legi illi que dicit donationem posse revocari in causa ingratitude; sicque hoc totum me et meos perpetuo tenere et observare et nullatenus unquam contravenire aut sustinere vel facere venire nec fecisse vel facere aliquid quo minus valoris vel firmitatis habeat, per validam et solemnem stipulationem et per meam bonam fidem promitto.

Testes hujus rei sunt : Bernardus de Pulchromonte, miles de Fanijovis, Bernardus Amelius de Campolibero, sacerdos, Poncius Garinus, Guillelmus de Rivis, Petrus Rex, Raymundus de Caranciano, clericus

d'Esculens. Facta carta ista iii nonas julii, regnante Lodoyco, rege Francorum. Petrus Martinus de Fanojovis scripsit mandato Raymundi de Vilano (*sic*) capellani de Fanojovis. Et ego, Raimundus de Vilano, affirmo et cum mea manu subscribo.

ORIGINAL : Arch. de l'Aude, II, 341.

305

Toulouse, 3 janvier 1246.

Raymond, évêque de Toulouse, autorise le prieur de Prouille à transférer l'église de Saint-Martin dans l'enceinte du monastère.

Frater Raymundus, permissione divina Tholosanus episcopus, viro venerabili et dilecto in Christo priori de Pruliano, ordinis Praedicatorum, salutem et sinceram in Domino charitatem. Cum ecclesia Sancti Martini juxta domum vestram sita, quasi destructa sit et debito honore et reverentia destituta, nec possit ibi debite officium divinum exerceri, nos, volentes tam vobis quam dictae ecclesiae utiliter providere, eam infra clausuram domus vestrae vobis damus et concedimus licentiam transferendi. In ejus rei testimonium, sigillum nostrum praesentibus duximus apponendum. Datum Tholosae, iii nonas januarii, anno Domini MCCXLVI.

COPIES : Bibl. Nat., coll. Doat, t. 98, p. 83.

Ibid. Ms. fr. 8761, p. 418.

Cambefort : Histoire manuscrite de Prouille, p. 40.

306

14 mai 1249.

Echange de terres entre Raymond VII, comte de Toulouse, et le monastère de Prouille.

In nomine Domini, anno ab incarnatione ejus millesimo ducentesimo quadragesimo nono, noverint universi, praesentem paginam inspecturi, quod ego, Raymundus Arquerius///// pro domino Raymundo, Dei gratia comite Tholosano, mandato speciali jamdicti domini comitis, assignavi et tradidi monasterio et conventui sanctimonialium Beatae Mariae de Prolano, praesenti et futuro, quadraginta sextariatas terrae quas dominus praedictus comes dedit atque, in liberam et perpetuam donationem, praedicto monasterio ejusque conventui concessit, amore Dei et in remissionem peccatorum suorum et in elemosina dominae Cavaers, dominae de Fanojovis; et de praedictis sextariatis terrae procuratorem ipsius monasterii, videlicet fratrem Petrum de Alsona, laycum ordinis Praedicatorum, a jamdictis monialibus in hoc facto constitutum, in pacificam et corporalem possessionem misi et posui, sicut melius, plenius et utilius dici, scribi vel intelligi potest, ad cautelam et utilitatem dicti monasterii et ejus conventus et suorum.

Veruntamen, quoniam antedictus dominus comes reddidit et donavit nobili viro Lupo Fuxi illa jura quae quondam praedictus Lupus in praedicto castro Fanojovis possederat et habuerat, et illa non possent plene reddi vel donari, nisi sibi redderentur vel donarentur duodecim sextariatae et una eminata terrae de illis quadraginta sextariatis quae praedicto monasterio Proliani et ejus conventus per me, de mandato speciali praedicti domini comitis, traditae fuerant et etiam assignatae, et praedictus Lupus praedictas duo-

decim sextariatas et eminentam terrae recuperaverit, et ego a praedicto domino comite, dicto monasteria satisfacere volente, in mandato receperim et in speciali ut praedicto monasterio et ejus conventui alias duodecim sextariatas et unam eminentam terrae, in recompensationem illarum, quas praedictus Lupus recuperaverat, assignarem, volens in praeceptis antedicti domini comitis obedire, praedictas duodecim sextariatas et unam eminentam terrae praedicto monasterio trado et assigno et quidquid juris praefatus dominus comes in illas habet et possidet, et praedictum procuratorem in isto negotio a jamdictis sanctimonialibus constitutum, mitto et pono in corporalem possessionem praedictarum duodecim sextariatarum et unius eminentae terrae induco, cum omni jure et dominio quod antedictus dominus comes in illis habet et possidet et possidere sperat, sicut melius et perfectius ad utilitatem antedicti monasterii et ejus conventus potest scribi, vel etiam cogitari. Praedictarum peciarum terrae quae in praedictis duodecim sextariatis et una eminenta terrae sunt contentae, una pars est ubi vocatur *ad Besanto*, in tenentia dominae Cavaer praedictae et Isarni de Fanojovis quondam et sunt // et terrae eis affrontant se de altano in besad, a meridie in tenentia Bernardi Hugonis de Festa, a circio in riparia, et aquilone similiter in riparia; alia pars est ubi vocatur *ad vinale d'en Botarig*, quam tenent Raymundus Vitalis, et Stephanus, ejus frater; quae affrontat se de altano et aquilone in tenentia Bernardi Hugonis de Festa, a meridie in via, a circio in vinea Bernardi de Alzona quondam; est alia pars terrarum praedictarum ubi vocatur *ad vinale d'en Fraissa*, quam tenent praedicti fratres Raymundus Vitalis, et Stephanus; quae affrontat se de altano in terra Bernardi de Babo, et Raymundi de Corteta, a meridie in terra de Lupo de Fluxo, a circio et aquilone in via publica; alia pars terrarum praedictarum quam tenent praedicti fratres videlicet Raymundus Vitalis et Stephanus, est ubi vocatur *ad Bolbenas*; quae affrontat se ab altano in terra de Fanjaus Armanh, a meridie et a circio in via, aquilone in terra Poncii Ebles; est alia pars terrarum praedictarum ibimet *ad Bolbenas*, quam tenet Johannes de Fonte, quae affrontat se ab altano in via, a meridie et a circio in tenentia ipsius Johannis de Fonte, aquilone in tenentia Poncii Ebles; est et alia pars terrarum praedictarum ibimet *ad Bolbenas*, in qua modo est vinea quam tenet Bernardus Donati; quae affrontat se de altano in tenentia Bernardi Fabri de Insula, a meridie in tenentia dels Cartels, a circio in tenentia Poncii Ebles, aquilone in via. Praeterea, quia praedictum monasterium et ejus conventus, de voluntate antedicti domini comitis, debebat habere libere et pure praenominatas quadraginta sextariatas, ita quod nullus alius haberet ibi aliquam partem nec aliquod jus, sed hoc fieri non potuit quoniam antedictus dominus comes non habebat in castro Fanojovis neque in terminis ipsi castri tot terras liberas id est franchas, quae possent praedictis quadraginta sextariatis terrae sufficere competenter, ideo michi specialiter mandavit quod ego, assignatis primo dicto monasterio et ejus conventui praedictis quadraginta sextariatis terrae et completis, assignarem postea quatuor sextariatas terrae et unam eminentam, quas eidem monasterio et ejus conventui, praesenti et venturo, trado et assigno, et praedictum procuratorem, sub praedicta forma, in corporalem possessionem induco. Ista peciae terrae, ultimo dictae, sunt ubi vocatur *Coma Magni*, quae affrontant se de altano et a circio et aquilone in via, a meridie in tenentia dels Suaus et dels Peirenes. Ad majorem autem auctoritatem et firmitatem, praesentem paginam duxi sigilli mei munimine roborandam. Testes hujus rei sunt: frater Guillelmus Sancius, sacerdos, Raymundus de Villario, capellanus de Fanojovis, frater Petrus de Alsona, praedictus procurator, frater Petrus de Burlaz, laycus, Bernardus de Babo, Poncius Stephanus de

Costa frigida, Raymundus Vitalis, Guillelmus Record, Bernardus Petrus de Podio, Guillelmus Bartes, bajulus castri praedicti de Fanojovis, pro Raymundo Arquerio praedicto. Facta carta ista secundo idus madii, regnante Lodoico, rege Francorum. Petrus Martinus de Fanojovis scripsit.

ORIGINAL : Arch. de l'Aude, II, 341. (Parchemin fort endommagé.)

CORIE : Bibl. Nat., coll. Doat, t. 98, p. 91.

307

Fanjeaux, le 15 mars 1253.

Bernard Esquirol et ses neveux donnent à Prouille la terre qu'ils possédaient au lieu dit le Vieux Château de Prouille.

In nomine Domini, ab incarnatione ejus M^oCC^oL^o tertio, noverint universi presentes pariter et futuri, quod ego, Bernardus Esquirolus, sartor, et nos, ejus nepotes, videlicet Bernardus Esquirolus et Arnaldus fratres, per nos et alios fratres et successores nostros, nos tres simul predicti, mera liberalitate ac spontanea voluntate, soliusque gratie divine inspiratione ad hoc inducti et moti, in helemosinam et pro remissione peccatorum nostrorum, damus et titulo pure perfecteque atque irrevocabilis donationis in perpetuum valiture, cum hac carta publica, tradimus tibi, fratri Raimundo, priori monasterii Pruliani, diocesis Tholosane, recipienti nomine sororis Dominice, priorisse aliorumque (*sic*) sororum sive monialium predicti monasterii, presencium et futurarum, illam terram quam habuimus ad *Castrum Vetus Pruliani*, que affrontat de altano et a meridie et ex omnibus aliis partibus in tenencia et honore monasterii predicti. Supradictam peciam terre, sicut melius nobis pertinet et pertinere debet, et sic damus et tradimus conventui monasterii predicti. Hoc autem facimus ut conventus, presens et futurus, predicti monasterii recipiat nos in omnibus bene factis et in orationibus que erunt dicta vel facta in monasterio antedicto in perpetuum, et quod donationem istam perpetuo ratam habeamus, firmam et illibatam servemus, et contra, nulla ratione sive occasione, umquam veniamus vel venire attemtemus, bona fide ac sollempni stipulatione plivimus et promittimus.

Testes hujus rei sunt : Raimundus de Vilano (*sic*), capellanus Fanijovis, frater Guiraldus de Burgs, predicator ordinis Predicatorum, frater Poncius Guifre, laycus, Raimundus Martini, sacerdos, Guillelmus de Carteriis clericus, Raimundus Radulfus, qui dicitur Rex, Petrus Canalis barberius. Facta carta ista idus marcii, regnante Lodoico, rege Francorum. Et ego, Petrus Martinus, notarius publicus domini nostri Alfonsi, comitis Tholose, in castro Fanijovis, hanc cartam scripsi et signum ibi meum apposui. (*signet.*)

ORIGINAL : Arch. de l'Aude, II, 341.

308

16 octobre 1281.

Pons, chapelain de Pexiora, au nom de Pierre de Tornello, précepteur de la maison de Pexiora, de l'ordre de Saint-Jean de Jérusalem, donne quittance au procureur de Prouille, Raimond Jean, d'une somme de 20 deniers tolsas.

Anno Domini M^oCC^oLXXX^o primo, et xvii^a kalendas novembris, noverint universi quod nos, frater Poncius, capellanus de Podio Siurano, gerens vices nobilis viri, domini Petri de Tornello preceptoris domus

Ospitalis Sancti Johannis de Podio Siurano, pro me ac omnibus fratribus, presentibus et futuris, dicte domus Hospitalis Podii Siurani, et etiam de expresso mandato predicti domini Petri de Tornello, preceptoris dicte domus, michi facto, recognosco et in veritate confiteor me habuisse et numerando recepisse a vobis, fratre Raimundo Johannis, procuratore monasterii B. Marie de Pruliano, xx denarios tholos., quos, nomine ac vice dicti monasterii Pruliani, michi, recipienti pro dicta domo Ospitalis Podii Siurani, persolvistis; quos quidem denarios debebat monasterium Pruliani dicte domui Ospitalis predicti de Podio Siurano, pro quinque annis, quibus dictum monasterium dictos denarios nobis cessaverat, pro quadam terra que est in terminio seu decimario Podii Siurani, et pro qua predicta terra dictum monasterium Pruliani donat et donare teneatur dicte domui Ospitalis predicti, quolibet anno, un denarios tholos., occasione seu pentione dicte terre. De quibus denariis predictis teneo me a vobis pro bene contento et paccato, renunciando inde omni exceptioni dicte pecunie non habite et non recepte, et recognoscens etiam, nomine dicti Ospitalis, vobis, fratri Johanni predicto, quod dictam pensionem, quam occasione predicte terre, monasterium Pruliani dicte domui Ospitalis predicte facit, dictum monasterium vel ipsius procurator solvit bene et fideliter domui Ospitalis predicti, usque ad presentem diem : pro qua predicta pensione, absolvo vos et dictum monasterium, pactum vobis, nomine dicti Ospitalis, perpetuum faciendo de dicta pensione non petenda ///// dominus Ramundus Sabit///// presbiter S. Martini, fratres Ramundus Payssele, Raynaudus Poncius Durandi, ambo de Pulchris Planis, et Ramundus Pigassa quondam publicus notarius castri Fanijovis; qui notarius instrumentum recepit et in suo prothocollo registravit, et morte preventus, in formam publicam non redegit, set ego, Guillelmus, publicus notarius ejusdem castri, pro illustrissimo domino Philippo, Francorum [rege], auctoritate michi data super hoc et concessa a nobili viro, domino Eustachio de Bellomarchesio, milite, senescallo Tholosano et Albiensi, secundum notam et in prothocollo dicti notarii quondam repertam, hanc cartam fideliter scripsi et in hanc formam publicam redegi et signum meum apposui. (*signet.*)

ORIGINAL : Arch. de la Haute-Garonne, II. (Arch. de Malte. Puystran, liasse 1, n° 83.)

309

1294 1.

Par son testament, Mathieu de Lévis-Mirepoix lègue aux religieuses de Prouille 20 sous tournois. (*Item monialibus de Pruliano, pro pitanciis, XX sol. tur.*)

ORIGINAL : Arch. de la famille de Lévis au château de Léran.

309

Fanjeaux, le 17 février 1307.

Guillaume Salvat, de Fanjeaux, vend, pour 8 livres tournois, plusieurs rentes, au monastère.

Anno Domini M^oCCC^o septimo, Philippo, rege Francorum, regnante, Galhardo episcopo Tholosano, xii kalendas marcii, noverint universi quod ego, Guillelmus Salvati, clericus castri Fanijovis, non coactus

1. L'original porte une date incomplète.

vel deceptus ab aliquo, set gratis ac bono animo, pro me et meis, vendo vobis, fratri Bernardo Belengarii, procuratori monasterii Pruliani, nomine dicti monasterii, stipulanti et recipienti, unum denarium tolos. oblialem, quem michi faciebat, annuatim, domina Raymunda, mater mea, pro quadam pecia terre sita in decimario Beate Marie de Pruliano, in loco vocato *ad Massabrac*, que confrontatur ab altano in ripperia, circio in tenentia Petri Mathie. meridie in tenentia mea, aquilone in tenentia Bresetorum;

item. vendo vobis, nomine quo supra, stipulanti et recipienti, unum denarium tolos. oblialem, et assigno in perpetuum supra quandam peciam terre meam francam, sitam in predicto decimario et loco, que confrontatur ab altano in ripperia, circio in tenentia dicti Petri Mathei, meridie in tenentia Raymundi Terreni. aquilone in alia tenentia predicta.

Predictos vero duos denarios tolos. obliales vendo vobis, nomine quo supra, et jus percipiendi eos in perpetuum, cum omnibus dominationibus, laudimiis et foriscapiis et aliis juribus suis, precio octo librarum turon., de quibus et de predicta venditione me teneo a vobis et a dicto monasterio bene per peccatum et contentum; renunciens inde omni exceptioni dicti precii non habiti et non recepti et doli mali et in factum; promitens vobis et dicto monasterio bonam guirenciam ab omnibus amparatoribus semper et juris eviccionem, sub obligatione omnium honorum meorum. Quam peciam terre meam predictam recognosco vobis, nomine quo supra, stipulanti, me tenere deinceps in emphiteosim, a predicto monasterio, ad oblias dicti denarii tolosani oblialis, quem promito pro me et meis solvere deinceps, annuatim, predicto monasterio vel ejus procuratoribus, in perpetuum, in festo Nativitatis Domini, pro obliis dicte petie terre mee. Actum fuit hoc apud Fanumjovis, in presencia et testimonio domini de Nauria, Pertrandi Guicerandi, de Fanojovis, P. Ripperia de Morterio, Bertrandi Solerii, de Fontazellis.

Consequenter, anno et die quibus supra, noverint universi quod ego, Raymunda, mater dicti Guillelmi Salvati, recognosco tibi, Jacobo Capella, notario infrascripto, pro dicto monasterio, tanquam publice persone stipulanti et recipienti, presente et mandante dicto Guillelmo Salvati, filio meo, me tenere dictam peciam terre meam in emphiteosim a predicto monasterio ad oblias unius denarii tolosani oblialis sive censualis, quem promito, pro me et meis, solvere deinceps annuatim, predicto monasterio vel ejus procuratoribus in perpetuum, in predicto festo, pro obliis pecie terre mee predictae. Actum fuit hoc apud Fanumjovis, in testimonio testium predictorum et magistri Jacobi Capella, notarii publici Lauriaci domini regis, qui hanc cartam recepit; vice ejus et mandato, ego, Bernardus Tornerii, notarius publicus de Sancto Felice et tocius senescallie Tholosane et Albiensis ejusdem domini regis, eandem scripsi. Ego vero, Jacobus Capella, publicus notarius antedictus, me subscribo atque solito signo meo signo. (*signet.*)

ORIGINAL : Arch. de l'Aude, H, 371.

310

Carcassonne, 12 janvier 1313.

Accord entre le monastère de Prouille et les fermiers du sel de Carcassonne.

Noverint universi quod, cum esset exorta contencio inter salinerium Carcassonne domini regis, ex una parte, dicentem quod..gentes monasterii Pruliani portant et congregant sal Carcassonne in domo.. Predica-

torum et inde exeunt, sicut volunt, absque ejus scientia, propter quod timebat de fraude sub dicto colore committenda, et gentes dicti monasterii dicentes sic eis esse licitum ab antiquissimis temporibus citra pacifice, ita quod nusquam fraudem aliquam fecerant, tandem, in presencia nobilis viri, domini Aymerici de Croso, militis domini regis, senescalli Carcassone et Biterrarum, inter religiosum virum, fratrem Arnaldum Johannis, priorem Pruliani, ex una parte, et Arnaldum Ripparie, rectorem salini Carcassone, ex altera, fuit concordatum quod.. gentes Pruliani licite possint, ad usum suum et dicti monasterii et ejus domorum dumtaxat, sine fraude, sal apportare et congregare Carcassone ubi velint, dum tamen illud faciant portari et transvehi ante salinum Carcassone predictum et scientibus.. gentibus ipsius salini, donec aliud super hiis fuerit ordinatum. Acta fuerunt hec Carcassone, in presencia et testimonio reverendi in Christo patris, domini Alani, Dei gracia episcopi Briocensis, domini Hugonis de Carrollis, legum doctoris, patroni causarum domini regis in senescallia Carcassone et Biterrarum, magistri Johannis Rogerii procuratoris regii Carcassone, Johannis Fulconis, domicelli, vicarii Carcassone et plurium aliorum et magistri Petri de Parage, notarii publici Carcassone auctoritate regia, qui requisitus de predictis hanc cartam recepit; vice cujus et mandato, ego, Johannes de Provino, de Carcassone, eadem auctoritate publicus notarius, eandem scripsi. Et ego, idem Petrus de Parage, notarius publicus antedictus, subscribo atque signo, regnante domino Philippo, rege Francorum, anno ab incarnatione Christi M^oCCC^o tertio decimo, scilicet die xii januarii, qua recepi instrumentum supradictum. (*signet.*)

ORIGINAL : Arch. de l'Aude, II, 348.

311-312

14 octobre 1315.

Le monastère de Prouille signifie au salin de Carcassonne l'acte ci-inclus par lequel Aymery de Croso, sénéchal de Carcassonne, reconnaît au monastère le droit de se procurer librement du sel.

Anno dominice Incarnationis M^o trecentesimo XV°, videlicet die xiii octobris, noverint universi quod existens Guillelmus Roca de Sestayroli, Albyensis diocesis, procurator substitutus monasterii de Pruliano per fratrem Dominicum de Montetotino, ordinis fratrum Predicatorum, procuratorque et syndicus religiose sororis Helisabet de Petra, priorisse conventus et monasterii Beate Marie de Pruliano, de qua procuratione fidem fecit per publicum instrumentum, receptum per Bernardum Tornerii, notarium de Sancto-Felice, sub anno Domini M^oCCC^oXII^o, videlicet xvi kalendas decembris, quod incipit in secunda linea *monasterii* et finit in penultima linea *Domini*, in presentia discreti viri, magistri Guillelmi Arnaldi de Parisius, tenentis locum domini vicarii Carcassonensis, ac etiam in conspectu magistri Guillelmi Franchi, jurisperiti, fratris et confirmarii Johannis Franchi, firmarii salini Carcassone domini regis, exhibuit et presentavit eidem magistro Guillelmo Franchi quandam litteram patentem domini senescalli Carcassone et Biterrensis et ejus sigillo a tergo, ut prima facie apparebat, sigillatam, cujus tenor talis est :

Aymery de Croso, sénéchal de Carcassonne, donne ordre au fermier du salin de Carcassonne de laisser le monastère se procurer librement le sel nécessaire à son usage.

« *Aymericus de Croso, miles domini nostri Francorum regis, senescallus Carcassone et Bitterrensis, Johanni Franchi et ejus sociis, salineriis salini Carcassone ejusdem domini regis, et eorum cuilibet salutem et dilectionem. Visa quadam ordinatione per nos facta super debato salis quod erat inter vos, ex parte una, seu vestrum predecessorem et gentes monasterii Pruliani, ex altera, quod concordatum fuerit quod ipse gentes sal ad usum dicti monasterii et domorum ejusdem valeant emere et apportare, dum tamen transitum faciant, cum dicto sale, ante dictum salinum, vosque denuo dietas gentes impeditis et perturbatis, prout per ipsas gentes didicimus, contra ordinationem nostram, sicut dicunt, eapropter, volumus et vobis ac vestrum singulis expresse mandamus quatinus gentes ipsas dicti monasterii non impediatis nec perturbetis quominus sal portare valeant libere ad dictum monasterium et domos monasterii antedicti, ad usum eorum proprium, transitum faciendo ante dictum salinum, quousque de et super premissis per dominum nostrum regem aut per nos aliud fuerit ordinatum, dietam nostram ordinationem in omnibus et per omnia observari taliter facientes quod ad nos pro predictis non sit ulterius recurrendum. Datum Carcassone, die xiii octobris, anno Domini M^oCCC^oXV^o. Reddite litteras. »*

Qua littera presentata, perlecta et exposita coram dicto magistro Guillermo Franchi, item, procurator substitutus requisivit me, Guillelmum Bonassie, notarium infrascriptum, quod de premissis sibi publicum [conficerem] instrumentum, in presencia et testimonio magistrorum Guillelmi Poncii, notarii curie Montis Regalis, P. Amelii notarii Carcassone, et magistri Guillelmi Bonassie, notarii curie Carcassone domini regis, qui requisitus hanc cartam recepit, vice ejus et mandato, ego, Bernardus Porcelli, clericus, cartam eandem scripsi. Et ego, idem Guillelmus Bonassie, publicus notarius antedictus, me subscribo meo signo, Ludovico, Francorum et Navarre rege, regnante. (*signét.*)

ORIGINAL : Arch. de l'Arde. II, 348.

Afin de terminer les différends entre le chapitre de Saint-Etienne de Toulouse et le couvent de Prouille, les commissaires de l'évêque de Toulouse et du couvent procèdent à la délimitation des dimaires de Saint-Pierre *de terra Capladae*, de N.-D. de Prouille et de Saint-Sernin de la Ilhe.

Anno Domini millesimo trecentesimo decimo sexto, idus martii, regnante Philippo, rege Franciae, noverint universi, praesentes et futuri, quod discretus vir, magister Arnaldus de Bonis, scindicus venerabilium virorum, domini praepositi et capituli ecclesiae Tholosanae, et frater Bernardus Berengarii, religiosorum fratrum et sororum prioris et priorissae monasterii de Pruliano syndicus seu procurator, nomine sui sindicatus seu procuratorii, constituti in praesentia mei, notarii, et testium infrascriptorum ad hoc specia-

liter rogatorum et vocatorum, in quodam quadrivio seu terminio ubi sit congregatio trium viarum publicarum, quarum una itur versus Villarium Savaricum, et alia versus Lauracum, et alia versus Bromium, obtulerunt domino Radulfo, rectori ecclesiae de Pulero Podio Guarnesii bajuloque Lauraguesii et reverendi in Christo patris, domini Gualardi, divina providentia episcopi Tholosani, et magistris Guillelmo Lamfredi et Jacobo Capella, notariis, quasdam patentes literas, sigillo dicti domini nostri Tholosani episcopi sigillatas, quarum tenor sequitur in haec verba :

314

Grenade, jeudi après la Saint-Mathias, 3 mars 1316.

Gailhard, évêque de Toulouse, charge ses commissaires de procéder à cette délimitation.

« *Gualardus, miseratione divina episcopus Tholosanus, discreto viro, domino Radulfo, bajulo nostro in Lauraguesio, et magistris Guillelmo Lamfredi et Jacobo Capella, notariis, salutem in Domino.* Cum super contrastu et discordia quae est inter venerabiles et religiosos viros domin[um] praepositum et canonicos] ecclesiae nostrae Tholosanae, ex una parte, et religiosos priorissam et priorem monasterii de Pruliano et sorores monasterii praedicti, ex altera, super perceptionibus decimarum, primiciarum decimariarum Sancti Petri terrae Capladae et Beatae Mariae [de Pruliano et] Sancti Saturnini de Insula, pronunciaverimus quod dicta decimaria dividantur juxta designationes factas de dictis decimariis per venerabilem virum, dominum Johannem Restalli, canonicum Conseranensem, per nos ad praedicta commissarium deputatum, dixerimus et declaraverimus quod bosolae, termini sive signa ponantur in decimariis antedictis secundum predictas designationes, et nos, aliis nostris et nostrae ecclesiae Tholosanae negotiis occupati, ad praedicta intendere nequeamus, de vestra legualitate confisi¹, vobis mandamus quatinus ad loca dictarum designationum personaliter accedatis, et in locis dictarum designationum, inter dicta decimaria Sancti Petri de terra Caplada et Beatae Mariae de Pruliano et Beati Saturnini de Insula, bosolas, terminos et signa ponatis seu poni faciatis, vocatis partibus antedictis. Super praemissis et ea tangentibus vobis committimus vices nostras, mandantes omnibus quorum interest, et aliis, ut in praemissis vobis pareant et intendant. In cujus rei testimonium, sigillum nostrum praesentibus duximus apponendum. Datum apud Granatam, die jovis post festum Beati Mathiae Apostoli, anno Domini millesimo trecentesimo decimo sexto. »

requirentes procuratores et syndici supradicti, nominibus quibus supra, dictos dominos commissarios ut bosolas et terminos ponerent, juxta dictarum continentiam litterarum. Qui quidem commissarii, receptis dictis litteris, sicut decuit, reverenter, volentes et jam eis commissum negotium adimplere, constituti in dicto quadrivio, juxta pronuntiationem dicti domini episcopi memorati et designationem factam per dictum dominum Johannem Restalli. quamdam cloacam statim fieri fecerunt, computando decem passus a quadrivio supradicto seu avallo; quod quadrivium est in loco vocato *ad Podium rotundum*, juxta tenentiam Jacobi Vitalis. in carreria publica, ad quinqué passus anguli quadrivii dictae terrae. Quod quadrivium divi-

1. Ms : *Confidenter*.

dit terram, computando dictos passus versus terram dicti Raymundi Puelli, carreria in medio non computata, recte eundo ad codonherium infrascriptum, quod est inter tenentias ¹ Arnaldi Johannis et Johannis Petri; quod codonherium distat a carreria publica per decem passus, non computato vallato; juxta quod codonherium fecerunt fieri aliam elocam: in quibus duabus clotis fecerunt poni et infigi lapides pro bozolis seu metis dictorum decimariorum et quae bosula seu lapis est inter tenentias Jacobi Vitalis et haeredum Bernardi Isarni. Postque fecerunt infigi seu poni lapides pro bozolis seu metis, consequendo dicta decimaria, prout per ordinem declaratur certius, lapis fuit fixus inter tenentias Guillelmi Fabri et haeredum Bernardi Isarni; et deinde de dicta bosula proxime nominata, recte eundo per funem usque ad vallum quod dividit terras Guillelmi Rogerii et Guillelmi Miroti, ubi fuit fixus quartus lapis pro bozola; et deinde per dictum vallum, ut rectius ire potest, usque ad capud valli praedicti, quod est contiguum terris Petri Amelii et Johannis Vitalis, ubi fuit fixus quintus lapis pro bozola; et deinde transeundo inter tenentias Petri Amelii et Petri Vitalis, ex una parte, et dicti Johannis Vitalis, ex altera, usque ad capud valli terrae Poncii Ymberti, in quo est quoddam codonherium, et deinde sequendo dictum vallum contiguum terris Imbertorum, quae remanent a parte altani, et maleolo Jacobi Vitalis a parte circii; et deinde sequendo dictum vallum usque ad terram Jacobi Imberti, maleolo Johannis Trilha remanente a parte circii, sextus vero et septimus lapides fuerunt fixi in terra Jacobi Imberti proxime nominata. Et de septimo lapide, qui est fixus juxta terram Isarni deinde ascendendo per dictum vallum, quod est inter tenentias dicti Jacobi Imberti et dictae Isarnae usque ad maleolos Johannis Trilha et Nicolai Imberti, ubi fuit fixus octavus lapis pro bozola; et deinde ascendendo per rasam quae dividit maleolos dictorum Johannis Trilha et Nicolai Imberti, usque ad maleolum Johannis Martini Colho, ubi fuit fixus nonus lapis pro bozola, quae est in capite vineae dicti Johannis Martini; [et deinde] recte eundo per funem, transeundo terram Bernardi Pilati et Petri Bolazeri, in margine ejus, juxta viam publicam fuit fixus decimus lapis pro bozola, qui quidem lapis distat a rivo de Ramiu per quadraginta duos passus, non computato heremo; et deinde, ascendendo per ripariam de passu de Ramiu usque ad passum de Autemir; et quidquid est circa dictam ripariam, a parte circii, infra dictos duos passus est de decimario Sancti Petri terrae Capladae, et a parte altani, de decimario Beatae Mariae de Pruliano.

Et de dicto passu de Autemir, ascendendo per quamdam semitam usque ad angulum terrae Bernardi Hugonis de Comonia, in capite valli, fuit fixus undecimus lapis pro bosola; et deinde ascendendo recte per funem, per dictam terram dicti Bernardi Hugonis et terram domini Raimundi Bovis et terram Johannis Salvati, in qua terra, juxta capud valli quod dividit terras Guillelmi Nicolay et dicti Johannis Salvati, fuit fixus duodecimus lapis pro bozola; et deinde recte ascendendo de dicta bozola, inter dictas terras, per funem, per vallum quod dividit terras dicti Johannis Salvati et Raimundi de Rivis, usque ad capud valli quod est in terra dicti Raimundi de Rivis, in qua terra, juxta capud dicti valli, fuit fixus tresdecimus lapis pro bozola; et deinde ascendendo per terram dicti Raimundi de Rivis usque ad cubitum dictae terrae, juxta semitam per quam itur versus Insulam, ubi fuit fixus quatuordecimus lapis pro bozola; et de dicta bozola, consequendo dictam semitam, usque ad maleolum Bernardi Guarini de Canale de Pererio, et de dicto

1. Le ms. porte partout *tenens*, au lieu de *tenentias*.

maleolo cundo versus Vilarium usque ad campum Durandi, raditoris, in qua fuit fixus quindecimus lapis pro bozola, ad septem passus juxta terram Petri de Bromio; et de dicta bozola transeundo recte per funem, per dictam terram Bernardi Hugonis et Durandi, raditoris, et Johannis Saumaterii et Guillelmi Canasti, inter quas duas ultimas tenentias proxime nominatas, fuit fixus sexdecimus lapis pro bozola; et de dicta bozola recte transeundo, usque ad terram Bernardi Maurini, ubi fuit fixus, in margine dictae terrae, decimus septima lapis pro bozola, qui distat a maleolo novello dicti Bernardi Maurini per octo passus; et de dicta bozola, recte transeundo per funem, per dictam terram dicti Bernardi Maurini et Raymundi Martini, usque ad maleolum Bernardi Johannis de Fanojovis, de quo maleolo remanent novem passus in decimario Sancti Petri, a parte tenentie Guillelmi Guastoni; et deinde ascendendo per dictum maleolum usque ad carreriam publicam, per quam itur de Villario versus Prulianum, recte per funem usque ad quemdam locum dicti maleoli juxta dictam viam, qui locus distat ab angulo dicti maleoli a parte circii, per decem passus, in quo loco fuit fixus decimus octavus lapis pro bozola. Et sicut termini praedicti sunt supra consignati, quicquid est a parte circii versus Vilarium, est insolidum de decimario sancti Petri terrae Capladae et quicquid est a parte altani ultra dictos terminos, est de decimario Beatae Mariae de Pruliano, excepta migansayria Canalis de Pererio, quae remanet in migansayria, sicut consuetum erat ante.

Postque, transacta migansayria de Guardassiso, decimus nonus lapis pro bozola fuit fixus in tenentia Bernardi Mathaei de Insula, juxta viam publicam per quam itur de Villario versus Fanumjovem, in comba Portelli; vicesimus lapis pro bozola fuit fixus in tenentia Pontii Vitalis de Insula, prope vallum quod est apertum a parte circii et meridiei; vicesimus primus lapis pro bozola fuit fixus in terra Poncii Moncadiera de Insula, in angulo dictae terrae qui est a parte altani; vicesimus secundus lapis pro bozola fuit fixus in tenentia Guillelmi Vitalis de Insula, juxta viam publicam per quam itur de Villario versus Morterium. Et quicquid est a parte aquilonis et circii, in dicta comba Portelli, circa dictos lapides, est de decimario Beati Petri terrae Capladae, et ex parte meridiei et altani est de decimario Beatae Mariae de Pruliano seu Beati Saturnini de Insula.

Lapides vero sic inmissos et fixos pro limitibus et bozolis dividendis decimaria supradicta, ibi esse et permanere voluerunt perpetuo, et hoc nisi partes pro tempore super ponendis vel mittendis aliis limitibus aliter concordarent, salvo tamen quod terrae quae sunt ultra dictas bozolas, a parte meridiei versus dictum monasterium de Pruliano, in locis vocatis *de Canale de Pererio* et *de Guardassiso* remaneant in migansayria, prout ante limitationem hujusmodi esse consueverunt, temporibus retroactis. Actum fuit hoc in terminis et locis supradictis, in praesentia et testimonio Guillelmi Camela, Guillelmi Cavanacci, Petri Mestelovi, Petri Trilba, Petri Amelii, Guillelmi de Bromio, qui sunt de Villario, et Petri Clerici de Onosio, et fratris Guarini de ordine Praedicatorum, et mei, Johannis Martini, publici notarii castri de Villario pro illustrissimo domino rege praedicto, qui hanc cartam scripsi et in quarta linea a prima computanda, rasi *quasdam patentes* et in tresdecima, rasi *dividit terram computando dictos passus versus terram dicti Raimundi Priolli*, et in sexdecima, superscripsi *vallum* et in vicesima nona, rasi *juxta dictam* et in tricesima secunda, cancellavi *fuit fixus*. Et signo meo signavi.

315-317

Castres, 23 septembre 1327.

Controverse entre les délégués apostoliques et le syndic de Prouille sur la question de savoir si ledit monastère doit contribuer à la dîme exigée par le pape.

Anno incarnationis Domini millesimo trecentesimo vicesimo septimo, videlicet die vicesima tertia introitus mensis septembris, domino Karolo, Francorum et Navarre rege, regnante, noverint universi quod existens personaliter in civitate Castrensi, in domo nobilis viri, domini Amblardi Subirani, militis, coram venerabilibus et discretis viris, dominis Guillermo Revelli, decano de Burlatio, Castrensis diocesis, et Guillermo de Bos, sacrista ecclesie Foro Juliensis, apostolice sedis nunciis, qui presentem diem et civitatem priori de Proliano, diocesis Sancti Papuli, vel ejus procuratori, ad respondendum cuidam requeste per ipsos dominos nuncios dicto domino.. priori, die veneris proximo preterita, in Sancto-Papulo facte, assignaverant, ut dicebatur, religiosus vir, frater Ramundus Sartoris, scindicus et procurator, ut asseruit, dicti prioris et monasterii de Proliano antedicti, dixit et obtulit se, quo supra nomine, paratum humiliter et devote et cum qua debuit reverentia et honore, respondere requeste per ipsos dominos nuncios dicto domino.. priori, die predicta, ut dicitur, facte, et juxta diei et loci assignationem et ordinationem per ipsos dominos nuncios factam. Qui quidem scindicus et procurator respondit, prout et sicut in quadam papiri cedula scripta sigilloque dicti domini prioris, ut idem procurator et scindicus asseruit et etiam prima facie apparebat, sigillata, et etiam per me, notarium infrascriptum, coram ipsis reverendis dominis nunciis et testibus infrascriptis lecta et exposita, ac in presenti instrumento inferius inserta, continetur, cujus quidem cedule tenor talis est :

316

même date.

Par un acte présenté aux délégués apostoliques par le syndic de Prouille, le prieur dudit monastère déclare qu'il n'est pas dans l'intention du pape de soumettre le couvent de Prouille au paiement des taxes apostoliques.

« Ad requestam factam per venerabiles viros, dominos Guillelmum Revelli, decanum de Burlatio, et Guillelmum de Bos, sacristam Foro Juliensis ecclesiarum, Castrensis et Foro Juliensis dyocesium, apostolice sedis nuncios, respondet prior monasterii de Proliano quod non credit quod sit de mente sanctissimi patris, domini nostri Summi Pontificis, quod aliquid contribuat dictum monasterium de Proliano in predictis per ipsos dominos requisitis, propter piam liberalitatem sedis apostolice quam predecessores sui ad dictum monasterium habuerunt, et etiam dictus dominus noster habet, sicut per personam fidedignam dictus dominus prior intellexit, que ab ore dicti domini nostri Summi Pontificis hoc audivit. Ubi enim dicto priori constaret quod esset aliter de mente dicti domini nostri, paratus esset voluntatem suam in omnibus adimplere. »

De quibus omnibus et singulis, supra per dictum procuratorem et scindicum dictis, factis et oblati et, quo supra nomine, responsis, requisivit me, Johannem Molinerii, notarium infrascriptum, ut sibi, quo supra

nomine, inde publicum reciperem, conficerem et redderem instrumentum. Et ibidem, prefati domini nuncii exhibuerunt et tradiderunt michi, notario pre et infrascripto, quandam papiri cedula scriptam et quam in presenti instrumento inseri voluerunt et requisiverunt ac etiam mandaverunt, eujus cedula tenor talis est :

317

même date.

Les délégués apostoliques, après avoir pris connaissance de la déclaration du prieur de Prouille déclarent qu'elle est insuffisante et que le couvent doit payer.

« Que responsio in cedula exhibita per prefatum scindicum ac sigillo prioris de Proliano sigillata, ut dicitur, tanquam insufficiens, salvo prioris honore, per prefatos dominos nuncios non fuit admissa, cum rescriptum apostolicum per ipsos presentatum dicto domino priori, dirigatur omnibus personis ecclesiasticis, exemptis et non exemptis, ordinum quorumcunque, constitutis in dyocesi Sancti-Papuli, in qua dyocesi monasterium de Proliano scituatum existit, et pro eo etiam quia, ut vox communis habet, in dicta dyocesi Sancti-Papuli et locis circumvicinis, emolumenta dicti monasterii sint annui redditus seu proventus quindecim milium librarum turon., consueveritque dictum monasterium solvere, secundum taxationem antiquam, pro decima domino regi, cum eidem conceditur generaliter decima in regno suo, ducentas libras turon. parvorum, quolibet anno. »

Dixerunt tamen prefati domini premissam requisitionem factam eidem priori suamque responsionem et hanc presentem se relaturos Camere domini nostri Pape, secundum traditam eis formam, de quibus, ad sui excusationem, petierunt sibi fieri publicum instrumentum. Acta fuerunt hec, anno, die et loco predictis, in presentia et testimonio religiosorum virorum, fratrum Ramundi Ferrerii prioris, Guillelmi Batonis, conventus fratrum Predicatorum de Castris, Hugonis de Fonte, dicti ordinis et monasterii predicti de Proliano, Bernardi de Bicule, clerici dictorum dominorum, Caturcensis dyocesis, et mei, Johannis Molinerii, publici civitatis Castrensis et imperiali auctoritate notarii, qui requisitus de predictis presens instrumentum recepi, scripsi et signo meo solito signavi. (*signet.*)

ORIGINAL : Arch. de l'Aude, II, 365.

318

Salles, 1er novembre 1326.

Testament d'Esclarmonde de Durfort, femme d'Arnaud du Villar, chevalier, seigneur de Varaigne, par lequel elle élit sa sépulture dans le monastère de Notre-Dame de Prouille, fait plusieurs legs pieux et institue pour héritier universel Jourdain du Villar, son fils, auquel elle substitue, à défaut d'enfants, son second fils Arnaud; elle lègue à chacun de ses autres enfants dix livres tournois. Elle fait plusieurs legs au monastère de Prouille et à plusieurs religieuses de ce couvent.

— In primis igitur, elegit suam — ecclesiasticam sepulturam in monasterio B. Mariae de Pruliano prope Fanojovem. —

item, legavit dicta domina testatrix operi B. Mariae de Pruliano, pro sepultura ejusdem, lx sol. tur. ;

item, legavit dicta domina testatrix sorori Aipays, monachae monasterii de Pruliano, c sol. tur. ;

item, legavit dicta domina testatrix sorori Marquesia de Lorcat (*sic*), xl sol. tur. ;

item, legavit sorori Saurimundae de Duroforti, xl sol. tur. ;

item, legavit dicta domina testatrix et ita fieri mandavit quod unus capellanus seu sacerdos celebret per tres annos, apud Prulianum, ad redemptionem suorum peccaminum et parentum suorum. — Actum fuit hoc apud Salas, die sabbati in festo Omnium Sanctorum, anno Domini millesimo trecentesimo vicesimo sexto.

COPIE: Bibl. Nat., fonds Doat, t. 42, fol. 304.

319

Toulouse, le 3 septembre 1334.

Imbert de Sault, notaire royal de Toulouse, se reconnaît débiteur envers le monastère de Prouille d'une somme de 132 livres, 16 sous, 8 deniers, qu'il s'engage à payer aux prochaines fêtes de Noël et de Pâques.

Noverint universi quod ego, Imbertus de Saltu, notarius regius Tholose, recognosco et in veritate confiteor me debere fratri Raimundo Maurelli, priori, et dominabus priorisse et monialibus tocius conventus monasterii de Pruliano, et hoc nomine dicti monasterii, centum triginta duas libras, sexdecim solidos et octo denarios turon. parvorum, quam summam frater Raimundus Maurelli, prior conventus monasterii predicti, recognovit se habuisse et recepisse, nomine dicti monasterii, a prudenti viro, domino Matheo Gayta, thesaurario Tholose domini mei regis, dicto monasterio debitam, pro parte assignationis facte super redditibus in censivis de Gaiano, anni proxime preteriti de majori summa in qua dictus dominus rex dicto monasterio et ejus conventui pro diversis mutuis tenebatur, quam summam dictus dominus thesaurarius, de voluntate dicti prioris, debet deliberare in videlicet allocando de voluntate mea, in debitis per Arnaldum de Monteolivo, bajulum de Monteastruco, anni proxime preteriti, sexaginta solidos et quatuor denarios turon. et in debitis per me, ratione viginti arborum invenditarum per magistrum forestarum in foresta regia de Buzeto, quinquaginta et quatuor libras turon., et in debitis per me, ratione bajulie de M... de Monteastruco, anni finiti ad S. Johannem M^oCCC^oXXXIII^o, tresdecim libras, novem solidos et quatuor denarios turon. ; et in debitis per me, ratione bajulie de Monteastruco, anni presentis, et pro terminis futuri sexaginta duas libras et septem solidos turon. Quam quidem pecunie summa dicte monete promitto solvere, bona fide, sub ypotheca et obligatione omnium bonorum meorum, presentium et futurorum, videlicet in proximo venienti festo Natalis Domini, sexaginta novem libras, et in proximo venienti festo Pasche Domini, sexaginta tres libras, sexdecim solidos et octo denarios turon. Et renuncio omnibus exceptionibus, privilegiis, dilacionibus, renunciationibus omnibus et singulis quibus contra premissa me juvare possem et quomodolibet, defendere vel tueri. Et volo me posse compelli, elapsis terminis supradictis, per quaecumque curiam, ecclesiasticam vel secularem. Protestor tamen quia in eo casu in quo dictus dominus thesaurarius nollet allocare in dictas summas, vel deducere de debito in quo sibi teneor, quod presens recognicio et obligacio sit nulla, cassa et irrita, in casu predicto et non alio, nullius efficacie seu valoris. In cujus rei testimonium, ego me subscripsi manu mea, scripsi et signum meum quo utor in instrumentis publicis,

apposui et nichilominus presentem obligationem sigillo meo sigillavi. Datum Tholose, die iii mensis septembris, anno Domini M^oCCC^oXXXIII^o. (*signet.*)

ORIGINAL : Arch. de l'Aude, H, 342.

320

13 juillet 1236.

Bernard Raymond de Durfort, agissant au nom d'Arnand de Salles, confirme la vente faite au monastère, par Pierre de Fenouillet, d'une pièce de terre à Massabrac, moyennant un cens annuel que devront payer, chaque année à Noël, ledit Pierre de Fenouillet et le couvent de Prouille.

Anno ab incarnatione Domini M^oCCC^oXXX sexto, domino Philippo, rege Francorum, reguante, die terciadecima julii, noverint universi, presentes pariter et futuri, quod ego, Bernardus Raymundi de Duroforti, domicellus Fanijovis, procurator nobilis viri, domini Arnaldi de Villario, militis, domini de Salas (*sic*), nomine procuratorio ejusdem, laudo et concedo ex parte domini, vobis, Petro de Fenolheto, filio quondam Guillelmi, de Fenolheto, ejusdem loci Fanijovis, et vestris heredibus et successoribus, presentibus et futuris, venditionem¹ cujusdam pecie terre site in terra Fanijovis¹, loco vocato *Massabrac*, que affrontatur ab altano in tenentia Breseytorum de Villario, a circio et merydie in alia tenentia vestra, vobis factam per Guillelmum Brezeyti, majorem diebus, de Villario, in precio viginti quinque solidorum tolosanorum, prout in instrumento dicte venditionis inde recepto per magistrum Guillelmum Tholosanum, notarium Fanijovis, plenius dicitur contineri. Hoc autem facio tali pacto et condicione. ut vos et antedictum monasterium Beate Marie de Proliano [solvatis] unum obolum turon., anno quolibet, in festo Natalis Domini, pro servitute dicte pecie terre, sine censu. Et sic faciendo, liceat vobis omnibus dictam peciam terre dare, laxare, vendere, impignorare, vel aliter alienare enicumque volueritis, exceptis sacris et militibus, tamen jure dicti domini regis et suorum in omnibus semper salvo et foriscapio, videlicet de uno quoque solido venditionis, uno denario, et de solido pignoris, uno obolo; et de foriscapio a vobis, nomine procuratorio quo supra, me teneo bene perpacatum et contentum, et ero inde vobis omnibus bonus guirens ab omnibus amparatoribus et contradictoribus quibusconque, ex parte domini, ut procurator debet esse in perpetuum, sine dolo.

Et ibidem, ego, Petrus de Fenoletto predictus, pro me et meis, recognosco me tenere in ampiteosim, dictam peciam terre a domino Arnaldo de Villario predicto, licet absentem, et vobis, notario infrascripto, pro ipso stipulanti et recipienti, in laudimio et sub servitute predicta, per me et meos, dando, quolibet anno, in festo Natalis Domini, dicto monasterio vel suis procuratoribus, ut supra dictum est. Actum fuit hoc apud Fanumjovis, in presentia et testimonio Petri Geraldii, mereatoris Fanijovis, ejus filii, et mei, Bernardi Gase, de Fanojovis, notarii publici dicti domini regis, qui hanc cartam, requisitus, recepi, scripsi, signoque meo signavi. (*signet.*)

ORIGINAL : Arch. de l'Aude, H, 341.

1. Plus haut (n. 309), ce lieu dit est indiqué dans le domaine de Prouille.

Toulouse, samedi après la Saint-Michel, 4 octobre 1337.

Testament d'Arnaud du Villar, chevalier, par lequel il élit sa sépulture dans la chapelle de Saint-Dominique au monastère de Prouille, et fait plusieurs legs au monastère.

— Primo igitur, idem dominus Arnaldus de Villario, miles, obtulit et praesentavit se ipsum, ex anima et corpore, humiliter et devote, Omnipotenti Domino Jesu Christo, mundi universi Salvatori, et Beatae Mariae, ejus matri, ac curiae coelesti : et primo, elegit suam ecclesiasticam sepulturam in monasterio Beatae Mariae Pruliani, in capella Beati Dominici, in quodam vaso aedificato, ut ibi dictum fuit, per dictum dominum testatorem. —

Item, legavit fratribus capellanis omnibus qui morantur in monasterio Beatae Mariae de Pruliano, cuilibet ipsorum, quinque solidos turon. ;

item, dominae priorissae dicti monasterii de Pruliano decem solidos turon. ;

item, subpriorissae dicti monasterii de Pruliano quinque solidos turon. —

item, omnibus sororibus dicti monasterii duos solidos turon. —

Actum fuit hoc Tholosae, die sabbati post festum Beati Michaelis mensis septembris, domino Philippo, rege Francorum, regnante, et domino Guillelmo, archiepiscopo Tholosano, anno Domini millesimo trescentesimo tricesimo septimo. —

VII. FONDS DE FANJEAUX

322

1211.

Foulques, évêque de Toulouse, exempta le monastère de l'obligation de payer à l'église de Fanjeaux, les dîmes dues pour les biens acquis depuis la fondation, en 1206.

Manifestum sit omnibus praesentibus et futuris, hanc cartam legentibus sive audientibus, quod dominus Fulco, Dei gratia Tholosanae sedis minister humilis, dedit et concessit, cum consilio et assensu domini M., praepositi sancti Stephani, in quantum fieri potuit, ad preces domini Dominici Oxomensis, (praecipue sibi visum fuit esse pietatis et misericordiae) ecclesiam B. Mariae de Pruliano et territorium per triginta passus sibi adjacens, ex utraque parte, circa praedictam ecclesiam, ut in jure canonum reperitur, mulieribus conversis per Praedicatorum ad praedicandum contra haereticos et ad repellendam haeresim pestiferam delegatos, tam praesentibus quam futuris, ibidem religiose viventibus, absque tamen decimis et primitiis, ita quod vero decimae et primitiae, quae ad jamdictam ecclesiam, jure parochiali, aliquando spectasse videntur, ecclesiae quae est in Phanojovis, reddantur ex integro; ipsam vero ecclesiam possideant absque aliquo sensu et servitute et quiete deinceps; jam dicta ecclesia vel [quae] dominae praefatae, donatione vel emptione vel aliquo modo, juste adquisierunt, sine decimis et primitiis nunc a domino praedicto episcopo vel ab ejus successore conceduntur. Data anno Domini M^oCC^oXI^o, regnante Christo in Biterris et Carcassone et in Reddensi et Albiensi partibus, et regnante Philippo, Francorum rege, et Fulcone Tholosano episcopo. Hujus rei testes sunt : frater Aymericus, et frater Joannes, et frater Dominicus, et Petrus donatus, et Raymundus Petrus de Canserano qui hanc cartam scripsit.

COPIE : Cambefort. Histoire manuscrite de Prouille.

IMPRIMÉ : Balme. *Cartulaire de S. Dominique*, t. I, p. 266.

* 323

1211.

Bernard de Sens donne à S. Dominique une terre à Fanjeaux, au lieu dit *al Pech Alpiou*.

(Papiers Fortia d'Urban.)

* 324

1211.

Bernard du Bourg donne à S. Dominique un demi-arpent de vigne, à Fanjeaux, au lieu dit *las Bobènes*.

(Papiers Fortia d'Urban.)

* 325

1211.

Bernard Cozent donne à S. Dominique, pour le monastère de Prouille, une condamne à *las Crozes*, sur le territoire de Fanjeaux.

(Papiers Fortia d'Urban.)

* 326

1211.

Amiel Cerdana donne à S. Dominique 24 deniers de censive sur une vigne de Fanjeaux, pour l'huile de la lampe du sanctuaire.

(Papiers Fortia d'Urban.)

327

14 février 1212.

Frémis donne à S. Dominique et au monastère deux terres et la moitié d'une maison sises entre Fanjeaux et Prouille.

Notum sit omnibus hominibus hoc audientibus, quod ego, Fremis, franeigena, per me et per omnes successores meos, bono animo ac spontanea voluntate et sine omni dolo, dono et trado in perpetuum, sine omni meo meorumque retentu, Domino Deo et Sancte Marie de Prolano, et Dominico, Oxomensis canonico, et cunctis fratribus et sororibus, presentibus et futuris, ibi Deo et Sancte Marie et monasterio de Prolano servientibus, pro redemptione anime mee et parentum meorum, medietatem totius terre, que est ubi vocatur *a Romengar*; que fuit de Na Cerdana et Guillelmi Calveti, quam God Picarela ab eis emit, et eam Guillelmus Ospitalers et Stephanus Engles et Petrus Rozaldi et frater ejus, Guillelmus Rozaldi, qui erant heretici, adquisierunt de duobus predictis. Et dono similiter illam vineam totam que fuit Stephani Engles et Guillelmi Ospitalarii, qui erant heretici, que est in vineario *de fonte Sancti Martini*; et retineo ibi solummodo ire et redire in aliam vineam nostram. Et dono similiter medietatem domus que fuit Guillelmi Ospitalarii, qui erat hereticus; et hec domus est ante furnum de Prolano in warantena que fuit Maurini Picarela. Et si obiero in ista patria, dono similiter medietatem omnium nostrarum rerum mobilium, ut habeant et teneant

et semper possideant, ad suam voluntatem semper faciendam, predictum honorem libere, quia de hereditate fuit quam dominus meus, comes Montisfortis, michi dedit.

Testes hujus rei sunt : Rogerius Picarela, Usalguerius de Fenoletto, Guillelmus Arnaldi Picarela, R. de Varnola, pater Isarni servientis. Facta carta ista xvi kalendas marcii, feria iii^a, anno ab incarnatione Christi M^oCC^oXI, regnante Philippo, rege Francorum. Arnaldus Sancii de Lauriaco scripsit.

ORIGINAL : Arch. de l'Aude, H, 339.

328

Penne d'Agen, juillet 1212.

Robert de Mauvoisin, donne au monastère de Prouille le patrimoine de Guillaume de Durfort, confisqué pour faiditisme. (Cf. plus haut, n° 272.)

Notum sit praesentibus quod ego, Robertus Malovicini, cum voluntate et assensu domini comitis Montisfortis, do libere et in perpetuum, pro remedio animae meae et predecessorum meorum, [Domino] Deo et Beatae Mariae ¹ ibidem [Deo et S. Mariae] servientibus, praesentibus et futuris, haereditatem Guillelmi de Duroforti de Phanojovis, scilicet domos, terras cultas et incultas, vineas, quartos, partes terrae, merita, census, prata, nemora, aquas et omnia sibi pertinentia, sicut ipse Guillelmus habuit et possedit et habere et possidere debuit, quaecumque sunt et ubicumque. Et ut ratum et inconcussum permaneat, omni tempore, praesentem paginam sigilli nostri munimine roboramus.

COPIE : Bibl. Nat., fonds Doat, t. 98, f° 49 v°.

IMPRIMÉ : Balme, *Cart. de S. Dominique*, t. I. p. 313.

329

15 septembre 1212.

Guillaume de l'Essart, seigneur de Villescicle, donne à S. Dominique et au monastère de Prouille, dans le dimaire de Fanjeaux, 12 sétérées de terres ayant appartenu à dame Fays.

Notum sit omnibus hominibus hec audientibus, quod ego, Guillelmus del Essart, francigena miles et dominus de Vilaciscle, per me et per omnes successores meos, bono animo et sine omni dolo, dono et concedo et trado in perpetuum, pro redemptione anime mee et remissione omnium peccatorum meorum, Domino Deo et B. Marie de Prolano, abacie ibi noviter constructe, et Dominico, Oxomensis canonico, et cunctis fratribus et sororibus, presentibus et futuris, ejusdem domus, ibidem Deo et Sancte Marie servientibus, xii sextariatas terre in decimario Phanojovis, juxta fortiam que fuit domine Fais et filiorum ejus; que affrontant se ab altano in ipsa hereditate, a meridie in terra dels Carbonels, a circio in honore qui fuit Gualardi de Vilaldegut; et habeant et teneant ac semper possideant cum fructibus et expletis inde exeuntibus, ad suam voluntatem semper faciendam, cum introitibus et exitibus suis. Et ero inde semper bonus guirens de lotis

1. Il faut sans doute suppléer : *de Prolano et Dominico, Oxomensis canonico, et cunctis fratribus et sororibus, praesentibus et futuris ejusdem domus.*

amparatoribus bona fide. Et hoc donum feci de honore quem dominus comes Montisfortis michi dedit; et ut hoc donum predictum ratum et firmum et inconcussum semper permaneat, sigillo meo confirmavi.

Testes hujus rei sunt Palaizinus prior Camboni, Petrus Pitrelli, Guillelmus Arnaldi Gibolevi, Arnaldus Orliigners, Maïs, miles francigena. Facta carta ista xvii kalendas octobris, feria v, anno ab incarnatione Christi M^oCC^oXII. regnante Philipo, rege Francorum. Arnaldus Sancii de Lauriaco scripsit.

ORIGINAL : Arch. de l'Aude, H. 339.

IMPRIME : Balme. *Cart. de S. Dominique*, t. I, p. 324.

330

Fanjeaux, 25 mai 1214.

Foulques, évêque de Toulouse, abandonne au monastère, avec le consentement de S. Dominique, chapelain de Fanjeaux, les dîmes et prémices de 3 araires de champs et de 30 arpents de vigne, sis au dînaire de l'église de Fanjeaux.

Notum sit tam praesentibus quam futuris, quod ego, Fulco, Dei gratia Tholosanae Sedis episcopus, de assensu et voluntate fratris Dominici, capellani de Fanojovis, do et concedo in perpetuum monialibus de Pruliano decimas et primitias trium aratorum agrorum ¹ et triginta arpentorum vinearum, quae sunt ejusdem domus in territorio et decimario de Phanojovis. Et, ut ratum et inconcussum maneat, omni tempore, praesentem paginam sigilli nostri munimine roboravimus. Datum Phanojovis, viii kalendas junii, anno Domini M^oCC^oXIV.

IMPRIMÉS : Balme. *Cart. de S. Dominique*, t. I, p. 450.

Gallia Christiana, t. XIII, p. 247. (Ex monum. ecc. S. Papuli.)

331

Rome, le 17 avril 1221.

Foulques, évêque de Toulouse, donne à S. Dominique et à son Ordre l'église de Fanjeaux. S. Dominique abandonne de son côté à l'évêque le sixième des dîmes paroissiales, que Foulques lui avait précédemment conféré dans tout le diocèse de Toulouse.

In nomine Domini, notum sit omnibus hominibus presentem paginam inspecturi, quod nos, Fulco, Tolosane ecclesie gratia Dei episcopus, donamus et libere concedimus per nos et per omnes successores nostros, in remissionem anime nostre, et ob tuitionem fidei catholice, et ad utilitatem totius dyocesis Tholosane, tibi, dilecto Dominico, magistro Predicationis, et per te tuis successoribus et fratribus ejusdem ordinis ecclesiam B. Marie Fanijovis, quam eidem ordini predicationis, cum decimis, sive ad nos sive ad fabricam ecclesie sive ad capellanum ibidem instituendum, quondam pertinentibus, primiciis, oblationibus et cum omnibus juribus suis et pertinentiis, jure perpetuo possidendam integro assignamus, te et per te fratres ejusdem ordinis, cum traditione presentis carte, in possessionem inducentes, salvo tamen jure epis-

1. Ms : *suorum*.

copali nobis et successoribus nostris, tam in cathedralibus quam in procurationibus et visitationibus et in commissione cure animarum illi sacerdoti qui a magistro vel priore in dicta ecclesia a dicto magistro instituto vel fratribus jam dicti ordinis nobis vel nostris successoribus fuerit presentatus.

El nos, supradictus magister Predicationis, per nos et successores et fratres ipsius ordinis, vobis, domine episcope, vestrisque successoribus sextam partem decimarum ecclesiarum parochialium totius Tholosane dyocesis, quam nobis et ordini predicto, de consensu canonicorum S. Stephani Tholosani, retroactis temporibus, libere concessistis, sicut in instrumento publico plenius continetur, solvimus et desamparamus in perpetuum, ita quod dictum instrumentum sit penitus irritum et inane, renuntiantes omni legum et canonum auxilio, quod nobis vel ordini antedicto, ex donatione vestra vel alio modo, super predicta sexta parte decimarum posset competere vel valere.

Ut autem omnia supradicta omni firmitate subnixta permaneant, sigillorum nostri et D[ominici], magistri Predicationis prefati, munimine fecimus roborari.

Actum in urbe Rome, anno Domini millesimo ducentesimo vigesimo primo, indictione nona, xv kalendas maii, presentibus ad hoc convocatis Aymerico et Petro, monachis Cisterciensis ordinis, et fratre Bertrando, converso ejusdem ordinis, et magistro Arnaudo de Campragnano et Willelmo Calveto, et me, Orlandino, qui hoc rogatus scripsi, domino Amico, Arelatensi archidiacono, dictante.

COPIES : Arch. de l'Aude, II, 339, (d'après un *vidimus*, de Raymond Gasconis, official de S. Papoul, en date du 10 janvier 1325.)

Archives de l'Ordre à Rome.

IMPRIMÉ : *Gallia christiana*, t. XIII, inst., p. 247.

332

Septembre 1227.

Foulques, évêque de Toulouse, confirme la cession de l'église de Fanjeaux au monastère de Prouille.

Anno gratiae Christi millesimo decentesimo vigesimo septimo, mense septembris, noverint universi praesentes literas inspecturi quod nos, Fulco, Dei gratia Tholosanae sedis episcopus, considerantes necessitatem et indigentiam sanctimonialium monasterii nomine Pruliani, ordinis Praedicatorum, siti juxta castrum Fanijovis, nostre diocesis, illam collationem ecclesiae Fanijovis quam eis fratres Praedicatores de communi ordinis et magistrorum suorum fecerant consilio et assensu, volumus et concedimus et praesenti pagina confirmamus, sicut ipsi a nobis pro commutatione sextae partis decimarum, quam collatam sibi a nobis prius postmodum resignarunt, dictam ecclesiam habuerunt. Ut autem supradicta confirmatio robor perennis et incommutabilis firmitatis obtineat, praesentes litteras eum sigillo nostro duximus eidem monasterio concedendas.

IMPRIMÉ : *Gallia Christ.*, t. XIII, inst. p. 248.

333

Décembre 1230.

Foulques, évêque de Toulouse, cède au monastère l'église paroissiale de N.-D. de Fanjeaux avec ses revenus.

Anno Domini M^oCC^oXXX^o, mense decembris, noverint universi praesentes litteras inspecturi, quod nos,

Fulco, Dei gratia Tolosane sedis episcopus, considerantes necessitatem et indigentiam monialium monasterii nomine Pruliani, quod a nobis aedificatum fuit et constructum, eidem monasterio et monialibus ibidem comorantibus, de parte proventuum ad mensam nostram pertinentium, quam jura et statuta canonum concedunt episcopis posse dare monasteriis ab eisdem episcopis aedificatis, paululum concessimus in perpetuum possidendum, videlicet ecclesiam B. Mariae Fanijovis, quae sita est in nostra diocesi et quasi juncta monasterio memorato, cum suis decimis, primitiis, oblationibus et aliis obventionibus, ad ipsam pertinentibus, [ut eam] in perpetuum pacifice possideant et quiete, jure episcopali nobis servato quod in cathedralico et visitationibus consistit. Ut autem supradicta donatio sive concessio robor perennis et immutabilis firmitatis obtineat, praesentes litteras cum sigillo nostro duximus eidem monasterio concedendas. Actum¹ est anno et mense ut supra.

COPIE: Bibl. Nat., Ms. fr. 8674, p. 444.

• 334

1234.

Bernarde Bensite et ses enfants, Guillaumette et Raymond, vendent au monastère une pièce de terre au Vieux Château de Prouille.

(Papiers Rouhart.)

• 335

7 novembre 1235.

Raymonde Jeanne, du consentement de son mari Pons Bernard de Laures, vend à Prouille, pour 41 sous tolsas, une terre sise à Fanjeaux au lieu dit *al Romengar*.

In nomine Domini, anno ab Incarnatione ejus M^oCC^oXXXV^o, notificetur cunctis quod ego, Raymunda Johanna, consilio, voluntate et in presencia viri mei, Poncii Bernardi de Lauris, et per me et per omnes successores meos, presentes et futuros, vendo tibi, fratri Raimundo, priori domus Prolani, et cunctis fratribus et sororibus, presentibus et futuris, ejusdem domus medietatem totius illius terre quam ego et soror mea, Peirona, habemus et tenemus a vobis in terminio Fanijovis, in loco ubi dicitur *al Romengar*, ad omnem voluntatem vestram, sine alienjus contradictu, perpetuo faciendam, pro xli solidis tolos., quos michi et predicto viro in eo plene et integre persolvistis; et tota terra predicta affrontat se ab altano in via, et a circio in via, et a meridie in terra Maurini Picarella, et ab aquilone in terra que fuit Poncii Lauri. Jamdictam vero medietatem predictae totius terre, sicut ab affrontationibus suis includitur, et cum introitibus et exitibus et omnibus pertinenciis suis, ego, Raimunda jamdicta, vendo vobis predictis et vestris et de meo meorumque jure in vestrum vestrorumque jus pono, et sine meo meorumque retentu, vobis in perpetuum trado, prout melius potest excogitari, intelligi aut dici, renuncians, ex certa scientia et sana deliberatione, omni legi et juri, divino et humano, et terre consuetudini et hominum voluntati, singulariter et generaliter, quibus forte contra jamdictam venditionem liceret, aliquo tempore, contravenire; et ego et predictus vir

1. Ms: *autem*.

meus, Poncius, erimus vobis et vestris boni guirentes ab omnibus amparatoribus, excepta parte dominacionis; et omnia supradicta laudamus vobis et vestris super omnia bona nostra, mobilia et immobilia, presencia et futura.

Hujus rei sunt testes : frater Raimundus Garda, frater Guillelmus Dagrefoil, Petrus Ugo Bola, Raimundus Guasc, Po[n]cius Bernardus, Arnaldus de Babo, Poncius Astre juvenis, Petrus Brezeit forner, Raimundus Ameil. Actum est hoc mense novebris, feria vii, regnante Lodoyco, rege Franchorum, Raimundo episcopo Tolose. Raimundus de Vilano (*sic*) hanc cartam scripsit.

336

3 octobre 1235.

Richaud de la Ille et Pons de Montlaur, vendent, pour 300 sous melgoriens, au couvent de Pronille une terre sise à Fanjeaux, au lieu dit *als Arendaz*.

In nomine Domini, anno ab Incarnatione ejus M^oCC^oXXXV^o, notificetur cunctis quod ego, Richaudus de Insula, et ego, Poncius de Montelauro, bono animo ac spontanea voluntate, et per nos et per omnes successores nostros, presentes et futuros, vendimus et tradimus in perpetuum tibi, fratri Raimundo, priori domus Prolani, et cunctis fratribus et sororibus, presentibus et futuris, ejusdem domus, medietatem tocuis illius terre quam adquisierunt li Rosaldi quondam ab antecessoribus nostris, in terminio Fanijovis, in loco ubi dicitur *als Arendaz*, ad omnem vestram voluntatem, sine alicujus contradictu, in perpetuum faciendam, pro ccc solidis melgor., quos nobis plene et integre persolvistis. Jamdicta vero medietas tocuis predictae terre affrontat se ab altano in via, et a circio in vallo quod est inter predictam terram et tenenciam Bernardi Ugonis de Festo, et a meridie in alia parte jamdictae terre quam tenet Arnaldus Rosaud, ab aquilone in terra Bernardi Ugonis. Predictam vero medietatem tocuis terre jamdictae, sicut a jamdictis affrontacionibus suis includitur, et cum omnibus juribus et pertinentiis et introitibus et exitibus suis, nos supradicti, videlicet ego, Richaudus, et ego, Poncius de Montelauro, vendimus pro predictis ccc solidis melgor., vobis jamdictis, scilicet fratri Raimundo, priori domus Prolani, et fratribus et sororibus, presentibus et futuris, ejusdem domus, sine aliquo retentu quod ibi nobis seu nostris non facimus, sicut melius potest dici aut intelligi seu excogitari, ad vestri vestrorumque profectum, renunciantes, ex certa scientia et sana deliberatione, omni legi et juri, divino et humano, et terre consuetudini et hominum voluntati, singulariter et generaliter, quibus forte contra jamdictam venditionem liceret, aliquo tempore, contravenire; insuper nos et nostri erimus vobis et vestris boni guirentes ab omnibus amparatoribus, excepta parte dominacionis; et omnia supradicta laudamus vobis et vestris super omnia bona nostra, mobilia et immobilia, presencia et futura.

Hujus rei sunt testes : frater Raimundus Garda, frater Guillelmus Dagrefoil, frater Guillelmus Coziner, frater Guillelmus de S. Aniano, Raimundus God Sirvent, Raimundus clericus, Petrus Clavel, Petrus de Carol, Bernardus de Alsona. Actum est hoc mense octobris, feria iii, regnante Lodoyco, rege Franchorum, Raimundo episcopo Tholose. Raimundus de Vilano hanc cartam scripsit.

337

6 novembre 1235.

Bérenghère, femme de Pons de Montlaur, approuve et confirme la vente précédente.

In nomine Domini, anno ab Incarnatione ejus M^oCC^oXXX^oV^o, notilicetur cunctis quod ego, domina Berengaria, uxor Poncii de Montelauro, per me et per omnes successores meos, presentes et futuros, confirmo et corroboro vendicionem jam factam a Richaudo de Insula et a jamdicto viro meo, Poncio de Montelauro; et iterum ego, per me et per omnes meos successores, presentes et futuros, vendo et trado in perpetuum, sine aliquo retentu, quod michi nec meis facio, fratri Raimundo, priori domus Prolani, et cunctis fratribus et sororibus, presentibus et futuris, medietatem illius tocius terre que est in terminio Fanijovis, in loco ubi dicitur *als Arendaz*, quam jamdictam terram adquisiverunt quondam li Rosaudi ab antecessoribus nostris; vendicionem predictam facio pro ccc solidis melgor., quos de voluntate mea et mandato, supradicto Richaudo et viro meo, Poncio de Montelauro, plene et integre persolvistis, de quibus me bene perpaccatam teneo. De predicta vero vendicione ego et mei erimus predicto fratri Raimundo, priori jamdicte domus Prolani, et cunctis fratribus et sororibus, presentibus et futuris, ejusdem domus boni guirentes ab omnibus amparatoribus; et hoc laudo eis et cuilibet homini, pro eorum utilitate patente, super omnia mea bona, mobilia et immobilia, presentia et futura, renunciants, ex certa scientia, per me et per omnes successores meos, presentes et futuros, omni legi et juri, divino et humano, et specialiter et generaliter omnibus quibus forte contra jamdictam vendicionem, aliquo tempore, liceret contravenire.

Hujus rei sunt testes: P. Adalbertus sacerdos, Raimundus Per., capellanus de Insula, Raimundus Gregorius clericus, Petrus Nesple, Stephanus Francus, Petrus Raulinus. Actum est hoc mense novembris, feria vi, regnante Lodoyco, rege Franchorum, Raimundo episcopo Tolose. Raimundus de Vilano cartam scripsit.

ORIGINAL: Arch. de l'Aude, H, 341 1.

338

1239.

Guillaume Boyer vend au monastère une pièce de terre, sise sur le territoire de Fanjeaux, près du ruisseau de la Sésonie.

(Papiers Rouhart.)

339

1239.

Pierre Boyer vend au monastère une pièce de terre sise au même lieu.

(Papiers Rouhart.)

1. Ces trois actes sont écrits sur la même pièce de parchemin.

* 340

1253.

Arnaud Boyer, de la Force, donne au monastère une censive de un denier melgorien sur un champ à Fanjeaux.

(Papiers Rouhart.)

341

Toulouse, le 2 octobre 1261.

Frère Raimond du Fauga, des Frères Prêcheurs, évêque de Toulouse, confirme la donation faite, le 17 avril 1221, par son prédécesseur Foulques, de l'église de Fanjeaux, au monastère de Prouille.

Anno Domini millesimo ducentesimo sexagesimo primo, sexto nonas octobris, noverint universi quod nos, frater Raimundus, permissione divina Tolosanus episcopus, vidimus et inspeximus litteram infrascriptam, sigilli reverendi patris in Christo, domini Fulconis, sancte memorie predecessoris nostri, munimine roboratam, non vitiatam, non cancellatam, nec in aliqua parte sui abolitam, cujus tenor talis est :

« Noverint universi presentes litteras inspecturi quod nos, Fulco, Dei gratia Tolosane sedis episcopus, considerantes necessitatem etc. (*Cf. supra, n° 333.*)

Igitur nos, frater Raimundus, episcopus antedictus, considerantes donationem antedictam rite et canonicè esse factam, attendentes nichilominus quod predictae moniales predictam ecclesiam B. Marie de Fanjovis, cum juribus ad eam spectantibus, juxta donationem predictam, quadraginta annis et amplius possederunt pacifice et quiete, volentes supradicti predecessoris nostri piis vestigiis inherere, donationem predictam et possessionem diu, ut dictum est, obtentam, ratam et firmam habentes, auctoritate presentium approbamus, ratificamus et etiam acceptamus. In cujus rei testimonium, presentes litteras sigilli nostri munimine roboramus. Datum Tolose, sexto nonas octobris, anno Domini M^oCC^oLXI^o.

COPIE : Arch. de l'Ordre à Rome.

IMPRIMÉ : *Gallia christiana*, t. XIII, p. 250.

342

Fanjeaux, 28 octobre 1269.

Guillaume Garsias, chevalier, Bernard de Montesquien, Esclarnonde, fille de feu Pierre de Saint-Michel, femme de Bernard de Montesquien, Guillaume de Durtfort et Bernard Raymonde, en leur nom et celui de leur frère, Pierre de Saint-Michel, donnent à sœur Comtor de Tonneins, prieure de Prouille, et au monastère et aux frères Pons de Rieux et Pierre Barrau, religieux prêtres stipulant au nom du couvent, 6 deniers de rente qu'ils ont sur une maison sise à Fanjeaux.

In nomine Domini, anno ab Incarnatione Christi millesimo ducentesimo sexagesimo nono, Lodoyco rege regnante, quintokalendas octobris, ego, Guillelmus Garcias, miles, per me et meos, et ego, Bernardus de Montesquivo, per me et uxorem meam Michaelam et meos, et ego, Selarmondia, filia quondam Petri de Sancto Michaeli, per me et meos, et ego, Michaela, per me et meos, et ego, Guillelmus de Duroforti. et [ego], Ber-

1. Ms. *Meorum*.

nardus Raymundi, per nos et fratrem nostrum, Petrum de Sancto Michaelae, gratis damus in elemosinam, in remissionem peccatorum nostrorum et nostrorum praedecessorum, sorori Comtor de Thonenchis, priorissae domus de Proliano, et conventui monialium dictae domus nunc absentibus, et vobis, fratribus Pontio de Rivis et Petro Barravi, praesbiteris recipientibus et utilitate eorum stipulantibus, scilicet sex denarios melgorien. censuales, quos habemus super domum quam a nobis tenet Petrus Raymundi Secathas in castro Fanijovis, et dominium et senhorium et laudimium quod habemus in eadem domo infrascripta, ex illa vel pro illa provenientia, et quidquid juris et rationis habemus in praedicta domo vel pro praedicta domo. quae affrontat se ex austro in domo Raymundi Stephani, Poncii Stephani fratrum et Guillelmi Mercerii, a meridie in Cavalgeria, a circo in domo Guillelmi Arnaldi Ebles, et Raymundae, uxoris suae, quam tenent a praedicta domo de Proliano, quae est in via publica praedicta. Damus illis et vobis, pro illis stipulantibus, omnes actiones reales, personales, mixtas, praetorias et civiles et omnes alias quaslibet nobis pro dicta domo competentes vel competituras adversus quaslibet personas, et ipsam tanquam in rem suam procuratricem constituimus; et volumus et mandamus quod dictus Petrus Raimundi et sui teneant haecenus dictam domum a priorissa et conventu dictae domus, et recognoscant dictus Petrus Raymundi, cum publico instrumento, dictam domum tenere ab eisdem; renunciantes super hoc exceptioni doli et beneficio restitutionis in integrum et illi legi quae dicit [donationem] propter ingratitude[m] posse revocari, et caetera; asserentes quod nihil diximus nec fecimus in primo nec faciemus quo minus praedicta donatio valeat in futurum, et sic promittimus bona fide. Testes, excepta donatione et concessione praedicta dominae Michaelae, sunt scilicet: Rogerius de Orsansio, Guillelmus Garnerii, Petrus Caraussani; de donatione et concessione praedictae dominae Michaelae, quae fuit facta anno quo supra, secundo idus novembris, sunt testes: Bernardus Boerii, Guillelmus Fortis, Ramundus Bernardi, filius Arnaldi Bernardi, de Forcia Raymundi Ferrandi, et Bernardus Martini, publicus notarius castri Fanijovis, qui notam istius¹ instrumenti recepit [et] in sua papiru registravit. Post ejus decessum, ego, Petrus Martini, publicus dicti castri notarius judiciali autoritate mihi commissa, praedictam notam in papiru dicti notarii quondam repertam, [in] hac carta scripsi et signum ibi meum apposui.

COPIE: Bibl. Nat., fonds Doat, t. 98, f° 141.

342

Prouille, 26 octobre 1276.

Convention entre Arnaud Segnier, prieur de Prouille, et les consuls et fabriciens de Fanjeaux, pour la reconstruction de l'église de Fanjeaux.

Anno Domini millesimo ducentesimo septuagesimo sexto, Philippo, rege regnante, noverint universi presentes et futuri, quod Raymundus Ferriet et Bernardus Joannis, filius quondam Guillelmi Joannis, Guillelmus Dominici, Bernardus Sicardi, Poncius Stephani, consules Fanijovis, pro se suisque successoribus, consulibus et universitate dicti castri, et magister Petrus Garini alias Guillelmus Garini et dictus Guillel-

1. Ms: istan.

mus Dominici et Guillelmus de Exeulae, operarii ecclesie dicti castri Fanijovis ¹, pro se et universitate dicti castri, bono animo et gratuita voluntate, nomine suo et omnium successorum, donaverunt, condonavērunt et concesserunt fratri Arnaldo Siguerii ², priori monasterii Beatae Mariae de Pruliano, et successoribus suis, ad faciendum et construendum totum opus et edificium ecclesiae supradictae de dicto castro Fanijovis, ita scilicet quod eam faciat et aedificet ad quam (*sic*) stuationem xxii cana[rum] in longitudinem et septem canarum in amplitudine[m] super terram usque ad guttentia et campanile, et usque ad summum dictae ecclesiae, [et] usque ad viseriam ecclesiae. Verum, quo ad portalia duo, et unum ostium, et fenestralia, dimiserunt industriae dicti prioris et successorum suorum, prout eis melius visum fuerit faciendum, ista conditione quod ecclesiam cooperiat dictus prior et sui successores de fusta et de ferro, et omnibus aliis dicto operi et consummationi ejusdem ³ ex integro suis expensis propriis et monasterii predicti. Et haec ⁴ omnia voluerunt praedicti consules et dicti operarii, nomine suo et quo supra, fieri per dictum prior[em] et successores suos, pretio scilicet decem et septem millium solidorum turon., quam summam pecuniae voluerunt solvi dicto operi predictae ecclesiae de obligatione illius summae xi millium solidorum turon., facta quondam dicto priori per consules et quosdam alios probos homines dicti castri. Acta fuerunt haec septimo calendas novembris, apud Prulianum, in capitulo fratrum, in praesentia et testimonio magistri Joannis Egizii, Bernardi Ementa, Bernardi Rosaldi mercatoris, Arnaldi de Calavello mercatoris, Jacobi Anriolii, Bernardi Textoris, Arnaldi Cardini, Martii Ruphi, Petri Clavelli, Guillelmi Cassaigna, Guillelmi Ferails, Bernardi Marini, Guillelmi Garini, Petri Arvei, Isarni Revensis. Et ego, Joannes de Aureliaco, publicus notarius in castro Fanijovis, hanc cartam scripsi de mandato partium et signo meo signavi.

Anno MCCLXXVIII, v idus junii, fuit primus lapis positus in ecclesia Fanijovis. Anno Domini MCCLXXXI, in festo Nativitatis beatae Mariae, fuit prima missa celebrata in eadem ecclesia per fratrem Arnaldum Siguerii, priorem domus Pruliani, qui primarium lapidem posuit in eadem, regnante Philippo, rege Francorum, Bertrando episcopo, Raymundo Manni, rectore ecclesiae supradictae.

COPIE: Bibl. Nat., Ms. fr. 8671, p. 213.

344

Fanjeaux, le 8 août 1307.

Henri de Guérard vend au monastère de Prouille et à Raimond Terreni, marchand de Fanjeaux, les biens et revenus qu'il possédait du chef de sa femme Belengaria, fille du chevalier Isarn de Fanjeaux, à Fanjeaux, Prouille, Tonneins, Brézilhac, le Mazet, Fenouillet, Fontazettes, la Ilhe.

Anno Domini M^oCCC^o septimo, regnante Philippo rege Francie, Galhardo, episcopo Tholosano, presidente, septimo ydus augusti, noverint universi, presentes pariter et futuri, quod dominus Enrichus de Guerardo, miles, maritus domine Belengarie, filie et heredis domini Raimundi Ysarni, militis castri Fanijovis condam, et domine Geralde, ejusdem domini Raimundi Ysarni conjugis, procuratorque, ut dixit, dicto domine Belengarie, uxoris sue, asserens se habere a dicta domina Belengaria, uxore sua, mandatum speciale vendendi et distrahendi omnia bona, res et jura ejusdem domine Belengarie et ad eandem dominam

1. Ms: dicti operarii. — 2. Ms: Ligeri. — 3. Ms: eadem. — 4. Ms: hac.

Belengariam spectancia, jure quocumque, in senescalliis Tholosana et Carcassonensi, sponte sua et ex certa scientia et deliberato proposito, ut asseruit, pro se et nomine procuratorio ipsius domine Belengarie, uxoris sue, et pro omnibus heredibus et successoribus suis, presentibus et futuris, vendidit et venditionis titulo concessit in perpetuum religioso viro, Arnaldo Johannis, priori monasterii B. Marie de Pruliano, nomine priorisse et conventus predicti monasterii, ementi pro medietate, et Raimundo Torreni, mercatori dicti castri Fanijovis, pro se et suis heredibus, pro alia medietate ementi, ibidem presentibus et recipientibus, pro indiviso, nominatim et expresse, videlicet :

quoddam hospicium, cum omnibus suis pertinenciis, edificiis et bastimentis, situm infra predictum castrum Fanijovis, quod confrontatur ab altano, circio et meridie in viis publicis et aquilone in tenencia Guillelmi Salvati,

item, unam peciam terre sitam in decimario B. Marie de Pruliano, in loco vocato *ad Castrum vetus*, que confrontatur ab altano, meridie et circio in tenencia Durandi Salvati, Petri Sicardi, Raimundi Morterii, Guillelmi Johannis junioris, Arnaldi Fabri et heredum Rogerii Durfort paratoris, aquilone in via publica et in tenencia Raimundi Morterii ;

item, quandam peciam terre sitam in predicto decimario, in loco vocato *ad Fraxinum*, que confrontatur a circio in via publica, ab altano in tenencia Arnaldi Auterii et Petri //, meridie in tenencia Mathey Esquirolli, aquilone in tenencia Raimundi de Calhavello et magistri Arnaldi Olibe tinctoris.

item, quandam ortum situm in predicto decimario, in loco vocato *ad Costam Calidam*, qui confrontatur ab altano in tenencia heredum Guillelmi Mancipii condam, circio in tenencia Petri Gayta, meridie in tenencia Guillelmi de Quereoriis, aquilone in via publica ;

item, quandam peciam terre sitam in predicto decimario, in loco vocato *ad Costam Rogerii Petri*, que confrontatur ab altano in via communi, circio in tenencia molendinorum, meridie in tenencia Petri Mathei, aquilone in tenencia Garneriorum et Andree Gaufredi ;

item, unam peciam terre sitam in predicto decimario, in loco vocato *als Avelas*, que confrontatur ab altano, circio et meridie in viis communibus, aquilone in tenencia Raimundi de Calhavello, Bernardi Astre, Raimundi Montanerii et Petri Resplandis ;

item, unam peciam terre sitam in decimario S. Petri de Rebutino, in loco vocato *al Boayrol*, que confrontatur ab altano, circio et meridie in tenencia Bernardi Fortis, aquilone in tenencia heredum Arahonis de Monteregali, reco in medio ;

item, medietatem ejusdam campi siti in terminio Fanojovis, in loco vocato *ad Gotinam*, a parte circii ;

item, unam peciam terre sitam in dicto terminio, in loco vocato *ad Cabrenas* ;

item, quartam partem fructuum a quadam vinea dels Aueajos, sita juxta Prulianum, exehuncium ;

item, unum sestarium frumenti censuale, cum toto dominio, ad mensuram Fanijovis, quod faciebat et facere tenebatur annuatim, in festo B. Marie augusti, predictae domine Belengarie et predicto domino Enrico de Guerardo Guillelmus Garini, textor, predicti castri, pro obliis sive servicio ejusdam pecie terre in parte vineate, site in predicto terminio, in loco vocato *ad Vineam rotundam*, que confrontatur ab altano in tenencia Petri Sicardi, aquilone in tenencia Guillelmi Ginot ;

item, unum sestarium frumenti censuale, ad predictam mensuram, cum toto dominio, quod faciebat et

facere tenebatur, annuatim, predictis conjugibus, in predicto festo, Johannes Villarii, major diebus, dicti castri, pro servicio sive obliis ejusdam malleoli et terre in qua est, graditati, siti in terminio et loco predictis, qui confrontatur ab altano in tenentia Petri Cruvelerii, circio in tenentia Arnaldi de Farisio junioris ;

item, unum sestarium frumenti censuale sive obliale, cum dominio, quod predictis conjugibus faciebant et facere tenebantur, annuatim, Bernardus Catalani de Limbrassaco, commorans in dicto castro Fanijovis, pro obliis seu servicio unius malleoli et terre in qua est, que confrontatur ab altano in tenentia Johannis Berguonho, circio in tenentia Petri Catalani ;

item, unum sestarium frumenti censuale sive obliale, cum dominio, quod predictis conjugibus faciebant et facere tenebantur, annuatim in dicto festo, Petrus Elie et Bartolomeus Elie, fratres, dicti castri, pro servicio sive obliis unius malleoli siti in terminio et loco predictis, qui confrontatur a meridie, circio et aquilone in viis publicis ;

item, duo sestaria frumenti censualia cum dominio, ad predictam mensuram, que predictis conjugibus faciebant et facere tenebantur, annuatim in predicto festo, Petrus de Lancariis et ejus fratres, predicti castri, pro oblia seu servicio ejusdam pecie terre in parte vineate, site in terminio et loco predictis, que confrontatur a circio in tenentia Farisiorum, aquilone in tenentia Raimundi Ebles, Germani Vitalis et Pauli Vitalis ;

item, tres carterias frumenti censuales sive obliales, cum toto dominio, ad mensuram, predictam quas predictis conjugibus faciebat et facere tenebatur, annuatim in predicto festo, Raimundus Belissen, predicti castri, pro obliis seu servicio ejusdam pecie terre site in predicto terminio, in loco vocato *ad Cumbam Tholsanam*, que confrontatur ab altano in tenentia Arnaldo de Farisio et Bertrandi de Farisio fratrum, semita in medio, circio in tenentia Terreni Afficati ;

item, tres carterias frumenti censuales sive obliales, ad predictam mensuram, cum toto dominio, quas predictis conjugibus faciebat et facere tenebatur, annuatim in predicto festo, Arnaldus Fabri, filius Petri Fabri de Miranda, predicti castri, pro obliis seu servicio ejusdam pecie terre site in terminio predicto et loco vocato *ad Cumbam Tholsanam*, que confrontatur ab altano in via communi, circio in tenentia Arnaldi Mouachi ;

item, unum sestarium frumenti censuale seu obliale, cum dominio, ad predictam mensuram, quod predictis conjugibus faciebat et facere tenebatur, annuatim in predicto festo, Petrus Ortigua, dicti castri, pro obliis seu servicio ejusdam pecie terre site in predicto terminio, in loco vocato *ad Vineam rotundam* seu *ad Cumbam Tholsanam*, que confrontatur ab altano in tenentia Petri Gayta et Raimundi de Fremiaco, circio in tenentia Raimundi Morterii de Barrio ;

item, tres carterias et unam punheriam comolam frumenti censuales sive obliales, cum toto dominio, ad mensuram predictam, quas predictis conjugibus faciebat et facere tenebatur, annuatim in dicto festo, Bernardus Miri, brasserius, dicti castri, pro obliis seu servicio ejusdam pecie terre vineate, site in predicto terminio, in loco vocato *ad Cumbam Tholsanam*, que confrontatur ab altano in exitu, meridie in tenentia Guillelmi de Villanovella ;

item, tertiam partem quinque carteriarum frumenti obliarium sive censualium, ad predictam mensuram, cum toto dominio, quam tertiam partem dictarum quinque carteriarum frumenti obliarium predictis conjugibus faciebat et facere tenebatur, annuatim in predicto festo, Johannes Rogerii, predicti castri, pro

obliis seu servicio ejusdam orti siti in predicto terminio, in loco vocato *ad Cumbam Tholsanam*, qui confrontatur ab altano in exitu, circio in tenentia Petri Ortiges;

item, tres eminas frumenti et duas punherias frumenti comolas censuales sive obliales, cum dominio, ad mensuram predictam, quas predictis conjugibus faciebat et facere tenebatur, annuatim in predicto festo, Guillelmus de Villanovella, predicti castri, pro obliis seu servicio ejusdam malleoli et terre in qua est, siti in predicto terminio, in loco vocato *ad Cumbam Tholsanam*, qui confrontatur ab altano et circio in viis communibus, meridie in tenentia Bernardi Miri, aquilone in tenentia Arnaldi Grimaldi;

item, duo sestaria et duas punherias frumenti censuales sive obliales, cum dominio, ad predictam mensuram, que et quas predictis conjugibus faciebant et facere tenebantur, annuatim in predicto festo, Guillelma, uxor condam Arnaldi Belissen, et Raimundus, eorum filius, predicti castri, pro obliis seu servicio ejusdam malleoli et terre in qua est, siti in predicto terminio, in loco vocato *ad Cumbam Tholsanam*, qui confrontatur ab altano in via communi, circio in tenentia Petri Luciani, meridie in tenentia Bernardi Miri, aquilone in tenentia Afficati;

item, unum sestarium frumenti obliale sive censuale, cum dominio, quod predictis conjugibus faciebat et facere tenebatur, ad predictam mensuram, annuatim, in predicto festo, Terrenus Afficati, dicti castri, pro obliis seu servicio ejusdam orti, siti in predicto terminio, in loco vocato *ad Cumbam Tholsanam*, qui confrontatur ab altano in tenentia Raimundi Belissen, circio in tenentia heredum Guillelmi Amelii;

item, unum sestarium frumenti censuale sive obliale, cum dominio, ad predictam mensuram, quod predictis conjugibus faciebat et facere tenebatur, annuatim in predicto festo, Thomas Luciani, dicti castri, pro obliis seu servicio ejusdam malleoli et terre in qua est, siti in terminio et loco predictis, qui confrontatur ab altano in tenentia Guillelme Belissen, circio in via communi;

item, tertiam partem quinque carteriarum frumenti obliarium sive censualium, cum dominio, ad predictam mensuram, quam tertiam partem dictarum quinque carteriarum frumenti obliarium predictis conjugibus faciebat et facere tenebatur, annuatim in predicto festo, Raimundus Stephani, curaterius, dicti castri, pro obliis seu servicio ejusdam orti siti in terminio et loco predictis, qui confrontatur ab altano in tenentia Petri de Lerano, circio in via communi;

item, unum sestarium frumenti obliale sive censuale, ad predictam mensuram, cum dominio, quod predictis conjugibus faciebat et facere tenebatur, annuatim in predicto festo, Jacobus Villarii, dicti castri, pro obliis seu servicio ejusdam pecie terre site in terminio et loco predictis, que confrontatur ab altano in tenentia Petri de Laneariis et ejus fratrum, circio in tenentia Raimundi Ademarii;

item, tertiam partem quinque carteriarum frumenti obliarium sive censualium, cum dominio, ad predictam mensuram, quam tertiam partem predictam dictarum quinque carteriarum frumenti obliarium predictis conjugibus faciebat et facere tenebatur, annuatim in predicto festo, Raimundus Ademarii, dicti castri, pro obliis seu servicio ejusdam orti, siti in terminio et loco predictis, qui confrontatur ab altano in tenentia Petri Bernardi;

item, unum sestarium frumenti obliale sive censuale, cum dominio, ad mensuram predictam, quod faciebat et facere tenebatur predictis conjugibus, annuatim in predicto festo, Raimundus Durandi, predicti castri, pro obliis seu servicio ejusdam malleoli et terre in qua est, siti in terminio predicto, in loco vocato.

ad Cumbam Tholsanam seu *ad Vineam rotundam*, qui confrontatur ab altano in tenentia Bernardi Catalani de Limbrassaco, circio in tenentia Petri Elie;

item, unam eminam frumenti oblialem sive censualem, ad predictam mensuram, cum dominio, quam predictis conjugibus faciebat et facere tenebatur, annuatim in predicto festo, Guillelmus Amelii, filius condam Guillelmi Amelii, dicti castri, pro obliis seu servicio ejusdam pecie terre site in terminio et loco predictis, que confrontatur ab altano in tenentia Guillelmi Ginot, aquilone in tenentia Thome Luciani;

item, unum sestarium frumenti obliale sive censuale, cum dominio, ad predictam mensuram, quod faciebat et facere tenebatur predictis conjugibus, annuatim in predicto festo, Raimundus Morterii de Barrio pro obliis seu servicio ejusdam pecie terre in parte vineate, site in terminio et loco predictis, que confrontatur ab altano in tenentia Petri Ortiga, circio in tenentia Johannis Rogerii;

item, unam carteriam frumenti oblialem sive censualem, ad predictam mensuram, cum dominio, quam faciebat et facere tenebatur dictis conjugibus, annuatim in dicto festo, dictus Raimundus Morterii, pro obliis seu servicio ejusdam domus et viridarii dicte domui contigui, site *in Barrio de Montecorio*, que confrontatur ab altano in tenentia Raimundi de Villasicca, circio in alia tenentia ejusdem Raimundi Morterii;

item, sextam partem fructuum, cum dominio, quam percipiebant et percipere consueverunt predicti conjuges de omnibus fructibus exerescentibus in medietate, pro indiviso, ejusdam pecie terre dicti Raimundi Morterii, site in predicto terminio, in loco vocato *ad Gardiolam* sive *ad Barrium domini Raimundi Ysarni*, que pecia terre confrontatur ab altano in tenentia Bernardi Folquerii, circio in tenentia Bernardi Catalani;

item, unam carteriam frumenti oblialem sive censualem, ad predictam [mensuram, cum] dominio, quam predictis conjugibus faciebat et facere tenebatur, annuatim in predicto festo, Arnaldus de Furno, dicti castri, pro obliis seu servicio ejusdam malleoli et terre in qua est, siti in terminio predicto, in loco vocato *ad Cumbam Tholsanam* sive *ad Vineam rotundam*, qui confrontatur ab altano in tenentia Petri Cravelerii, circio in tenentia Johannis Villarii;

item, unum sestarium frumenti obliale sive censuale, ad mensuram predictam, cum dominio, quod predictis conjugibus faciebat et facere tenebatur, annuatim, Johannes Bergonhoni, commorans in dicto castro, pro obliis seu servicio ejusdam malleoli et terre in qua est, siti in terminio et loco predictis, qui confrontatur ab altano in tenentia Micahelis Bola, circio in tenentia Bernardi Catalani, dicti de Limbrassacho;

item, unum sestarium frumenti obliale sive censuale, cum dominio, ad predictam mensuram, quod predictis conjugibus faciebat et facere tenebatur, annuatim in predicto festo, Guillelmus Ginot, dicti castri, pro obliis seu servicio ejusdam malleoli et terre in qua est, siti in terminio et loco predictis, qui confrontatur ab altano in tenentia Arnaldi Grimaldi, meridie in tenentia Guillelmi Garini textoris;

item, quinque carterias frumenti obliales sive censuales, cum dominio, ad predictam mensuram, quas dictis conjugibus faciebat et facere tenebatur, annuatim, dictus Guillelmus Ginot, pro obliis seu servicio ejusdam malleoli et terre in qua est, qui confrontatur a meridie in alia tenentia ejusdem Guillelmi Ginoti, aquilone in tenentia heredum Guillelmi Amelii;

item, unam carteriam frumenti oblialem sive censualem, cum dominio, ad mensuram predictam, quam predictis conjugibus faciebat et facere tenebatur, annuatim in predicto festo, Arnaldus Monachi,

dicti castri, pro obliis seu servicio ejusdam pecie terre, site in terminio et loco predictis, que confrontatur ab altano in tenentia Guillelmi Garini textoris, circio in tenencia Poncii de Carteriis;

item, unum sextarium frumenti censuale seu obliale, cum dominio, ad predictam mensuram, quod predictis conjugibus faciebat et facere tenebatur, annuatim in predicto festo, Michael Bola, dicti castri, pro obliis seu servicio ejusdam malleoli et terre in qua est, siti in terminio et loco predictis, qui confrontatur ab altano in tenentia Arnaldi de Boneriis, circio in tenentia Johannis Bergonho;

item, unum sestarium frumenti censuale sive obliale, cum dominio, ad mensuram predictam, quod predictis conjugibus faciebat et facere tenebatur, annuatim in dicto festo, Arnaldus de Boneriis, dicti castri, pro obliis seu servicio ejusdam malleoli et terre in qua est, siti in terminio et loco predictis, qui confrontatur ab altano in tenentia Poncii de Quarteriis, circio in terra Michaelis Bola;

item, unum sestarium frumenti obliale sive censuale, cum dominio, ad mensuram predictam, quod predictis conjugibus faciebant et facere tenebantur, annuatim in predicto festo, Petrus de Lancariis et Bernardus Riutorii, dicti castri, pro obliis seu servicio ejusdam malleoli et terre in qua est, siti in terminio et loco predictis, qui confrontatur ab altano in tenentia heredum Guillelmi Amelii, circio in tenentia Jacobi Villarii;

item, unum sestarium frumenti obliale sive censuale, cum dominio, ad mensuram predictam, quod predictis conjugibus faciebat et facere tenebatur, annuatim, in predicto festo, Poncius de Carteriis, dicti castri, pro obliis seu servicio ejusdam malleoli et terre in qua est, siti in terminio et loco predictis, qui confrontatur ab altano in tenentia Raimundi Fabri de Miranda et Arnaldi Villarii, filii eandem Arnaldi Villarii, circio in tenentia Arnaldi de Boneriis;

item, unam carteriam frumenti oblialem sive censualem, cum dominio, ad mensuram predictam, quam predictis conjugibus faciebat et facere tenebatur, annuatim in predicto festo, Petrus Cruvelerii, dicti castri, pro obliis seu servicio ejusdam malleoli et terre in qua est, siti in terminio et loco predictis, qui confrontatur ab altano in tenentia Arnaldi Raimundi, circio in tenencia Arnaldi de Furno et Johannis Villarii;

item, quinque punherias frumenti obliales sive censuales, cum dominio, ad mensuram predictam, quam predictis conjugibus faciebat et facere tenebatur, annuatim in predicto festo, Raimundus de Fremiaco, dicti castri, pro obliis seu servicio ejusdam malleoli et terre in qua est, siti in terminio et loco predictis, qui confrontatur ab altano in tenentia Farisiorum, dicti castri Fanijovis, circio in tenentia Petri Ortiga;

item, unum denarium turon. oblialem sive censualem, cum dominio, ad mensuram predictam, quam predictis conjugibus faciebant et facere tenebantur annuatim Arnaldus Ysarni et Johanna, ejus uxor, dicti castri, pro obliis seu servicio ejusdam pecie terre, in terminio dicti castri, in loco vocato *ad Lavelam*, que confrontatur ab altano in ripparia, circio in tenentia Arnaldi Belli-Oeculi;

item, unum sestarium frumenti obliale sive censuale, cum dominio, ad mensuram predictam, quod predictis conjugibus faciebat et facere tenebatur, annuatim, Bernardus Mora, laborator, dicti castri, pro obliis seu servicio ejusdam pecie terre, in parte vineate, site in terminio dicti castri, in loco vocato *ad Cumbam Magni*, que confrontatur ab altano in via communi, circio in tenentia Bernardi Serena et Johannis Serena, fratrum, aquilone in tenentia Bernardi Safont et Johannis Safont, fratrum, laboratorum;

item, unum sestarium frumenti obliale sive censuale, cum dominio, ad predictam mensuram, quod

predictis conjugibus faciebant et facere tenebantur, annuatim in dicto festo, Bernardus Serena et Johannes Serena, fratres, dicti castri, pro obliis seu servicio ejusdam pecie terre site in dicto terminio, in loco vocato *ad Cumbam Magni*, que confrontatur ab altano in tenentia Bernardi Mora, laboratoris, circio in alia tenentia eorumdem fratrum ;

item, unam carteriam frumenti oblialem sive censualem, cum dominio, ad mensuram predictam, quam predictis conjugibus faciebat et facere tenebatur, annuatim in dicto festo, Raimundus de Villasicca, dicti castri, pro obliis seu servicio ejusdam domus et tenentie diete domui contigue, site in *Barrio de Montecorio*, que confrontatur ab altano in tenentia Martini de Estremalhas, circio in tenentia Raimundi Morterii ;

item, unam eminam frumenti oblialem sive censualem, cum dominio, ad mensuram predictam, quam predictis conjugibus faciebat et facere tenebatur, annuatim in dicto festo, Martinus Destremalhas, dicti castri, pro obliis seu servicio ejusdam domus et tenentie diete domui contigue, site in barrio predicto, que confrontatur ab altano in tenentia Guillelmi Garnerii et fratrum suorum, circio in tenentia Raimundi de Villasicca ;

item, duas punherias frumenti obliales sive censuales, cum dominio, ad mensuram predictam, quam predictis conjugibus faciebat et facere tenebatur, annuatim, Johannes de Villasicca, dicti castri, pro obliis seu servicio ejusdam pecie terre site prope ecclesiam B. Marie Magdalene, dicti castri, que confrontatur ab altano in tenentia Raimundi Morterii, circio in tenentia Arnaldi Auterii ;

item, unam gallinam oblialem sive censualem, cum dominio, quam predictis conjugibus faciebant et facere tenebantur, annuatim, Guillelmus Garnerii et ejus fratres, predicti castri, pro obliis seu servicio medietatis, pro indiviso, ejusdam aree site in loco vocato *ad portam Aymerici*, que confrontatur ab altano in tenentia Andree Guifredi, circio in tenentia Martini Destremalhas ;

item, unam eminam frumenti oblialem sive censualem, cum dominio, ad mensuram predictam, quam predictis conjugibus faciebant et facere tenebantur, in predicto festo annuatim, Petrus Latinerii, de Forcia Raimundi Forrandi, pro obliis seu servicio medietatis, pro indiviso, ejusdam aree site in decimario B. Marie de Pruliano, loco vocato *ad Condaminam domine Giralde*, que confrontatur ab altano in vallo, circio in tenentia Raimundi Johannis ;

item, unam eminam frumenti oblialem, ad predictam mensuram, cum dominio, quam predictis conjugibus faciebat et facere tenebatur annuatim Raimundus Johannis, de Forcia predicta, pro obliis seu servicio medietatis, pro indiviso, ejusdam aree site in decimario et loco predictis, que confrontatur ab altano in tenentia dicti Petri Latinerii, circio in tenentia Bernardi Durfort ;

item, unam eminam frumenti censualem sive oblialem, ad predictam mensuram, cum dominio, quam predictis conjugibus faciebat et facere tenebatur, annuatim in predicto festo, Bernardus Durfort, de Forcia predicta, pro obliis seu servicio medietatis, pro indiviso, ejusdam aree site in decimario et loco predictis, que confrontatur ab altano in tenentia Raimundi Petri Johannis, circio in tenentia Raimundi et Stephani Marini fratrum ;

item, unam eminam frumenti oblialem sive censualem, cum dominio, ad mensuram predictam, quam predictis conjugibus faciebant et facere tenebantur, annuatim in predicto festo, Raimundus Marini et Ste-

phanus Marini, fratres, de Forcia predicta, pro obliis seu serviciis ejusdam pecie terre site in decimario et loco predictis, que confrontatur ab altano in tenentia Bernardi de Durfort, circio in tenentia Poncii Marini;

item, unam eminam frumenti oblialem sive censualem, cum dominio, ad mensuram predictam quam predictis conjugibus faciebat et facere tenebatur, annuatim in predicto festo, Guillelmus Rotelli, majordiebus, de Forcia predicta, pro obliis seu servicio ejusdam pecie terre site in decimario et loco predictis, que confrontatur ab altano in tenentia Raimundi Radulfi, circio in tenentia Guillelmi de Fenolheto et ejus fratrum, de Fanojovis;

item, unam eminam frumenti oblialem sive censualem, cum dominio, ad mensuram predictam, quam predictis conjugibus faciebat et facere tenebatur, annuatim in predicto festo, Raimundus Radulfi, de Forcia predicta, pro obliis seu servicio ejusdam pecie terre site in decimario et loco predictis, que confrontatur ab altano in tenentia Bernardi Melis, circio in tenentia Guillelmi Rotelli;

item, unum sestarium frumenti obliale sive censuale, cum dominio, ad mensuram predictam, quam predictis conjugibus faciebant et facere tenebantur, annuatim in predicto festo, Bernardus Melis et Guillelmus Melis, fratres, de Forcia predicta, pro obliis seu servicio ejusdam pecie terre site in decimario et loco predictis, que confrontatur ab altano in tenentia Raimundi Sicredi, circio in tenentia Guillelmi Melis;

item, unam eminam frumenti oblialem sive censualem, cum dominio, ad mensuram predictam, quam predictis conjugibus faciebat et facere tenebatur, annuatim in predicto festo, Raimundus Sicredi de Forcia predicta, pro obliis sive servicio ejusdam pecie terre, site in decimario et loco predictis, que confrontatur ab altano in tenentia Jacobi Rotelli et Petri Veteris, circio in tenentia Petri Durfort;

item, sextam partem quarte partis omnium fructuum, cum dominio, a quadam pecia terre Guillelmi Melis, de Forcia predicta, exhuntium, sita in decimario S. Stephani de Tonenchis, in loco vocato *ad Podium Navincensa*, sive *ad Pradellam*, que confrontatur ab altano in tenentia Johannis Bots, circio in tenentia magistri Arnaldi Boerii notarii;

item, sextam partem, cum dominio, quarte partis omnium fructuum a quadam pecia terre Guillelmi de Campolibero, de Forcia predicta, exhuntium, sita in decimario S. Stephani de Tonenchis, in loco vocato *ad Garravelam*, que confrontatur ab altano in tenentia Raimundi Martini et ejus nepotum, circio in tenentia Guillelmi Calhavelli;

item, sextam partem, cum dominio quarte partis omnium fructuum a quadam pecia terre Guillelmi Calhavelli, de Forcia predicta, exhuntium, sita in predicto decimario S. Stephani, in loco vocato *ad Garravelam*, que confrontatur ab altano in tenentia Guillelmi de Campolibero, circio in tenentia heredum Raimundi Calhavelli;

item, sextam partem, cum dominio quarte partis omnium fructuum a quadam pecia terre heredum Raimundi Calhavelli condam, qui morantur in castro Montisregalis, exhuntium, sita in decimario S. Stephani et loco predictis, que confrontatur ab altano in tenentia Guillelmi Calhavelli, circio in tenentia Bernardi Fortis, majoris diebus;

item, sextam partem, cum dominio quarte partis omnium fructuum a quadam pecia terre heredum Bernardi Fortis, majoris diebus, de Forcia predicta, exhuntium, sita in decimario S. Stephani et loco

predictis, qui confrontatur ab altano in tenentia Raimundi Calhavelli, circio in tenentia Arnaldi Latinerii et Raimundi Latinerii;

item, sextam partem, cum dominio quarte partis omnium fructuum a quadam pecia terre heredum Raimundi Marini, majoris diebus, de Forcia predicta, exehuntium, sita in decimario S. Stephani et loco predictis, que confrontatur ab altano in tenentia Poncii Marini, circio in tenentia Johannis Rotelli;

item, sextam partem cum dominio quarte partis, omnium fructuum a quadam pecia terre heredum Poncii Marini, de Forcia predicta, exehuntium, sita in decimario S. Stephani et loco predictis, que confrontatur ab altano in tenentia Raimundi Marini, junioris, circio in tenentia Raimundi Marini, majoris diebus;

item, sextam partem cum dominio quarte partis, omnium fructuum a quadam pecia terre heredum Raimundi Marini junioris, de Forcia predicta, exehuntium, sita in decimario S. Stephani et loco predictis, que confrontatur ab altano in tenentia Johannis Daude et Bernardi Ruffi, circio in tenentia Poncii Marini;

item, sextam partem cum dominio tercie partis omnium fructuum a quadam pecia terre heredum Raimundi Marini majoris diebus, Poncii Marini et Raimundi Marini, junioris, de Forcia predicta, exehuntium, sita in decimario predicto S. Stephani, in loco vocato *a las Peyrosas*, que confrontatur ab altano in ripperia, circio in tenentia Johannis de Musino; meridie in tenentia dicti Johannis de Musino. aquilone in tenentia Petri Ayroverii;

item, sextam partem cum dominio quarte partis omnium fructuum a quadam pecia terre Petri Sancolli de Scerra exehuncium, sita in decimario S. Martini de Bresilhaco, in loco vocato *ad Cumbam Scerram*, que confrontatur ab altano in alia tenentia ejusdem Petri Sancolli, circio in tenentia Arnaldi de Calhavello, et Johannis de Calhavello de Scerra, et Bernardi Martini de Tonenchtis, aquilone in ripperia;

item, sextam partem cum dominio quarte partis omnium fructuum a quadam pecia terre Johannis Calhavelli et Arnaldi Calhavelli de Scerra exehuntium, sita in decimario et loco jam proxime dictis, que confrontatur ab altano in tenentia dicti Petri Sancolli, circio in via communi;

item, sextam partem cum dominio quarte partis omnium fructuum a quadam pecia terre Guillelmi Fabri Laurae, de Scerra predicta, exehuncium, sita in decimario S. Stephani de Tonenchtis, in loco vocato *ad Espinaciumplas*, que confrontatur ab altano in tenentia sive malleolo Guillelmi Salvati, de Fanojovis, circio in tenentia Guillelmi Vergerii et Bernardi Vergerii, fratrum de Scerra predicta;

item, decimam octavam partem cum dominio quarte partis omnium fructuum a quadam pecia terre Johannis Calhavelli et Raimundi Calhavelli, de Scerra, exehuncium, sita in decimario dicto S. Stephani, in loco vocato *ad Pradellam*, que confrontatur ab altano in tenentia Petri Mathei, de Fanojovis, circio in tenentia Raimundi Philippi, ejusdem loci;

item, sextam partem cum dominio tercie partis omnium fructuum a quadam pecia terre Guillelme Ay-carde, filie condam Bernardi Aycardi, de Scerra, et Riessendis, uxoris Raimundi de S. Juliano, de Fanojovis, exehuntium, sita in dicto decimario S. Stephani, in loco vocato *ad Malleolum Fanjaux*, que confrontatur ab altano in via communi, circio in tenentia Petri Vitalis et fratrum suorum, de Scerra predicta, et in tenentia Guillelmi de Pasce de Fanojovis;

item, sextam partem cum dominio quarte partis omnium fructuum a quadam pecia terre sive malleolo Jacobi Primeti, de Scerra predicta, exehuncium, sita in dicto decimario S. Stephani, in loco vocato *ad*

Espinasiumpias, que confrontatur ab altano in tenentia Guillelmi Salvati, clerici de Fauojovis, circio in tenentia Bernardi Vergerii. de Scerra;

item, duo sestaria frumenti oblialia sive censualia, cum dominio, ad mensuram predictam, que predictis conjugibus faciebant et facere tenebantur, annuatim in predicio festo S. Marie augusti, Bernardus Gayta et Petrus Gayta, fratres, de Fenolheto, pro obliis seu servicio quatuor peciarum terre sitarum in terminio de Fenolheto, quarum due sunt in loco vocato *a la Posata*, una quarum confrontatur ab altano in tenentia Mathey Jay, circio in semita; secunda pecia confrontatur ab altano in tenentia Bartholomei Bosquerii, circio in via communi; tertia pecia terre est in loco vocato *als Molinars*, que confrontatur ab altano in tenentia Petri Laurayre, Mathey Jay et Bernardi Bosquerii, circio in via communi; quarta pecia est sita in loco vocato *ad Casale Cifre*, que confrontatur ab altano in tenentia Mathey Stephani et Raimundi Stephani fratrum, circio in tenentia monasterii Pruliani;

item, duo sestaria et unam eminam frumenti oblialia sive censualia, cum dominio, ad mensuram predictam, que duo sestaria et unam eminam frumenti oblialia predictis conjugibus faciebant et facere tenebantur, annuatim, Bernardus Gayta et Petrus Gayta, fratres predicti, et Guillelmus Fabri, ejusdem loci, pro obliis sive servicio unius pecie terre inter eos divise, site in predicto terminio, in loco vocato *ad Cabanellum*, que pecia terre confrontatur insimul ab altano in alia tenentia sua, circio in tenentia Guillelmi Fabri et Raimundi Fabri et in tenentia dicti monasterii;

item, duo sestaria et unam eminam frumenti oblialia sive censualia, cum dominio, ad mensuram predictam, que et quam faciebant et facere tenebantur predictis conjugibus, annuatim in predicto festo, Bernardus Gayta, Petrus Gayta et Guillelmus Fabri predicti, pro obliis seu servicio ejusdam pecie terre site in dicto terminio, in loco vocato *ad Fontem*, que confrontatur ab altano in via communi, circio in tenentia Guillelmi Ade et Raimundi Salvoni;

item, unum sestarium frumenti obliale sive censuale, cum dominio, ad mensuram predictam, quod predictis conjugibus faciebant et facere tenebantur, annuatim in predicto festo, Bernardus Gayta, Petrus Gayta et Guillelmus Fabri predicti pro obliis seu servicio ejusdam pecie terre site in dicto terminio de Fenolheto, in loco vocato *ad Casale*, que confrontatur ab altano in tenentia Guillelmi Guilaberti, circio in tenentia dicti Guillelmi Fabri;

item, duas gallinas obliales sive censuales, cum dominio, quas predictis conjugibus faciebant et facere tenebantur, annuatim, Bernardus Gayta et Guillelmus Fabri predicti pro obliis seu servicio ejusdam pecie terre site in terminio de Mazeto, in loco vocato *ad Bolbenas*, que confrontatur ab altano in tenentia Bernardi Boerii de Mazeto, circio in alia tenentia eorundem et Mathey Jay, meridie in tenentia Raimundi Fabri;

item, quartam partem omnium fructuum a quadam pecie terre Bernardi Gayta, Petri Gayta et Guillelmi Fabri predictorum exehuntium, sita in terminio de Fenolheto, in loco vocato *ad Cabanellum*, que confrontatur ab altano in via communi, circio in alia sua tenentia;

item, tertiam partem fructuum in parte et quartam partem fructuum in parte, a quadam pecia terre Bernardi Gayta et Petri Gayta, fratrum, et Guillelmi Fabri predictorum exehuncium, sita in dicto terminio de Fenolheto, in loco vocato *ad Pratum*, que confrontatur ab altano in alia ipsorum tenentia, circio in tenentia Raimundi Fabri;

item, tertiam partem fructuum pro parte et quartam partem fructuum pro alia parte, a quadam pecia terre Bernardi Gayta et Petri Gayta, fratrum, et Guillelmi Fabri predictorum exhuncium, sita in predicto terminio de Fenolheto, in loco vocato *ad Cazolam Lauzier*, que confrontatur ab altano et circio in alia ipsorum tenentia, meridie in ripperia, aquilone in via communi;

item, quartam partem fructuum a quadam pecia terre Bernardi Gayta et Petri Gayta, fratrum, et Guillelmi Fabri predictorum exhuncium, sita in dicto terminio de Fenolheto, in loco vocato *ad Pausam*, que confrontatur ab altano in alia ipsorum tenentia et Guillelmi Guilaberti, a circio in alia sua tenentia et Guillelmi de Jacha;

item, quintam partem omnium fructuum a quadam pecia terre Bernardi Gayta et Petri Gayta, fratrum, Mathey Mallea et Guillelmi Fogassa, de Mazeto, exhuncium, sita in predicto terminio de Fenolheto, in loco vocato *ad Transcollum de Muro*, que confrontatur ab altano in via communi, a circio in tenentia Petri Johannis, meridie in via communi, aquilone in tenentia dictorum fratrum et via communi;

item, medietatem quinte partis omnium fructuum a quadam pecia terre Bernardi Gayta et Petri Gayta fratrum predictorum, exhuncium, sita in dicto terminio de Fenolheto, in loco vocato *ad Murum*, que confrontatur ab altano in tenentia Bernardi Cota, circio in tenentia Bernardi Stephani, de Montegardallo;

item, quintam partem fructuum a quadam pecia terre Bernardi Gayta et Petri Gayta, fratrum predictorum, exhuncium, sita in predicto terminio de Fenolheto, in loco vocato *ad Bolbenas*, que confrontatur ab altano in tenentia Guillelmi Guilaberti, circio in tenentia Mathey Stephani;

item, quintam partem omnium fructuum a quadam pecia terre dictorum fratrum et Guillelmi Fogassa, de Mazeto, exhuncium, sita in dicto terminio de Fenolheto, in loco vocato *ad Cumbam Navaca*, que confrontatur ab altano in tenentia Bernardi Boerii, circio in tenentia Guillelmi Bosquerii;

item, medietatem quinte partis omnium fructuum, cum dominio, a quadam pecia terre Mathey Stephani et Raimundi Stephani, dicti loci de Fenolheto, exhuncium, sita in terminio de Fanojovis, in loco vocato *ad Rivuntortum*, que confrontatur ab altano in tenentia heredum Guillelmi Destremalhas, circio in tenentia Bartholomei Guilaberti de Fanojovis;

item, quinque quarterias frumenti obliales sive censuales, cum dominio, ad mensuram predictam, quas predictis conjugibus faciebant et facere tenebantur, annualim in predicto festo, Raimundus Solerii et Stephanus Solerii, fratres, ville de Fontazellis, pro obliis seu servicio duarum peciarum terre, sitarum in terminio ville de Fontazellis, quarum una est in loco vocato *a lus Mattas*, que confrontatur ab altano in tenentia Andree Senherii, circio in tenentia Guillelmi Senherii, filii condam Raimundi Senherii; secunda pecia terre est in loco vocato *Casalepic*, que confrontatur ab altano in tenentia Raimunde Amelie, circio in tenentia Arnaldi Galhardi;

item, tres eminas frumenti obliales sive censuales, cum dominio, ad predictam mensuram, et unam gallinam oblialem quas predictis conjugibus faciebant et facere tenebantur, in predicto festo, Bernardus Senherii et ejus neptes, dicte ville de Fontazellis, in loco vocato *ad Campum*, que confrontatur ab altano, meridie et circio in alia tenentia dicte Bernardi Senherii et neptum suarum, aquilone in via communi;

item, medietatem quarte partis omnium fructuum, cum dominio, de blado ligaturo et medietatem quinte partis de blado non ligaturo, a quadam pecia terre dicti Bernardi Senherii et ejus neptum exhuncium,

sita in terminio Fanijovis, in loco vocato *ad Rivumtortum*, que confrontatur ab altano in tenentia Arnaldi Galhardi, circio in tenentia Guillelmi de Podio;

item, tertiam partem omnium fructuum a duabus peciis terre Bernardi Sartoris, dicte ville de Fontazellis exehuncium, sitis in terminio de Feollheto, in loco vocato *ad Sorberium*, quarum una confrontatur ab altano in alia tenentia ejusdem Bernardi Sartoris, circio in tenentia Thome Brocha;

item, quinque carterias frumenti obliales sive censuales, cum dominio, ad predictam mensuram, quas predictis conjugibus faciebat et facere tenebatur, annuatim in dicto festo B. Marie augusti, Raimunda Amelia, dicte ville de Fontazellis, pro obliis seu servicio duarum peciarum terre sitarum in dicto terminio de Fontazellis, in loco vocato *Casalepie*, quarum una confrontatur ab altano in tenentia Petri Fabri et Arnaldi Galhardi, circio in tenentia Guillelmi Senherii, filii Raimundi Senherii quondam, secunda pecia terre confrontatur ab altano et circio in tenentia Raimundi Solerii et Stephani Solerii fratrum;

item, medietatem quinte partis omnium fructuum, cum dominio, a quadam pecia terre Mathey Jay, de Feollheto, exehuncium, sita in terminio Fanijovis, in loco vocato *ad Devesam*, que confrontatur ab altano in tenentia Micahelis Gozs de Fontazellis, circio in tenentia Petri de Bajeto de Fanojovis;

item, medietatem quarte partis de blado ligaturo et quinte partis de blado non ligaturo omnium fructuum, cum dominio, a quadam pecia terre Bernardi Amelii et Petri Amelii, fratrum, dicte ville de Fontazellis, exehuncium, sita in dicto terminio Fanijovis, in loco vocato *ad Gardiolam*, que confrontatur ab altano in tenentia heredum Guillelmi Gozs, circio in tenentia Bernardi de Podio;

item, unum sestarium frumenti obliale sive censuale, ad mensuram Fanijovis predictam, cum dominio, quod predictis conjugibus faciebat et facere tenebatur, annuatim in predicto festo B. Marie augusti, Raimundus Savarti, de Insula, pro obliis seu servicio unius pecie terre site in decimario B. Marie de Pruliano, in loco vocato *juxta passum de Insula*, que confrontatur ab altano in tenentia heredum Guillelmi Frane quondam, circio in tenentia heredum Petri Amelii condam;

item, unam eminam frumenti censualem sive oblialem, ad predictam mensuram, cum dominio, quam predictis conjugibus faciebat et facere tenebatur, annuatim in predicto festo, Guillelmus Bernardi, de Insula predicta, pro obliis seu servicio unius pecie terre site in predicto decimario, in loco vocato *juxta passum de Insula*, que confrontatur ab altano in tenentia heredum Petri Amelii condam, circio in alia tenentia ejusdem Guillelmi Bernardi;

item, tertiam partem fructuum de blado ligaturo et quartam partem de blado non ligaturo omnium fructuum a quadam pecia terre dicti Guillelmi Bernardi exehuncium, sita tam in decimario S. Saturnini de Insula quam in decimario S. Petri de terra Clapata in loco vocato *ad Cumbam Crosam*, cum dominio, que confrontatur ab altano in alia tenentia dicti Guillelmi Bernardi, circio in tenentia Petri Vitalis;

item, unam eminam frumenti censualem sive oblialem, cum dominio, ad mensuram predictam, quam predictis conjugibus faciebant Petrus Franc et ejus fratres, filii condam Guillelmi Frane, de Insula predicta, annuatim in dicto festo, pro obliis seu servicio unius pecie terre site in decimario et loco predictis, que confrontatur ab altano in tenentia Jacobi Frane, circio in tenentia Raimundi Savarti;

item, unam eminam frumenti censualem sive oblialem, cum dominio, ad mensuram predictam, quam predictis conjugibus faciebant, annuatim in predicto festo, et facere tenebantur Jacobus Amelii et Guil-

lelmus Amelii, fratres, filii condam Petri Amelii, de Insula predicta, pro obliis seu servicio unius pecie terre site in decimario et loco predictis, que confrontatur ab altano in tenentia Raimundi Savarti, circio in tenentia Guillelmi Bernardi;

item, unam eminam frumenti oblialem sive censualem, cum dominio, ad mensuram predictam, quam predictis conjugibus faciebat et facere tenebatur, annuatim in dicto festo, Jacobus Franc, de Insula predicta, pro obliis seu servicio eujusdam pecie terre site in decimario et loco predictis, que confrontatur ab altano in tenentia Petri Rigaldi, circio in tenentia heredum Guillelmi Franc condam fratris sui;

item, quartam partem fructuum, cum dominio, quam predicti conjuges percipiebant et percipere consueverunt ex fructibus omnibus exscescentibus in quadam pecia terre Johannis Trilha de Villario, sita in loco vocato *Arriamo*, que confrontatur ab altano in tenentia Poncii Ymberti, circio in tenentia Ysarni Andree;

item, quinque denarios tolos. censuales, cum dominio, quos predictis conjugibus faciebat, annuatim in festo Nativitatis Domini, Poncius Cerdani de Villario pro servicio medietatis, pro indiviso, quinque peciarum terre quas tenet in casalagium et tenere consuevit dictus Poncius et sui predecessores tenere consueverunt a conjugibus supradictis, quarum una est sita in loco vocato *ad Payssheriam*, que confrontatur ab altano in ripparia, circio in tenentia Bernardi Fortis; secunda pecia terre est in eodem loco et confrontatur ab altano in tenentia Petri de Podio condam, circio in via communi; tertia pecia terre est in loco vocato *ad Campum Rogerii*, que confrontatur ab altano in tenentia domini Amelii de Morterio, militis, circio in alia tenentia dicti Poncii Cerdani; quarta pecia terre est in loco vocato *ad Nausam*, que confrontatur ab altano in tenentia Johannis Puelli condam, circio in tenentia Raimundi Puelli; quinta pecia terre in loco vocato *ad Monar*, que confrontatur a meridie in tenentia Raimundi de Urssancio, aquilone in tenentia Germani Fortis;

item, quindecim denarios tolos. et septem punherias ordeï censuales, ad mensuram Fanijovis, cum dominio, de quibus quindecim denariis tolos. et septem punheriis ordeï censualibus predictis Bartholomeus Pagesa et Bernardus Pagesa, fratres, et alii eorum fratres de Villario faciebant et facere tenebantur, annuatim in dicto festo, predictis conjugibus pro servicio medietatis, pro indiviso, unius pecie terre que tenetur in casalagium, site in decimario S. Jacobi de Villario, in loco vocato *als Peyros*, que confrontatur ab altano in tenentia Calvetorum, circio in tenentia heredum Miri Pagesa;

item, Raimundus Pagesa et Andreas Pagesa, fratres, de Villario predicto, faciebant et facere tenebantur, annuatim in dicto festo, predictis conjugibus medietatem de predictis quindecim denariis tolos. et septem punheriis ordeï, pro servicio medietatis, pro indiviso, duarum peciarum terre que tenentur in casalagium, quarum una et in loco vocato *a Cabriencz*, que confrontatur ab altano in alia tenentia sua, circio in tenentia Maurinorum; secunda pecia terre est in loco vocato *ad Pratum Minor*, que confrontatur ab altano in tenentia Maurinorum, circio in tenentia Johannis Gayraudi;

item, Johannes Pagesa, de Villario predicto, faciebat et facere tenebatur predictis conjugibus, annuatim in dictis festis, quartam partem de predictis quindecim denariis tolos. et septem punheriis ordeï, pro servicio medietatis, pro indiviso, unius pecie terre que tenetur in casalagium, site in loco vocato *a Cabriencz*, que confrontatur ab altano in tenentia Raimundi Pagesa et Andree Pagesa, fratrum, circio in tenentia Maurinorum;

item, septem denarios turon. et tres punherias et dimidiam punheriam ordeï, ad predictam mensuram, censuales, cum dominio, quos et quas Petrus Pagesa, filius condam Guillelmi Pagesa, et ejus nepotes faciebant et facere tenebantur predictis conjugibus, annuatim in dictis festis, pro servicio medietatis, pro indiviso, quatuor peciarum terre que tenentur in casalagium, quarum una est in loco vocato *ad Gotinam*, que confrontatur ab altano in tenentia Guillelmi Malpuel, circio in tenentia Raimundi Hugonis; secunda pecia est in eodem loco, que confrontatur ab altano in tenentia Maurinorum, circio in tenentia Petri Belazer; tertia pecia terre est in eodem loco, que confrontatur ab altano in tenentia domini Johannis Maurini, presbiteri, circio in tenentia Maurinorum; quarta pecia terre est in loco vocato *als Peyros*, que confrontatur ab altano in tenentia Bartholomei Pagesa, circio in tenentia Maurinorum;

item, quartam partem fructuum, cum dominio quam Ysarnus Andree, de Villario predicto, prestabat et prestare tenebatur predictis conjugibus de omnibus fructibus exerescentibus ex quadam pecia terre sua sita in loco vocato *ad Cumbam Godam*, que confrontatur ab altano in tenentia Johannis Trilha, in circio in tenentia Bernardi Fabri;

item, quartam partem fructuum, cum dominio, quam Bernardus Andree, de Villario predicto, prestabat et prestare tenebatur predictis conjugibus de omnibus fructibus ex quadam pecia terre sua exerescentibus, sita in loco vocato *ad Cumbam Godam*, que confrontatur ab altano in tenentia Bertrandi Pilati, circio in tenentia Bernardi Pagesii;

item, quinque denarios tolos. censuales, cum dominio, quos faciebat et facere tenebatur Petrus Cerdani, de Villario, predictis conjugibus, annuatim in festo Nativitatis Domini, pro servicio medietatis, pro indiviso, quinque peciarum terre que tenentur in casalaticum, quarum una est sita in loco vocato *ad Payssheriam*, que confrontatur ab altano in ripparia, circio in tenentia Bernardi Fortis; secunda pecia terre est in loco vocato *ad Petram*, que confrontatur ab altano in tenentia Petri de Podio condam, circio in via communi; tertia pecia terre est in loco vocato *ad Campum Rogerii*, que confrontatur ab altano in tenentia Petri Amelii et fratris sui, circio in tenentia Petri Elie; quarta pecia terre est in loco vocato *ad Nansam*, que confrontatur ab altano in tenentia Johannis Puelli quondam, circio in tenentia Raimundi Puelli; quinta pecia terre est in loco vocato *ad Monare*, que confrontatur a meridie in tenentia Raimundi de Urssancio, aquilone in tenentia Germani Fortis;

item, novem denarios et obolum tolos. et decem punherias ordeï, ad predictam mensuram, censuales, cum dominio, quos et quas faciebant et facere tenebantur, annuatim, predictis conjugibus, in dictis festis, Johannes Seguini, filius condam Bernardi Seguini, et Bertrandus Seguini, filius quondam Germani Seguini, de Villario, pro servicio quatuor peciarum terre que tenentur in casalagium, quarum una est in loco vocato *ad Pontillum*, que confrontatur ab altano in ripparia, circio in tenentia Guillelmi Membrati; secunda pecia terre est in loco vocato *a la Cabrela*, que confrontatur ab altano in alia tenentia sua, circio in tenentia Raimundi Maurini; tertia pecia terre est in loco vocato *ad Burgatam*, que confrontatur ab altano in tenentia Guillelmi Mora, circio in tenentia Maurinorum; quarta pecia terre est in loco vocato *ad Gotinam*, que confrontatur ab altano in tenentia Maurinorum, circio in tenentia Guillelmi Membrati;

item, duas punherias ordeï censuales, ad mensuram predictam, cum dominio, quas heredes Petri Mazelerii de Villario condam faciebant et facere tenebantur predictis conjugibus, annuatim in dicto festo

S. Marie augusti, pro servicio medietatis, pro indiviso, unius malleoli qui tenetur in casalagium, et terre in qua est, siti in loco vocato *al Sauzel*, qui confrontatur ab altano in tenentia Jacobi Franc, circio in tenentia Guillelmi Membrati, necnon et pro servicio medietatis, pro indiviso, unius pecie terre que tenetur in casalagium, site in loco vocato *ad Fontanelas*, que confrontatur ab altano in tenentia Raimundi Maurini, circio in tenentia Guillelmi Maurini condam;

item, tres denarios tolos. et duas punherias ordeï censuales, ad predictam mensuram, cum dominio, quos et quas Bernardus Gayraudi, de Villario, faciebat et facere tenebatur, annuatim in predictis festis, pro servicio medietatis, pro indiviso, unius pecie terre que tenetur in casalagium, quam emit a Raymundo Mazelerii, site in loco vocato *a las Fontanellas*, que confrontatur ab altano in tenentia Arnaldi Calveti, circio in tenentia Raymundi Maurini;

item, tres denarios turon. censuales sive obliales, cum dominio, quos predictis conjugibus faciebat et facere tenebatur, annuatim in dicto festo Nativitatis Domini, Raimundus Valentis, de Villario, pro obliis unius pecie terre site in decimario S. Petri de terra Clapata in loco vocato *ad Pratum*, que confrontatur ab altano in tenentia Arnaldencorum, circio in tenentia Raimundi Brezeyti;

item, tres denarios turon. obliales sive censuales, cum dominio, quos predictis conjugibus faciebat et facere tenebatur, annuatim in dicto festo, Raimundus Brezeyti, de Villario, pro obliis seu servicio cujusdam pecie terre in loco vocato *a Glirencz* sive *ad Pratum*, que confrontatur ab altano in tenentia Micahelis Yvoneti et Andree Mercerii, circio in tenentia Raimundi Valentis;

item, tres denarios et obolum tur. et unam punheriam et tres partes unius punherie ordeï censuales, ad mensuram predictam, cum dominio, quos et quas Johannes Sapagesa et Jacobus Sapagesa, fratres, filii condam Miri Sapagesa, de Villario, faciebant et facere tenebantur predictis conjugibus, annuatim in predictis festis, pro servicio medietatis, pro indiviso, duarum peciarum terre que in casalagium tenentur, quarum una est in loco vocato *als Peyros*, que confrontatur a circio in tenentia Petri Maurini, ab altano in tenentia Bartholomei Pagesa; alia pecia terre est in loco vocato *ad Gotinam*, que confrontatur ab altano in tenentia Raimundi Maurini et Arnaldi Maurini fratrum, circio in tenentia Petri Belazer;

item, unam carteriam ordeï, ad mensuram predictam, et tres denarios tolos, censuales sive obliales, cum dominio, quos et quam predictis conjugibus faciebant et facere tenebantur, annuatim in dictis festis, Emeniardis, uxor condam Petri Membrati, et eorum filii, de Villario, pro servicio medietatis, pro indiviso, cujusdam pecie terre site in loco vocato *a Porquier*, que tenetur in casalagium, que confrontatur ab altano in via communi, circio in tenentia domini Johannis Maurini, patris sui;

item, duodecim denarios et obolum tur. et tres carterias ordeï censuales, cum dominio, quos et quas dominus Johannes Maurini, presbiter de Villario, faciebat et facere tenebatur, annuatim in predictis festis, predictis conjugibus pro servicio medietatis, pro indiviso, novem peciarum terre que tenentur in casalagium, una quarum est in loco vocato *ad Pratum major*, que confrontatur ab altano in tenentia heredum Guillelmi Maurini, circio in tenentia Gavellarum; secunda pecia terre est in eodem loco, que confrontatur ab altano in tenentia Petri Helie junioris, aquilone in tenentia Maurinorum, que fuit Guillelmi Seguni; tertia pecia terre est ad *Costam Rojayrencam*, que confrontatur ab altano et circio in tenentia Maurinorum et nepotum suorum, que fuit Guillelmi Seguni; quarta pecia terre est in loco vocato *ad Burgatam*, que confrontatur ab

altano in tenentia heredum Guillelmi Maurini, circio in tenentia Petri Pagesa, filii condam Guillelmi Pagesa; quinta pecia terre est in loco vocato *ad Fontanalle*, que confrontatur ab altano in tenentia Calvetorum, circio in tenentia heredum Arnaldi Seguini; sexta pecia terre est in loco vocato *a Cabriencz*, que confrontatur ab altano in tenentia Guillelmi de Podio et fratris sui, circio in tenentia Guillelmi Sieredi; septima pecia terre est in loco vocato *a Dolvenc*, que confrontatur ab altano in tenentia Petri Radulffi, circio in malleolo Petri Esquirolli; octava pecia terre est in loco vocato *a Porquier*, que confrontatur ab altano in tenentia Emeniardis, filie sue, a circio in tenentia Maurinorum; nona pecia terre est *ad Porquerium d'aval*, que confrontatur ab altano in via communi, circio in tenentia Calvetorum.

Predictum vero hospicium et predictas terras et possessiones, parsones, oblias et servicia superius expressatas, predictus dominus Enrichus de Guerardo, miles, pro se et nomine procuratorio quo supra dicte domine Belengarie, uxoris sue, vendidit et, vendicionis titulo, tradidit in perpetuum et concessit dicto domino priori, nomine priorisse et conventus predicti monasterii, pro medietate, et dicto Raimundo Terreni, pro alia medietate, ementibus et recipientibus, necnon omnes questas, omnes homines et mulieres, cum eorum infantibus et casalagiis, et quecumque alia servicia et jura que predictae domine Belengarie competebant in dictis castris de Fanojovis et de Villario, et in dictis villis de Fenolheto, de Fontazellis, de Brazilhaco, de Scerris, de Tonenchis, de Forceia Raimundi Ferrandi et de Insula et in eorundem castrorum et villarum decimariis et pertinentiis, cum omnibus juribus competentibus ex predictis et pro predictis superius specificatis. Que jura prefatus dominus Enrichus de Guerardo, pro se et nomine procuratorio dicte domine Belengarie, uxoris sue, transtulit et cessit in dictum priorem et in dictum monasterium, pro medietate, et in dictum Raimundum Terreni, pro alia medietate, unumquemque ipsorum emencium faciens procuratorem pro predictis partibus in rem suam; constituens dictus dominus Enrichus, pro se et nomine procuratorio dicte uxoris sue, se possidere et quasi omnia supra vendita, nomine precario ipsorum ementium, donec predicti emptores, per se vel per alium, corporalem in corporalibus et quasi possessionem apprehenderint et nacti fuerint predictarum rerum et jurium, pacifice et quiete; quam apprehendendi et transferendi dictis emptoribus, per se vel per alium, concessit et tribuit plenariam potestatem, licencia ipsius domini Enrici aut cujuscumque alterius minime requisita; et in signum tradite possessionis omnium supra venditorum et in signum concessae possessionis, dictus dominus Enrichus pro se et nomine procuratorio quo supra predictae domine Belengarie, uxoris sue, tradidit suum capucium in manibus emptorum predictorum.

Et generaliter, dictus dominus Enrichus, pro se et nomine procuratorio quo supra dicte domine Belengarie, uxoris sue, vendidit et vendendo concessit predictis emptoribus, secundum partes predictas, in perpetuum, omnia alia bona, jura et actiones que et quas dicta domina Belengaria habebat et habere poterat quoquomodo in senescalliis Tholosana et Carcassonensi et in tota dyocesi et pertinentia Narbonensi, cedens dictis emptoribus, nomine quo supra, secundum partes predictas, omnes actiones et jura dicte domine Belengarie vel suis competencia vel competitura in posterum, in rebus, bonis et juribus supradictis, aliquo jure seu etiam ratione, et in ipsis actionibus ipsos emptores et suos, secundum partes predictas, procuratores tanquam in rem constituit ad habendum, exhibendum et ad tenendum et ad possidendum et quasi omnia et singula supradicta, sine aliqua retentione et exceptione, quam ibi nec fecit nec facere intendit alio modo.

Hanc autem venditionem omnium predictorum, predictus dominus Enrichus de Guerardo, pro se et nomine procuratorio dicte domine Belengarie, uxoris sue, et pro omnibus eorum heredibus et successoribus, presentibus et futuris, fecit et concessit in perpetuum predicto domino priori, nomine priorisse et conventus predicti monasterii, pro medietate et pro dicto monasterio et predicto Raimundo Terreni et omnibus suis heredibus, presentibus et futuris, pro alia medietate ementibus, pro precio videlicet et nomine precii octingentarum et decem librarum turon. parvorum, quas idem dominus Enrichus recognovit et confessus fuit se habuisse et recepisse a dictis emptoribus in bona et usuali moneta turon. parvorum, de quibus et de predicta venditione se tenuit ab eislem emptoribus pro bene paccato pariter et contento, renuncians inde omni exceptioni dicte pecunie, non habite, non numerate et non recepte et sibi non tradite et doli mali et in factum. Verum si forte predictae res superius per dominum Enrichum pro se et nomine dicte uxoris sue superius vendite, modo plus valent vel deinceps valuerint precio antedicto, totam illam magisvalentiam quantumcumque excedat, idem dominus Enrichus pro se et nomine procuratorio quo supra dicte domine Belengarie, uxoris sue, et suorum dedit, cessit, absolvit, remisit et quitavit in perpetuum predictis emptoribus bona, pura, simplici et irrevocabili donatione facta inter vivos, ratione et causa plurium servitorum que dictus dominus Enrichus a dicto monasterio et a domino priore et a Raimundo Terreni predictis habuisse et recepisse pluries recognovit, renunciavitque super hiis omnibus supradictis dictus dominus Enrichus, scionter et consulte et ex certa scientia, ut dixit legi dicenti venditorem deceptum ultra dimidiam justii pretii posse rescindere venditionem vel agere ad justii precii supplementum et alteri legi que, ex causa ingratitude, donationem posse suadet revocari, et legi dicenti donationem excedentem summam quingentorum aureorum vel solidorum sine insinuatione principis vel iudicis factam, quatenus dicta summa exceditur, non valere, et generaliter omni alii juri, canonico et civili, et terre et loci usui et consuetudini, quibus ipse dominus Enrichus posset venire in aliquo contra predicta vel aliquid predictorum.

Promisit insuper predictus dominus Enrichus, pro se et nomine procuratorio dicte domine Berengarie quo supra, et pro omnibus suis heredibus et successoribus, presentibus et futuris, predictis emptoribus presentibus pro se et nominibus quibus supra recipientibus, de rebus, juribus et aliis omnibus universis et singulis supradictis per ipsum dominum Enrichum venditis superius et concessis, gerere, facere et portare ipsis emptoribus et suis et dicto monasterio bonam defensionem et legitimam guirenciam perpetua ab omnibus amparatoribus, turbatoribus, contradictoribus seu molestiam super eis inferentibus quoquomodo, obligatione omnium bonorum suorum, presentium et futurorum, et dicte domine Berengarie, uxoris sub sue, et sub omni renunciacione pariter et cautela, mandavitque dictus dominus Enrichus, pro se et nomine procuratorio quo supra dicte domine Belengarie, uxoris sue, cum hoc presenti publico instrumento, universis et singulis terras vel possessiones alias et jura usque nunc tenentibus ab ipso domino Enricho et a dicta domina Belengaria uxore sua, ut predicto domino priori et predicto monasterio vel ejus procuratoribus, pro medietate, et dicto Raimundo Terreni et suis heredibus et successoribus, presentibus et futuris, pro alia medietate, vel eorum nunciis respondeant et satisfaciant de predictis.

Insuper, dictus dominus Enrichus super obligatione rerum suarum promisit dictis emptoribus stipulantibus se facturum et curaturum quod dicta domina Belengaria, uxor sua, approbabit, ratificabit omnia supradicta et firma tenebit, mediante publico instrumento vel cum autenticis litteris, et interposito per eam,

ad sancta Dei quatuor Evangelia manu sua propria corporaliter tacta, juramento, quod instrumentum vel litteras sigillo autentico sigillatas, continens seu continentes ratificationem, approbationem seu confirmationem presentium sufficientem, reportabit et reddet suis sumptibus supradictis seu eorum procuratoribus vel certis nunciis. Quod nisi complerentur et attenderentur omnia supradicta per dictam dominam Belengariam, uxorem suam, vel per suos, idem dominus Enrichus promisit predictis emptoribus et suis et dicto monasterio dare, solvere, reficere, emendare et restituere eis et suis et dicto monasterio omne dampnum, omne gravamen, omne interesse et omnes expensas que vel quas predicti emptores vel sui seu dictum monasterium seu eorum procuratores, pro retardatione ratificationis, approbationis seu confirmationis predictarum per dictam dominam Belengariam vel per suos heredes faciendarum, paterentur seu passi essent vel sustinerent in curia vel alias quoquo modo; super quibus dictus dominus Enrichus de Guerardo voluit credi simpliciter verbo eorum vel suorum seu procuratorum eorundem.

Acta fuerunt hec in castro Fanijovis, in presentia et testimonio fratris Guillelmi Amelii, de ordine fratrum Predicatorum, domini Guillelmi Marquesii, rectoris ecclesie de Fanojovis, domini Arnaldi Grimaldi, presbiteri, subcapellani dicti castri Fanijovis, Guillelmi de Felgayrollis, castellani dicti castri pro domino rege predicto, Bernardi de Malaspina, bajuli dicti castri pro dicto domino rege, Poncii de Montelauro, domicelli, Guillelmi de Fenolletto, Arnaldi Arvei, Arnaldi Auterii, Guillelmi Rozaldi, mercatoris, Guillelmi Corteta, Bernardi de Cofinalli, Raimundi de Villario de Naguina, Raimundi Guilaberti, notarii, Bernardi Ysarni, Raimundi Ademarii, Guillelmi Calveti, Petri Calveti, fratrum, Guiloti Normanni, Colini serviencium curie domini regis dicti castri Fanijovis, et magistri Petri Martini, publici notarii dicti castri Fanijovis, qui de verbo ad verbum, duo instrumenta per alphabetum divisa, hinc similia, de omnibus predictis, ad requisitionem contrahentium predictorum, debet conficere, et magistri Jacobi Capella, publici notarii castri Lauriaci pro domino rege predicto, qui hanc cartam recepit, vice ejus et mandato, ego, Bernardus Tornerii, notarius publicus de Cuquo, eandem scripsi juratus in duabus peciis pergameni simul una cum alia junctis, sutis seu conglutinatis, quarum prima pecia in secunda linea incipit *valde* et in ultima linea *Franc inter*, secunda vero pecia incipit in prima linea *minio* et finit in LXXIII^a linea a principio dicte secunde pecie pergameni computanda; et suprascripsi *tenebatur* in LIX^a linea, et in CI^a linea *tenentia*, et in CII^a linea *fratres* a principio dicte prime pecie computanda; item suprascripsi in XIX^a linea *terre est* a principio dicte secunde pecie pergameni computanda. Ego vero, Jacobus Capella, publicus notarius antedictus, me subscribo atque solito signo meo signo. (*signet.*)¹

ORIGINAL : Arch. de l'Aude, II, 327.

1. Sur le résumé écrit au dos, au dernier siècle, Henri de Guérard est appelé *Conseiller du roy de Sicile*.

344

Prouille, 4 mai 1316.

Le procureur de Prouille confirme l'achat, fait par Jean et Raimond Calvet, d'une terre à Massabrac, à condition que le cens dû pour cette terre au monastère, continuera d'être payé.

Anno ab incarnatione Domini M^oCCC^oXVI^o, domino Ludovico, rege Francorum, regnante, m^o nonas iudii, noverint universi quod ego, frater Bernardus Fabri, procurator monasterii Beate Marie de Pruliano, nomine prioris et priorisse et conventus predicti monasterii, laudo et concedo vobis, Johanni Calveti, presenti, et Ramundo Calveti, fratri vestro, de castro Fanijovis, absentis, et omnibus vestris heredibus et successoribus, presentibus et futuris, et vobis, notario infrascripto pro dicto absente stipulanti et recipienti, bonam et firmam quirenciam ab omnibus amparatoribus et contradictoribus semper, ex parte domini cujusdam pecie terre site in decimario Beate Marie de Pruliano, loco vocato *ad Massabrac*, que confrontatur ab altano in ripparia, a circio in tenencia Arnaldi Grimaldi, meridie in via, aquilone in tenentia Guillermi Salvati, vobis et dicto fratri vestro vendite per Andiam, uxorem condam Ramundi Terreni, laboratorem et Arnaldum Terreni et Ramundum Terreni, fratres, ejus filios, de castro Fanijovis, precio quinquaginta librarum turon. parvorum, prout in instrumento dicte vendicionis, inde recepto per notarium infrascriptum, plenius continetur; dans vobis et dicto fratri vestro et vestris licenciam dandi, vendendi, dimittendi, inpingnorandi vel aliter alienandi dictam peciam terre cuicumque volueritis, exceptis sacris clericis et militibus, tamen jure dicti monasterii et dominio in omnibus semper salvo, et salvo jure retentionis, secundum formam juris, et quod de singulis solidis vendicionis dicto predicto monasterio unus denarius, et pignorum unus obolus [solvetur] et salvis et retentis duobus denariis nunc dandis et solvendis, anno quolibet in festo Natalis Domini, dicto monasterio vel ejus procuratoribus, pro censu dicte pecie terre, retento etiam quod si dictum monasterium in dicta pecia terre habebat seu habere debebat, preter dictos duos denarios turon., alium censum, ipsum, cum dictis duobus denariis turon., solvatis et solvere teneamini dicto monasterio vel ejus procuratori, in dicto festo Natalis Domini annuatim, et de foriscapio a vobis et dicto fratre vestro, nomine quo supra, perpaccatum me teneo et contentum.

Quam peciam terre ego, Johannes Calveti, pro me et dicto fratre meo, recognosco vobis, fratri Bernardo Fabri, procuratori, predicto nomine, dicti monasterii, stipulanti et recipienti, me tenere in emphyteosim a dicto monasterio ad censum seu servicium dictorum denariorum turon., vel ad alium censum, si quem habebit in dicta pecia terre, quos promitto solvere dicto monasterio vel ejus procuratoribus, anno quolibet in dicto festo Natalis Domini, sicut dictum est superius.

Actum fuit hoc in dicto monasterio in presentia Ade Fabri, Arnaldi Sabaterii, Arnaldi Vasconis, Bernardi Boerii de castro Fanijovis et magistri Bernardi de Coffinalli, notarii publici castri Fanijovis domini regis, qui presens instrumentum recepit et in protocollo suo registravit et, morte preventus, in formam publicam non redegit; et ego, Matheus Berengarii, clericus juratus magistri Guillermi de Coffinalli, notarii publici domini regis, subrogati dicto notario defuncto auctoritate sibi attributa et concessa per nobilem et potentem virum, dominum Guiardum Guidonis, militem, senescallum Tholosanum et Albiensem, de

materia et protocollo dicti notarii defuncti subscripsi. Et ego, Guillermus de Coffinalli, notarius antedictus, me subscribo et signo. (*signet.*)

ORIGINAL : Archives de l'Aude, H. 371.

343

Prouille, 19 janvier 1324.

Raymond Maurel, prieur de Prouille, confirme l'achat fait par Raymond Bels à la famille Salvat, d'une terre à Massabrac, à condition que le cens dû pour cette terre au couvent, continuera d'être payé.

Noverint universi quod nos, frater Ramundus Maurelli, prior monasterii Beate Marie de Pruliano, nomine nostro et nomine priorisse et tocus conventus predicti monasterii, laudamus, ex parte domini, vobis, Ramundo Bels, mercatori Fanijovis, presenti, et vestris venditionem vobis factam per Johannem Salvati et Finam, ejus uxorem, et per Guillermmum Salvati, dicti loci Fanijovis, de quarta parte. pro indiviso, unius pecie terre site in termino Fanijovis, loco vocato *a Massabrac*, que confrontatur ab altano in ripparia, circio in tenentia Petri Ferra, meridie in tenentia Ramundi Valentis, aquilone in tenentia Petri Brezeyti, precio quadraginta librarum turon., cum publico instrumento de ipsa venditione, ut dicitur, recepto per magistrum Guillermmum de Coffinalli, notarium Fanijovis. Hoc autem facimus tali pacto et condicione quod vos et vestri heredes et successores detis et solvatis dicto monasterio, anno quolibet, in perpetuum, vel suis procuratoribus, pro servicio diete quarte partis, pro indiviso, diete pecie terre, unum denarium turon. una cum duobus denariis turon., quos facitis et facere tenemini, anno quolibet, dicto monasterio pro servicio medietatis, pro indiviso, diete pecie terre, in festo Nativitatis Domini, et sic faciendo, liceat vobis et vestris dietas tres partes diete pecie terre, pro indiviso, dare, vendere, inpignorare et aliter alienare cuicumque volueritis, exceptis sacris clericis et militibus, jure tamen dicti monasterii et dominio in omnibus semper salvo et foriscapio, videlicet de unoquoque solido vendicionis uno denario, et solido pignoris uno obolo, et salvo servicio, scilicet dictis tribus denariis turon. dandis et solvendis, anno quolibet, procuratori dicti monasterii, in festo predicto Natalis Domini, prout superius est expressum; et de foriscapio hujus vendicionis nos tenemus a vobis pro contentis, et erimus inde vobis et vestris boni et legitimi guirentes a cunctis amparatoribus semper ex parte domini, sine dolo.

Quas tres partes, pro indiviso, diete pecie terre ego, Ramundus Bels predictus, recognosco vobis, domino priori predicto, nomine quo supra, stipulanti et recipienti, me tenere in emphiteosim a dicto monasterio sub servicio predicto quod annuatim in perpetuum dicto monasterio vel suis procuratoribus dare et solvere promito. in dicto festo, sicut dictum est superius.

Actum fuit hoc apud Prolianum, anno Domini millesimo CCC°XXXIII°, domino Philippo, rege Francorum, regnante, xiiii° kalendas febroarii, in presenciam et testimonio fratrum Ayeredi de Transuaco, Bernardi Barba, Guillermi Guilaberti dicti monasterii, Bernardi Amorosi, servientis, Guillermi Salvati, majoris diebus, de Fan[^o]ovis], et magistri [Bernardi] Tornerii, publici notarii castri Sancti-Felicis et tocus senescallie Tholosane et Albiensis dicti domini regis, qui hanc cartam de predictis recepit et in protocollo suo registravit; vice cujus et mandato, ego, Robertus Jacqueti, clericus juratus dicti notarii, eandem

scripsi. Ego vero, Bernardus Tornerii, publicus notarius antedictus, me subscripsi et signo meo solito signavi. (*signet.*)

ORIGINAL : Arch. de l'Aude, H, 371.

346

Fanjeaux, 28 avril 1324.

Raymond Sartre, procureur de Prouille, confirme l'achat fait par Raymond Bels à la famille Salvat, d'une pièce de terre à Massabrac, à condition que le cens dû au couvent pour cette terre, continuera d'être payé.

Noverint universi quod ego, Ramundus Sartoris, procurator monasterii Beate Marie de Pruliano, nomine prioris et priorisse et totius conventus predicti monasterii, laudo et concedo ex parte domini, vobis, Ramundo Bels, presenti, et Arnaldo Bels, fratri vestro absenti, castri Fanijovis et vestris et suis venditionem vobis factam per Guillermm Salvati, dicti loci Fanojovis, de medietate ejusdam pecie terre site in termino Fanojovis, loco vocato *a Massabrac*, que tota pecie terre confrontatur ab altano in ripparia, circio in tenentia Ramundi Mathei et heredum Arnaldi Grimaldi, meridie in tenentia Ramundi Calveti, aquilone in tenentia Petri Brezeyti de Villario, precio centum decem librarum turon., cum publico instrumento vendicionis, ut dicitur, recepto per magistrum Guillermm de Goffinalli, notarium Fanijovis. Hoc facio tali pacto et conditione quod vos et dictus frater vester et vestri et sui, anno quolibet, detis et solvatis dicto monasterio vel suis procuratoribus medietatem quatuor denariorum turon., perpetuo in festo Nativitatis Domini, pro servicio medietatis pecie terre supradicte; et sic faciendo, liceat vobis et dicto fratri vestro et vestris et suis dictam medietatem dicte pecie terre dare, vendere, ingignorare vel aliter alienare cuicumque volueritis, exceptis clericis et militibus, jure tamen dicti monasterii ac dominio in omnibus semper salvo, et foriscapio videlicet de unoquoque solido vendicionis uno denario, et solido pignoris uno obolo, et salvo servicio superius expressato dicto monasterio vel suis procuratoribus, anno quolibet, dando in dicto festo, sicut dictum est, et de foriscapio hujus vendicionis a vobis et a dicto absente me reputo pro contento; et ero vobis et dicto absente de predictis bonus guirens a cunctis amparatoribus semper ex parte domini, sine dolo, te, Bernardo Tornerii, notario infrascripto, pro dicto absente stipulante et recipiente.

Quam medietatem dicte pecie terre ego, Ramundus Bels predictus, per me et dicto fratre meo recognosco vobis, fratri Ramundo Sartoris, procuratori, predicto nomine procuratorio quo supra, stipulanti et recipienti, me tenere in emphyteosim a dicto monasterio, sub servicio predicto quod, anno quolibet, dicto monasterio vel suis procuratoribus solvere promitto in dicto festo, sicut dictum est superius.

Actum fuit hoc apud Fanum Jovis, anno Domini millesimo tricentesimo vicesimo quarto, domino Karolo, rege Francorum et Navarre, regnante, quarto kalendas madii, in presencia et testimonio fratris Petri Martra dicti monasterii, Guillermi Junhas, tinctoris, Poncii Stephani Fanojovis et magistri Bernardi Tornerii, publici notarii castri Sancti-Felicis et totius senescallie Tholosane et Albiensis dicti domini regis, qui de predictis hanc cartam recepit et in protocollo suo registravit; vice ejus et mandato ego, Johannes Molini, clericus de Limoso juratus dicti notarii, eandem scripsi. Ego vero, Bernardus Tornerii, publicus notarius antedictus, me subscripsi et signo meo solito signavi. (*signet.*)

ORIGINAL : Arch. de l'Aude, H, 371.

Frère Raymond de Durfort, prieur provincial de Toulouse, achète à Roger de Durfort la maison où S. Dominique a opéré le miracle du feu, afin d'y élever une chapelle en l'honneur du Saint.

Anno Domini M^oCCC^oXLVI^o, domino Philippe, rege Francorum, regnante, die quarta introitus mensis septembris, noverunt universi quod nos, Rogerius de Duroforti, domicellus castri Fanijovis, filius quondam nobilis Guillelmi Bernardi de Duroforti, domicelli castri Fanijovis, et Richa, ejus uxor, non circumventi in aliquo vel decepti. nulla vi vel dolo aut suggestionem alicujus personae ad hoc inducti, sed specialiter et expresse attendentes virtute divina quoddam miraculum factum fuisse in hospicio infrascripto, ad honorem B. Dominici et fidei catholicae, in igne, dum partibus istis Beatus Dominicus contra infideles et haereticos sanctam fidem catholicam praedicabat, cupientes igitur et corde [et] animo affectantes quandam capellam altaris Beati Dominici, ad honorem Dei, Beatae Mariae et omnium Sanctorum et monasterii B. Mariae Pruliani, et in loco ubi dictum miraculum apparuit, fore construendam et perficiendam, idcirco, attenta devotione hujusmodi. pro construendo et faciendo, infra hospitium infrascriptum, quamdam capellam et altare B. Dominici convocati, nunc, animis deliberatis et ex certa scientia et consulte, pro nobis et omnibus nostris successoribus et haeredibus, praesentibus et futuris, vendimus et titulo merao ac perfectae venditionis et irrevocabilis, tradimus in perpetuum et concedimus vobis, religioso viro, fratri Raymundo de Duroforti, majori diebus, ordinis Praedicatorum, nunc provinciali provinciae Tolosanae ipsius ordinis Praedicatorum, ibidem praesenti. stipulanti et recipienti; et ad dictam cepellam ibidem construendam et perficiendam, videlicet quoddam hospitium nostrum situm infra castrum Fanijovis, loco vocato *ad Carreriam militum*, prout confrontatur ex austro in tenentia haeredum Petri Garini, a circio in via publica, a meridie in tenentia Joannis de Cordoano, Bernardi Tardivi, Guillelmi Martini, Raymundi Auriolli et Raymundi Vitalis, ab aquilone in tenentia Raymundi Fabri. Jam dictum autem hospitium sic confrontatum, cum omnibus suis introitibus, exitibus, bastimentis, stillicidiis, aquaeversis, gutanis, et cum omnibus suis dominationibus, laudimii et foriscapiis et aliis deveriis omnibusque aliis juribus, actionibus et pertinentiis suis, undique nobis seu ¹ nostrum alteri et cuilibet nostrum quoquo titulo sive jure pertinentibus, seu pertinere debentibus ullo modo, sic vendimus et tradimus vobis, fratri Raymundo de Duroforti, ex causis praedictis, ut superius est expressum, absque aliqua retentione, modo, conditione et protestatione, quam ibi non facimus nec intendimus facere ullo modo, in nostro proprio jure et proprietate inde nos et nostros penitus evacuan-tes et exuentes; et in vestrum proprium jus et proprietatem ipsam transponimus et transferimus et in locum nostrum atque jus vos totaliter penitus constituimus et in plenam et integram ac corporalem possessionem juris et facti vel quasi dicti hospitii et omnium jurium et pertinentiarum suarum et domini directi, laudimii et foriscapii ejusdem vos mittimus et constituimus, cum hoc praesenti publico instrumento, in perpetuum firmiter valituro, ad faciendum et construendum, ut praemissum est, capellam supradictam.

Hanc autem venditionem, ex causis praedictis, facimus pretio et nomine pretii trecentarum quinqu-

1. Ms: *ut*.

ginta librarum turon., de quibus, ad opus nostrum hujusmodi, recepimus a nobili Assanto de Montesquivo, domicello, domino de Guitalenchis, quadraginta quinque sextaria frumenti censualia et quatuor libras turon. censuales; de quo pretio, in recuperatione frumenti et denariorum consualium praedictorum, a vobis ¹ bene perpaceatos nos tenemus et contentos, renunciantes omni exceptioni dicti pretii, ut est dictum, inde non habiti et non recepti, doli mali et in factum, et spei futurae traditionis et numerationis, doli mali et in factum.

Verum, si forte haec praedieta venditio modo plus valet vel valebit in futurum aut aestimari poterit pretio jam dicto, totam illam magis valentiam, quantumcumque sit vel esse poterit in futurum, damus vobis, solvimus, cedimus, remittimus perpetuo liberaliter et quitamus bona, pura, simplici et irrevocabili donatione, facta inter vivos, absque aliqua retentione, quam ibi non facimus nec intendimus facere ullo modo, et gratis et irrevocabiliter damus tot de dicta magis valentia, facimus vobis et vestris successoribus donationes diversas, divisas et separatas, quot in dicta magis valentia sunt vel esse possunt res vel summae, quatenus nulla summa quandoque aureorum vel solidorum excedat, et quarum donationes singulariter factae [sine] iudicis insinuatione, non pereant ullo modo ²; cedentes insuper vobis, emptori praedicto, ex causa praedieta, et in vos totaliter transferentes perpetuo et irrevocabili ter] omnia jura et singulas voces et actiones, tam reales quam praetorias, medias, sive mixtas, utiles, praetorias civiles atque directas, et alias quascumque quae et quas nobis vel nostrum alteri et cuilibet nostrum in dicto hospitio vel juribus aut pertinentiis ejusdem competunt, pertinent aut competere vel pertinere possint sive debent, quacumque ratione, modo, titulo sive jure. Nam in iis, tanquam in rem vestram propriam, verum dominum, actorem et procuratorem facimus et constituimus de praesenti, nos et nostros de omnibus et singulis supradictis spoliando et denudando penitus, vosque inde totaliter investiendo et in nostrum locum atque his praemissis omnibus perpetuo et irrevocabiliter imponendo, tenore hujus praesentis publici instrumenti, ita quod nihil juris, possessionis utilisve domini seu directi inde apud nos seu nostros retinemus nec in aliquo reservamus, constituentibus insuper nos, conjuges praedicti, loco, vice et vestro precario nomine et pro vobis praedictum hospitium et jura ejusdem interim possidere et quosdam detentores ³ sive ministros esse, donec inde nacti fueritis sive possessionem apprehenderitis corporalem, quam accipiendi, apprehendendi, intrandi, nanciscendi et adeptam deinde retinendi, ad honorem Dei et Beati Dominici, auctoritate vestra propria et vestrorum successorum omnimodam licentiam damus et concedimus plenariam facultatem, quodcumque ⁴ vobis visum fuerit expedire, absque nostri vel nostrorum licentia vel alterius cujuscumque personae, seu curia petita, impetrata minime vel obtenta, et quod dictum precarium possitis revocare et ad vos retinere, pro vestro libito voluntatis; promittentes insuper vobis, emptori praedicto, quod de praedicto hospitio et juribus ejusdem nunquam movebimus nec moveri faciemus vobis vel successoribus litem, quaestionem, controversiam, petitionem vel demandam, per nos vel per aliquam interpositam vel subrogatam personam, occulte vel manifeste, imo vos et successores vestros faciemus in ipso hospitio esse et existere possessores, et de eodem et ejusdem juribus inde vestram vestrorumque successorum omnimodam

—1. Ms : *nobis*. —2. Ce passage est obscur, sans doute parce que le copiste de 1739 a oublié quelques mots dans sa transcription. —3. Ms : *detentiones*. —4. Ms : *quancumque*.

voluntatem facere et etiam agere et experiri et replicare, vosque et vestros successores legitime defendere in iudicio et extra et omnia alia facere gerere et exercere in iudicio et extra, quae verus dominus in rem suam et de bonis et rebus, actionibus et iuribus suis nobis et nemini alteri et cuilibet nostrum competentibus et competi debentibus pleno jure, facere potest et debet, et quae nos laedere in iudicio et extra, ante venditionem praedictam, nec eam revocabimus nec petemus restitutionem in integrum, in solidum vel in parte, ratione minoris pretii vel majoris, aut nobis non soluti aut in nostrum commodum non conversi, etiamsi, occasione venditionis praedictae vel aliquorum praecedentium vel subsequentium, probare possemus nos vel nostros in aliquo esse laesos, imo quittimus vobis de praedicta venditione et suis iuribus universis; bonam defensionem et legitimam guirenciam, perpetuo, nos facimus ab omnibus ibidem amperatoribus et contradictoribus universis, ex parte proprietatis et dominii, et teneri de iuris evictione, universali et particulari, volumus et penitus¹ contra quascumque personas, universitates et loca, in perpetuum, sine dolo, licet nobis non fuerit denunciatum infra legitimum tempus, sub hipoteca et obligatione omnium bonorum nostrorum, praesentium et futurorum, et sub omni renunciatione iuris pariter et cautela; asserentes nihilominus, sub efficacia iuramenti quod super sancta Dei quatuor Evangelia, corporaliter per nos tacta, sponte praestamus, quod nunquam de dicto hospicio per nos supra vendito, nec aliqua parte ejusdem aliquid fecimus, diximus nec, praesenti tempore vel futuro, dicemus vel faciemus nec fieri consentiemus quominus praedicta venditio et omnia et singula supradicta suum robur obtineant inconcussum, imo, si aliquam donationem, cessionem vel alio modo alienationem inde alicui seu aliquibus fecerimus vel in futurum faceremus, (quod absit!) illam vel illas exnunc vel extunc et extunc vel exnunc, expresse et ex certa scientia, in praesenti revocamus et annullamus et nullius valoris et efficaciae pronuntiamus. Et super his, ex certa scientia et consulte, renunciamus legi dicenti venditores deceptos ultra dimidiam justii pretii, posse rescindere venditionem vel agere ad justii pretii supplementum, et legi dicenti donationem, quantumcumque perfectam, posse propter ingratitudinem a donatario revocari, si post eam donanti donatarius sit ingratus, et legi dicenti donationem excedentem summam quingentorum aureorum vel solidorum factam absque insinuatione iudicis, non valere, et legi dicenti quod facienda est denuntiatio emptore venditori, tempore congruo, aut venditor de evictione non teneatur, et alteri legi dicenti non posse agi de evictione nisi demum per sententiam res fuerit evicta, vel si res fuerit evicta per iudicis malitiam, sordes vel errorem vel imprudentiam, vel ob defensoris culpam, vel si mala fides agnoscat, non potest nec debet agi de evictione, et legi dicenti per libellum et ordinem iudicarium causas agi debere et in factum, et legi dicenti quod, si compromiserit, (*sic*) quod si emptor compromiserit et per arbitros contra eum lata fuerit sententia, non potest agere de evictione, et legi dicenti, quod si quis donationem fecerit totius suae substantiae, spei futurae sobolis non habendae, si postea sobolem habuerit, posse donationem revocari, et legi quae dicit quod si quis donationem fecerit, prius posse (*sic*) agere quam ille cui facta est cessio, nisi prius litem fuerit contestatus.

Et ego, dicta Richa, de iure meo, specialiter et expresse, ad plenum certificata et instructa per notarium infrascriptum, et ex certa scientia et consulte, renuncio beneficio senatusconsultus Velleiani² et legi Ju-

1. Ms: *primitius*. — 2. Ms: *vellexani*.

liae de fundo locali et juri hypothecarum et authenticarum : *Si qua mulier* et authenticarum : *Sive a me*, et tandem ambo simul omni alii juri, canonico pariter et civili, scripto extra vel non scripto, condito vel condendo, quo vel quibus possemus venire contra praemissa vel aliquid praemissorum et cui vel quibus nos renunciare oportet, vel de quo certam et expressam oporteret facere mentionem. Praeterea, promittimus nos facturos et curaturos cum effectu quod, ad vestri et vestrorum securitatem, faciemus ratificare, confirmare et approbare praedictam venditionem et omnia et singula supradicta per curiam domini nostri, Francorum regis, et ejus curiales et facere et condere vobis illam securitatem quae in praemissis et ea tangentibus et circa praemissa vobis necessaria fuerint seu etiam ¹ opportuna, ad vestram simplicem requisitionem seu procuratoris vel syndici monasterii B. Mariae Pruliani, sub obligatione et renunciatione quibus supra. Et ita praedictam venditionem et omnia universa et singula supradicta in perpetuum tenere et servare, attendere et complere et non contra facere vel venire per nos vel aliquam interpositam vel subrogatam personam, occulte vel manifeste, de jure vel de facto vel alio quolibet modo, supra sancta Dei quatuor Evangelia sponte promittimus et juramus corporaliter per nos tacta.

Cui venditioni et omnibus universis et singulis supradictis ego, Assantus de Montesquivo, domicellus, dominus de Guitalenchis, expresse consentio et ea omnia laudo, approbo, ratifico et confirmo, remittens, inquam, absolvens atque quitans vobis, fratri Raymundo de Duroforti, emptori praedicto, et successoribus vestris quibuslibet, habens affectum et devotionem ad dictam capellam in dicto hospicio, ubi dictum miraculum, Dei gratia mediante, extitit declaratum, faciendam et construendam, videlicet quidquid juris, actionis vel rationis habebam vel habere debebam aut mihi competebat vel competere poterat in dicto hospicio vel juribus aut pertinentiis ejusdem, ratione donationis vel alterius pacti seu obligationis vel alias quoquomodo, me inde devestiendo et denudando penitus, vosque inde prorsus et plenarie vestiendo, faciens vobis et vestris successoribus, ex causis praedictis, pactum reale perpetuum et generale de non aliquid petendo in dicto hospicio vel ejus pertinentiis, aliquo jure, causa sive modo et de non agendo, pro ipso hospicio, contra vos seu detentores ejusdem amodo, seu referendo in judicio vel extra judicium, questionem. Et ad omnium praemissorum roboris firmitatem habendam, et ex causa praedicta et ex certa scientia, revoco, casso et annullo, quatenus tangit vel tangere potest dictum hospicium, quandam donationem alias mihi factam per Raymundum de Duroforti praedictum, et dictam donationem nullius valoris et efficaciae [esse], quoad praemissa, promitto et declaro, non obstantibus aliquibus clausulis derogatoriis seu aliis quibuscumque in dicta donatione contentis.

Acta fuerunt haec, infra monasterium B. Mariae Pruliani, anno et die quibus supra, in praesentia et testimonio magistri Guillelmi Bernardi, ordinis fratrum Minorum, magistri in theologia, fratris Eliae de Ferreriis, ordinis Praedicatorum, prioris dicti monasterii Pruliani, fratris Guillelmi Graniti, dicti ordinis, prioris conventus Praedicatorum Carcassonae, fratris Bernardi Senherii, fratris Bernardi Gayssie, dicti ordinis Praedicatorum, Bernardi Raymundi de Duroforti, domicelli, majoris diebus, Bernardi de Cumiera ², Johannis Combot, de castro Fanijovis, et magistri Guillelmi Tholosae, de dicto castro, publici auctoritate regia notarii, qui, requisitus, hanc cartam recepit; vice ejus et mandato, ego, Robertus Jaqueti, habitator

1. Ms: *extra*. — 2. Ms: *Cameria*.

ejusdem loci Fanijovis, publicus notarius juratus dicti notarii, eamdem scripsi. Ego vero, Guillelmus Tholosae, publicus notarius, prout supra, hic subscripsi et signavi.

Et ego, frater Laurentius Thoulouze, Ordinis Praedicatorum, de dicto castro Fanojove, haec transcripsi, die 22 junii 1739.

Copie : (en notre possession) faite sur l'original, le 22 juin 1739, par frère Laurent Thoulouze, dominicain du couvent de Fanjeaux.

VIII. BRAM, SAUZENS, VILLASAVARY, LA ILHE

348

Lavaur, 15 mai 1211.

Foulques, évêque de Toulouse, confère à S. Dominique et au monastère de Prouille l'église paroissiale de Bram.

Notum sit omnibus, tam praesentibus quam futuris, hanc paginam legentibus vel audientibus, quod ego, Fulco, Dei gratia Tolosanae sedis episcopus, consilio et assensu M., praepositi S. Stephani, do et concedo ecclesiam de Brom, cum omnibus ad eam pertinentibus, dominabus conversis religiose viventibus ad ecclesiam B. Mariae de Proliano, scilicet Guillelmae priorissae, Alazaiciae, Raimundae Passerinae, Berengariae, et alii Berengariae, et Blancae, et Guillelmae, et Rachardae, dominae de Barbairano, et Guillelmae de Bellopodio, et Curtolanae, et Raimundae Claretae, et Jordanae, et Francischae, et Arnaldae, et Gencianae, et Ermessendae et Arsendae, et Expertae, ut habeant et possideant quamdiu istae praesentes vixerint et jamdictae ecclesiae honorifice provideant, salvo tamen jure episcopali, ita quod decimas et primitias omnes dominae predictae possideant et capellanum domino episcopo praesentent, qui ab eo curam animarum recipiat et dominabus de temporalibus respondeat et episcopo de episcopalibus. Et, ut quod fecimus, ratum perseveret, presentem paginam sigilli nostri munimine roboramus. Datum anno Domini M^oCC^oXI^o, idibus maii.

COPIE: Bibl. Nat., coll. Doat, t. 98, f° 47.

Ibid., ms. français 8674.

IMPRIMÉ: Balme, *Cartulaire de S. Dominique*, t. I, p. 231.

349

1211.

Raymond du Villar abandonne à S. Dominique et au monastère tous les biens qu'ils possèdent à Villasavary.

Manifestum sit omnibus hanc cartam legentibus sive audientibus quod ego, R. de Villario, mea propria ac spontanea voluntate, dono et laudo et concedo Domino Deo et Beatae Mariae et domino Dominico, Oxoniensis canonico, et cunctis fratribus atque sororibus in monasterio de Prolano modo vel in futuro habitan-

tibus, omnes meos honores quos habeo vel habere debeo in toto territorio de Villario, extra castrum, quaecumque sint vel ubicumque sint, terras scilicet cultas vel incultas, casales, malos, vineas, prata, pascua, nemora, aquas, introitum et exitum, oblias et dominationes et quicquid habeo vel habere debeo ullo modo extra castrum praedictum de Villario, in omni territorio praedicto. Et ego, Raimundus de Villario praedictus, ero bonus guirens de omnibus amparatoribus qui ibi aliquid pro me vel ex mea parte ampararent vel peterent vel petere poterant vel putabant. Et hoc laudo, amore Dei et pro redemptione animae meae et parentum meorum, super omnia alia bona mea, tam mobilia quam immobilia, quae habeo vel sum habiturus, ubicumque sint.

Hujus domi praedicti testes sunt: dompnus episcopus Convenarum et dompnus Vitalis, sancti Antonini abbas, et Maurinus, sacrista sancti Antonini, et Bertrandus de Durbanno, archidiaconus, et Guillelmus Clareti, et Dominicus Petri, et Raimundus Petrus de Causlirano, qui hanc cartam scripsit in mense decembris, regnante Christo Carcassonae, [in] Biterrensi et Reddensi et in quibusdam partibus Tholosanis et Albiensibus, et Philippo Francorum rege, et Fulcone Tholosano episcopo, anno ab Incarnatione Domini M^oCC^oXI^o.

COPIE: Bibl. Nat., fonds Doat, t. 98, f° 4.

IMPRIME: Balme, *Cartulaire de S. Dominique*, t. I, p. 257.

• 330

1212.

L'abbé de Sorèze, prieur de Villepinte, et le chapitre de Villepinte donnent à S. Dominique et au monastère de Prouille la directe entre le chemin et le lieu de la Gardiole, confrontant aux dimaires de Villenouvette et de Bram.

(Papiers Rouhard.)

331

Juin 1214.

Alain de Roney, seigneur de Montréal et de Bram, confère à S. Dominique et au couvent certains biens sis à Bram.

Notum sit omnibus hominibus praesentibus et futuris, quod ego, Alanus, dominus Montisregalis et Brom, do et concedo libere et in perpetuum fratri Dominico, Oxomensis canonico, et fratribus et sororibus Deo et Beatae Mariae in Prolano servientibus, praesentibus et futuris, locum ad domum et ad aream et ad ortum apud Bromium. Locus domus terminatur ab altano in hereditate Arnaldi d'Alsona, et a meridie in domo Benefactae et filiorum ejus, a circio in domo Bernardi Ugonis, ab aquilone in via ante januam. Locus areae terminatur ab altano in area del Viver, a meridie in casali Bernardi Rogerii et in area Benefactae; a circio in area Benefactae et in area de Vilaeisclis, ab aquilone in area de Astiferis et in area Bernardi Ugonis. Locus orti terminatur ab altano in hereditate Villarnovar, a meridie in ipsa hereditate, a circio in riparia de Bromatel, ab aquilone in terra Raymundi Boerii. Haec omnia do et concedo libere et in perpetuum, pro remedio animae meae et uxoris et parentum meorum, cum ingressibus et egressibus suis, sicut dominus Rodbertus, capellanus noster, mandato nostro, misit praedictos fratres in possessionem, coram Johanne Montanario, praeposito Montisregalis et R. God, bajulo de Vealmores, et Rogerio de

Cassaina, bajulo de Brom, et Guillelmo Malestricto, bajulo Villanovae, salvo tamen jure domini super praedictis de furto et de forisfacto. Quod ut ratum permaneat omni tempore, praesentem paginam sigilli nostri munimine roboramus. Datum, mense junii, anno Domini millesimo ducentesimo decimo quarto.

COPIE : Bibl. Nat., fonds Doat, t. 98, f° 20, v°.

IMPRIMÉ : Balme, *Cart. de S. Dominique*, t. I, p. 461.

352

3 juin 1219.

Endes, seigneur du Villar, donne au convent de Prouille une rente de blé sur une propriété du Villar.

Noverint praesentes et futuri quod ego, Odo, dominus Vilarii, considerans pium esse abundare visceribus caritatis, et attendens fragilitatem corporis tantam esse quod pauci viam universae carnis ingredientis, transeant quin, ad minus pro venialibus, sit necessarium expiare, credens quod talibus salubre sit subvenire et sit opus misericordiae et etiam per orationes et sacrificia et ea quae transeunt in usus religiosorum et pauperum, poena possit fidelium in purgatorio relevari, Dominum volens habere prae oculis, qui sanat contritos corde et alligat contritiones eorum, cujus proprium est misereri semper et parcere, condescendens miseris fidelium, in honore nominis Ihesu Christi et gloriosae Marie Virginis, confero et assigno abbatiae de Prolano, noviter constructae, et fratribus et sororibus ejusdem loci, tam praesentibus quam futuris, in remissione peccaminum Margaritae, uxoris meae mortuae, et in remissione peccatorum meorum et successorum meorum et omnium fidelium defunctorum, unum modium bladi, medium frumenti, medium ordei, habere annuatim super *le Lausec de Vilario*, ad mensuram forensi castri, tempore messium perpetuo capiendum; ut inde, singulis annis, in die obitus Margaritae per annos singulos revoluto, pro anima ejusdem et omnium fidelium defunctorum in abbacia anniversarium celebretur. Praedictam vero concessionem facio libere, sicut praedictum est, ad voluntatem fratrum et sororum, praesentium et etiam futurorum, perpetuo faciendam; et promitto quod ego et mei successores faciemus, quolibet anno, praedictum bladum reddere et etiam perpetuo pacifice possidere. Si quis vero, ausu temerario, in aliquo contradixerit, ego et mei contra tales nos viriliter oponemus et inde bonam guirentiam faciemus.

Hoc vero factum fuit in praesentia Radulphi Moreti et Drochonis et Amelii de Morterio et Richaudi de Insula et Raymundi de Vilario diachoni et [en] Quatre de Vilario et Petri Sazia, feria secunda, tertio nonas junii, anno Domini millesimo ducentesimo decimo nono, regnante Philippo, rege Francorum. Arnaldus Coti scripsit.

Ad ultimum, ego, Odo praedictus, ut majoris firmitatis robur obtineat, sigillum nostrum apposui instrumento, et ego Bocharus de Marliaco, per me et per successores meos, laudo et concedo jandictam donationem, sicut facta est, in perpetuum valituram, et, ut firmiter et semper inconcussam maneat, sigillum nostrum apposui instrumento.

COPIE : Bibl. Nat., fonds Doat, t. 98, f° 55.

IMPRIMÉ : Balme, *Cart. de S. Dominique*, t. II, p. 326.

Pexiora, 24 mars 1234.

353

Raymond du Fauga, évêque de Toulouse, confère aux religieuses de Prouille, dont il donne la liste, l'église paroissiale de Bram.

Notum sit praesentibus et futuris, hanc paginam legentibus vel audientibus, quod ego, R., Dei gratia Tholosae sedis episcopus, do et concedo ecclesiam de Brom cum omnibus ad eam pertinentibus, dominabus conversis, religiose viventibus ad ecclesiam Beatae Mariae de Proliano, scilicet :

E., priorissae,
 Ricæ,
 Blancae de Redorta,
 Riesendae Costa,
 Emperiae Arizae,
 Gaucelmae de Montepesulano,
 Bernardae de Arlede,
 Ermegardae de Rivensi,
 Ramondae de Tholosa,
 Ugo[nae] Ermegardae,
 Galhardae de Duroforti,
 Luciae de Monte Pesullano,
 Dominicae,
 Blancae,
 Christianae,
 Mariae de Conchis,
 Braidæ de Prulha,
 Geraldæ de Monteregali,
 Gailhardae de Insula,
 Austorgae de Tholosa,

ut habeant et possideant quamdiu istae vixerint et jamdictae ecclesiae honorifice provideant, salvo tamen jure episcopali, ita quod decimas et primitias omnes dominae praedictae possideant, et capellanum domino episcopo praesentent, qui ab eo curam animarum recipiat et dominabus de temporalibus respondeat et domino episcopo de episcopalibus; et, ut quod fecimus, ratum perseveret, praesentem paginam sigillo nostro munimus. Data apud Podiumsiuranum, duodecimo kalendas aprilis, anno Domini millesimo ducentesimo trigesimo quarto.

COPIES : Bibl. Nat., fonds Doat, t. 98, f° 71.

Ibid. Ms. fr. 8671, p. 105, (nombreuses fautes.)

354

Toulouse, le 4 avril 1250.

Sicard Alamann fait restituer au couvent de Prouille la force de Sauzens, au nom d'Alphonse de Poitiers, comte de Toulouse, et de la reine Blanche de Castille.

Noverint universi presentem paginam inspecturi, quod nos, Sicardus Alamanni, vices gerentes illustris domini Alfonsi, comitis Tholose, in comitatu Tholosano, de voluntate et assensu expresso domine Blanche, Dei gratia regine Francie, restituimus foreiam sive locum de Sauzens, cum pertinentiis, que est inter Brom et Villampietam, priorisse et conventui monialium Pruliani, diocesis Tholosane, et ipsarum nomine, fratri Petro Duranti, ordinis Predicatorum, eorum diete domus in spiritualibus et temporalibus gerenti, sicut eam habuerunt quandoque, temporibus retroactis; hoc enim pro salute anime domini comitis Tholose bone memorie fieri voluit domina regina superius memorata. Hanc autem restitutionem sic facimus, servata et retenta in omnibus voluntate dicti domini comitis Alfonsi, comitis Tholose et domine Johanne, comitisse Tholose, uxoris sue, ita tamen quod, quandoque eis vel alteri eorum placuerit predictam foreiam sive locum, cum dictis pertinentiis, recuperare, sine difficultate aliqua, restituant eis vel cui mandaverunt, priorissa et conventus superius memorati; nam sub ista forma facimus restitutionem jamdictam de voluntate et assensu expresso domine regine supradiete.

Acta fuerunt hec ita Tholose, in castro Narbonensi, un die introitus mensis aprilis, regnante Lodovico Francorum rege, et eodem domino Alfonso, Tholosano comite, et Raimundo episcopo, anno M^oCC^oL^o ab Incarnatione Domini.

Testes presentes interfuerunt ad hoc vocati et rogati: dominus R., episcopus Tholosanus, et R., prepositus S. Stephani Tholose, et Raimundus de Dalbs, et Stephanus Caraborda, et Poncius Berengarius, qui erant de consulibus Tholose, et Bernardus Guilabertus et Bonusmanecipus Maurandi, et magister Guillelmus de Punetis, et ego, Bernardus Aimerici, publicus notarius Tholose, qui hanc cartam scripsi.

IMPRIMÉ: dom Vaissète, *Hist. du Languedoc* (éd. Molinier), t. VII, p. 1274.

355-356

Laurac, 26 mai 1256.

Jean de Senantis, châtelain de Laurac, ordonne à Raymond Vasconis, son lieutenant à Montréal, de faire restituer au monastère tous les biens qui avaient pu lui être enlevés dans le dimaire de S. Julien de Bram.

Johannes de Senantis, castellanus de Lauraco, dilecto nostro¹ Raymundo Vasconis, tenenti locum nostrum in castro de Besplas, salutem et dilectionem. Noveritis nos literatam (sic) domini senescalli recepisse sub hac forma:

1. Ms: *suo viro*.

356

Lavaur, lundi après la Purification février 1256 ¹.

Hugues d'Arvis, sénéchal de Toulouse, ordonne au châtelain de Laurac, en vertu des instructions d'Alphonse, comte de Toulouse, de mettre le monastère en possession de tous les biens qu'il avait du temps de Simon de Montfort.

« *Hugo de Arcisio, miles, senescallus Tholosae, dilecto suo Johanni de Senatis, castellano de Lauraco, salutem et dilectionem. Noveritis quod nos habemus a domino nostro comite specialiter in mandatis ut domum B. Mariae de Pruliano teneamus et ab aliis suis subditis teneri faciamus in eadem saysina tam possessionum quam rerum suarum, in qua erat tempore bonae memoriae domini Simonis, quondam comitis Montisfortis, ipsamque domum, cum omnibus bonis, ab injustis gravaminibus et molestiis defendamus, prout ordo dictaverit rationis; et si quid contra justitiam a suis subditis extortum fuerit, ab eisdem² illud restitui faciamus, justitia mediante. Quocirca, praecipiendo mandamus quatenus mandatum super hoc nobis factum, viriliter, cum locus se obtulerit, exequamini loco nostri. Datum apud Vaurum, die lunae post festum Purificationis B. Mariae, anno Domini millesimo, ducentesimo, quinquagesimo quinto. »*

Ideoque praecipiendo vobis mandamus quatenus priorem de Pruliano mittatis in possessionem omnium quae tempore domini Simonis, comitis Montisfortis, predicta domus tenuit et habuit in decimario S. Juliani de Brom. Datum apud Lauracum, septimo kalendas junii, anno Domini millesimo ducentesimo quinquagesimo sexto.

COPIE: Bibl. Nat., fonds Doal, t. 98, f° 103.

357

Prouille, 23 avril 1265.

Raymond, évêque de Toulouse, étant à Prouille le jour de la Saint-Marc, donne au monastère l'église de Saint-Sernin de la Ilhe, située près de Fanjeaux.

Universis Christi fidelibus praesentes litteras inspecturis, frater Raymondus, permissione divina Tholosanus episcopus, salutem et sinceram in Domino caritatem. Noverit universitas vestra, quod nos, attendentes vitam et honestatem priorissae et sororum monasterii de Pruliano, Tholosanae diocesis, ac ipsarum indigentiam advertentes, intuitu pietatis, pro remedio animae nostrae ac praedecessorum necnon etiam et successorum nostrorum, concedimus atque damus eisdem priorissae, sororibus et monasterio irrevocabiliter ecclesiam Sancti Saturnini de Insula, sitam prope castrum Fanijovis, cum omnibus juribus et pertinentiis ad eam spectantibus, et cum omni jure, jurisdictione, cathedralico, visitatione, procuratione ac aliis omnibus juribus, sive spiritualibus sive temporalibus, quae ad nos et ecclesiam nostram in dicta ecclesia pertinent vel pertinere possent, tam ex lege jurisdictionis quam ex lege diocesana vel quocumque alio modo, ab eis et dicto monasterio tenendam et in perpetuum possidendam, nullam portionem nec aliquid aliud in ipsa nobis vel successoribus nostris de caetero reservantes, cum annui fructus et redditus dictae ecclesiae

1. Ancien style; en réalité 1256. — 2. Ms: *eadem*.

sint adeo tenues et exiles, quod summam viginti librarum turon. non excedant ; ita tamen quod dieta ecclesia debitis obsequiis non fraudetur. Datum apud Prulianum. in festo sancti Marchi evangelistae, anno Domini millesimo ducentesimo sexagesimo quinto.

Copie : Bibl. Nat., fonds Doat, t. 98, f° 129.

358

Toulouse, le 14 août 1268.

Frère Raymond du Fauga, des Frères Prêcheurs, évêque de Toulouse, ordonne à Arnaud *de Frazino* de mettre le monastère de Prouille en possession du dimaire de la Ilhe.

Frater Raimundus, permissione divina Tholosanus episcopus, in Christo dilecto magistro Arnaldo de Frazino, salutem in Domino sempiternam. Mandamus vobis firmiter et rogamus quatenus priorem et domum de Pruliano mittatis in plenam possessionem illius decimarii de Insula, prope Fanumjovis, quod eis per sententiam judicastis. De fructibus autem illius decimarii supradicti, perceptis et percipiendis in hoc anno, ordinabitis prout vobis videbitur expedire. Ratum et firmum habemus quidquid per vos ordinatum seu actum fuerit in premissis. Datum Tholose in vigilia Assumptionis B. Virginis, anno Domini M^oCC^oLXVIII.

Copie : Bibl. Nat. Ms. français 8671, f. 120.

359

1267.

Arnaud d'Alzonne vend au monastère de Prouille un casal et un domaine sis à Bram.

(Papiers Rouhart.)

360

1267.

Raymond Marie vend au monastère de Prouille une maison et une yère sises à Bram.

(Papiers Rouhart.)

IX. LA CAPLADE

361

25 février 1214.

Odes Judeus, seigneur de la Caplade, donne à S. Dominique et au couvent un lieu à bâtir en face du four de la Caplade.

Notum sit omnibus hominibus hec audientibus, quod ego, Odes Judeus, dominus terre Caplate, per me et per omnes successores meos, bono animo ac spontanea voluntate et sine omni dolo, in perpetuum dono et trado, sine omni retentu, pro anima matris mee et pro anima mea, ecclesie Sancte Marie de Prolano et Dominico, Oxomensis canonico, et cunctis fratribus et sororibus inde presentibus et futuris, quoddam locale ad edificandum, ante furnum de terra Caplada, cum introitu et exitu ejus, sicut dividitur et bodulatur et vobis ostenditur a terra usque ad celum; et hoc locale predictum affrontat se ab oriente in domo dels Olibas, a meridie in domo Guillelmi Guiffre juvenis, a circio in via publica, ab aquilone in domo furni; totum istud predictum locale, sicut a prefatis affrontationibus includitur, sicut predictum est, in perpetuum dono et trado, sine omni retentu, pro anima matris mee et pro anima mei ipsius, ecclesie Sancte Marie de Prolano pro elemosina, et Dominico, Oxomensis canonico, et cunctis fratribus et sororibus, inde presentibus et futuris, ad suam noticiam; et, cum ista presenti carta semper illis et suis valitura, in bonam et firmam possessionem omnes fratres et sorores, presentes et futuros, inde semper mito, sine omni retentu ad sui noticiam et ad suam voluntatem semper faciendam. Et ego ero illis et suis inde semper bonus guirens de totis amparatoribus bona fide et sine omni dolo.

Testes hujus rei sunt: frater domini Odes, magister Paganus, Guillelmus Arnaldi Gibolevi, Guillelmus Aimerici, frater Rotbertus, Guillelmus Papavi. Facta carta ista v^a kalendas marcii, feria iii^a ab incarnatione Christi M^oCC^oXIII, regnante Philipo, rege Francorum. Arnaldus Sancii de Lauriaco, in solerio qui fuit della Faïs, scripsit.

ORIGINAL: Archives de l'Ordre à Rome.

IMPRIMÉ: Balme, *Carl. de S. Dominique*, t. I, p. 436.

362

Villasavary, le 29 janvier 1315.

Pierre de Bram reconnaît tenir en emphytéose du monastère une terre sise au dimaire de Saint-Pierre de la Caplade, vendue au couvent par Guillaume de Durfort.

Anno Domini M^oCCC^oXV, III° kalendas febroarii, regnante Ludovico, rege Francorum et Navare, noverint universi quod Petrus de Bromio, filius condam Arnaldi de Bromio, de Villario, gratis pro se et suis, recognovit fratri Ramundo Sartre, procuratori monasterii Beate Marie de Pruliano, se tenere in emphiteosim de cetero a dicto monasterio, ex venditione per Guillermum Petri de Duroforti, domicellum castri Fanijovis, facta, quandam petiam terre pro quarta parte dominii dicto monasterio pertinente, pro indivisso cum dicto monasterio, scitam in decimario Sancti Petri Terre Clapate, loco vocato *ad Agales*; et affrontatur ab altano et a circio in tenentia Durandi Raditoris, ad servicia unius oboli turon. censualis solvenda dicto monasterio vel suis, quolibet anno in festo Natalis Domini, que quidem servicia supradicta idem Petrus de Bromio solvere promissit pro se et suis, annuatim in perpetuum, predicto monasterio vel ejus procuratoribus, ut supra dictum est, et alia jura et deveria quancumque ibi evenerint. Actum fuit hoc apud Villarium, in presentia et testimonio fratri (*sic*) Ramundi Trila, Ramundi Rozaldi, de Fanojove, et mei, Arnaldi Belazer, publici notarii castri Villarii pro illustrissimo domino rege predicto, qui hanc cartam scripsi et meo signo consignavi; et in nona linea a prima computanda, suprascripsi *fratri*. (*signet.*)

ORIGINAL: Arch. de l'Aude, II, 371.

363

Villasavary, 29 janvier 1315.

Même déclaration d'Etienne Brezet, de Villasavary.

Anno Domini M^oCCC^oXV^o, III° kalendas febroarii, regnante Ludovico, rege Francorum et Navare, noverint universi quod Stephanus Brezeli, de Villario, gratis pro se et suis, recognovit fratri Ramundo Sartoris, procuratoris monasterii Beate Marie de Pruliano, se tenere in emphiteosim de cetero a dicto monasterio, ex venditione per Guillermum Petri de Duroforti, domicellum castri Fanijovis, facta, quandam petiam terre pro medietate dominii dicto monasterio pertinente, pro indivisso cum Miro de Campolongo et Amelio de Campolongo, domicellis castri Lauriaci, scitam in decimario Sancti Petri Terre Clapate, loco vocato a *Masabrac*; et affrontatur ab altano in tenentia Guillermi Brezeli et a circio in tenentia Petri Brezeli, ad servicia medietatis unius oboli turon. censuali solvenda dicto monasterio, quolibet anno in festo Natalis Domini, que quidem servicia supradicta idem Stephanus Brezeli solvere promissit, pro se et suis, annuatim in perpetuum, predicto monasterio vel ejus procuratoribus, ut supra dictum est, et alia jura et deveria quancumque ibi evenerint. Actum fuit hoc apud Villarium, in presenciam et testimonio fratri[s] Ramundi Trila et Ramundi Rozaldi, de Fanojove, et mei, Arnaldi Belazer, publici notarii castri Villarii pro illustrissimo domino rege predicto, qui hanc cartam scripsi et meo signo consignavi. (*signet.*)

ORIGINAL: Arch. de l'Aude, II, 371.

Même déclaration de Guillaume Brezet.

Anno Domini M^oCCC^oXV^o, III° kalendas febroarii, regnante Ludovico, rege Francorum et Navare, noverint universi quod Guillelmus Brezeti, filius eondam Ramundi Brezeti, de Villario, gratis pro se et suis recognovit fratri Ramundo Sartoris, procuratori monasterii Beate Marie de Pruliano, se tenere in emphyteosim de cetero a dicto monasterio, ex venditione per Guillelmum Petri de Duroforti, domicellum castri Fanijovis, facta, quaudam peciam terre pro medietate domini dicto monasterio pertinente pro indiviso cum Miro de Campolongo et Amelio de Campolongo, domicellis castri Lauriaci, seitam in decimario Sancti Petri Terre Clapate, loco dicto *a Masabrae*; et affrontatur ab altano in riparia et a circo in molendino aque et in riparia, ad servicium medietatis duorum denariorum turon. censualium solvendum dicto monasterio, quolibet anno in festo Natalis Domini; que quidem servicia supradicta idem Guillelmus Brezeti solvere promisit pro se et suis, annuatim in perpetuum, predicto monasterio vel ejus procuratoribus, ut supra dictum est, et alia jura et deveria, quandocunque ibi evenerint. Actum fuit hoc apud Villarium, in presencia et testimonio fratri[s] Ramundi Trila et Ramundi Rozaldi, de Fanojove, et mei, Arnaldi Belazer, publici notarii castri Villarii pro illustrissimo domino rege predicto, qui hanc cartam scripsi et meo signo consignavi; et in secunda linea a prima computanda, razi et sub razura scripsi *Ramundi*. (*signet.*)

ORIGINAL : Arch. de l'Aude, H, 3714.

4. Les actes 362-364 sont écrits sur la même pièce de parchemin.

X. FENOUILLET, FONTLOUBANE, FONTAZELLES, LA VEZOLE ET HONOUS

365

9 février 1212.

Usalguier et Raines, son frère, donnent au monastère toutes leurs possessions sises sur le territoire de Fenouillet, en Razès.

Notum sit omnibus hoc audientibus, quod ego, Usalguerus de Fenoletto, et ego, Raines, frater ejus, et simul ambo, bono animo ac spontanea voluntate et sine omni dolo, per nos et per omnes successores nostros, damus et concedimus et tradimus, sine omni nostro nostrorumque retentu, Domino Deo et Beatae Mariae de Pruliano et omnibus monialibus ibidem nunc et in perpetuum commorantibus, et ibi Deo et Sanctae Mariae servientibus et semper permanentibus, pro redemptione animarum nostrarum et parentum nostrorum, totum quidquid habemus vel habere debemus in territorio de Fenoletto et in terminis ejus, in terris cultis et incultis, pratis, pascuis, aquis, nemoribus et hominibus, et omnia, quae, alio jure, nobis contingunt vel contingere possunt, in praedicto territorio, ut habeant et teneant et semper possideant, ad omnem suam voluntatem faciendam. dictum territorium quod situm est in Narbonensi diocesi, in terra Redesii, et concluditur inter territorium de Fontazellis et territorium de Onelio¹. Et nos erimus inde semper boni guirentes bona fide. Testes hujus rei sunt Pontius capellanus, Raimundus Garda, magister Paganus, Ysarnus Bola, Petrus Boer[ii]. Facta est carta ista v^o idus februarii, feria quinta, anno ab incarnatione Christi MCCXI, regnante Philippo, rege Francorum. Arnaldus Sancii de Lauraco scripsit.

Copie: Histoire manuscrite de Prouille, par le P. Cambefort, p. 45.

IMPRIMÉ: Balme, Cart. de S. Dominique, t. I, p. 277.

¹. Sans doute pour *Onosio* (Honous).

366

Fanjeaux, 27 avril 1212.

Usagner et son frère Raines donnent à S. Dominique et au monastère leur villa de Fenouillet, dans le Razès. Foulques évêque de Toulouse, confirme cette donation.

Noverint universi quod nos, Usalguerus et Raines de Fenoleto, fratres, damus, bono animo et spontanea voluntate concedimus, in redemptionem animarum nostrarum, priorissae et monialibus noviter conversis monitis et exemplis fratris Dominici Oxomensis sociorumque, habitantibus nunc et in perpetuum in castro Fanijovis et in ecclesia Beatae Mariae de Pruliano, Tolosanae diocesis, villam nostram de Fenoleto, Narbonensis diocesis, in Redesio, intus et extra, cum terris cultis et incultis, agris, pascuis, nemoribus et omnibus juribus et pertinentiis suis, jure perpetuo integre possidendam, et dictas priorissam et moniales et, per ipsas et nomine earum, fratrem Dominicum et fratrem Guillelmum Clareti, cum traditione presentis chartae, in possessionem dictae villae mittimus corporalem.

Actum est hoc, anno incarnationis MCCXII, v^o kalendas maii, in castro Fanijovis, in presentia venerabilis patris nostri, Falconis, episcopi Tolosani, et domini B. de Duroforti et domini P. de Tonnenx et domini Isarni de Pruliano et Arnaldi Sancii, qui hanc chartam scripsit, precibus supradictorum.

Et nos F., Dei permissione Tolosanus episcopus, precibus predictorum Usalguerii et Rainis, presentem chartam, in testimonium supradictae piae donationis, sigilli nostri munimine fecimus roborari.

IMPRIMÉ : Balme, *Cartul. de S. Dominique*, t. I, p. 299.

367

Toulouse, 8 octobre 1239.

Raymond du Fauga, de l'ordre des Prêcheurs, évêque de Toulouse, donne à Prouille les dîmes et prémices de Gratalause, Laserre, Radel et Tonneins près Fenouillet.

In nomine Domini nostri Jesu Christi, sit eunctis manifestum indubitatumque futuris quod nos, Raymundus, divina permissione Tholosanus episcopus, donamus et concedimus in perpetuum, pro nobis et pro omnibus successoribus nostris et pro toto conventu ecclesie Tholosane, domui de Pruliano et dominabus sororibus ibidem perpetuo degentibus, et tibi, fratri Raymundo, priori ejusdem domus, pro dicta domo et sororibus supradictis, omnes decimas et primitias qualescumque habemus vel aliquo jure vel racione habere debemus, nomine episcopatus Tholosani, in terris et possessionibus seu aliis rebus atque personis, in decimariis de Gratalausa, et de la Serra et de Radel et de Tonnechis, dantes et concedentes tibi, dicto priori, et successoribus tuis plenariam potestatem agendi et petendi omnes supradictas decimas et primitias, nomine dicte domus, facientes et constituentes te, dictum priorem, dominum et procuratorem in rem tuam, pro dicta domo et sororibus supradictis. Hanc autem donationem et concessionem perpetuo valituram fecimus Tholose, in camera nostra, octavo idus octobris, anno Domini M^oCC^oXXXIX^o. In cujus rei testimonium, presentes literas sigillo nostro duximus roborandas.

IMPRIMÉ : Jean de Réchac, *Vie de S. Dominique*, I, p. 205.

Sentence arbitrale rendue par Pierre de Poaleriis, chanoine-archiprêtre de Narbonne, et Pierre Durand, des Frères Prêcheurs, dans le différend entre l'archevêque de Narbonne et le monastère de Prouille, au sujet des dîmes de Limoux, Taix, Tonneins, Lasserre, Gratelauze, Brazilliac, Fontazelles, Fenouillet, le moulin de Flassan, près Limoux, les héritages de Guillaume Barrau et de Guillaume de Durfort.

In anno Nativitatis Christi millesimo ducentesimo quinquagesimo secundo, regnante rege Ludovico, decimo kalendas julii, pateat universis, tam praesentibus quam futuris, quod, cum controversiae essent inter venerabilem patrem, dominum G., Dei gratia Narbonensem archiepiscopum, ex parte una, et Raymundum, priorem, et Gaillardam, priorissam, totumque conventum monasterii de Pruliano, diocesis Tholosanae, ex altera, tam super ecclesiis et decimis de Limoso, Taxo, Tonenclis, Serra, Gratalausa Brasiliaco, Fontazellis et Fenolletto, quam super molendino quod, nomine dicti monasterii, edificabatur in flumine Atacis, in loco ubi dicitur *Flassianum*, necnon et super haereditate quondam Guillelmi Barravi, notarii de Limoso, et super quadam haereditate quondam Guillelmi de Duroforti, quae est apud castrum de Alagnano, quam etiam super omnibus quaestionibus et quaerelis quae inter partes easdem motae sunt vel moveri possent qualitercumque, usque in praesentem diem, de his omnibus compromiserunt in Petrum de Poaleriis, canonicum et archipresbiterum Narbonensem, et fratrem Petrum Duranti, ordinis Praedicatorum, promittentes, sub poena centum marcharum argenti, solempni stipulatione invicem interposita, se facturos et observaturos in perpetuum quidquid dicti duo arbitri seu arbitratores, de plano et sine omni strepitu iudicii, causa cognita vel non cognita, simul vel separatim, partibus praesentibus vel absentibus aut etiam contradicentibus, dicent, statuent, diffinient vel ordinabunt, jure vel voluntate. Dicti vero arbitri seu arbitratores, visis et auditis ac intellectis petitionibus, responsionibus, juribus et rationibus utriusque partis, praedictas controversias terminaverunt hoc modo :

in primis, ordinaverunt, statuerunt seu voluerunt quod ecclesia de Tonenclis et decimae territoriorum de Tonenclis, de Serra, de Gratalausa et de Cassainhola, sicut inferius affrontabuntur et terminabuntur, sint memorati domini archiepiscopi et successorum suorum in perpetuum. Terminatio autem et confrontatio decimalis de Tonenclis, de Braziliaco et de Fontazellis de coetero sine quaestione erit sicut inferius continetur, videlicet ad collem qui dicitur *de Peraitolo*, est conterminatio decimalium Sancti Stephani de Tonenclis, et Sancti Petri de Rebutino, et Sanctae Mariae de Pruliano, in strata publica qua itur a Monte Regali ad Fanumjovis, ita quod a meridie juxta ipsam stratam, est terra Petri d'en Guy, de Forcia Raimundi Ferrandi, quae terra est in decimali Sancti Stephani de Tonenclis, ab altano, juxta eandem stratam, est terra Ayroveriorum, de dicta Forcia, quae terra est in decimali Sancti Petri de Rebutino, ex parte altera ejusdem strata, ab aquilone est terra Rossellorum, et a circio terra Sancii, de Forcia eadem; quae duae terrae sunt in decimali ecclesiae Sanctae Mariae de Pruliano; et inde, versus Fanumjovis, strata supradicta dividit decimalia Sancti Stephani de Tonenclis, quod est a meridie, et Sanctae Mariae de Pruliano, quod est ab aquilone, usque ad terram Raymundi Marini, de Fanojovis, quae est supra ipsam stratam, prope podium Agudelli; et inde ascendit terminatio dictorum decimalium inter dictam

terram R. Marini, quae est a circio in decimali Sanctae Mariae de Pruliano, et terram Guillelmi Assalliti, quae est ab altano, in decimali Sancti Stephani de Tonenchtis, usque ad radicem dicti podii Agudelli, quae respicit altanum. et protenditur ad semitam quae est inter terram R. Marini de Forcia, ubi dicitur *ad Garri-gam*. quae terra est ab altano, in decimali Sancti Stephani de Tonenchtis, et terram Guillelmi Assalliti quae est a circio, in decimali Sanctae Mariae de Pruliano; et inde procedit dicta terminatio sicut protenditur semita memorata inter terras Pruliani, et Bernardi de Manso et Rossinholorum, quae terrae sunt a parte altani in decimali Sancti Stephani de Tonenchtis, et terras Arveorum quae sunt, a parte circii, in decimali Sanctae Mariae de Pruliano, usque ad terram Marini de Serra, juxta vineas Lacimaris, via media, quae terra remanet in decimali Sancti Stephani de Tonenchtis; et inde inter vineam Petri Arquerii et terram Petri Raymundi Lauri, quam tenet a domino Serre, quae vinea et terra sunt, a parte circii, in decimali Sanctae Mariae de Pruliano, et inter aliam terram ejusdem Petri Raymundi Lauri, quam tenet a Petro de Sancto Michaelc, quae est, a parte altani, in decimali sancti Stephani de Tonenchtis; et inde habent dividi decimalia supradicta reccho, qui est inter terram Bernardi de Brugairol, et vineam Guillelmi d'en Hue, quae terra et vinea sunt a parte aquilonis, in decimali Sanctae Mariae de Pruliano, et inter terram Freserii, de Fanojovis, et pratum domini Serre, et terram Guillelmi d'en Hue, quae terrae et quod pratum sunt a meridie in decimali Sancti Stephani de Tonenchtis; et inde fit protensio decimalium sepedicta prout volvitur idem recchus versus meridiem, inter vineam Petri de Cortaulino, quae est a circio, in decimali Sanctae Mariae de Pruliano, et dictam terram Guillelmi d'en Hue, quae est ab altano, in decimali Sancti Stephani de Tonenchtis; et inde ascendit dicta terminatio usque ad stratam publicam, sicut volvitur idem recchus versus circium, inter dictam vineam de Cortaulino, quae est in decimali Sanctae Mariae, et inter tenentiam domini Serre quae est a meridie, in decimali Sancti Stephani; et inde praedicta strata publica dividit decimalia sepefata sicut protenditur usque ad aliam stratam publicam, qua itur de Serra versus Mirapiscem, ita quod a parte circii, est decimale Sanctae Mariae de Pruliano, et a parte altani est decimale Sancti Stephani de Tonenchtis; inde autem dicta strata publica qua itur de Serra versus Mirapiscem, dividit decimalia memorata sicut protenditur, usque ad pratum Tamanni, quod pratum est inter Montem Bayonem et podium Carbonerium, ita quod a parte circii, est decimale Sanctae Mariae de Pruliano, et a parte altani, decimale Sancti Stephani de Tonenchtis;

inde autem strata publica prope dicta dividit decimale ecclesiae de Brasiliaco, quae est domini archiepiscopi supradicti, in diocesi Narbonensi, in Reddesio, et decimale Sanctae Mariae de Pruliano, quae est in diocesi Tholosana, sicut transit eadem strata ad pedem podii Carbonerii, inter ipsum montem, qui est ab altano, in decimali ecclesiae de Brasiliaco, et vineam Viridariorum et terras Alodiorum et Bernardi textoris forti, quae vinea et terrae sunt, a circio, in decimali Sanctae Mariae de Pruliano, et sicut protenditur ipsa strata usque ad honorem dels Brochas de Fontazellis, qui totus honor est in decimali ecclesiae de Brasiliaco; et ab eodem honore fit divisio decimalium praedictorum sicut protenditur eadem strata, inter podium Comeseure, ab altano, in decimali ecclesiae de Brasiliaco, et vineam Arveorum, a circio, in decimali Sanctae Mariae de Pruliano; et inde sicut protenditur ipsa strata inter vineam Guillelmi Arnaudi de Ferrando, quae est, a parte altani, in decimali ecclesiae de Brasiliaco, et vineam Guillelmi Poncii Rosaudi, quae est, a parte circii, in decimali Sanctae Mariae de Pruliano; et inde sicut protenditur ipsa strata inter vineam Guillelmi

Arnaudi de Ferrando, quae est, a parte altani, usque aliam stratam publicam, quae dicitur de *Ventafarinas*, qua scilicet itur de Fanojovis versus Limosum;

inde autem, prope dicta[m] strata[m] de *Ventafarinas* fit divisio decimalium ecclesiae de Fontazellis quae est in diocesi Narbonensi, in Reddesio, et ecclesiae de Fanojovis, quae est diocesis Tholosanae, inter campum quem vocant *Ysartum Bernardi Torti*, qui campus est, ex parte circii, in decimali ecclesiae Fanojovis et honorem domini de Fontazellis, qui honor est, a parte altani et meridiei, in decimali ecclesiae de Fontazellis; et inde protenditur ipsa divisio sicut descendit semitta Prollanesa versus Fenolletum, usque ad campum Bernardi Ati, et remanente toto ipso campo in decimali ecclesiae de Fontazellis, descendit usque ad recchum qui dicitur de *Barta Rotunda* sive de *Rivotorto*; et inde usque ad stratam qua itur de Fontazellis versus Fanumjovis, ita quod, a parte meridiei, est decimale ecclesiae de Fontazellis, et a parte circii et aquilonis decimale ecclesiae Fanojovis; a strata vero propredicta in antea, versus castrum de Fenolletto, ejus castrae ecclesia cum decimis et primiciis suis et domini archiepiscopi supradicti servetur, sicut est haecenus observatum.

Ordinaverunt etiam, statuerunt et voluerunt dicti arbitri seu arbitratores quod in praedictis territoriis de Tonenehis, de Gratalausa, de Serra, et de Cassainhola, velut superius sunt terminata et confrontata, infra quas conterminationes concluditur etiam locus ille qui dicitur *Montbayo*, memoratum monasterium Pruliani nullas decimas vel primicias petere percipere vel exigere possit, praetextu aliquorum instrumentorum, continentium terras aliquas memoratorum territoriorum esse in terminio Fanojovis; similiter, dominus archiepiscopus vel successores sui nullas decimas vel primicias petere, percipere vel exigere possint extra conterminationes praedictas, praetextu aliquorum instrumentorum continentium terras aliquas esse in terminio vel decimali Sancti Stephani de Tonenehis.

Item, dicti arbitri seu arbitratores terminaverunt, statuerunt et voluerunt, quod praedictus dominus archiepiscopus confirmet monasterio de Pruliano donationem, confirmationes et concessionem ecclesiae Sancti Martini de Limoso cum decimis et primiciis territorii de Limoso et territorii de Taxo, eidem contigui, diocesis Narbonensis, in Reddesio, et cum omnibus juribus suis et pertinentiis, factas per bonae memoriae Berengarium, Arnaldum et Petrum, quondam archiepiscopos Narbonenses, et per faelicis recordationis Conradum et Romanum, cardinales et apostolice sedis legatos, et de hac confirmatione suas patentes literas concedat priorissae seu conventui memoratis.

Item, ordinaverunt, statuerunt et voluerunt dicti arbitri seu arbitratores ut molendinum quod, nomine monasterii de Pruliano, edificabatur in flumine Athacis, in loco ubi dicitur *molinare Sancti Petri de Flassiano*, dictae moniales libere construant et edificent, juxta conditiones et pacta contenta in instrumentis exinde confectis inter monasterium Pruliani et abbatem et conventum Electensem. Censum autem annuum, scilicet duodecim sextaria frumenti et duodecim sextaria ordeï, quae tenebatur dare monasterium Pruliani memoratis abbati et conventui Electensi, reddat et solvat de coetero, ex jure cesso eidem domino archiepiscopo a dictis abbate et conventu Electensi, ex causa permutationis factae inter ipsos, in festo Beatae Mariae de Augusto, idem monasterium Pruliani domino archiepiscopo supradicto et successoribus suis; et ultra, sex sextaria ordeï, ratione paxeriae ac rippae a parte Marellani concessae de novo ab ipso domino archiepiscopo eidem monasterio Pruliano, ita quod, pro censu annuo dicti molendini, memoratum monasterium Pruliani

solvat et reddat, annis singulis, domino archiepiscopo et successoribus suis, in festo praedicto, apud Limosum, decem et octo sextaria ordei boni et pulcri, et duodecim sextaria frumenti boni et pulcri, ad rectam mensuram Limosi. Dictum autem molendinum tenebit in emphiteosim de coetero monasterium Pruliani a dicto domino archiepiscopo et successoribus suis, nec ipsum poterit alienare vel distrahere, sine consilio et assensu domini archiepiscopi et successorum suorum, laudimio et foriscapio eis salvo. Paxeriam autem dicti molendini possit monasterium Pruliani libere ponere, transponere, aedificare ubi voluerit per totam ipsam aquam, et per totam rippam a parte Marcellani; dominus autem archiepiscopus faciat dictis monialibus, si voluerit, instrumentum concessionis in emphiteosim, juxta conditiones praedictas.

Item, ordinaverunt, statuerunt, et voluerunt dicti arbitri seu arbitratores quod monasterium Pruliani habeat et retineat libere totum illud quod Guillelmus Barravi, quondam notarius Limosi, emit in podio de Adynauta, videlicet omnes tenentias haeremas et condirectas de podio de Adynauta, sicut aqua vertitur sive stillat apud Bayart, et omnes combas de Bayart, scilicet a vinea Raymundi Esenderii et ejus fratris Bernardi ad census; illud autem quod dictus Guillelmus Barravi habebat in dicto podio de Adynauta, sicut aqua vertitur sive stillat versus decimale de Vallusio, sit domini archiepiscopi Narbonensis, prout dictus Guillelmus Barravi dimisit eidem in suo ultimo testamento.

Item, de haereditate Guillelmi de Duroforti, quam habebat apud Alagnanum, ordinaverunt, statuerunt et voluerunt dicti arbitri seu arbitratores quod sit in voluntate et in bona misericordia domini archiepiscopi si velit dictis monialibus aliquam elemosinam inde facere, sed non possit ad hoc compelli invitus. Acta sunt haec apud Narbonam, in domo archipraesbiteri Narbonensis, in praesentia et testimonio fratris Helie, prioris fratrum Praedicatorum Narbonae, Ademarii de Securio, et Aymerici de Leone, fratrum ejusdem ordinis, Guillelmi Petri, officialis Narbonae, magistri Stephani de Porta, jurisperiti, Ruthenensis dioecesis, Petri Raymundi Bedocii, vicarii, et Bernardi de Crosis, scriptoris curiae domini archiepiscopi Narbonae, Guillelmi Augerii, Ermengaudi de Transvilla, Raymundi, scriptoris, et Stephani Recordi, clericorum.

Postea vero, anno et rege regnante quo supra, octavo kalendas julii, nos, prior et priorissa et conventus de Pruliano, superius memorati, universa et singula supradicta grata et accepta habentes, laudantes et liberaliter approbantes, per nos et successores nostros, promittimus firma et inconeussa tenere, servare perpetuo et implere, instrumento praesenti sigilla nostra mandantes appendi, in testimonium et firmitatem omnium praedictorum. Actum est hoc in ecclesia Beatae Mariae de Pruliano, in praesentia et testimonio Petri Uthbaldi de Garmasia, Egidii de Belvezer et Petri Miri de Brasiliaeo, capellanorum, et Guillelmi Sedelli de Fontazellis capellani, Guillelmi Siguari, militis de Rocafera, Hugonis de Alagnano, bajuli domini archiepiscopi, Guillelmi Augerii, notarii, Arnaldi Vedelli, et Arnaldi de Dia, Guillelmi Boneti, Petri de Burlacio, Raymundi Fureti, Dominici Fabri, Petri de Babono, Guillelmi Siceredi et Petri Carpentini, fratrum seu conversorum ordinis Praedicatorum.

Postmodum autem, anno Domini et rege regnante quo supra, nono kalendas augusti, nos G., Narbonensis archiepiscopus supradictus, omnia supradicta et singula grata et accepta habentes, laudantes et liberaliter approbantes, per nos et successores nostros, promittimus firma et inconeussa tenere, servare perpetuo et implere, in robur et testimonium omnium praedictorum, praesenti publico instrumento sigillum, nostrum mandantes appendi. Actum est hoc in porticu palatii domini archiepiscopi memorati, in praesentia

et testimonio Guiraudi de Narbona, sacristae minoris Sancti Pauli, Petri de Villalonga et Petri de Ferralibus, jurisperitorum, Guillelmi de Vidiliano, capellani de Oviliano, et fratris Guillelmi de Mesino, ordinis Praedicatorum.

Volumus autem et concorditer convenimus nos, archiepiscopus, prior et priorissa conventusque praedicti, quod si nostra sigilla huic publico instrumento appensa, casu aliquo viciarentur vel etiam frangerentur, praesens instrumentum nihilominus obtineat firmitatem.

Ego vero, Stephanus Rainaudi, pro domino archiepiscopo Narbonensi notarius, qui omnibus interfui supradictis, de mandato utriusque partis, haec omnia scripsi.

COPIE: Bibl. Nat., fonds Doat, t. 98, f° 95.

369

28 mars 1267.

Raymond Isarn, de Fanjeaux, vend au monastère toutes ses possessions à Fontloubane.

Anno Incarnationis dominice millesimo CC°LX° septimo, v kalendas aprilis, rege Ludovico regnante, testimonio hujus presentis publici instrumenti sit notum et manifestum omnibus universis et singulis, tam presentibus quam futuris, quod ego, Ramundus Ysarni, dictus *de Monte-Olivo*, de castro Fanijovis, per me et omnes meos heredes et successores, presentes et futuros, non utique circumventus in aliquo nec inductus ad hoc dolo aut vi vel suggestionem alicujus persone, sed mea propria ac spontanea voluntate, absque omni meo meorumque unquam retentu et exceptione, quam non facio nec excoquito ibi, vendo et titulo firme, mere, pure, simplicis et irrevocabilis vendicionis trado nunc et imperpetuum sorori Blaque de Aniorto, priorisse nunc monasterii Beate Marie de Prolhano, ordinis Predicatorum, et toti conventui ejusdem monasterii, presenti vel futuro, nunc absentis, et vobis, fratri Petro Regis, dicti ordinis, priori dicti monasterii, presenti, pro ipsis et earum nomine atque utilitate et dicti monasterii et vestrorum omnium successorum solempniter stipulanti et recipienti, universum jus meum et totum quicquid juris vel rationis habeo et habere debeo, aliquo modo, vel ego et antecessores mei visi sumus unquam habere et tenere, vel aliquis pro nobis et nomine nostro in omnibus illis terris, contentis infra limitationes infrascriptas, heremis atque cultis, et sitis in terminio dicti castri, in loco vocato *a Font Lobana*, vel contra detinentes aliquid in dictis terris liberis et immunibus penitus ab omni alia obligatione, dominio et inquietatione, et laudimia, foriscapia, jurisdictionem et senhorium et quicquid aliud juris vel rationis vel domini, ut dictum est, michi pertinet vel pertinere debet aliquatenus in dictis terris vel pro ipsis et contra detinentes aliquid ibidem supradictorum. Que confrontantur ab altano in via, et a circio similiter in via, a meridie in rivali de Fonte Lobana et aquilone in rivali de Fonte Laufredo. Jamdictas terras omnes, comprehensas infra dictas limitationes et si quos alios habent vel debent habere confines seu confrontationes, et universum jus meum et dominium, ut predictum est, nunc vobis, predictis omnibus, et dicto monasterio vendo et trado et de meo omni proprio jure et proprietate inde me et meos penitus evacuans et exuens, in vestrum proprium jus et proprietatem atque dominium et dicti monasterii semper transfero et transpono, et vos investio et in plenam, integram ac corporalem possessionem juris et facti, hodie et deinceps, cum hoc presenti publico instrumento, vobis et

vestris successoribus et priorisse et conventui ac dicto monasterio supradictis perbenniter profuturo et validuro, vos immitto irrevocabiliter et constituo sine fine; et hoc, precio octingentorum solidorum tolos. honorum et percurrentium, quos a vobis, dicto domino priore, nomine quo supra, bene et plene habui et recepi, de quibus et de predicta vendicione per vos peccatum me teneo pariter et contentum, renunciens omni exceptioni non solute et non accepte et non numerate peccunie, et doli mali et in factum, et hanc predictam vendicionem facio vobis pure et sine omni condicione, ut predicatur, et cui seu quibus volueritis donare, dimittere, vendere, impignorare vel aliter qualicumque modo transferre vel alienare, et pro omnibus vestris voluntatibus faciendis, omni tempore. Ideoque, ab hac die in anthea, teneatis predicta omnia et habeatis, titulo predictae emptionis a vobis facte, omnemque vestram voluntatem in eis et ex eis, sine meo et cujuscunque reblaudimento, ut de vestro proprio et dominicato, qualicumque modo vobis deinceps placeat, semper faciatis et dicatis; nam omnia jura, excepciones, oppositiones, nomina et voces et actiones omnes meas mixtas, prethorias et civiles, utiles et directas, et alias quascunque, michi vel meis competentes et competituras, adversus quaslibet personas, in predictis et pro predictis, nunc vobis cedo et in vos et dictum monasterium et suos ipsas transfero et transpono, et vos et successores vestros, priorissam et conventum ac monasterium supradictos in predictas veros dominos et procuratores constituo ut in rem vestram, in locum meum atque jus totaliter vos ponendo. Verumtamen, si forte hec predicta vendicio aliquid amplius valet vel de cetero valuerit, ultra prefinitum precium, illud totum, quicquid sit et quantumcunque, cum plena et irrevocabili donatione, facta inter vivos, certioratus super hoc bene et consulte de ipsa magis valencia tam de jure pariter quam de facto, dono liberaliter et remitto in perpetuum Domino Deo nostro Omnipotenti et Beate Marie Virgini, matri ejus, et omnibus sanctis et dicto monasterio et suis et vobis, predicto domino priori, nomine quo supra stipulanti, amore ipsius Dei et pietatis intuitu ac elemosine, ac devota mente et libera ad hoc adductus, renunciens insuper omni legi, omni jure, tam canonico quam civili, omni consuetudini et specialiter illi legi per quam donatio ex causa ingratitude vel aliis causis potest revocari, et alteri legi que dicit venditorem deceptum ultra dimidiam justici precii, posse rem venditam petere vel agere ad justici precii supplementum, et omni alii juri per quod possem juvari ad infringendum predicta vel aliquid predictorum vel vobis possem nocere, vel cui expresse me renunciare deberet, vel de quo certam et expressam deberet fieri mentionem, asserens et promittens, bona fide, quod nunquam feci vel faciam nec fieri vel dici consentiam quo minus predicta firma permaneant et plenam vobis obtineant firmitatem. Preterea super omnia bona mea et jura ubique, mobilia et immobilia, per me et meos, teneor et promitto vobis et dicto monasterio de predictis facere bonam et firmam guirentiam, perpetuam et legalem, ab omnibus amparatoribus, turbatoribus vel ablatoribus vel amparare vel contradicere volentibus, et juris evictione sine dolo. Hujus rei testes sunt fratres ordinis Predicatorum, Petrus de Basato, Guillelmus de Mesi et Petrus Barravi, presbiteri, Bernardus de Pod[i]o, Geraldus de Podio, procuratores dicti monasterii, Ramundus Johannis, majordiebus, et Jacobus Fureti, layei, Poncius de Villario, Ysarnus Serviens, Ramundus de Turribus et ego, Guillelmus Nuncius, publicus notarius in dicto castro Fanijovis pro domino Alphonso, comite Tholosano, qui hanc cartam scripsi et signo meo consignavi.

370

Alaigne, 19 août 1278.

Pierre de Montbrun, archevêque de Narbonne, donne au monastère de Prouille l'église de Fontazelles et les chapelles de Saint-Martin et de Saint-André à Fenouillet et Fontazelles, dans le Razès et le diocèse de Narbonne.

In nomine Domini, amen. Quoniam illos qui corpore diu nocturne laborantes, cultui divino se totaliter mancipantur, favore debemus prosequi speciali, ideo nos, Petrus, miseratione divina sancte Narbonensis ecclesie archiepiscopus, attendentes quamplurima charitatis opera, que in monasterio B. Marie de Pruliano, Tholosane diocesis, olim a Beato Dominico constructo, continuo exercentur, sicut relatu multorum fidedignorum audivimus frequenter et nos etiam experimento didicimus, dictorum bonorum operum participes effici cupientes, in remissionem nostrorum predecessorum et nostrorum peccaminum, gratis et spontanea voluntate, pro nobis et successoribus nostris, damus et conferimus et in puram ac perpetuam etiam elemosynam assignamus prefato monasterio de Pruliano, priorisse et conventui sororum inclusarum monasterii ejusdem, sub cura fratrum ordinis Predicatorum ibidem degentium, [et priori] vice ac nomine predictorum priorisse et conventus recipienti, ecclesiam S. Andree de Fontazellis et de Fenolletto, sitam in Reddesio, in diocesi Narbonensi, cum capellis S. Martini et S. Andree, que in eisdem castris seu villis existunt, cum decimis, primitiis et omnibus aliis juribus, proventus et pertinentiis ad nos vel ad dictam ecclesiam seu ad capellas, de jure vel de consuetudine, pertinentibus et pertinere debentibus, ita quod, cedente vel decedente Arnaldo Aycii, rectore nunc ecclesie predictae, ecclesia predicta omnino cadat vel transeat in usus vestros ac monasterii supradicti, congrua tamen vicarii perpetui ad praesentationem nostram per nos et successores nostros ibidem instituendi, sustentatione reservata, ejus vicario ad sui provisionem, et ut inde episcopalia jura possit et debeat persolvere et alia onera omnia supportare, que hactenus rectores ecclesie ejusdem facere et prestare consueverint et facere etiam tenebantur de redditibus seu proventus ecclesie ejusdem, priusquam de decimario dicte ecclesie extrahantur, quinque modios bladi, duos scilicet frumenti et tres ordeï, et quinque modios vini puri aut quadraginta saumatas vindemie, prout de decimario dicte ecclesie communiter¹, si hoc magis idem vicarius duxerit eligendum, mortalagium insuper cum carnalagio et his quae nomina carnalagii in Reddesio vulgariter nuncupantur et censentur, et oblationes altarium ecclesie seu capellarum assignamus; quibus exceptis, ceteri omnes fructus ac proventus ac totum illud quod nos vel rectores ecclesie predictae ibidem antea temporaliter tenebamus, ad dictum monasterium pertineant et pertinere debeant, pleno jure, ad suam suorumque voluntatem nunc et in perpetuum faciendam.

Si vero predictae vini et bladi quantitates de redditibus seu proventus ecclesie prefate non possent, casu aliquo, provenire, aliunde de bonis monasterii dicti vicarii, preter praesentationem, quam ad nos semper volumus pertinere, ac ceteris juribus episcopalibus nobis et successoribus nostris integraliter reservatis in ipsis ecclesia et capellis, ad prestandas juxta premissam ordinationem per vicarium memoratum /////. Et ut predicta donatio dicto monasterio perpetua maneat firmitate subnixâ, nos, archiepiscopus

1. Le copiste a omis le verbe de cette phrase; mais le sens en reste assez clair pour qu'on puisse suppléer le mot oublié.

praedictus, promittimus vobis, fratri Arnaldo praedicto, priori de Pruliano, quod dictam donationem laudari et approbari faciemus per capitulum Narbonense. Facta fuit haec donatio apud Alanhanum, in Redesio, anno Nativitatis Christi M^oCC^oLXXVIII^o, Philippo, Francorum rege, regnante, videlicet xv kalendas decembris, in presentia et testimonio magistri Raymundi de Pellano, archidiaconi Redesii in ecclesia Narbonensi, magistri Guillelmi Barravi, archidiaconi Agathensis, domini Rogerii de Duroforti, militis, magistri Arnaldi de Conchis, fratris Raymundi Barravi, fratris Bernardi de Pinu, ordinis Praedicatorum, magistri Raymundi de Aladerno, archipresbyteri de Reddesio inferiori, magistri Petri Garini, notarii de Fanojovis, Joannis de Deo, rectoris ecclesie de Traussano, magistri Guillelmi de Villarubea, rectoris de Villasicca, Aymerici de Amiliano, sub quorum testimoniis et presentia, prefatus archiepiscopus omnia jura in dicta ecclesia archidiacono et archipresbytero Reddensibus de jure vel de consuetudine spectantia, solvenda per vicarium sepefate ecclesie deseruit, et magistri de Muroveteri, publici domini archiepiscopi Narbonensis notarii, qui predictis omnibus interfui et de mandato prenominati domini archiepiscopi, predicta scripsi et ad requisitionem prefati prioris de Pruliano, in formam publicam redegi, et meum signum posui consuetum. Ad majorem autem predictorum firmitatem, et ut major fides de prescriptis et plenior habeatur, nos, prefatus archiepiscopus, huic publico instrumento nostrum sigillum appendi jussimus et apponi.

COPIE : Bibl. Nat., Ms. fr. 8671, f° 125.

371

Narbonne, 18 décembre 1278.

Le chapitre de Narbonne approuve la donation des églises de Fontazelles et de Fenouillet, faite par l'archevêque Pierre de Montbrun, au monastère de Pronille.

Noverint universi praesentes literas inspecturi, quod nos, capitulum Narbonense, videlicet Petrus Raymundi archidiaconus Narbonensis, magister Guillelmus Folquerii, archidiaconus Corbariensis, Stephanus Amelii, praecentor, magister Bernardus Bellini, sacrista, Arnaldus de Vallibus, succentor, magister Pontius de Alsona, et magister Raymundus Barbelli, canonici Narbonenses, viso et diligenter inspecto tenore instrumenti donationis seu concessionis factae per reverendum in Christo patrem, dominum Petrum, Dei gratia archiepiscopum Narbonensem, monasterio de Pruliano, diocesis Tolosanae, et priorissae et sororibus inclusis monasterii ejusdem de ecclesia parrochiali Sancti Andreae castrorum seu villarum de Fontazellis et de Fenolletto, cum capellis Sancti Andreae et Sancti Martini, quae in eisdem castris seu villis existunt, cum decimis et primitiis earundem, sustentatione ejusdem vicarii perpetui reservata, sicut in eodem instrumento plenius continetur, dictam concessionem et donationem, gratis et spontanea voluntate, deliberato consilio, laudamus et approbamus et ex certa scientia nostrum praestamus assensum, et ad majorem hujus rei firmitatem, sigillum capituli nostri praesentibus duximus apponendum. Datum Narbonae, xv kalendas januarii, anno Nativitatis Christi M^oCC^oLXXVIII^o.

COPIE : Bibl. Nat., ms. fr. 8671, p. 125.

372

13 mars 1292.

Julien Rica et plusieurs membres de sa famille vendent à Guillaume Corteta une pièce de terre à Fontloubane. Le procureur du monastère de Prouille approuve cette vente.

Anno Domini M^oCC^oXC^o secundo, noverint universi quod ego, Julianus Rica, et ego, Arnaldus Rica, et ego, Petrus Faia, et ego, Raimundus Rica, filius quondam Arnaldi Rica, de Morterio, non coacti vel decepti ab aliquo, set gratis ac spontanea voluntate et bono animo, per nos et omnes heredes et successores nostros, presentes et futuros, vendimus et titulo pure et perfecte vendicionis et irrevocabilis tradimus et concedimus vobis, Guillelmo Corteta, mercatori castri Phanijovis, et omnibus heredibus et successoribus vestris, presentibus et futuris, unam peciam terre nostram, sitam in decimario B. Marie de Pruliano in loco vocato *ad Fontemlobanam*, confrontatam ab altano in tenentia magistri Petri Garini, de Phanojovis, mediante via communi, circio in tenentia Arnaldi Cassanha, de Morterio, meridie in brugueria, aquilone in tenentia nostra. Jamdictam peciam terre, sic confrontatam, cum omnibus suis juribus et undique pertinenciis et introhitibus et exhibitibus suis, nunc vobis et vestris vendimus, ut dictum est, in perpetuum, et in bonam et corporalem possessionem juris et facti vel quasi, cum hoc publico instrumento, vobis et vestris in perpetuum valituro, vos mitimus et constituimus sine fine, precio videlicet xv solidorum tolos., de quibus et de predicta venditione bene a vobis perpaccatos nos tenemus et contentos, renunciantes omni exceptioni non numerate et non accepte pecunie et dolo mali et in factum. Verum, si forte hec predicta venditio plus valet vel deinceps valebit, ultra prenommatum precium, illud totum prevalens, cum plena et irrevocabili donatione inter vivos facta, nunc vobis et vestris liberaliter damus in perpetuum et remittimus, renunciantes omni juri, omni legi, omni consuetudini et usui terre, et specialiter illi legi que dicit quod si venditor in venditione deceptus fuerit ultra dimidiam justii precii, quod possit revocare vendicionem vel agere ad justii precii supplementum, et alteri legi dicenti donacionem, ex causa ingratitudinis, revocari posse, et generaliter omni juri cum quo possemus venire contra predicta vel aliquid predictorum, et cui nos expresse renunciare oporteret vel de quo certam et expressam oporteret fieri mentionem. Preterea, super omnia bona mea juraque, mobilia vel immobilia, ubique presentia et futura, tenemus et promittimus de predicta pecia terre facere vobis et vestris bonam et firmam guirentiam perpetuo ab omnibus amparatoribus, excepto dominio et juris evictione, unde teneri volumus in perpetuum sine dolo.

Item, ego, frater Johannes Salomonis, procurator monasterii B. Marie de Pruliano, nomine prioris et priorisse et conventus predicti monasterii, laudo vobis, Guillelmo Corteta predicto, et omnibus heredibus vestris, presentibus et futuris, bonam et legalem guirentiam semper ab omnibus amparatoribus, ex parte domini predictae pecie terre et jurium suorum, sine vestri vestrorumque dolo, dans vobis et vestris, nomine quo supra, licenciam dandi, vendendi, alienandi, impignorandi predictam peciam terre cuicumque volueritis, exceptis clericis et militibus, salvo tamen jure et dominio dicti monasterii et quod de singulis solidis vendicionis detur predicto monasterio i denarius et pignoris obolus, et salvo servitio scilicet una emina frumenti censuali, ad mensuram Phanijovis, dauda et solvenda in perpetuum annuatim predicto monasterio velejus procuratoribus, in festo B. Marie augusti, pro servicio pecie terre predictae; et de foriscapio me teneo bene per-

paceatum. Actum fuit hoc xiii die introhitus mensis martii, Philippo, rege Francie, regnante, Hugone episcopo Tholosano.

Hujus rei sunt testes : frater Raimundus Johannis, conversus dicti monasteri, Arnaldus Martini, Germanus Johannis, Arnaldus Piquelli, de Phanojovis, Poncius Oliba, Petrus Oliba, de Ursancio, Johannes Lauriaci, de Serra, Guillelmus Pigtavini, de Forcia Raimundi Ferrandi, et Jacobus Capella, notarius publicus Lauriaci qui materiam hujus carte receperat, vice ejus, de auctoritate domini senescalli Tholosani, ego, Arnaldus Martini, notarius publicus Castrinovi, secundum tenorem materie notate per dictum notarium, quam inveni non cancellatam. prout melius et fidelius potui, hanc cartam in publicam formam redegi, et signum meum apposui. (*signet.*) Et ego, Jacobus Capella, notarius predictus, me subscribo et solito signo meo signo. (*signet.*)

ORIGINAL : Arch. de l'Aude, H, 373 (deux exemplaires).

373

Anagni, 3 juin 1295.

Jean de Montfort, camérier du royaume de Naples, confirme d'avance la vente des possessions de Fontazelles et de la Vezole, que comptent faire au prieur de Prouille ou à toute autre personne, sa sœur Eléonore de Montfort, comtesse de Vendôme, et son beau-frère Jean, comte de Vendôme.

Noverint universi presentes litteras inspecturi, quod nos, Johannes de Monteforti, Squilacii et Montiscaveosi comes, et regni Sicilie camerarius, ratam et gratam gerimus venditionem et alienationem quamcumque faciendam per virum nobilem, dominum Johannem, comitem Vindocinensem, et per dominam Helionorem de Monteforti, comitissam, uxorem suam, carissimam sororem meam, de redditibus, possessionibus et juribus omnibus que habent et tenent et possident in Fontazellis et la Vezola, que venerunt eidem sorori nostre de communibus bonis paternis et maternis, quibuscumque personis illa vendere voluerint, tam priori sacri monasterii Prulianensis quam aliis quibuscumque, et presentes litteras fieri fecimus, sigillo nostro pendenti munitas. Datum Ananie, anno Domini M^oCC^oXC^o quinto, et die tertia junii.

IMPRIMÉ : *Hist. du Languedoc*, t. VI, p. 924.

374

24 août 1295.

Eléonore de Montfort, comtesse de Vendôme, confirme la vente de Fontazelles et de la Vezole faite par son mari, Jean de Vendôme, au monastère de Prouille.

Patheat universis, presentibus et futuris, quod nos, Helienor de Monteforti, uxor nobilis viri, domini Johannis, comitis Vindocinensis, filia eandem nobilis viri, domini Philippi de Monteforti, et domine Johanne de Leves, uxoris ejusdem, de voluntate et expresso concensu preffati domini Johannis virique nostri, visaque et inspecta in hiis utilitate nostra manifesta, certiorataque de jure nostro, venditiones per dictum dominum Johannem, virum nostrum, factas de villis seu castris de Fontasellis et de Vezolla, sitis in Reddesio, in senes-

callia Carcassone. et de omnibus juribus que habemus in predictis villis seu castris et eorum pertinentiis, territoriis ac districtu, religioso viro, fratri Arnaldo Seguerii, priori monasterii Beate Marie de Prolhano, Tholosane diocesis, et priorisse ac conventui sororum monialium inclusarum predicti monasterii et earum in dicto monasterio successoribus, presentibus et futuris, sicut in instrumentis venditionum predictarum inde confectis per manum magistri P. Audini, notarii publici nobilium virorum, dominorum Guidonis de Leves, domini Mirapiscensis, Johannis de Monteforti et Bernardi de Convenis plenius continetur, per nos et nostros heredes, presentes et futuros, laudamus, approbamus, ratificamus atque ratas et firmas in perpetuum tenere volumus et habere, prout melius dicta bona pertinebant nobis et obvenerant, ratione successionis paterne et materne seu hereditarie portionis vel alterius cujuslibet rationis, pactum de non petendis eisdem perpetuo facientes, ex nunc scienter super hiis omnibus [renunciantes] omni juri et actioni nobis competenti et competitore in predictis vel aliquo predictorum, ratione dotis nostre vel nostre portionis hereditatis et consuetudinis Gallicane vel alterius rationis, et speciali juri yppothecarum, legi Julie de fundo dotali, et legibus *si a me* et *si qua mulier*, etc., quibus venditiones seu alienationes rerum dotalium fieri prohibentur et omni juri canonico et civili, et aliis exceptionibus ac defensionibus universis, quibus adversus predicta venire possemus vel aliquid predictorum, recognoscendo preterea dicto priori, nomine sui monasterii antedicti, pro pecunia quam predictus dominus Johannes, vir noster, habuit ex precio venditionis predictae // //. Item, vir noster constituit et etiam specialiter assignavit nobis, super aliis bonis et redditibus suis, in locis magis nobis tutis et congruis, unde nobis majora utilitatis proveniunt incrementa, ex quaquidem constitutione et assignatione nos tenemus perpactas. Ideo damus et cedimus et concedimus dicto priori et ejus monasterio ac priorisse et conventui antedictis et suis successoribus in eternum et transferimus in eos, sine aliqua nostri retentione et nostrorum heredum, quam non facimus in premissis, omnia jura et actiones reales, personales petitiones, executiones utiles et directas, quas habemus et habere possumus in predictis rebus venditis, contra quascunque personas, constituentes dictum priorem, nomine sui monasterii predicti, in predictis rebus venditis per dictum dominum Johannem, virum nostrum, dominum et procuratorem tamquam in rem suam, promittentes preterea, specialiter et expresse, dictis priori et ejus monasterio antedicto et omnibus successoribus in eternum nos facere semper bonam et legalem guirentiam de bonis et juribus eisdem venditis supradictis per dictum dominum Johannem, virum nostrum, et de omnibus et singulis in eisdem venditionibus contentis, apposis et adjectis, et inde eisdem bonam et legalem juris et facti guirentiam faciemus, perpetuo, sine dolo, penes quemlibet exactorem, sub honorum nostrorum omnium yppotheca. Que quidem omnia et singula supradicta servare perpetuo inviolabiliter et tenere et nunquam, aliquo tempore, in aliquo contraire, de jure vel de facto, occulte vel manifeste, per nos vel aliquam personam interpositam seu etiam subrogatam, promittimus neenon super sancta Dei Evangelia gratis juramus corporaliter per nos tacta; et ut omnia et singula premissa, prout hic superius expressa sunt, robur obtineant firmitatis, nos supplicavimus Guillermo Becharidi, clerico, tabellioni domini regis apud curiam, ut sigillum curie dicti domini regis quo apud curianos utitur, una cum sigillo nostro proprio, presentibus litteris vellet apponi, in testimonium premissorum.

Nos, antedictus tabellio domini regis, auditis et diligenter intellectis universis et singulis premissis, ad petitionem et justam supplicationem diete Helienoris, dictum sigillum curie domini regis predicti dictis

presentibus litteris apponi fecimus et appendi, una cum dicto sigillo dicte Helienoris, in premissorum testimonium et munimen, salvo jure domini regis predicti et cujuslibet alieno, judicio predictae curie predicti domini regis super hiis omnibus et singulis a sepedicta Helienore petito, habito, recepto et accepto de, etc. Datum et actum apud Gastinam, in herbergamento prenominati comitis Vindocinensis, in Cenomanensi diocesi, testibus presentibus ad hec, Stephano de Filli, Gervasio de Perilli, et Baugio Englars, die martis in vigilia Beati Bartholomei apostoli, anno Domini millesimo CC^o nonagesimo quinto. G. Bechardi.

COPIE : Arch. de l'Aude, H. 341 (*Extractus a suo originali. Collationé per me, Dalboutz, notare.*)

373

Prouille, le 22 septembre 1295.

Henri de Selleyo témoigne du paiement de certaines sommes, fait par le couvent de Prouille, pour l'acquisition qu'ont faite les Sœurs des *villae* de Fontazelles et de la Vezole, achetées à Jean, comte de Vendôme, et à sa femme Eléonore.

Anno Domini M^oCC^oXC^o quinto, Philippo, rege Francie, regnante, Hugone episcopo Tholosano et x kalendas octobris, noverint universi quod Henricus de Selleyo, vicarius de Aniacio, pro nobili viro, domino Johanne, comite Vindocinensi quondam, existens personaliter in monasterio Pruliani, in presentia religiosi viri, domini fratris Arnaldi Seguerii, prioris predicti monasterii, ad instantiam et requisitionem dicti domini prioris, coram me, Jacobo Capella, notario infrascripto, et testibus infrascriptis, dixit et confessus fuit quod Symonetus, serviens thesaurariorum Carcassonensium domini regis Francie, habuerat et numerando receperat a fratribus et a procuratoribus dicti monasterii DCXXII libras turon. nigrorum, ratione quinti denarii competentis dicto domino regi, ut dicebatur, pro vendicione villarum de Fontazellis et de Vezola, facta eidem monasterio supradicto per dictum nobilem virum, dominum Johannem, comitem Vindocinensem, et dominam Elionoram, uxorem suam.

Item, dictus vicarius recognovit se habuisse et numerando recepisse, per se vel per alium, a predictis fratribus et procuratoribus LXXXII libras turon. nigrorum, de quibus dixit se misisse dicto domino comiti LXXX libras turon.

Actum fuit hoc in predicto monasterio, in camera dicti Arnaldi prioris, in presentia et testimonio fratrum Raimundi de Podio, Petri Vitalis, Guillelmi Vitalis, Bernardi Barba, de ordine Predicatorum, domini Raimundi Hermengaudi, rectoris ecclesie de Fontazellis, domini Johannis de Biro, militis domini Mirapiscensis, magistri Thome, clerici domini Mirapiscensis, et Jacobi Capella, notarii publici Lauriaci, qui materiam hujus carte receperat, vice ejus, de auctoritate senescalli Tholosani, ego, Arnaldus Martini, notarius publicus Castri Novi de Arrio, secundum tenorem materie notate per dictum notarium, quam inveni non cancellatam, prout melius et fidelius potui, hanc cartam in publicam formam redegii et signum meum apposui. (*signet.*) Ego, Jacobus Capella, notarius predictus, me subscribo et solito signo meo signo. (*signet.*)

ORIGINAL : Arch. de l'Aude, H. 326.

376

2 mai 1316

Pierre Tricoire, notaire, trésorier du seigneur de Mirepoix, donne quittance au monastère d'une somme de 180 livres tournois, payées pour l'amortissement du fief d'Honous, légué à Prouille par Raymond de Durfort.

Anno Domini millesimo trecentesimo sexto decimo, rege Francorum Ludovico regnante, sexto nonas maii, noverint universi, presentes pariter et futuri, quod cum nobilis vir, dominus Johannes de Levis, dominus Mirapiscis, feodum de Honosio, cum juribus suis, quod Raymundus de Duroforti, domicellus et clericus, condominus jamdicti loci de Honosio, monasterio, Beate Marie de Proliano legavit, sen [in] quo ipsum monasterium, in suo ultimo testamento, heredem instituit, eidem monasterio amortizaverit et affranquierit, prout in instrumento per Arnaldum de Furno, notarium infrascriptum, plenius continetur, et ratione amortizacionis et affranquimenti hujus, dictus dominus Mirapiscis centum octoginta libras turon. habere diceret et in eo instrumento amortizacionis et affranquimenti, dictus dominus Mirapiscis centum sextaginta libras turon. habuisse recognoverit et recepisse, et hoc spe future receptionis, ego, Petrus Tricoire, notarius infrascriptus thesaurariusque dicti domini, ejusdem domini nomine et vice, recognosco vobis, fratri Bernardo Berengarii, sindico et procuratori dicti monasterii de Proliano, stipulanti et recipienti nomine dicti monasterii et suorum, quod vos solvistis michi centum octoginta libras turon. predictas, de quibus, nomine dicti domini Mirapiscis, me bene paccatum teneo et contentum; renuncians exceptioni non recepte pecunie et non numerate et spei future receptionis et omni exceptioni doli mali et in factum, actioni omni que juris auxilio per quod contravenire possem; absolvens nichilominus dictum monasterium de Proliano et vos, fratrem Bernardum Berengarii, sindicum et procuratorem predictum, nomine dicti monasterii, presentem, stipulantem et recipientem et omnia bona monasterii Proliani, pactum perpetuum et sollempne vobis et dicto monasterio faciens, nomine quo supra, de non petendo amodo aliquid ulterius a vobis et dicto monasterio, occasione clxxx librarum turon. predictarum, volens nichilominus et concedens quod, si cartacarte (*sic*), testium voces vel alique alie scripture, publice vel private, scriberentur, aut in judicium traherentur, que michi, nomine quo supra, vel dicto domino Mirapiscis possent prodesse vel juvare, et que vobis vel dicto monasterio nocere possent vel obesse, quod cancellentur et annullentur et pro vanis, cassis, nullis et irritis habeantur et nullam obtineant roboris firmitatem in judicio nec extra, quoad centum octoginta libras turon. antedictas. Et nichilominus promitto vobis quod ipsam pecunie summam procurabo et faciam haberi pro recepta penes dictum dominum Mirapiscis, et vobis et dicto monasterio legalem portabo guirentiam de eisdem, sub obligatione honorum meorum et sub omni renunciacione juris necessaria pariter et cautela. Actum fuit hoc Mirapiscis, in presentia et testimonio Jacobi Rozaldi, Raymundi Fornerii, Guillelmi Darde, de Mirapisce, et mei, Arnaldi de Furno, notarii publici ville et terre Mirapiscis, qui cartam istam recepi et scripsi et signo meo signavi. (*signet.*)

Raymond de Niort déclare avoir reçu la dite somme de 180 livres tournois, due par le monastère à Jean de Lévis, seigneur de Mirepoix, pour l'amortissement du fief d'Honous.

Anno ab incarnatione Domini M^oCCC^oXVI^o, domino Lodovico, rege Francorum, regnante, un nonas madii, noverint universi, quod ego, Ramundus de Aniorto, junior, de Limoso, gratis et ex certa sciencia, recognosco et in veritate confiteor me habuisse et recepisse, nomine Nicholay Berengarii, mercatoris de Limoso, a vobis, fratre Bernardo Vasconis, scindico monasterii Beate Marie de Proliano, centum octuaginta libras turon. parvorum, tam a vobis quam a fratre Bernardo Berengarii, dicti monasterii, videlicet apud Mirapiseem, per manum dicti fratris Bernardi Berengarii, centum viginti septem libras et decem solidos turon. et residuum dictarum centum octuaginta librarum turon., per manum vestram, infra dictum monasterium; in quibus tenebatur dicto mercatori dominus Johannes de Levis, dominus de Mirapisee, et dictum monasterium tenebatur dicto domino Johanni, ex causa amortizacionis ville de Honosio. De quibus centum octuaginta libris turon., nomine quo supra, a vobis et dicto monasterio per peccatum me teneo et contentum, renuncians omni exceptioni dicte peccunie non habite et non recepte, doli mali et in factum; et ideo absolve et acquitto dictum monasterium a predictis centum octuaginta libris turon., faciens vobis et dicto monasterio pactum perpetuum de non petendo aliquid ulterius, racione vel occasione centum octuaginta librarum turon. predictarum; pro quibus omnibus supradictis tenendis et servandis, obligo vobis et dicto monasterio me et omnia bona mea, presenciam et futura. Actum fuit hoc in dicto monasterio, in presenciam et testimonio fratrum Bernardi Fabri, Petri Vituli, laycorum dicti monasterii, domini Guillelmi de Alanhano, presbiteri de Limoso, Arnaldi Vasconis, barberii, de castro Fanijovis, et magistri Bernardi de Coffinalh, de dicto castro Fanijovis, notarii publici predicti domini regis, qui hanc cartam recepit; vice cujus et mandato, ego, Aribertus Forbitoris, de Monteregali, clericus juratus dicti notarii, eandem scripsi. Et ego, Bernardus de Coffinalh, notarius predictus, subscripsi atque signavi. (*signet.*)

XI. AGASSENS

378

Juin 1214.

Hugues de Lasey, seigneur de Castelmandary et de Laurac, donne au monastère le lieu d'Agassens avec ses dépendances.

Notum sit praesentibus et futuris quod ego, Ugo de Lasei, dominus Castrinovi et Lauriacensis, do, pro remedio animae meae et praedecessorum meorum, locum de Agassens cum omnibus pertinenciis suis, hominibus et agris cultis et incultis, nemoribus, aquis, et omnibus juribus ad praedictum locum pertinentibus, et pascua, animalia ¹, domos, et ligna ad comburendum et ad aedificandum domos in loco de Agassens, in foresta de Podiolunar, do, inquam, Deo et Beatae Mariae de Proliano et fratribus et sororibus, praesentibus ibidem, Deo et beatae Mariae servientibus, praesentibus et futuris, libere et in perpetuum possidendum, et ego faciam vobis guirentiam ab omni vivente; et, ut ratum permaneat omni tempore, praesentem paginam sigilli nostri munimine roboramus.

Hujus rei sunt testes : Radulfus Pel-de-Loup, Ugo de Campania, Baulabertus de Belfort, Hubertus Oyse, Bernardus de Sancto Juliano et Rogerius, frater ejus, et Bernardus de Sancto Goyrico. Datum mense junii, anno Domini millesimo ducentesimo decimo quarto.

COPIE : Bibl. Nat., fonds Doat, t. 98, f° 53.

IMPRIMÉ : Balme, *Cart. de S. Dominique*, t. 1, p. 459.

379

27 février 1218.

Hugues de Lasey, seigneur de Castelmandary et de Laurac, confirme au monastère la donation qu'il lui a faite de la villa d'Agassens et de ses dépendances, et de certains droits sur la forêt de Peel-Luna.

Noverint nuiversi presentem paginam inspecturi, quod ego, Ugo de Lasei, dominus Lauraci et Castrinovi, recognosco et concedo quod donavi Domino Deo et Beate Marie de Proliano et Natali, priori, et fratribus et

1. Ms : *Animalibus*.

sororibus ejusdem monasterii, tam presentibus quam futuris, villam de Agassensis, cum omnibus juribus suis et pertinentiis suis, sicut continetur in instrumento quod sigilli mei munimine roboravi, et expressum in presenti est hac carta :

« Dono Domino Deo et B. Marie de Prulliano et tibi, Natali, priori, et fratribus et sororibus ejusdem monasterii, tam presentibus quam futuris, condominam que fuit Rogerii d'Orsans, que est in decimario S. Petri de Agassensis, et omnes illas terras que fuerunt Arnaldi de Cugurone et fratrum suorum, que sunt in decimario predicto, et omnes illas terras que fuerunt B. Mondii, que sunt in eodem decimario, et omnes illas terras que fuerunt Arnaldi de Sales, que sunt in eodem decimario, et omnes illas terras que sunt infra predictum decimarium, que ad me pertinent et pertinere debent, et omne jus quod illic habeo, ad omnem voluntatem vestram in perpetuum faciendam.

» Insuper, dono predictis fratribus talivium in nemore de Podio Lunari, scilicet ad domos edificandas de Agassensis et ad focum vestrum necessarium, in eternum.

» Predictae donationis ero tibi, Natali, et fratribus et sororibus ejusdem monasterii, tam presentibus quam futuris, bonus guirens semper ab omnibus amparatoribus, sine omni nostro nostrorumque dolo.

» Tamen, si homines de Payrano et Payranello et Verazillo habent aliquas terras infra decimarium S. Petri de Agassensis, habeant illas et possideant, ita quod reddant vobis portiones, servicia et usaticos, sicut michi faciebant pro illis terris.

» Item, si homines vestri de Agassensis habent aliquas terras in decimariis predictarum villarum, similiter habeant illas et possideant, reddendo michi vel meis portiones, servicia et usaticos pro illis terris.

» Item, sciendum est quod animalia de Agassensis debent pascere in eremis de Verazillo si voluerint, tamen non in cultis, et animalia de Verazillo debent pascere in eremis de Agassensis, eodem modo sicut vestra, ut supra. »

Predicta concedo, confirmo et approbo, pro me et heredibus meis, sine alio aliquo retentu quem ibi non facio; et, ut ratum sit, presentem cartam sigilli mei munimine corroboro.

Hoc actum est apud Castrum novum, ii die a fine mensis februarii, feria iii, anno Verbi incarnati M^oCC^oXVII, Philippo rege Francorum, Simone comite Tholose. Hujus rei sunt testes : dominus Henricus Vualensis et dominus Henricus, filius Leonini, et dominus Willelmus de Amiel et magister Germanus et Petrus Amelli.

IMPRIMÉ: Balme, *Cart. de S. Dominique*, t. II, p. 167. (D'après une copie du 17e siècle, communiquée par feu M. de Teule.)

Raymond Sans de Laurac et sa femme, Gauzios, donnent au monastère leurs possessions sises dans le dîmaire de Saint-Pierre d'Agassens.

Notum sit omnibus hominibus haec audientibus quod ego, Raimundus Sancii de Lauriaco, frater et reditus et datus de Prolano, et ego Gauzios, ejus uxor, simul ambo, bono animo ac spontanea voluntate et sine omni dolo, per nos et per omnes successores nostros, caritatis intuitu et pro Dei amore, et ut Deus

dimittat nobis nostra peccata, praeterita et praesentia ac futura, damus et tradimus in perpetuum, sine omni retentu, Domino Deo et Sanctae Mariae de Prolano et domino Dominico et fratribus et sororibus, praesentibus et futuris, de Prolano totum illum honorem, cultum et incultum, quem habemus et habere debemus in decimario S. Petri de Agascengs, in puram et perpetuam eleemosynam, in manu et in praesentia duorum fratrum de Prolano canonicorum presbyterorum, scilicet fratris Natalis et fratris Guillelmi Petri de Malrasi Et nos et nostri erimus semper boni guirentes de toto praedicto honore de totis amparatoribus, sine omni dolo bona fide.

Testes hujus rei sunt : Guillelmus Grimaud, Guillelmus Oliba de Vilario, Vitalis Agulus de Agascengs, Bernardus Clericus filius Aurifili. Facta carta ista quinto kalendas februarii, feria secunda, anno ab incarnatione Christi millesimo ducentesimo, decimo octavo, regnante Philippo, rege Francorum. Arnaldus Sancii de Lauriaco scripsit.

COPIE : Bibl. Nat., fonds Doat, t. 98, f° 25.

IMPRIMÉ : Balme, *Cart. de S. Dominique*, t. II, p. 244

381

1256.

Par ordre d'Alphonse de Poitiers, comte de Toulouse, la villa d'Agassens, occupée injustement par Guiraud Unaud est restituée au monastère de Prouille.

In nomine Domini, anno ab incarnatione ejus millesimo ducentesimo quinquagesimo sexto, noverint universi, presentes pariter ac futuri, quod dominus Hugo de Arcisio, senescallus Tholosanus, recepto ab illustri domino Alfonso, comite Tholosano, mandato ut domui B. Marie de Prolhano teneat et ab aliis suis subditis teneri faciat in eadem saisina tam possessionum quam rerum suarum, in qua erat tempore bone memorie domini Simonis, condam comitis Montisfortis, mandavit michi, Johanni de Senantis, castellano Lauriacensi, qualem mandatum, ut super hoc factum exequar loco ejus.

Instante igitur fratre Ramundo, priore dicte domus Prolhani, et petente ut villam sive locum de Agassenchis cum suis pertinentiis, et jus pascendi animalia ejusdem domus atque arripiendi ad comburendam et ad edificandum in nemore Podii Lunar, juxta memoratum mandatum michi factum, eidem revocari, restitui ad ipsum, nomine domus ejusdem, in pristinam reducendo saisinam, asserente ipso priore domum dictam, a tempore prefati domini comitis Montisfortis, locum de Agassenchis cum pertinentiis ejus, simulque jura predicta, per prefati donationis titulum, diu ac pacifice possedissee, nunc autem a domino Guiraldo Unaldi et militibus aliis spoliata a supradictis omnibus teneri injuste, ego, castellanus jaudictus, personaliter accedens ad ipsum locum de Gasenchis, facta prius denunciatione super hec, dicto domino Guiraldo Unaldi ipso et hominibus dicte ville multisque aliis vicinis, quos factum tangebatur, presentibus summarie, et quia de predictis, tum per confessionem dicti domini Guiraldi Unaldi, tum etiam per testimonium simulque confessiones predictorum ville ipsius habitatorum et aliorum qui aderant, vicinorum, } ///// vera esse et justa que prior asseruerat ac petiverat supradictis, ideoque ipsum, nomine domus Prolhani supradicte, secundum prescriptum mandatum, in saisinam sive possessionem predictorum loci de Agassenchis

et ejus omnium pertinentiarum simul, et jus pascendi et lignerandi in nemore memorato incontinenti restitui et reduxi, inhibendo firmiter, ex parte illustris domini Alfonsi, comitis Tholosani jamdicti, ne quis eisdem priori et conventui] aut eorum ministris sive ballivis facere in predictis vim sive resistenciam violentam presumet.

Actum est hoc in villa predicta de Agassenchis, in presentia et testimonio domini Guiraudi Unaldi predicti et Gnilhermi de Malaspina militum, et Bernardi Ramundi subbajuli Lauriaci, et fratris Oliverii, capellani de Bellisplanis, et fratris Arnaldi de Dia, sacerdotis, et fratrum Petri Imberti, Guilhermi Sieredi, Arnaldi Rebella, et Johannis Agezerii, clerici, et Guilhermi Arnaldi Montisrotundi, clerici, et Martini Arvei et Petri Garini, mercatoris, et Arnaldi de Cofinal et Ramundi Gastoni Sabaterii, qui sunt de Fanojovis, et Guilhermi Gilaherti de Fenolheto, et Arnaldi Lacroz et Guilhermi Lacroz, fratris ejus, et Poncii Lacroz, consanguineus illorum, et Poncii Aguli et Ramundi Aguli, qui sunt de villa predicta de Agassenchis et nostri, Petri Martini, publici notarii domini nostri Alfonsi, comitis Tholosani predicti, in castro Fanijovis, qui hanc cartam scripsi, [et meo signo signavi.]

(Copie d'une transcription de 1470, communiquée par feu M. de Tenle.)

382

Agassens, 2 mai 1324.

Arnaud Lacroz, bayle d'Agassens, au nom du monastère de Pronille livre au bayle royal de Laurac deux hommes accusés d'avoir volé 132 bêtes à laine.

Anno Domini millesimo trecentesimo vigesimo primo, regnante domino Philippo, Francorum et Navarre rege, die secunda madii, noverint universi quod Arnaldus Lacroz, bajulus, ut dixit, ville de Agacenchis pro monasterio S. Marie de Pruliano, tradidit Jacobo Thome, hajulo regio, ut ibi dictum est, castri de Lauraco, presenti et recipienti, quosdam duos homines, quorum unus vocabatur, ut dictum fuit, Raimundus del Bose, de Fajaco, et alter Johannes de Na Alamanda, de Montelanderio, cum centum et triginta duabus pecudibus lanaribus. dicens ipse Arnaldus quod ipse dictos duos homines arrestaverat in dicta villa de Agacenchis, pro jure regio et jurisdictione et dicti monasterii, in quantum tangebatur, pro eo quod sibi dictum fuerat eosdem homines furatos fuisse dictas centum et triginta et duas pecudes lanares, requirens me, notarium infrascriptum, ut de predictis reciperem et conficerem sibi publicum instrumentum.

Hoc fuit factum apud dictam villam de Agacenchis, in preseneia et testimonio Raimundi Vitalis, filii quondam Raimundi Vitalis, Bernardi Lacroz et Raimundi Vitalis, filii quondam Guillelmi Vitalis, ejusdem ville de Agacenchis, et Raimundi de Combis et Ademarii de Rivali, servientis regii castri de Manso Sanctarum Puellarum, et mei, Raimundi Galtadii junioris, notarii regii dicti Mansi et tocius senescallie Tholose, qui requisitus hanc cartam scripsi et signavi. (*signet.*)

XI. LAURAC, LAURABUC, BAGNERES, GAJA ET MONTGRADAIL

383

11 juillet 1227.

Gauceran des Alamans donne au monastère plusieurs propriétés dans les dimaires de Laurabuc et de Bagnères.

In nomine Domini. Anno ab Incarnatione ejus millesimo ducentesimo vigesimo septimo, notificetur cunctis quod ego, Gaucerannus de Alamannis, gratis et bona fide, per me et per omnes haeredes et successores meos, praesentes et futuros, non inductus dolo vel vi aut suggestione alicujus personae, sed mea propria et spontanea voluntate, et cum hac carta, nunc et semper valitura, dono et irrevocabiliter trado Domino Deo et monasterio Sanctae Mariae de Prohano et tibi, fratri Petro, priori, et omnibus fratribus et sororibus ejusdem monasterii, praesentibus atque futuris, ad omnes vestras voluntates plenarie et perpetuo faciendas, videlicet omnem illam haereditatem heremam et condirectam, quae fuit Poncii de Podio Alsen, quae est in loco ubi dicitur *ad Vadum Sanctae Mariae*; et dono praescripto monasterio omnem illam haereditatem quam praedictus Pontius habuit aut habere vel tenere debuit in decimario S. Petri de Lauriaco Bug, et omnem illam haereditatem quam habuit vel habere aut tenere debuit in decimario S. Mariae de Baneriis; et dono similiter omnem illam haereditatem quam Amatha Susannae et filius ejus, Petrus de Na Amada, et soror sua, Guillelma Genta, habuerunt vel habere aut tenere infra praedictos omnes terminos debuerunt. Praedictas omnes haereditates, cum suis introitibus et exitibus et cum aliis omnibus undique pertinentiis et juribus, et cum omni valore et praecio quod nunc habe[n]t et habeb[un]t aliquo modo, praescripto monasterio et tibi, fratri Petro, priori, et omnibus fratribus et sororibus jamdicti monasterii dono et irrevocabiliter trado, ut superius scriptum est et prout melius ac firmiter potest dici, scribi sive intelligi aut excogitari, ad utilitatem et indemnitatem praedicti monasterii et fratrum et sororum ejusdem monasterii, praesentium atque futurorum; ita volo et mando quod in perpetuum stabile permaneat, renuncians, scienter et consulte, in hac parte, omni juri et legi et terrae consuetudini et omnium hominum voluntati, quibus forte contra haec mihi vel meis venire liceret, et ero bonus guirens ab omnibus amparatoribus.

Hujus rei sunt testes : frater Raymundus, subprior, frater Natalis, frater Bartholomeus, frater Petrus Vasco, frater Bernardus de S. Maria, frater Tolsa, Raines de Fenoletto, Bertrandus de Podialibus, Garsionus, Arnaldus Astruc, Pontius Marcellus, Arnaldus Boled. Actum est hoc quinto idus julii, feria prima, regnante Lodoico, rege Francorum, Fulehone episcopo Tholosae. Raymundus de Vilano hanc cartam scripsit.

COPIE : Bibl. Nat., fonds Doat, t. 98, f° 63.

384

18 mai 1298.

Roger de Malaspina, noble de Laurac, vend au procureur du monastère, frère Guillaume Gaubert, toutes ses rentes à Arborens, Lanerville, Vibrand, Fonters, Gaja, Caluzac, aux environs de Laurac.

Anno Domini M^oCC^oXC^o octavo, Philippo, rege Francorum, regnante, Bernardo Appamiensi episcopo, xv^o kalendas junii, noverint universi quod ego, Rogerius de Malaspina, domicellus de Lauraco, non deceptus vel cohaectus ab aliquo, nec aliqua vi vel suggestionem vel ymachinacione compulsus, set gratis et ex certa sciencia et animo gratuito et deliberato consilio, per me et per omnes heredes meos et successores, presentes et futuros, vendo et titulo pure et perfecte vendicionis et irrevocabilis, in perpetuum trado et concedo, cum hoc presenti publico instrumento perpetuo firmo et valituro, monasterio Beate Marie de Pruliano et priorisse et conventui sororum ejusdem monasterii, presentibus vel futuris, absentibus, et vobis, fratri Guillermo Gauberti, de ordine Predicatorum, procuratori predicti monasterii et priorisse et conventus sororum predictarum, pro ipsis ementi, stipulanti et recipienti, videlicet omnes census et porciones bladi, vini rodorii, cere, denariorum, gallinarum et omnium aliarum rerum, homines, feminas, cum eorum infantibus natis et nascituris, et cum eorum casalaticis, questas et omnia alia servicia, terras cultas vel incultas, possessiones, prata, nemora, pascua, adhempriva, aquas, ripperias, aquarum decursus, dominationes, foriscapia, domos, localia et omnia alia jura quos ego habeo vel habere debeo, vel visus sum habere in decimariis villarum Sancti Saturnini de Vitbrando, Sancti Andree de Auzilio, Sancti Martini de Arborenelis, Sancti Johannis de Laneriovilla, Sancti Martini de Fonte Yreio, Sancti Martini de Gajano, Sancti Simphoriani de Causaco et in terminis villarum predictarum, et specialiter et generaliter omnia que habeo vel habere debeo extra Serras de Lauraco, in predictis decimariis et pertinenciis villarum predictarum, et que consuevi habere pro indiviso cum Ramundo de Turre, domicello de Lauraco, et cum Alesta, ejus uxore, et modo habeo pro indiviso cum predicto monasterio vel alia aliqua ratione sine ipsis, et que michi pertinent et pertinere debent ratione successioneis patris mei vel avi seu matris mee, vel alio ullo modo, in predictis villis, decimariis et pertinenciis earundem, excepto tamen quodam prato, quod michi retineo, quod emi a Petro de Lanis, de Lauraco.

Predictam vero venditionem omnium predictorum predicto monasterio et priorisse et conventui predictis sororum predicti monasterii facio, cum omnibus suis juribus universis, et vobis, fratri Guillermo Gauberti, procuratori predicto, pro ipsis ementi, stipulanti et recipienti, ut dictum est, in perpetuum, sine aliquo retentu mei et meorum, quod ibi non facio nec intendo facere ullo modo; et in plenam et corporalem pos-

sessionem juris et facti vel quasi omnium predictorum, per me venditorum superius, dictum monasterium et priorissam et conventum predictos et vos, fratrem Guillelmum Gauberti, procuratorem predictum, pro ipsis et nomine ipsorum eminentem, stipulantem et recipientem ad hoc, presenti publico instrumento, predicto monasterio perpetuo valituro, mitto et constituo, sine fine, precio videlicet centum librarum turon., de quibus et de predicta venditione bene a vobis et a predicto monasterio et a priorissa et conventu sororum predictis me teneo et habeo contentum et bene perpaccatum, renuncians omni exceptioni predictarum c librarum turon. non habitaram et non receptarum et michi non solutarum seu traditarum, et doli mali et in factum. Verum, si forte hec predicta vendicio modo plus valet vel deinceps valebit jamdicto precio, totam illam magis valentiam dono predicto monasterio et priorisse et conventui sororum ejusdem monasterii predictis et vobis, fratri Guillelmo Gauberti, procuratori predicto, pro ipsis ementi, stipulanti et recipienti, bona, pura et irrevocabili donatione inter vivos facta, sine aliqua retentione mei et meorum heredum, quam ibi non facio nec volo facere ullo modo. Cedo insuper predicto monasterio et priorisse et conventui sororum predictis et vobis, Guillelmo Gauberti, procuratori predicto, pro ipsis ementi, stipulanti et recipienti omnes actiones reales, personales, utiles et directas, mixtas, precorias et civiles et omnes alias quascunque actiones et jura michi pertinentes seu pertinencia in predictis vel pro predictis per me superius venditis, adversus quaslibet personas et adversus quoslibet detentores: constituens me, precario nomine predicti monasterii et priorisse et conventus sororum ejusdem monasterii predictarum, predictas res per me superius venditas, interim possidere, quousque de predictis possessionem acceperint seu nacti fuerint corporalem, quam apprehendendi et naccicendi dono eis, per se vel per alium quemcunque, plenam et liberam facultatem, quandocunque voluerint, me et meis irrequisitis et penitus inconsultis; renuncians super hoc, scienter et consulte, omni legi, omni juri, omni consuetudini et usui terre et specialiter illi legi que dicit quod si venditor in venditione deceptus fuerit ultra dimidiam justii precii, quod possit revocare venditionem vel agere ad justii pretii supplementum, et legi dicenti donationem excedentem summam quingentorum solidorum vel aureorum, sine insinuatione principis vel judicis factam, non valere, et alteri legi dicenti donationem quamecunque perfectam, posse, propter ingratitude donatarii, revocari, et etiam generaliter omni juri cum quo contra predicta venire possem vel aliquid predictorum, in solidum vel in parte. Preterea, super omnia bona mea juraque, mobilia vel immobilia, ubique presencia et futura, teneor et promitto de predictis omnibus universis et singulis per me superius venditis, per me et per omnes heredes meos et successores, presentes et futuros, facere predicto monasterio et priorisse et conventui sororum ejusdem monasterii predictis et vobis, fratri Guillelmo Gauberti, procuratori predicto, pro ipsis ementi, stipulanti et recipienti, bonam et firmam guirentiam et legalem facere perpetuo et prestare ab omnibus amparatoribus, sine fraude et ab omnibus contradictoribus universis; et juris evictione inde teneri volo in perpetuum sine dolo.

Promitto insuper ego, Rogerius de Malaspina predictus, vobis, fratri Guillelmo Gauberti, procuratori predicto pro dicto monasterio et priorissa et conventu sororum predictis, quod predictam vendicionem et omnia supradicta faciam laudare, aprobare et etiam confirmare Amate, uxori mee, et si quid juris haberet in predictis, ratione dotis sue vel sponsalicii vel alia aliqua ratione, absolvere predicto monasterio et priorisse et conventui sororum predictis, perpetuo, et quittare cum publico instrumento, mediante et interve-

niente ab ipsa uxore mea ad sancta Dei Evangelia juramento, quodocunque per vos vel per alium quemcunque procuratorem predicti monasterii fuero requisitus. Et omnia predicta universa et singula ego, Rogerius de Malaspina predictus, promitto tibi, Jacobo Capella, notario infrascripto, pro dicto monasterio et priorissa et conventu sororum ejusdem monasterii predictarum stipulanti et recipienti.

Horum omnium sunt testes: dominus Petrus Boneti, doctor decretorum, dominus Petrus Guillermi, rector ecclesie de Noerio, Petrus Ramundi Barta, domicellus de Lauraco, fratres Guillelmus Amelii, Guillelmus Ruphi, de ordine Predicatorum, et Jacobus Capella, notarius publicus Lauriaci, qui materiam hujus carte receperat; vice ejus et auctoritate domini senescalli Tholosani, ego, Arnaldus Martini, notarius publicus Castrinovi de Arrio, secundum tenorem materie notate per dictum notarium, quam inveni non cancellatam, prout melius et fidelius potui, hanc cartam in publicam formam redegisti et signum meum apposui. (*signet.*) Et ego, Jacobus Capella, notarius predictus, me subscribo et solito signo meo signo. (*signet.*)

ORIGINAL: Arch. de l'Aude, H, 327.

333

Vibrand, 41 juin 1298.

Roger de Malaspina met le monastère en possession des propriétés achetées le 18 mai précédent (voir acte ci-dessus.)

Anno Domini M^oCC^o nonagesimo octavo, Philippo, rege Francorum, regnante, et Bernardo episcopo Appamiensi, m^o ydus junii, noverint universi quod Rogerius de Malaspina, domicellus de Lauraco, qui dixit se vendidisse omnia jura et bona que habebat in villa de Vitbrando et de Pimariis, Sancti Andree de Ausilio, Sancti Saturnini dicte ville de Vitbrando, Sancti Martini de Fonte Yreio, [in decimariis] Sancti Martini de Arborenechis, Sancti Johannis de Laneriovilla, Sancti Martini de Gaiano et de Causaco et territoriis dictarum villarum priorisse et conventui sororum inclusarum monasterii Beate Marie de Pruliano, prout in instrumento venditionis predictae, confecto per manum mei, Jacobi Capella, notarii infrascripti, plenius continetur, volens per traditionem rei perficere venditionem predictam, existens apud villam de Vitbrando induxit fratrem Guillelmum Amelii, de ordine Predicatorum, ibidem presentem et recipientem nomine dicti monasterii, de mandato speciali fratris Bernardi de Turnis, prioris dicti monasterii, in possessionem dictorum bonorum et jurium, eidem fratri Guillelmo Amelii quoddam computum, in signum tradite possessionis omnium predictorum, eidem tradendo, promittens, sub obligatione omnium bonorum suorum, se facturum et curaturum quod dicto monasterio licebit habere et regere et possidere omnia supradicta, prout dicto monasterio sunt vendita per eundem, de precio dicte venditionis reputans se contentum et paccatum. Acta fuerunt hec apud Vitbrandum, die quo supra, in presencia et testimonio fratris Arnaldi Fureti dicti monasterii, magistri Arnaldi Pradelli, jurisperiti de Manso, Petri Raynardi de Ayrosio, Michaelis Baudomerii, consulis de Vitbrando, Guillermi Jordani, majoris diebus, Guillermi Jordani junioris, Ramundi Arnaldi, Guillermi Baudomar, Germani Jordani, Ramundi Jordani, Arnaldi Jordani, Petri Jordani, Johannis Lanerierii, Guillermi de Vitbrando, et Jacobi Capella, publici notarii Lauriaci pro domino rege predicto, qui de predictis hanc cartam recepit, vice ejus et mandato, ego, Arnaldus Cameribose, publicus notarius de

Manso ejusdem domini regis, eandem scripsi. Ego vero, Jacobus Capella, publicus notarius antedictus, eandem subscripsi et solito signo meo signavi. (*signet.*)

ORIGINAL : Arch. de l'Aude, II, 326.

386

27 mars 1307.

Roger de la Tour, seigneur de Montauriol, donne au monastère tous ses droits sur Laurac, Besplas, Vitbrand, Lavernille, Boucenac, et fonde des prières pour lui et les siens, à Prouille.

Anno Domini millesimo trecentesimo septimo, Philippo, rege Francorum, regnante, Bernardo episcopo Appamiensi, sexto calendas aprilis, noverint universi, praesentes pariter et futuri, quod ego, Rogerius de Turre, clericus et condominus castri de Montauriolo, cupiens prospicere salutem animae meae et dominae Veziatuae, sororis meae, olim uxoris domini Amelii de Campolongo, militis de Lauraco, et coeterorum parentum meorum, perfecta et bona voluntate mea ad haec inductus, confero, ex devotione quam habeo erga monasterium B. Mariae de Pruliano et habere consuevi, titulo purae et simplicis donationis inter vivos factae, supradicto monasterio, scilicet sorori Albertinae, priorissae, et conventui ejusdem monasterii in perpetuum et vobis, domino fratri Arnaldo Johannis, priori ejusdem monasterii, et tibi, Jacobo Capella, notario infrascripto, pro ipsis priorissa et conventu stipulantibus et recipientibus, omnia bona mea, actiones et jura quae et quas habeo in castris de Lauraco et de Bellisplanis, et in villis de Vitbrando, de Fonteircio superiori, de Laneriovilla et de Fonteircio inferiori et de Boucenaco, et in decimariis et in territoriis castrorum et villarum praedictarum, et in decimariis de Arborencis et de S. Stephaneto et de S. Christophoro, concedens dicto monasterio et dictis priorissae et conventui omnes petitiones et actiones et receptiones, defensiones et jura, et omnia juris beneficia quae nunc mihi competunt et ex praesenti tempore mihi possunt competere in futurum pro eisdem; transferens a me in ipsam priorissam et conventum praefati monasterii omnes actiones et jura mihi competentes ad levandum, exigendum, possidendum praedicta, in ipsis juribus et actionibus, ipsam priorissam et conventum et vos, dominum priorem praedictum, et successores vestros constituens procuratores tanquam in rem vestram et dicti monasterii, eaque pro ipso monasterio et pro vobis, domino priore praedicto, et successoribus vestris me constituo possidere vel quasi, donans vobis, domino priori, nomine quo supra, stipulanti, plenam licentiam et auctoritatem quod de praedictis per me dicto monasterio donatis, possitis corporalem vel quasi apprehendere possessionem, me praesente vel absente, me requisito et non requisito; nam potentiam praesto vobis et dicto monasterio nanciscendi praedictorum corporalem possessionem et quasi per vos vel alium, nomine monasterii supradicti, tradens in manibus vestris domino priori praedicto, directum meum in signum tradere (*sic*) et dicto monasterio possessiones praedictorum, promittens vobis, domino priori praedicto, et tibi, Jacobo Capella, notario praedicto, nomine quo supra, stipulantibus, me facturum et curaturum quod dicto monasterio et agentibus ipsius monasterii licebit habere, tenere et possidere vel quasi, in pace et sine contradictione, res praedictas et bona praedicta et singula praedictorum, super iis omnibus et singulis et specialiter de evictione dicto monasterio obligans me et mea ubique praesentia et futura.

Huic autem donationi ¹ adjicio quod dicta priorissa et conventus praedicti monasterii teneant et tenere debeant in perpetuum, sumptibus suis, statim post mortem meam, unum presbyterum in dicto monasterio, qui in ipso monasterio pro omnibus meis et dictae dominae Veziatae, sororis meae, et parentum meorum [animabus] celebret missarum solemnias et alia divina, singulis horis et temporibus opportunis. Ad quem sacerdotem tenendum in perpetuum. [in] dicto monasterio, sumptibus ejusdem monasterii, ut dictum est superius, nos igitur, Arnaldus Johannis, prior praedictus, nomine quo supra, de assensu fratrum Guillelmi Amelii et Bernardi Barte, procuratorum dicti monasterii, obligamus omnia bona monasterii supra dicti, quantum cum honestate fuerit opportunum.

In hac autem donatione et cessione ² venerunt et veniunt, nominatim et expresse, omnes census, omnes obliae, omnes questae, omnes possessiones, omnia civaria, fromatgia, omnia conregia, foriscapia, laudimia et casalagia, quae et quas ego, Rogerius de Turre praedictus, habebam et habere poteram, tempore hujus donationis et cessionis, prout inferius exprimitur; et ultra haec, generaliter veniunt in hac donatione et in hac donatione venire intelligo omnia corporalia et incorporalia et quaecumque alia immobilia, servitutes et aliae res, quocumque nomine censeantur, quas ego habebam in castris, villis, decimariis et territoriis supra dictis, prout melius ad utilitatem dicti monasterii poterit intelligi esse datum et dictum et concessum, praecipiens quoque universis et singulis feudatariis meis et aliis terram seu terras et possessiones a me tenentibus, quod, ex nunc in antea, eas teneant et recognoscant se tenere et tenere debere a dicto monasterio, ad jura et ad possessiones debitas et consuetas praestandas in perpetuum monasterio supra dicto. Ab hac autem donatione excipio ego, Rogerius de Turre praedictus, et mihi retineo quaecumque (*sic*) ad usum fructum, quamdiu vixero, oblias et alias servitutes sive census earum rerum quas habebam, tempore hujus donationis, in castris de Lauraco et de Bellisplanis et in pertinentiis castrorum praedictorum, volens quod, cessante dicto usufructu post mortem meam, res praedictae in quibus, sicut praedictum est, fuerat assignatus, redeant ³ pleno jure penes monasterium supra dictum.

Item, est sciendum quod ego, Rogerius de Turre praedictus, ab hac generali donatione excipio quoddam locale meum quod habeo in castro de Lauraco, situm prope castellum regium dicti castri, quod mihi et meis retineo ad faciendum de ipso locali, in perpetuum, meam et meorum omnimodam voluntatem — ⁴, promittens vobis, domino priori praedicto, nomine quo supra, stipulanti et recipienti, quod nunquam aliquid faciam quo minus praesens donatio plenum robur obtineat firmitatis; renuncians quoque ego, Rogerius de Turre praedictus, super hiis omnibus, legi dicenti donationem, quantumcumque perfectam, per ingratitude donatarii, revocari [posse], et alteri legi dicenti donationem excedentem summam quingentorum aureorum vel solidorum, sine insinuatione judicis vel principis factam, non valere, et generaliter omni alii juri, canonico et civili, per quod contra praedicta venire possem vel aliquid praedictorum, in solidum vel in parte.

Acta fuerunt haec in praedicto monasterio, anno et die quibus supra, in praesentia et testimonio fratrum

1. Imp. : *Hanc autem donationem.* — 2. Imp. : *Cessatione.* — 3. Imp. : *Renuncians.* — 4. Ici la copie porte cette phrase : *In eo documento enumerantur omnes et singulae Rogerii possessiones quas hic recensere non sinit prolixitas. In fine vero, Rogerius hoc addit :*

Guillelmi Aurelii, Petri de Stepenio, Arnaldi Olerii, Guillelmi Rufi, dicti monasterii, discreti viri magistri Arnaldi Pitrelli, de Manso, magistri Johannis Espera, notarii de Lauraco, Petri de Colomeriis, de Fanojovis, Anđreae Grossi, de Fonteircio, Raymundi Ricardi, Guillelmi Jordani, de Vitbrando, et magistri Jacobi Capella, notarii publici Lauraci domini regis, qui hanc cartam recepit, vice cujus et mandato ego, Bernardus Tornerii, notarius publicus de S. Felice et totius senescalliae Tholosanae et Albiensis ejusdem domini regis, eandem scripsi in quatuor petiis pergameni, simul una cum alia junctis. Ego vero, Jacobus Capella, publicus notarius antedictus, me subscribo atque solito signo meo signo.

IMPRIMÉ : *Gallia christiana*, t. XIII *inst.* col. 250.

387

Montgradail, 2 juin 1309.

Frère Bernard Bérenger, procureur de Prouille, confirme à Etienne Séguier, prêtre, l'achat d'une terre à Montgradail. Etienne Séguier déclare la tenir du monastère, en emphytéose, sous certaines conditions.

Noverint universi quod ego, Bernardus Berengarii, procurator monasterii Beate Marie de Pruliano, nomine prioris et priorisse et conventus predicti monasterii, laudo, pro tertia parte domini, vobis, domino Stephano Siguerii, presbitero de Monte Gardallo, et omnibus vestris heredibus et successoribus, presentibus et futuris, bonam guirenciam et legalem, ex parte domini, cujusdam pecie terre site in decimario Beati Andree de Monte-Gardallo, in loco vocato *ad Planum Rozaldi*, que confrontatur ab altano in via communi, a circio in tenencia Guillelmi Berengarii, meridie in ripperia, aquilone in tenentia Bernardi Rogerii, quam vobis vendidit Geraldus Vitalis, de Limoso, precio undecim librarum et decem solidorum turon., prout in instrumento dicte vendicionis inde confecto per magistrum Ramundum Guilaberti, notarium Fanijovis, dicitur contineri, dans, nomine quo supra, pro tertia parte domini, vobis et omnibus vestris heredibus et successoribus, presentibus et futuris, licenciam dandi, vendendi, inpignorandi vel aliter alienandi dictam peciam terre cuicunque volueritis, exceptis sacris clericis et militibus, salvo tamen jure et dominio dicti monasterii et aliorum condominorum loci de Monte-Gardallo in omnibus, et salvo jure retentionis secundum formam juris, et quod de singulis solidis vendicionis detur predicto monasterio et aliis condominis predictis unus denarius et pignoris obolus, et salvo servicio scilicet duabus punheriis et dimidia frumenti, ad mensuram de Monte-Gardallo, et uno cartone vini boni et puri sine aqua, obliabilibus sive censualibus, dandis et solvendis, annuatim in perpetuum, dicto monasterio vel ejus procuratoribus et aliis condominis dicti loci de Monte-Gardallo vel suis pro parte quemlibet contingente, videlicet bladum in festo Beate Marie augusti, bonum, pulcrum, secum et novellum, et vinum in festo Omnium Sanctorum; et de foriscapio a vobis me teneo bene perpaccatum et contentum. Quam peciam terre predictam ego, Stephanus Siguerii, presbiter predictus, recognosco, pro me et meis, vobis, fratri Bernardo Berengarii, procuratori predicto, nomine dicti monasterii stipulanti et recipienti, tenere in emphiteosim a dicto monasterio de cetero, pro tertia parte domini, ad oblias supradictas, quas promito solvere, annuatim in perpetuum, dicto monasterio vel suis procuratoribus et aliis condominis predictis vel suis in predictis festis, sicut dictum est superius. Actum fuit hoc in ecclesia dicti loci de Monte-Gardallo, anno Domini M^oCCC^o nono, Philippo, rege Francorum, regnante,

Galhardo episcopo Tholosano, quarto nonas junii. Hujus rey sunt testes : frater Arnaldus de Collo, ordinis Predicatorum, G^{as} Ade, Ramundus Rocha de Fenolheto, Bernardus Martini, Bernardus Cota, Ramundus Massac, Jacobus Sabaterii de Monte-Gardallo, et ego, Bernardus Tornerii, notarius publicus de Sancto-Felice et tocius senescallie Tholosane et Albiensis pro domino nostro rege Francorum, qui hanc cartam scripsi et signavi. (*signet.*)

ORIGINAL : Arch. de l'Aude, H, 342.

XII. VILLEFRANCHE ET VENASTVILLE

388

Toulouse, samedi après l'Assomption, 18 août 1274.

Bertrand de l'Isle-Jourdain, évêque de Toulouse, donne au monastère de Prouille l'église de Venastville avec la chapelle de Villefranche et les droits qui leur appartiennent; il s'y réserve les droits épiscopaux et l'institution du chapelain, sur la présentation du couvent.

Noverint universi, presentes litteras inspecturi, quod nos, Bertrandus, permissione divina episcopus Tholosanus, attendentes quod bone memorie Fulco, predecessor noster, fundaverat monasterium de Pruliano, nostre diocesis, et eidem monasterio et sororibus ejusdem loci, secundum regulam B. Augustini et instituta fratrum ordinis Predicatorum et sub cura eorundem ibidem Deo famulantibus, contulerit multa bona in puram eleemosynam, ad earum indigentiam sublevandam, cupientes ejus vestigiis inherere, fundatum ab eo monasterium memoratum et, Deo favente, plurium sororum numero postmodum augmentatum, pluribus adhuc beneficiis ampliare volentes, exigentibus meritis dietarum sororum et devotionis affectu, quem eas intelleximus habere ad nos et ad ecclesiam Tholosanam, et ut orationum suarum necnon beneficiorum spiritualium, que fiunt per eas in dicto monasterio, participes fieri mereamur, [de] centesima seu quinquagesima honorum ecclesie nostre ad conferendum nobis a jure concessa, amore Dei et pietatis intuitu et in puram eleemosynam, ecclesiam S. Marie de Venastvilla, cum capella de Villafranca ad eandem spectante, nostre diocesis, cum decimis, primitiis, et oblationibus et proventibus quibuscunque et aliis juribus quibuslibet pertinentibus ad eandem ecclesiam et capellam, predictis monasterio, priorisse et conventui, presenti et futuro, ejusdem monasterii donamus et concedimus ad habendum et possidendum in perpetuum pacifice et quiete, jus possessionis ac proprietatis earum in sepedictum monasterium et conventum totaliter transferentes, visitatione, correctione, procuratione, institutione et destitutione capellani earundem ecclesie et capelle, ab eisdem sororibus, priore monasterii predicti vel procuratoribus earundem presentati, et ejusdem sustentatione, necnon synodatico et cathedralico duntaxat nobis et successoribus nostris in perpetuum reservatis, concedentes eisdem presentes litteras, in premissorum testimonium, et

munimine sigilli nostri roboratas. Datum Tholose, sabbato post festum Assumptionis B. Marie, anno Domini M^oCC^oLXXIV^o.

COPIE: Bibl. Nat., ms fr. 8671, p. 122 v°.

389

Toulouse, 19 août 1274.

Bertrand de l'Isle-Jourdain, évêque de Toulouse, charge Guillaume Jordanis de mettre le monastère de Prouille en possession de l'église de Venastville et de la chapelle de Villefranche.

Bertrandus, permissione divina Tholosanus episcopus, dilecto suo Guillelmo Jordanis, rectori ecclesie de Cogordanis, salutem in Domino. Cum nos ecclesiam S. Marie de Venastvilla cum capella de Villafranca ad eandem spectante, nostre diocesis, cum juribus et pertinentiis suis, contulerimus, in puram eleemosynam priorisse et conventui monasterii B. Marie de Pruliano, nostre diocesis, mandamus vobis quatenus auctoritate nostra, priorem dicti monasterii vel ejus procuratorem, nomine dictorum monasterii, priorisse et conventus, inducatis et mittatis in corporalem possessionem et plenam supradictarum ecclesie et capelle, ratum et firmum perpetuo habituri quidquid per vos actum fuerit vel gestum in premissis ac si per nos personaliter esset factum; in cujus rei testimonium, presentibus sigillum nostrum duximus apponendum. Datum Tholose, xiiii kalendas septembris, anno M^oCC^oLXXIII^o.

COPIE: Bibl. Nat., Ms. fr. 8671, p. 122.

390

Venastville, mardi avant la S. Thomas 17 décembre 1297.

Contrat entre le prieur de Prouille, B. de Turnes, et le recteur de Villefranche, Guillaume de Quintanel, délimitant les droits temporels du recteur.

Noverint universi quod nos, frater B. de Turnis, prior monasterii Beatae Mariae de Pruliano, nomine priorissae et conventus praedicti monasterii, conferimus, concedimus et assignamus vobis, domino Guillelmo de Quintanello, presbitero ad praesentationem nostram ordinato in rectorem et capellanum ecclesiae de Villafrancha, pro vestro beneficio, quandiu in rectoria steteritis supradicta, quod, in grangia praedicti monasterii de Venastvilla, victum vestrum decentem, secundum personam vestram et consuetudinem grangiae, habeatis, et pro aliis vestris necessariis habeatis omnes casuales proventus qui occurrerint in dicta ecclesia, prout vulgariter *manualia* appellantur, dum vos rector praefueritis ¹ in eadem, scilicet legata personae vestrae et vestes mortuorum, et omnes oblationes obvenientes in praedicta ecclesia, exceptis dumtaxat obventionibus panis et vini et candelarum, quae monasterio remaneant supradicto, salvo quod de candelis praedictis possitis retinere, ad usum luminis in praedicta ecclesia, pro divino officio celebrando, cum quibus supradictis vos sitis contentus, caeteris bonis et juribus remanentibus ecclesiae sepedictae.

1. Ms: *profueritis*.

Item, ego, praedictus Guillelmus de Quintanello, praedicta omnia recipio et admito pro beneficio competenti, prout supra dicta sunt et caeteris bonis et juribus dictae ecclesiae reputo me contentum cum provisione mihi superius ordinata. In cujus rei testimonium, nos, prior praedictus, sigillum nostri officii et ego, Guillelmus praedictus, sigillum meum praesentibus duximus apponenda.

Datum in praedicta grangia de Venastvilla, die martis ante festum Sancti Thomae apostoli, anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo septimo.

XIII. LIGNAIROLES ET SEIGNALENS

Guy de Lévis, seigneur de Mirepoix, pour le repos des âmes de sa famille et en considération de ses cousines Isabelle et Jacqueline, religieuses à Prouille, assigne au monastère deux censives, l'une de 8 muids d'orge à Lignairoles, l'autre de 2 muids d'orge au Villasavary.

Noverint universi, praesentes pariter et futuri, quod nos, Guido de Levis, marescallus Albigensis et dominus Mirapiscensis, divini amoris intuitu, ob remedium animae nostrae et animarum etiam inclitae recordationis domini Guidonis quondam, genitoris nostri, et dominae Johannaë, genitricis nostrae quondam, et Isabellis, uxoris nostrae, et liberorum nostrorum, ac aliorum praedecessorum omnium et successorum nostrorum, de consilio, voluntate pariter et assensu dictae Isabellis, uxoris nostrae, damus, et titulo merae, simplicis et irrevocabilis donationis inter vivos factae, concedimus nunc et semper, in puram et perpetuam elemosinam. Domino Deo omnipotenti et gloriosae Virgini, matri ejus, et venerabili collegio sive conventui, praesenti vel futuro, sanctimonialium monasterii Beatae Mariae de Prolhano, diocesis Tholosanae, ordinis sancti Augustini, secundum instituta et sub cura fratrum Praedicatorum viventium, et vobis, fratri Arnaldo Seguerii, priori dicti monasterii, pro priorissa et conventu et nomine dicti monasterii stipulanti et recipienti et vestrorum omnium successorum, octo modios ordeï censuales vel bladi alterius aequivalentis, in quibus intelligimus illam elemosinam duorum modiorum frumenti, quam vobis faciebamus pro anima dicti domini patris nostri et parentum nostrorum quondam annualim, fore inclusam et in dicta summa vobis nunc per nos data, comprehensam, ita quod ad ipsam praestandam vobis nec nos nec nostri ulterius teneamur; immo si quaedam instrumenta vel litterae a nobis vel praedecessoribus nostris super dictis duobus modis frumenti unquam fuerunt concessae vel datae, pro vanis, nullis et cancellatis a modo habeantur; quos octo modios ordeï, modo praedicto, vobis ponimus, constituimus et assignamus et dicto monasterio habere in perpetuum, ad rectam mensuram et consuetam Mirapiscensem, apud bastidam nostram novam de Lynairollis et ejusdem pertinentias universas; quod bladum praedictum faciemus vobis et rectoribus, qui erunt pro tempore, dicti monasterii, in dicto loco dare et solvere per homines et bajulos nostros, ibidem, annis singulis, in messibus indilate, promittentes insuper quod, si praedicti octo modii de dicto loco non possent

haberi per vos vel alium, loco vestri, aliquo casu fortuito vel etiam emergenti, quod nos ipsos de nostro orreo apud Mirapiscem persolvi faciemus, tempore supradicto, et ipsos in dicto orreo nostro etiam assignamus quousque in aliquo alio certo loco nostro, dicto monasterio magis propinquo vel vicino, assignaverimus competenter; et ad haec nos obligamus et nostros et etiam bona nostra, ordinantes et statuentes, de consilio tamen et voluntate vestri, praedicti prioris, quod duae consanguineae nostrae Isabellis et Jaquelina, quae sunt in dicto monasterio moniales, habeant et percipiant in dicto reddito sive elemosina vobis per nos data et concessa, sexaginta solidos turon., quaelibet eorum annuatim, dum vixerint, ad opus indumentorum vel aliorum necessariorum suorum.

Quae omnia ego, dictus prior, volo et concedo et profiteor, ut est dictum, fore facta de meo assensu et etiam voluntate, et ad haec me et dictum monasterium obligo et meos etiam successores.

Insuper, damus et concedimus nos, Guido praedictus, modo et forma superius annotata, praedicto monasterio et dictis priorissae et conventui, intuitu pietatis et helemosinae, nunc et semper, illos duos modios ordeï censuales annuatim, quos faciunt et tenentur nobis et nostris facere communitas seu universitas vel homines universitatis castri de Vilario, prope Fanumjovis, et cum praedictis duobus modiis ordeï, quidquid juris, actionis, rationis habemus vel habere debemus, aliquo modo vel ratione, apud Vilarium supradictum et ejus terminos et pertinentias, ratione vel occasione dictorum duorum modiorum ordeï, vel contra universitatem praedictam vel homines. Quas donationes per nos et nostros promittimus ratas et firmas habere et tenere, imperpetuum, nec aliquo tempore contra facere vel venire aut venire permittere, ullo modo, tali tamen conditione apposita dictam donationem et collationem de dictis decem modiis ordeï vobis et vestris successoribus et dicto monasterio facimus, ut superius est expressum, quod, si dictos duos modios frumenti vos vel vestri successores vel alius, vice et nomine vestro vel eorumdem, in iudicio vel extra, a nobis vel nostris successoribus aliquo tempore petieritis, quod habeamus, nos et nostri haeredes et successores, retentionem de dictis decem modiis ordeï, non obstante concessione et donatione vobis de eisdem per non facta, et praesens instrumentum extunc pro vano, cancellato et nullo penitus habeatur. Quae omnia, ut rata, firma et stabilia nunc permaneant et etiam in futurum, praesentem paginam nos, Guido de Levis, et Isabellis, uxor ejus, praedicti sigillorum nostrorum impressione fecimus communiri. Actum et datum apud Mirapiscem, idus octobris, anno Incarnationis Christi millesimo ducentesimo sexagesimo nono.

COPIE : Bibl. Nat., fonds Doat, t. 98, p. 145.

392

Vendredi après la Saint-Grégoire, 15 mars 1302.

Eustache de Lévis, seigneur de Florensac, s'engage à payer au monastère une partie de la rente que ses parents lui servaient sur leurs biens de Lignairoles, et il l'assigne sur ses propriétés de Seignalens.

Anno Incarnationis dominice millesimo tricentesimo secundo, regnante domino Philippo, rege Francorum, et die veneris post festum B. Gregorii qua intitulatur idus martii, ex hujus instrumenti publici serie universis pateat, tam presentibus quam futuris, quod, cum nobilis vir, dominus Guido de Levis condam bone memorie, dominus Mirapiscensis, et nobilis domina Ysabellis, condam uxor sua, et post decessum eorum-

dem. liberi sui et heredes darent et dare consuevissent in helemosinam conventui sanctimonialium monasterii Pruliani seu procuratori eorundem, annis singulis, octo modia ordei apud Mirapiscem seu apud Linayrolas. ad mensuram Mirapiscis, ratione ejusdam pie donationis per ipsos nobiles conjuges dudum dictis conventui et monasterio facte, ut in litteris ipsorum conjugum patentibus, ibi in presentia infrascriptorum contrahentium ac testium exhibitis, et per me, subscriptum notarium, perlectis, non viciatis, nec cancellatis, nec in aliqua parte sui obolitis, sigillis pendentibus ipsorum nobilium conjugum, ut prima facie aparebat. sigillatis, plenius dinoscitur contineri, juxta quarum litterarum continentiam dictam helemosinam ipsi conventui, presenti atque futuro, sub forma *preambula* ipsi conjuges et eorum successores tenebantur perpetuo elargiri, demum, facta inter dictos liberos divisione suorum bonorum, ex pacto et conventionione expressis et in ipsa divisione inhitis, ad partem nobilis viri, Eustachii de Levis, domicelli, domini de Florenciaco filiique dictorum nobilium conjugum condam, devenit hoc honus videlicet quod ipse Eustachius, ut ipse idem ad predicta omnia presens et concessissiens asseruit et confessus fuit verum esse, debet, astrictus est et tenetur de dictis octo modiis dicto conventui eterniter annuatim septem modios erogare.

Eapropter, nunc predictus Eustachius recognoscens se majorem esse annis viginti, vigore presentis divisionis et pactorum in ea inhitum, libera ac spontanea voluntate, non coactus nec deceptus nec ab aliquo circumventus, pro se et suis successoribus, promisit, firmo pacto et sollempni stipulatione, religioso viro, domino fratri Arnaldo Johannis, priori Pruliani, presenti et habenti, ut asseruit, generalem ac liberam dispensationem et administrationem bonorum ipsius monasterii, et michi, notario publico infrascripto, ut publice persone, vice et nomine dicti conventus, presentis atque futuri, stipulantibus et recipientibus, se et suos successores dictos septem modios ordei dicto conventui seu ejus procuratori, annis singulis, in festo B. Marie augusti precise et in perpetuum soluturos in villa sua de Semalensis, Appamiensis dyocesis, ad dictam mensuram de Mirapiscis, vel valorem dicti bladi, secundum quod tunc valebit bladum apud Mirapiscem; et si in dicto festo non fiat solucio sed differatur, quod, quandocumque fiat post dictum festum dicta solucio, fiat estimatio bladi predicti, si pecuniam dictus Eustachius pro dicto blado solvere voluerit, secundum quod eo tempore quo solvetur, valebit apud Mirapiscem; in se honus solutionis dicti bladi seu ejus pretii sub dicta forma sponte et in eternum, per se et suos successores, suscipiens modo et forma antedictis; obligans exinde pro omnibus hiis et singulis idem Eustachius prefato domino priori et michi, notario publico infrascripto, pro dicto conventui, presenti et futuro, stipulantibus et recipientibus, ut dictum est, expresse et specialiter, se et omnia in solidum bona sua, sub omni renunciacione pariter et cautela, renuncians preterea in hiis omnibus, expressim et consulte, beneficio minoris etatis et restitutionis in integrum omnique alii juri, canonico et civili, promulgato vel in posterum promulgando, et omni auxilio et privilegio per que contra predicta vel aliquid de predictis posset venire et juvari, vel aliqua de premissis infringere aliquatenus vel cassare in solidum vel in partem.

Cumque ipse Eustachius etatem legitimam viginti quinque annorum nondum haberet, ut dixit, et sicut per aspectum ipsius satis liquet, ut predicta omnia et singula securius et firmiter perpetuo in suo robore perseverent, promisit, obligatione omnium bonorum suorum consimili repetita, sua firmiter bona fide, dicto domino priori et michi, notario sicut publice persone, quod, cum ad etatem hujusmodi ipse Eustachius devenerit, ad requisitionem primam ipsius prioris vel ejus, qui fuerit pro tempore, successoris

ve procuratoris ejusdem, predictam promissionem, recognitionem et obligationem, cum omnibus antedictis et cum instrumento, de novo faciet vel confirmabit, ratificabit et etiam aprobabit omnia antedicta ad voluntatem prioris ipsius seu ejus procuratoris, prout utilius fuerit faciendum, non mutata substantia, ad notitiam sapientis. Et nichilominus, ad majorem firmitatem habendam omnium premissorum, pro omnibus universis et singulis supradictis tenendis perpetuo et servandis, dedit et prestitit idem Eustachius dicto domino priori, sicut bonum fidejussorem et principalem paccatorem, videlicet nobilem virum, dominum Lambertum de Thureyo, dominum Saxiaci, socerum suum, presentem et concessientem, quem, sub rerum suarum ypotheca, promisit custodire indempnem de obligatione quam pro ipso faciet in hac parte. Qui prefatus dominus Lambertus, sub renunciacione de principali prius conveniundo et beneficio dividende actionis et cujuslibet alterius juris, quibus expresse renunciavit ex certa scientia et gratanter, se et suos et omnia bona sua erga dictas sanctimoniales, monasterium et sepedictum dominum priorem ac me, notarium pro ipsis, ut dictum est, stipulantem, fidejussorie et principaliter, ad preces et instantiam dicti Eustachii, obligavit, se constituendo fidejussorem eidem et principalem paccatorem pro omnibus et singulis antedictis nomine sui generi predicti, hac protestacione premissa quod, quando ipse Eustachius effectus fuerit etatis viginti quinque annorum et predicta omnia confirmaverit de novo et ratificaverit, quod prefatus dominus Lambertus a predicta obligatione et fidejussione sit immunis et remaneat totaliter liberatus. Quam quidem concessionem, obligationem et omnia universa et singula supradicta dictus dominus prior Pruliani, quo supra nomine, sub modo et forma predictis, acceptavit, illa omnia rata habens pariter atque grata. Hujus rei sunt testes : dominus Jordanus de Glujano, miles de Laurano, Raymundus de Varanis domicellus, dominus de Aragone, Petrus de Petra, domicellus dicti domini Lamberti, et frater Petrus Blasici, de ordine fratrum Predicatorum, residens Pruliani, et ego Petrus Bolharoti, de Saxiacho, notarius publicus domini regis totius senescallie Carcassone et Biterrensis et de Saxiacho, qui rogatus et requisitus a predictis contrahentibus, hanc cartam recepi, scripsi et in hanc formam publicam redlegi et signum meum apposui ; et superior in xxii^a linea, a prima superiori inferius numerando, suprascripti *et futuro*. (*signet.*)

ORIGINAL : Arch. de l'Aude, H, 327.

COPIE : Bibl. Nat., fonds Doat, t. 98, p. 187.

XIV. HAUT-RAZÈS ET PAYS DE SAULT

393

1213.

Lambert de Thury, seigneur de Puivert, donne au monastère un cazal, trois araires, huit arpents de terre et un droit de dépaiissance à Puivert.

Universis presentes litteras inspecturis, Lambertus de Thuri, dominus Podiiviridis, salutem in Domino. Ad universitatem vestram volumus pervenire nos dedisse et concessisse, divinae intuitu pietatis et ob remissionem peccatorum nostrorum, Deo et domui Beatae Mariae de Prulano, juxta Fanumjovis sitae, casale Podii, situm in terminio Podiiviridis, cum omnibus pertinentiis ejusdem casalis, et cum ipso casali, terras aptas ad culturam, ita quod per totum, scilicet tam de terra casalis quam de alia apta ad colendum, habeat praedicta domus tantum terrae quantum tria aratra poterunt sufficienter colere annuatim; et hoc sit de propinquioribus terris quae infra terminium Podiiviridis poterunt inveniri. Praeterea, damus et concedimus quatuor arpenta terrae ad plantandam vineam et tantumdem ad opus prati infra terminium castri praedicti. Concedimus similiter quod animalia praedictae domus possint libere pascere in totis pascuis terrae nostrae. Et omnia supradicta, sicut melius dare possumus et concedere, damus et concedimus praedictae domui et fratribus aliisque ibidem Domino servientibus, in puram et perpetuam elemosynam, et per omnia tempora libere possideant et quiete. Quod ut ratum sit et semper inconcussum permaneat, sigilli nostri munimine duximus confirmandum, anno Domini millesimo ducesimo decimotertio.

COPIE: Bibl. Nat., fonds Doat, t. 98, f° 51 v°.

IMPRIMÉ: Balme, *Cart. de S. Dominique*, t. I, p. 353.

394

Puivert, 21 avril 1216.

Pierre de Vic, seigneur du Quercorbes, donne au monastère la *villa* de la Redorte, sise sous Sainte-Colombe, avec droit de pacage dans toute sa terre du Quercorbes et de coupe dans ses forêts. En retour, frère Noël, prieur de Prouille, admet au bénéfice des prières et des bonnes œuvres du monastère l'âme de Philippe de Vic, Pierre, le donateur, et leurs parents.

Notum sit omnibus hominibus, haec audientibus sive hanc cartam legentibus, quod ego, Petrus de Vico, per me et per omnes successores meos, bono animo ac spontanea voluntate, motus amore Dei, dono et trado in perpetuum, pro pura elemosina, Deo et Sanctae Mariae de Prolano et loco ipsius et priori Natali ejusdem loci et Dominico, Oxomensis canonico, et cunctis fratribus et sororibus, praesentibus et futuris, ibidem manentibus et cunctis aliis locis domui Sanctae Mariae de Prolano respondentibus et servientibus, pro anima fratris mei, Philippi de Vico, ut Deus dimittat sibi omnia peccata sua, si placitum illi fuerit, videlicet totam villam de la Redorta, quae est sub Sancta Columba, cum omnibus suis terminis et pertinentiis, et cum omnibus suis dominationibus, terras cultas et incultas, introitus et exitus, boscos et bartas, aquas, rivos, riparias, pascua et terrae merita, arbores fructiferas et infructiferas, et generaliter omnia in omnibus usui hominum pertinentia. Cum ista praesenti carta, in bonam et firmam possessionem semper valituram, locum Sanctae Mariae de Prolano et priorem et fratrem Dominicum et omnes fratres et sorores, praesentes et futuros, ego, Petrus de Vico praedictus, dominus de Quercorbes, mitto ad habendum et tenendum et semper possidendum, ad suam voluntatem semper ibi faciendam, pro anima fratris mei, Philippi de Vico.

Et, ultra haec, dono in perpetuum fratribus et sororibus, praesentibus et futuris, Sanctae Mariae de Prolano et priori ejusdem loci, per totam meam terram de Quercorbes, paixivium animalibus suis et peccoribus et peccudibus omnibus et talivium per omnia nemora, ad omnem suam voluntatem; et ego ac mei successores erimus semper de omnibus praedictis boni guirentes de omnibus amparatoribus, bona fide et sine omni dolo. Haec autem omnia praedicta dono et trado in perpetuum, sine omni retentu, pura elemosina, amore Dei, loco et domui Sanctae Mariae de Prolano et priori et fratribus et sororibus, praesentibus et futuris, ejusdem loci, pro anima fratris mei, sicut melius habuit et tenuit vicecomes Bitterris et illi pertinuit ac pertinere debuit, aliquo jure seu aliqua ratione sive voce vel consuetudine.

Et ego, Natalis, prior Sanctae Mariae de Prolano, per me et per omnes fratres et sorores, praesentes et futuros, recipio animam vestri fratris Philippi de Vico, et vos ipsum, Petrum de Vico, et antecessores vestros, in omnibus orationibus nostris et bonis quae ibi fiunt et semper fient.

Testes hujus sunt : Baudovinus capellanus de Podio viridi, Amelius de Lerano diaconus, Gualeranus, frater domini Petri de Vico, Bernardus Barbadixosas, Raimundus Bertranni dixosas. Facta carta ista undecimo kalendas maii, feria quarta, anno ab Incarnatione Christi millesimo ducesimo decimo sexto, regnante Philippo, rege Francorum. Arnaldus Sancii de Lauriaco, scriptor publicus de Fanojovis, in castro de Podio viridi scripsit.

COPIE : Bibl. Nat., fonds Doat, t. 98, f° 23.

IMPRIMÉ : Balme, *Cart. de S. Dominique*, t. II, p. 32.

· 395

1266.

Blanche de Niort, prieure de Prouille, fille et héritière de feu Bertrand de Niort, chevalier, et de dame Misse, réclame, en son nom et au nom de sa mère, à Roger de Niort, fils de Bertrand, et à Sauremonde, sa femme, la moitié de Gebetz, Gramazies, Belcaire, au pays de Sault.

ORIGINAL : Arch. de l'Aude. (Document perdu ¹.)

· 396

Carcassonne, 19 mars 1271.

Pierre de Montbrun, archevêque de Narbonne, donne procuration à Pierre Roger de Durfort, son vicaire dans le Razès et le Fenouillèdes « *ad faciendum et ordinandum ibidem, in temporalibus, illa omnia tam circa jurisdictionem quam alia, que per nos fieri deberent et possent,* » à l'effet de vendre quelques terres au monastère de Prouille.

ORIGINAL : Arch. de l'Aude. (Document perdu ².)

· 397

1276.

Item, un acte de l'an 1276, contenant accord d'entre dame Misse, veuve de Bertrand d'Aniort, chevalier, comme tutrice de Raymond d'Aniort, son fils, et le monastère de Prouille tant en son nom que au nom de Blanche, religieuse du dit monastère, fille desdits Aniort et Misse d'une part, — et le sieur Pierre Roger d'Aniort, chevalier, et dame Sauremonde, sa femme, fille du sieur Bertrand d'Aniort, d'autre part, pour raison de la moitié des lieux de Gebetz et Galinagues et Belcaire assis dans la terre de Sault, et pour raison de la terre d'Alion et autres biens que le sieur Roger et sa femme avaient de l'héritage du dit Aniort; par lequel accord ou sentence arbitrale les dits lieux de Gebetz et Galinagues furent adjugés audit Pierre Roger et Sauremonde sa femme, ensemble tout ce qu'ils avaient aux dits lieux, comme aussi ce qu'ils avaient au lieu de Belcaire et terre d'Alion. Coté n° 33.

Bibl. munic. de Narbonne. Inventaire Roques, t. III, p. 342.

· 398

1277.

Item, un acte de l'an 1277, par lequel Blanche, femme du sieur Gérard de Roquefort, du consentement de son mari, confirma la transaction faite entre son dit mari et dame Misse veuve de Bertrand d'Aniort, au nom de Raymond d'Aniort, son fils, et le sieur frère Arnaud Segnier, prieur du monastère de Prouillan, au nom de Blanche, religieuse du dit monastère, fille et héritière en partage dudit feu Bertrand d'Aniort, pour raison des biens qui avaient appartenu à noble Raymond d'Aniort, son père, avec quittance générale de toutes les prétentions qu'elle avait sur le moulin de Sauzils, assis sur la rivière d'Aude, et de tous autres droits qu'elle pouvait avoir sur les lieux de Belcaire, Bastide de Belvis, terre d'Alion et de Sault, excepté les lieux de Gebetz et de Galinagues, le tout en faveur du monastère dudit Prouillan, en faveur duquel elle se départit des droits qu'elle avait aux dits lieux de Gebetz et de Galinagues, à elle ad-

1. Cette chartre, vue et résumée par le R. P. Bahme aux Archives de l'Aude, n'a pas pu y être retrouvée.

2. Cf. la note précédente.

venus par la succession de Raymond d'Aniort ensemble, de la leude de Quillan et de tous et chacuns les droits seigneuriaux qu'elle avait auxdits lieux. Coté n° 15.

Bibl. munic. de Narbonne. Invent. Roques, t. III, p. 331.

• 399

1277.

Item, un acte du même an, dans lequel est dit dispute être lors entre dame Misse, veuve du sieur Bertrand d'Aniort, tant pour elle que comme tutrice de Raymond d'Aniort, son fils, et le sieur frère Arnaud Segnier, prieur du monastère de Prouillan, au nom de Blanche, religieuse du dit monastère, fille et héritière dudit Bertrand d'Aniort, d'une part, et le sieur Guiraud de Roquefort, pour soi et pour Blanche, sa femme, le sieur Pierre d'Urban pour soi et pour Guillaume, sa femme, et Guillaume de Sauton, d'autre part, pour raison des biens de feu Ramond d'Aniort, et révocation de certaines sentences données sur le possessor en la cour royale de Carcassonne, sur quoi fut fait l'accord suivant, savoir :

que ledit prieur et ladite Misse quittaient aux dits Guiraud de Roquefort et Guillaume de Sauton tout le droit qu'ils pouvaient avoir et leur était advenu par la succession dudit feu Raymond d'Aniort, sur le lieu de Sauzils, excepté le moulin de Sauzils, assis sur la rivière d'Aude, comme aussi tout ce que, par la succession dudit Raymond d'Aniort, ils avaient au terroir d'Artignes et aux lieux de Tourreilles et de Planvilla, avec cette condition que les compositions jadis faites entre ledit prieur, ladite dame Misse, Raymond de Belpech, Pierre Roger d'Aniort et sa femme, demeureraient en leur force ; quittaient aussi, par même moyen, aux dits de Roquefort et Sauton la censive ou pension de certaines terres que ledit Raymond d'Aniort avait aux lieux de Lene et de Preixan ;

et les dits Guiraud de Roquefort et Guillaume Sauton, tant pour eux et aux noms que dessus, quittaient aux dits prieur et dame Misse tout ce que ledit Raymond d'Aniort avait au dit moulin de Sauzils, comme aussi quittaient à la dite Misse tout ce qu'ils avaient au lieu de Belcaire et bastide de Belvis, en la terre d'Alion et en la terre de Sault, excepté les lieux de Gebetz et Galinagues ; et par même moyen, quittaient au dit prieur de Prouillan, tout ce qu'ils avaient aux dits lieux de Gebetz et Galinagues et en la leude de Quillan, au moyen de la succession dudit Raymond d'Aniort, avec toutes sortes de droits seigneuriaux, avec cette convention que le rachat de la bastide de Belvis, engagée au sieur Guillaume de Marsan, chevalier, se ferait à frais communs entre parties, avec cette faculté réciproque aux parties de pouvoir prendre du bois et faire paître le bétail, l'un dans le terroir de l'autre. Coté n° 16.

Bibl. mun. de Narbonne. Inv. Roques, III, 331.

• 400

1278.

Item, un acte de 1278, par lequel les religieuses du couvent de Prouillan, diocèse de Thoulouze, en nombre de 73 religieuses, cédèrent, donnèrent, et résignèrent au sieur archevêque de Narbonne tous les droits qu'elles avaient, par titre de fief honorable, aux lieux et terroirs de Gebetz et Galinagues, assis en la terre de Sault. Coté n° 21.

Biblioth. mun. de Narbonne. Inventaire Roques, t. III, p. 341, v°.

XV. FONDS DE LIMOUX

401

Carcassonne, le 17 avril 1207.

Bérenger, archevêque de Narbonne, donne au monastère de Prouille l'église de Saint-Martin de Limoux, n'y retenant que ses droits épiscopaux.

In nomine Domini. Notum sit omnibus praesentem paginam inspecturis, quod nos B., Dei permissione Narbonensis archiepiscopus, consensu et voluntate sociorum nostrorum, damus et libere concedimus per nos et successores nostros, in redemptione animarum nostrarum, priorissae et monialibus noviter conversis monialis et exemplis fratris Dominiei Oxomensis sociorumque ejus, habitantibus nunc et in perpetuum in castro Fanojovis et in ecclesia B. Mariae de Pruliano, Tholosanae diocesis, ecclesiam B. Martini de Limoso, nostrae diocesis, in Reddesio, cum omnibus decimis et primiciis territorii de Taxo eidem contigui, cum oblationibus et cum omnibus juribus suis et pertinentiis, jure perpetuo integre possidendam; et dictas moniales et, per ipsas et nomine earum, fratrem Dominicum et fratrem G. Clareti, cum traditione praesentis cartae, in possessionem mittimus, salvo tamen jure episcopali nobis et successoribus nostris tam in cathedralico quam in procurationibus et visitationibus et in commissione curae animarum illi sacerdoti, qui a dictis monialibus vel aliquo fratre, loco earum, nobis vel nostris successoribus fuerit praesentatus. Ut autem omnia supradicta omni firmitate subnixta permaneant, sigilli nostri munimine fecimus roborari. Actum est hoc Carcassonae, in domo domini episcopi, anno Domini M^oCC^oVII^o, xv^o kalendas maii.

COPIE : Bibl. Nat., fonds Doat, t. 98, f° 31.

Ibid. f° 31. (Vidimus per Conrad, cardinal-évêque de Porto t.)

IMPRIMÉ : Balme, *Cart. de S. Dominique*, t. I, f° 154.

1. « Noverint universi, presentem paginam inspecturi, quod nos, C., miseratione divina Portuensis et Sanctae Rufinae episcopus, apostolicae sedis legatus, vidimus litteras venerabilis patris B., bonae memoriae Narbonensis archiepiscopi, sigillo ipsius pendente munitas, nobis per fratrem Bertrandum, priorem fratrum Praedicatorum in Provincia praesentatas, sub hac forma. — Actum est hoc Biterris, in aula domini episcopi, anno Domini M^oCC^oXXIII^o, quinto kalendas aprilis. »

402

Limoux, 19 mars 1208.

Isarn d'Aragon, au nom de Bérenger, archevêque de Narbonne, met le couvent de Prouille en possession de l'église Saint-Martin de Limoux.

Notum sit eunctis haec audientibus, quod ego, Isarnus de Aragone, mandato et auctoritate venerabilis patris nostri B., Narbonensis archiepiscopi, tradidi priorissae et monialibus conversis monitis et exemplis fratris Dominici sociorum que ejus, commorantibus et in perpetuum commoraturis in castro Phanijovis et in ecclesia B. Mariae de Pruliano, Tholosanae diocesis, ecclesiam S. Martini de Limoso, Narbonensis diocesis, quae est in Redesio, cum omnibus juribus et pertinentiis suis ac decimis, primitiis totius territorii B. Martini de Limoso et territorii de Taxo, eidem contigui, et oblationibus et omnibus obventionibus; et nomine dictarum monialium, fratrem Willelmum Clareti in corporarem possessionem misi, ut dictae priorissa et moniales dictam ecclesiam habeant et possideant in perpetuum, cum decimis et primitiis supra nominatis.

Aetum est hoc in praesentia domini B. Raimundi, electi sedis ecclesiae S. Nazarii Carcassonae, et Arnaldi, capellani de Villafflorano, et Raimundi Seguni et B. de Pulchrofaeto et Guillelmi Ferrioli et Bertrandi Gairaldi et Raimundi Arnaldi et Raimundi Clerici, in Reddesio archipresbyteri, et Raimundi de Callavo notarii publici Carcassonae, qui hoc scripsit, quinta feria, decimo quarto kalendas aprilis, rege Philippo regnante, anno millesimo ducentesimo octavo Incarnationis dominicae. Et quia sigillum meum non porto, sigillo magistri Isarni de Conchis qui ad hoc praesens fuit, praesentem cartam sigillavi.

COPIE : Bibl. Nat., fonds Doat, t. 98, f° 27.

IMPRIMÉ : Balme, *Cartul. de S. Dominique*, t. I, p. 200.

403

mars 1217.

Alboin, abbé de Saint-Hilaire, et Saint Dominique confirment la sentence arbitrale portée au sujet de leur différend par Tedisius, évêque d'Agde. L'église Saint-Martin de Limoux sera possédée par les Frères Prêcheurs, sous réserve d'un cens de trois muids de blé à payer au monastère de Saint-Hilaire.

Notum sit omnibus hominibus, tam praesentibus quam futuris, quod ego, Alboynus, Dei gratia abbas Sancti Ilarii, et prior noster, Anselmus, cum consilio et voluntate conventus ejusdem monasterii sancti Ilarii, approbamus et confirmamus transactionem seu compositionem factam inter nos, ex una parte, et fratrem Dominicum, priorem S. Romani, et G. Clareti et alios fratres Praedicationis ecclesiae S. Romani, ex altera, in manu et potestate scilicet domini Tedisii, episcopi Agathensis, in quo a nobis et ab ipsius fuerat compromissum, sub poena centum marcharum argenti. Quae compositio seu transactio talis est quod nos, abbas jamdictus et conventus monasterii S. Ilarii, et successores nostri pleno jure habeamus et possideamus in perpetuum monasterium S. Ilarii, cum omnibus juribus et pertinentiis suis, ubicumque sint, excepta ecclesia de Limoso, quam frater Dominicus praedictus, prior S. Romani, et G. Clareti et alii jamdicti fratres Praedicationis habeant et teneant in perpetuum, cum omnibus juribus suis et pertinentiis, sub annuo censu praestando nobis et jamdicto monasterio et nostris omnibus successoribus ab ipsis et ab omnibus eorum successoribus in perpetuum, videlicet trium modiorum frumenti, ad mensuram de Limoso, quos nobis ple-

narie debent deferre singulis annis, sine aliquibus sumptibus nostris, in monasterio antedicto. Quod ut in perpetuum observetur firmiter, praesentem cartam sigilli nostri munimine roboravimus.

Et nos, frater Dominicus, prior S. Romani, et G. Clareti, cum consilio et voluntate totius capituli et fratrum nostrorum S. Romani et de Prolano, praedicta omnia concedimus, approbamus et confirmamus per hanc publicam scripturam, et promittimus in verbo veritatis quod contra non veniamus aliquo jure divino vel humano; et ut haec omnia in perpetuum robur obtineant, praesentem paginam sigillorum nostrorum munimine communimus.

Et ego, jamdictus abbas S. Harii et prior noster, Anselmus, et conventus promittimus in verbo veritatis quod contra praedictam compositionem seu transactionem non veniamus aliquo jure divino vel humano.

Et nos, Dei gratia abbas Clusinus et S. Salitoris minister, cum consilio et voluntate conventus nostri, praedictam compositionem seu transactionem concedimus, approbamus et confirmamus. Quod ut perpetuo et inviolabiliter observetur, praesentem cartam impositione sigillorum nostrorum et capituli roboramus.

Factum est hoc anno Domini millesimo ducentesimo decimo septimo, mense martii, feria sexta, regnante Philippo rege.

COPIE : Bibl. Nat., fonds Doat, t. 71, p. 324.

IMPRIMÉ : Balme, *Cartul. de S. Dominique*, t. II, p. 117.

Guillaume Claret, prieur de Prouille, ayant porté plainte auprès de l'archevêque de Narbonne, Arnaud, contre les moines de Saint-Hilaire, l'archevêque charge Bernard de Roquefort, évêque de Carcassonne, de faire une enquête et, s'il y a lieu, de remettre les religieuses de Prouille en possession de l'église Saint-Martin de Limoux.

Frater A., Dei gratia Narbonensis archiepiscopus, venerabili ac karissimo fratri B., eadem gratia Carcassonensi episcopo, salutem et sinceram in Domino karitatem. Vestrae discretionis praesentibus intimamus quod frater G. Clareti, prior monasterii B. Mariae de Pruliano, Tholosanae diocesis, nobis conquerendo monstravit quod, cum priorissa et moniales praefati monasterii essent in possessione ecclesiae Beati Martini de Limoso, nostrae diocesis, abbas et monachi monasterii Sancti Ylarii, vestrae diocesis, praedictam ecclesiam violenter invaserunt et fratres qui ipsam ecclesiam, nomine praedictarum priorissae et monialium, tenebant et possidebant, per violentiam de eadem expulerunt. Ideoque discretionem vestram rogamus attentius nihilominus vobis mandantes quatinus ad jamdictam ecclesiam accedentes, convocatis tam abbate et monachis quam priore praefatis, veritatem de omnibus quae dictus prior coram nobis proposuit, diligenter inquiratis, et, si invenire poteritis quod praedicti abbas et monachi jamdictas priorissam et moniales taliter spoliaverunt, praedicto fratri G. Clareti, priori, nomine earumdem priorissae et monialium, possessionem dictae ecclesiae, sine morae dispendio, restitui faciatis. Datum Marsiliae anno Domini millesimo ducentesimo decimo octavo, sexto kalendas decembris.

In cujus rei testimonium, praesentibus sigillum nostrum duximus apponendum.

COPIE : Bibl. Nat., fonds Doat, t. 98, f. 28 v°.

IMPRIMÉ : Balme, *Cart. de S. Dominique*, t. II, p. 203.

405

Limoux, 13 avril 1219.

Bernard de Roquefort, évêque de Carcassonne, par mandat de l'archevêque de Narbonne, remet le monastère de Prouille en possession de l'église Saint-Martin de Limoux.

Pateat universis, praesentem paginam inspecturis, quod nos, B., divina permissione Carcassonnae episcopus, mandato et auctoritate venerabilis patris nostri A., Dei gratia Narbonensis archiepiscopi, restituimus possessionem ecclesiae Beati Martini de Limoso, cum omnibus juribus suis, fratri Guillelmo Clareti, priori et procuratori monasterii B. Mariae de Pruliano, Tholosanae diocesis, nomine priorissae et conventus ejusdem monasterii; quam possessionem dominus Alboynus, abbas, et monachi monasterii Sancti Ylarii, Carcassonnensis diocesis, per violentiam occupaverant, et fratres qui, nomine dictarum priorissae et conventus, dictam ecclesiam possidebant, de eadem per violentiam expulerant; ideoque praedictam restitutionem facimus secundum mandatum superius expressum.

Actum est hoc in villa de Limoso, in capella, in praesentia domini abbatis Alboyni et domini Ysarni de Aragone, archidiaconi Carcassonnensis, et domini Ysarni de Conchis, archidiaconi Narbonensis in Redesio, Bernardi de Flaciano, Peregrini de Flaciano, Arnaldi Sancii de Lauriaco, Guillelmi Grimaudi de Fanojovis, anno Domini millesimo ducentesimo decimo nono, idus aprilis.

In cujus robore, praesentem paginam sigilli nostri munimine communitus.

COPIE : Bibl. Nat., fonds Doat, t. 98, f° 29 v°.

IMPRIMÉ : Balme, *Cart. de S. Dominique*, t. II, p. 275.

406-408

Limoux, 6 octobre 1222.

Arnaud, archevêque de Narbonne, publie la sentence par laquelle il a débouté le monastère de Saint-Hilaire de ses prétentions sur l'église Saint-Martin de Limoux.

Pateat universis, praesentem paginam inspecturis, quod nos, frater A., miseratione divina Narbonae archiepiscopus, querelam fratris G. Clareti, prioris monasterii Beatae Mariae de Pruliano, Tholosanae diocesis, recepimus in hunc modum :

407

Guillaume Claret, prieur de Prouille, demande la restitution de l'église Saint-Martin de Limoux qui a été violemment enlevée aux religieuses de Prouille par l'abbé et les religieux de Saint-Hilaire.

« Coram vobis, domino A., Dei gratia Narbonensi archiepiscopo, conquerendo proponit frater G. Clareti, prior monasterii B. Mariae de Pruliano, Tholosanae diocesis, nomine priorissae et conventus praefati monasterii, contra abbatem et conventum monasterii S. Ylarii, Carcassonnensis diocesis, quod, cum dicta priorissa et conventus possiderent ecclesiam Beati Martini de Limoso vel quasi, cum pertinentiis ejusdem,

praedicti abbas et conventus domos praedictae ecclesiae, quas praedictae priorissa et conventus possidebant, violenter invaserunt et possessione dictarum domorum et suppellectilium dictas priorissam et conventum temere spoliarunt et possessionem dictae ecclesiae perturbando, dictis priorissae et conventui auferre tentaverunt ¹, non absque juris injuria et in praedictarum priorissae et conventus. Ideoque petit praedictus prior se, nomine praedictarum priorissae et conventus, ab eisdem abbate et conventu monasterii S. Ylarii in possessionem praedictarum domorum et suppellectilium et omnium quae ibidem occupaverunt, restitui. Petit etiam et supplicat vestrae pietati, domine archiepiscopo, quatenus dictos abbatem et conventum a perturbatione quam sibi faciunt in possessione dictae ecclesiae, cessare et cum pacifica possessione, nomine praedictarum priorissae et conventus, gaudere faciatis. »

Igitur nos tam abbatem et conventum monasterii S. Ylarii quam praedictum fratrem G. Clareti, priorem monasterii Beatae Mariae de Pruliano, ante nostram convocari facientes praesentiam, causam eorum curavimus examinare diligenter et benigne, et, auditis hinc inde de facto propositis et de jure allegatis super causa praedicta, diffinitivam sententiam, ad petitionem partium, protulimus in hunc modum :

408

Sentence de l'archevêque de Narbonne, ordonnant à l'abbé et aux moines de Saint-Hilaire de restituer aux religieuses de Prouille l'église Saint-Martin de Limoux.

« In nomine Domini nostri Jesu Christi, de cujus vultu nostrum prodeat iudicium et nostri oculi videant aequitatem. Visis, auditis et plenius intellectis petitionibus, responsionibus, confessionibus et negationibus hinc inde factis, recepto, post litem contes[tam], de calumpnia et de veritate dicenda juramento, omnibus utrinque tam de facto propositis quam de jure allegatis, perscrutatis cum deliberatione diligentius et perlectis in causa quae inter fratrem G. Clareti, priorem monasterii B. Mariae de Pruliano et procuratorem priorissae et conventus ejusdem monasterii, ex una parte, et abbatem et conventum monasterii S. Ylarii, super ecclesia B. Martini de Limoso et domibus et rebus ejusdem ecclesiae coram nobis vertebatur, ex altera, quarum scilicet ecclesiae, domorum et rerum restitutionem supradictus prior, nomine praedictarum priorissae et conventus, quarum procurator existebat, sibi fieri, cum magna instantia postulabat, ea videlicet ratione quia praedictae priorissa et conventus ipsas scilicet ecclesiam, domos et res pacifice possidebant et quiete, quando dicti abbas et conventus monasterii S. Ylarii dictas domos et res violenter occuparunt et possessionem dictae ecclesiae turbare coeperunt ; et ad fundandam intentionem suam, quoddam produxit instrumentum, cum sigillo pendente venerabilis patris B., bonae memoriae predecessoris nostri, sigillatum sub hac forma :

« Notum sit omnibus praesentem paginam inspecturis, quod nos, B., Dei permissione Narbonensis archiepiscopus, consensu et voluntate sociorum nostrorum damus etc. — (*Cf. sup. n° 401*). »

1. Ms : *Tenea'ur.*

« Verum, abbas monasterii S. Ylarii, procurator ejusdem conventus constitutus ad causam praedictam, ex adverso, dicebat, quod cum praedictum monasterium S. Ylarii in dietarum ecclesiae, domorum et rerum possessione fuisset, quando hostium incursione et haeticorum et inimicorum fidei et pacis fuerit dissipatum et dicta ecclesia S. Martini de Limoso ad ipsum monasterium de jure pertineat, ei, nomine jamdicti, monasterii S. Ylarii, fieri restitutio potius vel ipsa possessio sibi adjudicari de jure debebat.

« Hiis omnibus et aliis quae pars utraque proposuit, coram nobis plenius intellectis, juris ordine in omnibus observato, facta conclusionem juris et facti, praehabito prudentum virorum consilio, nos, frater A., Dei gratia Narbonae archiepiscopus, de causa cognoscentes praedicta, cum nobis constaret ad plenum per confessionem dicti abbatis monasterii S. Ylarii, procuratoris ejusdem, fratrem G. Clareti, priorem et procuratorem monasterii B. Mariae de Pruliano, dictas videlicet ecclesiam B. Martini de Limoso et domos et res ejusdem tunc, nomine priorissae et conventus dicti monasterii Beatae Mariae de Pruliano, possedissee quando a dictis abbate et conventu S. Ylarii fuerit spoliatus, restitutionem ipsarum domorum, rerum, ecclesiae B. Martini de Limoso, de quibus actum fuit coram nobis, per diffinitivam sententiam promulgamus faciendam praefato G. Clareti, priori, nomine praedictarum priorissae et conventus, et possessionem dictae ecclesiae eidem priori, nomine earundem priorissae et conventus, per diffinitivam sententiam; adjudicamus, dictis abbati et conventui monasterii S. Ylarii, super possessione dictarum scilicet ecclesiae, domorum et rerum, silentium imponentes.

Lata fuit haec sententia apud Limosum, in ecclesia B. Martini, anno Domini millesimo ducentesimo vigesimo secundo, pridie nonas octobris, in praesentia abbatis S. Pauli Narbonensis, domini Isarni de Conchis, archidiaconi in Reddesio, domini Isarni de Aragonne, archidiaconi Carcassonensis, B. de Flaciano, Isarni de Taxo, P. de Taxo, R. de Chalavo, notarii publici, qui haec omnia scripsit. »

Et ut haec omnia firma permaneant, praesentes litteras sigilli nostri munimine fecimus roborari et praedictam donationem dictae ecclesiae B. Martini, quam venerabilis pater B., praedecessor noster, fecit praefatis priorissae et monialibus de Pruliano, ratam et gratam habentes, in redemptione animarum nostri et successorum nostrorum, confirmamus et concedimus eisdem jure perpetuo possidendam.

COPIE : Bibl. Nat., fonds Doat, t. 98, f° 32, v°

L'abbé de Saint-Polycarpe et Isarn d'Aragon, archidiacre de Carcassonne, choisis comme arbitres par l'abbé Alboin de Saint-Hilaire et Guillaume Claret, prieur de Prouille, rendent leur sentence arbitrale; ils confirment à Prouille la possession de Saint-Martin de Limoux que lui contestaient les moines de Saint-Hilaire.

Anno Domini millesimo ducentesimo vigesimo quarto, sexto kalendas aprilis, cum controversiae essent inter dominum Alboinum, abbatem, et conventum monasterii S. Hilarii, Carcassonensis diocesis, ex una parte, et fratrem Guillelmum Clareti, priorem, et Bernardam, priorissam, et conventum monasterii de Pruliano, diocesis Tholosane, ex altera, tam super monasterio S. Hilarii et membris suis quam super ecclesia de Limoso et decimis ejusdem, quam etiam super omnibus questionibus et querelis que inter partes easdem

mote sunt vel moveri possint, usque in presentem diem, de omnibus compromiserunt ¹ dicte partes in dominum B., abbatem S. Policarpi, Narbonensis diocesis, et Ysarnum de Aragone, archidiaconum Carcassonnensem, tenentem locum domini archiepiscopi Narbonensis in Redesio, promittentes, sub pena centum marcharum argenti se tenere et servare quidquid per eos ordinatum vel concordatum fuerit ² quocumque modo. Prefati vero domini B., abbas S. Policarpi, et Ysarnus de Aragone, archidiaconus memoratus, visis, auditis et intellectis petitionibus, responsionibus, juribus et rationibus utriusque partis, predictas controversias terminaverunt hoc modo, in primis, de voluntate et consensu utriusque partis, ordinantes et diffinientes quod dominus Alboynus, abbas, et conventus dicti monasterii S. Hilarii tam ipsi quam successores sui habeant in perpetuum monasterium S. Hilarii cum pertinentiis suis.

Item, ordinaverunt, de voluntate et consensu utriusque partis, quod dictus frater Guillelmus Clareti, prior et procurator, et Bernarda, priorissa, et conventus monasterii de Pruliano, tam ipsi quam successores eorumdem habeant ecclesiam S. Martini de Limoso cum omnibus pertinentiis suis in perpetuum, ita quod deinceps predictae partes super premissis nullam altera alteri moveant questionem, sed, sopitis omnibus questionibus, et querelis que usque in hodiernum diem oriri possent, presens compositio et ordinatio perpetuam obtineat firmitatem.

Actum fuit hoc in villa de Limoso, in capella S. Martini, in presentia D. Ysarni et consensu, archidiaconi Narbonensis in Redesio, Bernardi de Flassiano, Ysarni de Taxo, Peregrini de Flaciano, Petri de Capella, Pagani Corona, Bernardi Mamella, Guillelmi Grimaudi de Fanojovis, qui inde instrumentum recepit et scripsit, anno et die ut supra, et prefati duo arbitri sigillis suis roboraverunt.

COPIES : Arch. de l'Ordre à Rome ³.
Bibl. Nat., fonds Doat, t. 98, f° 39.

Pierre Amiel, archevêque de Narbonne, vidime et confirme l'acte de Bérenger, son prédécesseur, qui concédait au monastère de Prouille l'église de Saint-Martin de Limoux.

Noverint universi, praesentem paginam inspecturi, quod nos, P., Dei permissione Narbonensis archiepiscopus, vidimus litteras venerabilis patris nostri B., bonae memoriae, sigillo ipsius pendente munitas, nobis per fratrem P. d'Alesto, priorem monasterii monialium Beatae Mariae de Pruliano, Tholosanae diocesis, praesentatas sub hac forma : « In nomine Domini etc. (Cf. sup. n° 401.) »

Igitur, praesentes litteras, [de] verbo ad verbum, legimus et diligenter inspeximus; et quoniam eas in nulla parte sui viciatas vel rasas, sed in omnibus, tam in sigillo quam in tenore, plenam integritatem reperimus in eisdem, quarum tenor superius in hac pagina continetur, praecipimus exemplari et dictam do-

1. Ms : *compromissionem*. — 2. Ms : *fuit*.

3. « Extractae ex copia authentica in Archivio ordinis existenti, registrata, in monumentis prefati monasterii de Pruliano ex originalibus existentibus in ejusdem monasterii Archivio depromptae. »

nationem, in redemptione animarum nostri et antecessorum nostrorum, sicut superius in praesenti pagina plenius continetur, libere confirmamus : et dictam ecclesiam dictis monialibus in perpetuum integre concedimus possidendam. In cujus robore firmitatis, praesentem paginam sigilli nostri munimine duximus roborandam. Actum est hoc Carcassonae, in domo domini episcopi, anno Domini M^oCC^oXXXI^o, quinto kalendas maii.

COPIE : Bibl. Nat., fonds Doat, t. 98, f° 43.

411

24 novembre 1231.

Un acte en parchemin du 24 novembre 1231, portant approbation du prieur et de la dame prieure du monastère de Pronille d'un paiement fait de la somme de cent vingt livres d'or par les consuls de Limoux aux frères dudit monastère, en conséquence d'une ordonnance du sénéchal de Toulouse, ledit acte coté n° 3.

Arch. municip. de Limoux. Inventaire de 1749.

412

Carcassonne, 20 décembre 1234.

Conditions auxquelles les religieux Trinitaires pourront établir une chapelle sur le territoire de la paroisse Saint-Martin de Limoux.

Universis Christi fidelibus, praesentibus et futuris, frater Fulco, ordinis Sanctae Trinitatis, procurator domus de Limoso, diocesis Narbonensis, salutem et pacem Christi Jesu, nunc et semper. Noverint universi et singuli quod nos, frater Fulco, procurator domus Sanctae Trinitatis de Limoso, de consensu et voluntate fratris Nicholay, ministri nostri ordinis, et fratris Ogerii, provincialis vicarii majoris ministri in partibus istis, et, annuente Domino, de voluntate et consensu fratris Romei, prioris fratrum Praedicatorum in Provincia, et fratris R., prioris de Pruliano, oratorium apud Limosum construere volentes, si consensus venerabilis patris P., archiepiscopi Narbonae, affuerit, promittimus pure et libere jamdictis prioribus et omnibus post eos locum suum tenentibus, matricem ecclesiam parochiae de Limoso in omni jure suo spirituali et temporali, adquisito vel acquirendo, sicut plenius potest intelligi, illaesam servare penitus et indemnem, ita videlicet quod nullus in praefato oratorio vel circa sepeliatur, praeter fratres nostros, quibus solum dicti priores concesserunt de gratia sepulturam et cetera sacramenta ; quibus exceptis, nulla aliis ibidem conferantur ecclesiastica sacramenta ; nec consecretur locus vel altare nisi portatile ; et duae campanae tantum infra tectum collocentur solummodo et non supra ; et ut percipiant ecclesiastica sacramenta omnes inhabitantes domum nostram, praeter fratres, a matrice ecclesia, et ut divina audiant similiter, praeter fratres, in praecipuis festivitatibus annuatim, scilicet Nathali Domini, Pascha, Pentecoste, Assumptione Beatae Mariae, in festo Omnium Sanctorum et ipsius matricis ecclesiae, venientes ad matricem ecclesiam antedictam, et quod domini archiepiscopi et officialium ejus et capellani servabimus interdicta et sententias, ut debemus ; et omnes oblationes quae venerint ad altare vel ad manum sacerdotis, reddemus ex integro, bona fide, matri ecclesiae, exceptis pannis et possessionibus et aliis ornamentis ; sed et promit-

tinus de dietorum majorum nostrorum consensu, quod omnes fratres qui poterimus, veniemus ad matricem ecclesiam ad missam et ad utrasque vespervas, in festo S. Martini. Ad majorem autem rei certitudinem, nos, frater Fulco, praesenti cartae sigillum nostrum apposimus et sigillum fratris R., ministri nostri et fratris Ogerii, provincialis vicarii feci[mus] poni.

Ego quoque, frater R., prior de Pruliano, sub praedictis conditionibus, praefatum oratorium fieri consentiens, cum voluntate fratris R. antedicti, prioris nostri provincialis, praesentem sigillo nostro consignavi cartulam, quam proxime dictus frater Romeus, prior noster, sigilli sui munimine consignavit. Datum apud Carcassonam, anno Domini M^oCC^oXXXIV^o, in vigilia S. Thomae apostoli.

COPIE : Bibl. Nat., fonds Doat, t. 98, f° 73.

• 413

1237.

Item, un acte de l'an 1237, qui est une lettre patente de l'archidiacre et du prieur de Notre-Dame de Carcassonne au sieur Pierre, archevêque de Narbonne, lui faisant savoir avoir reçu lettres de l'archevêque de Vienne à eux dressant, contenant comme le prieur de Prouillan, recteur de l'église de Limoux, se plaignait contre eux sur le trouble qui lui était donné au droit qu'il avait de conférer l'office de la notarie de Limoux ; sur quoi ledit prieur, craignant lui être fait grief par ledit archevêque de Vienne, avait appelé au dit archevêque, se mettant sous sa protection, suppliant ledit archevêque lui faire réponse sur ladite lettre. Coté n° 48.

Bibl. mun. de Narbonne. Inventaire Roques, t. III, p. 247.

• 414

1239.

Premièrement, un acte daté de l'an 1239, contenant compromis fait au sieur évêque de Carcassonne et à autres y nommés par le sieur Pierre, archevêque de Narbonne, et le prieur du monastère de Prouillan, pour raison de la notarie ou tabellionat de la ville de Limoux et certain droit de dime en divers lieux, que ledit archevêque disait ledit prieur lui avoir usurpé. Coté n° 1.

Bibl. mun. de Narbonne. Inventaire Roques, t. III, p. 324.

• 415

1245.

Item, autre acte de l'an 1245, contenant bail et donation fait par l'abbé et religieux du monastère d'Allet à la prieurisse et à tout le couvent des religieuses du monastère Notre-Dame de Prouillan, diocèse de Tholoze, de tout ce que ledit monastère avait et possédait au lieu dit Saint-Pierre de Flassan, en l'archidiaconé du Razès, diocèse de Narbonne, en la rivière d'Aude, qui consistait en un moulin avec ses canaux et payssières, pour par ledit monastère jouir perpétuellement, avec pouvoir et faculté d'édifier et construire, depuis le moulin de Flassan jusques au moulin de Udalger, en quel endroit que bon leur semblerait, un cazal de moulins et en icellui cazal y mettre tel nombre de meules bladières et drapières que bon lui semblerait, dans laquelle étendue ou limite aucun autre n'y pourrait construire ni faire aucune digue qui préjudiciât à ce don, — et ce toutefois, sous rétention audit monastère d'Allet de la seigneurie directe, lods et

forlscapc et de la censive annuelle et perpétuelle de douze setiers froment et douze setiers orge, rendus d'après la ville de Limoux, mesure dudit Limoux. Coté n° 2.

Bibl. munic. de Narbonne. Inv. Roques, III, 324.

• 416

11 février 1251.

Item, un beau rouleau, au commencement duquel est un acte daté du 3e des ides de février, an 1251, comprenant compromis fait par l'archevêque de Narbonne et le monastère de Prouilhan aux sieurs Pierre de Polhes, chanoine de Narbonne, et frère Dnrand, de l'ordre des Frères Prêcheurs, pour la décision de leurs différends, pour raison du moulin assis sur la rivière d'Aude, au lieu de Flassan, et certains biens assis au lieu d'Alaigne, comme aussi de certain droit de dîme de divers lieux ; à suite duquel acte est un acte de sommaire apprise, faite sommairement par devant les dits arbitres, de laquelle résulte le droit de dîme que l'une et l'autre des parties avait dans les lieux contentieux entre elles ; à suite de laquelle est une brève description du contenu aux actes produits devant eux par les parties, touchant l'acquisition des droits de dîme en divers lieux et de plusieurs biens nobles, et par tel dénombrement d'actes se termine ledit rouleau. Coté, n° 6.

Bibl. mun. de Narbonne. Inv. Roques, III, p. 325.

• 417

1251.

Item, un acte de l'an 1251, contenant prolongement de délai aux arbitres pour la décision du différend dont est faite mention au précédent article. Coté n° 7.

Ibidem.

• 418

1251.

Item, un rouleau contenant l'enquête faite devant lesdits arbitres, à la requête du monastère de Prouilhan, de l'an 1251, sur les faits contenus au dit compromis. Coté n° 8.

Ibidem.

• 419

Août 1251.

Item, un grand rouleau contenant divers actes :

le premier desquels est le compromis fait entre l'archevêque de Narbonne et le monastère de Prouilhan aux dits arbitres, le 15e des calendes de septembre 1251, pour la décision des mêmes différends, dont mention est faite en l'article de l'acte coté n° 6 en cet inventaire ;

le second acte, du même an, contient constitution de procureur fait par ledit monastère pour comparaître et bailler des raisons par devant les dits arbitres ;

le troisième, daté du même an, contient procuracion faite par l'archevêque de Narbonne à mess. Pierre Nazari pour bailler et déduire les raisons devant les mêmes arbitres ;

et les 4e, 5e, 6e, 7e, 8e et tout le reste des autres actes qui sont dans le dit rouleau en prou grand nombre, ne contiennent autre chose que les demandes dudit monastère, avec brève description du contenu aux actes produits par ledit monastère devant lesdits arbitres, pour justification de ses droits, contre les raisons et nullités baillées par le dit archevêque contre les actes et raisons dudit monastère. Coté n° 10.

Ibidem.

• 420

1252.

Item, un acte de l'an 1252, contenant constitution de procureurs faite par le sieur archevêque de Narbonne pour bailler sa demande et produire devant les dits arbitres. Coté n° 11.

Ibidem.

• 421

3 juin 1252.

Item, un acte de l'an 1252 et troisième des nones de juin, par lequel le sieur Guillaume, archevêque de Narbonne, et l'abbé du monastère d'Alet firent l'échange suivant, savoir, que ledit abbé, par titre d'échange, bailla et concéda audit archevêque les droit, seigneurie, domination, juridiction, supériorité et censive que ledit abbé et son monastère d'Alet avaient et possédaient au moulin de Saint-Pierre de Flassan, rivière, payssières et appartenances d'icelui, que le monastère Notre-Dame de Prouillan tenait dudit monastère à nouveau fief, sous la censive annelle de 42 setiers de froment et 12 setiers d'orge, comme est contenu dans l'acte de cet inventaire coté n° 2, laquelle censive ledit monastère de Prouillan payerait dorénavant au dit archevêque;

en contre-échange de quoi, ledit archevêque bailla aux dits abbé et monastère d'Alet 42 setiers d'orge de rente annuelle à prendre sur les muids d'orge, mesure de Limoux, que ledit archevêque recevait annuellement au moyen de l'accord fait entre ledit archevêque et ledit monastère d'Alet, par l'autorité du sieur abbé Daignan, sur les dîmes du lieu de Loupian, au Razès, avec pouvoir de se retenir, par titre de permutation, les dits 42 setiers d'orge annuellement, baillant en outre ledit archevêque au dit abbé du monastère d'Alet tout le droit de dime qu'il avait en l'église de Loupian, tant par le moyen dudit accord que par une autre cause jusque à la quantité des 42 setiers d'orge; à suite de quoi, est la confirmation dudit échange faite tant par ledit monastère d'Alet que par le chapitre de l'église de Saint-Just de Narbonne. Coté n° 12.

Ibidem.

422

Narbonne, 21 juin 1252.

Guillaume Maurin, archevêque de Narbonne, vidime et confirme tous les lettres de ses prédécesseurs ou des légats accordant au monastère de Prouille, l'église de Saint-Martin de Limoux.

G., Dei gratia sanctae Narbonensis ecclesiae archiepiscopus, dilectis in Christo filiabus priorissae et conventui monasterii B. Mariae de Pruliano, ordinis S. Augustini, diocesis Tolosanae, salutem in Domino sempiternam. Praesentalas nobis, ex parte vestra, litteras felicis recordationis P., predecessoris nostri, recepimus et vidimus sub hac forma :

« Noverint universi praesentem paginam, etc. (*Cf. sup. lettre de Pierre Amiel, n° 410.*)

Item, recepimus et vidimus similiter litteras bonae memoriae C., Portuensis et S. Rufinae episcopi, apostolicae sedis legati, super eodem. (*Cf. sup. p. 158 en note 1.*)

Item, litteras bonae memoriae Romani, S. Angeli diaconi cardinalis, apostolicae sedis legati, super eodem.

Item, litteras bonae memoriae A., predecessoris nostri, super eodem. (*Cf. sup. lettre d'Arnaud, n° 408.*)

Cum igitur in omnibus supradictis litteris, non viciatis nec cancellatis, donationem ecclesiae B. Martini de Limoso, cum decimis et primiciis territorii de Limoso et territorii de Taxo, eidem contigui, nostrae diocesis in Redesio, cum oblationibus et cum omnibus juribus suis et pertinentiis, factam vobis et monasterio vestro per memoratum B., praedecessorem nostrum, necnon et confirmationes atque concessionnes ejusdem ecclesiae factas vobis per alios praedecessores nostros praedictos, atque C. et R., cardinales et apostolicae sedis legatos, viderimus contineri, nos donationem, confirmationes et concessionnes easdem, factas per memoratos praedecessores nostros atque legatos, vobis ac vestro conventui, praesenti et futuro, confirmamus et praesentis scripti nostrique sigilli patrocinio communimus, salvo tamen in praedicta ecclesia nobis et successoribus nostris episcopali jure, sicut in praescripta littera B., praedecessoris nostri, donatoris ejusdem ecclesiae, plenius continetur. Actum Narbonae, in palatio domini archiepiscopi, undecimo kalendas julii, anno Domini M^oCC^oLII^o.

COPIE: Bibl. Nat., fonds Doat, t. 93, f° 43.

* 423

22 juin 1252.

Item, un acte ² de l'an 1252 et 10 des calendes de juillet, où il est dit dispute être alors entre le sieur Guillaume, archevêque de Narbonne, d'une part, et frère Raymond, prieur, et dame Gaillarde, prieurisse, et tout le couvent du monastère dudit Prouillan, diocèse de Tholozé, d'autre, tant sur les églises et dîmes de Limoux, Teix, Tonenx, Laserre, Gratalaure, Brezillac, Fontazels et Fenouillet, que sur le moulin qui avait été bâti, au nom dudit monastère, sur la rivière d'Aude, au lieu dit *Flassan*, comme aussi pour raison de l'héritage de feu Guillaume Barrau, de Limoux, et pour raison de certain héritage de feu Guillaume de Durfort, qui était au lieu d'Alaigne, comme aussi pour raison de toute autre dispute mues ou à mouvoir entre parties jusques alors, la décision et jugement de toutes lesquelles choses les parties avaient compromis au sieur Pierre de Poillae, chanoine de Narbonne, et à frère Pierre Durand, de l'ordre des Prédicateurs, lesquels avaient, par leur sentence arbitrale, ordonné sur la cause compromise comme s'ensuit :

Premièrement, que l'église de Tonenx et les dîmes de Tonenx, de La Serre, de Gratalauze et de Cassaignolles, comme ci-bas seraient confrontées, appartiendraient à perpétuité audit archevêque et à ses successeurs, et que les limites et confrontations du décimaire du Tonenx, et de Fontazels seraient dorénavant sans question savoir au col de Peyratole, où est la contermination du décimaire de Saint-Etienne de Tonenx, de Saint-Pierre de Rebentin et de Notre-Dame

1. C'est un vidimus de la lettre de Bèrenger, en date du 17 avril 1207, par laquelle il donne l'église de Saint-Martin aux religieuses de Prouille.

2. La teneur de cet acte dont l'inventaire Roques noir donne ainsi le résumé, a été publié plus haut, dans le fonds de Fenouillet (Cf. n° p. 424.)

de Prouillan, au chemin public allant de Montréal à Fanjeaux, en telle sorte que du côté de midi joignant ledit chemin, est la terre de Pierre d'en Buzède, de la Force de Ramond Ferran, laquelle terre est dans le décimaire de l'église de Tonenx, et du côté d'autan, joignant le même chemin, est la terre d'en Ayrouvirier, de ladite Force, laquelle terre est dans le décimaire de Saint-Pierre de Rebutin; et de l'autre part dudit chemin, du côté d'aquilon, est la terre d'en Rous-sels, et du côté de cers, est la terre de Sanse, dudit La Force, lesquelles deux terres sont dans le décimaire de Notre-Dame de Prouillan; et de là, vers Fanjeaux, ledit chemin divise les décimaires de Saint-Etienne de Tonenx, qui est du côté de midi, et de Notre-Dame de Prouillan, qui est du côté d'aquilon, jusques à la terre de Raymond Marin de Fanjeaux, qui est sur ledit chemin près le Pech Agudel; et de là, monte la limitation desdits décimaires entre ladite terre de Raymond Marin, qui est du côté de cers, au décimaire de Notre-Dame de Prouillan, et la terre de Guillaume Assalit, qui est du côté d'autan, au décimaire de Saint-Etienne de Tonenx, jusques à la racine dudit Pech Agudel, qui regarde l'autan; et de là, s'étend au chemin qui est entre la terre de Raymond Marin, de la Force, au lieu dit *a la Garrigue*, laquelle terre est du côté d'autan, dans le décimaire de Saint-Etienne de Tonenx, et la terre de Guillaume Assalit qui est du côté de cers, dans le décimaire Notre-Dame de Prouillan; et de là, va ladite limitation comme s'étend le chemin susdit entre les terres de Prouillan, de Bernard Delmas et des Rossignols, lesquelles terres sont, du côté d'autan, dans le décimaire Saint-Etienne de Tonenx, et les terres des Ayrouviriers, qui sont, de la part de cers, dans le décimaire Notre-Dame de Prouillan, jusques à la terre de Marin, de La Serre, joignant les vignes, chemin au milieu, laquelle terre demeure dans le décimaire Saint-Etienne de Tonenx; et de là, entre la vigne de Pierre Arquier et la terre de Pierre Raymond Laury qu'il tenait du seigneur de La Serre, laquelle vigne et terre sont de la part de cers, dans le décimaire de Notre-Dame de Prouillan; et entre autre terre dudit Pierre Raymond qu'il tient de Saint-Michel qui est de la part d'autan, dans le décimaire de Saint-Etienne de Tonenx; et de là, se divisent les décimaires susdits par le rec qui est entre la terre de Bernard de Brugayrolles et la terre de Guillaume d'en Hue, laquelle terre et vigne sont, de la part d'aquilon, dans le décimaire de Notre-Dame de Prouillan, et entre la terre Tresve (*sic*) de Fanjeaux et le pré du seigneur de La Serre et la terre de Guillaume d'en Hue; laquelle terre et pré sont du côté de midi, dans le décimaire Saint-Etienne de Tonens; et de là, se fait l'étendue du décimaire susdit ainsi que le même rec va vers le midi, entre la vigne de Courtauli, qui est du côté de cers, dans le décimaire de Notre-Dame de Prouillan et ladite terre de Guillaume d'en Hue, qui est du côté d'autan, dans le décimaire de Saint-Etienne de Tonenx; et de là, monte ladite limitation jusque au chemin public, comme ledit rec va vers le cers entre ladite vigne de Courtauli, qui est dans le décimaire de Notre-Dame et entre la tenance du seigneur de La Serre, qui est du côté de midi, dans le décimaire de Saint-Etienne; et de là, ledit chemin public divise lesdits décimaires comme s'étend jusques à autre chemin public par lequel on va de La Serre vers Mirepoix, de sorte que de la part de cers, est le décimaire de Notre-Dame de Prouillan, et de la part d'autan, est le décimaire de Saint-Etienne de Tonenx; et de là, ledit chemin public allant de La Serre vers Mirepoix, divise ledit décimaire comme s'étend jusques au pré Tamejan, lequel pré est entre le Mont Bayon et le Pech Carbonia, de sorte que le côté de cers est le décimaire de Notre-Dame de Prouillan et de la part d'autan, le décimaire de Saint-Etienne de Tonenx; et de là, ledit chemin public divise le décimaire de l'église de Brésillac, qui est dudit sieur archevêque, au diocèse de Narbonne, dans le Ruzès, et le décimaire de Notre-Dame de Prouillan, qui est au diocèse de Thoulouse, comme ledit chemin passe au pied du Pech Carbonia, entre ledit pech qui est du côté d'autan, dans le décimaire de l'église de Brésillac, et la vigne d'en Vergier et terres dels Alazieux et de Bernard Teyseyre Tors, laquelle vigne et terres sont, du côté de cers, dans le décimaire de Notre-Dame de Prouillan et comme ledit chemin s'étend jusques aux terres d'en Broumas de Fontazels, lesquelles terres sont dans le décimaire de l'église de Brésillac et des dites terres se fait la division desdits décimaires comme ledit chemin s'étend entre le Pech Commiseuve du côté d'autan, dans le décimaire de l'église de Brésillac, et la vigne des Arbiers du côté de cers, dans le décimaire de Notre-Dame de Prouillan; et de là; comme ledit chemin s'étend entre la vigne de Guillaume Arnaud de Ferran, qui est du côté d'autan, dans le décimaire Notre-Dame de Prouillan; et de là, s'étend jusques à autre chemin public nommé *Ventefarines*.

allant de Fanjeaux à Limoux; et de là au surplus, au delà ledit chemin de Ventefarines, se fait la division du décimaire de l'église de Fontazels, qui est au Razès, dans le diocèse de Narbonne, et de l'église de Fanjeaux, qui est au diocèse de Thoulouse, entre le champ issart de Bernard Tort qui est du côté de [cers] dans le décimaire de ladite église de Fanjeaux, et la terre du sieur de Fontazels, lesquelles terres sont de la part d'autan et de midi dans le décimaire de l'église de Fontazels; et de là, s'étend ladite division comme le chemin de Prouillan descend vers Fenouillet, jusques au champ de Bernar Dat et, demeurant tout ledit champ dans le décimaire de l'église de Fontazels, descend jusques au rec de la Bartque Redonde ou Rieutorts; et de là, jusques au chemin allant de Fontazels vers Fanjeaux, de sorte que de la part de midi est le décimaire de l'église de Fontazels, et de la part de cers et d'aquilon le décimaire de l'église de Fontazels vers Fanjeaux, de sorte que de la part de midi est le décimaire de l'église de Fontazels, et de la part de cers et d'aquilon le décimaire de l'église de Fanjeaux; et dudit chemin vers le lieu de Fenouillet, l'église duquel lieu, avec ses dîmes et prémices, appartient audit sieur archevêque, soient observés comme auparavant et jusques alors avait été obligé.

Item, ordonnèrent lesdits arbitres que ledit monastère de Prouillan n'aurait aucunes dîmes ni prémices aux dits terroirs de Tonex, Gratalauze, de La Serre et de Cassanhollès ci-dessus limités et confrontés, dans lesquelles limites et confrontations est inclus et compris le lieu dit *Montbajon*; comme aussi n'aurait ledit archevêque ni ses successeurs aucunes dîmes ni prémices hors les dites limites.

Item, ordonnèrent que ledit sieur archevêque confirmerait audit monastère de Prouillan la donation, confirmation et concession faite par les sieurs Bringuier, Arnaud et Pierre, archevêques de Narbonne, et par les sieurs Conrad et Romain, cardinaux et délégués du Siège apostolique, audit monastère de Prouillan, de l'église Saint-Martin de Limoux, avec les dîmes et prémices du terroir de Limoux et du terroir de Tax, y joignant, diocèse de Narbonne, dans le Razès, avec tous leurs droits et appartenances et que de telle confirmation il se ferait lettres patentes audit monastère.

Item, que ledit monastère payerait annuellement, à la fête de Notre-Dame d'août, douze setiers froment et douze setiers orge, mesure de Limoux, pour la censive du moulin de Flassan, audit archevêque, comme ayant droit et cause du monastère d'Alet, duquel ledit monastère de Prouillan tient ledit moulin, et ce, outre six setiers orge pour la censive de payssièrre et rive concédées de nouveau (du côté de Marcehan), par ledit archevêque audit monastère de Prouillan, de sorte que ledit monastère ferait en tout audit archevêque et à ses successeurs annuellement, à ladite fête de Notre-Dame d'août, pour les censives desdits moulin, payssièrre et rive, dix-huit setiers orge et douze setiers froment, mesure de la ville de Limoux, payables dans ladite ville, le tout en beau grain, et que ledit monastère tiendrait ledit moulin en emphytéose dudit sieur archevêque et de ses successeurs, sans le pouvoir aliéner que par son conseil et consentement, demeurant sauf et réservé audit archevêque et à ses successeurs le lodz et foriscape, et que ledit monastère de Prouillan pourrait librement mettre, transporter et édifier où bon lui semblerait, la payssièrre dudit moulin, du côté dudit Marcehan.

Item, que ledit monastère de Prouillan aurait et retiendrait à soi, librement, tout ce que feu Guillaume Barrau, notaire de Limoux, avait acheté au Pech de Adinaute, savoir toutes les tenances et contrées de près de Adinaute, comme le fourbant de l'eau va à Bayart, ensemble toutes les combes de Bayart savoir depuis la vigne de Raymond Escudier et de Bernard, son frère, en haut; et tout ce que ledit Guillaume Barrau avait audit pech de Adinaute, comme le cours de l'eau va vers le décimaire de Valus, serait dudit sieur archevêque, ainsi que ledit Guillaume lui avait délaissé en son dernier testament, lequel serait à la libre disposition dudit archevêque de retenir à soi l'héritage de Guillaume de Durfort qu'il avait au lieu d'Alaigne, si mieux il n'aimait d'en faire don par aumône au couvent de Prouille, déclarant lesdits arbitres qu'ils n'entendaient obliger à telle aumosne ledit archevêque, sinon en tant qu'il serait en volonté de la faire de son bon gré; laquelle sentence fut approuvée et confirmée par les parties compromettantes. Coté n° 13.

424

Limoux, 28 novembre 1268.

En vertu des dernières volontés de son mari, Jeanne de Voisins ordonne à ses leudiers de Limoux de payer, chaque année, la veille de Noël, une rente annuelle de cent sous tournois au monastère de Prouille.

Johanna de Vicinis, relicta nobilis viri domini Petri de Vicinis, bajulo seu bajulis et laudariis seu pedagogiis nostris de Limoso, praesentibus et futuris, ad quos praesentes litterae pervenerunt, salutem in Domino sempiternam. Cum dominus Petrus de Vicinis, maritus noster, condam in sua ultima voluntate, centum solidos turon. redditus annuatim legaverit monasterio B. Mariae de Pruliano eosque eidem monasterio assignaverit super leudam seu pedagium fustae riperiae de Limoso, medietatem videlicet pro pitancia in die anniversarii ejusdem domini Petri de Vicinis, quod debet, annuatim, in dicto monasterio, celebrari secundo idus julii, et aliam medietatem pro victis et velis capitum dominarum monasterii antedicti, vobis districte praecipiendo mandamus quatinus, quolibet anno, in vigilia Natalis Domini, procuratori praefati monasterii dictos centum solidos annuos exsolvatis, sine dilatione et excusatione quacumque, aliis litteris vel mandatis nostris minime expectatis. Datum apud Limosum, quarto kalendas decembris, anno Domini millesimo ducentesimo sexagesimo octavo. In cujus rei testimonium et ad majorem praedictorum firmitatem, nos, Johanna de Vicinis praedicta, sigillum nostrum praesentibus duximus apponendum. Reddite litteras portitori.

COPIE : Bibl. Nat., fonds Doat, t. 98, f° 139.

425

4 mars 1274.

Guillaume de Voisins, fils de feu Pierre de Voisins, assigne au monastère de Prouille plusieurs rentes annuelles, sur des propriétés voisines de Limoux.

Noverint universi quod nos, Guillelmus de Vicinis, filius quondam et haeres nobilis viri Petri de Vicinis, dominus de Limoso, gratis et spontanea voluntate, pro nobis et haeredibus ac successoribus nostris, damus et concedimus monasterio Beatae Mariae de Prulano et vobis, fratri Guillelmo Joannis, ordinis Praedicatorum, pro ipso monasterio procuratorio nomine recipienti, quamdam eminam ordeï censualem quam habemus et percipimus in orto quondam Petri Ramundi, in loco qui dicitur *ad mercatate vetus*, qui affrontat [se], ex duabus partibus. in tenentia dicti monasterii et ex aliis duabus partibus in viis.

Item, eodem modo, damus et concedimus dicto monasterio et vobis, nomine dicti monasterii recipienti, medietatem unius denarii quem cum dicto monasterio habemus et percipimus in horto Petri Radulphi, qui est in eodem loco, secus viam quae vadit de Limoso versus furnum Teulericum et juxta tenentiam haeredum Bernardi Stephani quondam, preter unam quarteriam ordeï, quam vos, nomine dicti monasterii, in eodem orto percipitis et habetis et percipere consuevistis; dictam itaque eminam et medietatem dicti denarii, cum foriscapio et dominio ad nos in dictis ortis pertinentibus, ratione dicti census, dicto monasterio in puram elemosynam concedimus, sine nostro retentu, ad suam suorumque voluntatem in perpetuum faciendam.

In cujus rei testimonium, praesentem litteram sigillo nostro munitam, vobis duximus concedendam. Actum fuit hoc tertio nonas martii, anno Domini millesimo ducentesimo septuagesimo quarto.

COPIE : Bibl. Nat., fonds Doat, t. 98, f° 157.

426

Limoux, 28 avril 1274.

Guillaume de Voisins, seigneur de Limoux, assigne au monastère une rente annuelle sur un jardin sis à côté de Limoux, au lieu dit *ad mercatale vetus*.

Noverint universi praesentes litteras inspecturi, quod nos, Guillelmus de Vicinis, dominus de Limoso, per nos et nostros, gratis et spontanea voluntate, damus et concedimus in puram et perfectam haelemosinam monasterio Beatae Mariae de Pruliano et vobis, fratri Guillelmo Johannis, ordinis Praedicatorum, recipienti pro dicto monasterio, et fratri Arnaldo Seguerii, priori ejusdem monasterii, quamdam eminam ordei censualem, foriscapium et dominium quam et quae habemus et habere debemus in quodam orto Petri de Pilo Estorto, de Limoso, in loco qui dicitur *mercatale vetus*, juxta tenentiam Michaelis Boquerii de Pauliniano et Bernardi de Comlaco. Guillelmi Andreae et Rogerii de Lavezola, prope aream vestram, ad habendum, tenendum et possidendum et omnes vestras voluntates et dicti monasterii in perpetuum faciendas. In cujus rei testimonium, praesentes litteras sigilli nostri munimine duximus roborandas. Datum Limosi, quarto kalendas madii, anno Domini millesimo ducentesimo septuagesimo quarto.

COPIE : Bibl. Nat., fonds Doat, t. 98, f° 161.

427

mars 1275.

Un autre acte en parchemin du mois de mars 1275, portant ratification, de la part de la dame prieure religieuse du monastère de Prouille, de la transaction passée entre leur syndic et les consuls et habitants de Limoux, au sujet des droits qu'elles prétendaient sur les dépouilles des morts et sur la nourriture des religieux, avec l'approbation de ladite transaction faite par l'official de Limoux, lequel acte nous avons coté n° 4.

Arch. comm. de Limoux. Inventaire de 1749.

428

Prouille, le 7 mars 1275.

Le prieur provincial de Provence, Pierre de Barège, approuve et confirme la transaction qui a été signée entre le monastère de Prouille et le consulat de Limoux, au sujet des dépouilles des morts et des repas funéraires offerts aux cleres, que l'on devait à la paroisse de Saint-Martin de Limoux.

Noverint universi quod nos, frater Petrus de Baregia, prior provincialis fratrum ordinis Predicatorum in provincia Provincie, attendens compositionem nuper factam inter fratrem Arnaldum Siguerii, priorem monasterii de Pruliano, nomine ejusdem monasterii et ecclesie B. Martini de Limoso, que ad dictum monas-

terium immediate pertinet, ex parte una, et consules de Limoso, videlicet Giraldum Raperil, A. de Alignano, R. de Aniorlo, P. R. Antale, et magistrum Brunum, pro se et nomine universitatis hominum de Limoso et singulorum, ex altera, super lectis, vestibus, calceamentis defunctorum, que per ecclesiam de Limoso et procuratores ejusdem ecclesie recipi consueverant, et super comestionibus clericorum, que clericis dicte ecclesie dari consueverant pro defunctis, et super remissione eorumdem, intervenientibus viris religiosis, fratre Petro Regis et fratre Arnaldo Vasconis de Tolosa, ordinis Predicatorum, et Arnaldo de Cogan[n]o, jurisperito, et Arnaldo Embrini de Limoso, tam dicto monasterio de Pruliano quam dicte universitatis hominibus profuturam compositionem ipsam, deliberato consilio, pro nobis et successoribus nostris, laudamus, approbamus et etiam confirmamus, sicut in instrumento dicte compositionis facto per Guillelmum Nigri, notarium de Limoso, continetur. Et ad majorem predictorum firmitatem, sigillum nostrum presenti littere duximus apponendum. Actum fuit hoc Pruliani, nonis marcii, anno Domini M^oCC^oLXXV^o, in presentia et testimonio domini Isarni de Fanojove, sacriste Carcassonnensis, domini Isarni Morlani, canonici Carcasonensis, domini G. Petri de Villatrammo, militis, et domini Rigaudi de Senesme, militis, magistri Simonis de Carcassona, Raimundi de Podio, domicelli, Johannis Egueserii de Fanojovis, et Geraldii Message, clerici, et Geraldii de Carternis, presbiteri, et mei, Guillelmi Nigri, publici notarii de Limoso, qui, de mandato dicti domini prioris provincialis, hec scripsi et signum meum apposui anno et die quo supra, Philippo rege regnante. (*signet.*)

(Seeau en cire verte retenu par un cordon rouge.)

ORIGINAL : Arch. comm. de Limoux.

• 429

1277.

Un acte sur parchemin de l'année 1277, contenant une assignation faite par le prieur du monastère de Pronille, agissant pour les religieuses dudit monastère, de la quantité de 110 sols, pour les forscapes et censives des possessions énoncées dans le même acte, pour les réparations de l'église Saint-Martin, ledit acte coté n° 6.

Arch. comm. de Limoux. Inv. de 1749.

430

Limoux, 10 août 1278.

Tarif des honoraires dûs aux notaires de l'église Saint-Martin de Limoux, pour la confection des testaments et des contrats de mariage, rédigé d'un commun accord par les consuls de Limoux et Arnaud Séguier, prieur de Pronille.

En lan de nostre senhor MCCLXXVIII, Phelip rey renhant, mii ydus daost, totz aian conogut que, a requisicio et instancia den R. Bes, den Pons Hue, den Ber. Propis, den Ber. Gayto, den P. Ar. Canal, e den G. Colom, cossols de Limos, requirens tant per se quant per nom de la universitat dels homes de Limos, quel senhor fray Ar., prior de li monestier de nostra Dona de Prolha, degues apausar manera e forma sobrel salari olloguier, le cal les notaris de la gliaysa de sant Marti de Limos devo aver o percebre dels testamentz e dels esturmentz nupcials e daquels dependens, les cals a la davant dita gliaysa dantica cos-

tume pertanher son cònogut, le desus dit senhor prior, presens e saubens e volens les davant ditz cossols, tant per se quant per le nom de la dita universitat de la vila de Limos, volent sobre las causas desus ditas, a la endempnitat tant a la dita vila quant ad aquels notaris, per nom de la davant dita gliaysa, provezir, amenec e vole e aytal manera ordenar :

so es a saber quels notaris o les escrivas de la dita gliaysa, les eals per temps seran estatz, de totz les testamentz, totas las laysas, o a se comesas estuticios o substitucios dels heretiers, o si autre gra si conte non requiran, demanden o leven, per raso o per occasio descriptura, de caseu testament otra x sol. d. tor., et ayso per aytal manera que sil testador sia rics, les ditz x sol. puescan demandar et aver demigansieyra a de certas summa, de v sol. tor. sian contingutz mays del poble menut, segon la petita maneyra de la sustancia da quel petran entro a iii sol o a ii sol de tor., si sia paubre, en descenden ; et ayso, sel testador daquela malautia per raso de la cal a adornenat le dit testament, cum sera pausat embreviament, sian pagatz als ditz notaris del testament del ric xii den. tor., e dels autres vi den., dels eals les ditz notaris sian contingutz per le trebal. Sel testador de la dita malautia ginera, o en forma publica non aia calgut far, si empero le die testador moria, volem que, la mort del testador dins iii meses, les heretiers daquels a dautres sucesors le testament daquel, segon la forma desus dita, rezerban e rezebre sian tengutz que las almoynas daquel e las laysas a piasos causas e totas las autras en le testament contingudas, de costa le piatados prepausament del mort sian tengutz perseguir. E volen que del dit pretz sian remangut aquels xii den. o vi den., les eals les ditz notaris auran ainit del comensament per la abriviadura aysi comes dit.

Sobreles esturmentz o cartas nupcials e daquels dependens, ledit senhor prior adordenee que canta que cantitat de tot ordonacios per nupcials o de covenencias quaseunas :

lesturment nupcial o esturment contengua no sian pagatz per le marit ni per la moler si no entro x sol. tor. per les esturmentz nupcials, et ayso per aytal manera que sil dot sia establitz dins lo nombre de xv lib. tor., tant solament le notari prenga per les esturmentz nupcials ii sol., ni no sia forsatz de penre ment, si no per aventra le marit e la moler eran greviatz per gran paubresa. Si adecertas le dot sia establitz a xv lib. tor., o a xx lib., o a xxv lib., aian per l'esturment nupcials iii sol. tor. Si adecertas le dot sia establitz o tral nombre de xxv libras entro a xl lib. de tor., aian iii sol. tor. Si adecertas le dit dot sia establitz a xl lib. o a xlv, o a i. libr., aian les notaris per lesturment v sol. tor. Si adecertas le dot sobre monte le nombre de i. libr. entro a c libr. tor., per caseus c sol. aian les notaris vi den. tor. so es assaber : de lx lib. vi s., e de lxx lib. vii sol., e de lxxx lib. viii sol., e de xc lib. ix sol., e de c lib. o major summa, canquecant sobre monte, aian tant solament x sol. tor., per les eals els contingutz lesturment fayt sia tengutz restituir. Mays car a la vegada se cove que instrumentz so faytz de quitansa e de deffinicio de paternal substancia per fila o per sor maridadora, et esturment a decertas de dente de peccunia dotal o de la part daquela al gendre del sogre, o daquel que a dota la fenna, o del gendre esturment de reconoyensa de dot pagat, per aytals esturmentz. aia le notari per caseu, del ric viii den., del paubre iii den. Paubre a decertas reputa le senhor prior, lequal dona mens alcuna causa en dot quant xx libr. dels codecils a decertas o autres esturment de testaments ; descendee ad ordenee le senhor prior davant dit que notari aia per caseu aytal esturment viii den. del ric e del paubre iii den., aysi cum desus es contengut. A la qual ordenacio les ditz cossols per se e per la universitat desus dita autregero.

Fayt fo ayso a Limos en la claustra mendre de la gliaysa de sant Marti de Limos, en presencia e testimoni del senhor fray P. Reg., prior dels frayres Presicadors de Carcassona, e fray Ber. Delpi e fray Raimund Johannis. dels frayres Presicadors, mag. Ar. de Cogan, e mag. P. Cerni, savi en dreyt, mosser Miquel Capela de Limos, R. Sauzils, e G. Ysam, preveyres, Ber. Raim. sartre, H. Faure Cavanach, Ber. Negre payre, Ber. Landric, Ber. Batalola, Ar. Aycart, G. Ays, G. Rasols e Miquel, fil den Ber. P. Sartre, Guiraut Piquier, clergue, e P. R. de Potz e G. Lop, clergue, R. Caul e Pons Capel, de Limos, e G. Negre, de Limos, notari public, lecal mandament descrieure daqui endreyt receub, e per mandament daquel, ieu, Johannes Jaqueli, de Limos, clergue, aquesta carta escrici, cofermi aquestas causas e senhi.

COPIE : (14e siècle) : Registre des Coutumes conservé aux Archives de Limoux. f° 52.

431

août 1279.

Pierre de Meselan et sa femme, Jeanne de Voisins donnent au monastère un jardin à Limoux, près de l'Aude.

Noverint universi quod nos, Petrus de Meselan, miles, et nos, Johanna, filia quondam Guillelmi de Vicinis, uxor praefati domini Petri, domini de Limoso, in parte simul, gratis ac spontanea voluntate, pietatis intuitu, et in elemosinam et in redemptionem peccatorum nostrorum et progenitorum nostrorum, pura et simplici donatione inter vivos facta, damus et concedimus in perpetuum, pro nobis et successoribus nostris, priorissae et conventui monasterii Beatae Mariae de Proliano, Tholosanensis diocesis, quidquid juris habemus vel habere debemus in quodam orto, qui nunc tenetur et possidetur a praedicta priorissa et conventu et etiam a nobis, in territorio de Limoso, prope molendinum vocatum *den Alanha*, qui confrontat[ur] ab altano in ripparia Atacis, via in medio, a meridie in via quae dicitur *molineria*, de circio in tenentia Limosini et haeredum Bernardi Nigri et in tenentia haeredum Petri Bernardi de Gaiano et in tenentia nostra et Barbaerubae, de aquilone in tenentia Gaucerandi de Arcia; et hoc concedimus dicto monasterio et conventui pro omni sua et suorum voluntate facienda, absque omni nostra et nostrorum reservatione, excepta jurisdictione et mero et mixto imperio. In cujus rei testimonio et ad majorem praedictorum firmitatem, praesentes litteras sigillorum nostrorum munimine fecimus roborari. Actum est hoc anno Domini millesimo ducentesimo septuagesimo nono, mense augusti.

COPIE : Bibl. Nat., fonds Doat, t. 98, f° 149.

432

1293.

Un autre acte sur parchemin de l'année 1293, contenant une ratification faite par le provincial des Frères Prêcheurs, de la transaction passée par le père Arnaud Figerii (*sic*), prieur de Prouille, pour raison de l'édifice de l'église paroissiale de Limoux et de ce qui doit être payé aux prêtres servants, coté n° 7.

Arch. comm. de Limoux. Invent. de 1749.

Tarif des sommes dues à l'église Saint-Martin de Limoux pour la célébration des mariages, rédigé d'un commun accord par les consuls de Limoux et Bernard de Turnes, prieur de Prouille.

Ayso so las ordenansas faytas entrels cossols de Limos el prior de Prola. cant devo penre per le maniar del capela e del clere del novi e de la novia le jorn que an celebrat lor matremoni en la glieysa de Limos, segon la tenor da questa carta ques sies :

En lan de la dominical Encarnatio M^oCC^oXCVIII, le senhor Phelip, rey de Fransa, renhant, xvi kalendas dabril, totz aian conogut que co sobrel maniar o per aquelas causas que del marit e de la moler, soes asaber de la moler per i sopar e del marit per i dinar, el tems de la sollempnizatio en la casa de la glieysa del matrimoni, la glieysa de Sant Marti de Limos ol procurayre del monestier de Prola, per aquela glieysa, devia recebre et aver, trebol fos et escur, en aquesta escuritat removedora el trebol, entrel relegios baro le senhor frayre B. de Turno, prior del monestier de Prola, per nom de la dieta glieysa e del monestier de autreyament, de fray P. Vidal, e de fray Ar. del Col, del orde dels frayres Presicadors, presens, de una partida, et B. de Bosc, R. Gari, G. Pauta e Ysan Cernel, cossols de Limos, per si e per les siens essemss cossols, per nom de la universitat de la vila de Limos ed aquela totz les autres, dautra, volens a la endempnitat de la dita glieysa matrimoni celebraus e que en tems endevenidor se conteura esser celebrat, cosselar, e de tot en tot provesir sobre las causas desus ditas, en tal maniera sacerdero et entre els se convengro en aquesta maniera per laqual a de certas maniera volgro las causas desus ditas esser observadas, dara en per totz tems endevenidor, so es assaber que, sil dot sia establhit de quantitat lxxx lib. tor. e otra quantque sobre monte, la dita glieysa de Limos ol proenrayre daquela meseysa per aquela iii sol. tor. Aysi com se cove per le maniar damdos del marit e la moler soes assaber entramdos aquels marit e moler aia en aquel meteys sian pagatz :

Si a de certas lo dot sia establhit de quantitat de lxx lib. tor. per le maniar del marit e dela moler entramdos iii sol. tor.

E si sia de quantitat de l lib. tor., o de xl lib., entro alas ditas l lib. enclusament, ii sol. et vi den. entramdos marit et moler sian pagatz.

Si a de certas sia establhit otra nombre de xxv lib. entro xl lib. exclusament, ii sol. per le maniar desus dit sian pagatz.

Si a de certas lo dot sia de quantitat xxv lib. o de mentz, descenden entro xv lib. exclusament, soes asaber sil dot sia xv lib., sian pagatz per le maniar per le marit e per la moler a dita glieysa xviii den. tor.

Si a de certas lo dot sia establhit de dius o desos la quantitat de las ditas xv lib., per le dit maniar xii d. ala dita glieysa sian pagatz ni sian tengutz de mens aperre si doncas le marit ela moler no eran agreviatz de gran paubresa. E si per aytal maniera las causas desus ditas dara en per totz tems esser pagatz et esser recenbudas volgro.

E aquestas causas totas le dit senhor prior, per le senhor prior proensal e per la prioressa del dit monestier, promese expressament far confermar.

Aquestas causas foro faytas en la mayso de la capelania de Limos, en presentia e testimoni de fray P. Vidal, fray Ar. de Col, de la orde dels frayres Presicadors desus ditz, e de mastre G. de Cubiera de Sant Paul, savi en dreyt, mastre P. Cerni, savi en dreyt, de Limos, G. Cerni daquel fil, clergue, et de mastre G. Campliure, notari public de Limos, lequal per le comandament dels desus ditz, de las causas desus ditas aquesta carta receup; mays (car la mort le pres) en forma publica no la fe. Aprop le defalimant a decertas de la, yeu, P. Negre, notari public de Limos, al die mastre G. Campliure, per actoritat de mosen R. de Pradal, juge de Limos, de Sant e de Rezes, substituit, de la nota registrada e le protocol del dit mastre G. Campliure, notari, no cancellata aquesta carta. fizelment trayssi, eserixi en aquesta public forma en retornan, en lan de Nostre Senhor M^oCCC^oXXI^o, le senhor Phelip rey de Fransa e de Navara, xiii kalendas de Junh, e lassenhegui.

Aprop aquestas causas, en lan de Nostre Senhor M^oCCC^oXCVIII, xiiii kalendas dabril, nos, prior desus dit, ad estantia e pregueria de B. de Bosc e de R. Gari, cossols de Limos, en ayso presens, declaram e volem que sil dot sia establít otral nombre de l. libr. entro LX exclusament otra LX libr. entro a LXX libr. exclusament e otral nombre de LXX libr. entro al a LXXX libr. exclusive, de aquel mays lequal sera en le mieg de las ditas summas, re mays per le maniar no sia requirit o sia pagat.

Item, declaram aquel esser paubre le cal x libr. o mentz de x libr. recep en dot ed aytal e dela moler deli deguna causa de maniar no sia requirida ni pagada alcuna causa al monestier o a la gliaysa pertanhia. volem per causa dalmoyna esser remes en per totz tems; et en aysi aquestas causas volem per nom del monestier perdurablament esser observadas.

Faytas foro aquestas cauzas en presentia de fray P. Vidal, fray Ar. del Col, del orde dels frayres Presicadors, e de mosen P. Calla, vicari dela gliaysa de Limos, de mastre G. de Cubiera, savi en dreyt, de Sant Paul, B. Versavi, B. Propis. R. Adalbert de Flassa, P. Rogier de Malamata e del dit mastre G. Campliure, notari public de Limos, lequal de las causas desus ditas aquesta carta receub, mays, (car la mort le pres) en forma publica no la fe. Aprop le defalimant dequal a certas. yeu, P. Negre, notari desus escrit, al dit mastre G. per auctoritat judiciari adesus dita substituit, de la nota del protocol del dit notari no cancellata, aquesta carta fizelment trayxi, eserixi en lan de Nostre Senhor M^oCCC^oXXI, le senhor Phelip, rey de Fransa e de Navara, renhaut, xiii kalendas de Junh, e lassenhegui.

COPIE (14e siècle): Registre des Coutumes de Limoux (conservé aux Archives de Limoux) f° 33.

* 434

4343.

Item, un acte de l'an 1313, contenant députation faite par l'official de Limoux, à la requête des consuls de ladite ville, pour cotiser les [consuls] de ladite ville, pour les frais de la construction du nouveau édifice de l'église Saint-Martin dudit Limoux, dans lequel acte est la cotisation de ce que un chacun devait payer pour ce sujet. Coté n° 6.

Bibl. munic. de Narbonne. Inventaire Roques, t. III, p. 237 v°.

• 435

29 septembre 1321.

Un autre acte sur parchemin, du 29 septembre 1321, portant quittance de la somme de deux cents livres d'or aux consuls de Limoux par le frère Bernard Victoris¹, syndic et procureur fondé par dame Elizabeth de Peyra, prieure du monastère de Prouille, et par les dames religieuses dudit monastère, pour reste de ce qui était dû par la communauté de Limoux, de la transaction passée entre les dites dames religieuses de Prouille et ladite communauté de Limoux, en l'année 1229, en conséquence de l'ordonnance rendue par M. l'archevêque de Toulouse et le sénéchal de la même ville. Coté n° 8.

Arch. comm. de Limoux, Inventaire de 1749.

• 436

1327.

Item, un cahier daté de l'an 1327, contenant information agitée devant l'archiprêtre de Narbonne, comme à ce député par le sieur archevêque de Narbonne, entre le procureur du monastère de Prouillan et le procureur et trésorier du sieur archevêque, sur la forme du paiement de la rente du moulin de Flassan, tenu par ledit monastère dudit sieur archevêque, par laquelle information fut ratifié ledit moulin sur rente annuelle de la quantité de grain dont mention est faite en l'acte coté n° 12. Coté n° 17.

Bibl. munic. de Narbonne. Inventaire Roques t. III, p. 332 vs.

• 437

1328.

Item, un livre daté de l'an 1328, contenant la déposition d'un grand nombre de témoins ouïs en la cause pendante, en la cour archiépiscopale de Narbonne, entre le syndic du monastère de Prouillan et l'official du Razès et de Limoux, par laquelle demeure ratifié comme les consuls de Limoux et le prieur de Prouillan constitueront chacun un officier pour lever et recevoir les légats pieux, dans la ville dudit Limoux, de quoi ils rendraient après compte aux dits consuls et au procureur de la maison ou chapellenie de Saint-Martin de Limoux; et que ledit syndic instituait et créait des notaires dans ladite ville de Limoux, au nom du monastère, pour recevoir les testaments et instruments nuptiaux et qu'aucun autre notaire ne recevait dans ladite ville telle nature d'actes, et que l'église paroissiale dudit lieu prenait et recevait les offrandes faites en la chapelle archiépiscopale de Limoux, et que de tout ce dessus le monastère était en possession et puissance immémoriale. Coté n° 18.

Bibl. mun. de Narbonne. Inventaire Roques, t. III, p. 333.

• 438

1329.

Item, autre livre daté de l'an 1329, contenant contraire enquête, en faveur du dit official, de mêmes et semblables causes qu'en celles dudit monastère dont ci-dessus au précédent article est faite particulière description. Coté n° 19.

Ibidem.

1. Sans doute pour *Vasconis*.

439

1329.

Acte concernant premièrement une transaction survenue entre les consuls de Limoux et les religieuses de Prouille, au sujet des déponilles ou des vêtements qui revenaient à ces dernières, après l'inhumation de chaque défunt ¹; les religieuses renoncent à ce droit après avoir reçu, à titre d'indemnité, une somme de 1500 livres;

deuxièmement, une transaction conclue entre les mêmes parties, et ayant pour objet de faire cesser les contestations que la chaussée du moulin de la Boucarie avait suscitées.

Arch. comm. de Limoux (inventaire de 1749).

440-441

Limoux, 29 septembre 1331.

Frère Bernard Vasconis, syndic du monastère de Prouille, en vertu de la procuration dont la teneur suit, donne quittance aux consuls de Limoux d'une somme de 500 agneaux d'or, payée au monastère sur une somme de 1200 agneaux d'or, due par ladite ville au dit couvent.

Anno Dominice incarnationis millesimo tricentesimo tricesimo primo, domino Philippo, Dei gratia rego Francie. regnante, die penultima septembris, noverint universi quod nos, frater Bernardus Vasconis, ordinis fratrum Predicatorum conventus Pruliani, procurator et syndicus venerabilis et religiose domine, sororis Helisabel de Peyra, priorisse conventus monialium Pruliani, et conventus ejusdem, de qua procuratione et sindicatu constitit michi, notario infrascripto, per quoddam publicum procurationis sive sindicatus instrumentum, cujus tenor inferius est insertus, gratis et ex certa sciencia, recognosco et in veritate confiteor, nomine quo supra, vobis discretis viris Guillelmo Paute, Guillelmo Asterii, Raimundo Vitalis, Bernardo Cernini et Arnaldo de Putheo, consulibus ville Limosi presentibus, pro vobis et nomine dicti consulatus ac universitatis ville Limosi et singulorum de eadem stipulantium et recipientium, ac Johanni Martini de Alayraco, consuli ejusdem ville Limosi, college vestro, licet absentis, et notario infrascripto pro dicto absente et omnibus illis quorum interest vel interesse poterit in futurum, sollempniter stipulanti et recipienti, nos, nomine procuratorio ac sindicario quo supra, habuisse et recepisse illos quingentos agnos auri boni, fini et recti ponderis, in presentia notarii et testium infrascriptorum ponderatos et de bono. fino auro et recto pondere prius numeratos repertos, restantes ad solvendum de illis mille ducentis agnis auri in quibus tenebantur olim consules ville Limosi et plures alii ejusdem loci priori et priorisse monasterii Pruliani, cum instrumento ejusdam acordi seu compositionis amicabilem et submissionis factarum inter olim

1. Ce droit de déponilles avait donné lieu entre le monastère et la ville de Limoux, à de nombreuses discussions et même à des scènes de violence. Dans une ordonnance de Charles IV du 30 juin 1322, énumérant les griefs du roi contre les habitants de Limoux, nous relevons ce passage : « Item, quod olim Arnaldus Amati et Mathens Siguerii, consules, infra cepta ecclesie et in cimiterio de Limoso, fratribus Predicatoribus, dicti loci, quemdam pannum sericum positum supra corpus ejusdam filie Raimundi de Albertis, quod tradebatur ecclesiastice sepulture, per violentiam abstulerunt et secum asportaverunt. et pro injuria dictis fratribus illata propter hoc, consules et universitas de Limoso fuerunt condemnati in duobus milibus libris per conservatorem ordinis, et postmodum composuerunt ad vr° libras, dictis fratribus applicandas. (Arch. nat. JJ, 61, n° 431, f° 182 v°.)

consules de Limoso, ex una parte, et sindicatum seu procuracionem monasterii predicti, ex altera, in venerabilem virum dominum Johannem de Chalaneone, canonicum Clarmontensem clericumque regis, ac nobilem ac potentem virum dominum Bernardinum de Sollempniaco, militem, senescallum Tholose, ex pronunciatione, ordinatione ac declaratione in ipso instrumento contentis recepto Buseti per magistrum Johannem Versavini, notarium Limosi, et magistrum Petrum de Domario, notarium regium, habitatorem Tholose, sub anno Domini millesimo tricentesimo vicesimo nono, die ultima mensis octobris, et ex causa contenta in eodem; de quibus quingentis agnis auri necnon et de totali summa predicta soluta predecesso-ribus nostris procuratoribus dicti monasterii, videlicet mille ducentis agnis auri, pro quibus dicti quingenti agni auri restabant ad solvendum, nos, nominibus quibus supra, perpccatos declaramus plenissime et contentos, renunciantes omni exceptioni dictorum quingentorum agnorum auri necnon et totalis summe predicte, habite in modum supradictum, inde non habitorum vel receptorum dolique mali et in factum et spey future numerationis eorundem. Ideoque vos, consules memoratos presentes, pro vobis et nomine omnium universitatis predicte et singulorum de eadem, necnon et dictum Johannem Martini, consulem, licet absentem, notario infrascripto pro dicto absente super hiis omnibus sollempniter stipulante et reci- piente, ac omnia bona vestra ac dicte universitatis nos, procurator et syndicus predictus, nominibus quibus supra, absolvimus, liberamus, in perpetuum acquittamus de premissis ac omnibus aliis dictum nego- tium tangentibus, quoniam satisfactionem plenam et integram de omnibus et singulis supradictis nos, no- minibus quibus supra, in modum supradictum, a vobis, nominibus quibus supra, recognoscimus habuisse. De qua satisfactione nos, nominibus quibus supra, fecimus vobis, consulibus memoratis, et vestrum cuilibet ac dicte universitatis singulorumque de eadem, et etiam Johanni Martini, consuli ville Limoso, licet absenti ///// simili repetita, de non petendo aliquid ulterius premissorum. Et de dictis recognitione, quitatione et absolutione ac omnibus et singulis antedictis, nos, procurator et syndicus antedictus, promit- timus vobis, consulibus memoratis, et successoribus vestris et vestrum cuilibet, pro vobis et nomine dicte universitatis ac singulorum de eadem stipulantibus et recipientibus, dictoque Johanni Martini, consuli universitatis ville Limosi predicte, college vestro, licet absenti, stipulatione previa consimili repetita, bo- nam facere guirentiam et legualem penes quemlibet exactorem, inquietatorem ac molestatorem, in iudicio et extra. Et si carte quedam aut alie scripture, publice vel private, sive voces testium contra hujusmodi recognitionem et absolutionem reperirentur, aut in iudicio vel extra ederentur, nos, procurator et syndicus predictus, cassamus, anulamus, abolemus et perpetuo ac penitus irritamus, pro cassisque, abolitis, vanis et irritis haberi volumus in eternum, nec eis tradi volumus nec roborem obtinere, presente publico instru- mento in suis robore et efficacia perempniter duraturo, sub ypotheca et obligatione bonorum omnium dicti monasterii et sub omni renuntiatione juris cujuslibet pariter et cautela; necnon promittimus, nomine pro- curatorio quo supra, vobis, consulibus predictis, dictaque stipulatione repetita, premissa et premissorum singula ratificare facere, si petieritis, ad vestri et vestrorum simplicem requisitionem per dominum prio- rem, priorissam ac conventum monasterii Pruliani, approbare et laudare sub ypotheca ac obligatione ho- norum dicti monasterii et sub omni renuntiatione juris cujuslibet pariter et cautela.

Tenor vero instrumenti procuracionis seu sindicatus predicti, de quo supra habetur mentio, talis est :

Prouille, 28 juin 1328.

441

Les religieuses de Prouille, dont les noms suivent, donnent leur procuration à Aymeric de Villanière, Sixte de Layssac, Bernard Vasconis, Jean Estève, Arnaud Garsie, Raymond Sartre, Aycredus de Transuac, Arnaud Dubois, Bernard Lérat et Raymond Barrau, religieux dominicains.

Noverint universi presentes pariter et futuri quod,
religio samonialis, domina soror Helisabet de Peyra, priorissa monasterii B. Marie de Pruliano, senes-
callie Tholosane,

et conventus sororum monialium ejusdem monasterii videlicet :

Guillelma de Malboysso,
Johanna de Duroforti,
Johanna Regia,
Marquesa de Lordato,
Helis de Monevilla,
Cecilia de Fenis,
Dadolina? (*effacé*) Enesina,
Riessendis Sieresa,
Aladayeis Martina,
Raimunda Raynauda,
Johanna de Mineos,
Aladayeis Vidala,
Emeniardis Loba,
Orpayhs de Duroforti,
Auda de Duroforti,
Flors de Duroforti,
Fays Bruneta,
Arssendis de Vilanco,
Vesiata de Duroforti,
Peyrenela de Lagravia,
Riessendis Roqua,
Veziata de Lobaut,
Jordana de Trulhariis,
Johanna de Musi,
Lobauda Daygasunias,
Ricardis Trenqueria,
Blanca Porcella,
Navarra de Belaffar,

Ramunda de Turre,
Fabressa de Castello,
Serena de Castello,
Ava,
Bertranda Bela,
Emeniardis de Silhae,
Alegra,
Comtors Fanjova,
Gensana Boneta,
Saura Cabota,
Alamanda de Roaxio,
Ysarua,
Saurimunda de S. Saturnino,
Guirauda de Rocavilla,
Guillelma Rorienta,
Brayda de Manso,
Ramunda de Genestero,
Englesade Mareafava,
Saura de S. Paulo,
Braylinaida,
Veziata de Campolongo,
Brunissendis de Casali/////,
Gaviosa de Gastronovo,
Katerina de Vernezol,
Philippa de Loyga,
Comtors de Manso,
Contors de Rocovilla,
Simonda de Laporta,

Mascarossa Boeria,
 Guillelma Descossa,
 Riessendis Catalana,
 Margarita de Curamonte,
 Titbors de Duroforti,
 Fabressa Faysida,
 Esclarmunda de Romegosio,
 Philippa de Yspania,
 Peyronela de Furno,
 Berengaria Escoalobs,
 Sebelia Cadela,
 Beatrix de S. Michaela,
 Beatrix Sigala,
 Huga de Labranda,
 Guirauda Roqua,
 Johanna de Lauberia,
 Flors de Brenaco,
 Barbayrana,
 Orpayhs de Belaffar,
 Margarita de Montebruno,
 Veziata de Villatraver,
 Guillelma Dasnava,
 Peyrona Vidala,
 Ramunda Estranha,
 Bruna Miracla,
 Sansa Ramunda Daude,
 Serena Gaviosa,
 Yrlanda de Villela,
 Aladaycis Belvelha,
 Genses Garina,
 Helis Catrela,
 Garssendis de Gorvilha,
 Ermeniardis Guirauda,
 Flors de Matheu,
 Paula Giracossa,
 Esclarmunda Martina,
 Agnes de Moieto,
 Bertranda de Massant,

Marquesa Riessendis // de Montelanderio,
 Vezelia de Escorssenchis,
 Guirauda de Rivalibus,
 Katerina de Bosco,
 Ayglina Berengaria,
 Guillelma de Cruci,
 Bertranda de Manso,
 Clara de Pauerliers,
 Helena Bruniquel,
 Galharda de Casnac,
 Guillelma de Layssac,
 Berengaria Berta,
 Bermonda Senheria,
 Alesta de Turre,
 Vezelia de Belhaus,
 Blancha de Turre,
 Aladaycis de Fenolheto,
 Galiana de Bertholera,
 Longa Bruna de Segur,
 Mabelia de Turre,
 Saurimonda Berengaria,
 Fina de Saysshel,
 Martina Praderia,
 Blancha de Tholosa,
 Brayda Terrena,
 Jordana de Viridario,
 Constancia de Laurano,
 Saurimonda de Marssac,
 Ricardis de Ferreno,
 Galharda de la Planhola,
 Volirana Maurella,
 et Beatrix Guina,

sub cura et regimine fratrum Predicatorum viventes, simul conventualiter in ecclesia B. Marie dicti monasterii, pulsata campana, ad capitulum congregate, ut moris est in dicto conventu congregari, et facientes capitulum pro infrascriptis specialiter peragendis, cum omnes et singule de dicto conventu fuissent sollempniter ad capitulum convocate, de auctoritate et consensu domine priorisse necnon in presencia religiosi viri domini fratris Ramundi Maurelli, prioris preffati monasterii, in hiis consencientis et ea aprobantis licenciamque expressam de certa sciencia et specialiter (*répété*) ac generaliter dantis et concedentis fratribus infrascriptis, subditis suis et de conventu ejusdem monasterii existentibus, officium sindicatus infrascripti admitendi et recipiendi, et omnia universa et singula dicendi, faciendi et exercendi que ad dictum officium pertinent vel pertinere possent, et que in sindicatu predicto seu in presenti instrumento continentur, nomine suo et conventus predicti monasterii, ex certa sciencia, fecerunt, elegerunt, ordinaverunt et constituerunt suos et dicti monasterii probatos syndicos, yconomos, nuntios et actores speciales sive generales, videlicet fratres

Aymericum de Villaneria,
Sixstum de Layssaco,
Bernardum Vasconis,
Johannem Stephani,
Arnaldum Garssie,
Ramundum Sartoris,
Ayeredum de Transuaco,
Arnaldum de Boseo,
Bernardum Lerati,
et Ramundum Barravi,

dicti ordinis Predicatorum, presentis procurationis sive sindicatus exhibitores, et quemlibet eorum in solidum, ita quod non sit melior condicio occupantis sive occupantium, set quod per unum ex ipsis inceptum fuerit, per alium vel alios ipsorum prosequi valeat, mediari et finiri, ad omnes et singulas causas et lites suas et dicti monasterii, motas et movendas, presentes et futuras, et ad omnia negocia sua et dicti monasterii contenciosa. tam in agendo quam in deffendendo, dantes et concedentes dicte domine constituentes, nominibus quibus supra. dictis suis et dicti monasterii procuratoribus, sindicis, yconomis, nuntiis et actoribus et cuilibet eorum in solidum plenam et liberam potestatem et plenum ac speciale mandatum dictas causas et lites ac negocia predicta prosequendi, agendi, deffendendi, ponendi, excipiendi, replicandi, triplicandi debita omnia universa et singula earundem dominarum constituencium et ipsius monasterii et ejuslibet earundem, petendi, habendi, recuperandi a debitoribus suis ///// seu detentoribus bonorum eorundem. libellum seu libellos et quaslibet supplicationes tradendi et traditis ex adverso respondendi, litem contestandi de calumpnia et de veritate dicenda, in animas ipsarum dominarum constituentium jurandi. et subeundi ejuslibet generis alterius juramentum coram quibuscumque iudicibus et curiis, ordinariis vel extraordinariis, delegatis, subdelegatis et comissariis quibuscumque, ecclesiasticis vel secularibus, cujuscumque status, gradus sive conditionis aut dignitatis existant, compromittendi, pasciscendi, transigendi, pagam et pagas sive soluciones faciendi et recipiendi quitationem et quitationes super hoc quod, nomine

dicti monasterii et dominarum predictarum vel alterius earumdem, de predictis debitis receperint. faciendi et concedendi cum suis litteris vel publicis instrumentis, restitutiones [in] integrum petendi, levandi, in emphiteosim seu accapitum dandi et concedendi, unum et plures procuratores ante litem contestatam et post substituendi et faciendi et eosdem revocandi, prout eis et eorum cuilibet visum fuerit expediens, iudicem et iudices et quoscumque commissarios eligendi et impetrandi, aprobandi et recusandi, expensas petendi et recipiendi, testes, instrumenta et alia legitima documenta producendi, causam et causas et negocia predicta ad sententiam et ad finem perducendi, petendi interloqui sententiam et sententias ac diffinitivas interlocutorias audiendi et, si necesse fuerit, appellandi ante sententiam et post in casibus de jure oportunis, appellationem et appellationes prosequendi, et demum omnia alia universa et singula dicendi, faciendi et procurandi, in iudicio et extra, que sub verbo generali generaliter dicto intelligi et contineri possunt, et que mandatum exigunt speciale, et que veri et legitimi procuratores, syndici, yconomi, nuntii et actores rite, recte et legitime ordinati, facere possunt sive debent, et que ad predicta exequenda fuerint necessaria et oportuna, et que dicte domine constituentes, si essent personaliter presentes, facere possent in premissis et sine quibus effectum hujus procuracionis et hujus sindicatus prosequi et explicari non possent; promittentes dicta domina priorissa et sorores moniales constituentes, nominibus quibus supra, michi, Bernardo Tornerii, notario publico infrascripto, ut persone publice, pro omnibus quorum interest vel interesse potest aut poterit in futurum, sollempniter stipulanti et recipienti, ipsas dominas et conventum dicti monasterii ratum et firmum perpetuo habituras quicquid actum, defensum, petatum, receptum, quitatum, absolutum, appellatum, prosequatum, compromissum, compositum, transactum, laudatum, in emphiteosim datum, ut alias in premissis et certa premissa sunt, per dictos suos procuratores, syndicos, yconomos, nuncios et actores et per quemlibet eorumdem seu substitutum vel substitutos ab eis vel altero eorumdem procuratum quomodolibet sive gestum, necnon et iudicatum solvi cum omnibus suis clausulis, sub ypotheca et obligatione honorum suorum et dicti monasterii, presentium et futurorum, et sub [renunciacione] juris et facti pariter et cautela, promittentes etiam dicte domine constituentes, nominibus quibus supra, sub eadem rerum suarum et dicti monasterii obligatione, ipsos procuratores suos, syndicos, yconomos, nuncios et actores et quemlibet eorumdem seu substitutum et substitutos ab eis et eorum altero //// relevandi ab omni honore satisfaciendi, aprobantes nichilominus dicte domine constituentes et dictus dominus prior, nominibus quibus supra, omnia universa et singula que acta sunt quovismodo per fratrem Ramundum Sartoris, procuratorem et syndicum suum et dicti monasterii, et per alios quoscumque procuratores et syndicos suos et dicti monasterii aut per substitutum vel substitutos ab eis vel eorum altero, nomine dictarum dominarum constituencium seu conventus et monasterii predictorum, in causa seu causis que vertuntur, in quibuslibet causis, inter dictum monasterium et conventum ipsius, ex parte una, et dicentes se consules de Limoso aut singulos universitatis ejusdem loci de Limoso seu procuratores vel syndicos loci ejusdem, ex altera, tanquam de earum licencia et mandato expresso, ut dixerunt, facta, dicentes et asserentes dicte domine constituentes, nominibus quibus supra, quod per presentem constitutionem et creationem dictorum procuratorum vel sindicorum non intendunt alios suos procuratores et syndicos, alias constitutos et creatos, revocare sed potius ipsos et omnia acta per eos et eorum pluribus, nomine ipsarum dominarum constituencium, in curia vel extra, quovismodo, confirmare.

Et ibidem, dictus dominus prior, gratis et ex certa sciencia, ad finem quod jura et bona dicti monasterii defendi et manuteneri valeant, et negocia et cause ejusdem monasterii utiliter et diligenter procurari et taxari possint, fratribus superius nominatis, existentibus de conventu ejusdem monasterii, quibus preest et superior existit, prior preffatus dedit et concessit, ut superior, predictis fratribus superius nominatis subditis suis, et eorum cuilibet plenam et liberam potestatem ac licenciam generalem et specialem standi in quocumque judicio et coram quibuscumque judicibus et curiis, ecclesiasticis vel secularibus, pro monasterio supradicto necnon et admittendi, suscipiendi, recipiendi et exercendi presentis procurationis et sindicatus officium pro dicto monasterio, et quod, ut procuratores et syndici constituti per dictam dominam priorissam et conventum vel majorem partem ejusdem conventus, agere possint et defendere, nomine ipsarum dominarum et dicti monasterii, et omnia alia universa et singula exercere que merita causarum requirunt et veri procuratores et syndici facere possunt, juxta mandata sibi data et potestatem attributam eisdem, requirentes diete domine constituentes, nominibus quibus supra, me, Bernardum Tornerii, notarium predictum, quod de predictis recipere et conficere unum et plura instrumenta et tot quot dietis procuratoribus et sindicis, ad hujusmodi sindicatus et procurationis officium, juxta formam predictam, exequendum, fuerint necessaria et oportuna. Acta sunt hec sollempniter in dicta ecclesia B. Marie de Pruliano, anno Domini M^oCCC^o vicesimo octavo, domino Philippo, rege Francie, regnante, quarto kalendas julii, in presencia et testimonio fratrum Bernardi Barbe, Arnaldi Clavelli, dicti ordinis Predicatorum, dominorum Petri Desshalabra, de Foreia Raimundi Ferrandi, Johannis Vilani de Fanojovis presbiterorum, Johannis Fabri, alias vocati Valentis de Villa ////, Arnaldi Salvati de Fanojovis et mei, Bernardi Tornerii, publici notarii castri S. Felicis et tocius senescallie Tholosane et Albiensis dicti domini regis, qui requisitus hanc cartam recepi, scripsi et in //// linea rasi et emendavi *constituendum* //// signoque meo solito signavi. Actum in domo B. Martini in presentia et testimonio //// Petri Bastardi //// clericus jurisperiti, Raimundi Guiffredi, magistri Johannis Versavini notarii, Ramundi Boerii, notarii domini regis —. (*Fin de la charte effacée.*)

ORIGINAL : Arch. mun. de Limoux.

442

Toulouse, mardi avant l'Annonciation, 20 mars 1332.

Thibaut de Lévis, seigneur de la Penne et de Montbrun, confirme la vente faite au monastère de Prouille par Terrenus Vilarselli et son fils et par d'autres emphyteotes de feu Jean d'Arcis, seigneur de Saint-Benoît, d'une forêt à Saint-Benoît.

Noscant presentes et discant posteri, hujus presentis publici instrumenti seriem inspecturi, [quod] in mei notarii, et testium subscriptorum presentia personaliter constitutus, in domo fratrum Praedicatorum Tholosae, nobilis Theobaldus de Levis, domicellus, dominus Penae et Montisbruni, idem nobilis attendens quandam venditionem factam fuisse monasterio sororum inclusarum Beatae Mariae de Pruliano, senescalliae Tholosanae, et religioso viro fratri Raymundo Maurelli, ordinis Praedicatorum, priori dicti monasterii, et aliis procuratoribus monasterii ejusdem, nomine ac vice ipsorum monasterii et sororum, eumentibus, per Terrenum Vilarselli et ejus filium, de Limoso, et quosdam alios emphyteotas domini Jo-

hannis de Arcisio, domini quondam de Sancto Benedicto, vassalli nostri, practio centum librarum turonensium, de quodam nemore cum suis juribus et pertinentiis et terra in eo contenta, et de quibusdam petiis terrae sibi contiguis, scituatis in terminio et jurisdictione de Sancto Benedicto, juxta tenentiam domini Thomae de Bruneriis, militis domini de Podioviridi, et juxta tenentiam haeredum magistri Bertrandi Villaelaui, et juxta dominationem de Sancto Cucufato, et juxta tenentiam vocatam *de Faure Guilaberti*, et juxta tenentiam Johannis Miri et Petri Boerii quondam;

item et quondam donationem sive institutionem haereditariam. dicto monasterio factam per Petrum de Gaure, quondam fusterium de Limoso, de quodam nemore cum suis juribus et pertinentiis et terra in eo contenta, sitis in feudo de Sancto Benedicto, in terminio de Bobono, loco vocato *ad Garrigam*, in suo ultimo testamento:

attendentes insuper praedictas terras et dicta nemora, cum suis pertinentiis et juribus, ad dictum monasterium Pruliani pertinere et pertinere debere, tam ratione venditionum et donationum dicto monasterio Pruliani per praenominatos factarum, quam etiam per Johannem Mathaei, de Limoso, prout in instrumentis publicis inde confectis, vidimus contineri; attendentes etiam dictam venditionem fore laudatam per dominam Blucham (*sic*) Florem, uxorem quondam dicti domini de Sancto Benedicto, tenentem gardam liberorum praefati domini de Sancto Benedicto, licet dicta venditio et per consequens dicta laudatio non tenerent, cum factae essent in praejudicium juris superioritatis nostrae, tamen, considerantes quod dignum esse dignoscitur, quod religiosis domibus, praesertim monialibus monasterii praedicti Beatae Mariae de Pruliano, quae continue pro nobis et aliis suis benefactoribus cum suis devotis orationibus et divinis obsequiis apud Deum intercedunt, condignis favoribus annuamus¹, idcirco, dictarum dominarum et ministrorum earundem dicti monasterii Pruliani praecibus inclinati, praedictas venditiones et donationes praedictorum nemorum et terrarum, cum suis pertinentiis, dicto monasterio et monialibus et conventui ejusdem ac vobis, fratri Raymundo Sartoris, procuratori et sindico, ordinis Praedicatorum, praedictarum dominarum et monasterii Pruliani, praesenti et recipienti nomine ipsarum et totius conventus ejusdem, et subsecutam laudationem ejusdem dominae de Sancto Benedicto, ex certa scientia, pro nobis et successoribus nostris, laudamus, approbamus et confirmamus, in quantum nobis est, et etiam de novo concedimus per hoc praesens publicum instrumentum. Quae quidem nemora et dictas terras, prout infra suas confrontationes includuntur et designantur, et cum eorum juribus et pertinentiis, dictae sorores moniales praefati monasterii Pruliani et earum rectores et gubernatores possint de caetero tenere et possidere pacifice et quiete, quatenus nostra interest, cum libertatibus pignori infra dicta nemora et terras, ut in praefatis instrumentis ac aliis instrumentis acapitorum dictorum nemorum et terrarum plenius continetur, absque coactione vendendi vel extra manum suam ponendi, salvo tamen in omnibus jure domini nostri Franciae regis, a quo dicta nemora et terras ac aliam terram nostram tenemus, et in aliis jure nostro et quolibet alieno. Actum fuit hoc Tholosae, die martis ante festum Annunciationis Beatae Mariae Virginis, regnante illustrissimo principe Philippo, Dei gratia Francorum rege, Guillelmo Tholosano archiepiscopo, anno ab Incarnatione Domini millesimo trecentesimo tricesimo secundo.

1. Ms : *animamus*.

Hujus rei sunt testes vir venerabilis, providus et discretus dominus Guillelmus Arnaldus de Noerio, jurisperitus, rector ecclesiae Sancti Aniani, prope Tholosam, Bernardus de Noerio, domicellus, senescallus terrae Penae et Montisbruni pro nobili et potenti viro, domino Theobaldo de Levis suprascripto, Petrus Cutelli cederius Tholosae, et Raymundus de Vallegarinano, auctoritate regia notarius, qui requisitus cartam istam recepit et in suo libro seu prothocollo fideliter posuit ac etiam registravit; vice cujus et mandato, ego, Johannes de Roggiis, notarius clericus juratus et substitutus dicti magistri Ramundi, cartam ipsam scripsi, et de suo libro seu prothocollo fideliter abstraxi, rei substantia in aliquo non mutata. Et ego, Ramundus de Vallegarinano, notarius praedictus, facta de praedictis cum dicto meo substituto diligenti collatione cum originali, cum quo conveniunt, me subscripsi, et signo meo signavi consueto.

COTE : Bibl. Nat., fonds Doat, t. 98, p. 221.

• 443

1333.

Item, un acte de l'an 1333 contenant accord sur plusieurs différends d'entre les archevêques de Narbonne et le monastère de Prouille, par lequel fut convenu :

1° que le collecteur ou procureur des légats, faits par les paroissiens de l'église de Saint-Martin dudit Limoux, serait un des prêtres vivant en ladite église, lequel serait institué et élu de commun consentement par l'official dudit Limoux et par le prieur et le syndic du monastère dudit Prouille, et prêterait le serment requis es mains dudit official, et qu'il rendrait compte de la recette qu'il ferait desdites causes pies, une fois l'an, excepté des légats faits audit Prouille, à ladite église de Saint-Martin ;

item, que les dîmes et prémices du carnelaige du terroir de la chapelle de Saint-Jean de Luguel, qui provenaient de la laine, agneaux, poulets, pourceaux, oies, tirons et de toute autre sorte de bétail des paroissiens de l'église Saint-Martin de Limoux, appartiendront en seul audit monastère de Prouille ; et pour les dîmes des autres choses, savoir du blé, vin, ortalices et de toute autre chose, seraient pris par les parties comme elles avaient accoutumé de faire ;

item, que le droit des funérailles ou offrandes qui se recevaient en ladite chapelle et qui venaient en la main du prêtre célébrant, appartiendraient au vicair dudit Saint-Martin en seul, au nom dudit monastère ;

et pour autant qu'on avait laissé à terminer le différend des parties, savoir à qui d'elles appartenait les offrandes et oblations faites en l'oratoire ou chapelle assise dans la maison archiépiscopale de Limoux, fut, en l'année 1333, tel différend terminé, ainsi savoir que toutes et chacune des offrandes et oblations qui se feraient en ladite chapelle, appartiendraient audit sieur archevêque en seul. Coté, n° 23.

Bibl. mun. de Narbonne. Inventaire Roques, t. III, p. 242.

• 444

Sans date 1.

Un rouleau en parchemin contenant les articles ou demandes de MM. les consuls de Limoux contre la dame prieure et religieuses dudit monastère de Prouille, au sujet du moulin de la Bouquerie et autres choses devant les seigneurs commissaires députés par le Roi pour décider leurs différends ou les faire transiger; c'est ce qui fut fait et la transaction passée; lequel rouleau nous avons coté n° 1.

1. Ce résumé ne porte pas de date, mais l'acte devait être antérieur à 1328, puisque ce fut cette année-là qu'un accord intervint sur ce différend entre le monastère de Prouille et la ville de Limoux. (Cf. sup. n° 438.)

XVI. FONDS DE RAMONDENS

Pierre de Castillon, de Saissac, cède, pour 500 sous tolsas, à la maison de Prouille différents droits sur des biens situés dans le diocèse de Saint-Ferréol¹. En retour, le couvent reçoit Pierre de Castillon comme Frère et l'admet à la participation des mérites du monastère.

Notum sit omnibus hominibus haec audientibus sive hanc cartam legentibus, quod ego, Petrus de Castelone, de Saisiaco, per me et per omnes meos heredes, non vi nec metu ad hoc adductus vel aliqua deceptione deceptus, sed bono animo ac spontanea voluntate et sine omni inganno, dono et trado in perpetuum, loco de Prolano et vobis, domino Dominico et Guillelmo Claret[i] et priori Natali et omnibus fratribus et sororibus ejusdem loci de Prolano. presentibus et futuris, sexdecim modiatas terrae ad frumentum d'isartz in decimario Sancti Ferioli, in loco ubi vocatur *a Cascard*. Totum autem hoc facio tali pacto, ut vos et vestri detis mihi et meis, de omnibus bladis quae ibidem feceritis, duodecimam partem bladorum omnium, in campo vel in area, qualem magis ego voluero, et duodecimam partem vindemiae, et duodecimam partem feni infra vineam et intus prata; et dono vobis duas sextairatas terrae ad frumentum ad hortum, et duas sextairatas terrae ad frumentum ad pratium, et duas sextairatas terrae ad frumentum ad boscum. Totas predictas istas sex sextairatas terrae dono vobis et vestris ut aliquam partem illarum non detis mihi nec meis nec alicui; et tantum quantum tenet iste honor dono vobis [et] totum jus et totam dominationem quod et quam ego habeo in aqua quae ibi discurrit, detentam; et si opus vobis fuerit, dono vobis et vestris ibimet in alio meo honore paseni usque ad tricesimas bestias grossas et usque ad trecentas oves, exceptis bladis et pratis que nolo ut ab vestris bestyis pascantur. Totas praedictas sexdecim modiatas terrae et totas predictas sex sextairatas

1. Il semble assez difficile d'identifier ce diocèse, plusieurs lieux du Lauraguais et du Razès, portant aujourd'hui ce nom. La liste des témoins qui ont assisté à la rédaction de cet acte, semble indiquer un lieu situé près de Villepinte; d'autre part, aux environs de Villepinte se trouve un hameau portant le nom de Saint-Ferréol; c'est sans doute celui qui est visé par la donation de Pierre de Castillon.

terrae et totum jus et totam dominationem quod et quam ego habeo in aqua detentam, tantum quantum predictus honor tenet, et predictum pascui, sicut superius nominatur, et totum sicut superius scribitur, totum dono vobis et vestris tali pacto, ut de predictis sexdecim modiatibus terrae vos et vestri detis mihi et meis duodecimam partem omnium bladorum in campo vel in area, qualem magis ego voluero; et de vineis et de pratis duodecimam partem fructuum infra vineas et intra prata; et ut de predictis sextairatis terrae nec detis mihi nec alicui aliquam partem vel servitium nec de predicto pascui. Et de praedicto dono ego et mei erimus vobis et vestris boni guirentes ad omnibus amparatoribus, sine omni vestro inganno; et si aliquid perdideritis, pro guirentia quam ego vel mei non possemus facere vobis, ego vel mei emendabimus vobis ibimet in alio meo honore, bona fide. Et habui a vobis quingentos solidos tolosanos pro accapite, de quibus me a vobis bene perpacatum teneo. Et facio me fratrem inde, et meus heres sit frater vester, si voluerit. Si autem vendere vel impignorare predictum honorem volueritis, meo et meorum consilio facietis, et ego et mei laudabimus cui volueritis, jure salvo meo et dominio et dato inde meo foriscapio, scilicet de uno quoque solido venditionis uno denario, et de solido pignoris uno obolo.

Et ibimet ego, Natalis, prior, et ego Guillelmus Claretz, nos duo simul, per nos et per omnes fratres et sorores nostros et nostras, recipimus te, Petrum de Castelo, pro fratre nostro et colligimus te in bonam partem in omnibus bonis que facientur vel dicentur per nos amodo.

Testes hujus rei sunt: frater Vitalis sacerdos, Arnaldus del Felgors de Saxiaco, Raimundus Tafanel de Villapieta, Poncius Riutort de Villapieta, Arnaldus Stephanus de Podiosurano, Arnaldus Calvet de Fanojovis, Arnaldus Grimmantz. Facta carta ista vi nonas martii, feria quarta, anno ab Incarnatione Christi M^oCC^oXV^o, regnante Philippo, rege Francorum. Guillelmus de Lantario scripsit mandato Arnaldi Sancii, in auditu testium, qui sunt scripti in carta sui testamenti, sicut invenitur scriptum in suo breviamento.

COPIE: Bibl. Nat., fonds Doat, t. 98, f° 95.

IMPRIME: Balme, *Cart. de S. Dominique*, t. II, p. 1.

446

18 février 1256.

Jourdain de Saissac donne au monastère toutes ses possessions dans le bois de Ramondens.

In nomine Domini. Anno ab incarnatione ejus M^oCC^oL sexto, ego, Jordanus de Saxiaco, mera libertate ac spontanea voluntate soliusque gratie divine inspiratione ad hoc inductus et motus, in helemosinam et pro remissione peccatorum meorum, dono et titulo pure perfecteque atque irrevocabilis donationis in perpetuum valiture, cum hac presenti carta publica, trado vobis, Petro Duranti, tenenti locum prioris monasterii Pruliani, et recipienti nomine sororis Dominice, priorisse, aliarumque sororum sive monialium predicti monasterii, totam partem meam et quicquid juris habeo et teneo et habere et possidere debeo, aut homo vel femina de me vel pro me habet, tenet et possidet aut habere, tenere et possidere debet in toto bosco qui dicitur *dels Raimundens*, in terminio Saxiaci et in terra in qua est, et sicut in suis subdictis affrontationibus includitur et confrontatur, et quod donationem istam perpetuo ratam habeam, firmam et illibatam servem et teneam et contra, aliqua ratione sive occasione, nunquam veniam vel venire attemperem bona fide ac sollempni stipulatione plivio et promitto.

Dietus boscus affrontat de altano in fluvio d'Alsau, a meridie in bosco Saissagues, a circio in tenencia Hospitalis et in bosco d'Orfons et de Miralh, aquilone in bosco des corcenes et in prato Redilia.

Testes hujus rei sunt : frater Paulus, frater Arduus de Dia, frater Guillelmus de Mesi, frater Johannes de S. Guillelmo, sacerdotes ordinis Predicatorum, et Poneius Miro de Brom.

Facta carta ista xii kalendas marcii, regnante Lodoyeo. rege Franchorum.

Et ego, Petrus Martinus, notarius publicus domini nostri Alfonsi, comitis Tholose, in castro Fanijovis, hanc cartam scripsi et signum meum ibi aposui. (*signet.*)

ORIGINAL : Arch. de l'Aude, II, 341.

COPIE : II, 388 (copie authentiquée par le notaire Jacques Capella en octobre 1313.)

447

Pech Aldebert, 15 août 1238.

Jourdain de Saissac rappelle la donation qu'il a faite en février 1236 (v. n° 445) de sa part du bois de Ramondens aux Sœurs de Prouille; il prie sa femme Sebelia, ses enfants et ses bailes de protéger les agents de Prouille contre quiconque les empêcherait de profiter de cette donation.

Noverint universi, presentem paginam inspecturi, quod ego, Jordanus de Saizaceo, miles, libere dedi domui B. Marie de Pruliano et sororibus que ibidem Domino famulantur, totam terram de bosco qui dicitur *dels Raimondenes*, in remissionem omnium peccatorum meorum, ab ipsis perpetuo possidendam, sicut in instrumento publico super hoc confecto, plenius continetur; quam terram nec ante donationem dictam nec post donationem alieni dedi, vendidi vel impignoravi. Unde rogo dominam Sebeliam, uxorem meam, et omnes filios meos et bajulos meos et etiam eis mando quatinus fratres vel quoscumque alios qui ibidem pro dietis sororibus Pruliani fuerint, pro paseendis animalibus vel pro aliis que voluerint, faciendis, quantum poterunt, tueantur ab omnibus eisdem in dicta terra volentibus impedire. Datum anno Domini M^oCC^oLVIII^o, in Assu[m]ptione B. Virginis Marie, apud Podium Aldeberti.

ORIGINAL : Arch. de l'Aude, II, 341.

448-449

Lavaur, 17 avril 1262.

Le sénéchal de Toulouse met le monastère de Prouille en possession de la partie du bois de Ramondens que lui a donnée le comte de Toulouse; il le fait en vertu d'une commission que lui a adressée Alphonse de Poitiers, comte de Toulouse.

Universis presentes litteras inspecturis, Gaufridus de Chanevere, miles, senescallus Tholosanus pro illustri domino Alfonso, Dei gratia comite Pictarie et Tholose, salutem et dilectionem. Noveritis nos recepisse litteras domini nostri comitis sub hac forma :

449

Pas de date.

Le comte de Toulouse mande à son sénéchal de mettre le couvent en possession de la partie de forêt qu'il lui a donnée.

« Alfonsus, filius regis Francie, comes Pictarie et Tholose, dilecto et fideli suo senescallo Tholose, salutem

et dilectionem. Mandamus vobis quatenus priorem Pruliani inducatis in corporalem possessionem, nomine sororum Pruliani, de nemore quod eisdem contulimus, prout in quibusdam litteris patentibus super hoc confectis, plenius continetur, tantum super hoc facientes quod predictas sorores non oporteat super hoc ad nos ulterius laborare ».

auctoritate ejus mandati, nos, predictus senescallus, loco et nomine predicti domini nostri comitis, inducimus et ponimus dictum priorem Pruliani, nomine sororum predictarum, in possessionem corporalem, cum his presentibus litteris, de nemore prelibato; quod nemus est videlicet situm in senescallia nostra in loco qui dicitur *de Ramundenquis*; dantes sibi licentiam intrandi dictum nemus et ipsum tenendi et possidendi tanquam suum, et faciendi de ipso suam omnimodam in perpetuo voluntatem; in ejus rei testimonium, presentes litteras duximus sigilli nostri munimine roborandas. Datum apud Vaurum, die lune post octabbas Pasche, anno Domini M^oCC^oLX^o secundo.

ORIGINAL : Arch. de l'Aude, H, 331.

COPIE : Bibl. Nat., Ms. franç., 8674, p. 435.

430

17 février 1269.

Arnaud Rebelle, procureur du monastère, donne une partie de Ramondens en emphytéose à plusieurs habitants de Saissac.

Anno Domini millesimo ducentesimo sexagesimo nono, regnante Lodoyco rege, decimo tercio kalendas marcii, noverint universi, presentes pariter et futuri, quod ego, frater Arnaudus Rebelha, procurator conventus monasterii de Prolano, pro me et toto conventu ipsius monasterii, presente et futuro, dono ad lucrandum seu ad accapitum ac in emphyteosim vobis, Boneto de Sancto Amancio, de Saxiaco, et Bernardo de Sancto Amancio et Arnaudo Got et Bernardo Got, fratri suo, de Saxiaco, et vobis, Arnaudo Vituli, de Saxiaco, et omnibus heredibus ac successoribus vestris in perpetuum, de octo partibus comunibus factis et faciendis de quadam pecia terre quam dictus conventus habet pro indiviso cum domino Berengario de Grava, milite. in feudo de Ramundenchis. tres partes; que dicta pecia terre est ubi vocatur *ad Renout sen planum de Veyrimos*, in ripparia fluminis aque de Alsavo; que dicte partes.
 in dicto flumine
 in gotino de Ram[ier].
 Podii ab aquilone.
 de Alsavo ubi vocatur.
 si quidem tres partes totius
 terre ac totius plani inf[erius]
 sic ut dictum est divisas
 cum introitibus et exhibitibus suis et juribus universis, et cum suis adaquatoriis de aqua predicti fluminis et de aqua prefati gotini de Ramier, vobis et vestris dono et concedo in perpetuum, ad faciendum ibi pratum tantum ita quod ipsum pratum adaquatis seu rigatis de aquis fluminis predicti de Alsavo et de predicto

gotino de Ramier, et ipsas aquas ibi ducatis et acapiatis, prout ibi fuerit necessarium, et vobis et vestris heredibus ac successoribus melius et utilius videbitur faciendum, ad vestram et vestrorum heredum et successorum voluntatem; et quod vos et vestri successores detis semper bene et fideliter dicto conventui, presenti et futuro, vel quibus idem conventus jusserit, agrerium de omni feno et de omnibus fructibus ipsarum trium partium predictarum diete pecie terre procedentibus seu nascentibus in ipsa terra; et liceat vobis et vestris dictas tres partes predictae pecie terre vel partem ipsarum dare, vendere, laxare, dividere, permūtare, obligare et quolibet alio modo alienare cuicumque et quibuscunque per //// volueritis, [excep]tis militibus et //// consilio dicti conventus, [salvis] jure suo, laudimio //// [agr]erio ac dominio in omnibus; promitto vobis quod dictus conventus hanc [dona]tionem predictam et omnia et singula habeat firma perpetuo atque rata. Et ipse conventus faciet vobis et vestris semper dictas tres partes prefate pecie terre, cum suis juribus et cum omni melioratione quam ibi feceritis, bonas habere, tenere et quiete ac pacifice possidere et legales guirentes ac deffensores erunt inde vobis et vestris ab omnibus amparatoribus, omni tempore. Habui enim inde a vobis, nomine dicti conventus, tres solidos turon. bonos, pro accapite dicti doni, unde sum bene vester paccatus, renunciando exceptioni pecunie non numerate. Sciendum est quod Bonetus de Sancto Amancio, Bernardus de Sancto Amancio, frater ejus, Arnaudus Got et Bernardus Got, frater ejus, predicti habent medietatem in predictis tribus partibus prenominate pecie terre et Arnaudus Vedel predictus habet aliam medietatem hujus rei. Sunt testes : frater Rogerius Alegre dicti monasterii, Arnandus Belhome, Stephanus Assio de Saxiaco et Guillelmus de //// et Ramundus Martini, publicus notarius condam de Saxiaco, qui notam hujus carte recepit; et quia morte preventus, ipsam non potuit //// [Johannes] de Verdala no[tarius] //// eandem scripsi et s[olito] meo signo signavi //// mandato magistri Johannis //// judicis terre domini Lamberti ////.

ORIGINAL (*endommagé*) : Arch. de l'Aude, H, 397.

451

Ramondens, 2 mars 1270.

Procès-verbal d'un jugement rendu par la cour de justice du monastère de Prouille et de Bérenger de Grava, chevalier, copropriétaires des bois de Ramondens, sur le fait de deux hommes qui s'étaient réciproquement blessés à la tête jusqu'à l'effusion du sang. Michel de Revel, ne pouvant pas payer d'amende à cause de sa pauvreté, est chassé pour un an de la forêt de Ramondens.

Anno Domini millesimo ducentesimo septuagesimo, vi nonas marcii, regnante Phylippo rege, noverint universi, presentes pariter et futuri, quod, cum pervenisset ad audientiam curie domini Berengarii de Grava, militis, et dominarum de Prolano quod Godalfredus, carbonerius, percussisset dolose et irato animo, usque ad sanguinis effusionem, magistrum Hugonem de Revela in capite dicti magistri, cum quadam lagena, in nemore de Ramondenc et juri[s]dictione, dominio et districtu predicti Berengarii de Grava et dictarum dominarum; item, quod Michael de Revela percussisset cum quadam picassa dictum Godalfredum in capite usque ad sanguinis effusionem, curia antedicta et dominus Berengarius de Grava cum Guillelmo Vitali, procuratore predictarum dominarum, personaliter accesserunt ad dictum locum de Ramondenc;

volentes inquirere de premissis, vocaverunt in iudicium dictum Godalfredum et dictum Michaellem, qui comparuerunt coram dicto domino Berengario de Grava et dicto Guillermo Vitali et magistro Guillermo Fulquini, iudice in hac causa per dominos dicti feudi constitutos, et sub virtute prestiti ab ipsis juramenti, responderunt ut sequitur :

Credit dictus Michael quod ipse percussisset dictum Godalfredum cum dicta picassa in capite usque ad sanguinis effusionem.

Post hec fuit assignata dies dicto Michaeli peremptorie ad audiendam sententiam, qui concludens in causa et renuncians allegationibus juris et facti, vanavit iudicium, petens sententiam ferri super premissis. Et incontinenti, dictus iudex processit ad difflinitivam sententiam, prout inferius continetur :

« In nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti, amen. Nos, magister Guillelmus Fulquini, iudex antedictus, cum nobis co[n]stet per confessionem dicti Michaelis, ipsum Michaellem predicto Godalfredo cum dicta picassa in capite sanguinem excussisse, et dictus Michaelis (*sic*) in maxima inopia positus inventus sit, non solvendo LX solidos tolosanorum in quibus, ratione dicti delicti (*sic*) delicti, ipsum invenimus, more diucius approbato, fore condempnandum, racione dicte inopie et gravaminis dicti delicti, volentes ne erimina remaneant impunita, abito consilio sapientum et sacrosanctis evangeliiis coram nobis positis, predictum Michaellem, presentem et sententiam instanter postulans, in exilium, per annum continuum et completum, a toto nemore de Ramondenc per definitivam sententiam condempnamus. »

Lata fuit hec sententia in nemore de Ramondenc, in presencia et testimonio domini Beringarii de Grava, militis, et dicti Guillermi Vituli de Saxiaco, domini Otonis de Novellis, militis, et Boneti de S. Amancio de Saxiaco, Bernardi de Vico, domicelli, et Bernardi Cartalerii de Saxiaco, et Bernardi d'en Hugēs de Saxiaco, et Godalfredi, carbonerii, et Bernardi Lausa de Brossis, et Petri Barrau de Escorcinchis, et Ramundi Astruc, junioris, de Monteolivo, et Johannis de Rodes, et mei, Arnaudi Garini, publici notarii terre domini Jordani de Saxiaco, qui hanc cartam scripsi et signavi. (*signet.*)

ORIGINAL : Arch. de l'Aude, II, 401.

452

Ramondens, 11 octobre 1277.

Sentence du juge de Ramondens condamnant plusieurs habitants de Saissac, pour plusieurs contraventions commises dans le fief et la forêt de Ramondens.

Anno Domini millesimo ducentesimo septuagesimo septimo, regnante Philippo rege, v^o idus octobris, noverint universi, presentes pariter et futuri, quod significatum fuit curie dominorum de Ramondencheis, domini Berengarii de Grava, militis, et dominarum monasterii de Prolano, et magistro Guillelmo Fulquini, iudici predicte curie, quod Petrus Vicini, Arnaldus Pauci, Poncius Veirier, omnes de Saxiacho, intraverunt feudum nemoris et silvam de Ramundencheis et quod glandes dicti nemoris collegerunt, et Guillelmus Delchimal intravit cum vaccis, et Sancius de Castellione cum duobus porcis, et Bernardus Barilier, pro apibus quas acceperat predictus Bernardus Barilier, in dicto nemore de Ramundencheis, in una soqua, dictis dominis et eorum bajulis nescientibus et invitis. Quare, nomine dictorum dominorum, petebatur per Arnaldum

Vituli et Bonetum de Sapeto Amancio, de Saxiacho, bajulos eorumdem dominorum, dictos homines puniri, quemlibet ipsorum in sexaginta solidos tholosan., bene et publice, ratione dicti delicti, prout usitatum fuerat in dicto loco contra talia facientes, temporibus retroactis. Qui, constituti in iudicio, confessi fuerunt omnia antedicta esse vera et vanaverunt iudicium et concluderunt in causa, renunciantes allegationibus juris et facti et productioni testium. Postque, dictus iudex processit ad sententiam proferendam ut sequitur :

« Cum nobis co[n]stet, iudici infrascripto, quod dicti homines ingressi fuerint, ut superius est expressum, feudum seu nemus de Raimundenchis et glandes ibi collegerint illi qui superius sunt expressi et nominati videlicet Petrus Vicini, Arnaldus Pauci, Poncius Veirier; Guillelmus Delchimal et Sancius de Castellione sua animalia mittentes; et Bernardus Barilier apes ibi et glandes ibi colligentes, et quod talia fecerint, dominis et bajulis antedictis nescientibus et invitis; co[n]stet etiam quod usus seu consuetudo diucius observata est in dicto loco quod talia facientes in LX solidos tholosan., bene et publice, puniantur, ideo nos, Guillelmus Fulquini, de Podio Tericho, iudex predictus, dictos homines presentes, videlicet Petrum Vosi, Arnaldum Pauci, Poncium Veirier, Guillelmum Delchimal, Sancium de Castellione et Bernardum Barilier et sententiam postulantes et eorum quemlibet in LX solidos tholosan., predictis dominis dandos et solvendos, in nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti, amen, sacrosanctis evangeliiis coram nobis positus, ut nostrum de vultu Dei iudicium prodeat et nostri oculi videant equitatem, sententialiter condempnamus. »

Lata fuit hec sententia in presencia et testimonio Bernardi Nigri de Monteolivo, clerici, Guillermi Hodini, Guillermi de Lagariga, Arnaldi Bellhome et Stephani Assionis, de Saxiacho, et mei, Petri Rogerii, publici notarii dicti loci de Ramundinchis et de Saxiacho, qui hanc cartam scripsi et signavi. (*signet.*)

ORIGINAL : Arch. de l'Aude, H, 404.

453

11 octobre 1277.

Bèrenger de Gravo, seigneur de Peyriac-Minervoïs, et Arnaud Séguier, prieur de Pronille, d'un commun accord, nomment notaire de Ramondens, sa vie durant, Pierre Roger, notaire de Saissac.

In nomine Domini. Anno Nativitatis Christi millesimo ducentesimo septuagesimo septimo, regnante Philippo rege, noverint universi quod nos, Berengarius de Grava, miles de Petriaco Minerbesii, dominus nemoris de Ramundenchis, pro parte dimidia, per nos et omnes heredes et successores nostros, et nos, frater Arnaldus Seguerii, prior de Prolano, per nos et per totum conventum dominarum monasterii de Prolano, attendentes et inspicientes sollicitudinem et bonam famam tui, Petri Rogerii, publici notarii de Sayssiaco, quam de te audivimus [a] personis fidedignis, donamus et concedimus tibi, Petro Rogerii supradicto, in omni vita tua tantum, totam notairiam integre nemoris supradicti et suorum terminalium, dyocesis Tholosane, prout ad nos et ad dictas dominas, equis partibus, per medium pertinet et pertinere debet, pleno jure atque dominio, et te facimus, creamus et constituimus notarium publicum et tabelhonem in dicto nemore et suis pertinenciis, cum hac presenti carta in omni vita tua firmiter valitura, et in possessionem te

ponimus juris et facti. Si vero villa aut castrum ibi fieret, in tota vita tua concedimus tibi similiter omnia antedicta, volentes et concedentes tibi plenam et liberam potestatem instrumenta recipiendi, conciliendi et in publicam redigendi formam omnium contrahentium, ad te ut ad publicum notarium recursum abentium, et quod instrumenta per te scripta vel subscripta et in publicam formam redacta, in iudicio et extra iudicium faciant plenam fidem ubique.

Igitur, ego, Petrus Rogerii antedictus, dictum donum et dictam notairiam a vobis, dominis supradictis, recipiens, promitto vobis et tibi, notario infrascripto, ut publice persone, pro omnibus quorum interest aut interesse potest, sollempniter stipulanti et recipienti, fideliter me abere in officio notairie seu tabelhonatus predictorum, et ea que secreta fuerint, vobis et omnibus personis que michi, ut notario publico, dicta fuerint vel secreta patefacta, celare et ita servare perpetuo et non contravenire super sancta Dei quatuor Evangelia per me corporaliter tacta, sponte juro.

Horum omnium fuerunt testes vocati : Bonetus de S. Amantio, Arnaldus Vital de Sayssiaco, Bernardus de Rivo de Brocis, Raimundus Percassa, clericus de Monteolivo, et ego, Folquerius, notarius publicus de Podiotherico et totius terre domini Guillelmi de Turcio et fratrum suorum, qui hec omnia suprascripta, v idus octobris, scripsi et signum meum apposui. (*signet.*)

ORIGINAL : Arch. de l'Aude, II, 401.

454

1er juin 1278.

Les époux Michel et Maragde, de Montréal, vendent, pour 25 livres tournois, au monastère, la 40e partie de la forêt de Ramondens.

Anno Domini M^oCC^oLXX octavo, rege Philippo regnante, kalendis junii, noverint universi, presentes pariter et futuri, quod ego, Michael Leonis, et ego, Maragda, uxor ejus, ambo de castro Montis Regalis, sponte absque omni vi seu metu ad hoc inducti, per nos universumque nostrum ordinium, vendimus, nunc et in perpetuum, et jure ac titulo vendicionis perfecte et irrevocabilis tradimus sorori Condors de Tonenchis, priorisse nunc monasterii B. Marie de Pruliano, et toti conventui, presenti vel futuro, monasterii ejusdem, nunc absentibus, et ipsi monasterio ac venerabili fratri Arnaldo Rebela, procuratori dictorum priorisse et conventus et dicti monasterii, presenti, pro ipsis et eorum nomine atque utilitate ementi ac sollempniter stipulanti et recipienti, quadragesimam partem, pro indiviso, totius nemoris de Ramundenes, quod nemus est in diocesi Tholosana; quod totum nemus confrontatur ex austro in flumine de Alsau, a circio in tenentia Hospitalis et in tenentia de Saexiaco, a meridie in tenentia de Saexiaco et in feudo d'Abadia, aquilone in feudo de Corsenes et de Alta nube. Supradictam vero quadragesimam partem totius nemoris, pro indiviso, sic confrontati, cum omnibus suis juribus et pertinentiis undique et ingressibus atque egressibus suis, vendimus predictis priorisse et conventui, nunc absentibus, et vobis, fratri Arnaldo predicto, stipulanti et recipienti ac ementi nomine et vice predictarum priorisse et conventus, precio viginti quinque librarum turon., quas a vobis, fratre Arnaldo predicto, exinde habuimus et recepimus numerando, in quibus renunciamus omni exceptioni predictarum xxv librarum non habitatum seu nobis per vos non numeratarum; et in plenam et

corporalem possessionem juris et facti vel quasi dicte quadragesime partis tocius predicti nemoris, pro indiviso, vos, nomine quo supra, recipientem, mittimus cum hoc publico instrumento perempniter valituro; nos et nostros exinde totaliter spoliando et vos, nomine quo supra, recipientem, penitus vestiendo; et si plus valet nunc dicta quadragesima pars tocius predicti nemoris, pro indiviso, dicto precio, vel in futurum plus valebit, totam illam magis valentiam, donatione inter vivos, damus dictis priorisse et conventui et vobis, nomine ipsorum recipienti, promittentes vobis, nomine quo supra stipulanti et recipienti, exinde gerere bonam et legalem guirenciam ab omnibus ibidem amparatoribus, pro qua quidem guirencia et evictione dicte quadragesime partis, predictis priorisse et conventui, nunc absentibus, et vobis, predicto fratri Arnaldo, nomine ipsorum stipulanti et recipienti, obligamus omnia nostra bona presentia et futura. Insuper ego, predicta Maragda, scienter et consulte renuncians super hoc Velleyano senatusconsulto et legi Julie de fundo dotali et juri ypothecarum, et ambo renunciantes illi legi que dicit venditorem posse rescindere contractum, si deceptus fuerit [ultra] dimidiam justii pretii, vel agere ad justii precii [supplementum, et] alii juri, canonico et civili, pro quibus possemus venire [contra, in toto] aut in parte, promittimus vobis, fratri Arnaldo predicto, [per nos] et omnes nostros successores, quod contra predicta non veniemus vel venire faciemus ///// manifeste; et ad majorem omnium predictorum firmitatem, ego, predicta Maragda, juro vobis predicto fratri Arnaldo, [super sacrosancta] m^{or} evangelia manu mea dextera gratis tacta, predicta omnia [servare] et non contra venire per me vel personam interpositam [ullo modo].

Hujus rei sunt testes: Bertrandus ///// Vincentius fratres, Guiraldus miles, Guillelmus Vasconis, omnes de ///// dus Brezeit, conversus ordinis fratrum Predicatorum, ///// Garini, publicus notarius castri ///// pro illustrissimo domino rege predicto, hanc cartam scripsi et signo /////. (*signet.*)

ORIGINAL: Archives de l'Aude, II, 388. (trous au milieu du parchemin.)

455

24 octobre 1278.

Pierre Sabatier, de Dourgne, s'engage à payer 60 sous d'amende pour la contravention qu'il a commise dans la forêt de Ramondens.

Anno Domini millesimo ducentesimo septuagesimo octavo, regnante Philippo rege, viii kalendas novembris, noverint universi, presentes pariter et futuri, quod ego, Petrus Sabaterii, de Dornhano, dyocesis Tholosane, non coactus nec utique deceptus ab aliqua persona ad hoc inductus, set mera mea ac spontanea voluntate, confiteor et in rei veritate recognoseo coram notario et testibus infrascriptis, ad hoc specialiter convocatis, me debere vobis, fratri Arnaldo Rippela, procuratori in nemore de Ramondenchiis pro dominabus monialibus de Prolano, et vestris, sexaginta solidos tholosanorum bonos et percurribiles, et hoc pro pena et justitia sive hanno porquorum meorum atque porquarum, qui fuerunt inventi in pascendo atque capti, hodie sunt quindecim dies elapsi, in predicto nemore, per Arnaldum Vedel de Saxiacho, bajulum vestrum in dicto nemore, jurisdictionem vestram ybidem cum dictis porcis et trogis injuste et indebite usurpando, contra bannum et justitiam in dicto nemore diucius asuetam, scilicet LX solidos tholosan. predictos

promitto per validam stipulationem vobis dare et solvere vel cui jusseritis de die in diem ad monitionem vestram vel vestrorum precise. — (*signet du notaire Pierre Roger.*)

ORIGINAL : Arch. de l'Aude, II, 404.

456

Prouille, 9 novembre 1282.

Déclaration de pariage pour le bois de Ramondens faite par le monastère de Prouille et les deux frères Pierre et Arnaud de Grava, fils de Bérenger de Grava.

Anno incarnationis dominice M^oCC^oLXXX secundo, regnante Philippo, rege Francorum, v idus novembris, noverint universi presentem paginam inspecturi, quod nos, Arnaudus et Petrus de Grava, fratres, filii et heredes nobilis viri domini Berengarii de Grava, militis condam, et domine Ramunde, uxoris ejus, cum assensu et voluntate dicte domine matris nostre et cum assensu, voluntate et auctoritate magistri Guillelmi Fulquerii, de Podio Therico, jurisperiti, curatoris nostri, et ipso presente per nos, et nos, frater Arnaudus Seguerii, prior monasterii dominarum de Prolano, de consilio ac voluntate fratrum nostrorum monasterii supradicti, visa et cognita utilitate ipsius monasterii et dictarum dominarum, nos omnes supradicti, ex certa sciencia, confitemur et in veritate recognoscimus alter alteri, sollempni stipulatione interposita, quod nemus seu feudum de Ramundenchis, situm in Tholosana dyocesi, est commune, medium per medium, inter nos, Arnaudum et Petrum de Grava fratres predictos, et monasterium predictum sive dominas antedictas, videlicet merum imperium atque mixtum et omnis juri[s]dictio et cohercio seu districtus, herbagium, tallium, adempri-vium, ferrerium, pexerium, penarum impositiones et earum incursus, venationes, piscationes, foresta-gium et omnes justicie atque bannum, possessiones directe vel non directe, culte vel inculte, et omnia alia jura, corporalia et incorporalia, quocumque nomine nuncupentur, visibilia vel invisibilia, presencia et futura, pertinent et pertinere debent pleno jure ad Arnaudum et Petrum de Grava, fratres predictos, et mo-nasterium sive dominas antedictas pro indiviso, medium per medium, volentes in predicta communione seu paria-gio permanere tantum quantum utriusque dictarum partium placuerit voluntati, promittentes inter nos, per validam stipulationem, quod nullus nostrum possit, sine voluntate et consensu partis alterius, tallium vel pasquerium alicui locare nemoris supradicti vel aliquem ibi guidare, sine pena, vel aliquid aliud facere, parte altera in seia vel invita, vel arbores donare vel ad opus sui accipere, sine consensu alterius partis; et quicquid de dicto nemore percipietur, colligetur aut proveniret quoquo modo, inter nos, medium per medium, dividatur. Domos autem quas dictum monasterium hedicavit ad expensas suas proprias, que sunt juxta fontem et rivum de Varnassona, de voluntate et assensu dicti domini Berengarii quondam, cum quatuor sextariatis prati et aliis duabus sextariatis tam pro orto quam pro ortali vel aliis usibus quibuscumque, exceptis hedicifiis, dicta domus habeat et teneat in proprios usus et proprietatem, mero et mixto ipsius in communi pro indiviso remanente. Dicti vero fratres Arnaudus et Petrus possint, quandocumque eis placebit, domos vel alia hedicare ubicumque in toto dicto nemore magis duxerint eligendum, et habere pro spatio sex sextariatas terre, hoc adjecto quod, si dictum nemus seu feudum divideretur per paria-gios memoratos, et in parte contingente dictos fratres Arnaudum et Petrum, dicte domus remanerent et essent, quod ipsi

Arnaudus et Petrus, tenerentur satisfacere de valore hedificiorum et culture, ad noticiam communium amicorum, monasterio antedicto, et, versa vice, dictum monasterium teneretur eisdem, si in parte contingente dictum monasterium, domos vel alia construxissent. Fuit etiam ordinatum inter dietas partes quod dictum nemus pro dimidia remaneat in devesa et ad opus hyemalis herbagii a festo Penthecostis usque ad festum Omnium Sanctorum; a festo vero Omnium Sanctorum poterit depasci totum dictum nemus usque ad festum Annunciationis B. Virginis Marie; et a dicto festo Annunciacionis usque ad festum Penthecostis, alia medietas, pro estivali tempore, remaneat in devesa; et durantibus predictis devesis, prout superius est pretaxatum, aliquod bestiarium non possit ibi immitti per aliquem sine pena; volentes quod presens communio sive convencio seu pariagium nullum possit facere prejudicium quominus possimus dividere supradicta, quando-cumque placuerit alicui nostrarum partium voluntati, et discedere a communione et paccione seu pariagio antedictis.

Que omnia supradicta et singula nos, frater Arnaudus, prior predictus, et nos, Arnaudus et Petrus de Grava predicti, recognoscetes nos esse majores quatuordecim annorum, confitentes et esse vera et ita se habere, ea laudamus, approbamus, confirmamus et ratificamus et ea servare et nunquam contravenire nostra promittimus bona fide. Insuper nos, Arnaudus et Petrus de Grava predicti, super sancta Dei Evangelia corporaliter a nobis tacta, sponte juramus; et ad majorem hujus rei firmitatem, nos, frater Arnaudus, prior antedictus, de consilio et voluntate fratrum nostrorum monasterii antedicti, sigillum nostrum, et nos, Arnaudus et Petrus de Grava predicti, de assensu, voluntate et auctoritate dicte domine matris nostre et de assensu, voluntate et auctoritate dieti magistri Guillelmi Folquerii, curatoris nostri, et ipso presente, cum non habeamus sigilla nostra propria, sigillum dicte domine matris nostre presenti scripto duximus apponendum, volentes nos omnes supradicti, quod, si forte contingeret aliquo casu dicta sigilla cassari, destrui vel vetustate corrumpi seu corrodi, in parte vel in toto, presens instrumentum in sua firmitate et robore nichilominus perpetuo perseveret. Acta fuerunt hec apud Prulianum, in capitulo dictorum fratrum, in presentia et testimonio fratris Ramundi de Podio, fratris Guiraudi de Pereto, fratris Guillelmi Olivarii, fratris Arnaldi de Ribela, fratrum monasterii supradicti, Ramundi Rocha de Laurano, domicelli, magistri Johannis Egueserii de Fanojovis, jurisperiti, Guillelmi de Brom, de Monteacuto, et mei, Petri de Pinu, de Petriacho, notarii publici dicti regis Francie, qui hanc cartam scripsi, rogatus a partibus supradictis, et signavi. (*signet.*)

(Lacs de deux sceaux disparus.)

ORIGINAL : Arch. de l'Aude, H, 406.

457

Carcassonne, 6 février 1283.

Division de la forêt de Ramondens, entre le monastère et la famille de Grave, confirmée par les parties à Ramondens, le 10 octobre 1284.

Anno dominice incarnationis M^oCC^o octuagesimo terció, viii^o idus febroarii, noverint universi instrumentum presens publicum [inspecturi], ///// controversia que erat seu vertebatur inter religiosum

virum, dominum fratrem Arnaldum Siguerii, priorem monasterii [B. Marie de Pruliano, nomine predicti] monasterii, ex parte una, et Arnaldum de Grava, domicellum, filium quondam domini Berengarii de Grava, [militis], ex altera, super divisione seu separatione nemoris dicti de Ramundenx, prope Saxiachum, quod, ut dicebant, *///* debant, prefato domino priore eosdem Arnaldum et ejus matrem ad divisionem dicti nemoris provocante, *///* [discretos] viros dominos Guillelmum Bruneti, legum doctorem officialem-que Carcassone, et magistrum Arnaldum de Coganno [juris] peritum, tanquam in arbitros, arbitratores amicabileseve compositores, sub pena sexaginta librarum turon., inter partes easdem vicisim solempniter stipulata, quemadmodum in quodam publico instrumento inde confecto manu Petri Rogerii, notarii publici de Saxiacho, dixerunt hec omnia plenius et lacius contineri.

Supradicti domini officialis et magister Arnaldus de Coganno, constitutis et positis concorditer per eosdem primo in dicto nemore messoribus et divisoribus, qui statum dicti nemoris et pertinenciarum illius ex antiquitate et per longam experienciam scire, ut dicitur, plene et perfectè poterant et debebant, videlicet Bernardo Barte, Arnaldo Vituli, Guillelmo Cartalerii, de Saxiacho, necnon et Guillelmo de Bromio, de Monte-Olivo, de questione seu controversia predicta communicato consilio cum messoribus seu divisoribus supradictis, diffinierunt seu determinarunt hoc modo :

« Visis igitur et plenius intellectis predictæ questionis seu controversie meritis, nos, G. Bruneti et Arnaldus de Coganno prefati, ut arbitratores seu compositores amicabilese, in nos compromissum suscipientes predictum, volentesque partes ipsas ad bonam pacem et perempnem concordiam revocare, et vitare labores illarum ac alia emergentia discrimina et onera gravia expensarum, volumus concorditer, statuimus et mandamus auctoritate et potestate nobis in hac parte a sepefatis partibus tradita et concessa, quod divisio predicti nemoris quemadmodum per dictos messoris sive divisores in duas partes facta est, et sicut signa per eos ibidem posita hostendant, firma ac stabilis in perpetuum perseveret.

« Que divisio hiis limitibus designatur : incipiens a fonte dicto *de Fau*, que est super sanheriam Cironis et abinde sicut reclus descendit versus tenentiam de Saxiacho, et a dicto fonte assendendo recte usque ad carrateriam, prout due pile lapidee, posite pro metis seu limitibus versus partem aquilonis, demonstrant, protendendo ab inde secundum quod signis arborum crucesignatarum ad hec positis seu statutis per dictos messoris. limitatur, et a dicta carrateria protendendo usque ad quadrivium, et a dicto quadrivio usque ad furnum dictum *den Godafrez* et usque ad capsanb de Codeira, et ab inde sequendo viam usque ad passum rivi Prati Auderii, ubi dicitur *ad passum Fabricarum Berengerii de Goginchis* ; et a dicto passu sequendo torrentem seu rivum Prati Auderii usque ad fontem, juxta viam que vadit ad passum de Salessas ; et ab inde sequendo viam de Escorsenx usque ad capsanb fluminis de Sor, volentes et statuentes nichilominus, ad eternam rei memoriam, quod ibi fiant pile seu mete lapidee, juxta cognitionem, recordum et arbitrium messorum seu divisorum predictorum.

« Considerantes insuper quod, juxta tenorem instrumenti dicti compromissi, plenaria potestas nobis data est et concessa a partibus supradictis quod partem seu partes dicti nemoris, ne ex hoc ipse possint inter se seu debeant discordare, si neuter alteri vellet de supradictis partibus obtionem defferre seu dare, possimus ipsis partibus assignare, de eadem potestate nobis tradita et concessa, partem illam que est infra dicta signa, versus altanum et aquam de Alsavo, domino . . . priori de Pruliano et suo monasterio supradicto pe-

rempniter assignamus, ad suam suorumque voluntatem in perpetuum faciendam, partem vero aliam que est infra dicta signa, versus circium et versus feudum Hospitalis Sancti Johannis, dictis Arnaldo de Grava et domine ejus matri, cum domo et hedificiis ibi factis per dominum priorem monasterii de Pruliano prefatum, et suis successoribus pariter assignamus habendam et possidendam ab eis, pro sua voluntate in perpetuum facienda.

« Quia vero, juxta extimationem et arbitrium quorundam, pars illa que est versus altanum, quam priori et monasterio assignavimus supradictis, majoris extimationis seu valoris esse creditur et partem alteram in aliquo excedere, volumus et mandamus prefato domino priori quod, pro magis valentia hujusmodi seu valore, det et solvat dictis Arnaldo de Grava et domine ejus matri triginta libras turon., infra unum mensem proxime venientem, in quibus eis dandis et solvendis prefatum dominum . . . priorem et ejus monasterium, sententia nostra seu pronunciatione hujusmodi arbitrari vel amicabile, condemnamus.

« Volumus etiam et statuimus ac concorditer ordinamus quod dominus prior predictus et suum monasterium, de gratia, per unum annum continuum, possint uti et frui dicta domo, si voluerint, sine incommodo tamen predictorum Arnaldi de Grava et domine ejus matris. Pacta insuper et conventiones quascumque habitas inter dictum dominum priorem vel alium de monasterio, sive super domo ipsa sive super nemore supradicto, per hanc pronunciationem cassa et irrita fore volumus et instrumenta secuta omnia super eis, ut huic instrumento prejudicium non afferant in quocumque, sed presenti divisioni et ordinationi dumtaxat stetur et pareatur a partibus supradictis.

« Volumus insuper et mandamus quod dictus dominus prior presentem pronunciationem et determinationem amicabilem ratificari, approbari faciat, sufficienter et ydonee, infra unum mensem proxime venientem, a suo monasterio et conventu; et hec omnia singula supradicta precipimus et mandamus a predictis partibus perpetuo et inviolabiliter observari, prout per nos sunt superius deffinita. Nobis tamen retinemus et reservamus plenariam potestatem declarandi, interpretandi et corrigendi, si super ea dubium aliquod emerit vel obscurum; insuper etiam super justiciis seu bannis imponendis, declarandis et mitigandis, prout nobis expedire videbitur, retinemus nobis plenariam facultatem. Et ibidem, partes predictae, que presentes erant, ratificarunt, emologarunt et approbarunt, voluntarie et gratanter, universa ac singula supradicta; et nichilominus memoratus Arnaldus de Grava, qui majorem viginti annis se asseruit, sub virtute a se infra prestiti juramenti, et domina Ramunda, ejus mater, de servandis et tenendis per omnia universis ac singulis supradictis, ad sancta Dei Evangelia prestiterunt corporaliter juramentum, dantes et cedentes una parcium alteri adinvicem jura omnia et actiones competentes eisdem vel valentes competere in partibus ipsis ad alteram devolutis, investientes una alteram vicisim jure sibi in ipsis partibus devolutis ad alteram competente; et pactum de non petendo una earundem partium alteri fecit spontanee perpetuum et reale super partibus supradictis. Acta fuerunt hec Carcassone, anno et die predictis, in presentia et testimonio religiosorum virorum fratris Ramundi Ripperie, supprioris conventus fratrum Predicatorum Carcassone, fratris Germani Pagesii, fratris Bernardi Miletii, ordinis fratrum Predicatorum, fratris Arnaldi Ribela conversi, fratris Johannis Salomonis, procuratoris et conversi monasterii supradicti, magistri Fulquerii de Podio Tericho, jurisperiti, magistri Johannis Eguizerii, notarii publici Fanijovis, Ramundi Morlane de Carcassona et mesorum predictorum. »

Postmodum vero, anno Domini M^oCC^o octuagesimo quarto, vi^o idus octobris, memorati dominus prior monasterii Proliani et Arnaldus de Grava, adhibito sibi me, Paulo Floris, notario publico, et testibus infrascriptis, ad nemus predictum personaliter accesserunt et divisionis hujusmodi metas et limites, juxta pronuntiationem prescriptam, ut illa firma et stabilis perempniter perseveret et ne oriri possit deinceps dubium vel litigium aliquod super ea, certius statuerunt. divisionem eandem liberali ac gratuito animo confirmantes, et in modum qui sequitur, innovantes : « que quidem divisio sic incipit videlicet inchoando a fonte dicto *de Fau*, qui est super sanheriam Cironis, sicut reclus descendit versus tenentiam de Saxiacho, et a dicto fonte ascendendo recte usque ad carrateriam, prout due pile lapidee posite versus partem aquilonis pro metis seu limitibus, dem^onstrant, protendendo secundum quod signis quercuum quarundam signatarum crucibus in duabus partibus ostenditur intuenti, et prout de dictis quercubus protenditur usque ad terciam pilam, et a dicta tertia pila usque ad quamdam quereum que est prope quamdam ruppem; et a dicta quereu usque ad quartam pilam lapideam positam pro meta; et a dicta quarta pila usque ad quintam, tribus quercubus intermediis signo crucis consignatis; et ab inde usque ad carrateriam et procedendo inde per carrateriam usque ad sextam pilam; et a sexta pila ascendendo per semitam usque ad fontem dictum *de Codeira*; et a dicto fonte procedendo per semitam usque ad congeriem lapidum, qui quidem congeries est in serrato propinquo dicto fonte, versus aquilonem; et inde procedendo per dictam semitam usque ad rivum vocatum *de Prato Auderii*, et sicut alveus dicti rivi ascendit usque ad fontem ubi oritur, qui quidem fons vocatur *de Garriga Prati Auderii*; et ab inde ascendendo per semitam propinquam fonti usque ad passum de Bragellis et usque ad viam qua itur usque Escorsenx : et habende (*sic*) procedendo per dictam viam qua itur usque ad fontem dictum *Medii mundi* et locum vocatum *Capsanh de Sor*. Promittentes idem dominus prior, nomine suo et sui monasterii sepefati, ac Arnaldus de Grava jamdictus, pro se, unus alteri ad invicem divisionem ipsam servare stabilem atque firmam in perpetuum et tenere, prout dictis limitibus specialius et certius a se concorditer statutis et positis, designatur, precipientes michi, notario memorato, ut de hiis et omnibus ac singulis supradictis, ad eternam rei memoriam, publicam per alphabetum divisum conficerem instrumentum. Actum fuit hoc in nemore seu nemoribus supradictis, anno et die superius ultimo conscriptis, in presentia et testimonio venerabilis viri, domini G. Bruneti, legum doctoris, magistri Arnaldi de Coganno, magistri Fulquerii, Ramundi Picasse, clerici de Fanojovis, Ramundi Guillermi de Conebis, domicelli, Guillermi de Bronio de Monteolivo, Arnaldi Vituli, Guillermi Cartalerii, de Saxiacho, et Pauli Floris, notarii publici Carcassone domini regis, qui predictis omnibus presens interfuit et requisitus a domino priore et Arnaldo de Grava memoratis, hanc cartam recepit; vice ejus et mandato, ego, Guillermus Ramundi, de Alayraco, clericus ejus discipulus, hec omnia scripsi, ex abbreviata dicti notarii fideliter extrahendo; et in xxii^a linea a priore computanda, rasi et correxi *viam de Escorsenx usque a l ti*, in lv^a linea interlineavi *divisionem*. Et ego, idem Paulus Floris, notarius publicus antedictus, subscribo atque signo, domino Philippo, rege Francorum, regnante. (*signet.*)

458

13 février 1283.

Reçu de la somme de 30 livres, payée par le monastère de Prouille à Arnaud de Grava *ratione et causa divisionis nemoris de Raymondens.*

Anno Domini M^oCC^oLXXX tertio et idus februarii, ego, Arnaldus de Grava, domicellus, filius quondam Berengarii de Grava, nomine meo et domine Raimunde, matris et tutricis mee, de voluntate et assensu Raimundi de Rocha, domicelli de Laurano, procuratoris mei, qui presens est et hoc voluit et approbavit, recognosco et in veritate confiteor vobis, domino fratri A. Seguerii, priori monasterii B. Marie de Pruliano, stipulanti et recipienti pro priorissa et conventu monasterii antedicti, quod solvistis michi et numerando tradidistis xxx libras turon. nigrorum de turribus, ratione et causa divisionis nemoris de Raymondens, renunciatis omni exceptioni non numerate pecunie et non accepte, et doli mali et in factum, faciens vobis pactum perpetuum de non petendo aliquid de cetero de predictis, et si aliqua scriptura publica, etc.

Testes fratres de ordine Predicatorum Germanus Pagesii, presbiter, et Johannes Salomonis et Bernardus Muelli, conversi. Johannes Eguezerii, quondam publicus notarius castri Fanijovis, recepit notam istius instrumenti et in suo prothocollo registravit, et morte preventus, in formam publicam non redegit; sed ego, Astorgius de Fondial, publicus notarius ejusdem castri pro illustrissimo domino Philippo, rege Francie, auctoritate michi data super hoc et concessa a nobili viro domino Eustachio de Bellomarchesio, milite, senescallo Tholosano et Albiensi, secundum notam in prothocollo dicti notarii quondam repertam, hanc cartam fideliter scripsi et in hanc formam publicam redegi et signo meo signavi. (*signet.*)

ORIGINAL : Arch. de l'Aude, H, 389

459¹

19 janvier 1284.

Poncius Guotina jeune, de Saissac, avait taillé du bois, sans autorisation, dans la forêt de Ramondens. Il est condamné par frère Salomon, procureur des religieuses, à une amende de 40 livres tournois dont son frère, Bernard Guotina, garantit le paiement. Notaire : *Petrus Bolaroti*, notaire de Saissac. (*signet.*)

Témoins : *Bernardus Barte*, *Bonetus de S. Amancio*, *Ramundus Escanni senior*, *Bernardus Guoti de Saxiacho*, *frater Bernardus Cebelerini*, *ordinis fratrum Predicatorum domus Pruliani*.

ORIGINAL : Archives de l'Aude, H, 404

1. Il est inutile de reproduire la teneur de ces procès-verbaux rédigés tous de la même manière; nous nous contenterons d'en noter les particularités.

460

23 septembre 1288.

Jean Culhier, *manupararius residens in fabrica Guillelmi Cabrul*, avait frappé jusqu'au sang Raimond Faure, *manupararius fabricæ Petri Faure* : il est condamné par le juge de Prouille à Ramondens à une amende de 60 sous tolsas. Notaire : *Raimundus Poncii. (signet.)*

ORIGINAL : Arch. de l'Aude, II, 404.

461

Prouille, 5 août 1290.

Sicardus Balaguerii de Saissac et Bonetus Balaguerii, son fils, pour avoir pêché dans la rivière d'Alsau, s'engage à payer au procureur de Prouille, Jean Salomonis, 400 truites. Notaire : Jacques Capella. *(signet.)*

Témoins : */// de Villanova, rector ecclesie de Bromò, Arnaldus Vituli, Bernardus Aucelli de Soxiaeo.*

ORIGINAL : Arch. de l'Aude, II, 404.

462

5 septembre 1290.

Délimitation des propriétés de Prouille et de la maison de Saint-Jean de Jérusalem d'Arfons, à Ramondens.

Anno incarnationis dominice millesimo ducentesimo nonagesimo, regnante domino Philippo, rege Francorum, nonis septembris, noverint universi, presentes pariter et futuri, quod, cum inter religiosum virum, dominum fratrem Aymonem de Montelauro, de ordine Hospitalis Sancti Johannis Jherosolimitani, preceptorem domorum dicti Hospitalis de Sancto Sulpicio et de Orfontibus, et gentes suas, ex parte una, et procuratorem ac gentes dominarum sororum monialium monasterii de Pruliano, ex altera, suscitata foret vel suscitari speraretur questionis materia super metis seu terminis, que sunt et fore debent inter tenentias nemorum novi mansi dicte domus Hospitalis et Sicardi de Rocillo, domicelli, et de Orfontibus predicti domus Hospitalis, in totum, necnon et tenentiam nemoris de Raymondencis, prefatas dominas sorores contingentem, in quibus quidem terminis signa, ut dicitur, congrua seu sufficiencia non extabant, per que signa partis utriusque tenentia locorumve nemorum predictorum expedita remaneret liquide vel divisa, ipso quoque procuratore ac gentibus earundem dominarum sororum asserentibus et dicentibus quod prefatus dominus preceptor et gentes sue aliquam partem dicti nemoris de Raymondencis, metis predictis contiguam, sibi denuo applicabant seu intendebant indebite applicare, in juris et jurisdictionis dictarum dominarum sororum non modicum prejudicium et jacturam, contra statum, ut dicebatur, pristinum et debitum venientes, dictoque domino preceptore et gente sua in contrarium dicentibus et refferentibus quod sepedictus procurator et gentes dictarum dominarum sororum aliquam aliam partem seu partes de tenentis dicte domus Hospitalis nemorum novi mansi et de Orfontibus predictorum, et de jure eorum et proprietate, citra predictas mettas seu terminerias, sibi indebite applicabant noviter vel intendebant applicare, eorum possessioni pristine et juri ipsius competenti, ut dicebant, resistentes, ideoque prefatus dominus preceptor, pro se et dicta domo Hospitalis ac domino priore Sancti Egidii, quatenus domum Hospitalis tangit in nemore

novi mansi et insolidum in nemore de Orfontibus, ex parte una, et frater Arnaldus Ribelha, de ordine fratrum Predicatorum domus Pruliani, procurator, ut dicebat, dictarum dominarum sororum, pro ipsis sororibus et conventu earundem, nomine procuratorio, ex altera, compromissum ad plenum facere intendentes de predictis questione et contrastu necnon et omnibus aliis questionibus, controversiis et demandis, quas una pars predictorum ab altera in predictis metis seu termineriis et preteritu earundem facere posset modo quolibet vel movere, usque in hanc presentem diem, quo istud presens scribitur instrumentum, unanimiter et gratanter compromiserunt videlicet in fratrem Johannem Salomonis, de ordine fratrum Predicatorum domus et conventus Pruliani, et in fratrem Jacobum Siguet ¹, de ordine Hospitalis Sancti Johannis, presentes et in se recipientes, videlicet dictus frater Jacobus de mandato et assensu dicti domini procuratoris, et idem frater Johannes de voluntate prioris de Pruliano, tanquam in arbitros, arbitratores, laudatores seu compositores amicabilem, quibus quidem arbitris, arbitratoribus ipse partes, nominibus quibus supra, tribuerunt, dederunt et penitus concesserunt liberam et plenariam facultatem, mandatum, licentiam et auctoritatem predictam questionem seu questiones et contrastum predictum terminandi, dividendi et eciam declarandi, et reducendi ad statum pristinum et debitum, juxta eorum discretionem et omnimodam voluntatem, de plano vel de jure, et que super predicto contrastu male acta invenerint, reformati, et actus solitos atque bonos [faciendi], et nichilominus apponendi vel apponi faciendi, ipsis partibus presentibus vel absentibus, pilaria vel alia signa in dictis termineriis et in locis ibi necessariis, per que tenentia utriusque partis clara et divisa perpetuo deinceps remaneat, prout ipsis arbitris arbitratoribus vicieim expediens videatur. Quibus pilaribus vel signis per predictos arbitros appositis vel saltem deputatis, ipse partes eorum appositionem et ordinationem qualemcumque confestim ratificare et confirmare promiserunt, ad mandatum eorumdem arbitrorum vel arbitratorum et ratificari facient, videlicet idem dominus preceptor a domino priore Sancti Egidii vel, si sufficiat, a tenente locum suum in partibus Tholosanis, et idem procurator a domino priore Pruliani vel a conventu earundem dominarum sororum, si necessarium sit de jure, et ipse partes compromittentes exnunc ut extunc et extunc ut exnunc aprobant et acceptant. Et hec omnia et singula predicta et subscripta utraque pars promisit firmiter alteri servare ac tenere, sub pena quinquaginta librarum turon. danda et solvenda a parte inhobediente seu parere nolente parti hobedienti seu parere volenti dicto laudo, arbitrio et ordinationi arbitrorum, arbitratorum seu compositorum amicabilium predictorum. Promiserunt etiam dicte partes compromittentes, sub pene predictae incursum, quod quicquid predicti arbitri, arbitratores, laudatores seu compositores amicabilem, jure, mandato vel amicabilem compositione, juris ordine servato vel penitus pretermisso, infra scriptis vel sine scriptis, stando vel sedendo, diebus feriatis vel non feriatis, partibus absentibus vel presentibus, citatis vel non citatis, una vel pluribus sententiis, quocumque vel ubicumque sue placuerit voluntati, super predictis questione vel questionibus et contrastu ordinandum duxerint, mandandum vel alias statuendum, partes ipse perpetuo et inviolabiliter observabunt et exnunc aprobant et acceptant et, ut dictum est, aprobari facient a personis memoratis et supra specificatis, juxta presentis rei exigentiam et sepredictorum arbitrorum, arbitratorum seu compositorum amicabilium ordinationem et mandatum. Promiserunt eciam partes venire ad diem et dies, locum et loca ipsis partibus per

1. Ce mot est répété.

dictos arbitros assignanda, volentes ipse partes et consentientes, specialiter et expresse, quod dicta pena tociens a partibus predictis comitatur, quociens aliqua partium in totum contravenire contingeret vel in partem et, pena predicta semel, secundo et pluries soluta seu exhaeta, nichilominus dictum laudum, ordinatio seu preceptum dictorum arbitratorum et presens compromissum in sua remaneant valida firmitate. Pro qua pena predicta solvenda et complendis ac attendendis universis et singulis antedictis, obligavit utraque pars alteri, videlicet item dominus preceptor bona sua omnia et predictae domus Hospitalis, et predictus procurator bona omnia dictarum dominarum sororum, sub omni renunciatione pariter et cautela. Et renunciavit utraque pars in hiis, scienter et consulte, arbitratui boni viri omnique alii juri et auxilio ac remedio, quibus posset modo aliquo obviam hiis venire vel premissis in solidum resistere vel in partem; et fecit pactum utraque pars alteri de non recurrendo ad arbitrium boni viri. Preterea, voluerunt ipse partes et concesserunt quod, si contingat predictos arbitros non posse convenire super determinatione questionis et contrastu hujusmodi, quod prenominali domini preceptor et prior de Pruliano possint et valeant, juxta eorum discretionem, de plano seu de jure, finem imponere presentibus questionibus et contrastui et eum sive eas, prout voluerint, terminare. Demum, actum extitit inter partes quod dictum compromissum duret hinc ad instans festum Omnium Sanctorum tantum.

Hujus rei sunt testes magister Guillelmus Atho, major, jurisperitus de Sancto Sulpicio Leratensi, frater Peiregrinus de Venerca, de ordine Hospitalis Sancti Johannis, Poncius Amelii, notarius de Bromio, Ramundus de Saacto Leyderio, domicellus dicti domini preceptoris, Guillelmus Assionis de Saxiacho et plures alii.

Post hec, anno quo supra, septimo kalendas octobris, noverint universi ¹ quod, cum in nos, fratrem Johannem Salomonis et fratrem Jacobum Signot, arbitros seu arbitratores predictos, compromissum fuerit a predictis partibus, quibus supra nominibus, de predictis questione seu questionibus et contrastu, ut in dicto compromisso de quo nobis constitit, per nostri presentiam, plenius continetur, cupientes predictas partes ad pacem et concordiam revocare et omnem inter eas disentionis materiam computare, finemque questionis seu questionibus et contrastui volentes imponere prelibatis, pro bono pacis, utilitatis et concordie, in locis, metris seu terminariis et contrastu, de quibus erat questio, personaliter existentes et dictam questionem seu questiones et contrastum predictum, pronuncians amicablem, terminantes, habito peritorum consilio et tractatu, et inquisito prius diligenter cum quibusdam personis fidedignis, que melius scire dictas terminas dicebantur, dictum nostrum laudum, ordinationem seu mandatum dicimus, proferimus seu dici facimus in hunc modum :

« Volumus quidem in primis et pronunciamus et designando deputamus et dividimus utramque tenentiam, quod ad sumptus comunes partium predictarum, octo fiant in universo palaria que utramque partem dictarum tenenciarum designent et ostendant et, ut in posterum omnis disentionis et contrastus materia, ratione predictarum terminariarum, inter dictas partes et illas quarum interest, sopita perpetuo remaneat et sepulta, et a parte inferiori, subtus dicta palaria, scilicet a parte nemorum de Orfontibus et novi mansi, libere remaneat predictae domui Hospitalis et predicto domino priori; a parte vero superiori, videlicet

1. Ces deux derniers mots sont répétés.

versus nemus de Raymondensis, supra dicta pilaria, dominabus sororibus libere remaneat antedictis. Que pilaria in locis fieri precipimus infrascriptis, videlicet quatuor pilaria, quatenus metta seu termineria novi mansi se extendit contigua tenentie de Ramondenensis dictarum dominarum, primum videlicet in via qua itur de Escorssenensis usque Saxiacum recte, in loco vocato *ad Capud Sanh de Sant*, et de inde, recte sequendo dictam viam, a dicto loco usque ad saxum, et alia tria pilaria quatenus novi mansi tenentia se extendit, prout per nos loca, ubi dicta pilaria construi et edificari precipimus, sunt exhibita, ordinata et deputata. Alia vero quatuor pilaria residua fieri jubemus, quatenus tenentia proprietatis nemoris de Orfontibus diete domui Hospitalis insolidum pertinentis, se extendit contigua tenentie de Raymondensis, dietas dominas sorores contingenti; primum videlicet in loco vocato *Capud Sanh de Sor*, et alia tria pilaria prout rectius cum funiculo sequendo dictam viam et signa crucium ibi factarum per nos in quibusdam arboribus, versus saxum, incipiendo in dicto capite Sanh de Sor, fieri poterit et debet, usque prope tenentiam de Raymondensis Arnaldi de Grava, domicelli, juxta cujus domicelli tenentiam, in loco per nos hostenso, ultimum pilare fieri precipimus et mandamus. Inter que quidem octo pilaria, diversa et plurima signa crucium in diversis et pluribus arboribus facta sunt per nos noviter, ut, ipsis et pilaribus mediantibus, utriusque partis tenentia et terminerie predictae eterniter clare existant et remaneant expedite, et ut deinceps omnis contrastus et discencio omnino cessetur et questiones et controversie universe supra hiis in perpetuum sopiantur. Que quidem pronunciationem, ordinationem et mandatum precipimus et mandamus a predictis partibus et illis quorum interest, sub diete pene incursu, perpetuo et inviolabiliter observari, et premissa omnia confirmari per predictas partes et per illos alios de quibus in dicto compromisso supra mentio est peracta, antequam opus pilarium predictorum, si necesse fuerit, existat consummatum et post, prout superius de jure fieri poterit et debet, et secundum quod qualitas et meritum presentis contractus et negotii de jure postulant et requirunt.

« Hujus pronunciationis sunt testes frater Arnaldus Vitalis, ordinis fratrum Predicatorum, conventus Pruliani, magister Jacobus Capella, notarius de Lauraco, Guillelmus Salvati, clericus de Forsia, Bernardus Ancelli, custos nemoris de Raymondensis, Ramundus Espero, custos nemoris de Orfontibus, Arnaldus Vituli, Sancius de Castellione, Ramundus Escande, clericus de Saxiaco, Petrus Pastoris de Sancto Germano. »

Preterea, anno quo supra, tercio nonas octobris, noverint universi quod prefatus dominus frater Aymo de Mortelauro, preceptor dictorum locorum, de assensu et auctoritate fratris Petri Bivent presbiteri, fratris Ramundi de Bitterris, fratris Peregrini de Venerca, fratris Arnaldi de Arang, ordinis Hospitalis Sancti Johannis Jherosolimitani, in domo ejusdem Hospitalis de Sancto Sulpicio Leratensi habitancium, et prenominati fratres cum eodem domino preceptore, pro se et dicta domo Hospitalis et pro domino priore Sancti Egidii, visa, ut dixerunt, et inspecta utilitate predictae domus Hospitalis, exposito ipsis prius tenore pronunciationis supradictae, eandem ordinationem, pronunciationem et mandatum dictorum arbitratorum, arbitratorum seu compositorum amicabilium necnon et appositionem dictorum signorum et pilarium, que facta sunt et mandata fieri inter dietas tenentias per arbitros memoratos, laudaverunt, aprobaverunt et concesserunt et emologarunt et nunquam contravenire promiserunt, sua bona fide, sub rerum suarum et diete domus Hospitalis obligatione et sub omni renunciatione pariter et cautela.

Hujus emologationis, confirmationis, pronunciationis predictae sunt testes : frater Bonus Homo de Arang

et frater Bernardus de Escalerio, ordinis fratrum Predicatorum, conventus Rivorum, Petrus Major de Sancto Sulpicio, magister Bernardus de Sancto Sulpicio.

Consequenter, anno et die quibus supra proximo, noverint universi quod frater Arnaldus Ribelha, procurator predictus, nomine procuratorio dictarum dominarum de Pruliano, exposita sibi primitus ordinatione supradicta, facta per dictos arbitros, et visa et cognita, ut dixit, utilitate et comodo dictarum sororum evidente, dictum, laudum, ordinationem et mandatum supradicta et appositionem pilarium et signorum predictorum factorum et faciendorum, juxta mandatum predictorum arbitrorum, arbitratorum, inter predictas tenentias, aprobavit, concessit et voluit ac penitus emologavit et nunquam contra venire promisit, sua bona fide, sub omnium honorum dictarum dominarum sororum obligatione et sub omni renunciatione pariter et cautela.

Hujus rei et aprobationis sunt testes: dominus Petrus de Arang, capellanus de Villafranca, dominus Bernardus de Capella, presbiter de Pruliano, Arnaldus Olibe de Cuemieris, Arnaldus Magistri de Tholosa.

Post hec, anno quo supra, xvii kalendas novembris, noverint universi quod dominus frater Arnaldus Siguerii, prior de Pruliano, pro se et toto conventu dictarum dominarum sororum, presente et futuro, visa ut dixit, [et] cognita¹ in hoc utilitate earundem, predictum compromissum et pronunciationem subsecutam confirmavit, aprobavit et ratificavit et etiam emologavit, recognoscens predictum compromissum et pronunciationem et omnia supradicta de assensu et mandato suo facta fuisse et etiam ordinata, et appositionem dictorum pilarium, factorum et faciendorum, et predicta omnia et singula tenere et servare se promisit et dictas dominas sorores perpetuo necnon et totum conventum earundem, presentem et futurum, et nunquam contra facere vel venire, sub honorum omnium dictarum dominarum obligatione et sub omni renunciatione pariter et cautela.

Hujus presentis confirmationis sunt testes: frater Ramundus² de Podio, subprior Pruliani, frater Petrus Pagesii, stans Pruliani, Ramundus Aurifila et magister Jacobus Capelle, notarius de Lauraco, Arnaldus Vituli et filius ejus, Sancius de Socalan de Saxiacho, Ramundus Aurussa de Massaguello et plures alii.

Preterea, anno Domini M^oCC^oXC^o primo, nonis junii, noverint universi quod venerabilis et religiosus vir, dominus frater Guillelmus de Vilareto, prior Sancti Egidii, de assensu et auctoritate dominorum fratrum Gaucerandi de Montebruno, preceptoris de Nebiano, et Hugonis de Graolac, preceptoris de Salvatate, Bernardi Petri, preceptoris de //, Petri Ramundi, preceptoris de Rossergue, fratris Ramundi de Mausso, preceptoris de Roayros, presentium, et iidem fratres preceptores eum eo, pro se et dicta domo Hospitalis, visa, ut dixerunt, et inspecta utilitate predicti Hospitalis, dictum, compromissum et pronunciationem predicta et presentem cartam et omnia et singula antedicta et dictorum pilarium et signorum appositionem jam factam de mandato et ordinatione dictorum arbitrorum arbitratorum, laudaverunt, concesserunt, aprobaverunt, ratificaverunt et confirmaverunt et etiam emologaverunt, et predicta omnia tenere, servare et nunquam contra facere se et domum Hospitalis necnon et omnes fratres dicte domus, presentes ubique et futuros, bona fide, promiserunt, sub honorum suorum et dicte domus Hospitalis omnium obligatione,

1. Ms: *cognita*. — 2. Ms: *Ramundo*.

michi, notario infrascripto, pro omnibus quorum interest, stipulanti et recipienti, et sub omni renunciacione et cautela.

Hujus confirmationis sunt testes : dominus frater Hermengaldus, preceptor de Podiosiuano, Isarnus de Vintraco, Arnaldus Esperanderii de Cesano, Bernardus de Pradellis, comorantes cum domino priore predicto; et ego, Petrus Bolharoti, notarius publicus domini regis et de Saxiacho, qui banc cartam et omnia et singula antedicta recepi, et in omnibus precedentibus ratificationibus et confirmationibus stipulatus sum nomine omnium illorum quorum poterat interesse, et in hanc formam publicam reddegi, scripsi et signum meum apposui. (*signet.*)

ORIGINAL: Arch. de la Haute-Garonne, H. (Fonds de Malte, Arfons 1, n° 6.)

463

Carcassonne, 12 octobre 1291.

Lambert de Limoux, seigneur de Saissac, permet aux religieuses de Prouille de parquer leurs troupeaux, sur son fief de *Abadia*, pourvu que cela ne gêne pas les habitants de Saissac.

Noverint universi quod nos, Lambertus de Limoso, miles, dominus de Saxiacho, volentes vobis, fratri Arnaldo Seguerii, priori monasterii Pruliani, priorisse et conventui ejusdem monasterii facere gratiam specialem, tenore presencium vobis concedimus et liberaliter volumus, de gratia speciali, quatinus, si contingat quod vacce vel alia animalia que nunc tenetis vel pro tempore tenebitis in foresta de Raimundenchis, propter nives vel asperitatem temporis vel alia ex causa, veniant et declinent ad feudum seu pascua dicta *de Abadia*, quod ipsa animalia sint in libertate pascendi, ita quod nulla justicia, bannum vel pena exhigatur a procuratoribus vel custodibus animalium predictorum per nos, correvos vel baylivos nostros, dum tamen cabanam ibidem non faciatis, vel ita longam residentiam quod homines de Saxiacho possent vel deberent inde gravari; quam concessionem vobis, predictis priori et priorisse et monasterio, facimus quamdiu nobis placuerit et visum fuerit expedire, remittentes vobis et donantes, ex certa scientia, omnes justicias pro quibus vos obligastis vel alii, nomine vestro, cum instrumentis vel fidejussoria cautione, tempore domini Lamberti, bone memorie progenitoris nostri, vel nobis usque ad presentem diem, pro arrestatione et captione animalium vestrorum, que inveniebantur in pascuis de Saxiacho vel de *Abadia* predictis. In quorum omnium predictorum testimonio, nos, Lambertus de Limoso, miles supradictus, sigillum nostrum presentibus duximus apponendum. Datum Carcassonne, 111 idus octobris, anno Domini M^oCC nonagesimo primo.

(Fragments du sceau en cire verte.)

ORIGINAL: Arch. de l'Aude, H, 394.

464

13 novembre 1294.

Arnaud Lérat et Barthélemy Gotina, de Saïssac, ont laissé leurs pores paître dans les bois de Ramondens; ils s'engagent à payer, pour leur procès-verbal, au monastère de Prouille une amende de 60 sous tolsas.

Témoins : *Raimundus Paschalis, Bartholomeus Verdalie* [////] *Raimundus Peirerii de Saxiaco, et ego, Petrus Bolaroti, notarius publicus de Saxiaco, qui hanc cartam scripsi et signavi.* (signet.)

ORIGINAL : Arch. de l'Aude, II, 396.

465

Lundi après Saint-Nicolas 12 décembre 1295.

Une jument de Arnaud Lérat, paissant à Ramondens, a été confisquée par le bayle de Prouille; elle lui est rendue sur la promesse qu'il fait de payer une amende de 60 sous tolsas. Notaire : *Petrus Bolaroti.* (signet.)

Témoins : *Petrus Majoris, Petrus Pilgalardi.*

ORIGINAL : Arch. de l'Aude, II, 404.

466

Mardi avant la Circoncision 27 décembre 1295.

Une jument de Lérat de Saïssac a été surprise paissant à Ramondens et confisquée par le bayle de Prouille, Arnaud Vituli; elle lui est rendue moyennant la promesse de payer une amende de 60 sous tolsas. Notaire : *Petrus Bolaroti.* (signet.)

Témoins : *Petrus de Verdala, Bernardus Falqueti junior et Bartholomeus Pauti de Saxiaco.*

ORIGINAL : Arch. de l'Aude, II, 404.

467

Décembre 1295.

Pierre de Verdale, de Saïssac, reconnaît avoir envoyé paître dans les bois de Ramondens deux bœufs lui appartenant, et il s'engage à payer une amende de 60 sous tolsas.

ORIGINAL : Arch. de l'Aude, II, 392.

468

17 mai 1298.

Arnaud de Grave, coseigneur de Peyriac-Minervois, vend, pour 1000 sous tolsas, au monastère ce qu'il possède dans la montagne et la forêt de Ramondens.

Noverint universi, presentes pariter et futuri, quod, anno dominice incarnationis millesimo ducentesimo nonagesimo octavo, Philippo, rege Francorum, regnante, decimo quinto kalendas junii, ego, Arnaldus de Grava, domicellus, dominus in parte de Periac, pro me et meis heredibus et successoribus universis, gratis et spontanea voluntate, utilitate mea et comodo in his manifeste cognitis, et titulo pure ac perfecte vendi-

tionis, trado seu quasi monasterio Beate Marie de Pruliano et conventui ejusdem et vobis, fratri Petro Vitalis, procuratori seu sindico dicti monasterii, necnon tibi, Egidio de Charinaya, notario infrascripto, nomine monasterii et conventus predictorum solemniter stipulantibus et recipientibus, et quibus voluerint dare, dimittere et alias alio modo et facere in perpetuum suum velle, montaneam meam quandam, cum nemore ibidem existente, sitam in loco vocato *Ramondens*; que quidem montanea et nemus predictum confrontatur [ex altano in te]nencia monasterii Pruliani [predicti, a cir]cio ad Orfontes et in alia [parte] in Saxaguesio, ut in instrumento confecto inter dictum monasterium et me, plenius continetur. Predictam autem montaneam et nemus seu nemora existencia. nunc et in futurum, et eandem liberam et francam ab omni penitus servitute, cum arboribus, bartis, pratis, pascuis, herbagiis, foriscapiis, aquis, fontibus et redditibus arborum et quarumlibet excresecencium in eisdem, cum introhitibus, exitibus et aliis juribus et pertinenciis undique suis presentibus, et cum omni valore quem habent vel habebunt, et cum omni jurisdictione, dominio et coertione et justiciis, vendo dicto monasterio et ejus conventui ac procuratori seu sindico ejus et notario predictis, stipulantibus pro eisdem, ad faciendum inde et de eis in perpetuum suum velle, absque mei retentu penitus et meorum, cum hac carta perpetuo valitura, ///// inde sibi trado pro toto velle suo. Hanc autem venditionem facio antedictam precio mille solidorum tholos., quos a dicto monasterio recognosco plenarie habuisse, de quibus me bene teneo perpaccatum, renunciando exceptioni non numerate peccunie, non habite vel accepte, et spei future numerationis ejusdem et doli mali et in factum actioni et cuilibet alii exceptioni. Et si predictae plus valent vel [in futurum plus] valebunt precio anted[icto, totam illam] magis valentiam, [quantuncunque sit] vel erit, dono, donatione [inter vivos] facta, monasterio et conventui antedictis, solenni stipulatione [repetita], renunciatis scienter et de jure meo cercioratus, illis legibus per quas deceptis ultra dimidiam subvenitur. et legibus per quas donationes, ex causa ingratitude, revocantur, et illi juri dicenti donationem excedentem quingentos aureos vel solidos, absque insinnatione judicis, non valere, et omni alii juri, canonico pariter et civili, per quod contra premissa ego vel mei venire possemus insolidum vel in parte, quidquid possessionis, proprietatis utilisve domini sui directi apud me vel alios non retinendo in premissis. ymo me prorsus exuo de eisdem, ipsunquē monasterium et ejus conventum et vos, procuratorem seu syndicum et notarium, pro eisdem. solenni stipulatione interveniente ///// et ejus conventui et jura [michi competentia] et actiones in [predictis] bonis et juribus per me [venditis] et [vobis] pro eis do, cedo specialiter et transfero ipsosque ex nunc in eis veros dominos procuratores facio et constituo, utpote in rem suam, meque illa bona, res et jura predicta per me vendita, ipsius monasterii et conventus nomine, devestiendo, et eis dono exnunc facultatem naturalem possessionem, auctoritate propria, nanseicendi de bonis et juribus per me venditis et concessis; et dictam naturalem necnon et civilem possessionem omnium predictorum eisdem monasterio et conventui desero penitus et relinquo; de qua quidem venditione et rebus omnibus antedictis, promitto, pro me et meis successoribus universis, dicto monasterio et ejus conventui, solenni stipulatione interveniente, predicta repetita per procuratorem seu syndicum et notarium supradictos, nomine dicti monasterii et ejus conventus, bonam et legalem guirenciam me facturum a cunctis amparatoribus, in perpetuum, sine dolo, et juris evictionem restituere et prestare, si evictum fuerit insolidum vel in partem, [sub ypotheca et obligatione] honorum meorum ///// renunciatioe par[iter et cautela].

Hujus rei sunt testes : [magister Guillelmus] Folquerii, jurisperitus, [de Podio Terico], Ramundus Guillelmi de Conclis, frater Petrus Blasini, frater [Ramundus] de Podio, frater Guillelmus de Aula, frater Stephanus de Landis, frater Aymericus Maurelli, de ordine Predicatorum, et ego, Egidius de Charmaya, publicus notarius castri Fanijovis, pro excellenti domino rege predicto, qui hanc stipulationem et cartam recepi et in hanc publicam formam relegi signoque meo signavi.

ORIGINAL : Arch. de l'Aude, H, 397.

469

Carcassonne, 19 février 1298/1299.

Lobent, chevalier de Puylaurens, seigneur de la Mote, et son fils, Amans, déclarent avoir autorisé au nom de leur fille et sœur, Brunissende, la vente qu'Arnaud de Grave, fait au monastère, de ses propriétés de Ramondens. (Cf. le n° 467 et le suivant.)

COPIE : (XVIe siècle); Arch. de l'Aude, H, 399.

470

Ventenac, 20 février 1298/1299.

Arnaud de Grave confirme au monastère la vente qu'il lui a faite de ses possessions de Ramondens. (Cf. sup. n° 467.)

Anno dominice Incarnationis millesimo ducentesimo nonagesimo octavo, Philippo rege regnante, decimo kalendas marcii, noverint universi quod constitutus Arnaldus de Grava, domicellus, dominus in parte de Peyraco, apud montaneam et ejus forestam vocatam de *Ramundenchis*, que confrontatur, ex parte una, ex altano in tenentia monasterii Beate Marie Proliani, et a circio ad Orfontes, et ex alia parte in Saxagesio, presentibus ibidem religioso viro, domino fratre Bernardo de Turno, priore dicti monasterii, et me, notario, et testibus infrascriptis, ad hec vocatis specialiter et rogatis, cupiens idem Arnaldus, ut asseruit, ac volens illam venditionem dicte confrontate montanee et foreste, per cum dicto monasterio olim factam nude tunc, ut dixit, per cessationem rei traditionis et ejus precii exsolutionis, nunc in presenti perficere totaliter et implere, quia totum precium quod, ratione dicte venditionis, a dicto monasterio recipere debuit et habere, est eidem Arnaldo de Grava modo de novo per dictum dominum priorem, nomine dicti monasterii, plene in numerata pecunia et integre exsolutum, ita quod penes ipsum priorem vel ejus monasterium non remansit de hoc aliquid ad solvendum, ut hec omnia idem Arnaldus de Grava in subdictorum presentia testium et notarii gratis asseruit, confessus fuit et agnovit dicto domino priori, nomine dicti monasterii stipulanti; de quo quidem precio predicto idem Arnaldus se bene tenens et reputans pro contento, renunciavit scienter exceptioni de dolo et non numerate pecunie dicti precii vel ///// et omni spei future numerationis et receptionis ejusdem et cuilibet alii exceptioni. Idecirco, approbando expresse et confirmando ac valendo venditionem antedictam, prefatus Arnaldus de Grava, gratis et libenti animo, auctoritate ejusdem venditionis, prefatum dominum [priorem, nomine] dicti monasterii, induxit in corporalem possessionem montanee et foreste vendite antedicte, ab eo superius confrontate, [pacifice] et quiete et sine contradictione,

exceptione ac retentione quacunq̄ue, immittendo eundem dominum priorem, nomine dicti monasterii, intus [montaneam] eandem et ejus forestam, de frondibus seu ramis arborum ibidem excrescentium et de terra ac herba ejusdem mon[tanee et ejus foreste] domino priori apponendo, necnon intus domum, quam idem Arnaldus de Grava habebat in dicta montanea, [eundem] priorem etiam immitendo, atque claves ipsius domus eidem tradendo et ponendo in manibus ejusdem [domini prioris], [in] signum vere et corporalis possessionis adeptę de predictis per eundem dominum priorem, nomine monasterii [antedicti]. Idem Arnaldus de Grava dicto domino priori, nomine dicti monasterii, stipulanti, totum jus et actionem //// pro occasione alicujus possessionis proprietatis utilisve domini seu directi, vel alterius cujuslibet rationis, idem Arnaldus, quo //// tempore habere visus fuerit, ut asseruit quomodolibet, in predictis. Et hec dictus Arnaldus de Grava dixit se facere, cum ea jurisdictione [quam] idem Arnaldus habere posset in predicta per eum dicto monasterio vendita montanea seu foresta. Quam quidem possessionem [cor]poralem, ut est dictum, predictus dominus prior, nomine dicti monasterii, apprehendit de predictis per traditionem inde sibi factam per Arnaldum de Grava, ut premititur, sepedictum.

Acta fuerunt hec in predicta montanea et ejus nemore seu foresta, anno et die predictis, in presencia et testimonio fratris Arnaldi Johannis, inquisitoris Appamiensis heretice pravitatis, fratris Arnaldi de Collo, ordinis fratrum Predicatorum, magistri Arnaldi Pitrelli, jurisperiti de Manso Sanctarum Puellarum, magistri Guillelmi Folquini jurisperiti de Podio Terico, Arnaldi Lerati de Saxiaco, Ramundi de Roqua, de Laurano, domicelli, et magistri Guillelmi de Campolibero. notarii publici Limosi, qui, jussus et rogatus ab Arnaldo de Grava et domino priore predictis, hanc cartam recepit.

Post hec, nono kalendas marcii, Isabel, uxor dicti Arnaldi de Grava, ipso viro suo presente et volente, gratis et spontanea voluntate, ac de jure suo cerciorata, sicut dixit, ratificavit, confirmavit et penitus approbavit illam venditionem factam per dictum virum suum monasterio Beate Marie de Prolano. de montanea et foresta et omnibus juribus que idem Arnaldus habebat in loco vocato *de Ramundenchis*, ut in instrumento [vendi]tionis, inde facto, plenius continetur. et de precio ex ea venditione per dictum Arnaldum habito atque sumpto, dicta Isabel se bene tenuit [pro] paccata, ipsumque in suis comodis asseruit esse versum. Idcirco, gratis et scienter, predicta Isabel solvit, cessit, diffinivit, modisque [omnibus] reliquit atque dedit in perpetuum predicto monasterio et ejus conventui, licet in hoc absentibus, et michi, notario infrascripto pro [dicto] monasterio et ejus conventu sollempniter stipulanti, totum ac quicquid juris, actionis, petitionis et rationis ipsa Isabel habebat, vel habere [poterat] et debebat, nunc vel etiam in futurum, in montanea et ejus foresta seu nemore et suis juribus venditis antedictis, ratione dotalicii et occasione dotis et doarii atque sponsalicii sui, vel quocunque alio titulo sive jure, [et] pactum perpetuum et sollempne super hiis eidem monasterio fecit et ejus conventui, predicta sollempni stipulatione repetita, de ulterius non petendo, renuncians legibus [et juri]bus aliis quibus donationes, causa ingratudinis, revocantur et quibus deceptis subvenitur, legi Julie de fundo dotali, et legi *sive a me, si qua mulier*, ex quibus alienationes rerum dotalium fieri prohibentur, et juri ypothecarum, et omnibus aliis juribus, exceptionibus et deffensionibus, quibus posset ire obviam in premissis, in solidum vel in parte. Et juravit gratis, tactis sacrosanctis Dei Evangeliiis, contra predicta nunquam venire jure aliquo sive ritu. Ad hec vero, Arnaldus de Grava predictus, presens et consenciens, recognovit predicta omnia et singula de ejus voluntate, auc-

toritate et consilio esse facta et predictæ vendicionis precium integraliter habuisse et etiam recepisse.

Actum fuit hoc apud Peyriacum, in domo dicti Arnaldi de Grava, in presentia et testimonio magistri Guillelmi Folquini de Podio-Terico, jurisperiti, Ramundi de Lacu, domicelli, Guillelmi de Monte-Albano, domicelli, et magistri Guillelmi de Campolibero, notarii predicti, qui, requisitus a dicta Isabel et ejus viro predicto, hanc cartam ratificationis recepit.

Consequenter, ipsa die, domina Ramunda, mater dicti Arnaldi de Grava, gratis et libenti [animo], dictam venditionem et quecumque sunt ex eadem incartata, ratificavit, approbavit et etiam confirmavit et cessit, dedit et diffinivit penitus ac quitavit dicto monasterio et michi, dicto notario, pro eodem sollempniter stipulanti, quicquid juris, actionis et proprietatis habebat vel habere debebat. ratione dotis et sponsalicii sui et cujuscunque assignationis doni et legati sibi facti pro quocunque, aut etiam [jure] successionis aliquorum filiorum suorum vel personarum aliarum et qualibet alia ratione, in montanea et foresta seu nemore et ejus juribus de Ramundenchis, et pactum perpetuum et sollempne eidem monasterio fecit et michi, notario predicto, pro ipso stipulanti, de ulterius non petendo, sub renunciationibus predictis in propredicto ratificationis instrumento contentis, hic de verbo ad verbum specialiter repetitis et recitatis. Et juravit gratis, tactis sacrosanctis Dei Evangeliiis, contra predicta nunquam venire, jure aliquo sive ritu.

Actum fuit hoc apud bastidam vocatam *de Ventenaco*, sitam prope Peyriacum, in presencia et testimonio domini Bompar, Bernardi de Queriomonte, presbiteri, Lodovensis dyocesis, Ramundi de Lacu, domicelli, Geralde, filie Ramundi de Roqua, de Laurano, domicelli, et magistri Guillelmi de Campolibero, notarii predicti, qui, requisitus a dicta domina Ramunda, hanc cartam ratificationis recepit; cujus magistri Guillelmi mandato, ego, Bernardus Scuderii, publicus notarius de Limoso, eandem scripsi. Ego, idem Guillelmus de Campolibero, notarius prescriptus, subscribo hoc et signo. (*signet.*)

ORIGINAL : Arch. de l'Aude, II, 388.

Jean Bernard de Fontiès a laissé deux vaches paître dans les bois de Ramondens; il s'engage à payer, pour son procès-verbal, une amende de 60 sous tolsas au monastère de Prouille.

Anno incarnationis dominice M^oCC^oXC^o nono, regnante Philippo, rege Francie, xvii^o kalendas madii, noverint universi quod ego, Johannes Bernardi de Fontiano, major diebus, confiteor et in veritate recognosco tibi notario infrascripto, stipulanti ad utilitatem domini prioris monasterii de Pruliano et domini fratris Raimundi Johannis, procuratoris dicti monasterii, quod due vacce mee fuerunt invente et capte in [foresta] de Ramundenchis par Raimundum Essenhae, forestarium et custodem dicti nemoris, ideoque promitto me daturum et soluturum, pro banno ///// dictarum vaccarum, domino priori et procuratori predictis sexaginta solidos tholosanorum bonorum, ad eorum notitiam et voluntatem, submittens me ///// atque omnimode voluntati, sub omnium bonorum meorum obligatione et sub omni renunciatione pariter et cautela. Hujus rei sunt testes : Guillelmus Majoris, mercator, Ramundus Villapicte et Bernardus de S. Amancio de Saxiaco,

et ego, Ramundus Pou[cii], notarius publicus Saxiaci, qui hanc cartam scripsi et signum meum apposui. (*signet.*)

ORIGINAL: Arch. de l'Aude, II, 392.

472

22 mai 1299.

Barthélemy Gotina, de Saissac, reconnaît avoir envoyé paître dans les bois de Ramondens sept « *bestie equine* » appartenant à son frère et à lui-même, et il s'engage à payer une amende de 60 sous tolsas.

ORIGINAL: Arch. de l'Aude, II, 392.

473-474

Puylaurens, samedi après la Saint-André décembre 1301.

Controverse entre le monastère de Prouille et le châtelain royal de Puylaurens au sujet de la juridiction de Ramondens.

Noverint universi quod, apud Podium Laurentium, in castro domini regis Francorum, coram Johanne de Aurelianis, castellano et tenente locum magistri Ramundi de Gauderiis, procuratoris domini regis in senescallia Tholosana, venientes frater Guillelmus Ros et frater Johannes de Rivocavo, ordinis Predicatorum, procuratores domus de Ramondenx dominarum sororum de Prulliano, et cum diceretur quod dictus castellanus et locum tenens posuisset dictum locum de Ramondenx ad manum domini regis et peteret fromatigium a Guillelmo Barossa, Arnaldo Lerat, Stephano ///// et heredibus Bernardi Gotina, mercatoribus de Saxiaco, qui montaneam de Ramondenx a dictis fratribus procuratoribus, nomine procuratorio dicti monasterii, arrendaverant, requisiverunt dicti fratres procuratores, pro se et nomine quo supra, dictum castellanum ac locum tenentem quod dictum impedimentum amoveret de dicto loco et pignora, occasione predicta, capta de mandato suo a dictis mercatoribus, eisdem restitui, maxime cum dominus noster rex eidem et aliis justiciariis senescallarum Tholose et Carcassone mandaverit, per suas patentes litteras, easdem sorores teneri in suis justis possessionibus et defendi ab injustis injuriis et violenciis manifestis, in hunc modum :

474

Poissy, mardi avant la Nativité de la Sainte Vierge septembre 1300.

Philippe le Bel mande à ses sénéchaux de Toulouse et de Carcassonne de maintenir le monastère de Prouille dans la jouissance de ses droits.

« Philippus, Dei gratia Francorum rex, Tholose et Carcassone senescallis suis ac aliis justiciariis suis, ad quos presentes littere pervenerint, salutem. Mandamus vobis quatinus sorores B. Marie de Prulliano, ordinis fratrum Predicatorum, necnon monasterium, possessiones et alia bona earundem, que, salvo jure alieno, sub protexione et custodia nostra tenore presentium suscepimus, ab injustis violenciis et gravaminibus indebitis, in senescalliis et potestatibus vestris, quantum, mediante justicia, poteritis, defendatis, unum

specialem garditorem eisdem tradentes, si expeliens videritis et ab eis super hoc fueritis requisiti. Actum Pissiaci, die martis ante Nativitatem B. Marie Virginis, anno Domini M^o trecentesimo. »

Et ibidem dictus castellanus et locum tenens dixit se bene et pro jure regio posuisse dictum locum ad manum domini nostri regis et petiisse fromatgium predictum, cum dicti fratres de novo et indebite exeruerint jurisdictionem in dicto loco, ubi nunquam ipsi nec eorum predecessores habuerunt aliquam jurisdictionem; et cum dominus noster rex et etiam officiales sui sint et fuerint ab antiquo in possessione pacifica et quieta exerceendi jurisdictionem altam et bassam in dicto loco, et levandi et percipiendi fromatgium annualim. de quibus predictis dicta littera domini regis non facit mentionem. Actum fuit hoc apud Podium Laurencium. in castro domini regis, anno Domini M^oCCC^o primo, Philippo rege regnante, Petro episcopo Tholose, in presencia et testimonio magistri Johannis Roaxi, notarii, Guillelmi Borres, Arnaldi Borres et mei. Ramundi de Corena, publici notarii castri Podii Laurencii, qui die sabbati post festum B. Andree apostoli, requisitus hanc cartam scripsi et ibidem meum apposui sequens signum. (*signet.*)

ORIGINAL : Arch. de l'Aude, H, 340.

475

Mercredi après l'Invention de la Sainte-Croix, 9 mai 1302.

Pierre Pauci de Saissac a taillé dans la forêt plusieurs arbres appelés *vaysshas*; le juge de Ramondens, Jean de Collo, le condamne à une amende de 15 sous tolsas. Notaire : *Bernardus Tornerii* (*signet.*)

Témoins : *fr. Arnaldus de Boseo, Guillelmus Desshalabra, Raimundus Guitardi, Thomas Fortis, monasterii predicti, magister Bernardus Bolaroti notarius, Jacobus Canerii, Bartholomeus Pauxi de Saxiacho, Rogerius Sequini, barbitonsor, Arnaldus Tornerii, Bernardus Cabaye de S. Dyonisio.*

ORIGINAL : Arch. de l'Aude, H, 404.

476

Béziers, samedi après la Purification, 7 février 1303.

Jean de Varanis, sénéchal de Toulouse, délègue ses pouvoirs à son lieutenant, pour le procès qui va se plaider, à la cour de Toulouse. entre le monastère de Prouille et le procureur du roi, au sujet de la basse justice de Ramondens.

Johannes de Varanis, miles domini nostri regis Franchorum, senescallus Tholose et Albiensis, discreto viro domino Geraldo de Malavilla, tenenti locum nostrum, salutem. Mandamus vobis quatenus causam que vertitur in nostra curia Tholosana inter procuratorem domini nostri regis, ex parte una, et syndicum seu procuratorem monialium monasterii B. Marie de Pruliano, ex altera, super facto et jurisdictione bassa montanee de Ramundenchis, secundum retroacta et agenda, audiatis et exhaminetis et causam fine debito terminetis. Nos enim super premissis omnibus et premissa tangentibus vobis committimus plenarie vices nostras. Datum Biterris, die sabbati post festum Purificationis B. Marie Virginis, anno Domini M^oCCC^o tertio.

ORIGINAL : Arch. de l'Aude, H, 402.

477-478

Toulouse, mercredi après la saint Mathias, 3 mars 1303.

Dans le procès engagé devant la cour de Toulouse entre le procureur du roi dans la sénéchaussée de Toulouse et le monastère de Prouille, au sujet de la basse justice de Ramondens, les religieuses obtiennent gain de cause et sont confirmées dans la possession de la basse justice de Ramondens.

Noverint universi quamdam causam agitatam in curia domini senescalli Tholose et Albiensis, inter procuratorem seu syndicum priorisse et conventus monasterii de Prulhano, ex una parte, et procuratorem domini nostri regis, ex altera, in qua quidem causa pars dictorum priorisse et conventus supplicationem suam per modum articulorum tradidit in hunc modum :

478

Mémoire présenté par le couvent de Prouille pour la défense de ses droits à Ramondens.

« Coram vobis, domino Blayno Lupi, milite, senescallo Tholose et Albiensi, asserit et probare intendit frater Guillelmus Amelii, syndicus et procurator priorisse et conventus sororum monialium monasterii Beate Marie de Prulhano, nomine dicti monasterii, contra procuratorem dicti domini regis quod montanea vocata *de Ramundenchis*, prout inferius limitatur, pertinet cum suis pertinentiis et bassa justicia et ejus exercicio ad dictum monasterium, et eciam ad ipsum monasterium et ad eos, a quibus ipsum monasterium causam habuit, pertinuit ab antiquo;

« item, quod dicta priorissa et dictus conventus et gentes dicti monasterii possident dictam montaneam, et sunt et fuerunt decem anni, viginti anni, triginta anni et quadraginta anni continui et ultra, tam dictum monasterium quam illi a quibus dictum monasterium causam habuit, in pacifica quasi possessione, consuetudine, usu exercendi ibidem bassam justiciam et fromagia et alia deveria levandi et percipiendi;

« item, quod, dum dicta montanea fuit communis tam dicto monasterio quam domino Berengario de Grava, et post ejus obitum, Arnaldo de Grava, ejus filio, dictum monasterium et dicti domini tenuerunt et habuerunt ibi suum judicem, qui ibi in casibus et causis emergentibus, tenebat assisias publice et palam videlicet magistrum Guillelmi Folquini, jurisperitum, et dominum Petrum Lupati, legum doctorem. Et postquam in totum dicta montanea pertinuit dicto monasterio, ipsum monasterium tenuit et habuit ibi suum judicem, videlicet magistrum Arnaldum Pitrelli, ad quem gentes communiter recurrebant ut ad judicem competentem;

« item, quod castellanus Podii Laurencii, de mandato procuratoris domini regis, ut dicebat, inciviliter tunc et de novo ab anno citra posuit ibidem baculum regium, turbando ipsi monasterio possessionem vel quasi predictam. Unde supplicat dictus syndicus, nomine dicti monasterii, de hiis veritatem inquiri et dictam novitatem tolli et eam ad statum pristinum reduci et summarie et de plano, secundum arrestum domini regis, et se manuteneri in quasi possessione predicta, et in hiis sibi et dicto monasterio fieri justitie complementum, et quod de predictis, quod sint vera, est vox et fama publica apud Sayssacum et in aliis

locis vicinis. Montanea predicta confrontatur ex austro in flumine de Alsau, et ex circio in tenencia Hospitalis et in tenencia de Saxiaco, et a meridie in tenencia de Sayssiaco et in feodo de Abadia, et ab aquilone in feodo de Scoreenxs et de Altanube, cui patet a parte altera Ramundenchis. »

Lite igitur super predicta supplicatione seu articulis legitime contestata, juramento de calumpnia a partibus tacite obmisso, productis hinc iude testibus auditisque et examinatis et eorum attestacionibus publicatis, productis etiam, a parte dictorum priorisse et conventus, quibusdam publicis instrumentis, demumque renunciato et concluso in dicta causa, dieque hodierna partibus assignata peremptorie et precise ad deffinitivam sententiam audiendam, eisdemque partibus coram nobis, Geraldo de Malavilla, legum doctore, clerico illustris domini Francorum regis, majore iudice et locum tenente nobilis viri, domini Johannis de Varanis, militis dicti domini regis, senescalli Tholose et Albiensis, videlicet fratre Guillermo Amelii, ordinis fratrum Predicatorum, procuratore seu syndico dictorum priorisse et conventus, syndicus seu procuratorio nomine eorundem, ex parte una, et discreto viro, magistro Bertrando de Gauderiis, procuratore domini regis in senescallia Tholosana, cum advocato suo, ex altera, presentibus et comparentibus et sententiam ferri cum instantia postulantibus, nos, iudex et locum tenens predictus, visis et diligenter inspectis predictae presentis cause meritis et aliis que dicte partes coram nobis dicere et proponere curaverunt, habito super hoc prudentum virorum consilio et tractatu, sacrosanctis Dei Evangeliiis propositis coram nobis, ut de vultu Dei nostrum prodeat iudicium et oculi nostri videant equitatem, sedentes pro tribunali, iusticiam diligentes, in nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti, amen, sententiam in his scriptis proferentes, dictam novitatem tollimus, et ad statum pristinum reducimus, et pronunciamus dictam partem agentem seu supplicansem manutenendam fore et manutenemus in quasi possessione predicta, per presentem nostram sententiam, salvo jure in proprietate predictorum et in aliis que non sunt deducta in petitione seu supplicatione hujus cause, domini nostri regis, quibus salvatis per nos dicto domino regi, per presentem sententiam non intendimus prejudicium facere domino nostro regi, neutram partem in expensis alteri condemnamus. Lata fuit hec sententia Tholose, in aula nova domini regis, die mercurii post festum Beati Mathie apostoli, regnante domino Philippo, Francorum rege, et Petro episcopo Tholosano, anno Domini millesimo trecentesimo tercio, in presencia et testimonio discretorum virorum magistri Hugonis Descarrollis, magistri Arnaldi de Sancto Dyonisio, magistri Guillermi Seguerii, magistri Bernardi Embrini, juris peritorum, magistrorum Petri de Causideriis, Petri Rubei, Ramundi de Prato, notarii, et mei, Bernardi de Violo, publici notarii tocius senescallie Tholosane et Albiensis, qui, de mandato predicti domini iudicis et locum tenentis et ad instantiam dicti syndici, hanc cartam duplicatam scripsi. (*signet*).

Costat michi, Bernardo, notario predicto, de correxione et rasura facta in tercia linea, a principio computanda, ubi dicitur *syndicus et procurator*. Actum ut supra.

Et nos, Geraldus de Malavilla, legum doctor, iudex major et locum tenens predictus, in fidem et testimonium premissorum, huic instrumento sigillum nostrum duximus apponendum.

(Lacs de soie verts et jaunes : le sceau manque.)

479

Mercredi après l'Exaltation de la Sainte Croix 19 septembre 1306.

Devant Arnaud Hélie, juge de Ramondens, siégeant en assise publique, comparait Bernard Stephani (Estève) au nom de son fils, Pierre, qui a taillé dans la forêt une branche. Il est condamné à une amende de 10 sous tolsas.

Notaire : *Bernardus Tornerii de S. Felice.*

Témoins : *Guillermus de Barossa de Saziaco, Guillermus Bonassias bajulus de S. Dyonisio, Jehannes Aitus ejusdem loci, Arnaldus Ade de Villapicta.*

480

1306.

Condamnation analogue a 20 sous tolsas d'amande contre Michel Trebes, de Saint-Denis, qui a taillé 4 branches de chêne dans la forêt.

Notaire : *Bernardus Tornerii de S. Felice.*

Témoins : *Guillermus Barossa de Saziaco, Guillermus Bonassias bajulus de S. Dyonisio, Guillermus Latas, donatus dicti monasterii, Arnaldus Ade de Villapicta.*

ORIGINAL : Arch. de l'Aude, H, 404.

481

Ramondens, 8 novembre 1306.

Le commissaire du monastère de Prouille fait défense au baile de Lambert de Thury, seigneur de Saissac, d'envoyer paître les troupeaux de son maître dans la forêt de Ramondens. Le baile proteste et fait appel au sénéchal de Toulouse.

Anno Domini M^o CCC^o sexto, Philippo rege Francorum regnante, Bernardo episcopo Appamiensi, vi idus novembris, noverint universi quod Petrus de Belloforti, bajulus, ut dicebat, de Saxiacho pro nobili viro domino Lamberto de Tureyo, domino de Saxiacho, existens apud montanam de Ramundenchis monasterii Pruliani, in porticu domus predicti monasterii, in presentia Guillermi de Fregolle, castellani de Fanojove commissariiique dati per nobilem virum dominum senescallum Tholosanum et Albiensem, auctoritate quarundam licetarum ex parte serenissimi principis domini nostri, regis Francorum, eidem domino senescallo directarum, requisivit, nomine dicti domini Lamberti, prefatum commissarium ut animalia dicti domini Lamberti, capta per eum vel per alium, ejus nomine, seu per foresterium predicti monasterii in montana de Ramundenchis, eidem, tanquam bajulo dicti domini Lamberti, restitueret seu restitui faceret. Qui predictus commissarius respondit quod dicta animalia jam restituerat custodi dictorum animalium dicti domini Lamberti, inhibens dicto bajulo, ex parte dicti domini nostri regis et dicti domini senescalli, facta dicta responsione, ne ipse vel gentes predicti domini Lamberti amodo immitant seu immiti faciant aliqua animalia dicti domini Lamberti seu alia ad depascendum in montana de Ramundenchis predicta; et hoc inhibens et mandans *etc.*, ponens tunc, in presentia dicti bajuli et mei, Jacobi Capella, notarii, et testium infrascriptorum, dictam montanam, bona, res, jura et personas predicti monasterii et omnium membrorum ejusdem ad salvam guardiam predicti domini regis et sub protectione et evictione ipsius, donec esset cogni-

tum et discussum de jure dicti domini Lamberti super predictis et monasterii supradicti. A quibus inhibitione et mandato et a dicto commissario prefatus, viva voce, ad dictum dominum senescallum Tholosanum et Albiensem appellavit, adiciens dictus bajulus tunc et dicens eidem commissario quod non staret pretextu inhibitionis et mandati predictorum per eum, quominus immitteret seu immiti faceret animalia dicti domini Lamberti ad depascendum in montana et foresta predicta, maxime cum dictus dominus Lambertus sit in possessione, ut dixit, immitendi animalia sua in predicta montana et cum ipsis ibidem depascendi et fuerit, ut dixit, tanto tempore in dicta possessione, quod memoria hominis in contrarium non existit. Acta fuerunt hec in montana de Ramundenchis predicta, in porticu domus predicti monasterii, in presencia et testimonio Guilaberti de Fregolle, gardiatoris de Bello-Podio, Guiloti et Colini serviencium curie Fanojovis, Jordani majoris, Guillermi de Barossa, Johannis Sancii de Saxiacho, Ramundi Textoris, Bernardi Manaria, donatorum predicti monasterii, et mei, Jacobi Capella, publici notarii Lauriaci pro domino rege predicto, qui ad requisitionem commissarii et bajuli predictorum, hanc cartam scripsi et solito signo meo signari. (*signet.*)

ORIGINAL : Arch. de l'Aude, H, 394.

482

17 janvier 1307.

Règlement entre les représentants du monastère de Prouille et de Lambert de Thury, seigneur de Saissac, du différend touchant le droit de dépaissance dans la forêt de Ramondens.

Anno Domini millesimotrescentensimo septimo, domino Philippo, rege Francorum, regnante, die martis ante festum beati Vincencii, qua intitulatur xvi kalendas febroarii, noverint universi quod, cum inter nobilem virum, dominum Lambertum de Tureyo, militem, dominum de Saxiacho, pro se et suis, ex parte una, et religiosum virum, fratrem Amaldum de Collo, syndicum et procuratorem monasterii beate Marie de Pruliano, nomine priorisse et conventus sororum monialium predicti monasterii, ex parte altera, orta foret vel oriri speraretur questionis et discencionis materia, in hoc quod dictus dominus Lambertus dicebat se habere jus ademprandi cum sui animalibus, cujuscumque conditionis, generis vel speciei essent, in nemore de Ramundenchis monialium predictarum, et se et suos predecessores dominos de Saxiacho habuisse jus ademprandi, vescendi, immitendi, depascendi vel aliter explectandi in dicto nemore cum sui animalibus vel alienis; et de predictis, ut dicebat, esset et fuisset in possessione pacifica tanto tempore quod de contrario memoria hominis non existit, prefato sindico et procuratore in contrarium asserente et dicente, nomine quo supra, predictum dominum Lambertum seu suos nullum jus habere vel habuisse ademprandi seu utendi in dicto nemore, scilicet quod pleno jure dictum nemus, ut dixit, pertinet insolidum et libere monasterio supradicto, dicenteque etiam dicto sindico, nomine dicti monasterii, ipsum monasterium nec gentes ipsius monasterii teneri ad aliquam justiciam, bannum sive penam, si animalia dicti monasterii seu aliorum firmariorum tenencium animalia in dicto nemore de Ramundenchis de Ressalhita, intrarent seu intraverint territorium Saxiaci; dicto domino Lamberto de hoc contrarium refferente et dicente ipsos teneri ad penam sub forma predicta; demum post nonnullos et diversos tractatus habitos inter predictas partes, tractantibus amicis

comunibus volentibus et cupientibus tante discensionis obviare, [talis amicabile composicio seu transactio intercessit et etiam facta fuit videlicet :

quod dictus syndicus, nomine quo supra, attendens plurima et grata servicia per prefatum dominum Lambertum olim impensa et que cotidie impendit monasterio predicto, unde se tenuit pro contento, habita prius diligenti deliberatione et utilitate inspecta dicti monasterii, nomine quo supra, voluit et concessit predicto domino Lamberto, ex speciali gratia, presenti et sponte recipienti, quod in toto nemore de Ramundenchis, ipse dominus Lambertus et ejus filius masculus, si quem ipsum dominum Lambertum in posterum habere contigerit ex legitimo matrimonio procreatum ac dominum de Saxiacho, ad vitam ipsorum dominorum dumtaxat, possit ademprire et depascere libere, absque impedimento et molestia quibuscunque, tantum eum octuaginta animalibus vaccinis et eorum vitulis, viginti equabus et earum pullis, necnon et octuaginta porcis propriis suis et non alienis, tantum videlicet eum ipsis porcis quando glandes ibi erunt et non aliter, et quod ipse dominus Lambertus non possit inmittere ibi porcos suos tempore quo erunt ibi glandes, quousque dictum monasterium seu ejus firmarii dictarum glandium ibi immiserint porcos suos ;

item, quod dictus dominus Lambertus animalia sua vaccina et equina omnia teneatur eicere de dicto nemore, quando glandes ibi erunt, et ibi non reducere nec inmittere, dum porci sui et alii ibi erunt et durabunt diete glandes, et quando gentes dicti monasterii vaccas suas eicient racione dictarum glandium de nemore supradicto.

Preterea, dictus dominus Lambertus predictam gratiam suscipiens a prefato syndico, nomine predicto, sub forma et conditionibus antedictis, pro se et suis, concessit prefato syndico, nomine quo supra, et michi, Petro Bolharoti, notario infrascripto, stipulantibus et recipientibus pro eisdem monasterio et conventu, quod qualicumque modo animalia ipsius domini Lamberti vel predecessorum suorum ibi depaverint vel ejus gentes, nomine suo, ea ibi immiserint vel alias dudum adempnaverint in dicto nemore vel parte ejus, illud totum actum sit et fuerit et amodo fiat ex gratia et licencia speciali dictarum domine priorisse et sanctimonialium monasterii supradicti, necnon et ipsius syndici et aliorum qui ibi fuerint syndici seu procuratores et ejusdem successores; et si quod jus aliud ipsi domino Lamberto competebat, racione proprietatis vel possessionis seu usus in dicto nemore de Ramundenchis, illud totum, sponte et scienter et ex certa scientia, remisit, absolvit in perpetuum et quittavit dictis priorisse, conventui et ipsi syndico ac michi, notario predicto, stipulantibus et recipientibus, ut sepedictum est, pro priorissa et conventu supradictis, tali tamen conditione quod, post ipsius domini Lamberti obitum vel ejus filii masculi ex legitimo matrimonio, si contingat, procreati, et domini de Saxiacho, alii eorundem successores vel heredes aliqua possessione vel temporis prescriptione, quantumcumque longum temporis spacium fuerit vel alio aliquo jure, usu vel proprietate, nequeant seu possint, in dicto nemore vel aliqua parte ipsius, nec aliquis, eorum nomine, ademprire vel animalia sua inmittere seu depascere vel alias usum aliquem seu jus aliquod petere vel exligere in dicto nemore adempriendi sive habendi, aliqua racione, presertim cum, ex gracia amicabile prefato domino Lamberto in presenti et ejus filio masculo domino tamen de Saxiacho, si quem ut sepedictum est, ipsum habere contingat ex legitimo matrimonio procreatum, ad eorum dominorum vitam dumtaxat et non ultra,

ex gratia et amore, predicta omnia per prefatum syndicum, nomine quo supra, ut supra dictum est, sint concessa.

Item, fuit actum inter partes predictas quod nunquam dicti dominus Lambertus vel ejus filius masculus si quem habuerit ex legitimo matrimonio procreatum, nec sui possint in dicto nemore de Ramundenchis facere vel tenere cabanam seu cabanas pro animalibus suis vel aliis.

Preterea, prefatus dominus Lambertus, sponte et certa sciencia, causa hujusmodi transactionis et compositionis et pro multis serviciis sibi per dictum monasterium vel ejus gentes olim impensis et que cotidie sibi impenduntur, de quibus se tenuit pro contento, voluit, mandavit et concessit in perpetuum, ex gracia speciali, prefatis priorisse et conventui monialium predictarum et ejus procuratoribus seu gentibus, presentibus et futuris, necnon prefato sindico et michi, notario predicto, nomine quo supra, stipulantibus et recipientibus, quod, si contingeret vaccas vel alia animalia, que nunc tenent vel pro tempore tenebunt in dicto nemore de Ramundenchis, propter nives vel asperitatem temporis vel alia quacumque causa venire et declinare ad feuda seu pascua totius territorii de Saxiacho, quod dicta animalia sint in libertate depascendi in perpetuum in loco predicto territorii de Saxiacho, ita quod nulla justitia, bannum vel pena exhigatur a procuratoribus vel custodibus animalium predictorum vel gentibus monasterii supradicti per dictum dominum Lambertum, nec per suos heredes vel successores, neque per baylivos vel correvos suos neque per nuncios vel custodes territorii de Saxiacho supradicti, dum tamen cabanam ibidem vel ita longam residenciam non faciant quod homines de Saxiacho possent vel deberent inde gravari.

Quam quidem transactionem predictus dominus Lambertus pro se et suis et dictus syndicus, nomine quo supra, servare et tenere perpetuo promiserunt, necnon et dictus syndicus omnia predicta ratificari et confirmari promisit a priore et priorissa et monialibus supradictis et aliis necessariis ad predicta confirmanda, ad requisitionem predicti domini Lamberti vel ejus procuratoris. Et nichilominus predictus dominus Lambertus, pro se et suis, et dictus syndicus, nomine quo supra, omnia predicta universa et singula tenere et servare et nunquam contra facere vel venire per se vel suos vel aliquam aliam personam interpositam promiserunt, sub pena mille librarum turonensium a parte parti sollempniter stipulata et promissa, danda et solvenda a parte contraveniente parti alteri non contravenienti, tocies quociens aliquam partium predictarum in totum contravenire contingeret vel in partem, et pena predicta nichilominus semel vel pluries soluta seu exacta, presens transactio et compositio et omnia predicta perpetuo in suo robore perseverent. Et hec omnia predicta predictus dominus Lambertus et dictus syndicus ad sancta Dei quatuor evangelia, manibus suis propriis corporaliter tacta, tenere et servare perpetuo et nunquam in aliquo contravenire juraverunt, obligantes sibi ad invicem, videlicet dictus dominus Lambertus omnia bona sua et dictus syndicus, nomine quo supra, omnia bona monasterii supradicti.

Item, dictus dominus Lambertus promisit deffensare perpetuo dictum monasterium et jura ejusdem in hiis que poterit et debet, et esse amicus et deffensor predicti monasterii et personarum et bonorum ejusdem. Renunciantes predictae partes, ex certa sciencia, exceptioni doli, metus et deceptionis et omnibus aliis juribus et jurium beneficiis, quibus in hac parte se juvare possent vel aliquo modo contraire. Acta fuerunt hec apud Saxiachium, in aula dicti domini Lamberti, in presencia et testimonio domini Poncii de Castelhonne

camerarii in ecclesia Carcassone, fratrum Guiraldi de Blumaco, prioris Carcassone, Dominici de Montetotino, subprioris Pruliani, Bernardi Vaschonis, de ordine fratrum Predicatorum, dominorum Jordani de Glujano de Laurano, Jacobi de Riuterio, militum, dominorum Ramundi et Guillermi de Gramasia, Ramundi Candellii de Caunis presbiterorum, Hugueti Castellhono de Saxiacho, Ramundi de Drulhano de Alzona, Ramundi de Opiano, Johannis Milonis de Istrio domicellorum, magistrorum Ramundi de Mediavilla surgici de Monte Olivo, Guillermi Olivi de Asiliano et Jacobi Capella de Lauracho notariorum; qui Jacobus Capella fuit requisitus per dictas partes et mandatus ut de predictis omnibus una mecum, Petro Bolharoti predicto, faceret publica instrumenta, vice cujus magistri Petri Bolharoti de Saxiaco, notarii domini regis tocius senescallie Carcassone et Bitterensis, qui hanc cartam recepit, et mandato, ego, Petrus Seguerii, notarius publicus de Saxiaco, eandem cartam scripsi. Ego, idem Petrus Bolharoti, notarius publicus antedictus, subscribo et signo meo signo. (*signet.*)

ORIGINAL : Arch. de l'Aude, H, 394 (deux exemplaires).

483

8 octobre 1308.

Les représentants du monastère de Prouille protestent contre la défense qu'a faite le baile royal, Barthélemy Embry, au juge de Prouille de tenir des assises dans la forêt de Ramondens.

Anno Domini trecentesimo octavo. Philippo rege Francorum regnante, Galhardo episcopo Tholosano, octo (*sic*) ydus octobris, noverint universi quod, cum apud grangiam foreste de Ramundenchis monasterii b. Marie de Pruliano, Bartholomus Embrini, qui se dicebat bajulum montanearum domini regis, iniberet magistro Arnaldo Pitrelli, judici dicte foreste pro dicto monasterio, ne eo loco teneret asisiorum (*sic*) in aliquo casu in quo jus regium ledi posset, fratres Dominicus de Montetotino, subprior dicti monasterii, et Arnaldus de Collo, procuratores et syndici ejusdem monasterii, qui dicte inhibitioni presentes erant, ab ipsa inhibitione et propter eam ad dictum 1... ad quem de jure est appellandum nomine dicti monasterii... bitio in aliquo poterat esse prejudicialis juri monasterii supradicti, requirentes me Jacobum Capella, notarium infrascriptum, quod de predictis facerem eis publicum instrumentum. Acta fuerunt hec in predicta grangia in presentia et testimonio Bernardi Tornerii, clerici de Cuquo, magistri Jacobi de Lorda, notarii de Dornhano, Bernardi Manaria, donati dicti monasterii, Poncii Rogerii de Fario, Arnaldi Fulhati, Guillermi Johannis de Escorsenchis et magistri Jacobi Capella, publici notarii Lauriaci predicti domini regis, qui requisitus hanc cartam recepit, cujus notarii vice et mandato, ego, Jordanus de S. Martino de Fanojovis, clericus et juratus dicti notarii, eandem cartam scripsi. Ego vero, Jacobus Capella, publicus notarius antedictus, eandem subscripsi et solito signo meo signavi. (*signet.*)

ORIGINAL : Arch. de l'Aude, H, 401.

1. Une lacune dans le parchemin.

Prouille, 22 octobre 1308.

484

Ratification par le monastère de Prouille de l'accord qui a été faite avec Lambert de Thury, seigneur de Saissac, au sujet de la dépaissance dans la forêt de Ramondens. (Cf. n° 482).

Anno dominice Incarnationis millesimo CCC^o octavo, domino Philippo, rege Francorum, regnante, die lune post festum beati Luche evangeliste, qua intitulatur xi kalendas novembris, noverint universi quod religiose moniales monasterii Pruliani infrascripte, in ecclesia B. Marie predicti monasterii Pruliani simul, ut moris est, congregatae, videlicet :

Soror Albertina, priorissa,	Soror Cercona de Castello,	Soror Richardis Trenquera,
Soror Meolhona Doza,	Soror Alda de Bellopodio,	Soror Navarra,
Soror Margarita de Meolho,	Soror Johanna de Forgas,	Soror Mascarosa,
Soror Elis de Monovilla,	Soror Berengaria de Fuxo,	Soror Guillelmo de Escossia,
Soror Rixendis Sicresa,	Soror Guiralda Capella,	Soror Sebelia Torta,
Soror Lombarda de Cruci,	Soror Fays de Barbayra,	Soror Rixendis Catalana,
Soror Clara Davina,	Soror Ava,	Soror Alamanda de Roays,
Soror Cristiana.	Soror Emengardis Loba,	Soror Margarita de Curamonta,
Soror Bos Aurs.	Soror Bertranda Belha,	Soror Ysarua,
Soror Petrona de S. Genesisio,	Soror Emengardis de Brazilhacho,	Soror Saurimunda de S. Saturnino,
Soror Cezelia de Fenis,	Soror Orpayhs de Duroforti,	Soror Guiralda de Rocavilla,
Soror Aladycis Martina,	Soror Alda de Duroforti,	Soror Guillelma Correnta,
Soror Raymunda Raynauda,	Soror Flors de Duroforti,	Soror Brayda de Manso,
Soror Helisabet de Peyra,	Soror Fays Bruneta,	Soror Fabressa Faysida,
Soror Fays de Montebruno,	Soror Emengardis de Sulhaco,	Soror Esclarmunda de Romengos,
Soror Maraada,	Soror Alegria,	Soror Philippa de Ispania,
Soror Blancha de Aniort,	Soror Gencer Salveca,	Soror Eenglesa,
Soror Raymunda Johanna,	Soror Martina de Lauracho,	Soror Helizabet de la Porta,
Soror Margarita de Guinhatort,	Soror Arssendis de Vilanco,	Soror Saura de S. Paulo,
Soror Segueria,	Soror Veziata de Duroforti,	Soror Gualharda de Concas,
Soror Avelina,	Soror Comtors Faniova,	Soror Berengaria Escolobs,
Soror Raymunda de Turre,	Soror Petrona de la Grancha,	Soror Braylimunda,
Soror Agnes de Castro Verduno,	Soror Rixendis Roia,	Soror Veziata de Campolongo,
Soror Ermessendis Obrigua,	Soror Veziata de Lobant,	Soror Brunessendis de Castellpor,
Soror Maria de Manheriis,	Soror Ermessendis Bega,	Soror Gaviosa de Boquet,
Soror Blancha de Villa Longa,	Soror Jordana,	Soror Comtors de Manso,
Soror Elis Daucis,	Soror Pellorta,	Soror Katerina de Vernniol,
Soror Johanna de Mimaus,	Soror Cutssagua,	Soror Philippa de Laygua,
Soror Fabressa de Castello,	[Soror] Lumbarta de Aquis Vivis,	Soror Sebelia Cadelha,

Soror Orpayhs de Lantar,	Soror Hugua,	Soror Barbayrana,
Soror Comtors de Ròcovilla.	Soror Sezelia Mirdebanda,	Soror Orpayhs de Belafar,
Soror Lombarda Martina.	Soror Guiralda Rocha.	Soror Johanna Daussa.
Soror Beatrix de S. Michaele.	Soror Guiralda de Rivals.	Soror Margarita de Montbru,
Soror Blancha de Lissat,	Soror Mabelia de S. Felice,	Soror Raymunda Barra,
Soror Simonda.	Soror Bateria (<i>sic</i>) Bosca	Soror Bertranda de Manso,
Soror Marquesa Sequeyra,	Soror Ayglina,	Soror Veziata de Villatraveriis,
Soror Beatris Sigalla,	Soror Johanna de Ripperia,	Soror Alda Pigassa,
Soror Helena de Peyrussa.	Soror Flors de Brenat.	Soror Flors de S. Martino,
Soror Rixendis de Monte Lauro.	Soror Guillelma de Cruzei,	Soror Clara de Palheriis,

de auctoritate, consilio et assensu religiosi viri domini fratris Arnaldi Johannis. prioris ejusdem monasterii, ibidem presentis, omnes predictae priorissa et moniales pro se et toto conventu suo, presenti et futuro, certificate pariter et edocte ad plenum de illa transactione seu compositione nuper facta inter nobilem virum, dominum Lambertum de Tureyo, militem, dominum Saxiaco, pro se et suis, ex una parte et fratrem Arnaldum de Collo, syndicum et procuratorem dictarum sororum et monasterii Pruliani, nomine earundem et conventus presentis et futuri, ex alia, de questione et discensione que inter ipsum nobilem, ex parte una, et dictum syndicum et procuratorem, nomine predicto, ex alia, erat interdum suscitata super hoc quod idem nobilis dicebat se ad invicem habere et sibi competere jus adimplendi cum suis animalibus, cujuscunque conditionis, generis vel speciei existentibus, in nemore de Ramundenchis dictarum sororum, et se et suos predecessores, dominos de Saxiacho, habuisse jus adimplendi, utendi, immittendi, depascendi vel aliter explectandi in dicto nemore cum suis animalibus vel alias, et de predictis, ut dicebat, esse et fuisse in possessione pacifica tanto tempore quod de contrario memoria hominis non existit. dicto syndico et procuratore in contrarium asserente et dicente, nomine sororum monasterii ac conventus predictorum, dictum dominum Lambertum seu suos nullum jus habere vel habuisse adimplendi seu utendi in dicto nemore, sed quod pleno jure et in solidum pertinebat dicto monasterio, dicenteque etiam dicto syndico, nomine predicto, ipsum monasterium nec ejus gentes teneri ad aliquam justitiam, bannum sive penam, si animalia dicti monasterii seu aliorum firmariorum, tenentium animalia in dicto nemore de Ramundenchis de Ressalhita, intrarent seu intrarint territorium de Saxiaco; de hoc ipso domino Lamberto contrarium referente et dicente ipsos teneri ad penam sub forma predicta, prout hoc et alia in instrumentis ipsius transactionis inde confectis et receptis, anno proximo predicto, die martis ante festum s. Vincentii qua intitulatur xvi kalendas februarii, per manus mei, Petri Bolharoti de Saxiacho, et Jacobi Capella de Lauracho, notariorum publicorum domini regis, plenius et laeius continetur. Que instrumenta dicte transactionis seu compositionis necnon et omnia in eis contenta, de verbo ad verbum per ipsos notarios vel alterum eorumdem plenius data fuerunt intelligi et perfecta in vulgari sororibus antedictis; ipse sorores sponte et ex certa scientia, inspectis utilitate earum et comode, cum consulta deliberatione, predicta omnia universa et singula in ipsis, instrumentis et transactione contenta et per dictum earum syndicum promissa et concessa, approbaverunt, ratificaverunt, laudaverunt et confirmaverunt et nunquam contrafacere vel venire per se vel per aliquam interpositam personam pro-

miserunt, sub rerum suarum et dicti monasterii ypotheca et sub omni renunciacione pariter et cautela.

Rursus, dictus dominus frater Arnaldus Johannis, prior predictus, presens, recognoscens omnia universa et singula supradicta tam per dictum syndicum quam priorissam et moniales predictas facta, concessa, promissa et etiam confirmata, de auctoritate, consilio et assensu suis esse facta, omnibus universis et singulis supradictis, sibi datis plenius intelligi, ut in dictis transactionis instrumentis continetur, quantum sua interesset vel interesse poterat, deliberatione et consilio prehabitis, auctoritatem suam prestitit pariter et assensum. Acte fuerunt he confirmationes et ratificationes priorisse et sororum monialium predictarum necnon et domini prioris predicti in dicta ecclesia b. Marie de Pruliano, anno et die proxime dictis, in presentia et testimonio fratrum Dominici de Montetotino, subprioris monasterii, Guillermi Fabri, Bertrandi Barba, Arnaldi Clavelli dicti monasterii, Jordani Mapris, Guillermi Petri Bolharoti de Saxiacho, Raymundi Dominici, clerici de Castronovo, Raymundi Hugonis, textoris de Fanojovis, et predicti Jacobi Capella de Lauracho; qui Jacobus Capella fuit requisitus per priorissam et sorores moniales predictas et per dictum dominum priorem et mandatus ut de predictis omnibus una mecum, Petro Bolharoti predicto, faceret publicum instrumentum, vice ejus magistri Petri Bolharoti de Saxiaco, notarii domini regis tocius senescallie Carcassone et Biterrensis, qui notam hujus carte recepit, et mandato, ego, Petrus Sigerii, notarius publicus de Saxiaco, hanc cartam scripsi. Ego, idem Petrus Bolharoti, notarius publicus antedictus, subscribo et signum meum appono. (*signet.*)

ORIGINAL : Arch. de l'Aude, H, 404.

485

Carcassonne, 30 octobre 1308.

Nouveau règlement au sujet de la forêt de Ramondens entre Lambert de Thury, seigneur de Saissac, et le monastère de Prouille.

Anno Domini M^o CCC^o octavo, Philippo rege Francorum, regnante, Galharo [episcopo pres] sidente, die mercurii ante festum Omnium Sanctorum, qua intitulatur tercio kalendas novembris, noverint universi quod, cum nobilis vir dominus Lambertus de Tureyo, miles, dominus Saxiaci, diceret se habere jus faciendi ramerios et venandi in nemore de Ramundenchis sororum monialium monasterii Pruliani, pro libito voluntatis, et predicta sibi retinuisse verbotenus, tempore illius transactionis dudum facte inter ipsum dominum Lambertum, ex parte una, et fratrem Arnaldum de Collo, syndicum seu procuratorem monasterii et sororum sanctimonialium Pruliani predictarum, ex altera, ut in instrumentis inde confectis per manus mei, Jacobi Capella de Lauraco et Petri Bolharoti de Saxiacho, notarios domini regis, plenius continetur, licet in predictis instrumentis non contineatur nec facta sit mentio in eisdem, ideirco, prefatus dominus Lambertus, sponte et ex certa scientia, illud jus si quid sibi competeat in faciendis rameriis in dicto nemore vel aliqua parte ejus, absolvit, remisit perpetuo et quitavit pro se et suis heredibus predicto monasterio et domino fratri Arnaldo Johannis, priori dicti monasterii, ibidem presenti, necnon priorisse et conventui monialium ejusdem monasterii et michi, Jacobo Capella, notario predicto, pro dictis priorissa et monialibus stipulanti et reci-

pienti. et pactum de non faciendis ibi rameriis de cetero eis fecit. nisi hoc faceret de earum expressa voluntate et mandato. retento sibi quod ipse et sui possint ibi venari sine rameriis.

Item. voluit et liberaliter concessit predictus dominus Lambertus prefatis domino priori. presenti, et monasterio et priorisse et conventui monialium ejusdem monasterii et michi, Jacobo Capella. notario predicto. pro ipsis stipulanti et recipienti, quod tempore quo erunt glandes in dicto nemore. et dictus dominus Lambertus et monasterium sua animalia debent eicere de dicto nemore, racione dictarum glandum; quod dictum monasterium seu ejus gentes possint mutare et tenere dicta sua animalia in loco vocato *ad Petras Albas*, qui est in dicto nemore, prout alias fuit consuetum, absque dampno. ut magis poterunt, glandium predictarum.

Item, voluit predictus dominus Lambertus et concessit quod animalia sua que debet tenere in dicto nemore, non deascent nec dent dampnum in pratis diversis dicti monasterii que sunt vel erunt pro tempore in nemore supradicto.

Acta fuerunt hec in civitate Carcassone, in hospicio predicti domini Lamberti, in presenciam et testimonio fratris Michaelis de Rosolenhis, de ordine fratrum Predicatorum, domini Jacobi de Riuterio militis, Arnaldi de Raxiacho de Petra Sica, Bernardi Mironis de Saxiacho, domicellorum. Mugueti Clayrie, servientis predictae civitatis, et magistri Petri Bolaroti, notarii de Saxiacho. Qui Petrus Bolaroti fuit requisitus per dominum Lambertum et dominum priorem predictos et mandatus ut de predictis omnibus una mecum, Jacobo Capella, notario predicto, faceret publica instrumenta, vice ejus predicti Jacobi Capella, notarii de Lauraco, qui notam ipsius carte recepit et in protocollo suo registravit, et mandato, ego, Bernardus Tornerii, notarius publicus de Sancto Felice et tocius senescallie Tholosane et Albiensis pro domino rege predicto, hanc cartam scripsi. Ego vero, Jacobus Capella publicus notarius antedictus, me subscribo atque solito signo meo signo. (*signet*).

ORIGINAL: Arch. de l'Aude, H, 394.

486

Prouille, 1er octobre 1314.

Pierre Vituli, de Saissac abandonne, pour 13 livres tournois, au monastère une terre qu'il tenait de lui en emphytéose.

Anno Domini millesimo trecentesimo undecimo, Philipo, rege Francorum, regnante, Gallardo episcopo presidente, kalendis octobris, noverint universi quod ego, Petrus Vituli, filius Ramundi Vituli de Saxiacho condam, nulla re aut machinatione verborum alicujus persone ad hoc inductus sed gratis ac hono animo ac spontanea voluntate et deliberato proposito, pro me 1... .. nomine ac vice.... .. Vituli fratris mei, a quo sub obligatione omnium honorum, presentium et futurorum, dicturum et quod cabit et confirmabit omnia infrascripta unde publico instrumento jurejurando valeat, absolvo, quitto in perpetuum et destituo vobis, domino fratri Arnaldo Johannis, priori monasterii de Proliano, presenti, nomine

1. Le parchemin est gravement endommagé.

priorisse et conventus ejusdem monasterii stipulanti et recipienti, unam peciam terre nostram, in parte pratam et in parte boscatam, et quicquid juris vel rationis habemus vel habere possemus seu debemus in eadem, quam a predicto monasterio et in emphiteosim tenebamus ad parsonem omnium fructuum a dicta pecia terre crescentium. sitam infra montanau de Ramundenchis predictam, que confrontatur ab altano in ripparia de Alsano. circio et meridie in tenencia dicti monasterii, aquilone in gurgio torto, pro qua absolutione et quittance et remissione dicte pecie terre recognos priore predicto ha... tresdecim libras turonensium teneo a vobis et dictis bene perpeccatum et renunciantes inde omni ex[ceptioni] tresdecim librarum turonensium habiturum et non recepturum mali et in factum, faciens, nichilominus pro me et dicto fratre meo et pro omnibus meis et suis heredibus, presentibus et futuris, vobis, domino priori predicto, nomine quo supra, stipulanti et recipienti. pactum de non petendo aliquid ulterius in pecia terre supradicta.

Predictae vero absolutionis. quittance et restitutionis predictae pecie terre et omnium predictorum promitto ego, Petrus Vituli predictus, pro me et dicto fratre meo et omnibus meis et suis heredibus, vobis, domino priori predicto, bonam et firmam guirentiam perpetuo, sub omni bonorum meorum predictorum obligatione et sub omni renunciatione juris pariter et cautela; et quod predictam absolutionem, quittance et restitutionem dicte pecie terre firmam teneam perpetuo et a dicto fratre meo teneri faciam et quod contra non veniam ullo modo, racione minoris etatis vel alias, ad sancta Dei evangelia manu mea propria dextra sponte tacta, promitto et juro. Acta fuerunt hec in predicto monasterio, in presencia et testimonio fratrum Bernardi Fabri, Bernardi majoris Bernardi de Coffinalli de Petri Panc de Saxiacho et Jacobi Capella, notarii publici domini regis, qui hanc cartam vice ejus et mandato. ego Bernardus Tornerii, notarius publicus [castris] de Sancto Felice et tocius senescallie [Tholose] et Albiensis ejusdem domini regis, eandem scripsi. Ego vero, Jacobus Capella, publicus notarius antedictus, me subscribo atque solito meo signo signo. (*signet*).

ORIGINAL : Arch. de l'Aude, H, 397.

487

Ramondens, 10 mars 1312.

Devant Arnaud Pitrelli, juge de Ramondens au nom de Prouille, siégeant en audience publique *in porticu aule grangie de Ramundenchis ubi jus reddi consuevit*, comparaissent Jean Godalfredi et Jean Raulini de Saint-Denis accusés d'avoir blessé au sang Barthélemy de Janis d'Arfons. Le premier, reconnu et s'avouant coupable, est condamné à une amende de 60 sous tolsas, l'autre absous. Notaire : Bertrand Bolaroti de Saissac avec son clerc Raimond Ademarii.

Témoins: Raimond de Mornis, Guillaume Calveti *lapiscida, de Saxiaco*, Bernard Aulemar, Raimond *Guillermi habitator de sancto Dyonisio*.

ORIGINAL : Archives de l'Aude, II, 404.

488

Ramondens, samedi avant la saint Grégoire, 10 mars 1312.

Barthélemi de Janis d'Arfons a frappé jusqu'au sang dans la forêt Jean Godalfred ; il parait devant Arnaud Pitrelli, juge de la curie de Ramondens, qui le condamne à une amende de 60 sous tolsas. Notaire : Bertrand Bolaroti. Témoins : Pierre Carguabas, Raimond Nogerii, maitre Mathieu Calveti et Raimond de Montelongo de Saissac.

ORIGINAL : Archives de l'Aude, H, 404.

489

Ramondens, 3 novembre 1312.

Raimond Gayet de Saissac avait enlevé de la forêt de Ramondens, sans le consentement du granger, deux sacs de charbon. Il comparait à l'audience publique d'Arnaud Pitrelli, juge de la curie de Ramondens pour le monastère de Prouille, qui le condamne à une amende de 60 sous tolsas. Notaire : Arnaud Bolaroti. (*signet*).

Témoins : Guillaume de Barossia, *senior*, Raymond Majoris *junior* de Saissac, Jean Janis d'Arfons.

490

Ramondens, 12 juin 1316.

Le procureur du monastère, frère Bernard Fabre, confirme à Raymond Escande, de Saissac, la vente qui lui a été faite par Barthélemy Gotina d'une prise d'eau sur l'Alsau et du tiers d'un moulin sis à Saint Denis.

Anno Domini M^oCCC^oXVI, Ludovico, rege Francorum et Navarre, regnante, Gallardo episcopo Tholosano, pridie ydus junii, noverint universi quod ego, frater Bernardus Fabri, procurator monasterii b. Marie de Pruliano, nomine prioris, priorisse et conventus ejusdem monasterii, laudo vobis, Raimundo Escanni, majori diebus, de Saxiacho, et omnibus vestris heredibus, presentibus et futuris, bonam et legalem guirentiam ab omnibus amparatoribus semper ex parte domini, ratione domini medietatis aque de Alsano, illius vendicionis quam vobis fecit Bartholomeus Gotina, dicti loci de Saxiacho, de tertia parte unius moline site in terminio de S. Dyonisio, inter molinam Perroti et Johaneti et Jacobi Boyssha ; que molina confrontatur ab altano, meridie et aquilone in feudo de s. Dyonisio, circio in flumine de Alsano, precio viginti quinque librarum turo-nensium, prout in instrumento diete vendicionis inde, ut dicitur, recepto per magistrum Bertrandum Bolaroti, notarium de Saxiacho, dicitur contineri, dans vobis et vestris nomine quo supra *licenciam*¹ utendi et ademprandi de aqua de Alsano, ratione diete medietatis domini, ad opus diete moline, vestre et vestrorum voluntati, salvis tamen jure et dominio predicti monasterii in omnibus et salvo servicio, scilicet tertia parte unius cartayroni de ferro danda et solvenda annuatim in perpetuum predicto monasterio vel ejus procuratoribus, in festo Nativitatis Domini, pro servicio ademprivi diete aque, et salva etiam et retenta predicto monasterio tertia parte foriscapii tocies precii vendicionis diete moline, quandocumque venderetur ; et de foriscapio hujus vendicionis me teneo a vobis, nomine quo supra, bene perpaccatum. Quod servicium predictum ego, Raimundus Escanni predictus, pro me et meis, promitto deinceps solvere predicto monasterio vel ejus proeu-

1. Dans l'interligne.

ratoribus in perpetuum annuatim in predicto festo, sicut dictum est superius. Acta fuerunt hec in grangia de Ramondenche predicti monasterii, in presentia et testimonio fratris Bernardi Lerati dicti monasterii, Jordani majoris, Petri Scannii majoris diebus de Saxiacho, Siardi Cabrolli de S. Dyonisio, et magistri Jacobi Capella, publici notarii Lauraci pro domino rege predicto, qui hanc cartam recepit et in protocollo suo registravit; vice ejus et mandato, ego, Jacobus Capella, clericus de Lauraco juratus ejusdem notarii, eandem scripsi. (*signet*).

ORIGINAL : Arch. de l'Aude, II, 393.

491

Ramondens, samedi après la fête de saint Barnabé, 17 juin 1317.

Guillaume Albenca, fils de Pierre Albenca de Saissac, comparait avec son père devant Jean de Collo, juge de Prouille à Ramondens; il reconnaît avoir taillé une charge d'arbres dans la forêt. Il est condamné, sur sa demande, à une amende de 40 sous tournois. Notaire : Jacques Capella de Laurac, notaire de la curie de Ramondens, *qui cartam istam recepit et in publico dicte curie de Ramundenche scripsit. (signet)*.

Témoins : *Jordanus Majoris, Johannes Mortani de Saxiacho, Arnaldus Baco, Guillelmus Adebrandi de Sancto Dyonisio.*

492

Même date.

Raimond Clere de Saissac a eu ses bœufs et ses vaches surpris paissant à Ramondens; il promet de payer une amende de 40 sous tolsas. Notaire : Jacques Capella. (*signet*).

Témoins : *Jordanus Majoris, Bartholomeus Gotina, Raimundus Escanni, Petrus Escanni, Bernardus Readelli de Saxiaco.*

493

Même date.

Bernard Rivel de Saint Denis s'engage, pour le même motif, à payer une amende de 15 sous tolsas. (Même notaire.)

Témoins : *Jordanus Majoris, Petrus Escanni, Raimundus Escanni, Bartholomeus Gotina de Saxiaco.*

ORIGINAL : Arch. de l'Aude, II, 404.1

494

4 juin 1318.

Le seigneur de Montredon et de la Gardiole abandonne au monastère tous les droits et toute la juridiction qui peuvent lui revenir par l'héritage de Jourdain de Ropistagno, co-seigneur de la Gardiole et de Dourgne.

[Anno ² Domini trecentesimo tri]cesimo decimo octavo, Philippo, rege Francorum et Navarre, regnante, secundo nonas junii, noverint [universi, presentes pariter et futuri, quod] [Petrus Vice] comitis, miles, domi-

1. Ces trois derniers actes sont transcrits sur une même pièce de parchemin.

2. Un coin du parchemin a été déchiré et enlevé.

nus de Monte-Rotondo et de Gardiola, non vi non dolo nec suggestionem [vel machinationem aliquam] ad hoc inducti, sed sola nostra propria et gratuita voluntate et bono animo, pro nobis et omnibus nostris heredibus et successoribus, [presentibus] et futuris, cedimus, bona, pura donatione, facta inter vivos, absolvimus in perpetuum et quitamus monasterio Beate Marie de Proliano et priori et priorisse et conventui sororum predicti monasterii, presenti et futuro, licet absentibus, et tibi, Jacobo Capella, publico notario infrascripto, ut persone publice pro ipsis stipulanti et recipienti, videlicet totum jus et actiones, si quod vel quos nos habemus seu habere debebamus vel nobis pertinebant vel pertinere poterant seu obvenire in montanea de Ramondenchis seu in ejus pertinentiis predicti monasterii, ratione medietatis alte vel basse jurisdictionis seu mixti vel meri imperii vel alias quoquo modo, et successione nobilis viri Jordani de Ropistagno, domicelli, condomini condam de Gardiola et condomini de Dornhano, sine aliqua retentione, quam ibi non facimus nec intendimus facere ullo modo; cedentes nichilominus predicto monasterio, pro nobis et omnibus nostris heredibus et successoribus, presentibus et futuris, priori et priorisse et conventui predictis, licet absentibus, et tibi, jamdicto notario pro ipsis stipulanti et recipienti, omnes actiones reales, personales, mixtas, precorias, utiles et directas, et alias quantumcumque nobis competentes vel competituras, si quas nos habebamus in predicta montana seu ejus pertinentiis, racione vel causa medietatis diete alte vel basse jurisdictionis ex successione predicta vel alias. Predictam autem cessionem, absolutionem et quitationem totius juris predictae medietatis pro indiviso diete alte et basse jurisdictionis, si quod habebamus in predicta montana de Ramondenchis predicti monasterii seu in ejusdem montane pertinentiis, racione predictae successionis vel alias, seu in predicta montana, facimus nos, Petrus Vicecomitis predictus, pro nobis et omnibus nostris heredibus et successoribus in perpetuum predicto monasterio et priori et priorisse et conventui predictis, licet absentibus, et tibi, jamdicto notario, pro ipsis et nomine et vice ipsarum stipulanti et recipienti, sine aliqua retentione quam ibi non facimus nec facere intendimus ullo modo. Et quod predictam cessionem, absolutionem et quitationem totius juris predictae medietatis pro indiviso totius jurisdictionis, alte et basse, si quod habebamus vel nobis pertinere poterat, in dicta medietate diete alte jurisdictionis seu basse vel in dicta montana seu in ejus pertinentiis, per nos superius predicto monasterio factam et priorisse et conventui predictis, licet absentibus, racione vel causa predictae successionis dicti Jordani de Rospistagno aut alias, ullo modo firmam et firmas pro nobis et omnibus nostris heredibus et successoribus, presentibus et futuris, teneamus perpetuo et contra non veniamus in aliquo, per nos vel per aliquam personam interpositam, occulte vel etiam manifeste, nos, Petrus Vicecomitis predictus, ad sancta Dei quatuor Evangelia nostra propria manu dextra corporaliter sponte tacta, promittimus et juramus, promittentes, sub virtute prefati juramenti predicti et sub omnium bonorum nostrorum, presentium et futurorum, obligatione, tibi, Jacobo Capella, notario predicto, pro dicto monasterio et priore et priorissa et conventu predictis stipulanti et recipienti, semper portare bonam et firmam guirentiam predictae cessionis, absolucionis et etiam quitacionis ab omnibus amparatoribus, ex parte nostra, et contradictoribus quibuscumque, totius juris, si quod habebamus, racione predictae successionis dicti Jordani de Ropistagno condam in dicta montana vel ejus pertinentiis seu in dicta medietate jurisdictionis alte vel basse montane supradicte, dicto monasterio et ejus procuratoribus; renunciantes legi dicenti donationem, quantumcumque perfectam, posse ob causam ingratitude donatarii revocari, et legi dicenti donacionem excedentem summam quingentorum aureorum vel solidorum, sine insinuatione judicis vel prin-

cipis factam. non valere, et generaliter et specialiter omni alii juri, canonico et civili et consuetudinario, et omni juris auxilio per quod contra predicta vel aliquid predictorum possemus in aliquo predictorum; recognoscentes et promittentes tibi. Jacobo Capella, jamdicto notario pro dicto monasterio et priore et priorissa et conventu predictis. licet absentibus. stipulanti et recipienti. sub predicta obligatione omnium bonorum nostrorum, quod nunquam fecimus nec faciemus quominus predicta cessio, absolutio et quitatio perpetuo firma remaneat monasterio supradicto. Acta fuerunt hec in predicto monasterio, in presencia et testimonio fratrum Ysarni Raynaudi. Aymerici de Villaneria, Bertrandi Boerii, presbiterorum, Petri Vituli, Guillermi de Caragodanis, Jacobi Bartholomei, laycorum de ordine fratrum Predicatorum, domini Guillermi de Alanhano de Limoso presbiteri, Ramundi Giracosii de Fanojovis et magistri Jacobi Capella, notarii publici Lauriaci, predicti domini regis. qui requisitus hanc cartam recepit et in protocollo suo registravit; cujus notarii vice et mandato, ego, Jordanus de Sancto-Martino, clericus juratus dicti notarii, eandem scripsi. Ego vero. Jacobus Capella, publicus notarius antedictus, eandem subscripsi et solito signo meo signavi. (*signet.*)

ORIGINAL: Arch. de l'Aude, II, 402.

495

N.-D. du Lys, 12 mars 1320.

Philippe V le Long confirme l'accord conclu entre Lambert de Thury et le monastère de Prouille au sujet de la dépaissance de Ramondens et mande qu'il soit désormais observé.

Philippus, Dei gracia Francorum et Navarre rex, senescallis Tholose ac Carcassone vel eorum loca tenentibus ac totis justiciariis regni nostri ad quos presentes littere pervenerint, salutem. Ad supplicationem dilectarum nobis in Christo priorisse ac sororum monasterii de Pruliano, ordinis beati Dominici, mandamus vobis et cuilibet vestrum quatinus transactionem olim, ut dicitur, factam inter ipsarum syndicos et procuratores, ex una parte, ac Lambertum de Tureyo, militem, dominum de Saxiaco, ex altera, super quibusdam pascuis et ademprivis nemorum seu foreste de Raymondenchis et feodi vocati *Sayshagues*, prout de ipsa transactione per litteras seu instrumenta vel alia legitime vobis constiterit, teneri faciatis, ut rationabile fuerit, et inviolabiliter observari. impedimentum per heredes bonorumque detentores dicti militis impositum in hac parte, prout justum fuerit, totaliter amovendo et ad hec si necesse fuerit eosdem viriliter compellendo, vos in hac parte taliter habituri quod ex parte ipsarum religiosarum ad nos ulterior non habeatur recursus. Datum in abbacia monasterii Beate Marie de Lilio prope Meledunum, die xii marcii, anno Domini millesimo CCC^o vicesimo.

ORIGINAL: Arch. de l'Aude, II, 395.

Accord entre le monastère de Prouille et les consuls de saint Denis au sujet de la dépaissance des troupeaux.

Noverint universi, presentes pariter et futuri, quod religiosus vir dominus frater Ramundus Maurelli, prior monasterii Beate Marie de Pruliano, nomine suo et nomine priorisse et tocius conventus prefati monasterii, ex parte una, et Guillelmus Vacca et Geraldus Bergonhoni, consules, ut dixerunt, de Sancto Dyonisio, pro se et suis et nomine aliorum consulum suorum et tocius universitatis dicti loci de Sancto Dyonisio, ex parte altera, visa, ut dixerunt, utilitate utriusque partis, ipse partes, nominibus quibus supra, ordinaverunt et expresse inter se convenerunt quod, quodocunque animalia dicti monasterii de Ressalbita vel alias territorium de Sancto Dyonisio intraverint, et ibi sine custode depaverint, quod, in eo casu, nulla pena exigatur per consules de Sancto Dyonisio vel per messegarios seu custodes territorii dicti loci de Sancto Dyonisio a custodibus animalium monasterii predicti, nec a dicto monasterio ullo modo, ymmo a pena hujusmodi dictum monasterium et ejus gentes et custodes animalium ipsius monasterii sint penitus liberi et immunes; illud idem ordinaverunt et inter se convenerunt de animalibus habitancium in dicto loco de Sancto Dyonisio et consulatu ejusdem, videlicet quod, quodocunque animalia hominum et habitancium in dicto loco de Sancto Dyonisio et consulatu seu pertinentiis ejusdem territorium foreste de Ramundenchis dicti monasterii de Ressalbita vel alias intraverint et ibi sine custode depaverint, quod in eo casu ad aliquam penam solvendam dicto monasterio vel custodibus dicte foreste minime teneantur, ymmo a pena hujusmodi omnes habitantes in dicto loco de Sancto Dyonisio et pertinentiis ejusdem sint liberi penitus et immunes. Et istam ordinationem et conventionem predictae partes, nominibus quibus supra, teneri et observari voluerunt, quandiu dicti domini prioris et aliorum priorum, qui in dicto monasterio pro tempore erunt, vel procuratorum ejusdem et dictorum consulum de Sancto Dyonisio vel aliorum consulum qui in dicto loco pro tempore erunt, et dicte universitatis placuerit voluntati et non ultra; non intendentes partes ipse, propter ordinationem et conventionem predictas, aliquod novum lucrari in prejudicium alterius, propter quod una pars contra aliam posset possessionem aliquam allegare in futurum in territoriis supradictis. Pro quibus omnibus predictis superius ordinatis, quelibet partium predictarum alteri obligavit ad invicem, videlicet dictus dominus prior bona predicti monasterii, nomine quo supra, et dicti consules bona sua et universitatis de Sancto Dyonisio, presentia et futura, sub omni renunciacione juris et facti pariter et cautela. Actum fuit hoc in grangia de Ramundenchis monasterii predicti, anno Domini millesimo CCC^o vicesimo, domino Philippo rege Francorum et Navarre regnante, duodecimo kalendas madii, in presencia et testimonio fratris Bernardi de Tozis, fratris Petri de Colomeriis, fratris Bernardi Lerati, dicti monasterii, Jordani majoris, Petri Escanni junioris de Saxiaco, Jacobi Boysssha de Castris, Bernardi Costanterii de Brugueria, Guillelmi Candela, Ramundi Guillelmi, Petri Viguerii de Sancto Dyonisio et mei, Bernardi Tornerii, publici notarii castri Sancti Felicis et tocius senescallie Tholosane et Albiensis dicti domini regis, qui hanc cartam recepi, scripsi et signavi. (*signet.*)

ORIGINAL : Arch. de l'Aude, H, 395.

497

Ramondens, 8 mai 1320.

Aymeric de Villanière prend acte de la déclaration de deux officiers royaux qui font une information pour homicide, au nom du roi et du monastère de Prouille, auxquels appartient en commun la juridiction à Ramondens.

Noverint universi quod Bernardus Melonis, bajulus, ut dixit, de Durnhano domini nostri regis, et magister Bernardus Raimundi de Assoalli, notarius inquestarum, ut dixit, montanearum dieti domini regis, existentes personaliter in grangia de Ramundenchis monasterii *B. Marie*¹ de Pruliano, in presencia mei, Bernardi Tornerii, notarii, et testium infrascriptorum, dixerunt se fecisse informationem, nomine domini nostri regis et monasterii b. Marie de Pruliano, ad quos jurisdictionem altam in nemore seu foresta de Ramundenchis dixerunt pro indiviso pertinere, et ad hoc obtulerunt se facere super homicidio in personam eujusdam mulieris in quodam loco sito infra dietum nemus seu forestam invente, per aliquem seu aliquos maligno spiritu inductos perpetrato, et audire omnes testes quos poterunt invenire, super morte predicta; de quibus omnibus frater Aymericus de Villaneria ibidem presens procuratorque et syndicus, ut dixit, monasterii antedicti, nomine dieti sui syndicatus, requisivit fieri per me, notarium predictum, publicum instrumentum et de hoc me notarium predictum requisivit, nomine quo supra. Actum fuit hoc in dicta grangia de Ramundenchis, anno Domini M^o CCC^o vicesimo, domino Philippo, rege Francorum et Navarre, regnante, septimo ydus madii, in presencia et testimonio fratris Bernardi de Tozis, fratris Petri de Colomeriis, fratris Raymundi Sartoris, fratris Bernardi Lerati, dieti monasterii, Jordani Majoris, Raymundi Majoris, Raymundi Arnaldi Sartoris, † Amelii Arso, Petri Mostra, servientium domini regis de Assoalli, Raymundi Crapa, servientis de Durnhano, et mei, Bernardi Tornerii, publici notarii castri S. Felieis et totius senescallie Tholosane et Albienensis dieti domini regis, qui requisitus hanc cartam recepi, scripsi et signo meo solito signavi, et in quarta linea proxime computanda, omisi scribere sub tali signo † de Saxiaco. (*signet.*)

ORIGINAL: Arch. de l'Aude, H. 403.

498

11 octobre 1320.

Délimitations des terres d'Arfons appartenant à l'Ordre de saint Jean de Jérusalem et des terres de Ramondens appartenant à Prouille.

Anno Domini millesimo trecentesimo vicesimo, domino Philipo, rege Francorum et Navarre, regnante, die veneris post festum beati Dyonisii, intitulata sexto ydus octobris, ex hujus publici instrumenti serie pateat universis quod, cum limites seu bodule antiqui seu antique dividentes et decernentes territorium foreste de Ramundenchis monasterii beate Marie de Pruliano et territorium de Orffontibus sancte domus Hospitalis Sancti Johannis Jerosolimitani, propter antiquitatem et vetustatem temporis fuerint, ut ibi dictum fuit, dirute et fracte sic quod, propter ignorantiam gentium dieti monasterii et dicte domus Hospitalis, processu

1. Ces deux mots sont répétés.

temporis, lis, questio et controversia inter ipsas partes oriri possent, et super predictis ordinatum extiterit, ut ibi dictum fuit, per religiosum et honestum virum, dominum fratrem Raimundum Maurelli, priorem monasterii beate Marie de Pruliano, nomine suo et nomine dicti monasterii et totius conventus ejusdem, ex parte una, et nobilem et religiosum virum, dominum fratrem Arnaldum Joris, militem preceptoremque domus de Orfontibus dicti Hospitalis, nomine suo et nomine ac vice totius conventus ejusdem domus Hospitalis, ex altera, quod, ad tollendum, amputandum et evitandum dictas questiones, litem et dissensionem ac pericula que dictis partibus seu gentibus eorundem possent, processu temporis, occasione dictarum questionis, litis et discordie, evenire, Bernardus Roadel, Petrus Bellhome, Bartholomeus Camus de Saxiaco, pro parte dicti monasterii, Davinus del Till, Johannes Boerii de Orfontibus et Vitalis Tanroni, de Doruhano, pro parte dicti Hospitalis, sub juramento per eosdem prestito ad sancta Dei quatuor Evangelia, dicta territoria viderent et inspicerent et loca, in quibus dicte bodule antique esse consueverunt, viderent et indagarent diligenter et in ipsis locis antiquis signa facerent et ponerent, juxta eorum arbitrium et scienciam, dividendo territoria predicta, absque usurpatione aliqua, de ipsis territoriis in prejudicium partium predictarum facienda.

Qui quidem sex homines superius nominati, jurati, ut ibi dictum fuit, ad sancta Dei quatuor Evangelia, retulerunt dictis dominis Pruliani et preceptori de Orfontibus se diligenter vidisse terminalia predicta et inspexisse et quesivisse bodulas antiquas, et in loco seu locis antiquis et debitis posuisse signa seu cavilhas dividencia territoria predicta, juxta eorum scienciam et juxta signa antiqua, que diviserunt ipsa territoria, temporibus retroactis.

Et religiosi viri dominus frater Arnaldus Joris, miles preceptorque sancte domus Hospitalis Sancti Johannis Jerosolimitani de Orfontibus, nomine suo et nomine ac vice totius conventus dicte domus Hospitalis, presentis et futuri, et pro suis successoribus, de licentia, voluntate et expresso mandato sibi, ut dixit, litteratorie facto per nobilem et religiosum virum, dominum fratrem Aymericum de Tureyo, militem et preceptorem sancte domus Hospitalis Sancti Johannis de Podio Siurano, tenentem locum nobilis et religiosi viri, domini fratris Petri de Ungula, sacre domus hospitalis Sancti Johannis Jerosolimitani prioris Tholose dignissimi, quarum litterarum tenor inferius est insertus, ex parte una, et frater Aymericus de Villaneria, ordinis fratrum Predicatorum procurator, et sindicus monasterii beate Marie de Pruliano, nomine ac vice totius conventus predicti monasterii, presentis et futuri, de qua procuratione et sindicatu ibidem fecit fidem per quoddam publicum instrumentum, receptum et signatum per magistrum Jacobum Capella, notarium regium de Lauraco, sub anno Domini millesimo trecentesimo quinto decimo, pridie nonas marcii, quod incipit in secunda linea *sterii beate Marie* et finit in eadem *et iste*, et in penultima linea incipit *sivo* et finit in eadem *scripsi*, ex altera, existentes personaliter in terminalibus predictis, inter territorium de Ramundenchis dicti monasterii et territorium de Orfontibus dicti Hospitalis, ipse partes, nominibus quibus supra, attendentes ordinationem per dictum predictum dominum preceptorem de Orfontibus et dictum dominum priorem Pruliani, nominibus quibus supra, factam de predictis bodulis et limitibus reparandis, cupientesque, pro bono pacis et concordie, dictas bodulas et limites antiquos renovare et in locis earundem bodularum antiquarum bodulas novas ponere, hujusmodi signa ad statum debitum reducendo taliter quod de cetero lis, questio aut controversia minime oriri possint inter partes predictas, ut dixerunt, ratione fractionis et dirutionis bodularum antiquarum predictarum vel alias quovismodo, rationibus predictis, con-

corditer et amicebilitate habuerant de dietis sex hominibus superius nominatis, quatuor habentes, ut ibi dictum fuit, melius notitiam et scientiam de terminalibus predictis, videlicet Bernardum Roadel, Petrum Belhome de Saxiaco, pro parte dieti monasterii, Davinum Deltill et Johannem Boerii de Orfontibus, pro parte dieti Hospitalis. Quibus quatuor hominibus, ibidem presentibus, fuit injunctum de novo et mandatum amicebilitate per dietas partes quod terminalia dietorum territoriorum viderent et bodulas antiquas et loca, ubi erant dividentes dicta territoria, inspicerent, et in locis dietarum bodularum antiquarum et aliis, prout eis esset visum, juxta eorum arbitrium et scientiam, sine fraude et lesione dieti Hospitalis et dieti monasterii, bodulas novas et signa ponerent, dividendo, declarando dicta territoria de Ramundenchis et de Orfontibus taliter quod lis, questio vel contrastus non possent inter partes predictas de cetero oriri, ratione premissorum.

Qui quidem Bernardus Roadel, Petrus Belhome, Davinus Deltill et Joannes Boerii supradicti offerentes, ut dixerunt, se paratos legaliter et juxta eorum arbitrium et scientiam predicta eisdem per dietas partes imposita, facere, jurati ab sancta Dei quatuor Evangelia suis manibus dextris sponte et sine aliqua compulsionem corporaliter tacta, dicta terminalia viderunt et inspexerunt bodulas antiquas et limites ac loca eorundem perquirendo et indagando. Et primo, ipsi probi homines, jurati ad sancta Dei quatuor Evangelia, ut premititur, posuerunt bodulam videlicet quemdam lapidem juxta iter quo itur de Saxiaco versus Escorsenz, dividendo et declarando dicta territoria de Orfontibus et de Ramundenchis, juxta eorum arbitrium et scientiam, prout rexius et melius perpendi poterat, recte descendendo usque ad duos conturnos vel circa, ubi fuit posita alia bodula lapidea per dictos juratos; et deinde recte descendendo usque ad iter quo itur de Prato-Auderio versus domum Johannis Janis, subtus quod iter fuit posita alia bodula lapidea; et de ipsa bodula recte dividendo et declarando dicta territoria usque ad rivum vocatum *Rivum de Gota Landrie*, juxta quem rivum fuit posita alia bodula lapidea; et deinde per unum conturnum recte dividendo territoria predicta, ubi fuit posita alia bodula lapidea; et deinde per unum conturnum vel circa, recte eundo, ubi fuit posita alia bodula, decernendo territoria predicta; et deinde per duos conturnos, recte eundo, usque ad quandam arborem vocatam *fau*, ubi fuit posita alia bodula lapidea per juratos predictos, dividendo et decernendo territoria predicta, que arbor debet scindi comuniter per dietas partes; et deinde, recte descendendo per unum conturnum vel circa, ubi fuit posita alia bodula lapidea; et de ipsa bodula, recte descendendo usque ad rivum seu gotinum qui cadit seu defluit in rivo de Gota Landrie, prope locum vocatum *furnum vitreum*, ubi fuit posita alia bodula; et deinde recte ascendendo, dividendo et declarando dicta territoria, usque ad principium terre vocate *Campleboze*, ubi fuit posita alia bodula lapidea per juratos supradictos; et deinde, rexius eundo usque ad introitum calme Campleboze, ubi fuit posita alia bodula; et de ipsa bodula recte eundo per dictam calmam per unum conturnum vel circa, ubi fuit posita alia bodula lapidea; et deinde, recte eundo usque ad duas quercus, in quarum medio fuit posita alia bodula lapidea, prope quem locum est quedam crux antiqua, ut ibi dictum fuit, que, retroactis temporibus, divisit territoria predicta; et de ipsa bodula posita, ut premititur, in medio dietarum quercuum, recte descendendo usque ad unum conturnum vel circa, ubi fuit posita alia bodula lapidea; et deinde recte descendendo usque ad alium conturnum vel circa, ubi fuit posita alia bodula lapidea; et deinceps recte descendendo usque ad exitum diete calme Camploboze juxta quadrivium, ubi fuit posita alia bodula lapidea per juratos supradictos, dividendo et decernendo territoria predicta; de ipsa bodula recte

eundo per iter quo itur versus Saxiacum, usque ad unum conturnum vel circa, ubi fuit posita alia bodula lapidea, juxta dictum iter in territorio de Ramundenchis: et deinde, recte eundo per dictum iter usque ad unum conturnum vel circa, prout dictum iter pretenditur, ubi fuit posita alia bodula in territorio de Orfontibus, juxta dictum iter; et deinde sequendo dictum iter usque ad alium conturnum vel circa, ubi fuit posita alia bodula lapidea, juxta dictum iter, in territorio de Ramundenchis; et deinde dictum iter sequendo usque ad alium conturnum vel circa, ubi fuit posita alia bodula lapidea, juxta dictum iter, in territorio de Orfontibus; et de ipsa bodula, recte eundo per dictum iter, usque ad alium conturnum vel circa, ubi fuit posita alia bodula lapidea, juxta dictum iter, in territorio de Ramundenchis; et deinde sequendo dictum iter usque ad alium conturnum vel circa, ubi fuit posita alia bodula, in territorio de Orfontibus, juxta dictum iter; et de ipsa bodula, dictum iter sequendo usque ad medium conturnum vel circa, ubi fuit posita alia bodula lapidea, juxta dictum iter, in territorio de Ramundenchis; et deinde sequendo dictum iter usque ad unum conturnum vel circa, ubi fuit posita alia bodula lapidea, juxta dictum iter, in territorio de Orfontibus; et deinde, sequendo dictum iter usque ad medium conturnum vel circa, ubi fuit posita alia bodula lapidea, in territorio de Ramundenchis, juxta dictum iter; et deinde, dictum iter sequendo per unum conturnum et dimidium vel circa, ubi fuit posita alia bodula lapidea, in territorio de Orfontibus: et de ipsa bodula, dictum iter sequendo, usque ad unum conturnum et dimidium vel circa, ubi est quedam ruppis quasi in medio dicti itineris, que fuit per dictos juratos pro bodula cruce signata, dividendo et decernendo territoria supradicta; et de ipsa ruppe cruce signata, sequendo dictum iter per medium conturnum vel circa, ubi est quedam alia ruppis in territorio de Ramundenchis, que fuit cruce signata pro bodula per juratos supradictos: et deinde sequendo dictum iter per unum bonum conturnum, ubi sunt due ruppis in medio itineris, que fuerunt pro bodula cruce signate per eosdem juratos, declarando et dividendo territoria supradicta; de ipsis ruppibus sic cruce signatis, sequendo dictum iter usque ad alium conturnum vel circa, ubi fuit per dictos juratos posita quedam bodula lapidea in territorio de Orfontibus, juxta dictum iter; et de ipsa bodula, sequendo dictum iter per medium conturnum vel circa, ubi est quedam ruppis quasi in medio dicti itineris, que fuit cruce signata pro bodula per juratos supradictos, limitando et decernendo territoria predicta; et de dicta ruppe cruce signata, sequendo dictum iter per medium conturnum vel circa, ubi est quedam ruppis in territorio de Ramundenchis, juxta dictum iter, que fuit cruce signata pro bodula per juratos supradictos; et deinde per medium conturnum vel circa sequendo dictum iter, ubi est quedam alia ruppis, juxta dictum iter, in territorio de Orfontibus, que fuit per dictos juratos cruce signata pro bodula, limitando et dividendo territoria supradicta; et de dicta ruppe sic cruce signata, sequendo dictum iter per unum conturnum vel circa, ubi fuit posita quedam bodula lapidea, in territorio de Ramundenchis, juxta dictum iter; et de ipsa bodula per medium conturnum vel circa sequendo dictum iter, ubi fuit posita quedam bodula lapidea in territorio de Orfontibus, juxta dictum iter; et de dicta bodula, sequendo recte dictum iter, usque ad capud territorii predicti de Orfontibus, ubi fuit posita alia bodula lapidea in parte territorii de Ramundenchis per dictos juratos, dividendo et decernendo territoria de Ramundenchis et de Orfontibus supradicta.

Quibus bodulis sic per ipsos juratos positis, ipsi jurati, scilicet Bernardus Rodel, Petrus Bellhome de Saxiaco, Deltilli Davinus et Johannes Boerii de Orfontibus supradicti in presencia mei, Bernardi Tornerii, notarii, et magistri Petri Gotini, publici notarii, qui de predictis et infrascriptis una mecum debet conficere

publica instrumenta, ac testium infrascriptorum, presentibus etiam et assistentibus domino fratre Arnaldo Joris. milite et preceptore predicto, et fratre Aymerico de Villaneria, sindico et procuratore supradicto, dixerunt et retulerunt, medio juramento ab eis. ut supra dictum est, ad sancta Dei quatuor evangelia corporaliter prestito. se diligenter et fideliter dicta terminalia. bodulas et limites antiquos et signa antiqua inter dicta territoria ab antiquo existentia. inspexisse et indagasse, ut alias viderant et inspexerant una cum prenomina- tis Vitali de Taurone et Bartholomeo Camus, et in locis in quibus bodule antique et signa antiqua stare et esse consueverunt. dictas bodulas aut majorem earum partem legaliter, juxta eorum scienciam et arbitrium, sine dampno et lesione dictorum hospitalis et monasterii ac usurpatione territoriorum predictorum, posuisse, bo- dulas et limites antiquos reparando et renovando, ut melius et fidelius potuerunt. Quo quidem bodulamento sic facto, predictae partes, videlicet dominus frater Arnaldus Joris, miles et preceptor predictus, nomine suo et nomine dicti hospitalis ac totius conventus ejusdem hospitalis et de mandato sibi, ut premittitur, litteratorie facto per dictum dominum fratrem Aymericum de Tureyo, militem et preceptorem domus dicti hospitalis de Podio Siurano ac locum tenentem nobilis domini.. prioris Tholose ejusdem hospitalis supradicti et pro ipso hospitali, ex parte una, et dictus frater Aymericus de Villaneria, sindicus et procurator predicti monasterii Beate Marie de Pruliano, nomine religiosorum prioris et priorisse et totius conventus predicti monasterii, presentis et futuri, ex parte altera, audita relatione dictorum juratorum attentaque dicta bodulatione facta pro utilitate et comodo dicti hospitalis et monasterii predicti ac gentium eorundem, ut dixerunt, ipsam bo- dulationem gratam habentes et omnia supradicta, universa et singula, per dictos juratos superius facta, ex certis scientiis, ea omnia predicta approbaverunt, corroboraverunt et confirmaverunt expresse et, prout bo- dulationem et limitatum est superius, tenere et servare perpetuo, nominibus quibus supra, et contra non ve- nire ullo modo promiserunt ad invicem partes supradictae. Voluerunt insuper dictae partes et convenerunt ad invicem expresse quod in loco seu locis, in quibus dictae bodule posite sunt et fixe, aut in majori parte earum, fiant pilaria lapidea cum semento calcis et arene, expensis communibus partium earundem, dictis bodulis in medio pilariorum predictorum remanentibus, sicut modo fixe sunt et posite, decernendo et dividendo territoria supradicta, ut est dictum.

Promiserunt etiam dictae partes ad invicem, videlicet dictus frater Aymericus de Villaneria, nominibus procuratorio et sindicatorio quibus supra, prefato domino fratri Arnaldo Joris, militi et preceptori predicto, nomine suo et dicti hospitalis et totius conventus ejusdem recipienti et stipulanti, se facturum et curatu- rum cum effectu quod prior, priorissa et conventus sororum monasterii supradicti et alii quorum interest vel poterit interesse, predicta omnia, universa et singula, in presenti instrumento publico contenta, apro- babunt, ratificabunt ¹
.
suo et totius conventus dicti hospitalis promisit et convenit dicto fratri Aymerico de Villaneria, nomine procuratorio et sindicatorio quibus [supra].

1. A partir de cet endroit un coin du document est déchiré sur une dimension de 0,33 sur 0,24; ce qui explique les nombreuses lacunes de la suite de l'acte. Nous avons cependant tenu à la donner parce que les fragments permettent de comprendre le contenu de l'ensemble.

betum divisa requisitus per partes supradictas
 gis. qui hanc cartam recepit et in protocollo suo registravit ; vice cujus et mandato, ego, Guillernus Martini,
 clericus juratus dicti notarii. eandem scripsi
 me subscripsi et signo meo solito signavi. (*signet*).

ORIGINAL : Arch. de l'Aude, II, 390.

499

Ramondens, mercredi après la S. Barnabé, juin 1320.

Devant Jean de Collo, juge de Ramondens au nom de Prouille, comparait Benoit Asini de Saissac, qui est accusé d'avoir taillé du bois vert et sec dans la forêt et reconnaît sous serment avoir emporté un *saxiculum* de bois sec. Il est condamné à une amende de 10 sous fournois. Notaire : Bernard Tornerii de S. Félix. (*signet*).

Témoins : Michael Dayde de *Cutsiaco*, Pierre Verdala de *Saxiaco*, Raymond Rosaldi clericus *Fanijovis*, Germain Amélius de *Payrano*.

ORIGINAL : Arch. de l'Aude, II, 404.

500-501

Saissac, 26 mai 1321.

Le monastère de Prouille et les seigneurs de Saissac renoncent à leurs droits respectifs de dépaissance sur les terres de Ramondens et de Saissac.

Anno incarnationis Domini millesimo trecentesimo vicesimo primo, domino Philippo, rege Francorum et Navarre, regnante, die martis in crastinum beati Urbani, qua intitulatur septimo kalendas junii, ex hujus publici instrumenti serie pateat universis, presentibus et futuris, quod, cum inter nobilem et potentem dominum Estacium de Levies, militem, ac nobilem et potentem dominam Beatricem de Tureyo, ejus consortem, dominos de Saxiaco, filiam et heredem egregii viri domini Lamberti de Tureyo, militis, domini de Saxiaco quondam, quatenus quemlibet aut alterum eorumdem dominorum conjugum tangit tangereve potest, ex una parte, et religiosum virum dominum fratrem Raymundum Maurelli, priorem monasterii Beate Marie de Pruliano et fratrem Aymericum de Villaneria, ordinis fratrum Predicatorum, scindicum et procuratorem prefati monasterii et monialium ejusdem, cujus scindicatus et procurationis tenor inferius est insertus, nomine priorisse et locius conventus monialium ejusdem monasterii, ex parte altera, questionis, discensionis seu discordie materia-esset orta vel speraretur oriri, super usu nemoris seu foreste de Raymundenchis, dicti monasterii, senescallie Tholosane, quem usum prefati nobiles domini conjuges dicebant se habere seu jus ejusdem tenendi et immitendi, causa depascendi et ademprandi, certum numerum animalium in dicto nemore seu foresta de Ramundenchis, dictis domino priore et scindico dicti monasterii, nominibus quibus supra, in contrarium asserentibus et dicentibus quod dictus usus solum concessus fuerat dicto domino Lamberto, ex gracia speciali, per dictum monasterium seu priorem vel scindicum ejusdem monasterii, dumtaxat ad vitam ipsius domini Lamberti et ejus filii masculi ex legitimo matrimonio procreati, si esset de Saxiaco dominus, et quod concessio dicti usus expiraverat propter mortem et decessum dicti domini Lamberti

etiam et defectum dicti filii masculi, prout hec in quibusdam publicis instrumentis, inde receptis, ut ibi dictum fuit, tam per magistrum Petrum Bolaroti de Saxiaco quam per magistrum Jacobum Capella de Lauraco, notarios, de compositione seu transactione dudum factis inter dictum dominum Lambertum, ex parte una, et priorem seu scindicum dicti monasterii, ex altera, plenius dicuntur contineri; nobilibus dominis Estacio et Beatrice, conjugibus predictis, dominis de Saxiaco, in contrarium asserentibus et dicentibus quod dominus Lambertus et sui suo bono jure poterant et debebant habere predicta et communem usum depascendi et ademprandi in nemore predicto seu foresta de Ramundenchis, ratione magistri hospicii castri de Saxiaco, et quod eidem domine Beatrici vel suis prejudiciari non potuit seu prejudicium aliquod generari ex compositione vel transactione dudum, ut dictum est, facta per dictum dominum Lambertum, ex parte una, et priorem seu scindicum dicti monasterii, ex altera, super predictis, juxta condiciones gallicas; item, et super eo quod dicebatur dictum monasterium, si contingeret sua animalia, propter nives vel asperitatem temporis vel quamlibet aliam causam, per Bessalhita vel alias venire et declinare ad feuda seu paseua territorii de Saxiaco, nullam penam, justitiam vel bannum solvere teneri vel exigi seu levari posse a custodibus dictorum animalium vel aliis quibuscunque personis per gentes dictorum nobilium dominorum, custodes seu messegarios, correvos aut forestarios eorundem vel alios custodes de Saxiaco vel messegarios ejusdem loci, ex compositione seu transactione supradicta; prenominate nobilibus conjugibus dicentibus et asserentibus dictum dominum Lambertum predicta facere, dare vel concedere minime potuisse in prejudicium eorundem dominorum conjugum, juxta consuetudines supradictas; tandem, cum ex predictis pericula orirentur vel possent oriri in futurum, predictae partes, nominibus quibus supra, ipsis questionibus finem perpetuum imponere et eas et earum quamlibet, pro bono pacis et concordie, emendare et in melius reformare, et omnia pericula, que exinde oriri possent qualitercumque tollere penitus et evitare sinceris affectibus cupientes, de predictis omnibus et singulis questionibus et aliis ex eis dependentibus communibus amicis tractantibus, per modum transactionis et compositionis inter se amicabiliter, concorditer et generaliter in modum qui sequitur, convenerunt, videlicet :

quod prefati nobiles conjuges domina Beatrix et dominus Estacius, pro se ipsis et eorum heredibus, volentes agnoscere bonam fidem, informati plenarie de predictis, ut dixerunt, et omni alio jure ipsis dominis conjugibus aut eorum cuilibet competenti aut competituro, tam ratione dicti magistri hospicii de Saxiaco quam ex dicta consuetudine gallica et quovis alio jure, se cognoverunt et confessi fuerunt dicto domino priori et prefato scindico dicti monasterii ac michi, Bernardo Tornerii, notario infrascripto, tanquam persone publice pro predicto monasterio ac toto conventu monialium ejusdem monasterii et singularum eorundem et omnibus aliis, quorum interest aut interesse potest vel poterit in futurum, stipulantibus sollempniter et recipientibus, quod dicta animalia tenere poterat prefatus dominus Lambertus ad vitam suam dumtaxat et filii sui masculi, ex legitimo matrimonio procreati, qui esset dominus de Saxiaco, ex dicta gracia speciali concessa eidem domino Lamberto per priorem seu scindicum monasterii supradicti, et aliter non. Et quod dictus usus, ex dicta gracia speciali, ut premititur, concessus, expiraverat per mortem dicti domini Lamberti et filii sui masculi defectum; et quod alias seu aliter nullum jus competeat dicto domino Lamberto aut ejus heredibus sive conjugibus supradictis, in nemore ac usu predictis. Et gratis et ex certa sciencia ipsi domini conjuges cerciorati de jure suo, ut dixerunt, pro se et suis suc-

cessoribus et heredibus, ex causis supradictis et infrascriptis, remiserunt eidem domino priori et dicto scindico et michi notario predicto, ut persone publice pro priorissa et toto conventu sororum monialium dicti monasterii recipientibus et stipulantibus, et dederunt eo meliori modo quo possunt sive debent, si quid juris et usus habebant ipsi domini conjuges et habere poterant vel apareret in futurum habere, ratione proprietatis vel possessionis, usus vel ademprivi vel eujuscumque alterius servitutis seu consuetudinis gallicane, vel quacumque alia ratione sive causa, in nemore seu foresta de Ramundenchis supradicta, sine aliquo retentu.

Deinde, dictus dominus prior et prefatus scindicus dicti monasterii, nomine ejusdem monasterii et priorisse ac monialium predictarum, gratis et ex certa sciencia, visa in hoc, ut dixerunt, utilitate monasterii ejusdem, remiserunt, deseruerunt, dederunt et diffinierunt penitus et quitaverunt prefatis dominis conjugibus, ibidem presentibus et recipientibus, et eorum successoribus in perpetuum jus et usum ademprondi (*sic*) quod dicebant habere cum animalibus dicti monasterii in feudo et territorio castri predicti de Saxiaco, ratione Ressalhte vel alias quoquomodo, et quicquid juris, usus, rationis et proprietatis vel ademprivi eidem monasterio pertinebat vel pertinere poterat quovis modo, ex causa predicta; cui juri et rationi idem dominus prior et dictus scindicus, nomine dicti conventus prefati monasterii, renunciaverunt expresse, scienter et consulte, ut dixerunt, nunc et in futurum.

Voluerunt etiam ipse partes predictae, nominibus quibus supra, et quelibet earundem expresse concesserunt ad invicem quod ad observanciam omnium premissorum compellantur et compelli possint, quociens necesse fuerit, per curiam domini nostri Francorum regis senescallie Tholosane et senescallie Carcassone et per officiales earundem, per captionem bonorum suorum et monasterii predicti temporalium, sicut pro re liquida, manifesta ac etiam judicata.

Et nichilominus, prefati domini conjuges promiserunt dicto domino priori et dicto scindico ac michi, notario prescripto, nominibus quibus supra, stipulantibus et recipientibus, se et quemlibet eorumdem facturos et curaturos cum effectu quod dominus noster, Francorum et Navarre rex, omnia et singula supradicta laudabit, aprobabit et eciam cum suo sigillo majori viridi pendenti confirmabit, ad expensas tamen monasterii supradicti.

Et vice versa, prefati domini prior et scindicus dicti monasterii, nominibus quibus supra, promiserunt se facturos et curaturos cum effectu quod priorissa et conventus monialium predictorum (*sic*), ac dominus prior provincialis fratrum Predicatorum in provincia Tholosana et alie persone, quarum interest vel poterit interesse, hec omnia et singula supradicta laudabunt, aprobabunt et ratificabunt, ad requisicionem dictorum dominorum conjugum vel suorum, eo meliori modo quo poterunt, confirmabunt, ita et taliter quod in perpetuum obtineant roboris firmitatem.

Et ibidem, in continenti, nobilis Ysabella de Levies, filia nobilium dominorum conjugum predictorum, plene de jure suo et consuetudine gallicana, ut dixit, certificata, regnoscens se fore majorem duodecim annis, de consilio, voluntate, auctoritate et expresso assensu dictorum dominorum parentum suorum, ibidem presencium et assistencium, omnia et singula supradicta recognovit esse facta de suo consilio pariter et assensu. Et si quod jus eidem competebat, competit aut competere poterit in futurum, quacumque ratione, consuetudine gallicana, usu sive causa, in possessione vel proprietate aut alias, in

nemore predicto seu foresta de Raymundenchis, cui juri expresse renunciavit, dicto domino priori et prefato scindico ac michi, prescripto notario, nominibus quibus supra recipientibus et stipulantibus, remisit, dedit, cessit et concessit totum monasterio supradicto, modo et forma predictis; et aprobavit omnia et singula supradicta et confirmavit.

Et insuper, predicti nobiles domini conjuges et dicta Ysabellis, eorum filia, ac prior et scindicus supradicti, nominibus quibus supra, predicta omnia et singula valere voluerunt ad invicem et habere perpetuo roboris firmitatem, tam ex causis predictis quam etiam ex donationibus factis inter vivos aut alias, ex quacumque alia causa valere poterit, ad comodum et utilitatem dicti monasterii et monialium et dominorum conjugum predictorum et eorum filie et successorum suorum, renunciantes in hiis et super hiis, tam dictus dominus Estacius quam dicta domina Beatrix, ejus uxor, quam dicta Ysabilis, eorum filia, quam etiam dicti domini prior et scindicus, nominibus quibus supra, cerciorati quilibet de eorum juribus ipsis et cuilibet eorum competentibus aut competituris, tam de jure quam ex consuetudine gallicana, aut alias qualitercumque, exceptionibus et actionibus doli et in factum et condicione sive causa, et juribus dicentibus donationem ex causa ingratitude posse revocari, et dicentibus donationem factam ultra quingentos aureos, absque insinuatione judicis, in eo quod excedit, non valere; et beneficio restitutionis in integrum: nec non cerciorati dicti nobiles, modis quibus supra, de juribus infra scriptis, renunciaverunt juribus dicentibus transactionem seu compositionem debere rescindi propter receptionem novorum instrumentorum, aut non visis clausulis testamentorum seu testamenti, si que appareant, aut interveniente dolo sive fraude aut propter liberorum procreacionem donationem fore revocandam, errorique juris et in factum et omnibus aliis juribus, statutis ac consuetudinibus et usibus gallicanis et cujuscumque alterius terre, quibus adversus predicta venire possent, in solidum vel in parte. tam ipsi domini nobiles vel aliquis eorumdem aut aliqua infringere de predictis, quam eciam prefati dominus prior et scindicus, nominibus quibus supra. Quibus omnibus supradictis ac singulis juribus et consuetudinibus omnes prenominati, scilicet dicti nobiles et dictus dominus prior et scindicus, per pactum ac solemnem et validam stipulationem interpositam, per eos et quemlibet eorum renunciarunt, scilicet prefati domini nobiles dictis domino priori et scindico et michi, notario sepedicto solempniter stipulantibus pro dictis monialibus ac conventu et singulis fratribus et sororibus monasterii supradicti. et vice versa prenominati dominus prior et scindicus dictis nobilibus et eorum successoribus, presentibus et futuris. Et pro omnibus et singulis supradictis tenendis, servandis, attendendis, complendis et inviolabiliter observandis, prefati nobiles domini conjuges et dicta eorum filia omnia bona sua, presenciam et futura, dicto domino priori et prefato scindico et michi, notario antedicto, nominibus quibus supra, stipulantibus et recipientibus, obligaverunt et ypothecaverunt in perpetuum, et etiam dictus dominus prior et dictus scindicus, nominibus quibus supra, prefatis dominis conjugibus, presentibus et futuris, omnia bona temporalia monasterii predicti, presenciam et futura, perpetuo obligaverunt.

Que quidem omnia universa et singula, prout superius scripta sunt, predictae partes, videlicet dicti domini nobiles conjuges et dicta eorum filia, pro se et suis successoribus et heredibus universis, et prefati dominus prior et scindicus, nominibus quibus supra, tenere, servare et illibata custodire nunc et semper atque inconcussa et nunquam in aliquo contrafacere vel venire, de jure vel de facto, usu seu consuetudine

gallicana. ullo ingenio vel arte. in iudicio vel extra. palam vel occulte, et specialiter dicta Ysabellis, pre-
 textu minoris etatis vel alias. sua bona fide ad invicem promiserunt, sub pena centum marcharum argenti,
 a parte parti ad invicem stipulata sollempniter et promissa et solvenda parti inhobedienti et parere volenti
 per partem inhobedientem et rebellem premissis, tocies quotiens altera parcium predictarum contravenire
 contigerit in totum vel in partem: et quod dicta pena semel et pluries soluta et solutata, nichilominus pre-
 sens transaccio et omnia supradicta in sua remaneant perpetuo roboris firmitate. Et ad majorem omnium
 premissorum firmitatem, predicta domina Beatrix et dicta Ysabellis, ejus filia, juraverunt ad sancta Dei
 quatuor Evangelia manibus suis propriis corporaliter sponte tacta, predicta omnia universa et singula tenere,
 servare perpetuo. et inviolabiliter custodire. et nunquam in aliquo contravenire, prout superius plenissime
 continetur. Et insuper fuit inter partes predictas actum et expresse conditum. amicis supradictis tractanti-
 bus. volentibus et ordinantibus quod dicti dominus prior et scindicus dicti monasterii, nominibus quibus
 supra. ad evitandum expensas, dampna, gravamina et scandala que oriri possent pro premissis inter ipsas
 partes. dent et dare et solvere teneantur de gracia speciali ducentas libras turonensium dominis conjugibus
 supradictis; et ibidem. incontinenti, prefati dominus prior et scindicus predicti monasterii, nominibus qui-
 bus supra, omnia universa et singula supradicta stipulati fuerunt et receperunt, ut dixerunt, ac etiam ego,
 notarius sepedictus, pro predicto monasterio ac monialibus et toto conventu presenti et futuro ejusdem.

Tenor vero instrumenti procurationis et scindicatus dicti fratris Aymerici de Villaneria, de quo superius
 facta est mentio. talis est :

*Les religieuses de Prouille donnent à Aymeric de Villanière, Raymond de Croso et Raymond Sartre pleine procuration pour
 traiter au nom du monastère.*

« Noverint universi. presentes pariter et futuri, quod religiosa domina, soror Blanca de Aniorto, prio-
 rissa monasterii b. Marie, Sancti-Papuli dyocesis, presentibus sororibus infrascriptis ejusdem monasterii ad
 hoc specialiter convocatis et conventualiter, ut moris est, in ecclesia beate Marie dicti monasterii congregatis,
 et ipse heedem sorores moniales sub cura et regimine ordinis fratrum Predicatorum viventes, quarum no-
 mina inferius continentur, auctoritate et concensu dicte domine priorisse, necnon in presencia religiosi viri
 domini fratris Raymundi Maurelli, prioris predicti monasterii, presentis et in hiis concencientis et ea appro-
 bantis, nomine dicte domine priorisse et conventus ac vice predicti monasterii, fecerunt, constituerunt et
 ordinaverunt suos ac dicti monasterii certos speciales et generales procuratores fratres Aymericum de Villa-
 neria, Raymundum de Croso presbiteros, et Raymundum Sartoris, laycum ordinis predicti, presentis instru-
 menti exhibitores, et quolibet eorum insolidum. ita quod non sit melior condicio occupantis, et quod per
 unum ipsorum Predicatorum inceptum fuerit, per alium valeat terminari ad omnes causas et lites dicti
 monasterii motas et movendas, presentes et futuras; et ad faciendum et obtinendum financiam seu financias
 et amortizationes cum domino nostro serenissimo principe, Francorum et Navarre rege, seu gentibus vel
 officialibus suis de acquisitis vel acquirendis quoquo modo per monasterium prelibatum et ad impetrandum.

judices comissorios (*sic*) et rescripta a domino rege predicto seu ejus curia super negociis dicti monasterii et acquisitis et acquirendis per eundem seu procuratores suos; dantes et concedentes dicte domine constituentes ipsis suis procuratoribus et eorum cuilibet insolidum plenam et liberam potestatem et plenum ac speciale mandatum emendi, contrahendi, agendi, defendendi financias predictas faciendi et obtinendi, ponendi, excipiendi, replicandi, triplicandi libellum seu libellos eorum et supplicationes tradendi et respondendi, litem contestandi, de calumpnia seu de veritate dicenda in animas dominorum constituencium predictorum jurandi, testes et instrumenta et alia legitima documenta producendi, sententiam et sententias audiendi, petendi interloqui, appellandi ante sententiam et post in casibus de jure opportunis, appellationem et appellationes persequendi, judicis officium implorandi, judicem et judices eligendi, aprobandi et recusandi, nomine suo et monasterii supradicti, pagam et pagas recipiendi et faciendi, restitutionem in integrum petendi, et omnia alia universa et singula faciendi, dicendi et procurandi que sub verbo generali generaliter dicto intelligi et contineri possint; et que mandatum exhibent speciale; et que procuratores rite, recte et legitime ordinati facere possunt sive debent, et que domina priorissa et conventus predicti monasterii facere possent, si essent personaliter presentes; promittentes dicte domine constituentes, sub obligatione rerum predicti monasterii, michi, Bernardo Tornerii, notario infrascripto, pro omnibus et singulis quorum interest vel interesse poterit, stipulanti, ipsam dominam priorissam et conventum dicti monasterii ratum et firmum habiturum et habituram perpetuo quicquid actum, defensum, affirmatum, gestum, impetratum et alias fuerit procuratum in premissis per dictos suos procuratores vel alterum eorumdem, necnon et judicatum solvi cum omnibus suis clausulis universis, nisi legitime, fuerit provocatum, fidejubescentes, pro ipsis procuratoribus suis et pro quolibet eorumdem, sub eadem rerum obligatione monasterii predicti, ut ab omni honore satisfactionis releventur. Insuper predictae domina priorissa et sorores moniales constituentes nunciant omnibus illis quorum interesse potest et poterit, sive sint collegia, universitates sive sint singulares persone, cum hoc publico instrumento, se ordinasse predictos procuratores suos et monasterii memorati, secundum formam supradictam.

« Nomina vero dictarum sororum monialium presencium, concenciencium et constituencium sunt hec :

Soror Riessendis Sieresa,	Soror Raymunda de Turre,	Soror Orpayhs de Duroforti.
Soror Helis de Monevilla,	Soror Agnes de Castro Verduno,	Soror Flors de Duroforti,
Soror Lumbarda de Cruci,	Soror Maria de Manheriis,	Soror Fays Bruneta,
Soror Clara Davina,	Soror Johanna de Mineus,	Soror Alegra de Domerio,
Soror Bos Aurs,	Soror Fabressa de Castello,	Soror Peyrona de Grangia,
Soror Peyronella de S. Genesisio,	Soror Serena de Castello,	Soror Veziata de Lobant,
Soror Ceselia de Fenis,	Soror Johanna de Forgas,	Soror Ermessendis Bega,
Soror Raymunda Raynauda,	Soror Fays de Barbayrano,	Soror Jordana de Trullheriis,
Soror Helizabet de Peyra,	Soror Ava,	Soror Pilliforta,
Soror Emeniardis Marcella,	Soror Emeniardis Loba,	Soror Cutsaga,
Soror Raymunda Johanna,	Soror Bertranda de Belafar,	Soror Johanna de Meri,
Soror Axelina,	Soror Emeniardis de Brasillaco,	Soror Johanna de Musi.

Soror Lombarda de Aquis,	Soror Esclarmunda de Romengosio	Soror Saurimunda de La Porta,
Soror Genssana Boneta,	Soror Philippa de Yspania,	Soror Beatrix Cigala,
Soror Richardis Trenqueria,	Soror Englesa de Mareafava,	Soror Elena de Peyrussa,
Soror Blancha Porcela,	Soror Ramunda de Genesteto,	Soror Riessendis de Monte Lauro,
Soror Saura Cabota,	Soror Helisabet de la Porta,	Soror Huga de Laranda,
Soror Navarra de Belafar,	Soror Paula de Sancto-Paulo,	Soror Sezelia de Escorchenchis.
Soror Guillerma de Escossa,	Soror Gualharda de Conchis,	Soror Gerarda Roeha,
Soror Mascarosa Boeria,	Soror Peyronella de Furno,	Soror Geralda de Rivallibus,
Soror Riessendis Cathalana,	Soror Braylmunda,	Soror Mabelia de Sancto Felice,
Soror Alamanda de Roaxio,	Soror Vezia de Campo Longo,	Soror Katerina de Bosco,
Soror Margarita de Curamonta,	Soror Riessendis de Castro porro,	Soror Ayglina Berengaria,
Soror Ysarua Ciricata,	Soror Gaviosa de Castronovo,	Soror Johanna de Ripparia,
Soror Saurimunda de S. Saturnino,	Soror Katerina de Verneyol,	Soror Flors de Brenacho,
Soror Geralda de Rocovilla,	Soror Cebelia Cadela,	Soror Guillerma de Cruci,
Soror Richore de Duroforti,	Soror Comtors de Rocovilla,	Soror Barbayrana,
Soror Guillerma Correnta,	Soror Lombarda Martina,	Soror Orpayhs de Belafar,
Soror Brayda de Manso,	Soror Beatrix de Sancto Michaelae,	Soror Johanna Dansas,
Soror Fabressa Faysida,	Soror Blancha de Lissaco,	Soror Margarita de Montebruno.

dantes et concedentes dicte domine priorissa et moniales constituentes michi, Bernardo Tornerii, notario antedicto, licenciam et plenariam potestatem quod possim de predictis facere et conficere unum vel plura instrumenta et tot quot predictis procuratoribus vel alteri eorumdem fuerint necessaria in predictis, ad requisitionem ipsorum procuratorum vel alterius eorumdem. Actum fuit hoc in predicta ecclesia Beate Marie monasterii predicti de Proliano, anno Domini M^oCCC^oXX^o, domino Philippo, rege Francorum et Navarre, regnante, pridie nonas febroarii, in presentia et testimonio fratrum Johannis Chatberti, Petri Calverie, Ramundi Guilaberti, Bernardi Barba dicti monasterii, domini Guillermi de Alanhano, presbiteri de Limoso, domini Petri Desshalabra, presbiteri de Forcia Ramundi Ferrandi, et magistri Bernardi Tornerii, notarii publici castri Sancti Felicis et tocius senescallie Tholosane et Albiensis dicti domini regis, qui hanc cartam recepit et in suo protocollo registravit, vice ejus et mandato ego, Petrus Tornerii, clericus de Cuquo juratus dicti notarii, eandem scripsi et in tercia linea proxime computanda omisi sub hoc signo *magistri Jacobi Capella, notarii de Lauraco*. Ego vero Bernardus Tornerii, publicus notarius antedictus, me subscripsi et signum meum apposui. »

Requirentes partes predictae, nominibus quibus supra, nos Bernardum Tornerii, notarium antedictum, et magistrum Bertrandum Bolaroti, notarium domini regis, et quemlibet nostrum quod de omnibus premissis recipiamus et conficiamus ac, si opus fuerit, reficiamus nostra propria auctoritate unicuique parti publica instrumenta (*sic*) per alphabetum divisa; quorum instrumentorum conficiendorum, dictandorum et refficiendorum semel et pluries et quotiens opus erit et necesse, ad dictarum partium utilitatem, per nos et quemlibet nostrum aut de consilio sapientis vel sapientum, sustancia facti in aliquo non mutata, nobis, notariis predictis,

licentiam et plenariam potestatem dederunt et concesserunt partes supradicte, nominibus quibus supra. Acta fuerunt hec in castro predicto de Saxiaco, anno et die prescriptis in presenciam et testimonio nobilis viri Amalrici de Tureyo, domini de Podio Therico, religiosi viri fratris Guillelmi de Belafar, prioris fratrum Predicatorum Carcassone, fratris Petri Raymundi Autalli, presbiteri ejusdem ordinis, fratris Arnaldi de Bosco, fratris Bernardi Manaria, laycorum monasterii Proliani, discreti viri magistri Guillelmi de Locis, jurisperiti de Carcassona, magistrorum Petri Bolaroti de Saxiaco, Ramundi Girnaycii de Asilhano, notariorum Guillelmi de Barossa junioris, Jordani Majoris de Saxiaco, domini Bernardi Rogerii, presbiterii de Senhalenchis, et magistri Bertrandi Bolaroti, notarii domini regis, qui de predictis debet, ut premititur, conficere publica instrumenta per alphabetum divisa; et magistri Bernardi Tornerii, publici notarii castri Santi-Felicis et tocius senescallie Tholosane et Albiensis domini nostri Francorum et Navarre regis, qui requisitus hanc cartam recepit et in suo protocollo registravit; vice ejus et mandato, ego, Petrus Tornerii de Cuquo, dicti domini regis notarius publicus, eandem scripsi in duabus peciis pargameni una eum alia simul conjunctis et conglutinatis, quarum prima pecia in ultima linea incipit *viventes* et finit in eadem *et*; secunda vero pecia dicti pargameni incipit in prima linea *ea* et finit in eadem *Ramundum*. Ego vero Bernardus Tornerii, publicus notarius antedictus, me subscripsi et signo meo solito signavi. (*signet.*)

ORIGINAL: Arch. de l'Aude, II, 395

502-503

Conflans, septembre 1321.

Philippe V. le Long, confirme l'accord précédent conclu entre le monastère de Prouille et les seigneurs de Saissac.

Philippus, Dei gracia Francorum et Navarre rex. Notum facimus universis, tam presentibus quam futuris, nos quoddam publicum instrumentum manu Petri Tornerii, clerici auctoritate nostra regia publici notarii, scriptum ac signo Bernardi Tornerii, eadem auctoritate publici notarii, signatum, vidisse, ejus tenor sequitur in hec verba :

« Anno incarnationis Domini etc. — et signo meo solito signavi. »

(*Cf. acte précédent reproduit in extenso dans ce vidimus.*)

Item et vidisse quandam licteram, sigillo dicti Eustachii de Levis, militis, ut prima facie apparebat, sigillatam, ejus tenor talis est :

503

Saissac, 27 mai 1321.

Eustache de Lévis, seigneur de Saissac, demande au roi de confirmer l'accord qui a été conclu entre lui et le monastère de Prouille.

« *Serenissimo principi domino Philippo, Dei gracia Francie et Navarre regi illustri, suus fidelis humiliter Eustachius de Levis, miles, dominus Saxiaci, se ipsum ad regie magestatis pedes humiliter inclinatum.* Cum quedam compositio seu transactio facta fuerit inter me et Beatricem de Tureyo, consortem meam, ex una

parte, et priorem monasterii Beate Marie de Pruliano. ex altera, super hoc debato et contrastu qui erant inter me et dictum monasterium. ratione usus et ademprivi. quos dicebam me habere usque ad certum numerum animalium in pascuis et nemore de Ramundenchis dicti monasterii, et super usu et ademprivo quos dictus prior predicti monasterii dicebat se habere cum animalibus dicti monasterii in feudo et territorio de Saxiacho. prout hec in instrumento seu instrumentis inde receptis per magistros Bertrandum Bolaroti et Bernardum Tornerii. notarios vestros. plenius continetur, super quibus litigia discordie erant ad invicem. et dictus prior. ut fortius ad dicte compositionis seu transactionis observanciam astringar et possim compelli facilius ad ipsam observandam, et ne litigia possent de cetero inter me et dictum priorem evenire, voluit et sic in ipsa transactione ego et dictus prior condiximus et eidem promisi quod ego facerem et procurarem dictam compositionem seu transactionem per vos, dominum nostrum regem, confirmari. Quapropter, vestre regie magestati humiliter supplico ut sepedictam compositionem seu transactionem, neutri parti dampnosam. auctoritate regia dignemini confirmare. Dominus per suam misericordiam vos et regnum vestrum in statu bono et prospero dignetur conservare. Datum et actum in castro de Saxiaco, sub sigillo meo pendentis. XXVII die maii, anno Domini millesimo CCC^o vicesimo primo. »

Nos autem, ad dicti Eustachii de Levis militis supplicationem, compositionem seu transactionem huiusmodi ac omnia et singula alia supradicta, prout superius sunt expressa, rata habentes et grata, eadem volumus, laudamus, approbamus et ratificamus ac tenore presencium nostra auctoritate regia confirmamus, nostro et alieno in omnibus jure salvo. Quod ut ratum et stabile permaneat in futurum, presentibus litteris nostrum fecimus apponi sigillum. Actum apud Conflancium prope Carrerias, anno Domini millesimo trecentesimo vicesimo primo, mense septembris.

(Sceau royal en cire verte attaché à la charte par des lacs de soie roses et verts.)

ORIGINAL : Arch. de l'Aude, H, 396.

COPIE : Arch. Nationales, JJ. 60, f° 495.

Raymond Clerc et Matfredus Marty s'engagent à comparaitre devant le juge de Ramondens, sous peine d'une amende de 10 livres tournois qu'ils promettent de payer au couvent, au cas où ils ne comparaitraient pas.

Noverint universi quod Ramundus Clerici de Saxiaco et Matfredus Martini de Bruniqueldo, vaquerii, ut dixerunt, domini Montisfortis, apud Prulianum coram religioso viro, domino fratre Ramundo Maurelli, priore monasterii b. Marie de Pruliano, constituti, super eo quod dicebatur ipsos percussisse et vulnerasse Petrum Baroni, foresterium de Ramundenchis pro dicto monasterio, et alias male tractasse, promiserunt stare juri in curia de Ramundenchis prefati monasterii et venire ad diem et ad dies sibi per curiam predictam assignandos. et judicatum solvi cum suis clausulis universis, et hoc sub pena decem librarum turonensium dicto monasterio applicandarum. si deficerent in premissis ; quam penam solvere promiserunt dicto monasterio vel suis procuratoribus ac michi, notario infrascripto, pro dicto monasterio stipulanti et recipienti, et

aliis quorum intererit, tocienis quociens deficerent in predictis, se et omnia bona sua, presenciam et futura, super hiis obligando et unus cavit pro alio sub consimili pena et obligatione et sub omni renunciacione juris et facti pariter et cautela, et quod contra non veniant, juraverunt ad sancta Dei quatuor evangelia manibus suis sponte corporaliter tacta. Actum fuit hoc in dicto monasterio, anno Domini millesimo CCC^o vicesimo primo, domino Philippo, rege Francie et Navarre, regnante, kalendis madii, in presenciam et testimonio fratris Ramundi de Croso, fratris Nicholay Roqua dicti monasterii, Johanuis Safont Fanijovis et magistri Bernardi Tornerii, publici notarii castri S. Felicis et tocius senescallie Tholosane et Albiensis dicti domini regis, qui de predictis hanc cartam recepit et in suo protocollo registravit, vice ejus et mandato, ego, Guillelmus Pellicerii, clericus de Limoso, juratus dicti notarii, eandem scripsi. Ego vero Bernardus Tornerii, publicus notarius antedictus, me subscripsi et signo meo solito signavi. (*signet.*)

ORIGINAL : Arch. de l'Aude, II, 404.

505

Ramondens, vendredi après la S. Mathias 26 février 1321-1322.

Pierre Franchi d'Escoussens a taillé vers la S. Michel de septembre douze arbres, *tam quercus quam besses*, et les a emportés sans permission. Dans son audience du mercredi avant S. Thomas 1321, le juge de Ramondens, Pierre de Collo, la condamné selon l'usage à 60 sous tolsas d'amende. Notaire : Bernard Tornerii de S. Félix. (*signet.*)

Témoins : *fr. Raimundus Sartoris procurator dicti monasterii, fr. Arnaldus de Bosco, grangiarius dicte foreste pro dicto monasterio, fr. Petrus Raimundi dicti monasterii, Petrus Scannii, Raimundus Scannii, Petrus Escannii junior, Petrus Barta, Jordanus Majoris, Jacobus Pauci de Saziaco, Petrus Baroni de Payrano.*

ORIGINAL : Arch. de l'Aude, II, 404.

506

Ramondens, vendredi après la S. Mathias 26 février 1321-1322.

Huit pores appartenant à Geraldus de Mota de La Gardiole ont été surpris paissant à Ramondens. Le juge, Pierre de Collo, condamne Geraldus à une amende de 30 sous tolsas, au lieu de 60. Notaire : Bernard Tornerii (*signet.*)

Témoins : *fr. Raimundus Sartoris, procurator dicti monasterii, fr. Arnaldus de Bosco, grangiarius dicte foreste pro dicto monasterio, Raimundus Escannii, Petrus Barta, Petrus Escannii junior, Jacobus Pauci, Petrus Escannii, major diebus de Saziaco, Jordanus Majoris ejusdem loci.*

ORIGINAL : Archives de l'Aude, H, 404.

507

Ramondens, mercredi après la S. Mathias, 3 mars 1321-1322.

Barthélemy Majoris de Saissac a taillé des arbres appelés *veras*. Le juge de Ramondens, Pierre de Collo, siégeant *in consistorio grangie dicte foreste, ubi jus est consuetum fieri et reddi*, le condamne à 25 sous tolsas d'amende, au lieu de 60 qu'il encourait. Notaire : Bernard Tornerii. (*signet.*)

Témoins : *magister Jacobus Cupella notarius de Lauraco, Petrus Escannii major diebus, Petrus Poncii, Jacobus Pauci, Guillelmus de Barossa junior de Saziaco.*

ORIGINAL : Arch. de l'Aude, II, 404.

LE MONASTÈRE DE PROUILLE. — T. II.

Bernard Tournier, notaire, représentant de frère Raymond Sartre, procureur et syndic du monastère de Prouille, donne lecture au notaire Pierre Tournier d'une protestation contre les empiètements de la juridiction royale sur la juridiction du monastère de Prouille à Ramondens.

Anno Domini millesimo CCC vicesimo tercio, domino Karolo rege Francorum et Navarre regnante, ydus aprilis, noverint universi quod magister Bernardus Tornerii, notarius, procurator substitutus, ut dixit, a religioso viro fratre Ramundo Sartoris, procuratore et scindico monasterii Beate Marie de Prulhiano, existens personaliter in villa de Assoali, in consistorio dicti loci ubi dicitur esse consuetum tenere assizias in dicto loco, presentavit michi, Petro Tornerii, notario infrascripto, ac etiam in presencia testium infrascriptorum perlegi fecit quandam papiri sedulam appellationem in se continentem, ejus tenor talis est :

« Quoniam appellationis remedium a sacris constitutionibus extitit adinventum, ut oppressi indebite et contra justiciam agravati, ejus beneficio releventur et iniquitates judicum et imperitie corrigantur et emendantur. ideo ego, Bernardus Tornerii, notarius, procurator substitutus a fratre Ramundo Sartoris, procuratore et scindico monasterii Beate Marie de Prulhiano, nomine dicti monesterii et tocius conventus ac scindicatus ejusdem, senciens me, nomine quo supra, et dictum monesterium indebite agravari, opprimi atque ledi et in jure dicti monesterii diminui, fuisseque diminutum, oppressum ac enormiter lesam a venerabili viro, domino Johanne Sermentis, judice Villelonge pro domino rege, ex eo et pro eo quod, cum dictum monesterium sit et fuerit ab antiquo in possessione, seu quasi, tam per se quam per eos a quibus causam habuit, exercendi altam jurisdictionem, merum et mixtum imperium, per officiales suos, in tota foresta de Ramondenchis, quantum ad medietatem, pro indiviso, cum domino nostro rege, licet dicta foresta, cum suis pertinenciis, quantum ad jus et proprietatem, insolidum sit et pertineat dicto monesterio, necnon et bassa jurisdictionis: sitque solum officialis regii quantum ad medietatem, in alta jurisdictione, simul cum officialibus dicti monasterii, seu illorum a quibus dictum monesterium causam habuit; nunc vero dictus dominus judex, salva sui reverentia et honore sive cause cognitione, et ex arupto (*sic*) inciviliter et injuste et non vocatis officialibus dicti monesterii, nec simul cum eisdem cognoscendo, de facto potius quam de jure, insciis et ignorantibus ac absentibus officialibus et gentibus dicti monasterii, Johannem Poncii, filium quondam Bernardi Poncii, de Sancto-Frica, pro quodam furto per eundem, ut dicebatur, comisso infra dictam forestam de Ranundenchis, cujusdam pellis et quantitatis lane, sentenciavit ad mutilandum aurem eidem, in villa de Assoali, domini nostri regis; quam sententiam sic injuste latam, in prejudicium et subpressionem juris dicti monesterii, executioni demandare fecit et de facto executionem fieri fecit in dicto loco de Assoali et extra pertinencias dicte foreste et extra locum jurisdictionis et territorii, ubi dictum furtum comissum fuit per dictum Johannem; a quibus quidem, sic inciviliter per dictum dominum judicem sentenciatis et executis, ego, Bernardus Tornerii, procurator substitutus predictus, et cum primum predicta ad mei noticiam devenerint, nomine quo supra, a predictis gravaminibus et juris denegacione et ab aliis, loco et tempore opportunis, proponendis in hiis scriptis, legitime et infra tempus legitimum, ad dominum senescallum Tholosanum, seu ad ejus judicem curie appellationum Tholose seu ad illum vel ad illos, ad quem seu ad quos melius de jure possum et debeo, et in ausencia dicti domini judicis, cum ipsius copiam habere non possim,

provoco et appello, acta et apostolos. instancia qua convenit, michi dare postulando, ponens me et bona mea et dictum monesterium et ejus bona et jura, nomine quo supra, sub protectione et custodia dicti domini senescalli et ejus curie appellationum, inhibens, in quantum possum. dicto domino judici, ne in prejudicium presentis appellationis, aliquid contra me et dictum monesterium innovet et innovari faciat, protestans quod dictam appellationem dicto domino judici intimabo, cum copiam de ipso habere poterō; requirens vos notarium infrascriptum, quod de predictis recipiatis et conficiatis publicum instrumentum. Actum fuit hoc in dicto loco, in presencia et testimonio Symonis Garaudi, Petri Sermentis, Petri Denaucis, Petri de Sancto Felice, servientis domini regis, Bernardi Arssoni de Assoali, Bernardi Catalani Fanijovis, et mei, Petri Tornerii de Cuquo, illustrissimi domini nostri regis predicti notarii, qui requisitus hanc cartam recepi, scripsi et in octava linea prime computanda cancellavi cum punctis *et dictum monesterium* signoque meo consueto signavi. (*signet.*)

ORIGINAL : Arch. de l'Aude, H, 403.

309

27-28 avril 1323.

Acte notarié dressé à la demande du syndic de Prouille et constatant que le juge de Villelongue maintient ses prétentions à la juridiction de Ramondens, malgré la protestation faite précédemment par le monastère de Prouille.

Noverint universi quod constitutus in presencia mei notarii et testium infrascriptorum, frater Ramundus de.... [scindicus] et procurator monasterii sororum Beate Marie de Pruliano, nomine scindicatus earundem, ut asseruit, coram venerabili et discreto viro domino Johanne Sermentis, clerico domini nostri regis Villelonge exhibuit, presentavit et michi, notario infrascripto, tradidit quoddam instrumentum publicum per manum Petri Tornerii, notarii de Cuquo domini regis, confectum, ut prima facie apparebat, quandam appellationem a dicto domino iudice et in ejus ausencia per magistrum Bernardum Tornerii, notarium procuratorem substitutum a religioso viro fratre Ramundo Sartoris, procuratore et scindico monasterii Beate Marie de Pruliano, ut dicebatur, factam.... eidemque domino judici insinuavit, demonstravit, significavit et intimavit et insinuare et intimare voluit, prout in dicto instrumento continetur, ejus tenor sequitur sub hac forma :

« Anno Domini etc. (*Cf. l'acte précédent.*)

Quod quidem instrumentum superius insertum, dictus dominus iudex pro lecto habuit, inhibens michi, notario infrascripto, ne dictam intimationem grossarem, in formam publicam redigerem, donec ipse responsionem fecerit super eadem, ad quam responsionem faciendam diem crastinum assignavit. Actum fuit hoc Tholose die XXVII^a aprilis, regnante domino Karolo Francorum et Navarre rege et Johanne archiepiscopo Tholosano. Hujus rei sunt testes magister Germanus de Miravalle, procurator incursum heresis in Tholosano et Stephanus de Tilheto et Vitalis de Gardia notarius.

Postque, die crastina, videlicet die XXVIII^a aprilis, anno quo supra, dictus dominus iudex Tholose in ejus hospicio in carrieria de Carmelo, responsionem suam dicte appellationis in dicto instrumento contenta fecit, ut sequitur. Et dictus dominus iudex dixit et respondit quod ipse non intendebat aliquid fecisse in prejudicium dicti monasterii de Pruliano sed juste et licite et pro jure regis conservando fecit illa que fecerat

et prout invenerat, ut dixit, fuisse factum per alios iudices Villelonge, predecessores suos; quarum dictam appellationem non admisit, nisi in quantum dominus noster rex vel dominus senescallus Tholosanus ipsam duxerit admittendam, presentem responsionem dicto scindico pro apostolis concedendo. Hujus responsionis sunt testes magister Germanus de Miravalle, procurator incursum heresis, et Ysarnus de Lautreco domicellus. Requirit dictus scindicus me notarium infrascriptum ut de dictis intimatione et appellatione facerem et sibi darem publicum instrumentum. Actum Tholose anno die et presentibus quibus supra, et me Guillermo Boquerii, notario publico Tholose, qui cartam istam scripsi cum rasuris superius in VII^a linea a principio computanda *Beate Marie* et in nona linea superius *releventur* et signo meo signavi. (*signet.*)

ORIGINAL : Arch. de l'Aude, II, 403.

310

Ramondens, mardi avant la S. Michel de 27 septembre 1323.

Bernard Borgonhoni, fils de Pierre Borgonhoni de Saissac, sans la permission du granger, a vendu à un certain Arnaud de Saissac une certaine quantité de charbon qu'il faisait dans la forêt au nom de Arnaldus Teraudi *firmarii dicti monasterii in dicta foresta*. Le juge Jean de Collo le condamne à une amende de 50 sous tolsas. Notaire : Bernard Tournier. (*signet.*)

Témoins : *fr. Durandus Sicardi presbiter, fr. Bernardus Manaria laicus monasterii predicti, Jordanus Majoris de Saziaco, Bernardus de Monte Cathedra de Villario, Poncius Borgonhoni de S. Dionisio.*

ORIGINAL : Arch. de l'Aude, II, 404.

311

1324 (date incomplète).

Le juge de Villelongue reconnaît n'avoir aucun droit sur la basse justice de Ramondens.

ORIGINAL : Arch. de l'Aude, II, 403 (charte incomplète, déchirée et effacée sur tout un côté.)

312

Ramondens, mercredi avant S. Jean-Baptiste, 19 juin 1325.

Bernard Vitalis de Saissac comparait devant Jean de Collo, juge de Ramondens pour Prouille; il reconnaît avoir pris dans la forêt, sans le consentement du granger, *quandam fureham*; il est condamné à une amende de 30 sous tolsas. Notaire : Jacques Capella (*signet.*)

Témoins : *fr. Arnaldus de Bosco, Bernardus Maneria dicti monasterii, Jordanus Maicus, Guillelmus Merelonge de Saziaco, Guillelmus de Monasterio de S. Martino Veteri, Arnaldus Triandi faber comorans in fabrica S. Nazarii.*

ORIGINAL : Archives de l'Aude, II, 404.

313-315

Doùrgne, lundi après la Saint-Nicolas 7 décembre 1327.

Le granger de Ramondens présente aux assises de Dourgne la lettre par laquelle le juge de Villelongue défend qu'on exige du monastère le paiement du *fromatgium*.

Noverint universi quod in presentia [mei] notarii et testium infrascriptorum, frater Petrus Ramundi

Rocelli, ordinis Predicatorum, syndicus monasterii de Prolhano, ut dixit, et grangerius grangie de Ramonden chis dicti ///// personaliter existens apud Dornhanum in assizia dicti loci, coram discreto viro magistro Petro de Marcello, locum tenente venerabilis et prudentis viri domini Johannis Sermentis ///// judicis Villelonge domini nostri Francie et Navarre regis, cum litera comissionis ejusdem, cujus tenor inferius continetur, exhibuit [et] presentavit dicto domino locum tenenti quasdam patentes litteras dicti domini judicis Villelonge, quarum tenor sequitur sub hiis verbis :

514

*Carcassonne, lundi avant la Saint-Jean-Baptiste 22 juin 1327.**Défense de lever sur la grange de Ramondens le droit de fromatgium.*

« *Johannes Sermentis, clericus et judex Villelonge domini nostri Francie et Navarre regis, discreto viro magistro Petro de Marcello locum nostrum tenenti salutem et dilectionem. Per gravem querelam fratris Petri Ramundi Rocelli, grangiarii grangie vocate de Ramondenx. percepimus quod Guillelmus Guarriaci, bajulus regius montanearum Altipulli, eundem indebite et injuste molestare nititur et vexat super fromatgio petito per dictum bajulum a grangerio predic[to] de novo. ut dicit, in magnum prejudicium ordinis et fratrum de Proliano et jurium et libertatum domus predictae, necnon et contra tenorem cujusdam sentencie super hoc late, ut dicit, per curiam domini senescalli Tholose que diu est in rem transivit judicatam; vobis mandamus quatinus, si de dicta sentencia vobis costet et non sit aliud rationabile quod obsistat, dictum fratrem Petrum Ramundi grangerium non permittatis per dictum bajulum super predictis indebite molestari: que videbitis attemptata per dictum Guillelmum Guarriaci et super hiis inveneritis, ad statum pristinum et debitum reducat, taliter facientes quod dictus frater ad nos ulterius ob defectum justicie non reddeat conquesturus. Datnm Carcassone die lune ante festum b. Johannis Baptiste. anno Domini millesimo trecentesimo vicesimo septimo. »*

Necnon et exhibuit quoddam publicum instrumentum confectum manu magistri Bernardi de Violo, olim notarii domini senescalli Tholosani senten ///// in dictis litteris domini judicis habetur mentio, quod instrumentum sentencie incipit in secunda linea *In qua quidem*, et finit in eadem *et proba*, et incipit in antepenultima *notarii* et [finit in ea]dem *scripsi*, requirens dictus grangerius et syndicus dictum dominum locum tenentem dicti domini judicis ut contenta in dictis litteris et sentencia completeret et compleri faceret et exequi. Qui [dictus] dominus locum tenens, visis tenoribus ///// litere et sentencie, volens parere mandatis dicti domini judicis precepit Guillelmo Guarriaci qui se dicebat bajulum regium et Bertrando ///// qui dicebat se esse regentem dictam ///// aliam ex ordinatione thesaurarii Tholose et Guirauda Lamota qui se dicit bajulum nobilis viri Guidonis de Lautrico, condam de Dornhano, ibidem presentibus, ut, servato tenore dicte sentencie, si aliqua fecerant contra tenorem ejusdem sentencie ad statum debitum et pristinum reducerent et reduci facerent et dictum grangerium in levando et percipiendo formatgium in dicta sententia contentum, contra tenorem dicte sentencie dictum grangerium minime impedirent. Tenor vero dicte locum tenencie de qua superius habitur mentio, talis est :

515

*Lavour samedi avant la Pentecote, 6 juin 1327.**Le juge de Villelongue délègue ses pouvoirs à Pierre de Marcello pour la tenue des assises de Dourgne.*

« *Johannes Sermentis, domini nostri Francie et Navarre regis clericus et judex Villelonge, discreto viro magistro Petro de Marcello, jurisperito de Vauro, salutem et dilectionem sinceram.* Cum nos, propter multimodas occupationes negotiorum nobis commissorum per dominum nostrum regem et etiam per dominum senescallum ac dominos reformatores nunc degentes in senescallia Tholosana et Carcassone, a majestate regia deputatos, ad tenendum assizias dicte nostre judicature proxime assignatas, intendere nequeamus, de vestra legalitate et pericia confidentes, vobis comitimus et mandamus quatinus assizias predictas assignatas et processu temporis assignandas loco nostri teneatis et causas in dictis judicatura et assizias (*sic*) pendentes et emergentes et negocia emergentia audiatis, examinatis, decidatis et fine debito terminatis et alia faciatis et expediatis ibidem que ad nostrum officium pertinent et incumbunt, quamdiu a judicatura predicta et singulis locis ac eorundem locorum consistoriis contingerit nos abesse. Nos enim vos nostrum locum tenentem et suffectum constituimus per presentes, et per nostros subditos vobis pareri volumus et jubemus ac vices nostras super hiis vobis duximus comitendas. Datum Vauri, sabato ante festum Penthecostes Domini, anno ejusdem millesimo trecentesimo vicesimo septimo. »

Actum fuit hoc in dictis loco et assizia, in presentia et testimonio discretorum virorum magistrorum Petri Quirini, Bernardi Guirardi jurisperitorum, Guillelmi Vaca, magistri Poncii de Linariis, Raimundi [Ysarni et magistri Petri Barre, publici notarii castri Podii Laurencii domini regis et curie dicti domini judicis Villelonge, qui hanc cartam recepit et in suo prothocollo posuit, die lune post festum b. Nicholay episcopi, anno Domini millesimo CCC^o vicesimo septimo, domino Karolo rege Francorum et Navarre regnante, vice cujus, nomine seu mandato, ego, Petrus Antenii de Monteauzeolo, Mirapiscensis diocesis, clericus substitutus ejus juratus, hanc cartam scripsi, et ego, Petrus Barra, notarius antedictus, huic presenti instrumento per me recepto, facta prius legitima collatione cum originali, me subscribo et signo. (*signet.*)

ORIGINAL : Arch. de l'Aude, H, 391. (des trous dans le parchemin.)

516

Toulouse, in concistorio aule nove regie, 8 mars 1329.

Raymond Sartre, des FF. Prêcheurs, procureur du monastère de Prouille, déclare à Bernard, seigneur de *Solempniaco*, sénéchal de Toulouse, que le couvent ne possède en totalité à Ramondens que la basse justice, la haute justice étant exercée en indivis avec le roi.

ORIGINAL : Arch. de l'Aude, II, 401. (acte lacéré, en fort mauvais état, illisible sur tout un côté représentant presque la moitié de la charte.)

517

Ramondens, mardi avant l'Annonciation, 20 mars 1329.

A la requête de Guillaume Desshalabra, granger de la forêt de Ramondens, le baile de Ramondens, Jordanus Majoris de Saissac, bannit de la forêt le forgeron Pierre Triandi jusqu'à ce qu'il ait payé au monastère la somme de 60 livres tournois; s'il y rentre sans permission, on lui confisquera tous les biens qu'il aura dans la forêt. Notaire : Bernard *Tornerii* de Saint-Félix.

Témoins : fr. *Raimundus Sartoris*, fr. *Guillelmus Ruffi*, fr. *Guillelmus Guilaberti*, fr. *Jacobus Columbi*, fr. *Giraldus Salvati monasterii predicti*, *Guillelmus Benedicti de Brugueria*.

ORIGINAL : Arch. de l'Aude, H, 404.

518-520

Toulouse, 19 septembre 1329.

Les procureurs de Prouille requièrent le sénéchal de Toulouse de mettre en exécution les lettres royales qui déclarent le convent libre de toute dette envers le Trésor royal.

Noverint universi quod fratres Bernardus Vasconis et Raimundus Sartoris syndici, ut asseruerunt, monasterii de Pruliano et conventus ejusdem, ordinis Predicatorum, constituti personaliter coram nobili et potenti viro domino Bertrando, domino de Solempniaco, milite et senescallo Tholosano et Albiensi, in aula nova regia Tholose, in presentia venerabilis et discreti viri domini Guidonis Rollandi, jurisperiti procuratoris regii generalis dicte senescallie, et mei, notarii, et testium infrascriptorum, presentaverunt dicto domino senescallo quasdam patentes litteras regias sigillo viridi impendenti sigillatas, non viciatas, non obolitas nec in aliqua sui parte suspectas, ut prima facie apparebat, quarum litterarum regiarum tenores per ordinem subsequuntur :

« *Karolus, Dei gratia Francorum rex*, etc. (Cf. acte de Charles IV d'avril 1323, n° 134.)

519

Paris, 21 juin 1329.

Défense de lever le droit de foriscape sur les biens acquis par le monastère de Prouille en vertu du privilège précédent de Charles IV.

« *Philippus, Dei gratia Francorum rex, senescallo Tholose et Carcassone ac deputatis super financiis feodorum et retrofeodorum a nobilibus per personas immobiles et religiosas acquisitorum, salutem*. Cum carissimus dominus noster condam rex Karolus religiosis mulieribus priorisse et sororibus monasterii de Pruliano, sub regula fratrum Predicatorum viventibus, concesserit de gratia speciali ut ipse usque ad centum libras parisiensium annui et perpetui redditus per ipsas seu earum gentes acquisitas vel etiam acquirendas, possent tenere perpetuo et possidere, solvendo sibi pro financia hujusmodi sexcentas libras parisiensium, absque coactione vendendi vel extra manum suam ponendi aut prestandi sibi seu successoribus suis pro predictis financia aliam qualemcumque, prout in litteris suis super hoc confectis, plenius dicitur contineri, mandamus

vobis et vestrum omnibus, prout ad ipsum pertinuerit, quatinus si, visis dietis litteris dicti domini nostri super concessione predicta, vobis contiterit ita esse, ipsas mulieres seu earum gentes ad solvendum nobis foriscapium seu aliam financiam qualemcumque pro predictis de cetero nullatenus compellatis nec compelli permittatis, sed si quid de bonis suis propter hoc capta (*sic*) sint, eisdem restituatis indilate ita quod in vestri defectum ad nos propter hoc de cetero non refferatur querela. Datum Parisius, die vicesima prima junii, anno Domini M^o tricesimo vicesimo nono. »

Philippe VI déclare qu'étant donné le reçu ci-inclus des trésoriers royaux, le monastère de Prouille ne doit rien au Trésor pour ses acquisitions.

« *Philippus, Dei gracia Francorum rex, universis presentes litteras inspecturis, salutem.* Notum facimus nos infrascriptam cedulam thesaurarii nostri Parisiensis vidisse in hec verba :

« Thesaurarii domini regis Parisienses reddiderunt eidem de sororibus de Prullano in senescallia Tholose, ordinis b. Dominici, quod pro admortizatione centum libratorum (*sic*) terre ad par. justo titulo acquisitarum seu acquirendarum per eas seu provisores aut administratores earundem, quas non teneantur ponere extra manum suam, sexcentas libras parisiens. Scriptum nona die februarii, anno trecentesimo vicesimo quarto. »

« Cum suprascripte cedula et contentis in ea credi volumus et fidem indubiam adhiberi, inhibemus omnibus justiciariis nostris et aliis quorum interest vel interesse potest, ut predictas religiosas aut alium seu alios pro ipsis, occasione sive causa non solute dicte summe pecunie, de cetero molestare vel alias quomodo dolibet inquietare presumant. Datum Parisius, sub sigillo quo antequam dictum regimen ad nos devenisset, uteba mur, die undecima maii anno Domini M^o trecentesimo vicesimo octavo. Per cameram compotorum, P. Jul. »

Quibus quidem litteris regiis per dictos syndicos, quo supra nomine, dicto domino senescallo in presentia dicti procuratoris presentatis, dicti syndici, quibus supra nominibus, requisiverunt dictum dominum senescallum ut compleat et exequatur de verbo ad verbum contenta in litteris regiis memorati, prout in eisdem continetur. Et dictus dominus senescallus obtulit se paratum contenta in dictis litteris adimplere et mandatis regiis parere; de quibus quidem presentatione et responsione predicti syndici nomine quo supra, requisiverunt me, notarium infrascriptum, ut de predictis eisdem conficerem publicum instrumentum. Acta fuerunt hec Tholose, in aula nova regia, die decima nona septembris, regnante domino Philippo Francorum rege et Gailhardo Tholosano archiepiscopo existente, anno Domini millesimo trecentesimo vicesimo nono, in presentia et testimonio venerabilium et discretorum virorum dominorum Johannis Sermentis Villelonge et Raymundi Mascaronis causarum criminalium in senescallia Tholose iudicum, et plurium aliorum ibi existentium et Imberti de Saltu, auctoritate regia et curie terre dicti domini senescalli notarii publici, qui requisitus cartam istam recepit, vice cujus et mandato ego, Bernardus de Burgano, auctoritate regia notarius

juratus et substitutus a dicto magistro Imberto. de materia sui originalis cartam istam abstraxi fideliter et grossavi. Ego, Imbertus de Saltu, notarius predictus, hic me subscripsi et signum meum apposui. (*signet.*)

ORIGINAL : Arch. de l'Aude, II, 393.

521-524

Ramondens, lundi avant l'Annonciation, 18 mars 1329.

En vertu de lettres royales ci incluses et de la commission que lui a donnée le sénéchal de Toulouse, Humbert de Sault fixe sur plusieurs points de la forêt de Ramondens les fleurs de lys, signes de la sauvegarde royale.

Noverint universi, presentes pariter et futuri, quod religiosus vir, frater Raymundus Sartoris, ordinis fratrum Predicatorum, syndicus monasterii Beate Marie de Prulliano et conventus religiosarum dominarum monialium ipsius monasterii, ut michi, Bernardo Tornerii, notario publico infrascripto, constat per publicum instrumentum receptum et confectum per me notarium jamdictum, personaliter existens in foresta de Ramundenchis predicti monasterii, videlicet ante hostium sive portam grangie dicti loci, a parte altani, existente ibidem personaliter discreto viro, magistro Imberto de Saltu, notario regio et curie domini senescalli Tholosani et Albiensis, qui ad dictum locum venerat, ut ibi dictum fuit, ad requisitionem dicti syndici, pro negotio infrascripto, presentavit et exhibuit dicto magistro Ymberto quasdam patentes literas regias, sigillo viridi cum filicis ciricis impendenti, et quasdam alias literas regias, sigillo albo regio impendenti, more curie Francie sigillatas. necnon et quasdam alias literas a nobili et potenti viro, domino B. de Sollempniaco, milite, senescallo Tholosano et Albiensi domini nostri Francie regis, emanatis, sigilloque regio dicte senescallie a tergo, ut prima facie apparebat, sigillatas, quarum tenores secuntur in hec verba :

522

N.-D du Lys, mars 1320.

Philippe V prend sous sa sauvegarde le monastère de N.-D de Prouille.

« *Philippus, Dei gracia Francorum et Navarre rex.* Notum facimus universis, tam presentibus quam futuris, quod nos, attendentes ut quanto dilecte nobis in Christo religiose mulieres, priorissa et conventus monasterii de Prulliano, ordinis fratrum Predicatorum, majori tranquillitate gaudebunt et pace, tanto liberiori poterunt animo debitum continuum reddere Domino famulatum, hiis in considerationem deductis salubrem, ipsas et earum monasterium nec non administratores, servitores, homines et familiam earumdem, cum possessionibus, terris, redditibus et aliis bonis et rebus suis quibuslibet, in nostra protexione regia recipimus et garda speciali; dantes, tenore presencium, in mandatis Tholose ac Carcassone senescallis ceterisque senescallis, vigueriis, baylivis, prepositis, servientibus, officialibus et ministris nostris regnique nostri justiciariis quibuscunque, quatinus predictas priorissam et sorores, in suis dictique monasterii justis possessionibus, libertatibus, franchisiis, juribus et saysis, sub nostris protexione et garda speciali predictis manuteneant et conservent necnon ab injuriis, violenciis, obprecionibus, gravaminibus, vi armorum, quorumcunque potencia et novitatibus indebitis quibuscunque defendant faciantque defendi,

nec permitant contra ipsas, in contemptum diete nostre gardie, aliquid attemptari seu eciam innovari, sed attemptata seu innovata, si que sint, ad statum pristinum et debitum indilate reducant faciantque reduci. Quod ut ratum et stabile permaneat in futurum, presentibus literis nostrum fecimus apponi sigillum, salvo jure in omnibus alieno. Datum in abbacia regali Beate Marie de Lilio juxta Melendinum (*sic*), anno Domini millesimo trecentesimo vicesimo, mense martii. »

523

Paris, 8 mai 1329.

Philippe VI mande à ses sénéchaux de Toulouse et de Carcassonne, au chatelain de Montréal et au baile de Saint-Denis de défendre contre toute usurpation et toute violence le monastère de Trouille, surtout dans ses possessions de Ramondens.

« *Philippus, Dei gratia Francorum rex, senescallis Tholose et Carcassone, castellanoque Montis-Regalis, ac bajulo Sancti Dionisii, aut eorum locatenentibus, ceterisque justiciariis nostris, ad quos presentes litere pervenerint, salutem. Ad supplicationem priorisse et conventus monasterii de Pruliano, ordinis Predicatorum, sub salva gardia nostra speciali, cum omnibus bonis, familiis, possessionibus juribusque suis universis, diu est, existencium, asserencium se timere ne injurie, violencie vel impedimenta indebita monasterio, grangiis, ceterisque possessionibus, juribus et bonis suis quibuscunque, et specialiter in grangia et nemore suis, vocatis de Ramundenchis, familiis, animalibus, jurisdictione, juribus, pertinenciis aliisque bonis ejusdem grangie eidem supplicantibus inferantur, nos, subditos nostros et specialiter sub nostra gardia existentes in pace et tranquillitate manere volentes, vobis et vestrum cuilibet mandamus quatinus ipsas supplicantes et earum monasterium, necnon administratores, familias et servitores earumdem, cum possessionibus, terris, dominiis, redditibus, jurisdictionibus, rebus et aliis bonis suis quibuscunque, sub nostra salvagardia regia, ut dictum est, existentes, ab omnibus injuriis, violenciis, oppreccionibus, vi armorum, potencia, layeorum et aliis indebitis novitatibus quibuscunque, ex parte nostra, deffendatis et deffendi faciatis, non permitentes contra ipsas aut earum bona, ut premititur, aliquas indebitas fieri novitates; quas si factas esse vel fuisse inveneritis, eas ad statum pristinum et debitum reducatas vel reduci faciatis indilate. Datum Parisius, vicesima octava die maii, anno Domini millesimo trecentesimo vicesimo nono. »*

524

Toulouse, 9 mars 1329.

Après avoir reçu la lettre précédente de Philippe VI, Bernard de Solempniaco, sénéchal de Toulouse, en confie la mise à exécution à Humbert de Sault, son notaire.

« *Bernardus, dominus de Sollempniaco, miles, senescallus Tholosanus et Albiensis domini nostri Francie regis, dilecto nostro magistro Ymberto de Saltu, notario regio et curie nostre, salutem. Literas patentes regias nos recepisse noveritis sub hiis verbis :*

« *Philippus, Dei gracia Francorum rex, senescallis Tholose etc. (Cf. lettre ci-dessus.)*

Quarum auctoritate, vobis committimus et mandamus quatinus contenta in dictis literis regiis compleatis et exequamini diligenter, juxta ipsarum continenciam literarum, mandantes omnibus nobis subditis

ut vobis pareant in premissis, cum occupati pluribus domini nostri regis negotiis, ad predicta intendere nequeamus. Datum Tholose, die nona mensis martii, anno Domini millesimo trecentesimo vicesimo nono. »

Quibus literis sic presentatis et exhibitis, ac per me, Bernardum Tornerii, notarium predictum, in presentia dicti magistri Ymberti, commissarii predicti, et testium infrascriptorum perlectis, dictus frater Raymundus Sartoris, nomine sindicario quo supra, requisivit instanter dictum dominum commissarium, ut contenta in prefatis literis adimpleret et exequeretur, juxta continenciam ipsarum literarum ac comissionem sibi factam per dictum dominum senescallum Tholosanum, exhibens etiam et hostendens idem sindicus, nomine quo supra, ipsi domino commissario, ad faciendum plenam fidem de dicta salvagardia dudum apposita in dicta foresta et in dicta grangia et pluribus aliis locis ipsius foreste seu nemoris de Ramundenchis, quoddam publicum instrumentum receptum et signatum, ut prima facie apparebat, manu magistri Guillelmi Petri de Vauro, publici notarii domini regis, quod incipit in prima linea : *Anno Dominice Incarnationis millesimo trecentesimo decimo septimo*, et finit in antepenultima linea : *domini regis*. Et ibidem, dictus magister Ymbertus, notarius et commissarius suprascriptus qui, ut dixit, ad dictum locum de Ramundenchis venerat, ad requisitionem dicti sindici, pro exequendis contentis in literis suprascriptis, visis, ut dixit, et intellectis tenoribus dictarum literarum domini nostri regis et domini senescalli Tholosani ac receptis cum reverencia qua decuit, offerens cum reverencia qua decuit, se paratum complere contenta in literis suprascriptis, juxta comissionem et mandatum sibi factum per dominum senescallum Tholosanum suprascriptum, volens, ut dixit, domino nostro regi subditos certiorari, ut possint futuris periculis abviari et ne aliquis de cetero possit de appositione et continuatione dicte salvagardie ignorantiam pretendere, dictam salvagardiam in locis predictis dudum, ut premititur, appositam, continuando et rescencendo, suis manibus propriis in porta predicta dicte grangie, a parte altani seu liminari ipsius porte posuit et clavellavit signa regia, videlicet flores lilii de latone, in signum dicte salvagardie apposite in eodem loco continue et rescencite. Et deinde accessit una mecum notario et testibus infrascriptis et dicto sindico requirente, ut supra, ad aliam portam dicte grangie, que est a parte circii ipsius grangie, ubi posuit et sua manu clavellavit signa regia, scilicet flores lilii de latone, in signum dicte salvagardie apposite et continue. Et deinde, accessit una mecum notario et testibus infrascriptis, ad aliam portam dicte grangie, que est a parte meridiei ipsius grangie, ubi posuit et sua manu clavellavit scilicet flores lilii de latone, in signum dicte salvagardie apposite et continue, et rescencite; et ipsam salvam gardiam continuando et rescencendo, notificans idem dominus commissarius, virtute dicte sue comissionis, ex parte domini nostri regis, illis qui ibi erant presentes et omnibus aliis absentibus, se dicta signa regia in portis et locis predictis apposuisse et clavellasse, in signum dicte salvagardie ibi apposite, continue et rescencite, ne de cetero nullus posset pretendere ignorantiam de predictis; requirens, ex parte dicti domini regis, Petrum de Vaynis, bajulum, ut ibi dictum fuit, de Sancto Dyonisio, pro domino rege, ibidem presentem, ut ipse bajulus, in loco seu districtu de Sancto-Dyonisio, predictam salvam gardiam, in dicta grangia de Ramundenchis et ejus pertinentiis appositam, continuatam et rescencitam, ut est dictum, notificaret et intimaret, aut notificari et intimari publice faceret suis et dicte sue bajulie subditis, taliter quod nullus posset de cetero pretendere ignoranciam de predictis.

Et deinde, incontinenti, prefatus dominus comissarius, una mecum notario et testibus infrascriptis, dicto sindico requirente, ut supra, accessit personaliter ad locum vocatum *de la Sanhan-Tiro*, situatum intus dictam forestam de Ramundenchis, ubi erat quedam crux antiqua cum signis regiis, vetustate corrupta, positus, ut ibi dictum fuit, pro salvagardia predicta, in quo loco erat fixa quedam alia crux nova, in qua idem dominus comissarius sua manu posuit et infixit et clavellavit signa regia, scilicet tres flores lilii de latone, in signum dicte salve gardie, alias, ut dictum est, ibi apposite, nunc vero continuate et rescencite. Et deinde, requisitus, ut supra, una mecum notario et testibus infrascriptis, accessit ad locum vocatum *al Pas de la Rapio*, situatum intus dictam forestam, subtus pratum vocatum, *pratum Benaseg*, juxta iter quo itur de Saxiaco versus Castras, ubi erat quedam crux lignea antiqua, cum signis regiis, ibi posita, pro dicta salva gardia, ut in instrumento superius consignato videbatur contineri, et in quadam alia cruce lignea nova ibi fixa, dictus dominus comissarius sua manu propria posuit et clavellavit duos flores lilii de latone, dictam salvam gardiam continuando et rescencendo. Et deinde, idem dominus comissarius accessit una mecum notario et testibus infrascriptis, dicto sindico requirente, ut supra, ad quemdam alium locum situm in foresta predicta, de prope passum de Canniset, de parte altani, per jactum unius baliste vel circa, ubi erat crux lignea antiqua fixa et posita dudum, ut ibi dictum fuit, pro salva gardia predicta, et in quadam alia cruce nova lignea ibi fixa, idem dominus comissarius posuit signa regia, videlicet duos flores lilii de latone, continuando et rescencendo salvam gardiam supradictam. Et deinde, accessit, requisitus ut supra, ad locum vocatum *Passum de Lampa de las plantas de Canniset*, situatum intus dictam forestam, ubi fuerat posita crux ab antiquo, cum signis regiis, pro dicta salvagardia, ut in dicto instrumento superius consignato continebatur, et in quadam cruce nova lignea ibi fixa, dictus dominus comissarius posuit et sua manu clavellavit unum florem lilii de latone, continuando et rescencendo salvam gardiam supradictam. Et deinde, requisitus per dictum syndicum, accessit ad quemdam alium locum situatum in foresta predicta de Ramundenchis, vocatum *Supra fontem Regine*, de prope termeneriam de Orffontibus et de Saxiacho et de Ramundenchis, ubi, in feudo tamen de Ramundenchis, extiterat posita et fixa antiqua crux lignea, ut ibi dictum fuit, cum signis regiis, pro dicta salva gardia, et in alia cruce nova lignea ibi fixa, in feudo tamen et foresta predicta de Ramundenchis, dictus dominus comissarius posuit et sua manu clavellavit signa regia, videlicet duos flores de latone, pro dicta salvagardia, ipsam salvam gardiam continuando et rescencendo, presentibus me notario et testibus infrascriptis. Et deinde, idem dominus comissarius requisitus, ut supra, una mecum, notario, et testibus infrascriptis, accessit ad quemdam alium locum vocatum *a la Femna morta*, ubi mandavit et injunxit per grangerium dicte grangie de Ramundenchis poni et infigi crucem ligneam, in terra tamen dicti monasterii, et in eadem apponi et clavellari tres flores lilii de latone, quos idem dominus comissarius in quadam cruce parvula lignea posuit et etiam tradidit grangerio predicto, videlicet fratri Guillelmo Desshalabra, ibidem presenti, continuando salvam gardiam supra dictam. Item, requisitus ut supra per dictum syndicum, prefatus dominus comissarius accessit ad quemdam alium locum dicte foreste de Ramundenchis, vocatum *de Camplebosa*, et in quadam cruce parvula lignea, quam precepit meliorari per dictum grangerium, fixa juxta quandam aliam crucem ligneam antiquam, posuit et fixit et etiam clavellavit, sua manu propria, tres flores lilii de latone, in signum dicte salve gardie apposite, ipsam salvam gardiam continuando. Et deinde, accessit, una mecum notario et testibus infrascriptis, ad quemdam alium locum situatum infra dictam forestam, vocatum *ad*

Passum dels Braguels, ubi erat quedam crux lignea antiqua, ibi alias apposita et fixa, cum signis regiis, pro dicta salva gardia, ut in dicto instrumento superius consignato continebatur, et in quadam cruce nova lignea ibidem fixa, dictus dominus comissarius posuit et sua manu clavellavit signa regia, videlicet duos flores lilii de latone, dictam salvam gardiam continuando et rescencendo. Et deinde, dictus dominus comissarius, requisitus per dictum syndicum, ut supra, accessit una mecum notario et testibus infrascriptis, ad alium locum vocatum *de Medio Monte*, ubi intus dictam forestam de Ramundenchis, erat quedam crux antiqua ibi alias apposita, cum signis regiis, pro dicta salvagardia, dudum apposita, ut in dicto instrumento superius exhibito et consignato continebatur, et in quadam alia cruce lignea nova ibidem fixa in terra dicti monasterii, dictus dominus comissarius posuit et sua manu clavellavit duos flores lilii de latone, dictam salvam gardiam continuando et rescencendo. Et deinde, requisitus per dictum syndicum, ut supra, accessit personaliter ad alium locum situatum intus dictam forestam de Ramundenchis, vocatum *Garrigua de Malo-Consilio*, ubi erat quedam crux diruta, ibi aliter, ut dictum fuit, apposita, cum signis regiis pro dicta salva gardia, et in quadam alia cruce nova lignea ibidem fixa et erecta, juxta iter quo itur de Monte-Olivo versus Castras, dictus dominus comissarius posuit et sua manu clavellavit tres flores lilii de latone, dictam salvam gardiam continuando et rescencendo, presentibus me notario et testibus infrascriptis. Et deinde, requisitus per dictum syndicum, ut supra, idem dominus comissarius accessit personaliter ad locum vocatum *de Peyras-Blanquas*, situatum intus dictam forestam de Ramundenchis, et ibi in quodam estanco estaleni domus constructe in eodem loco, posuit et sua manu clavellavit signum regium, scilicet unum florem lilii de latone, dictam salvam gardiam continuando, presentibus me notario et testibus infrascriptis. Et deinde, dictus dominus comissarius, requisitus per dictum syndicum, ut supra, accessit personaliter una mecum notario et testibus infrascriptis, ad molinam ferreriam dicti monasterii, situatam intus forestam predictam de Ramundenchis, et in porta domus dicte moline, que est a parte altani, dictus dominus comissarius posuit et sua manu clavellavit signum regium, scilicet florem lilii de latone: et in alia porta, a parte circii dicte moline, alium florem lilii de latone; et in porta domus, in qua faber dicte moline moratur, alium florem lilii de latone, continuando salvam gardiam supradictam. Et deinde, dictus dominus comissarius, una mecum notario et testibus infrascriptis, accessit personaliter, dicto syndico requirente, ut supra, ad quendam locum situatum intus dictam forestam, vocatum *Passum de la Salesa*, ubi erat quedam crux lignea antiqua, cum signis regiis ibi aliter appositis, pro dicta salva gardia, ut in instrumento predicto superius consignato continebatur, et in quadam cruce nova ibi fixa, idem dominus comissarius posuit et sua manu clavellavit signa regia, scilicet duos flores lilii de latone, continuando et rescencendo salvam gardiam supradictam.

Quam quidem salvam gardiam in grangia et nemore seu foresta de Ramundenchis et familiis, animalibus, juridiccione, juribus, pertinenciis, aliisque bonis omnibus ejusdem grangie et dicte foreste, ad dictum monasterium pertinentibus et pertinere debentibus dudum, juxta tenorem et continenciam literarum predictarum et instrumenti predicti, appositam et per eundem dominum comissarium, ut est dictum, continuatam et rescencitam, omnibus personis, cujuscunque status, condicionis aut dignitatis existant, tam presentibus quam absentibus, idem dominus comissarius, virtute dicte sue comissionis et ex parte domini nostri regis, intimavit et intimare voluit et dixit se posuisse dicta signa regia, scilicet dictos flores lilii de latone, in locis supradictis dicte grangie et dicte foreste de Ramundenchis, in signum dicte salve gardie ibi apposite,

continue et rescencie, ut superius continetur, et ne aliquis posset pretendere ignoranciam in futurum de appositione, continuacione et rescencionem salve gardie supradicte, inhibendo dictus dominus commissarius, virtute dicte sue comissionis et ex parte domini nostri regis, omnibus personis eujuseunque status, conditionis aut dignitatis existant, tam presentibus quam absentibus etiam et futuris, ne de cetero dictum monasterium, rectores, familiam, habitatores, animalia seu gubernatores ejusdem monasterii, in premissis seu aliquo premissorum, impediunt, molestent, dampnificent, perturbent, violent seu opprimant nec dampnum aliquod in personis ac rebus predictis aut aliis quibuscunque, ad dictum monasterium quoquo modo pertinentibus seu pertinere debentibus, inferant, aut novitates aliquas, directe vel indirecte, aliter faciant seu inferri vel fieri procurent aliquo modo seu presumant, contra tenorem salve gardie supradicte, aut in prejudicium monasterii supradicti, sub pena edicta quam possent incurrere erga dominum nostrum regem, in faciundo contra predicta vel aliquid predictorum. De quibus omnibus predictis, prefatus dominus commissarius et dictus syndicus, nomine quo supra, requisiverunt per me, Bernardum Tornerii, notarium infrascriptum, recipi et fieri publicum instrumentum seu plura publica instrumenta, ad opus monasterii supradicti, quociens per syndicum seu syndicos vel alios gubernatores dicti monasterii fuero requisitus. Acta fuerunt hec in locis supradictis dicte foreste de Ramundenchis, anno Domini millesimo trecentesimo vicesimo nono, domino Philippo, rege Francorum regnante, die lune ante festum Annuntiationis Beate Marie Virginis, intitulata XIII^a kalendas aprilis, in presentia et testimonio fratrum Guillelmi Desshalabra, Guillelmi Retroussi, ordinis Predicatorum, Ramundi de Monasterio de Bromio, Arnaldi Vernherie, de Rupeforti, magistri Bernardi de Burgano, notarii domini regis, qui ibat eum dicto magistro Ymberto; Petri Boerii de Carcassona, Petri de Manso, servientis de Sancto-Dionisio, Sicardi Categerii, Castrensis dyocesis, Petri Vituli de Saxiaco.

Postque, anno et die quibus supra, prefatus dominus commissarius, ad requisitionem dicti syndici, accessit personaliter una mecum notario et testibus infrascriptis, ad domum vocatam *Den Grana*, situatam intus forestam supradictam de Ramundenchis, ubi posuit et sua manu clavellavit tres flores lili de latone, silicet in liminari porte ipsius domus, a parte altani, unum florem; et in liminari alterius porte dicte domus, a parte circii, duos flores lili de latone, in signum dicte salve gardie apposite, ipsam salvam gardiam continuando et rescencendo. Item, deinde, requisitus ut supra, idem dominus commissarius una mecum notario et testibus infrascriptis, accessit personaliter ad aliam domum dicti monasterii, situatam intus dictam forestam, loco vocato *a Mas Lambert*, et in porta seu liminari ipsius domus posuit signum regium, videlicet florem lili, in signum dicte salve gardie apposite, ipsam salvam gardiam continuando. Que signa regia dictus dominus commissarius dixit se apposuisse in locis predictis, ex causis et rationibus supradictis, notificando ipsam salvam gardiam in eisdem locis appositam et continuatam, et inhibendo, ut supra, requirentes predictus dominus commissarius et prefatus syndicus, nominibus quibus supra, me Bernardum Tornerii, notarium predictum quod de predictis omnibus reciperem et conficerem unum vel plura instrumenta, et tot quot dicto monasterio erunt necessaria, ad requisitionem procuratorum et syndicorum dicti monasterii vel alterius eorumdem. Acta fuerunt hec in locis jam proxime dictis dicte foreste, in presentia et testimonio testium predictorum, excepto dicto Petro Vituli, qui non fuit presens in appositione dictorum signorum regionum appositorum in dicta domo d'En Grana et in dicta domo de Mas-Lambert, et magistri Bernardi Tornerii,

publici notarii castri Sancti-Felicis et tocius senescallie Tholosane et Albiensis dieti domini regis, qui de predictis hanc cartam recepit et in suo protocollo registravit; vice ejus et mandato, ego, Johannes Tornerii, clericus Fanojovis juratus dieti notarii, eandem scripsi. Et in XXVIII^a linea, a principio computanda, scripsi *aposta*. Ego vero Bernardus Tornerii, publicus notarius antedictus, me subscripsi et signo meo solito signavi. (*signet.*)

ORIGINAL : Arch. de l'Aude, H, 404.

525

Ramondens, mardi après l'Annonciation, 27 mars 1330.

Erection à Ramondens de fourches patibulaires pour l'exercice du droit de haute justice qui y appartient en commun au roi et au convent de Pronille.

Noverint universi, presentes pariter et futuri, quod, existentibus discreto viro magistro Hugone de Ranquo, procuratore regio judicature Villelonge, senescallie Tholose, nomine domini nostri regis, et religioso viro fratre Guillelmo Desshalabra, grangerio grangie de Ramondenclis et pertinenciarum ejusdem monasterii b. Marie de Prolhano, nomine ipsius monasterii et tocius conventus ejusdem, in foresta predicta de Ramondenclis, loco dicto *ad Podium dels Monges*, in presencia mei et Guillelmi Calveti notarii et testium infrascriptorum, dictus procurator regius asserens in dicta foresta et pertinenciis ejusdem dictum dominum nostrum regem habere medietatem alte jurisdictionis et dictus grangerius asserens, nomine quo supra, dictum monasterium habere aliam medietatem dicte alte jurisdictionis pro indiviso cum dicto domino nostro rege, necnon dictam forestam de Ramondenclis cum suis pertinenciis universis ac bassa justitia et exercicio ejusdem ad ipsum monasterium solum et in solidum pertinere et pertinere debere pleno jure, ambo prenominati, videlicet dictus procurator regius, nomine quo supra, pro medietate dicte alte jurisdictionis, et dictus grangerius, nomine quo supra, pro alia medietate ipsius alte jurisdictionis, fecerunt erigere furcas patibularias et justitiaras in loco memorato *de podio* vocato *dels Monges* pro dicta alta jurisdictione, cum locus esset, exercenda. Dictus vero procurator regius dixit et protestatus est quod erectione dictarum furcarum in prejudicium alterius facere non intendebat ymo eas erigere fecit, ut dixit, nomine regio pro dicta medietate dicto alte jurisdictionis, salvo in aliis omnibus jure regio et quolibet alieno; requirentes dictus procurator regius et dictus grangerius, nominibus quibus supra, me Bernardum Tornerii, notarium predictum, quod de predictis reciperem et eis conficerem duo publica instrumenta per alphabetum divisa. Acta fuerunt hec intus dictam forestam de Ramondenclis, in dicto loco *de Podio dels Morgues (sic)*, anno Domini M^oCCC^o tricesimo, domino Philippo rege Francorum regnante, die martis post festum Annuntiationis b. Marie Virginis, intitulata sexta kalendas aprilis in presencia et testimonio fratrum Guillelmi Ruffi, Geraldi Salvati monasterii predicti, Raimundi de Monasterio de Bromio, Jordani Majoris, Guillelmi Barnola de Saxiaco, Arnaldi Vernherio de Ruppeforti, Germani Amelii de Payrano, Petri Catalani de Fouciano, Raimundi Martini de Lavineria, Bernardi Fabri de Brugueria, Petri Boerii de Carcassona et magistri Guillelmi Calveti de Vauro, notarii domini regis, qui requisitus de predictis debuit recipere consimile instrumentum, et mei, Bernardi Tornerii castri

S. Felicis et tocius senescallie Tholosane et Albiensis dicti domini regis publici notarii, qui requisitus hanc cartam de predictis recepi, scripsi et siguo meo solito signavi. (*signet.*)

ORIGINAL : Archives de l'Aude, H, 402. (4 exemplaires dont un en fort mauvais état.)

326

Ramondens, mardi après l'Invention de la Sainte-Croix, 4 mai 1332.

Bernard Faverii de Cantalerio, habitant de Montolieu, a coupé il y a trois ans dans la forêt « arbores quasdam vocatas *vaysshas* loco dicto *prope fabricas*, pro *bridolare* » Le juge de Collo devant lequel il comparait, le condamne, sur sa demande, à une amende de 30 sous tolsas. Notaire : Bernard *Tornerii*. (*signet.*)

Témoins : *fratres Arnaldus de Bosco, Guillelmus Desshalabra, Thomas Fortis, Raimundus Guitardi dicti monasterii, magistri Bernardi Bolaroti notarii, Petri Pauci, Bartholomeus Pauci, Jacobus Caminerii de Saviaco, Bernardus Cabayre, Rogerius Sequini barbitonssor de S. Dyonisio, Petrus Sicredi de Bromio, Petrus Laveti de Ausilione.*

ORIGINAL : Arch. de l'Aude, H, 404.

327

Ramondens, mercredi après l'Invention de la Sainte-Croix, 5 mai 1332.

Amende de 30 sous tolsas infligée par le juge de Prouille à Ramondens à Bernard Cabayre de Saint-Denis qui a enlevé de la forêt des cercles. Notaire : Bernard *Tornerii*. (*signet.*)

Témoins : *fr. [Guillelmus] Desshalabra, Raimundus Guitardi dicti monasterii, magister Bernardi Bolaroti notarii, Petrus Pauci, neri de Saviaco, Rogerius Sequini barbitonssor de S. Dyonisio laveti de Ausillione.*

COPIE : (XVIe siècle) : Arch. de l'Aude, H, 404. (document en fort mauvais état déchiré sur tout un côté.)

328

Ramondens, mercredi après l'Invention de la Sainte-Croix, 5 mai 1332.

Le juge de Prouille à Ramondens condamne à une amende de 30 sous tolsas Sicard Lautardi de Bruguière, habitant de Escoussens, coupable d'avoir coupé à plusieurs reprises dans la forêt « plures arbores vocatas *vaysshas* pro *bastonibus faciendis*. » Notaire : Bernardus *Tornerii*. (*signet.*)

Témoins : *fratres Arnaldus de Bosco, Raimundus Guitardi, Thomas Fortis dicti monasterii Pruliani, magister Bernardi Bolaroti [notarius], [Bartho]lomeus Pauci de Saviaco, Arnaldus Coridii, Bernardus Gabayre, Rogerius Sequini barbitonssor de S. Dyonisio, de Ausilione, Petrus Sicredi de Bromio.*

ORIGINAL : Arch. de l'Aude, H, 404. (incomplète, lacérée sur le côté, avec des taches d'humidité.)

329

Ramondens, mercredi après l'Exaltation de la Sainte-Croix, 18 septembre 1336.

Bernard Misshet, de Saint-Denis, s'engage à payer au monastère une amende de 5 sous tournois, parce que son fils a été surpris taillant des branches de bois vert dans la forêt de Ramondens.

Anno domini M^oCCC^oXXX^o sexto, die mercurii post festum exaltationis Sancte Crucis, Bernardus Mysshet de Sancto [Dyonisio in] grangia de Ramundenchis monasterii Beate Marie de Proliano, coram venerabili

viro domino Arnaldo Helie, giudice dicti loci de Ramundenchis pro dicto monasterio, personaliter constitutus, super eo quod inponebatur Bernardo Mysshel, filio suo, quod hoc anno, quadam die, de sua propria auctoritate talhiaverat ligna virida scilicet branches viridas in foresta dicti loci de Ramundenchis et sibi appropriaverat, absque licentia et concensu alicujus qui potestatem haberet, nolens, sicut dixit, expectare judicium pro premissis, gratis, pro dicto filio suo et tanquam legitimus administrator ipsius, obtulit dicto domino judici se daturum et soluturum dicto monasterio vel suis procuratoribus quinque solidos turonensium de die in die eorum voluntati, subobligatione honorum suorum et sub omni renunciacione juris et facti pariter et cautela, quam oblacionem dictus dominus judex, attenda qualitate delicti, admisit et dictum Bernardum Mysshel, licet absentem, J majori pena sexaginta solidorum tolosanorum, in qua inseiderat, juxta usum et consuetudinem in dicta foresta diutissime observatam et obtentam, absolvit, retenta voluntate domini prioris monasterii predicti. Acta fuerunt hec in dicta grangia II Guillermi de Barossa de Saxiaco, Guillermi Banassias, bajuli de Sancto-Dyonisio, Arnaldi Ade de Villapieta et mei, Bernardi Tornerii, publici notarii castri Sancti-Felicis et tocius senescallie Tholosane et Albiensis domini regis et dicte curie de Ramundenchis pro dicto monasterio Beate Marie de Proliano qui hec scripsi de mandato domini judicis predicti. Hec autem copia fuit abstracta de libro curie predictae de Ramundenchis, vice et mandato magistri Bernardi Tornerii, notarii predicti, qui predicta in libro ejusdem curie, de mandato domini judicis predicti, scripsit, ut in eodem libro continetur, per me Robertum Jaqueti, clericum juratum notarii predicti, et in hanc formam publicam redegii; et obmisi scribere in XII^a linea a principio computanda, sub tali signo II *in presentia et testimonio* et in nona linea a dicto principio computanda, sub tali signo J *pro emenda et satisfactione dicti excessus*. Ego vero, Bernardus Tornerii, publicus notarius antedictus, facta collatione cum originali processu a quo hec sunt assumpta, cum quo conveniunt, hic me subscripsi et signo meo solito signavi. (*signet.*)

ORIGINAL : Arch. de l'Aude, H, 392.

530

Ramondens, mercredi après l'Exaltation de la Sainte-Croix, 18 septembre 1336.

Procès devant le juge de Ramondens de Pierre Thomas de Saint-Denis, charbonnier, qui a frappé jusqu'au sang Guillaume Marthi.

Anno Domini M^oCCC^o tricesimo sexto, die mercurii post festum Exaltationis sancte Crucis, fama plurimorum fide dignorum refferente informacioneque refferente, pervenit ad audienciam curie foreste de Ramundenchis monasterii Beate Marie de Proliano quod Petrus Thome, filius Petri Thome de Sancto Dyonisio, carbonerius, hoc anno, quadam die, suo ausu temerario, maligno spiritu inbutus, Deum pre oculis non habendo, contra Guillermmum Marthi dicti loci de Sancto-Dyonisio, stantem in foresta de Ramundenchis in quadam carboneria situata in dicta foresta, loco dicto *Alzanel*, se irruit malisiose, cum gladio evaginato, cum quo gladio dictum Guillermmum Marthi supra capud percussit magno ietu et vulneravit; ex quo vulnere magna quantitas sanguinis exivit, in magnum prejudicium et dampnum dicti Guillermi Marthi et vituperium et contemptum jurisdictionis curie monasterii predicti. Unde, cum talia, si vera sint, remanere non debeant impunita, curia predicta, ex suo officio, ad inquirendum de predictis veritatem et puniendum dictum Petrum Thome preven-

tum pena debita et condigna, si culpabilis reperiretur, processit ut sequitur. Postque, eadem die mercurii, venerabilis vir dominus Arnaldus Helio. iudex dicte foreste de Ramundenchis pro dicto monasterio, fecit coram se evocare dictum Petrum Thome preventum, et cum idem Petrus esset filius familias, voluit et ordinavit quod dictus Petrus Thome, pater dicti preventi, evocaretur in presenti iudicio, prestaturus auctoritatem dicto prevento filio suo standi in iudicio et se defendendi in hac causa et alias faciendi et exercendi in causa presenti que homo sui juris facere potest et debet. Et ibidem, coram dicto domino iudice, comparuit dictus Petrus Thome, pater dicti preventi, qui eidem prevento Petro Thome filio suo dedit, tribuit et concessit suam auctoritatem paternalem standi in hoc presenti iudicio et se defendendi in hac causa et totum faciendi et exercendi que homo sui juris facere potest et debet. Deinde fuit dicto Petro Thome prevento perlecta dicta prevencio in romancio sigillatim; cui preventioni dictus Petrus Thome preventus, de auctoritate dicti sui patris litem contestando, respondit et dixit et confessus fuit ut in sua deposicione per ipsum alias facta in dicta curia, per modum informacionis continetur, quam sibi peciit hostendi et perlegi. Que deposicio fuit eidem prevento hostensa et perlecta sub hiis verbis :

« Petrus Thome, filius Petri Thome de Sancto Dyonisio, carbonerius, juratus et interrogatus super predictis, dixit quod cum ipse loquens. die jovis proxime preterita, una cum Guillermo Marthi de Sancto Dyonisio ivisset cum suis animalibus pro carbone ad locum vocatum *al javellum*, infra forestam de Ramundenchis, pro ipso carbone portando ad fabricam ferreriam de Ramundenchis monasterii beate Marie de Pruliano et in quadam carboneria den Charras posuisset in saquis suis de dicto carbone, et cum non sufficeret eis ibidem de dicto carbone, pro saumata facienda, iverunt ad aliam carboneriam sitam ibi de prope in dicta foresta, quam fecerat Thomas frater suus; et cum ipse loquens et dictus Guillermus Marthi de carbone qui erat in dicta carboneria quilibet eorum in sacco suo ponerent de dicto carbone, dictus Guillermus Marthi dixit dicto qui loquitur *o tot dia acenes!* et accepit unum rastellum cum quo ipsum qui loquitur percussit supra squinas magnum ictum et ipse loquens accepit quoddam fustum de bayssha parvum, quem projessit contra dictum Guillermum cum quo fusto dictum Guillermum supra muselum percussit ut dixit. Item, Guillermus evaginarat gladium suum et venerat contra ipsum qui loquitur, cum dicto gladio evaginato, ipsum qui loquitur percussit duos ictus et vulneravit. ut dixit, supra capud, et ipse loquens tunc accepit dictum Guillermum cum brachis amplexatum et stringentem et ceidentem ad terram et per quemdam baus (*sic*) se voludavit, ut dixit; et cum surexissent, vidit, ut dixit, dictum Guillermum Marthi vulneratum et sanguinolentum in capite et nescit, ut dixit, si ipse loquens illud fecit, aut si idem Guillermus fecit cum gladio suo quem in manibus suis portabat evaginatam, dum se voludabat; et quod sanguis de capite ipsius qui loquitur distillabat ratione percussionis eidem facte per dictum Guillermum Marthi cum gladio suo, sicut supra dixit; et dixit quod nullus erat presens quando se percusserunt, nisi ipse loquens et dictus Guillermus Marthi; et hiis factis ipse loquens, oneravit animalia sua de dicto carbone et cum dictis animalibus sic oneratis recessit a dicto loco, eundo ad fabricam predictam; et cum esset ante cabanas carboneriorum sitas in dicto loco *dalsanel*, vidit ibi, ut dixit, Petrum Marthi portantem in manu sinistra gladium evaginatam et in falda sua cairals; et cum fuit juxta ipsum, dictus Petrus Marthi maliciose se inruit contra ipsum qui loquitur, ut dixit, dicendo, *a trathor ay me mort mo frayre!* et cum uno cairalli ipsum qui loquitur percussit supra muselum juxta spatulam magnum ictum. et ipse loquens traxit se a parte retro //////////////// ab ictibus Petri Marthi et iterato

projessit iterato alium cairalh; tamen non atinxit, cum, ut dixit, et incontinenti exivit cabanam Petrus Thome, pater ipsius loquentis, et posuit se in medio, portando unum baculum; et credit, ut dixit, quod dictum Petrum Marthi cum dicto baculo percussit supra capud et tunc dum ipse loquens auffugit ab ictibus dicti Petri Marthi. Idem loquens projessit contra dictum Petrum Marthi quendam cairalh et ipsum Petrum percussit, ut dixit, tamen nescit in qua parte sui corporis sed bene certus est, ut dixit, quod ipsum percussit, et ignorat, sicut dixit, si excussit sanguinem ab eodem neene. Interrogatus si vidit dictum Petrum Marthi in aliqua parte sui corporis sanguinolentum, dixit quod non. Interrogatus si ipse loquens evaginavit gladium contra dictos Guillermmum et Petrum Marthi vel alterum eorumdem dixit quod non; sed bene portabat gladium evaginatum quando habebat bucam cum dicto Petro Marthi cum quo sizerat unam virgam de fau ut dixit. Interrogatus de personis que hoc videre potuerint, dixit de se et prenominitis Johanne, filio Petri Auriolli, et uxore den Vidales et quibusdam aliis pueris. //////////////// »

Qua depositione eidem prevento sic lecta, dictus preventus dixit et confessus fuit ut in ea continetur et in eadem dixit se velle stare. Cetera in dicta preventionione contenta negavit fore et dicta preventa fieri non debere. Postque juravit ad sancta Dei III^{or} evangelia de calumpnia et de veritate dicenda, post quod juramentum perstitit in responsum et confessatum per ipsum superius. Et ibidem pro jure curie contra dictum preventum fuerunt nominati in testimonio Guillerms Marthi, Petrus Marthi, Petrus Thome, senior, Bernarda, uxor Guillermi Vidalis, et Johannes Auriolli filius Petri Auriolli carbonerii, de quibus incontinenti fuit predictus Guillerms Marthi, qui in presentia dicti preventi juravit ad sancta Dei III^{or} evangelia super predictis in dicta preventionione contenta dicere veritatem et per consequens dictus preventus dixit se nolle aliquem deffendere propediem sed causam presentem peccit publicam, volens, sicut dixit, quod testimonii superius nominati et per modum informacionis auditi, habeant tantam efficaciam et virtutem quantam haberent si essent in hanc causam producti et in presentia ipsius preventi jurassent et tunc presens causa et testimonii predicti et eorum dicta fuerint ad requisitionem dicti preventi publicati et pro publicatis habiti. Qua publicatione facta, dictus preventus nichil objessit sed in causa presenti renunciavit et conclusit et bone misericordie dicti domini judicis super predictis se submisit. Deinde dictus preventus nolens, sicut dixit, expectare judicium pro predictis, gratis obtulit dicto domino judici se daturum et soluturum dicto monasterio vel suis procuratoribus, pro satisfacione et emenda dicti excessus, triginta solidos turonensium de die in diem voluntati ipsorum procuratorum, supplicans dicto domino judici ut ipsum preventum ad dictam oblationem recipere dignaretur. Quam oblationem dictus dominus judex, attenta qualitate dicti delicti, admisit, et dictum preventum a majori pena si quam incurrebat erga jurisdictionem dicti monasterii in dicta preventionione absolvit, retenta voluntate domini prioris monasterii predicti. Pro quibus XXX solidis turonensium dicto monasterio exsolvendis, dictus Petrus Thome, pater dicti preventi, fidejussit et se et bona sua, presentia et futura, dicto monasterio pro hiis //////////////// obligavit, me notario infrascripto pro dicto monasterio stipulante. Acta fuerunt hec in dicta curia de Ramundenchis, anno et die prescriptis, in presentia et testimonio Guillermi de Barossa de Saxiaco, Guillermi Bonassias, bajuli Sancti Dyonisii, Arnaldi de Villapicta, Guillermi Latas, donati predicti monasterii, et mei, Bernardi Tornerii, publici notarii castri Sancti-Felicis et tocius senescallie Tholosane et Albiensis domini nostri Francorum regis et dicte curie de Ramundenchis pro dicto monasterio Beate Marie de Proliano, qui hec scripsi de mandato domini judicis

predicti. Hee autem copia fuit abstracta de libro curie predictae de Ramundenchis, vice et mandato magistri Bernardi Tornerii notarii predicti, qui predicta in libro ejusdem curie, de mandato domini judicis predicti, scripsit, ut in eodem libro continetur, per me Robertum Jaqueti, clericum juratum notarii predicti, et in hanc formam publicam scripta; et suprascripti in prima linea *fidedignorum* et in vicesima octava *suo* et obmisi scribere in XXXII^a linea sub tali signo *H cum dicto gladio evaginato et a principio computandis*. Ego vero, Bernardus Tornerii, publicus notarius antedictus, facta collatione de predictis cum originali processu, a quo fuerunt abstracta, cum quo conveniunt, hic me subscripsi et signo meo solito signavi. (*signet.*)

ORIGINAL: Arch. de l'Aude, H, 404.

331

Ramondens, mercredi après l'Exaltation de la Sainte-Croix, 18 septembre 1336.

Guillaume Aligre de Saint-Denis comparait devant Arnaud Helie, juge de la forêt de Ramondens au nom de Prouille, il reconnaît avoir taillé sans permission *vaysshas virides*, au lieu dit *a veninis*; il promet pour cela de payer une amende de 60 sous tolsas. Notaire : Bernard *Tornerii*.

Témoins : *Guillelmus de Barossa de Saxiaco, Guillelmus Bonassias bajulus de S. Dyonsio, Guillelmus Latas donatus dicti monasterii, Arnaldus Ade de Villapieta.*

332

1336 (*date incomplète.*)

Jean Regine vend pour un an, de la Saint-Jean-Baptiste 1336 à la Saint-Jean-Baptiste 1337, ses droits sur la Caunette qu'il a achetés au roi de France.

Anno dominice Incarnacionis millesimo tricentesimo, tricesimo sexto, domino Philippo Dei gracia rege Francorum regnante..... presentis publici instrumenti serie pateat universis, tam presentibus quam futuris, quod, cum ego, Johannes Regine..... [pre]senti in vesperis Beati Johannis Bapliste, nunc proxime preteriti vendidissem religioso viro fratri Guillermo de Yssalabra, grangerio de R[amundenchis Beate] Marie de Pruliano, et monasterio ejusdem loci simpliciter et de plano, sine instrumento, videlicet omnes redditus et proventus ac jura que et..... in mineriis sitis ad Caunetam, quos ego arrendaveram et proventus eorundem minorum emeram a domino nostro Francorum rege seu[ejus] curialibus..... instrumento recepto per manus magistri Johannis de Jarra, notarii regii Carcassone, dicitur contineri, et nondum dictam vend[itionem]..... fecissem eum publico instrumento, prout facere debebam, nunc vero sponte et certa sciencia pro me et meis, non utique circ[um]ventus in] aliquo..... deceptus nec ad hec inductus ulla vi, dolo, metu aut suggestione vel fraudis machinatione vel sermonum blandiciis persone alicujus, set mea propria, gratuita atque spontanea voluntate, visa in hoc, cognita et pensata utilitate mea et meorum manifestissime promoveri bona fide, remota inde omni fraudis caligine..... notario et testibus infrascriptis ad hoc specialiter convocatis, cum testimonio hujus presentis publici instrumenti firmiter valituri, vendo et per modum vendicionis trado et concedo vobis, venerabili et religioso viro fratri Guillermo de Yssalabra, grangerio de Ramundenchis Beate Marie de Pruliano, et dicto monasterio absentem et tibi, notario publico infrascripto, tanquam persone

publice, pro dicto monasterio absenti stipulanti sollempniter et recipienti, et vestris et suis videlicet omnia jura, actiones reales et personales, mixtas, utiles et directas et omnia omnino jura alia michi et meis competentia seu competitura in posterum, que et quas ego habeo et habebam seu habere poteram et debebam in mineris de Cauneta, que et quas emeram a domino nostro Francorum rege seu ejus curialibus, cum instrumento recepto per manum magistri Johannis de Jarra, notarii regii Careassone; quod quidem instrumentum vobis et dicto monasterio reddere promito de die in diem, ad vestrum et dicti monasterii mandatum sive missionem vestri et dicti monasterii, in signum dicte vendicionis in omnibus et per omnia vobis et dicto monasterio et tibi notario, nomine quo supra, dicta jura vendo, prout ego a dicto domino nostro rege seu ejus curialibus emeram et prout in dicto instrumento plenius ac lacius continetur. Et hoc pro precio in universo viginti unius librarum turonen. honorum, quas ego a vobis et a dicto monasterio pro hac presenti venditione habui et recepi, de quibus me a vobis et a dicto monasterio et a te notario, quo supra nomine, teneo perpetuum pariter et contentum, renunciando inde omni exceptioni peccunie predictae non numerate, non habite et etiam non recepte, et doli mali et in factum. Hanc autem vendicionem et concessionem dictorum mineriarum et jurium eorundem vobis et dicto monasterio tunc feci et adhuc facio pro premissis de proximo preterito festo Sancti Johannis Baptiste usque ad festum Sancti Johannis Baptiste nunc proxime venturum. Cedo quoque vobis et vestris et dicto monasterio et suis et tibi notario, quo supra nomine, et in vos et vestros et dictum monasterium et suos irrevocabiler transfero usque ad dictum festum actiones omnes reales et personales, precoriarum et civiles, mixtas, utiles et directas et omnia omnino jura alia que et quas ego habebam et habere poteram et debebam in dictis mineris usque ad dictum festum; nam in hiis vos et dictum monasterium veros dominos et speciales procuratores ut in rem vestram propriam et suam facio et constituo meque de dictis mineris et juribus eorundem exuo et totaliter demudo et vos et dictum monasterium et te, notarium, pro eodem, investio pleno jure cum hoc publico instrumento firmiter valituro usque ad dictum festum. Et si forte nunc magis valent aut in futurum usque ad dictum festum plus valebunt, totam illam plus valentiam cum plena et irrevocabili donatione, que dicitur inter vivos, vobis et dicto monasterio, absentibus, et tibi notario, quo supra nomine, gratis dono et concedo. solvo, libere diffinio in perpetuum et aquito ad habendum et tenendum toto tempore supradicto, promittens quirenciam semper a me et ab universis personis convenientibus quoquomodo usque ad dictum festum. Volens preterea quod, si lis aut questio de premissis vobis et dicto monasterio eveniebat, quod ego incontinenti ad primam vestri et dicti monasterii monitionem, illam questionem meis propriis sumptibus assumam et usque ad definitive sententiam ducam; et si in ea succumbam, vobis et dicto monasterio dictum precium et magis valentiam dictorum mineriarum usque ad dictum festum reddam. Et si aliquod dampnum vos aut dictum monasterium pro premissis passi fueritis, totum illud dampnum et gravamen quod passi eritis, ratione retardationis petre ferralis aut alias ullo modo vobis et dicto monasterio reddam et integraliter emendabo; et ad predicta complenda volo et expresse concedo quod vos et dictum monasterium possitis me et meos compellere et arcere per curiam de Ramundenchis aut de Fanojove, per unam ex ipsis vel per omnes simul, ad vestram electionem, et hoc per honorum meorum, mobilium et immobilium, pignorum captionem, venditionem et distractionem incontinenti, ad inquantum et per appositionem dominorum servientium curiam de Ramundenchis aut de Fanojovis, per unum ex ipsis vel per omnes simul, tam diu existendo in garnisonem in et super omnibus bonis

meis ad vadia consueta, vendendo et distrahendo de dictis bonis donec vobis et dicto monasterio fuerit plenarie satisfactum in dicto precio aut dampno et expensis, pro quibus omnibus supradictis obligo vobis et dicto monasterio et tibi notario, quo supra nomine, me et omnia ubique bona mea. Et ita tenere, servare, attendere et complere omnia supradicta et nunquam in aliquo contravenire ad sancta Dei quatuor Evangelia, a me super hoc manualiter tacta, sponte juro, renuncians super hoc scienter et consulte, sub virtute et efficacia a me prestiti juramenti juri dicenti vendicionem deceptam ultra dimidiam justii precii posse venditorem rescindere aut justii precii supplementum et legi dicenti donacionem factam ex causa ingratitude revocandam, omni que alii juri, canonico et civili, quo vel quibus aliquo modo possem contravenire. Volens preterea quod hoc presens publicum instrumentum et omnia in eodem contenta possint declarari, scribi, fieri et refici semel, secundo et pluries, tocies quociens per vos aut dictum monasterium notarius infrascriptus fuerit requisitus, ad sapientis vel sapientum noticiam //////////////// facti in aliquo non mutata. Acta fuerunt hec in dicta grangia, in presencia et testimonio religiosi viri fratris Petri Mazeti, Arnaldi Ade de Villapicta, Andree Sira de Sancto Martino-Veteri, Durandi Gervasii de Saxiaco, et mei, Bernardi Guitardi, auctoritate regia publici notarii, qui requisitus hoc instrumentum recepi, scripsi et signavi. (*signet.*)

ORIGINAL : Arch. de l'Aude, H, 404.

533

Ramondens, 28 janvier 1339.

Nomination d'un notaire pour l'exercice du *merum imperium* à Ramondens.

Anno dominice Incarnationis millesimo trecentesimo tricesimo nono, domino Philippo Dei gracia Francorum rege regnante, videlicet die vicesima octava mensis januarii, noverint universi, presentes pariter et futuri, quod existens et personaliter constitutus in aula grangie nemoris seu foreste de Ramundenchis monasterii Beate Marie de Proliano frater Ramundus Barravi, syndicus et procurator dicti monasterii, fidem de dicto suo syndicatu et procuracione faciens per quoddam in prima facie publicum instrumentum, sumptum et receptum, ut in eadem prima facie legebatur, per magistrum Bernardum Tornerii, publicum Sancti-Felicis notarium, quod incipit in secunda linea *lo sane* et finit in eadem *de Bra*, in penultima linea incipit *et et finit* in eadem *antedictus*, in presencia mei notarii et testium infrascriptorum ad hoc specialiter vocatorum et roguatorum, idem frater Ramundus Barravi, ut syndicus et procurator dicti monasterii, attendens et considerans quod dictum monasterium habebat et, retroactis temporibus, ut dixit, habuerat medietatem alte jurisdictionis scilicet meri imperii pro indiviso cum domino nostro Francorum rege in tota foresta de Ramundenchis et ejus pertinentiis monasterii predicti, in qua quidem foresta et loco plures cause ad ipsum merum imperium pertinentes emergunt et de die in diem emergere possunt, confidens, ut dixit, de legualitate et industria discreti viri magistri Guillermi Martini de Mansso-Sanctarum-Puellarum, notarii regii, ibidem presentis, notariam pertinentem pro indiviso dicto monasterio, pro dicto mero imperio solum et dumtaxat, eidem magistro Guillermo, ut syndicus et procurator dicti monasterii, dedit et concessit hinc ad proximo veniens festum Beati Johannis Bapliste et quamdiu prioris dicti monasterii placuerit voluntati, cum litteris in pargameno scriptis, suo sigillo in pendentibus sigillatis, quarum tenor inferius est insertus, recepto prius

a dicto notario juramento, modo et forma in ipsis litteris comprehensis, foresta tamen et loco de Ramundinchis predictis cum omnibus suis pertinentiis et omnimoda bassa jurisdictione et exercicio ejusdem ad jus et proprietatem dicti monasterii penitus integre remanentibus et omnino. Et ibidem dictus magister Guillelmus Martini, notarius predictus, dictam notariam, modis et formis in dictis litteris comprehensis, gratis recepit et acceptavit juramentumque fidelitatis dicto syndico et procuratori, nomine dicti monasterii recipienti, prestitit sub modo et forma in predictis litteris expressatis.

Tenor vero litterarum per quas dictus magister Guillelmus Martini per dictum syndicum et procuratorem monasterii predicti factus et creatus fuit notarius, de quibus supra facta est mencio, sequitur et est talis :

« Noverint universi quod ego, frater Ramundus Barravi, syndicus et procurator monasterii Beate Marie de Pruliano, attendens dictum monasterium habere et habuisse, temporibus retroactis, medietatem alte jurisdictionis scilicet meri imperii pro indiviso cum domino nostro rege in tota foresta de Ramundenchis et in ejus pertinentiis predicti monasterii, in quo quidem loco plures cause ad ipsum merum imperium pertinentes emergunt, ideirco confidentes de legalitate et industria discreti viri magistri Guillelmi Martini de Mansso Sanctarum Puellarum, notarii regii, notariam pertinentem dicto monasterio quoad medietatem pro indiviso pro dicto mero imperio vobis concedimus per presentes, per vos tenendam et gubernandam, nomine dicti monasterii, exercendo omnia et singula que ad officium dicte notarie noscuntur pertinere, hinc ad proxime veniens festum beati Johannis Bapliste, quamdiu prioris dicti monasterii placuerit voluntati, habito a vobis juramento quod vos eritis fidelis et legalis dicto monasterio et tenebitis secreta dicti meri imperii pertinentia, ut predicatur, prefato monasterio pro medietate pro indiviso cum dicto domino rege, et alia excerebitis que solum et dumtaxat ad officium ipsius notarie pertinent et pertinere debent, foresta tamen dicti loci de Ramundenchis cum omnibus suis pertinentiis, territorio, et omnimoda bassa jurisdictione et exercicio ejusdem remanentibus ad jus et proprietatem monasterii predicti.

Et ibidem ego, magister Guillelmus Martini, notarius predictus, recipiens a vobis, fratre Ramundo syndico predicto, notariam predictam sub formis et modis supradictis, promitto et juro ad sancta Dei quatuor Evangelia me esse fidelem et legualem dicto monasterio et tenere secreta dicte curie dicti meri imperii pro indiviso pertinentia. ut predicatur monasterio predicto et alias exercere nomine dicti monasterii omnia universa et singula que ad officium dicte notarie noscuntur pertinere. In quorum testimonium nos frater Ramundus Barravi, syndicus et procurator predictus, presentes litteras fieri fecimus sigillo nostro proprio in pendentibus sigillatas, die vicesima octava januarii, anno Domini millesimo tricentesimo tricesimo nono. »

Acta fuerunt hec anno et die et loco predictis in presencia et testimonio Guillelmi Barossa de Saxiacho mercatoris, Johannis Fabri servientis regii montanearum de Altopullo, Bernardi Narnauda de Massiavis, dioecesis Mirapiscensis, fratris Arnaldi Adzam, fratris Bernardi Guarda donatorum dicti monasterii, Ramundi de Bromio servientis grangie de Ramundenchis, et mei Bertholomei Calveti, publici de Sancto Dionisio auctoritate regia et imperiali notarii, qui hoc instrumentum sive cartam, requisitus et roguatus, recepi, scripsi et signo meo consueto signavi. (*signet.*)

XVII. APPENDICES

Les chevaliers de Fanjeaux s'engagent à observer et à faire observer la paix qui a été conclue à Paris entre Louis IX, roi de France, et Raymond VII, comte de Toulouse et marquis de Provence.

Noverint universi quod nos, milites de Fanojovis, videlicet ego Isarnus Bernardi, et ego Petrus de Sancto Michaeli, et ego Ugo de Duroforti, et ego Bernardus Ugonis de Festa, et ego Galardus de Vilaro, et ego Amelius de Morterio, et ego Raimundus Rogerii de Orsancio, et ego Petrus Rogerii Picarela, et ego Bernardus de Bellomonte, et ego Bernardus de Torrelis, et ego Bernardus de Riuterio, et ego Guillelmus Assaliti, et ego Raimundus Garsias, et ego Poncius de Monte Lanro, et ego Guillelmus Raimundi de Sculenes, et ego Petrus Guillelmus de Sculenes, et ego Galardus de Festa, nos omnes et singuli, de voluntate et mandato speciali domini nostri R., Dei gratia comitis Tolosani. marchionis Provincie. promittimus domino Ludovico, Dei gratia regi Francie, et tactis sacrosanctis ev[angelii] manibus propriis juramus quod, si comes Tolose vel alius nobiscum habuerit consilium de pace facta Parisius, consillemus eis quod eam servant et nos servabimus eam quantum ad nos pertinet, [pro] posse nostro et dabimus operam efficacem quod comes Tolose servet eam, et si comes Tolose veniret contra. adhibebimus ecclesie et domino regi Francie contra ipsum, nisi infra xl dies postquam monitus fuerit, hec emendaverit vel juri steterit coram ecclesia de hiis que ad ecclesiam pertinent, et juri coram domino rege Francie de hiis que ad dominum regem pertinent. Promittimus etiam et juramus quod nos juvabimus ecclesiam contra hereticos credentes, receptatores hereticorum et omnes alios qui ecclesie contrarii existent, occasione heresis vel contemptus excommunicationis in terra ista facte; et dominum regem Francie juvabimus contra omnes. Juramus etiam quod eis faciemus vivam guerram donec ad mandatum ecclesie et domini regis Francie revertantur. Et si comes Tolose moveret guerram domino regi Francie vel heredibus ejusdem. quod absit, adhereremus domino regi Francie et heredibus ejus contra eundem comitem Tolosanum. In ejus rei testimonium, nos predicti milites, videlicet ego Isarnus Bernardi, et P. de Sancto Michaeli, et Bernardus Ugonis de Festa, et Ugo de Duroforti presentes litteras sigillorum nostrorum munimine duximus roborandas. Actum est anno Domini M^oCC^oXL^oII^o, mense marci.

ORIGINAL : Arch. Nat. J, 305, 19. (Jadis scellé de quatre sceaux dont l'un, celui de Hugues de Durfort, a été de nouveau, à une époque très récente, suspendu à l'acte.)

LE MONASTÈRE DE PROUILLE. — T. II.

535 539

mars 1294.

Interdiction aux gens de Limoux de former entre eux une confrérie.

Anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo quarto, domino Philippo rege Francorum regnante, pridie kalendas aprilis. Noverint universi quod frater Guilelmus Johannis, procurator monasterii Beatae Mariae de Prolano, praesentavit Arnaldo de Alanhano, bajulo de Limoso pro domino rege, duas literas patentes, unam domini Petri Effredi, militis, castellani Montis Regalis, et aliam domini Simonis Briseteste, militis, domini regis senescalli Carcassonnensis et Bitterris, sigillatas sigillis dominorum predictorum, ut prima facie apparebat, quarum tenores tales sunt :

536

Pierre Effredi, châtelain de Montréal, transmet les lettres suivantes à Arnaud d'Alaigne, baile de Limoux, ou à son lieutenant.

« *Petrus Effredi, miles, castellanus Montis Regalis, directo (sic) suo Arnaldo de Alanhano, bajulo de Limoso pro domino rege, vel ejus locumtenenti salutem et dilectionem sinceram.* Noveritis nos literas quasdam patentes a nobili viro domino Simone Brisetesta, milite, domini regis senescallo Carcassonnae et Bitterris, recepisse sub his verbis :

537

Montréal, 30 mars 1294.

Simon Briseteste, sénéchal de Carcassonne, munde au châtelain de Montréal de citer certains citoyens de Limoux devant la cour du sénéchal de Carcassonne pour y entendre les ordres du roi au sujet de la Confrérie.

« *Simon Briseteste, miles domini regis, senescallus Carcassonnae et Bitterris, nobili viro domino Petro Effredi, militi, castellano Montis Regalis domini regis, salutem et dilectionem, ex^a (pour et cetera ?), quas vobis praecipimus exhiberi; quarum igitur auctoritate vobis mandamus quatinus citetis peremptorie omnes et singulos homines de Limos, quos later praesentium vobis duxerit nominandos, ut die veneris in literis domini senescalli contenta, per se vel procuratores suos legitime constitutos, apud Carcassonam compareant coram domino senescallo praedicto, super confratria de qua fit mentio in dictis literis domini senescalli, audituri ordinationem curiae domini regis et praeceptum, et alias facturi prout in ipsis literis videbitis contineri. Datum apud Montem Regalem, tertio kalendas aprilis, anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo quarto. — Reddite literas.*

538

Carcassonne, 30 mars 1294.

Simon Briseteste, sénéchal de Carcassonne, transmet au châtelain de Montréal la lettre ci-dessous du roi Philippe IV, et il convoque pour le vendredi suivant à Carcassonne les membres de la Confrérie de Limoux, pour leur donner connaissance des ordres du roi.

« *Simon Briseteste, miles, domini regis senescallus Carcassonnae et Bitterris, nobili viro domino Petro Ef-*

fredi, militi, castellano Montis Regalis domini regis, vel ejus locumtenenti salutem et dilectionem. Nuper de novo literas domini regis nostri recepimus sub hac forma :

539

Fontainebleau, 11 juillet 1293.

Philippe IV ordonne la dissolution de la Confrérie instituée à Limoux.

« *Philippus, Dei gratia Francorum rex, senescallo Carcassonensi vel ejus locumtenensi salutem. Mandamus vobis quatinus, si apud villam de Limoso confratriam vel aliam inhabitam¹ aut illicitam conjurationem factam fuisse inveneritis, sicut datur nobis intelligi, eam tolli et amoveri penitus faciatis, illos etiam quos in hoc deliquisse inveneritis, prout ad vos pertinere noveritis, punientes juxta ordinationem in nostra curia olim factam, [qua]m inter alias vobis misimus. contrasigillo nostro clauso ; quam² in vestra senescallia praecepimus observari. Datum apud Fontemleaudi³ die sabbati post octabas apostolorum Petri et Pauli. »*

« *Cum igitur super dicta confratria dudum fuerit quaestio coram nobis, et nos expresse inhibuerimus hominibus de Limoso, qui in dicta confratria dicebantur ad invicem colligati, quorum nomina in quadam cedula quam vobis mitimus, videbitis contineri. ne, quaestione pendente hujusmodi, dicta confratria, quia poterat esse latens occasio moliendi, interim nterentur, et, sicut intelleximus, nostra inhibitione contem[p]ta, dicta confratria usi fuerint et milites admiserint ad eandem, ideo vobis mandamus quatinus ex parte nostra citetis omnes contentos in cedula supradicta, ut die veneris proxima per se vel per procuratores suos legitime constitutos, apud Carcassonam compareant coram nobis, super dicta confratria audituri ordinationem nostrae curiae et praeceptum, et emendaturi transgressionem illicitam inhibitionis nostrae, quam utendo dicta confratria temere⁴ fecisse dicuntur⁵. Datum Carcassonae, tertio kalendas aprilis, anno Domini millesimo ducentesimo nonagesimo quarto. — Reddite literas. »*

Hujus presentationis literarum sunt testes : frater Guillelmus Gauberti, de ordine fratrum Praedicatorum, Guillelmus de Campolibero, clericus, Arnaldus de Alanhano junior de Limoso, et Arnaldus Raymundi, clericus de Malveriiis, et magister Guillelmus de Flaciano, notarius publicus de Limoso, qui hoc recepit, morte tamen praeventus in formam publicam non redegit. Post ejus decessum, ego Johannes de Avenariis de Quilhano, notarius publicus, hanc cartam a nota inserta prothocollo sive interprothocollo dicti quondam notarii, vice et nomine magistri Guillelmi Brugayrolli, notarii publici de Limoso domini regis, substituti ab eodem quondam notario, auctoritate judiciaria, fideliter sumpsit, scripsi, nihil addito vel remoto, quod sensum mutet vel viciet intellectum, anno Domini millesimo trecentesimo decimo octavo, die lunae ante festum Vincula sancti Petri. Ego idem Guillelmus Brugayrolli, notarius praedictus, subscribo hoc et signo. (*signet*).

COPIE : Bibl. Nat. fonds Doat t. 58, f° 463 « Extrait et collationé sur une copie originale en parchemin trouvée aux archives de l'abbaye de filles de saint Dominique, à Prouille. »

1. Sans doute pour *inhibitam*. — 2. Le ms. porte *quas*. — 3. Ms : *Fat in Leon*. — 4. Ms : *tenere*. — 5. Ms : *dicitur*.

Philippe IV confirme la fondation d'un monastère de 20 sœurs de Prouille à Ayrosville, qu'a faite par son testament Honors de Marcafalba.

Philippus et cetera. Notum facimus universis presentibus et futuris quod, cum defuncta Honors de Marcafalba in ultima sua voluntate ordinaverit, fondarique et construi mandaverit unum monasterium in loco suo de Ayrosvilla, in quo quidem monasterio poni voluit et statuit viginti moniales seu sorores de Prulhano, ordinis Beati Dominici, ibidem Altissimo perpetuo servituras, pro ejus monasterii dotatione et sustentatione monialium predictarum, dictum locum de Ayrosvilla cum omnibus suis pertinenciis, necnon omnes redditus et proventus quos habebat et qui ad eam pertinebant in locis de Coronsaco, de Claromonte, de Revigano, de Espanesto et pertinenciis eorundem, sub certis condicionibus infrascriptis, legavit, prout hoc in ipsius testamento plenius contineri vidimus in hec verba :

« Item, testatrix, predicta voluit, statuit et ordinavit quod in loco de Ayrosvilla fiat monasterium dominarum de Prulhano ad expensas ipsarum dominarum, et quod in dicto monasterio ponentur viginti moniales ibidem perpetuo remanentes et Domino famulantes, de quibus decem sint de genere dicte testatricis et de genere Poncii de Prinhaco olim filii sui, ex parte patris ipsius Poncii ; pro quo monasterio ibidem faciendo et pro alimantandis dominabus seu monialibus predictis imperpetuum, dicta domina legavit eisdem dominabus et monialibus omnes redditus et proventus quos dicta domina habet apud Ayrosvillam, Coronsacum, Claromontem, Reviganum, Espanestum et in pertinenciis locorum predictorum, et totum hoc quod pertinebat vel pertinere poterat ad dictum locum de Ayrosvilla, prout dominus Aldricus de Prinhaco illud habebat et possidebat et Poncius ejus filius, tempore quo vivebant. Ita tamen et sub tali condicione legavit predicta dominabus predictis, si a priore majori de Prulhano, qui nunc est vel pro tempore fuerit, amortizatio, afranquimentum seu licentia, libertas sive auctoritas faciendi ibidem dictum monasterium a domino nostro rege Francorum, qui nunc est vel fuerit pro tempore, impetrata fuerit seu optenta, et de ejus concessione, auctoritate et licentia per patentes dicti domini nostri regis litteras heredi suo infrascripto fuerit facta fides ; alias autem vel ante dictam amortizationem seu afranquimentum per dictum priorem vel alium ejus nomine impetratum, et fidem factam de hoc dicto heredi, predictus prior seu dicte domine vel alius pro eis possessionem dictorum locorum seu rerum non possint accipere, nec sibi in eisdem jus aliquod vendicare, nec heres suus predicta loca et redditus eisdem tradere teneatur. Immo voluit quod interim, donec predicta amortizatio fuerit impetrata, heres suus predictus predicta teneat et possideat pacifice et quiete, et fructus suos interim faciat, et ut verus dominus in omnibus interim habeatur. Impetrata autem amortizatione predicta et eidem heredi, ut superius dictum est, facta fide, teneatur dictus heres loca predicta et res ac redditus libere tradere dominabus predictis seu priori predicto de Prulhano, ad construendum ibidem monasterium predictum. »

nobisque per dictum priorem de Prulhano, dictarum sororum nomine, fuerit supplicatum ut dicte testatricis ordinationi premisse consentire velimus et eam approbare, nos, zelo Domini cultus quem ex hoc conspicimus ampliandum, predictae testatricis ordinationem predictam laudabilem in omnibus approbantes, volumus et ob nostre ac inclite recordationis Johanne, quondam regine Francie et Navarre,

consortis nostre carissime, animarum remedium et salutem, mediantibus mille octingentis libris turonensium, inde, dietarum sororum nomine, ultro pro financia nobis oblatis et integre persolutis, ipsis sororibus, pro se et suis successoribus, de gratia concedimus speciali quod ipse in dicto loco de Ayrosvilla dictum monasterium, sicut predicatur, construere, ipsumque locum cum dicto monasterio et ipsius loci pertinentiis omnibus ac aliis locis et reddibus premissis, qui et ut in dicti testamenti prescripta clausula continentur, libere valeant in perpetuum retinere, absque coactione vendendi vel extra manum suam ponendi seu prestandi nobis aut successoribus [nostris] aliquam aliam financiam pro eisdem. Quod ut perpetuo stabile perseveret, nostrum presentibus litteris fecimus apponi sigillum, salvo in aliis jure nostro et quolibet in omnibus alieno. Actum Parisius anno Domini millesimo trecentesimo quarto decimo, mense augusti.

Per dominum regem : Guido.

Collatio fit.

COPIE : Arch. Nat. JJ, 50, f° 28 v°, n° 40.

541

N.-D. du Lys, mars 1320.

Philippe V prend le monastère de Prouille sous sa sauvegarde.

Philippus, Dei gracia Francie et Navarre rex. Notum facimus universis, tam presentibus quam futuris, quod nos attendentes ut, quanto dilecte nobis in Christo religiose mulieres priorissa et conventus monasterii de Prulhano, ordinis fratrum Predicatorum, majori tranquillitate gaudebunt et pace, tanto liberiori poterunt animo debitum et continuum reddere Domino famulatum¹, hiis in consideracionem deductis salubrem, ipsas et earum monasterium necnon administratores, servitores, homines et familiam earundem cum possessionibus, terris, redditibus et aliis bonis et rebus suis quibuslibet, in nostra protectione regia recipimus et gardia speciali, dantes tenore presencium in mandatis Tholose ac Carcassone senescallis, ceterisque senescallis, vigeriis, baillivis, prepositis, servientibus, officariis et ministris nostris regni que nostri justiciariis quatinus predictas priorissam et sorores in suis dietis monasterio, justis possessionibus, libertatibus, franchisiis, juribus et saisinis, sub nostris protectione et gardia speciali predictis manteneant et conservent, necnon ab injuriis, violenciis, oppressionibus, gravaminibus, vi armorum, quorumcunque potencia et novitatibus indebitis quibuscumque defendant faciantque defendi nec permittant contra ipsas, in contemptu[m] dicte nostre gardie, aliquid attemptari seu eciam innovari, sed attemptata seu innovata, si que sint, ad statum pristinum et debitum indilate reduceant faciantque reduci. Quod ut ratum et stabile permaneat in futurum, presentibus litteris nostrum fecimus apponi sigillum, salvo jure in omnibus alieno. Datum in abbacia regali Beate Marie de Lilio juxta Meledunum, anno Domini millesimo trecentesimo vicesimo, mense marcii.

Per dominum regem : Barr.

COPIE : Arch. Nat. JJ, 60, fol. 22, n° 49.

1. Le texte porte *facultatum*, ce qui est évidemment une erreur du scribe.

9 avril 1326.

542

Testament de Roger d'Anduze.

Anno Nativitatis Christi millesimo trecentesimo viceesimo sexto, domino Karolo, rege Francorum et Navarre regnante, nona die aprilis, universis et singulis, tam presentibus quam futuris, clareat evidenter, quod, quia sacra scriptura dicit : *nemo est qui semper vivat, ut qui hujus rei habeat fiduciam*, et quia Job dicit : *nescio quamdiu subsistam et si post modicum tollat me factor meus*, et quoniam ea que sunt salutis anime, debent pre aliis ordinari, idcirco ego Rogerius de Andutia, domicellus, filius quondam nobilis viri domini Beraudi de Andusia, dominus in parte castri de Sallela, volens, desiderans et intendens animam meam ponere in celestibus regnis, ut in ipsis constituta omnipotenti Deo sueque Matri piissime deservire valeat, cui servire nihil aliud est quam regnare, dum, Domino presta[n]te, plena et integra fruor memoria, ne de bonis meis sive rebus inter propinquos meos questio fiat sive oriatur, testamentum meum et ultimam voluntatem divisionemque seu ordinationem omnium bonorum et jurium meorum facio, quod seu quam, sicut hic scriptum seu scripta reperietur, volo et mando perpetuo teneri et inviolabiliter observari, nisi forte adhuc plus vivens, aliud fecero testamentum vel mutare voluero seu etiam ordinare, crescendo scilicet vel minuendo cum testamento vel codicillis.

Primo igitur reddo et offero me ipsum corpore et spiritu Domino Deo et Beate Marie Virgini, Matri ejus, eligens in sepulturam, si me mori contingerit in diocesi Narbonensi, in cimiterio domus fratrum Predicatorum Narbone, et volo sepeliri cum domino avo meo; si vero me mori contingerit in diocesi Tholosana, eligo in ea sepulturam in cimiterio domus fratrum Predicatorum Tholose, et ibi sepeliri volo cum domino patre meo, et accipio¹ pro anima mea salvanda et in remissionem peccatorum meorum, de bonis meis mille libras turonenses bone et fortis monete; de quibus quidem mille libris turonensibus facio legata que sequuntur : lego videlicet mense ecclesie Beate Marie de Salella viginti solidos turonenses.

Item, lego vicario diete ecclesie de Salella viginti solidos turonenses.

Item, lego monacho in dicta ecclesia existenti decem solidos turonenses.

Item, lego clerico in dicta ecclesia servienti quinque solidos turonenses.

Item, volo et mando ac districte precipio quod quinque altaribus, que sunt infra dietam ecclesiam Beate Marie de Sallela emantur quinque palia meo signo signata, videlicet cuilibet altari unum, juxta et secundum decentiam cujuslibet eorumdem et facultatem, ad cognitionem gadiatorum meorum infrascriptorum, que quidem palia lego altaribus supradictis.

Item, lego operi diete ecclesie de Sallela decem solidos turonenses.

Item, lego hospitali pauperum dieti castri de Sallela viginti solidos turonenses.

Item, lego pannis pauperum dieti loci de Salella decem solidos turonenses.

Item, lego luminarie ecclesie Beati Martini de Aquis-vivis site in territorio dieti castri de Sallela, decem solidos turonenses.

1. Sans doute pour *excipio*.

Item, lego luminarie ecclesie Beati Quirici site in territorio castri predicti de Sallela, decem solidos turonenses.

Item, lego luminarie ecclesie Sancte Fidei de Ampara decem solidos turonenses.

Item, lego candelas Beate Marie in ecclesia dicti castri de Sallela comburi consuecte, et cereo Corporis Christi dicte ecclesie cuique quinque solidos turonenses.

Item, volo et ordino districteque precipio atque mando quod heres seu heredes mei infrascripti et sui successores, imperpetuum successive usque in finem mundi, teneant unam lampadem, suis propriis sumptibus et expensis, sicut ego teneo. que ardeat et comburat continue de die et de nocte coram et ante altare Beati Michaelis in ecclesia predicta de Sallela.

Item, lego operi ecclesie Beate Marie de Malhaco viginti solidos turonenses.

Item, lego operi Sancti Pauli dicti loci de Malhaco decem solidos turonenses.

Item, lego rectori ecclesie dicti castri de Malhaco decem solidos turonenses.

Item, lego decem libras turonenses, de quibus emanantur panni pro induendis pauperibus de Sallela, et distribuuntur in dicto castro per gadiatores meos infrascriptos ad cognitionem eorumdem.

Item, lego decem libras turonenses, de quibus emanantur panni pro induendis pauperibus de Malhaco, et distribuuntur in Malhaco per ipsos gadiatores meos ad cognitionem eorum.

Item, lego conventui fratrum Predicatorum Narbone, si me ibi sepeliri contigerit, viginti libras turonenses, et aliter non, nisi ibi sepultus fuero. Si vero me sepeliri contigerit in cimiterio domus Predicatorum Tholose, lego in casu illo conventui dicte domus Predicatorum Tholose viginti libras turonenses supradictas, et aliter non, nisi sepultus fuero in cimiterio domus predictae.

Item, si contingat me sepeliri in cimiterio domus fratrum Predicatorum Narbone, ut est dictum, lego conventui fratrum Minorum Narbone centum solidos turonenses.

Item, lego conventibus fratrum Augustinorum, Carmelinarum, Captivorum, sororum Sancte Clare, sororum Augustinarum de Narbona, et omnibus domibus hospitalium et leprosorum Narbone cuique quinque solidos turonenses.

Item, lego Beraudo, filio Johannis Blanchi de Sallela, centum solidos turonenses.

Item, volo et mando et districte precipio quod mei gadiatores emendam faciant seu fieri faciant competentem de bonis meis heredibus et legatariis Guillelmi Peregrini, quondam habitatoris de Sallela, si cognoverint eam fore faciendam.

Item, volo et mando quod emendam faciant, seu fieri faciant competentem filio et heredi Johannis Raynaudi quondam de Sallela, si eam deereverint fore faciendam.

Item, volo, ordino, mando et precipio quod heres seu heredes mei infrascripti, si masculi fuerint, et sui successores provideant et providere teneantur Perroto, nutrito meo, filio Guillelme Monderie de Sallela, bene et decenter in victu et vestitu in tota vita sua, et quamdiu vixerit, et eodem modo bene et decenter provideant et providere teneantur et debeant dicti heredes mei et eorum successores Beraudo et Rogerio, nutritis meis, filiis Ermeniardis, filie quondam Petri Martini de Narbona, in tota eorum vita. De residuo vero dictarum mille librarum volo, mando ac jubeo et districte precipio quod omnes querimonie que de me fient seu fieri contingent, exsolvantur et restituantur per gadiatores meos seu hujus mei testamenti executores

infrascriptos, quas restitui volo sub hac forma, quod si aliquis homo vel homines aliqui sive mulieres, qui seu que sint vel senceantur fidedigni, de me aliquo modo formaque aliqua seu conditione conquerantur, quod ego ipsos injuste dampnificaverim vel injuriaverim, volo quod ea omnia et quibus conquesti fuerint eis, infra tempus per me inferius statuendum seu assignandum, exsolvantur, et volo quod eis credatur simpliciter solo simplici verbo eorum sine testibus et sacramento et aliquo alio probationis genere. Si tamen aliquis seu aliqui homines seu mulieres simplices, cujuscumque conditionis existant, de me aliquo modo sive casu conquerantur, videlicet quod ob culpam mei ipsi vel aliqui ex ipsis in personis vel bonis suis dampnum aliquod vel injurias sustinuerint, volo quod, prestito per eosdem juramento super sancta Dei Evangelia, ea omnia de quibus conquesti fuerint, eisdem infra dictum tempus per me, ut dictum est, statuendum, exsolvantur per gadiatores meos predictos, quibus et eorum cuilibet credi volo et mando, juramento primitus prestito, ut dictum est, per eosdem.

Item, lego Johanne, uxori Aymerici, domini de Bociassis, filie mee, jure hereditarie institutionis, et pro sua legitima decem libras turonenses, cum quibus et his que sibi dedi in dotem sit contenta de omnibus bonis meis; ita quod nihil aliud petere possit, quia in eis tantum eam heredem instituo, cum ipsa diffiniverit bona mea Nicholine, uxoris quondam mee, ejus matris, prout continetur in instrumento diffinitionis per eam de dictis bonis meis et Nicholine, ejus matris quondam, facto, cui instrumento per presentem actum in aliquo derogare non intendo, ymo ipsum semper in suo valore persistere volo.

Item, lego Gaucerande, uxori Hugonis de Bello-Podio, filie mee, jure hereditarie institutionis et pro sua legitima, decem libras turonenses, cum quibus et cum his que sibi in dotem dedi, sit contenta de omnibus bonis meis, ita quod nihil aliud petere possit in eisdem, quia in eis tantum ipsam heredem instituo, cum ipsa diffiniverit bona mea et Nicholine, uxoris quondam mee ejusque matris, prout continetur in instrumento diffinitionis per eam de dictis bonis meis et Nicholine, ejus matris, quondam facto, cui aliquo modo derogare non intendo, imo ipsum semper in suo valore persistere volo.

Item, volo et mando quod de illis mille libris solvatur tota resta quam debeo dicto Hugoni de Bello-Podio de dote Gaucerande filie mee.

Item, si contingat me sepeliri in domo fratrum Predicatorum Narbone, ut supra dictum est, lego viginti libras turonenses pro reparando monumento dicti domini avi mei, in quo ego tunc sepeliri volo, ut est dictum. Si autem omnes mille libre turonenses supradicte non fuerint necessarie ad solvendum omnia legata mea et querimonias et restam etiam dotis dicte Gaucerande, filie mee predictae, volo quod de illo residuo predicto, si quod fuerit, una cum viginti solidis turonensibus, quos superius legavi hospitali pauperum de Salella, ematur unus lectus pannis bonis et sufficientibus munitus et cohopertura ejusdem signo meo signata, ad opus dicti hospitalis ad servicium pauperum Christi, quo empto totum residuum quod restabit de dictis mille libris distribuatur tam pro missis celebrandis in castris de Salella et de Malhaco, quam pauperibus hominibus et mulieribus dictorum castrorum per gadiatores meos infrascriptos, ad cognitionem eorumdem.

Item, lego jure hereditarie institutionis et pro sua legitima, Guillelme, filie mee, mille libras turonenses et vestes suas nubtiales ydoneas cum suo arnesio et unum lectum de cirico sufficientem, juxta decentiam dotis et statum meum et suum.

Item, confiteor quod Bedocia, uxor mea, attulit mihi in dotem triginta quatuor milia solidorum turonensium, de quibus restant adhuc ad solvendum mihi per Bernardum, ejus fratrem, decem et octo milia solidorum turonensium.

Item, lego Guillelmo de Albenatio centum solidos turonenses.

Item, Guillelmo Catalani et Petro Belfortis cuique viginti solidos turonenses.

Item, lego Guillelmo de Sancto Justo, sororio meo, triginta libras turonenses ad opus unius roncini.

In omnibus vero aliis bonis et juribus ac dominationibus meis, quecumque sint et ubicumque et quocumque nomine senceantur et quibuscumque modis sive titulis mihi pertineant et pertinere possint aut debeant, heredem meum universalem facio et instituo Guillelmum de Andusia filium meum. Si vero Bedocia, uxor mea, pregnans est, et pregnatus ille ad lucem venerit et masculus fuerit seu masculi, volo et mando quod dictus filius meus et heres provideat et providere teneatur alii seu aliis filiis meis, fratribus suis, bene et sufficienter et honorifice, donec aptus seu apti fuerint ad studendum, et quod tunc faciat eum vel eos erudiri litteris et doceri, donec sint quilibet eorum etatis viginti quinque annorum.

Item, volo et ordino quod dictus filius et heres meus teneatur dare, annis singulis, et solvere dictis filio seu filiis meis et dicte Bedocie fratribusque suis et eorum cuilibet, dum in scholis morabuntur, tam pro eorum provisione quam pro libris, donec etatis fuerint viginti quinque annorum aut redditus ecclesiasticos obtinuerint vel religionem intraverint, viginti quinque libras turonenses, et hec lego ei vel eis jure hereditarie institutionis et pro ejus vel eorum legitima, et in his ipsum aut ipsos heredem seu heredes facio et instituo.

Si vero pepererit filiam vel filias, lego cuilibet ipsarum filiarum mearum, jure hereditarie institutionis et pro earum legitima, centum libras turonenses et earum victum in hospicio meo, donec intraverint religionem, et quod nihil aliud petere possint in bonis meis supradictis.

Volo tamen ac districte precipio atque mando, quod heres meus supradictus et sui heredes et successores imperpetuum teneant unum capellanum, quem Pulla, uxor mea prima, instituit in suo ultimo testamento, et unum alium capellanum, quem domina mater mea quondam ordinavit et instituit in suo ultimo testamento; volo etiam et ordino quod dominus Bernardus Marie presbiter sit unus ex dictis capellanis, quamdiu vixerit, si ibi esse voluerit et dictum officium tenere, et quod teneatur et debeat morari in dicto loco de Salella et in ecclesia dicti loci ac diocesi et singulis diebus celebrare divinum officium pro anima illius, pro qua ibi esse voluerit, scilicet pro anima dicte domine matris mee vel dicte prime uxoris mee et suorum, juxta ordinationem per eam in suo testamento factam et ordinatam, et quod habeat de bonis meis et sibi solvatur per heredem seu heredes meos pro ejus pensionem, annis singulis, decem libras turonenses, et quod ipse dominus Bernardus Marie teneatur providere sibi ipsi, vel quod habeat et solvantur sibi centum solidi turonenses et victum suum habeat cum dicto meo herede, si premaluerit stare cum eodem; tamen volo quod sit in electione dicti heredis mei, si filius fuerit, solvendi sibi vel dictas decem libras, vel centum solidos et victum, quod maluerit.

Item, volo, ordino et districte precipio et mando quod si filium aut filios atque filiam et filias me habere contingat, ut predixi, ex pregnatu dicte Bedocie, uxoris mee supradicte, et predictos filium vel filios meos legatarios aut filias meas predictas seu alterum ipsorum decedere seu mori contigerit, infra

pupillarem etatem, vel post quodocumque, sine liberis legitimis de se ex legitimo matrimonio susceptis, procreatis et natis, quod omnia bona que lego et dimitto eisdem filiis vel filiabus meis, quos vel quas sic mori contigerit, ad dictum filium et heredem meum incontinenti libere revertantur. Si tamen dictus filius et heres meus decederet infra pupillarem etatem, vel post quodocumque sine liberis legitimis ex ipso de legitimo matrimonio susceptis, procreatis et natis, volo quod omnia bona mea, in quibus ipsum meum heredem facio et instituo, ad alium filium meum fratremque suum secundo natum ex dicta Bedocia, si fuerit, et, si non fuerit, et tertio natus fuerit et vixerit, ad illum tertio natum integr[al]iter et libere revertantur, et in predictis bonis dictum filium meum ex dicta Bedocia secundo natum, si fuerit, si vero non fuerit, dictum tertio natum eidem substituo. Si autem dictus filius meus ex dicta Bedocia, uxore mea, secundo natus, post substitutionem predictam, infra pupillarem etatem vel post decesserit, absque liberis suis legitimis ex se de legitimo matrimonio natis et procreatis, volo quod omnia supradicta bona mea ad alium filium meum et dictae Bedocie, uxoris mee, tertio natum libere et integr[al]iter revertantur. Et si aliter filius meus et dictae Bedocie, uxoris mee, non fuerit, volo quod predicta omnia bona mea revertantur integr[al]iter et libere ad dictam Guillelman, filiam meam, et aliam seu alias filias ex me et dicta Bedocia nalam sive natas, et in ipsis omnibus eandem seu easdem filias meas dicto filio meo substituo. Si vero omnes liberi mei, scilicet filii et filie ex me et dicta Bedocia, uxore mea, nati, infra pupillarem etatem vel post sine liberis legitimis ex matrimonio legitimo natis et susceptis, sic decederent, in casu illo omnia bona et jura, dominationes et jurisdictiones et alia universa et singula, tam mobilia quam immobilia, que habeo et habere possum et debeo, et que mihi pertinent et pertinere possunt et debent quocumque jure, titulo, modo, ratione vel causa in castro de Salella et loco de Ampara, diocesis Narbonensis, et eorum terminis et appendiciis, cum omnibus juribus ad ea pertinentibus, ad Johannam, filiam meam, uxorem Aymerici, domini de Bociassis, libere revertantur, et in his aliis filiis meis eam substituendo, in predictis ipsam Johannam, filiam meam, heredem meam facio et instituo, dum tamen ordinationem per me superius factam tenere et servare voluerit et contra eam in aliquo non venire.

Item, volo, ordino, precipio et mando quod in casu illo, dicta Johanna, filia mea teneatur providere Beraudo et Rogerio, nutritis meis supradictis, eo modo, forma et conditione quibus superius per me dictum est et ordinatum.

Item, quod dicta Johanna, filia mea, et sui heredes et successores teneant et teneantur tenere imperpetuum dictam lampadem superius per me specificatam, prout ego teneo, que semper comburat ante altare sancti Michaelis in ecclesia de Salella.

Item, volo, precipio, ordino atque mando quod ipsa Johanna, filia mea predicta, et sui successores aut heredes teneant et tenere debeant imperpetuum unum capellanum, illum videlicet quem dicta Pulla, uxor mea prima, in suo testamento instituit, qui semper celebret et celebrare teneatur divina officia in ecclesia de Salella supradicta, prout superius dictum est et expressum.

Item, in casu predicto, omnia bona et jura, dominationes et alia universa et singula, tam mobilia quam immobilia, que habeo et habere possum et debeo et que mihi pertinent et pertinere possunt et debent quocumque jure, titulo, modo, ratione vel causa in castro de Malhaco, diocesis Narbonensis, et ejus terminis et appendiciis, et etiam totum jus quod habeo et habere debeo et possum, et que mihi pertinere possunt et

debent in castro et jurisdictione de Sayssis, diocesis Tholosane, cum omnibus juribus, ad predicta pertinentibus, ad Gaucerandam, filiam meam, uxorem Hugonis de Bello-Podio revertantur libere, et in his dictis filiis meis eam substituendo in predictis, ipsam Gaucerandam, filiam meam, heredem meam facio et instituo, dum tamen ordinationem per me superius factam, tenere et servare voluerit, et in aliquo non venerit contra eam.

Item, volo et ordino, precipio atque mando quod ipsa Gauceranda, filia mea predicta, et heredes sui ac successores teneant et tenere teneantur et debeant imperpetuum unum capellannum, illum scilicet quem domina mater mea supradicta instituit in suo ultimo testamento, qui semper celebret et celebrare teneatur divina officia in ecclesia de Malhaco supradicta.

Item, volo, mando et districte precipio quod dicta Bedocia, uxor mea, teneat in omni vita sua, dum tamen bene et honeste viduitatem suam tenere et servare voluerit, omnia bona mea supradicta, quecumque sint et ubicumque, et in eis ipsam Bedociam, uxorem meam, facio usuffructuariam et procuratricem, ut propriam in rem suam, et quod non teneatur reddere computum et rationem alicui de predictis, nec inventarium facere de eisdem, imo scienter et expresse, et // facienda inventarium, et computum reddendi remitto eidem tamquam vere usuffructuarie bonorum predictorum. Si vero viduitatem suam non servaret dicta uxor mea bene et honeste, ut superius dictum est et expressum, vel si forte ipsam mori contingeret, tunc in quolibet dictorum casuum, volo quod incontinenti omnia dicta bona mea predictus heres et heredes mei percipiant vel sui, et teneant dicta bona mea et sua faciant, prout per me dictum est et ordinatum superius, restitutis dicte Bedocie, uxori mee, tam pro dote sua quam mihi attulit, tempore nuptiarum nostrarum, quam pro lucro suo nuptiali, quam etiam pro legato quod eidem facio, duobus mille et quingentis libris turonensibus, vel suis.

Item, volo et ordino mandoque et precipio quod, si contingat dictam Johannam, filiam meam, dictam ordinationem plene servare et contra meam voluntatem et ordinationem aliquo modo non venire, et sic aliquo ex dictis casibus dicta bona ad eandem pervenire, et dicta Johanna filia mea decederet sine liberis legitimis ex se de legitimo matrimonio susceptis, procreatis et natis quancumque, volo quod tunc eo casu omnia dicta bona predicta ad eam sic deventa, Gaucerande, predictae filie mee, sorori sue, et suis libere revertantur. Si vero dicta Gauceranda in casu simili etiam decederet vel moreretur sine liberis legitimis ex se de legitimo matrimonio procreatis, susceptis et natis quancumque, volo quod tunc eo casu omnia dicta bona predicta ad eandem Gaucerandam sic deventa, Johanne, filie mee predictae, sorori sue, et suis libere revertantur.

Si autem dictus heres meus et omnes dicti filii mei et filie sic omnes decederent sine liberis legitimis, quod Deus avertat, de se ex legitimo matrimonio, ut dictum est, susceptis, procreatis et natis, volo, ordino et mando ac districte precipio, quod statim incontinenti, mortuis et decessis omnibus predictis liberis et heredibus meis, et aliis pro eis substitutis sine liberis legitimis, ut dictum est, vel quamvis Johanna et Gauceranda, filie mee supradicte, viverent, et dictam meam ordinationem tenere et observare nollent, seu aliquo modo contra ipsam meam ordinationem venirent seu venire facere attemptarent, in quo casu ipsas et earum quamlibet exheredo, et nolo quod habeant jus ex successione de his eis per me facta, quia in hoc casu dictam substitutionem revoco, mando et volo quod tunc in casu predicto, in hospicio meo de Salella vel in loco meo de Ampara, fiat unum monasterium dominarum monialium,

seu monacharum de regula et ordine dominarum de Proliano et edificetur ad honorem Dei et Beate Virginis Marie, ejus matris, que domine monache semper in dicto monasterio morentur, et stent secundum quod domine monache de Proliano in monasterio de Proliano stant et stare consueverunt et secundum regulam earundem.

Item, volo quod in ecclesia que fiet in monasterio supradicto, stent semper usque in finem mundi et esse debeant decem capellani qui in dicta ecclesia celebrent et celebrare tenantur, diebus singulis, missas, matutinas, vespervas et alia divina officia, ad honorem Dei omnipotentis et Beate Marie virginis, matris ejus, et in remissionem peccatorum meorum et benefactorum meorum. Quod quidem monasterium et dicte domine monache et dicti presbiteri seu capellani sint et semper stent sub correctione monasterii de Proliano, seu illorum qui regunt et regere debent monasterium de Proliano supradictum; quibus dominabus in casu predicto lego omnia bona supradicta dominationesque et jura quecumque, et quocumque nomine senceantur, pro dicto monasterio faciendo; et quod dicte domine moniales seu prior de Proliano, aut illi sub quorum correctione morabuntur, solvant et solvere teneantur cuilibet dictorum decem presbiterorum seu capellanorum decem libras turonenses de redditibus bonorum meorum predictorum, que lego pro monasterio predicto faciendo; tamen volo et mando quod in dicto casu dictum monasterium fiat et edificetur in altero dictorum duorum locorum, scilicet in hospicio meo de Salella vel in loco de Ampara, ad cognitionem domini Narbonensis archiepiscopi et prioris de Proliano et prioris conventus fratrum Predicatorum Narbone, prout eis aut duobus ex eis utilius et melius esse videbitur faciendum.

Constituo autem gadiatores meos et hujus mei testamenti exequutores dominum Bernardum Cardini, decanum Sancti Pauli Fenolesii, priorem conventus fratrum Predicatorum Narbone quemcumque tunc esse contigerit, fratrem Bernardum Guiraudi, dicti ordinis fratrum Predicatorum, ac etiam dominum Bernardum Massac presbiterum, rectorem ecclesie de Malhaco, dans et concedens, auctoritate hujus mei publici et autentici testamenti, eisdem gadiatoribus seu executoribus meis plenam et liberam potestatem et licentiam aut dicto priori conventus fratrum Predicatorum Narbone, vocato tamen secum uno ex dictis executoribus, et etiam vocata cum eis Bedocia, uxore mea predicta, de dictis bonis meis mobilibus solvendi complete omnes querimonias, que de me fiet modo aliquo, juxta ordinationem per me factam a die obitus mei ad unum annum et infra unum annum, et etiam cetera omnia alia legata mea a dicta die obitus mei ad duos annos, et infra duos annos legitime computandos. Si tamen dicta bona mea mobilia non sufficiant ad solutionem predictorum, volo quod dictus prior conventus Predicatorum Narbone, vocato tamen altero dictorum gadiatorum meorum et etiam dicta Bedocia, uxore mea, cum eisdem, vendant de bonis meis immobilibus usque ad concurrentem summam seu complementum mille librarum predictarum, dans dictis gadiatoribus meis et concedens licentiam et eorum cuilibet aut dicto priori fratrum Predicatorum Narbone, vocata et consenciente dicta uxore mea, dicta bona mea vendendi, distrahendi et alienandi usque ad complementum dictarum mille librarum turonensium et de pretio eorum dictas mille libras turonenses solvendi, et de dictis venditionibus ea occasione factis, instrumenta faciendi et, ratione earundem venditionum, omnia bona mea obligandi et omnia alia faciendi, que in predictis necessaria fuerint ac etiam opportuna; et ipsas alienationes et venditiones ea occasione factas seu faciendas ego per me et meos ex nunc ut ex tunc et ex tunc ut ex nunc laudo, ratifico et confirmo ac si statim per me et me presente facte essent, cassans

et annullans, tenore presentis mei testamenti et voluntatis mee ultime, omnia alia testamenta et codicillos, si que vel qui appererent alias per me esse facta usque in hunc presentem diem, et istud testamentum tantum valere volo et mando plenam obtinere firmitatem. Hoc est testamentum meum et ultima mea voluntas, quod seu quam valere volo jure testamenti seu ultime mee voluntatis ; et si non valent jure testamenti seu ultime voluntatis, valeant saltem jure codicillorum vel epistole aut aliis quibuscumque modis, quibus ultima voluntas valere potest et debet. Horum omnium fuerunt testes vocati et de dicto testatore rogati frater Bernardus Guiraudi, frater Rogerius Salas. ordinis Predicatorum conventus Narbone, dominus Bernardus Massac, rector ecclesie de Malhaco, Petrus Druidui de Trulharibus, Petrus Lancerii, Guillelmus Martini de Agenno, Bernardus Gayraudi de Salella, Johannes Rubci, apothecarius de Oviliano, et ego Johannes Rogerii, publicus domini regis notarius, qui requisitus hec omnia in nota recepi, scripsi et signo meo signavi, et addidi quod superius obmiseram in trigesima sexta linea a principio in tali signo Jo. (*signet.*)

COPIE: Bibl. Nat. fonds Doat, t. 42, f° 289. « Extrait et collationné sur une copie en parchemin trouvée aux Archives de l'abbaye de Fontfroide, de l'ordre de Cisteaux, au diocèse de Narbonne, par l'ordre et en la présence de messire Jean de Doat, conseiller du Roy en ses conseils, président en la chambre de comptes de Navarre et commissaire député par lettres patentes de Sa Majesté des premier avril et vingt-troisième octobre mil six cent soixante sept, pour faire recherche des titres concernant les droits de la Couronne et qui peuvent servir à l'histoire, dans tous les trésors des chartres de Sad^e Majesté et dans toutes les Archives des villes et lieux, Archeveschés, Eveschés, Abbayes, prieurés, commanderies et autres communautés ecclésiastiques et séculières des provinces de Guienne et Languedoc et du pais de Foix et dans les Archives des Archevêques, Evesques, Abbés, priors et commandeurs qui en pourroient avoir été séparées de leurs chapitres, faire des extraits de ceux qu'il jugera nécessaires et les envoyer au garde de la Bibliothèque Royale par moy, Gratian Capot, prins pour greffier en la dite commission souz signé, fait a Lisle en Albigeois le vingt deuxième novembre mil six cens soixante huit. »

343-544

Fanjeaux, 30 avril 1348.

Testament de Raymond Terreni, qui fait plusieurs legs au monastère de Prouille et crée le couvent des Frères Prêcheurs de Fanjeaux.

Anno Domini millesimo trecentesimo quadragesimo ¹ octavo, domino Philippo, rege Francorum, regnante, die ultima mensis aprilis, noverint universi quoniam tanta est fragilitas et humane nature decursio quod praeventi incertae mortalitatis eventu, in ipsius nature vana et fragili stabilitate decepti, nullarum rerum sive honorum suorum confacto iudicio, plures vita deficiunt, credentes vivere tempore longiore ; ideo, ego, Raymundus Terreni, filius quondam Raymundi Terreni, domicellus de castro Fanijovis, aeger corpore et, suffragante Dei virtute efficacissima, mentis meae sanus existens et bono perfruens intellectu, futurum, quod saepius evenit, volens periculum evitare et ut meum ultimum testamentum authentico moderetur consilio et ne de bonis quiescat quaestio, elogium seu meum ultimum testamentum et meam ultimam voluntatem dispono et ordino in hunc modum :

in primis igitur, offero corpus meum et animam meam Altissimo Domino nostro Jesu Christo et glorio-

1. Ms : *Quadragesimo*.

sissimae beatae Mariae Virgini, ejus matri, et ejus curiae caelesti et lego omnia circa opera humanitatis et misericordiae videlicet quae sequuntur :

primo, eligo meam sepulturam infra monasterium b. Mariae Pruliani et lego sororibus monialibus dicti monasterii, pro obitu sive ¹ pitantia, centum solidos turonenses;

item, lego operi ecclesiae beatae Mariae castri Fanijovis quinquaginta solidos turonenses;

item, lego rectori dictae ecclesiae decem solidos turonenses;

item, lego servientibus in dicta ecclesia de Fanojove, quinque solidos turonenses;

item, lego clerico dictae ecclesiae duos solidos turonenses;

item, lego confratriae b. Mariae castri Fanijovis, cujus Dei gratia sum confrater, decem libras turonenses, semel de bonis meis dictae confratriae Fanijovis[et]ejus bajulis exsolvendas ad manum (*sic*) emendi unum sextarium frumenti censualem, cum dominiis dominatoris, laudaminiis et foriscapiis;

item, lego operi ecclesiae b. Mariae Magdalenae castri Fanijovis viginti solidos turonenses et unum bonum lectum de pluma ornatum, in quo infirmi leprosi qui nunc sunt in domo dictae ecclesiae b. Mariae Magdalenae et qui pro tempore erunt, cubant et recipiantur ²;

item, lego hospitali Christi unum pannum, videlicet b. Jacobi castri de Fanojove, unum lectum plumae garnitum, in quo pauperes infirmi in dicto hospitali cubant et recipiantur;

item, lego operi ecclesiae b. Mauritii Mirapiscis quinque solidos turonenses;

item, lego quatuor hospitalibus generalibus principalibus, videlicet de Sancto Spiritu Montispessulani, de sancto Joanne Jerosolimitano, de beata Maria Roscidevallis ³ et de Sancto Jacobo de Altopassu, cuilibet eorum tres solidos turonenses :

item, lego conventui fratrum Praedicatorum Aquensium viginti solidos turonenses;

item, lego conventui fratrum Minorum Mirapiscis viginti solidos turonenses;

item, lego conventui fratrum S. Augustini de Limoso viginti solidos turonenses;

item, lego conventui b. Mariae de Carmelo ⁴ castri veteri... viginti solidos turonenses;

item, lego Germanae, uxori Guillelmi Rofiaci de Limoso, sorori meae, decem libras turonenses;

item, lego Raymundae, uxori Constantii de Fenolheto, de castro Fanijovis, sorori meae, decem libras turonenses;

item, lego dominae Rixendi, uxori domini Raymundi Bels militis, sorori meae, decem libras turonenses;

item, dicta autem legata facio praefatis sororibus meis jure hereditario, instituentes et ipsas in eis mihi haeredes, volens et mandans quod cum praedictis a me pro legatis denominatis aliis bonis meis omnino convenerint, ita quod nihil amplius petere possint in eisdem; ⁵

item, lego operi ecclesiae b. Jacobi et Christophori prope fontem... viginti solidos turonenses;

item, lego operi ecclesiae S. Vincentii de Villagrussas decem solidos turonenses;

item, lego operi ecclesiae b. Saturnini de Insula quinque solidos turonenses;

1. Ms : *sine*. — 2. Ms : *recipiant*. — 3. Ms : *Roncidevallis*. — 4. Ms : *Carmeli*. — 5. Ce membre de phrase semble avoir été mal lu par le copiste.

item, lego operi ecclesiae b. Mariae Pruliani viginti solidos turonenses;

item, lego operi ecclesiae b. Mariae de Podio decem solidos turonenses;

item, lego operi ecclesiae b. Mariae de Monteguardia de Fuxo, quinque solidos turonenses;

item, lego operi ecclesiae b. Saturnini de Insula quinque solidos turonenses;

item, lego Veziatae, filiae quondam Arnaldi Terreni de castro Fanijovis, decem libras turonenses ad suum¹ maritagium;

item, lego fratri Comlino.... majori diebus, ordinis Praedicatorum, centum solidos turonenses;

item, lego fratri Jordano Vitalis, ordinis Praedicatorum, viginti solidos turonenses;

item, lego fratri Jordano Villarzelli et fratri Raimundo Villarzelli, ordinis fratrum Praedicatorum, cuilibet eorum viginti solidos turonenses;

item, lego fratri Jordano Sicardi, ordinis Praedicatorum, quadraginta solidos turonenses;

item, lego fratri Hugoni Chanardi, ordinis b. Mariae de Carmelo, viginti solidos turonenses;

item, lego domino Guilhelmo Tornerii presbitero viginti solidos turonenses;

item, lego domino Raymundo Stim (*sic*) presbitero viginti solidos turonenses;

item, lego domino Johanni Boerii presbitero viginti solidos turonenses;

item, lego domino Raymundo Arnaldi de.... presbitero quinque solidos turonenses;

item, lego fratri Guilhelmo Mathei et fratri Arnaldo Orthesii, ordinis fratrum Minorum, cuilibet decem solidos turonenses;

item, lego domino Jordano Rocha, presbitero, quinque solidos turonenses;

item, lego Sane, filiae Stephani Guiraudi, domini de Balbianis, viginti quinque libras turonenses ad suum maritagium, alias non;

item, lego fratri Giraldo² Barte et fratri Raymundo Baronis et fratri Bernardo d'Escalono et fratri Bernardo Salvonis³, ordinis Praedicatorum, cuilibet eorum viginti solidos turonenses;

item, lego fratri Geraldo Salvati et fratri Jordano Salvati, fratribus commorantibus monasterii Pruliani, cuilibet eorum decem solidos turonenses;

item, lego omnibus fratribus elensis (*sic*) religionis qui in mea sepultura in monasterio Pruliani intervenerint, cuilibet eorum decem denarios vocatos *Joanetz* communes;

item, lego omnibus capellanis saecularibus qui in dicta mea sepultura intervenerint, cuilibet eorum quatuor denarios vocatos *Joannets*;

item, lego omnibus clericis superpelliciis praesentibus in dicta mea sepultura, cuilibet eorum duos denarios vocatos *Joannets*;

item, lego Raimundo Guilhelmi de Balbiano, scutifero meo, viginti quinque libras turonenses;

item, lego Christi pauperibus castri Fanijovis et in eodem castro habitantibus viginti modia bladi, medium frumenti et medium ordei, et viginti modia vini puri et sine aqua et centum tunicas et centum camisas; quod bladum et vinum, tunicas et camisas volo, mando, ordino, jubeo et praecipio dari et erogari et

1. Ms: *viri*. — 2. Ms: *Geraldi*. — 3. Ms: *Salmonius*.

distribui parfectis (*sic*) pauperibus et aliis personis extraneis seu privatis ad distributionem, cognitionem, voluntatem et declarationem et ordinationem tutorum ¹ liberorum meorum infrascriptorum, videlicet intra et infra quatuor annos a tempore mortis meae, in antea computando, saltem quolibet anno quartam partem;

item, lego, ordino ac etiam deputo et instituo unum presbiterum in ecclesia b. Mariae castri Fanijovis qui celebret perpetuo et celebrare teneatur ² in dicta ecclesia vel ubi haeredes voluerint, pro anima mea, missas et alia divina officia, cui quidem presbytero de bonis meis in perpetuum provideatur, annis singulis, in sua competenti pensione, prout necessarium fuerit seu etiam opportunius;

item, lego sorori Geraldæ de Fenolheto, sorori Geraldæ Gayraudi, sorori Sorambis, monialibus monasterii de Vallenova, cuilibet earum viginti solidos turonenses;

item, lego sorori Giranzio Guiraude, sorori moniali monasterii b. Mariae Pruliani, et sorori Orpays ³ Gayrauda, ordinis Minoritarum conventus Carcassonnae, cuilibet earum triginta solidos turonenses;

item, lego omnibus filiis meis masculis et femellis, die mei obitus viventibus, cuilibet eorum tres solidos turonenses;

item, lego Richardæ, uxori quondam Guilhelmi Druceis, de castro Fanijovis, centum solidos turonenses;

item, lego Petro Isarni de Prato, de dicto castro Fanijovis, centum solidos turonenses;

item, lego, causa pietatis, mulieribus pauperibus puellis maritandis, habitantibus in castro Fanijovis, centum libras turonenses, dandas, solvendas et distribuendas ad agnitionem, voluntatem et distributionem tutorum ⁴ et terminis infrascriptis;

item, lego pauperibus puellis mulieribus maritandis in villa de Anchiora habitantibus, decem libras turonenses;

item, lego pauperibus puellis mulieribus de S. Amantio maritandis decem libras turonenses;

item, lego pauperibus puellis mulieribus maritandis ⁵ de Fortia Raymundi Ferrandi decem libras turonenses;

item, ego Raymundus Terreni, testator praedictus, gratis et ex certa scientia, recognosco et in veritate confiteor fore veniri Aladaïci, uxori meae filiaeque Stephani Gayraudi, domini de Balbianis, ibidem praesenti, me habuisse et in bona pecunia numerata ⁶ recepisse ab ipsa seu ejus patre, praedicta ratione et ex causa dotis suae, ducentas libras turonenses fortis monetae et de valore monetae nuptiarum quod sibi ⁷ assignavi in meis matrimonialibus instrumentis, quas quidem ducentas libras turonenses de dicto sponsalicio praedictae uxori de moneta et valore praedicta lego atque dono ad omnem suam suorumque voluntatem perpetuo faciendam, in vita pariter et in morte, sive matrimonium contrahat sive non;

item, lego eidem uxori meae condecencia sua alimenta de bonis meis honorifice in perpetuum, ad ejus vitam, dum tamen vitam vidualem servaverit et honestatem et steterit sine viro juxta statum et conditionem ejus personae et amicorum (*sic*) ⁸ meorum facultatem, videlicet in hospicio meo in quo habitare consuevi in castro Fanijovis, una cum liberis meis atque suis infrascriptis; in casu vero in quo dicta uxor mea non posset concordare cum liberis meis atque suis et cum eisdem nollet permanere et vellet se separare ab eis-

1. Ms: *sutores*. — 2. Ms: *tenuerit*. — 3. Ms: *Dipays*. — 4. Ms: *totius*. — 5. Ms: *manentibus*. — 6. Ms: *Mandada*. — 7. *tibi*. — 8. Ce passage est sans doute altéré.

dem, lego eidem uxori meae usum fructum et integram habitationem hospitii mei, in quo major (*sic*) cum toto viridario sibi contiguo et omnium aliorum hospitiorum ibi circumcirca contiguorum, ad totam ejus vitam vidualiter vivendo et non aliter fructuum, infra castrum Fanijovis, prout concludunt[ur] juxta confrontationes quae sequuntur, primo videlicet dicta hospitia et viridarium affrontantur ex austro in via publica, a circo in hriculerio (*sic*), a meridie in via publica et in tenentia Joannis Colomani, quae fuit olim maritale uxoris quondam Guilhelmi Dominici, ab aquilone in tenentia domini Raymundi Bels, militis;

item, lego praefatae uxori meae atque dono totum usumfructum omnium agrerierum et reddituum meorum quorumcumque, quae percipere consuevi apud Bellaplana et ejus pertinentiis pro indiviso cum aliis dominis agrerierum praedictorum et partem me contingentem omnium laudimiorum et foriscapiorum reddituum et agrerierum praedictorum, dum tamen vitam duxerit vidualem;

item, lego atque dono praefatae uxori meae, ad ejus vitam, vidualiter vivendo (ut supra), totum usumfructum triginta unius¹ sextariorum² frumenti vel circa censualium, cum suis dominiis directis, laudaminiis et foriscapiis inde provenientiibus, quae percipio et percipere consuevi a diversis personis in castro Fanijovis, pro feudis quae a me et sub meo dominio in amphiteosim tenentur loco vocato *ad Comam Tolsanam*, alias vocato *ad Vineam Rodomam*;

item, lego atque dono dictae uxori meae totum usumfructum cujusdam malioli mei sciti infra pertinentias Fanijovis, loco vocato *ad passum Ricaudi* et nemoris sibi contigui;

item, lego atque dono eidem uxori meae totum usumfructum septem sextariorum, minus una quarta frumenti censualium, cum feudis, dominiis, directis, laudaminiis et foriscapiis quae percipio et percipere consuevi a diversis personis in castro Fanijovis, annis singulis, in festo Assumptionis beatae Mariae Virginis, pro feudis quae a me et sub meo dominio in amphiteosim tenentur, loco vocato *ad Clausum Pelissa*; quae omnia universa et singula supradicta, prout superius exprimuntur, praedicta uxor mea habeat, teneat, possideat et expleat, annis singulis, quantum ad usumfructum, cum suis dominiis, directis, laudaminiis et foriscapiis, cum casus evenerit, ad suum commodum et utilitatem commutandis; et dictos proventus ac habitationem hospitiorum praedictorum, redditus et proventus pacifice percipiat, expleat et de toto usufructu omnium praedictorum suam faciat omnimodam voluntatem in perpetuum, stando in sua honestate et [dum] praedictam vitam duxerit vidualem;

item, volo, ordino atque mando quod praedicta uxor mea laudet et concedat, ex parte domini et temporibus quibuscumque quascumque venditiones et alienationes quas fieri contigerit de feudis supradictis, et quaelibet eorundem et foriscapia inde recipere et ad commodum suum et utilitatem ad ejus voluntatem, dum vixerit, et convenientiam;

item, lego eidem uxori meae atque dono ultra praedicta, stando vel non stando cum liberis meis atque suis, servando tamen et tenendo vitam vidualem, videlicet usumfructum et habitationem duorum hospitiorum meorum, in quorum uno morabatur Arnaudus Manentis postprius, et in alio morabatur Arnaldus Salas, quorum primum affrontatur ex austro in mea tenentia, a circo in batalleria, a meridie in via publica;

1. Ms: *mei*. — 2. Ms: *sextarii*.

aliud vero affrontatur ex austro in batalheria, a circio in tenentia Arnaldi de Foute, a meridie in via publica;

item, lego dictae uxori meae usumfructum ejusdam uemoris sciti infra pertinentias castri Fanijovis, loco vocato *ad Nemora de Podialibus*, prout affrontatur de austro in mea tenentia, a circio in tenentia Comelli Joannis, a meridie in via:

item, lego eidem uxori meae usumfructum ejusdam terrae scitae infra dictas pertinentias, loco vocato *ad Maleolum Na Blanca*, prout affrontatur ex austro et aquilone in tenentia domini Raymundi Bels, a circio in tenentia Jacobi de Vallibus et Germani de Fenolheto, a meridie in tenentia Jordani Bernardi; praedicti fundi vero usumfructum [et] omnium praedictorum lego memoratae uxori, quamdiu vitam duxerit in humanis et steterit sine viro, de quo usufructu suam voluntatem faciat omnimodam. Post mortem vero ipsius uxoris meae vel si matrimonium contraheret, in quolibet casu praedictorum, perdet possessiones [quae] ad haeredem meum infrascriptum revertentur in plena proprietate et usufructu;

item, lego atque dono dictae uxori meae vasa argentea ponderis quatuor marcharum argenti, pro suis voluntatibus perpetuo faciendis;

item, lego atque dono dictae uxori meae duos lectos plumae bonae munitos et sufficienter ornatos ultra suos lectos dotales quos mihi attulit, pro suis voluntatibus perpetuo faciendis;

item, lego atque dono eidem uxori meae quatuor mapas, sex manutergia, unum tebetem, unam bonam coucham de aram, ad omnem suam voluntatem perpetuo faciendam;

item, in casu in quo dicta uxor mea vellet stare per se vidualiter vivendo et nollet stare cum liberis meis atque suis, vel ipsi nollet stare cum ipsa, in eo casu lego ipsi uxori meae usumfructum trium doliorum tenentium quodlibet duo modia vini vel circa et usumfructum unius lineae ad vitam suam, dum steterit sine viro, volens et mandans quod praedicta uxor mea tanquam usufructuaria teneat, possideat et expleat ea omnia de quibus sibi legavi usumfructum ad totam vitam suam, dum autem vitam servabit vidualem et de usufructu praedicto suam voluntatem faciat omnimodam, modo et forma quibus supra. Et volo et mando quod dicta uxor mea non teneatur aliquam praestare cautionem de utendo, fruendo ad arbitrium boni viri, quoniam dictam cautionem ex certa scientia eidem remitto;

item, lego Stephano Andreae clerico de tunc (*sic*) quadraginta solidos turonenses;

item, lego Joannae, filiae quondam Petri Propis de Linoso, viginti quinque libras turonenses ad suum maritagium, alias non:

item, lego Guilhelo Gimberti granifero meo, viginti solidos turonenses;

item, lego Caeciliae, uxori quondam Guilhelmi Novella, quadraginta solidos turonenses;

item, lego Arnaldo Isarni seniori de castro Fanijovis quadraginta solidos turonenses;

item, lego dicto Bernardo de Anatis, presbitero de Bellisplanis, centum solidos turonenses;

item, lego Alpaychi, filiae meae, jure haereditariae institutionis, ducentas quinquaginta marchas argenti justi ac recti ponderis Tolosae ad suum maritagium et suum arnesium nuptiarum bene munitum ¹ et orna-

1. Ms. *Min.*

tum. Si vero expediens videatur tutoribus et tutrici infrascriptis vel eorum alteri, volo, praecipio atque mando quod dicti tutores infrascripti et eorum quilibet per se possint augmentare de bonis meis dictam filiam meam, ultra praedicta de quinquaginta marchis argenti: et ita a me trecentas marchas argenti in quibus dictam filiam meam mihi haeredem instituo, volens et mandans quod dicta filia mea nihil plus possit petere in bonis meis, imo volo quod cum praedictis omnino contentetur de aliis bonis meis. Verum, si dicta filia mea decederet infra pupillarem aetatem vel sine matrimonio vel infra vicesimum annum sine libero vel liberis, in quolibet casu praedictorum haeredem meum infrascriptum eidem substituo:

item, lego Bernardo Raymundi Terreni, filio meo, jure haereditariae institutionis, ducentas libras turonenses in pecunia numeranda¹ eidem de bonis meis, semel solvendas per haeredem meum infrascriptum:

item, lego eidem filio meo, jure haereditariae institutionis, duos lectos plumae bene munitos et omnia bona mobilia et supellectilia ac omnia animalia quae erunt in boaria mea de Belloforti, die obitus mei, pro suis voluntatibus perpetuo faciendis:

item, lego dicto filio meo, jure haereditariae institutionis, quandam domum scitam infra castrum Fani-jovis, loco vocato *ad portam Aymerici*, prout confrontatur ex austro in via publica et in tenentia Arnaldi Vasthonis barberii, a circio in tenentia Jordani Pulchrioculi, a meridie in batalheria, ab aquilone in via publica et in tenentia Arnaldi Vasthonis praedicti, pro suis voluntatibus perpetuo faciendis:

item, lego eidem filio meo, jure haereditariae institutionis, totum usumfructum boeriae meae de Belloforti et omnium ejus pertinentiarum et omnium reddituum quos habeo et percipere consuevi in locis de Amancio, de Lauracobuco, de Anthioea, de S. Amancio et de fonte Yreio inferiori et superiori. Et post mortem uxoris meae, si dictus Bernardus Terreni, filius meus, ei supervixerit, lego dicto filio meo usumfructum agreriarum meorum de Bellisplanis, quos quidem ususfructus idem filius meus habeat, percipiat et expleat ad ejus vitam, quousque habeat beneficium ecclesiasticum, quod valeat in redditibus annis singulis centum quinquaginta libras turonenses, dicto casu in quo habeat dictum ecclesiasticum beneficium et nisi habeat, post mortem suam, praedicta boaria et alii redditus praedicti ad haeredem meum infrascriptum vel ejus haeredes revertantur in plena proprietate et usufructu, volens et mandans quod dictus filius meus de omnibus aliis bonis meis cum praedictis omnino contentetur: nam ipsum in praedictis mihi haeredem instituo;

item, lego posthumo vel posthumis masculis, uni vel pluribus, si quem vel quos praefata uxor mea nunc gestat in ventre vel gestabit, tempore mortis meae, si ad lucem pervenerit vel pervenerint, cuilibet eorum, jure haereditariae institutionis, ducentas libras turonenses bonae et fortis monetae, computando prout supra declaratur, semel duntaxat eis eorum cuilibet de bonis meis exolvendas, et etiam totum usumfructum omnium proventuum agr[er]iarum mihi pertinentium in feudo meo seu boaria mea de Villagrassas, volens et mandans quod posthumus vel posthumi, unus vel plures praedicti, si ad lucem pervenerint, habeant, teneant et expleant dictum usumfructum agreriarum et proventuum de Villagrassas ad ejuslibet ipsorum vitam, cum suis dominiis, directis, laudamiis et foriscapiis ad eorum utilitatem et commodum committendis.

1. Ms. *Mandata*.

Si vero posthumus vel posthumi unus vel plures non apparuerint. praedictae ducentae librae turonenses et ususfructus praedictus ad haereditatem meam, si vixerit, libere revertentur ac etiam expedite in plena proprietate et usufructu.

Si vero dicta uxor mea nunc est pregnans vel erit in futuro, tempore praedicto, de posthuma, supplico humiliter et devote religiosos viros dominos magistrum ordinis Praedicatorum, priorem provinciam presentem (*sic*) et dominam priorissam monasterii Pruliani qui nunc sunt vel pro tempore erunt, et omnes alios quorum interest vel interesse potest, ut dictam posthumam, si ad lucem pervenerit, cum erit aetatis ordinem religionis intrandi, in sororem monialem habitu beati Dominici indutam, in dicto monasterio Pruliani recipere et induere dignentur; et in eo casu in quo induta erit monacha dicti monasterii, lego eidem posthumae, si ad lucem pervenerit et ordinem praedictum intraverit, jure haereditariae institutionis, centum libras turonenses fortis et bonae monetae, praedictae eidem semel exsolvendae per haereditatem meam infra scriptum et viginti solidos turonenses pro sua pensione annuali, quamdiu vixerit in dicto ordine, quolibet anno habendos et percipiendos, volens et mandans quod dicta posthuma in casu praemisso, cum praedictis omnino contentaretur de caeteris bonis meis, ita quod nihil plus petere possit in eisdem; nam in praedictis posthumam mihi haereditatem instituo. Si vero, quod absit, praefati domini, quos humiliter supplicavi et adhuc devote supplico, praedictam posthumam in sororem monialem dicti monasterii Pruliani nollent acceptare et recipere recusarent vel ipsa dictum ordinem intrare nollet, in eo casu lego dictae posthumae, si ad lucem pervenerit, jure haereditariae institutionis, centum libras turonenses bonae et fortis monetae praedictae et... cum quibus alium intret ordinem et eo casu pro sua pensione centum solidos turonenses ad vitam, in quibus dictam posthumam mihi haereditatem instituo, et sic de aliis bonis meis contentetur modo et forma quibus supra.

Et quia haereditas institutio est caput et origo ac totius testamenti fundamentum et ut in hoc meo ultimo ac solemniter testamento nil substantiae desit, ideo in omnibus aliis bonis et juribus meis, mobilibus et immobilibus, quaecumque sint et ubicumque, Ludovicum Terreni, filium meum legitimum et naturalem, mihi haereditatem universalem facio et instituo. Verum, si dictus Ludovicus, filius et haeres meus, decederit (*sic*) infra pupillarem aetatem vel post infra viginti quinque annos absque libero vel liberis, uno vel pluribus, masculis ex suo corpore et de legitimo matrimonio procreatis, in quolibet casu, praedictum Bernardum Raymundum Terreni, filium meum fratremque suum eidem substituo, et volo quod sit et haeres; et si dictus Ludovicus filius meus, in quolibet casu praedictorum decederit cum filia vel filiabus, una vel pluribus, ex suo matrimonio procreatis et natis, eidem superstitibus, dictae filiae vel filiabus, uni vel pluribus, si in quolibet casu superstitierint, lego, jure haereditariae institutionis, cuilibet earum ducentas marchas argenti justae et rectae Tolosae ponderis, ad earum maritatum et suum arnesium maritale. Si autem dictus Bernardus Raymundus Terreni, filius meus, dicto Ludovico, filio et haeredi meo, succedet vigore substitutionis praedictae et idem Bernardus Raymundus Terreni infra pupillarem aetatem decederet, vel aliquandocumque infra viginti quinque annos, absque libero vel liberis masculis, in eo casu posthumum masculum, si vixerit, fratri eidem, in quolibet casu praedictorum, substituo et volo quod sit sibi haeres; et nisi sit posthumus, Arpays, filiam meam eidem substituo. Et si idem Bernardus Raymundus Terreni decedat infra terminum supradictum, superstitibus sibi una [vel] pluribus filiabus ex suo legitimo matrimonio recta linea descendantibus, in

quolibet casu praedictorum dictae filiae vel filiabus, cuilibet earum, lego ducentas marchas argenti boni et recti ponderis Tolosae, ad ejus maritagium et arnesium nuptiale. Insuper, ordino atque mando quod, si dictus posthumus vel posthumi vel ille qui de dicta substitutione in casu praemisso gauderet, ut est dictum, cum liberis vel sine liberis, masculis vel femellis, decederet infra viginti quinque annos vel alias quomodocumque, quod ille ultimus qui gaudebit de dicta substitutione, possit ordinare in testamento vel alias de haereditate praedieta, prout suae placuerit voluntati.

Si vero praefati Ludovicus, Bernardus Raymundus Terreni, filii mei et posthumus vel posthumi et eorum quilibet descenderent infra pupillarem aetatem et ab intestato sine liberis, in eo casu eis et eorum cuilibet substituo Raymundum Terreni, filium quondam Bernardi Terreni, pro tertia parte, et Petrum de Duroforti majorem diebus pro alia tertia parte et eorum liberos ex suo corpore procreatos masculos, et in alia tertia parte Christi pauperes castri Fanijovis, videlicet boariam meam de Villagrassas et territorium ejusdem et in omnibus pactionibus, dominiis, directis, laudiminiis et foriscapiis et aliis juribus ad dictam boariam meam de Villagrassas modo quolibet pertinentibus et pertinere debentibus quovismodo, in quibus praenominatos et eorum quemlibet, prout superius declaratur tertio mihi haeredes facio et instituo in casu praemisso ¹.

Et insuper in eodem casu in quo omnes praedicti filii mei et posthumus vel posthumi decederent modo praemisso, ut est dictum, et post finem dictae uxoris meae et finito usufructu a me sibi per modum praedictum superius legato, volo, mando ac etiam ordino quod in meis hospitiiis de castro Fanijovis in quibus moror, et aliis et viridario meis sibi contiguis, post finem dictae uxoris meae, construatur et aedificetur, ad honorem Dei et beatae Virginis Mariae, ejus matris, et Omnium Sanctorum unum monasterium et conventus ordinis fratrum Praedicatorum, et pro ² construendo et aedificando dictum monasterium infra dictas domos meas et viridarium, cum omnibus suis pertinentiis, lego ad adiutorium dictae constructionis et aedificationis ejusdem, videlicet totum capmasium meum de Belloforti, cum omnibus hospitiiis, castris, pratis, vineis, terris cultis et incultis, serviciis, jurisdictionibus, dominationibus, laudaminiis et foriscapiis, omnibus aliis juribus et pertinentiis suis undique, necnon et breviter omnia alia generaliter, quaecumque sint et ubicumque, quae percipio et percipere consuevi longe vel prope in et infra decimarium b. Joannis de Belloforti, dumtaxat in quibus domibus, viridario et capmasio et aliis juribus praedictis Ordinem Praedicatorum, qui nunc est et pro tempore erit, praefatis filiis meis et posthumo seu posthumis praedictis et eorum cuilibet substituo, in casu praemisso in quo omnes decederent sine liberis infra pupillarem aetatem vel alias quandocumque infra terminum praedictum, quo casu dictum Ordinem Praedicatorum in praedictis mihi haereditatem substituo, sub tali tamen ordinatione et facto et conditione ³ hoc facio quod fratres Praedicatores, qui tunc erunt, in casu praemisso, infra unum annum post casum praedictum deventurum, ad requisitionem consulum castri Fanijovis, qui eo tempore erunt, incipiant facere aedificare et construere dictum monasterium et conventum intra dictas domos et viridarium et infra confrontationes superius expressatas. Quod si dicti Praedicatores hoc facere et incipere distulerint seu neglexerint unum annum post dictum casum deve-

1. Ce passage est sans doute altéré. — 2. Ms : *quod*. — 3. Dans l'interligne : *cancellavi « cum praenominatis conditione etc. »*

nientium, praedictam substitutionem, institutionem ac legatum praemissorum eisdem aufero et omnino eximo. Et in eo casu, praedictum monasterium et conventum fieri volo, jubeo atque mando per ordinem fratrum Minorum, post alium annum ex quo Praedicatores distulerint incipere, quo casu ordini fratrum Minorum dicta hospitia, viridarium, capmasium de Belloforti cum aliis supra proximo expressatis lego atque dono ex causis praemissis. Si vero etiam ordo fratrum Minorum, post alium annum praedictum, dictum monasterium et conventum non inciperent, ut est dictum, totum praedictum legatum eis aufero et dictum monasterium et conventum fieri volo, praecipio atque mando, [modo] et forma quibus supra, per ordinem beati Augustini, ad eorum usum, post alium annum ex quo fratres Minores incipere distulerint, requisiti per dictos consules modo ut est dictum. Et si ordo b. Augustini, infra annum eidem praefixum, incipere distulerint dictum monasterium et conventum, praedictum legatum eis aufero omnino, quo casu dictum monasterium et conventum fieri volo, jubeo atque mando per ordinem b. Mariae de Monte Carmelo, post alium annum ex quo ordo b. Augustini incipere distulerint in antea computandum. Volo ¹ insuper, ordinem atque mando quod ille ordo omnium praedictorum qui diligens fuerit in praemissis monasterio et conventu construendis et aedificandis, unus ordo post alium, prout superius declaratur, quod habeat, teneat perpetuo et expleat omnia et singula supradicta et ibi missas et alia divina officia in perpetuum celebrent pro anima mea et parentum meorum et totius mei generis, quoniam in casu praedicto dictum ordinem sic aedificatum, ut est dictum, in praedictis haeredem meum mihi facio et instituo dictisque filiis meis in casibus praedictis substituo.

Verum tamen, si omnes filii mei et Orpays, filia mea, et posthumus et posthumi et eorum quilibet, unus post alium decederit infra pupillarem aetatem, vel alias quodcumque infra dictum terminum sine liberis, substituo dictos ordines, unum post alium, ut supra declaratum, et in residuis aliis bonis Christi pauperes Fanijovis, scilicet in medietate reliquorum bonorum meorum, et in alia medietate Germanam, Raymundam et Rixendin, sorores meas praedictas vel earum liberos aequis portionibus inter ipsas vel earum liberos dividendis. Quantum ad medietatem praedictam, quo casu pars dictae Germanae post mortem suam revertatur Raymundae praedictae vel suis liberis, quo casu lego Raymundo Bobis de Castro Fanijovis viginti quinque libras turonenses. Quos quidem pauperes Christi pro medietate et dietas sorores meas vel earum liberos pro alia medietate, in casu praemisso, mihi haeredes universales facio et instituo.

Item, dono et deputo praefatis filiis meis et posthumo seu posthumis praedictis et eorum cuilibet in tutores et bonorum meorum et personarum gubernatores, videlicet Aladaicim, uxorem meam praedictam, et nobilem Bernardum Raymundi de Duroforti, domicellum majorem diebus praesentes et Raymundum Terreni, absentem de castro Fanijovis et tutelam hujusmodi in se suscipientes, quibus quidem tutoribus dono ac plenariam tribuo potestatem omnibus simul et duobus ex ipsis concordantibus, tertio contradicenti maxime ² vocato vel etiam expectato, praedictos liberos meos et bona mea gubernandi, regendi et etiam ministrandi et etiam faciendi, dicendi et exercendi et generaliter omnia alia universa et singula cum officio

1. Ms : *Volens*. — 2. sans doute pour *Minime*.

tutelae praedictae dicendi, faciendi et exercendi quae ad officium tutelae pertinent et pertinere dignoscuntur, volens, mandans et ordinans omnia universa et singula acta, gesta, gubernata vel alias ordinata per dictos tutores omnes tres simul vel duos ex ipsis, contradicente tertio maxime¹ vocato vel alias expectato, valere ac si per me personaliter actum foret. Item, volo, ordino atque mando quod dicti tres tutores vel duo ipsorum concordantes, ut est dictum, solvant de bonis meis omnia legata a me superius facta, prout superius sunt distincta, locis et personis per me superius expressatis, videlicet inter et infra quatuor annos a tempore mortis meae in antea computandos. Et insuper, volo et mando ac etiam ordino quod praedicta uxor mea possit laudare ex parte domini pro se, ut tutrix, aliis tutoribus praedictis maxime¹ vocatis nec etiam expectatis, omnes venditiones et alienationes quas de feudis meis fieri continget et foriscapium recipere ut tutrix de illis tamen de quibus non est usufructuaria et etiam alias quascumque venditiones et alienationes ad suum commodum et utilitatem ut usufructuaria, sicut superius declaratur, in quolibet casu superius nominatorum et expressorum. Et licet pro universis manumissionibus et legatis bona cujuslibet testatoris de jure sint tacite obligata, Raymundus ego, testator praedictus, expresse obligo et hypotheco omnes res meas et bona mea omnia pro omnibus et singulis manumissionibus et legatis etiam et relictis et vobis, Guillelmo Thoulouze, publico notario infrascripto, pro omnibus universis et singulis personis et locis, quarum et quorum interest vel interesse potest seu poterit in futurum, ut publicae personae recipienti dictam obligationem et hypothecam ac solemniter stipulanti.

Hoc igitur esse volo meum ultimum testamentum seu mea voluntas ultima, quod vel quam valere volo et jubeo jure mei ultimi testamenti. Et si non valet jure testamenti, quod saltem valeat nomine codicillorum vel donationis causa mortis vel cujuslibet alterius suam voluntatem ultimam declarantis. Haec enim est mea ultima voluntas quam nunquam mutabo, revocaturus nihil, cassans et annullans omnia alia testamenta et codicillos per me haecenus facta sive factos, aut modo quolibet ordinatos et quos [pro] nullis, irritis et cassis habere jubeo nunc et semper, isto instrumento in sua plenissima firmitate perpetuo remanente, concedens etiam de praemissis per vos, notarium subdictum, cum omni juris solemnitate fieri publicum instrumentum seu publica instrumenta, unum vel plura de praedictis, juxta consilium ac dictamam (*sic*) per te meis sumptibus requirendum, testamento in formam publicam jam scripto vel etiam non scripto, producto in judicium vel extra vel non producto, cujusvis volueris sapientis praesentis instrumenti sententia reservata et in aliquo non mutata et cuique legatario et loco factum publicum instrumentum de legato sibi facto sive ordinatione de clausula sibi pertinente vestra propria auctoritate requisitus per ipsos, absque alicujus superioris auctoritate, licentia vel consensu².

Actum fuit hoc testamentum in domo habitationis Raymundi Terreni, testatoris praedicti, anno et die quibus supra, in praesentia et testimonio testium infrascriptorum ad haec specialiter vocatorum et rogatorum per dictum testatorem, videlicet Arnaldi Vastonis, Joannis Vastonis, ejus filii, barberiorum, Joannis de Lauraco, servientis, Arnaldi Belha Quindecim-linguarum, Raymundi Bobis, Bernardi Seuderii de castro Fanijovis, Stephani Andreae Clerici de Cruce, habitatoris in dicto castro, et magistri Guillelmi Thoulouze, de dicto

1. sans doute pour *Minime*. — 2. Cette fin de phrase est obscure peut-être parce que la copie est fautive.

castro Fanijovis, publici auctoritate regia notarii, qui requisitus de praemissis hanc chartam recepit et in suo prothocollo registravit.

Quam quidem echartam ego, Petrus de Salariis de Rupeforti, habitator dicti castri Fanijovis, publicus auctoritate regia notarius, eodem magistro Tolosa defuncto, per venerabilem et discretum virum dominum Joannem de Rogerio, licentiatum in legibus, judicem ordinarium Tolosae ac procuratorem venerabilis et discreti viri domini magistri Jordani Blancheti, dicti domini nostri regis secretarii, subrogatus de nece dicti notarii defuncti ¹, licet cancellata facto per venerabilem et discretum virum dominum Bernardum Fagusi (*sic*) baccalaureum in legibus, judicem Lauragesii domini nostri Francorum regis, cujus quidem mandati tenor talis est :

544

Castelnaudary, 19 septembre 1365.

Le juge du Lauraguais ordonne au notaire de Fanjeaux, Pierre de Salariis de donner à Rixende, copie du testament de son frère, Raymond Terreni.

« Bernardus Fuguoi (*sic*), baccalaureus in legibus, judex Lauragesii domini nostri Francorum regis, magistro Petro de Salariis, notario regio Fanijovis, salutem. Ex parte nobilis Rixendis, uxoris relictæ nobilis Bernardi Daura cohaeredisque nobilis Raymundi Terreni, domicelli quondam dicti loci Fanijovis, nobis propositum extitit quod dictus Raymundus Terreni, frater suus, quondam suum condidit ultimum testamentum per magistrum Guillelmum Tolosae, notarium quondam dicti loci, receptum, cujus libri et rotuli vobis collati dicuntur. Sane, cum dicta proponens asseruerat se valde indigere copia dicti testamenti tam pro conservatione juris seu quo ad sciendum quae legata et alia bona, praetextu dicti testamenti, solve et subponere teneretur, quae facere minime ² potest, ut asserit, nisi prius habita copia antedicta, dataque fuerit potestas, ut dicitur, dicto notario defuncto per dictum quondam testatorem quod posset facere unum et plura publica instrumenta de eodem et cuilibet legatario de clausulis ejusdem sibi pertinentibus modo super iis remedio implorato, vobis mandamus quatenus solvat ³ et notulas dicti quondam notarii defuncti in manus, licet cancellatas, si quas habetis, videatis, inspiciatis et intra eadem dictum testamentum perquiratis et indagatis ; et si illud intra easdem reperire poteritis, copiam a nece ejusdem, sive fuerit cancellata sive non, assumatis et in mundum redigatis et eidem proponenti, si et prout sibi pertinere noveritis, restituatis, satisfacto vobis de vestro salario moderato habitoque a dicta proponente corporali juramento per ipsam super sancta quatuor Evangelia prestito, quod dictam copiam pacis ⁴ ex causis praedictis, et fraude et dolo et malitia cessantibus quibuscumque. Datum Castrinovi, die decima nona septembris anno Domini millesimo trecentesimo, sexagesimo quinto... probatio fidei habito primitus de dicta proponente corporali juramento per ipsam supra sancta Dei quatuor Evangelia praestito quod dictam copiam pacis non quod conservaretur juris

1. Ce passage est inintelligible sans doute parce que le copiste l'a altéré. — 2. Ms : *maxime*. — 3. Dans plusieurs de ces passages le texte est certainement altéré. — 4. Même observation que plus haut.

sui quam ad sciendum quae legata praetextu ejusdem testamenti solvere et supponere teneretur ¹, sumpsi, scripsi in duabus pellibus [seu potius] pergameni, simul conjunctis et conglutinatis una cum alia, quarum prima petia dicti pergameni incipit in secunda linea *talitatis* et finit *in eadem* : in penultima linea dicta prima petia dicti pergameni incipit *eodem* et finit *in eodem et*; in secunda vero petia dicti pergameni incipit in secunda linea *nuptiale* et finit *in eadem viginti quinque*. Et in septuagesima sexta linea a principio computando, post illud verbum *gestat*, omisi scribere *in ventre*. Et in centum et nona linea a principio computanda, post illud verbum *pacto*, cancellavi *cum praeominatis et conditione*, et in centum et nona linea ab ista praesenti superius computando, post illud verbum *quandocumque*, cancellavi *cum praeominatis vel alias quandocumque*. Et in principio tricesimae sextae lineae ab ista praesenti superius computanda, post illud verbum *casu*, cancellavi *cum praeominatis et in eo casu*. Et in decima octava linea ab ista praesenti superius computanda, post illud verbum *Fanijovis*, omisi scribere *publicus auctoritate regia notarius signoque meo consueto signavi*.

COPIE : (du 18e siècle) en notre possession ².

545-548

1426-1427.

Enquête faite au nom du roi Charles VII sur les revenus du monastère de Prouille.

³..... Tenores vero dictarum litterarum articulorumque predictorum et depositionum testium supra-mencionatorum seriatim suo ordine subsequuntur :

546

Bourges, 27 février 1425-1426.

Charles VII ordonne à ses généraux des finances de faire une enquête sur les revenus de Prouille et de taxer le monastère d'après ses revenus actuels.

« Charles, par la grâce de Dieu roy de France a nos amez et feaulx les generaulx conseillers sur le fait et gouvernement de noz finances en nostre pais de Languedoc, salut et dilection. Humble supplication des pauvres religieuses de Prolha, en diocèse de Saint Papol, en nostre senechaucié de Tholouse, avons receue contenant que elles sont recluses, gentils femmes servans à Dieu solitairement, sans partir de leurs selles ou eloistre qui anciennement, pour leur vie avoir en leur dit cloistre, furent fundées, bian logées ou doutées de belles rentes selon la situacion du pais; mais pour les grans mortalités qui sont esté en pais ou sont assises leurs revenues, ont esté par tout tems et entierement, leurs dittes revenues et rentes sont moult diminués et tellement que a peines ont elles eu, depuis certain temps en çà, de quoy avoir leurs robes ne soutenir leurs

1. Même observation que plus haut. — 2. A la dernière page de cette copie se trouve ce résumé : *Fanjoux, liasse première, n° 2. Copie des actes d'achat de la maison de Durfort et du testament de M. de Terré, portant fondation du couvent de Fanjoux*. — 3. Le commencement de l'acte fait défaut.

habitations, maisons et manoirs a eulx appendans, et combien que ja pieça par noz sains pères les papes et aussi par nos processors roys de France et par expres privileges a celles octroiez, elles feussent exemptées et afranchies de tous desiesmes, toutesfoiz depuis certain temps en ça, depuis lequel a nostre feu seigneur et père, auquel Dieu pardoint, et a nous ont esté octroiez plusieurs desiesmes, icelles poures supplicans pour iceulx ont esté plusieurs foiz imposées aux desiesmes entiers, selon leur fondacion et dotacion ancienne, sans avoir regart aux diminutions de leurs dittes rentes; et de présent et pour ce darrenier desiesme ou équivalent avons octroié par les gens deglise de nostre pais de Languedoc, sont imposées ou doubtent d'estre imposées au dit taux ancien, sans ce que on ait regart a la diminution de leurs dites rentes qui sont ainsi diminuées que dit est: pour laquelle chose, se paier leur failloit icellui desiesme ainsi imposé ne ceulx que au temps avenir ou leur pourroit imposer audit ancien taux, il leur faudroit partir leurs selles et mendier ou vioure comme seculières aval le monde, qui leur est deffendu, en nous requérant sur ces choses noz grâce et provision. Nous, ces choses consideries, desirant la perfection du bien et la complissement du bien pour lequel icelles supplicans sont ainsi recluses, et afin que nous soions participans en leur bienfaiz et oiraisons, vous mandons et pour ce que a vous appartient de ce la cognoissance, commandons et estroitement enjoignons que vous vos informez bien et diligemment de et sur la diminution des rentes et revenues dicelles supplicans et ce fait, eue par vous consideration et regard a leur ancienne fundacion, a la charge quelles ont tant du divin service que autrement, tausez et imposez icelles supplicans pour leur quote et portion du dit dixiesme ou esgualmente a celle somme que vous verrez estre a faire: lequel taux vous leur notifierez et a icellui paier et non autre les contraignez ou faites contraindre, ainsi que en tel cas est acoustumé de faire; et lequel taux est impost par vous ou vous commis mis et imposé ausdiz supplicans, nous voulons valer et tenir pour le temps presant et avenir, sans ce que a cause dicellui desiesme ou desiesmes mis ou a mettre sus pour le temps avenir, elles soient tenues de payer autre ne plus grand quote ou impost que celle que par vous ou vos diz commis, la dicte informacion par vous veue, leur sera taxée et ordonnée. Et par ces presentes voulons le receveur ou receveurs desdits Xme ou X^{mes} mis ou a mettre sus, en reportant ces presentes au vidimus dicelles, fait soubs scel real ou auctentique, en rendant compte et recevant dicelles supplicans le taux que taxé vous aurez, estié et demaniez quittes et descharges dudit Xme ou X^{mes} a icelles supplicans imposées, quelque au temps ancien leur ait esté imposé par noz amez et feaulx gent de nous comptes, auxquels nous mandons que ainsi le facent sans contradiction, difficulté aucune, non obstant quelconques ordonnances, mandemens ou deffenses et lettres subreptices a ce contraires. Donné a Burges le xxviie jour de fevrier, lan de grâce mil CCCC vingt-cinq et de nostre règne le quart. »

Par le roy a la relation du conseil,

Pousy.

547

12 juin 1427.

Les généraux des finances du Languedoc chargent de l'enquête Pierre de S. André, procureur du roi dans la sénéchaussée de Carcassonne.

« *Les généraux conseillers du roy nostre sire sur le fait et gouvernement de toutes les finances au pays de Languedoc a mestre Pierre de Saint-Andrieu, procureur du roy nostre dit sire en la senechaucie de Carcassonne, salut.* Par nous veues les lettres du roy nostre dit sire ausquelles ces presentes sont attachées sous l'un de nos signez, faisant mention des religieuses de Prolha, ou diocese de Saint Papol, vous mandons que sur le contenu en icelles vous informez bien au vray et, ce fait, nous renvoiez feablement cloz et scellé sous vostre seing manuel ce que fait et trouvé en aurez pour pourveoir ausdites religieuses comme il appartient; pour raison de ce fere, vous donnons povoir, mandons et comandons a tous les justiciers, officiers et subgiez du roy nostre dit sire que avons en ce [///////] obeissent et entendent diligemment. Donné sous nos signez le xiie jour de juing. lan MCCCXXVII. »

TOSSET.

Ad conformandum animum vestrum metuendorum dominorum generalium consiliariorum super facto et gubernatione financiarum regiarum in patria lingue Occitane per dominum nostrum Francorum regem ordinatorum commissorumque in hac parte, auctoritate regia deputatorum seu cujuscunque alterius in hac parte per metuendas dominationes vestras subrogatorum, ut evidenter et manifeste constet et appareat literas regias per vos et vestrum quemlibet fore exequendas, taxationemque decime seu decimarum de qua seu quibus in eisdem literis fit et habetur mentio, de novo fore faciendam et ut vobis constet animique vestri sint informati de paupertate et diminutione reddituum et proventuum et aliorum jurium et emolumentorum quos et que nobiles et honeste religiose sorores, moniales monasterii b. Marie de Prulliano, diocesis S. Papuli, infra senescalliam Tholosanam situati, antiquitus solebant recipere ad causam fundacionis dicti earum monasterii inclinarique debeatis ad anichilationem seu saltem congruam diminutionem taxationis decime de presenti currentis et aliarum decimarum pro tempore futuro cursum habiturarum, si que concedi debeant vel apparebunt in futurum concedi per prelatos et alias gentes ecclesiasticas patrie lingue Occitane dicto domino nostro regi, et alias per vos seu vestros commissarios et subrogatos dicte littere regie debeant intimari et exequi, secundum mentem formamque et tenorem ipsarum, pars sindici dicti monasterii et sororum monialium ejusdem monasterii, sub regimine et gubernatione ordinis fratrum Predicatorum existentium, ad fines predictos et alios meliores quos potest et debet, dicit que sequuntur :

I Et primo dicit quod a fundacione dicti monasterii citra et per ipsum tempus, a qua fundacione citra sunt lapsi ultra H^l. anni, dicte sorores moniales semper fuerunt et sunt solite esse et fuisse ordinis sancti Augustini et regi et gubernari secundum instituta et sub cura fratrum Predicatorum vivere.

II Item, dicit quod dicte sorores moniales pro majori parte sunt nobiles et de nobili genere procreate, que secundum eorum votum et secundum instituta et ordinationes dicti monasterii dicte sorores fuerunt et sunt solite esse recluse et murate infra dictum monasterium et nunquam a claustro vel reflectorio dormitorioque

et ecclesia et aliis hediificiis. infra ceptra eisdem assignata, exeunt neque exire consueverunt, ymo usque ad finem mundi de dicto monasterio non exient donec venerit illa vox : « *Venite benedicti Patris mei, percipite regnum quod vobis paratum est ab origine mundi.* »

xii Item, dicit quod dicte sorores sic infra predicta ceptra dicti monasterii sub cura et doctrina dictorum fratrum Predicatorum degentes, semper vel quasi nocte et die continue serviunt et servire et famulari consueverunt Domino nostro Jhesu Christo et ejus b. Marie genitrici et aliis sanctis paradisi orationibus et aliis divinis officiis continue et sine aliquali intermixcione vaccando multum sanctimonialiter et devote.

xv Item, dicit quod, attentis continuis orationibus et aliis divinis officiis quibus dicte sorores preterite et que de presenti in dicto monasterio sunt recluse et immurate, vacant et vacare consueverunt, domini nostri summi pontifices qui retrolapsis temporibus fuerunt, ut melius et favorabilius Domino nostro Jhesu Christo servirent et famularentur, plures redditus spirituales et ecclesias eisdem dederunt et concesserunt perpetuo per eas tenendas et possidendas sub regimine et cura dictorum fratrum Predicatorum.

v Item, dicit quod inter ceteros redditus et proventus spirituales et ecclesias quos et quas dicti domini nostri summi pontifices eis in perpetuum dederunt et concesserunt, sunt et fuerunt ac esse consueverunt ecclesie parrochiales b. Marie Virginis loci de Villafrancha Lauraguesii, b. Marie de Forcia Ferrandi et eciam b. Martini loci de Fenolheto et sanctorum Juliani et Basilisse loci de Bromio.

Item, dicit quod redditus et proventus spirituales dictarum ecclesiarum antiquitus solebant valere omnes insimul ultra summam It^m librarum turonensium, de quibus redditibus et proventibus spiritualibus dicte sorores et alii in dicto monasterio degentes et servientes, honorifice vivere solebant, seque induere, calciare et salaria servitoribus et nuntiis et maucipiis et aliis personis eis necessariis solvere et satisfacere.

xvii Item, dicit quod, attentis laboribus quos dicte sorores continue exhibere consueverunt in deserviendo orationibus et aliis divinis officiis, domini nostri summi pontifices, specialiter sancte memorie dominus Benedictus papa XI, eisdem sororibus, presentibus tunc et futuris, indultum concesserunt ut ad prestandum decimas de quibuscumque possessionibus et aliis omnibus earum bonis, que tunc habebant et in futurum adquirerent, vel subventionem quancumque aut ad contribuendum in exhaactionibus vel collectis aut decimis seu subsidiis aliquibus per litteras sedis apostolice aut legatorum vel ordinariorum aut nunciorum ipsorum seu rectorum terrarum vel regionum quascumque impetratas vel etiam impetrandas, minime tenerentur, nec ad id cogi possint, etiamsi in hujusmodi sedis ejusdem contineatur litteris quod ad quevis exempta vel non exempta loca vel monasteria se extendant : quod privilegium dictus dominus Benedictus papa XI eisdem sororibus concessit Laterani, ydus marcii, pontificatus sui anno primo.

xviii Item, dicit quod ex post bone et sancte memorie dominus Clemens papa VII predictum privilegium, indultum et concessionem predicta rata et grata habens, illa auctoritate apostolica, ex sui certa scientia, confirmavit, inhibendo districtius omnibus et singulis legatis et nunciis dicte sedis, presentibus et futuris, et locorum ordinariis necnon collectoribus et subcollectoribus per cedem ipsam aut legatos et nuncios predictos vel alios quoscumque ad levandas, petendas vel exigendas a personis ecclesiasticis provincie Tholosane decimas, tallias, collectas aut subventiones seu subsidia quecumque deputatis et deputandis, ne a dictis priorissa et sororibus vel monasterio earum seu priore, administratoribus et procuratoribus suis decimam de dictis bonis et possessionibus ac rebus aliis que tunc possidebant et possiderent in futurum, aut tallias, col-

lectas, subventiones vel subsidia quecumque petere, exligere, levare aut imponere, contra tenorem indulti dicti domini Benedicti pape XI. predecessoris sui, et concessionis tenorem quomodolibet presumant aut ipsas vel priorem, administratores aut procuratores predictos, occasione decimarum, procuracionum, talliarum, collectarum, subvencionum, subsidiarum per ipsum dominum Clementem septimum et successores suos Romanos pontifices seu legatos et nuncios predictos aut alios quoscumque in dicta provincia impositarum vel imponendarum inquietent, molestent seu perturbare presumant et quidquid in contrarium fieret, irritum decrevit et inane; alioquin, si quis in contrarium attemptare presumeret, indignationem Omnipotentis [Dei] et beatorum Petri et Pauli incurreret; quam confirmationem idem dominus Clemens VII dictis dominabus priorisse et sororibus concessit apud Castrum novum, Avinionensis diocesis, nono kalendas octobris, pontificatus sui anno quinto.

x Item, dicit quod eciam ex parte sancte memorie dominus Benedictus papa XIII, in hoberdencia sua, existens in Saona, nona februarii pontificatus sui anno XII, dictis dominabus priorisse et sororibus indultum sive privilegium eis concessum per dictum dominum Benedictum XI et confirmatum per dictum dominum Clementem VII, confirmavit, et de novo eis indulgit ut ad prestationem decimarum de quibuscumque possessionibus et omnibus aliis bonis earum, que in presenti haberent et in futurum acquirerent, seu ad exhibendum annum redditum sive censum diocesanis episcopis necnon pedagia, tholonea et alias exactiones quibusvis regibus seu aliis personis secularibus, et etiam ad dandum et solvendum procuraciones aliquas legatis vel nunciis apostolice sedis sive ad decimam vel aliam portionem aut subventionem aliquam de earum proveniuntibus cuiquam exhibendas, vel ad contribuendum in exactionibus vel collectis seu subsidiis aliquibus minime tenerentur, nec ad id per litteras sedis ejusdem vel legatorum ejus vel quorumcumque aliorum, etiamsi in eisdem literis contineatur expresse quod quevis exempta vel non exempta ipsius sedis indulgentie non obsistat, nullatenus compelli valeant.

x Item, dicit quod recolende memorie dominus Johannes papa XXIII predicta indulta et alia per summos pontifices, predecessores suos, data et concessa, auctoritate apostolica confirmavit et ea rata et grata habuit, Rome apud S. Petrum, quarto kalendas julii, pontificatus sui anno tertio.

xi Item, dicit quod inclite recordacionis illustrissimus et christianissimus princeps, dominus Philipus, condam Dei gratia Francorum rex, promotus divine pietatis intuitu et pro sue et progenitorum suorum animarum remedio et salute, concessit dictis religiosis, priorisse et conventui sororum monasterii de Proliano quod ipse, racione bonorum suorum decimalium vel aliorum quorumque ad dictum monasterium pertinentium, ubicumque consistencium, vel alia racione, ad contribuendum, solvendum vel exhibendum aliquid in talliis, finaneijs, subvencionibus vel collectis pro ipso vel successoribus suis in regno Francie in antea faciendis, occasione exercitus vel etiam cavalcate aut alias quoquomodo minime compellerentur, sed ipse cum gentibus suis a talibus de cetero essent immunes, prout in litteris suis super hoc concessis apud Bitteris, anno Domini M^oCCC^o tertio, mense februarii, continetur.

xii Item, dicit quod etiam inclite recordacionis et bone memorie dominus Karolus, Dei gratia Francorum rex, pater domini regis moderni, ejus animam parradisus possideat, dictas litteras dicti domini Philippi, condam predecessoris suis, et contenta in eisdem, ratas et gratas firmaque et rata habens, eas et ea voluit et laudavit et confirmavit, manans senescallis Carcassone, Tholose et Bellicadri necnon electis super facto

juvaminum per guerram cursum habentium ceterisque justiciariis et officariis suis modernis et posteris, aut eorum loca tenentibus et cuilibet ipsorum quatenus dietas priorissam et sorores monasterii prefati de Prulliano gratia et confirmatione predictis uti et frui paciffice faciant et permittant, ipsas in contrarium nullatenus molestando aut a quoquam molestari permittendo, prout in litteris super hoc per dictum eandem dominum regem concessis Parisius, mense octobris, anno Domini M^oCCCC^oVIII^o, continetur.

Item, dicit quod ex post concessionem dietarum litterarum tam apostolicarum quam regiarum concessarum, mencionem de dietis indultis et privilegiis facientium de non solvendo dietas decimas et alias exactiones impositas et imponendas per dictos summos pontifices eorumque legatos et nuncios et etiam per dictos dominos Francorum reges, occasione decimarum eis concessarum super gentes ecclesiasticas per prelatos dicti regni Francie, diete domine priorissa et sorores monasterii predicti de Prulliano earumque prior, procuratores, syndicus et administratores sunt et fuerunt et esse consueverunt quiti et immunes a solutione predictarum decimarum per prelatos regni Francie dicto domino nostro regi concessarum super gentes ecclesiasticas patrie lingue Occitane; et si apparere possit ipsas seu earum syndicum seu administratores ad dietas decimas solvendas fore compulsos per legatos vel nuncios sedis apostolice vel alias gentes regias, tales compulsiones fuerint revocate et ad nichilum redacte, pignoraque occasione dietarum decimarum capta fuerint, eisdem priorisse et sororibus seu earum priori, sindicoque vel administratori restituta tam vigore litterarum dictorum dominorum legatorum vel nunciorum sedis apostolice quam eciam vigore litterarum aliorum executorum auctoritate regia ad exhigendas prehensasque decimas deputatorum.

Item, dicit quod a tempore citra et per ipsum tempus quo diete religiose priorissa et sorores dicti monasterii de Prulliano fuerunt ibi assignate per beatum Dominicum, ordinis ipsarum fundatorem ac etiam ordinis dictorum fratrum Predicatorum, sub regula b. Augustini, diete sorores religiose, ut predictum est, fuerunt et sunt ab una parte dicti monasterii murate et, ad verius dicendum, perpetuo incarcerationate taliter quod secundum fundacionem, votum et regulam ipsarum, nunquam usque in finem mundi possunt ac valent a dicto monasterio exire, ymo perpetuo sunt et esse consueverunt et erunt ibi murate, ab alia vero parte dicti monasterii et extra muros dietarum sororum manent et mansionem habitacionemque habent et habere consueverunt religiosi viri prior, confessores et alii fratres Predicatores, servitores et alie persone necessarie ad regimen et gubernationem personarum et honorum dietarum priorisse et sororum religiosarum infra partem dicti monasterii muratarum et incarcerationatarum perpetuo, ut predictum est.

Item, dicit quod dicti religiosi prior et fratres Predicatores a parte alia dicti monasterii residere et habitare consueti, habent eorum ecclesiam, claustrum, reffectorium et dormitorium et alia officinia pro ibi morando necessaria, infra quam ecclesiam ipsi fratres prior et alii religiosi, qui sunt et esse consueverunt commuiter numero sexdecim personarum, consueverunt dicere et celebrare matutinas, missam, vesperos completoriumque et alia divina officia, prout et quemadmodum diete religiose priorissa et sorores consueverunt infra earum ecclesiam et cepra singulis diebus et noctibus, horis tamen condecensibus secundum ritum et solempnitatem aliarum ecclesiarum infra Romanum pontificatum, ad honorem D. N. J. X. et ejus sancte fidei catholice constructarum.

Item, dicit quod infra claustrum domosque et cepra dietarum sororum antiquitus solebant esse pro divino cultu celebrando ultra centum sorores de nobili genere procreate pro majori parte earum, hodiernis

vero temporibus adhuc ibi sunt et vivunt honeste casteque et debite sexaginta tres sorores et si adhuc plures reperirentur, qui sic dictum monasterium vellent ingredi, ibi reciperentur ad vivendum et ad cultum divinum celebrandum et faciendum regulam b. Augustini. sub cura tamen et doctrina dictorum fratrum Predicatorum, sicut fieri est solitum.

xvii

Item, dicit quod, ultra numerum dictarum sexaginta trium sororum et aliorum religiosorum fratrum Predicatorum, qui, ut predictum est. cum venerabili priore dicti monasterii sunt et esse consueverunt, numero sexdecim personarum, morantur et morari consueverunt infra dictum monasterium, pro negotiis et operibus dicti monasterii peragendis, quadraginta homines et ultra, computatis fratribus, donatis et aliis personis laycis ad opera et negocia dicti monasterii necessariis.

xviii

Item, dicit quod etiam infra alias grangias, boriasque et domos extra dictum monasterium situatas in diversis partibus tam senescallie Tholosane quam senescallie Carcassonensis nomine dictarum priorisse et sororum, pro negociis et operibus et terris vineisque et campis cultivandis et laborandis, morantur et morari consueverunt, expensis dictarum priorisse et sororum religiosarum, ultra quam quinquaginta persone layce, prout hoc est notorium et manifestum.

xix

Item, dicit quod ad causam dictorum operum et negociorum dicti monasterii grangiarumque et boriarum et aliarum domorum et habitacionum ejusdem, dicte domine priorissa et sorores solverunt et solve consueverunt, singulis annis, personis conducticiis in dictis monasterio, grangiis et boriis morantibus, ultra panem et vinum lignaque et alia pro eorum victu necessaria, pro salariis eorum summam octingentarum librarum turonensium et ultra.

xx

Item, dicit quod ad causam spiritualitatis ecclesie parrochialis de Fanojove, cujus ipse patrone existunt, pro cura animarum dicte parrochialis ecclesie, ipse domine priorissa et sorores habent dare et solve, singulis annis, vicario perpetuo dicte ecclesie nonaginta et sex sextaria bladi et triginta novem sarcinatas vini, medietatemque lucri sepulturarum in eadem ecclesia provenientes et omnes alias oblaciones in eadem ecclesia provenientes, licet redditus quos ibi recipiunt ad causam dicte spiritualitatis, non valeant ultra tres centas (*sic*) libras tur. vel circa.

xxi

Item, dicit quod ad causam spiritualitatis ecclesie b. Martini ville Limosi, dicte domine priorissa et sorores, pro cura animarum dicte ville, habent et habere consueverunt ibi vicarium perpetuum qui, annis singulis, percipit ab eisdem priorissa et sororibus pensionem valentiam viginti duarum librarum ac etiam ultra dictum vicarium et ejus servitores, habent ibi tenere propriis expensis septem sacerdotes et quatuor alias personas pro celebrandis ibi nocte et die divinis officiis, quorum expense assendant singulis annis summam ducentarum librarum tur. vel circa. licet redditus quos ibi recipiunt non valeant ultra summam quadringentarum librarum tur.

xxii

Item, dicit quod ad causam spiritualitatis ecclesie parrochialis b. Marie loci de Villafranca Lauragnesii, dicte sorores habent et tenentur ibi tenere vicarium perpetuum pro cura animarum dicti loci, qui singulis annis recipit a dictis priorissa et sororibus summam sive valorem centum librarum turonensium, licet redditus quos ibi percipiunt de presente non valeant ultra valorem ducentarum librarum tur. vel circa.

xxiii

Item, dicit quod etiam ad causam spiritualitatis ecclesie b. Marie loci de Forcia Ferrandi, dicte priorissa et sorores habent et tenentur ibi habere et tenere unum vicarium perpetuum pro cura animarum parrochia-

norum dicti loci, qui annis singulis percipit et percipere consuevit pencionem valentem XXV libras tur. vel circa. licet redditus et proventibus quos ibi percipiunt ad causam dicte spiritualitatis non valeant ultra summam XL^a librarum tur. vel circa.

XXIV

Item, dicit quod eciam ad causam spiritualitatis ecclesie parrochialis b. Martini loci de Fenolheto, dicte domine priorissa et sorores habent et tenentur ibi tenere unum vicarium perpetuum pro cura animarum parrochianorum dicti loci, qui singulis annis recipit quasi omnes redditus spirituales pertiuentes ad ipsas et earum monasterium de Prulliano, et vix ad partem ipsarum redditus spirituales dicti loci valent XVI sol, XX sestaria frumenti. soluta pencionem que annis singulis debetur dicto vicario.

XXV

Item, dicit quod eciam ad causam spiritualitatis ecclesie Sanctorum Juliani et Basilisse loci de Bromio, diocesis S. Papuli, dicte domine priorissa et sorores habent et tenentur ibi habere et tenere unum vicarium perpetuum pro cura animarum parrochianorum dicti loci, qui, annis singulis, percipit et percipere consuevit pencionem valentem sex viginti libras turonensium vel circa, licet redditus et proventus quos ibi percipiunt ad causam spiritualitatis, non valeant summam ducentarum librarum tur. vel circa.

XXVI

Item, dicit quod, licet antiquitus dicte religiose, priorissa et moniales dicti monasterii de Prulliano, perciperent ad causam spiritualitatis dictorum locorum et ecclesiarum parrochialium eorundem, in redditibus et proventibus valentibus ultra summam duorum millium librarum turonensium, hodie tamen, deductis pensionibus vicariorum perpetuorum predictorum et aliis expensis que necessario sunt fiende ad recollectionem et perceptionem dictorum proventuum et reddituum, ipsi redditus seu proventus non valent summam mille librarum turonensium. prout eciam reperiri poterit per libros compotorum et rationum dicti monasterii, quos libros offert se paratum exhibere vobis, dominis generalibus seu commissariis per vos deputatis.

XXVII

Item, dicit quod, licet antiquitus et antequam dicti domini summi pontifices et domini Francorum reges supranomitati concessissent dictis religiosis priorisse et sororibus privilegium et indultum de non solvendo decimas aliquas, impositas super gentes ecclesiasticas patrie lingue Occitane, ipse religiose tenerentur solvere pro qualibet decima imposita secundum quotam et portionem ipsas tangentem, juxta valorem reddituum dictarum ecclesiarum parrochialium, quorum patrone existunt, C libras tur., tamen, hodiernis temporibus, tam propter mortalitatem gentium et pestilentias et sterilitates fructuum, quam propter guerras et alia infinita inconvenientia que in partibus lingue Occitane et potissime in partibus in quibus dicte ecclesie et redditus sunt fundati, eveniunt et contingunt de anno in annum, propter quod dicti redditus et proventus sunt valde diminuti, ipse priorissa et sorores, attentis etiam expensis quas necessario habent facere pro victu, calciatu, vestitu ipsarum et salariis aliarum personarum morancium in dicto monasterio et aliis grangiis et boriis, et propter reparaciones necessario, annis singulis, fiendas in hedificiis dicti monasterii et aliarum grangiarum, boriarum, domorum ejusdem, assedentes, una cum alia, ad summam C librarum turonensium et ultra, et propter salaria et pentiones advocatorum, procuratorum, notariorum et aliorum curialium que necessario habent solvere, annis singulis, pro litibus quas habent in diversis curiis spiritualibus et temporalibus, pro defensione et thutione jurium et reddituum dicti monasterii, assedencium, anno quolibet, summam centum librarum turonensium et ultra, non possunt ac non valent tantam summam, sicut est summa C librarum turonensium, pro decima de presenti currenti et aliis decimis in futurum, si que contingant, solvere ac dare.

Item, dicit quod, si contingeret, quod absit, ipsis priorisse et sororibus dictam decimam de presenti currentem et alias in futurum contingentes ex integro solvere, necessario oporteret eas dictas ecclesias et alias earum grangias et habitationes deserere, et sic non possent earum victum et vitam sustentare, et necessario haberent desistere a celebratione divinorum officiorum et ibi infra dictum monasterium, infra quod sunt perpetuo murate et incarcerate, fame perire, quod absurdissimum esset, et non reperiretur aliquis qui filiam vel sororem vel alias mulieres de genere suo vellet in dicto monasterio ponere, pro divino servicio faciendo et celebrando, et oporteret dictum monasterium funditus destruere, quod est evitandum.

xxviii

Item, dicit quod dicta priorissa et sorores et religiosi viri fratres prior et alii degentes infra dictum monasterium, habentes regimen et gubernationem bonorum dictarum sororum et monasterii, videntes et considerantes quod, si oporteat easdem solvere tantam summam centum librarum turonensium pro presenti decima nunc currenti, et tantundem pro aliis decimis, si que contingant per gentes ecclesiasticas concedi dicto domino regi, recursum habuerunt ad dictum dominum nostrum regem, eidem humiliter supplicando ut vellet eisdem sororibus suam gratiam et misericordiam impertiri et providere supradictis de remedio opportuno.

xxix

Item, dicit quod dictus dominus rex modernus, audita humili supplicatione dictarum pauperum sororum et religiosarum, litteras suas superius insertas concessit, vobis eas dirigendo, ut de et super paupertate et impotentia ipsarum velletis vos informare per vos vel per commissarios a vobis et secundum informationem per vos vel a vobis commissos fiendam, velitis eisdem taxationem competentem facere, secundum facultatem reddituum et proventuum quos de presenti tenent et possident pro dicta decima de presenti currente et pro aliis, si que in futurum contingant concedi, quam taxationem supplicant vobis et vestris metuentis dominacionibus facere competenter et moderate, taliter quod in earum orationibus et divinis officiis, que per ipsas et alios fratres religiosos in dicto monasterio degentes fient et dicentur, dictus dominus noster Francie rex et vos sitis participes et merito valeant se tenere obligatos dicto domino nostro regi et vestris dominacionibus, quam maxime cum secundum dicta indulta et privilegia eis concessa per dictos dominos summos pontifices et alios predictos dominos reges Francie, ipse ex toto sint et debeant esse immunes et quitte a solutione et exactione dictarum decimarum per quosvis concessarum, de quibus quidem indultis et privilegiis promptam fidem faciunt vobis, ne ignorantiam prethendere valeatis. Que premissa omnia dictus syndicus, nomine dictarum dominarum priorisse et sororum religiosarum dicti monasterii, petit, requiritque et supplicat humiliter benigne fieri et concedi per vos, metuendos dominos generales super facto financiarum auctoritate regia in patria lingue Occitane deputatos. »

xxx

« Johannes Junchas, mercator oriundus et habitator loci de Fanajove, etatis, ut dixit, LXX^a annorum et ultra, memorie vero LX^a vel circa, cujus bona valere dixit mille librarum tur. et ultra, testis productus per partem syndici ac procuratoris monasterii de Prullhiano, receptusque per discretum virum magistrum Petrum de S. Andrea, in legibus baccallarium, procuratorem regium generalem senescallie Carcassone et commissarium subrogatum per honorabiles dominos generales consiliarios domini nostri regis super facto et gubernatione omnium financiarum in patria Occitana, commissos super contentis in quibusdam litteris regiis ad supplicationem dicti syndici impetratis deputatos, juratusque ad Sancta Dei quatuor Evangelia manu sua dextra corporaliter tacta, puram, meram deponere quam noverit veritatem, et ipsum dominum commissarium

Déposition de
Jean Junchas

rium informare de et super contentis in dictis literis regiis, super quibus literis regiis et super quibusdam articulis per partem predictam supplicanti traditis, quorum tenor superius est insertus, dictus testis interrogatus deposuit ut sequitur :

Et primo, super secundo articulo, primo omisso de voluntate partis supplicantis, dictus testis loquens interrogatus dixit contenta in dicto articulo fore vera, quum ipse lo[quens] a tempore diete sue memorie citra et per ipsum tempus ita vidit usitari et observari ut in articulo continetur, et contenta in dicto articulo sunt ita et in tantum notoria quod nullo modo possunt negari; que quidem moniales de quibus in dicto articulo fit mentio, vivunt et vivere consueverunt sub regimine et gubernatione ac cura et sollicitudine fratrum Predicatorum, ordinis S. Dominici, et istud est notorium et manifestum.

Super tertio articulo et contentis in eodem, dictus testis interrogatus dixit contenta in dicto articulo fore vera, quia ipse vidit ipse [loquens] a tempore diete sue memorie citra et per ipsum tempus multociens et frequenter conversando in dicto monasterio et aliis causis et rationibus a se superius dictis.

Super quarto articulo, dictus testis interrogatus dixit contenta in dicto articulo fore vera et pro eo se scire, quia a tempore sue memorie et per ipsum tempus vidit quod gentes dicti monasterii Prulhiani percipiebant ac recipiebant redditus spirituales plurium et diversarum ecclesiarum situatarum tam in senescallia Tholosana quam in senescallia Carcassonensi. Interrogatus quas ecclesias tenent diete moniales et quarum ecclesiarum redditus percipiunt, dixit quod recipiunt redditus spirituales ecclesiarum villarum Fanijovis, Limosi, Villefranche, de Bromio, de Forcia Ferrandi et de Fenolheto.

Super quinto articulo dictus testis interrogatus dixit contenta in articulo fore vera per ea que supra dixit et deposuit in proximo precedenti articulo.

Super sexto articulo, dictus testis interrogatus dixit se credere firmiter contenta in dicto articulo fore vera et ex eo se credere dixit quia, tempore sue juventutis, et exposita ut in articulo continetur, dici audivit pluries et frequenter a pluribus et diversis personis fidedignis, signanter et dominis prioribus fratribus, sindicis procuratoribus et aliis ministris dicti monasterii et scit ipse [loquens] quod in decimario dicti loci de Fenolheto diete moniales recipiebant centum viginti sextaria bladi et ultra, modo vero non recipiunt ultra viginti. Et pro eo se scire dixit quia ipse sic loquens fuit alias firmarius et arrendator dictorum fructuum decimarum et ob hoc credit quod etiam alii fructus decimales seu redditus spirituales aliarum ecclesiarum predictarum sint diminuti, causantibus mortalitatibus pestiferis, fructuum sterilitatibus et guerris que, retroactis temporibus, viguerunt et adhuc interdum vigent in provincia presenti; unde ad mortalitatem et diminutionem personarum sequitur diminutio bonorum et culture agrorum eorundem, prout ipse loquens per experienciam vidit et videt omni die: et in tantum sunt dicti redditus spirituales diminuti quod diete sorores moniales, deductis oneribus et pencionibus quas faciunt pro divino cultu in ecclesiis parrochialibus supradictis, vix habent unde earum vitam valeant sustentare. Quin ymo credit firmissime quod, nisi esset ruralis cultura agrorum et ceterorum prediorum rusticorum, quam culturam multum diligenter exercere facit reverendus dominus prior dicti monasterii Prulhiani, ejus studio, ingenio et prudentia intermentis, quod diete moniales non haberent earum vitam necessariam pro medio anno seu usque ad medietatem victualium eis necessariorum, ymo forsan opportheret eas mendicare, nec haberent aliquid de quo possent earum habitationem reparare seu reparationes necessarias in eadem fieri facere.

Super XIII° articulo et contenta in eodem, aliis omissis de voluntate partis supplicantis, quia dixit illos velle probare per literas et documenta, dictus testis interrogatus dixit contenta in dicto articulo fore vera tam per ea que supra deposuit, quam ex eo quia cuilibet inthuenti apparere potest quod dicte sorores moniales sunt ab uno latere dicti monasterii recluse et incarcerate, et ab alio latere ejusdem monasterii est claustrum, ecclesia et habitatio dictorum dominorum prioris, confessorum et aliorum fratrum Predicatorum atque fratrum laycorum et servitorum dicti monasterii ita quod non est // // // // accessus vel aspectus inter eos, prout notorium est loco ecclesiis subjecto.

Super XV° articulo, dictus testis loquens interrogatus dixit contenta in dicto articulo fore vera tam per ea que supra deposuit quam ex eo quia ita vidit et audivit ipse loquens pluries et frequentissime conversando in dicto Prulliani monasterio, cum locus sue ville Fanijovis, in qua ipse loquens habitat et habitare consuevit tempore nativitatis sue citra, non distet a dicto monasterio Prulliani nisi solum et dumtaxat per quartam vel quintam partem unius leuce; unde sic conversando vidit et audivit ipse loquens, prout in dicto articulo continetur.

Super XVI° articulo, dictus testis loquens interrogatus dixit se credere firmiter contenta in dicto articulo fore vera et ex eo se credere dixit quia, duo anni sunt lapsi vel circa, ipse [loquens], una cum nonnullis aliis ejus in hae parte consortibus tam loci de Fanojove quam loci de Villapieta, fuit firmarius et arrendator jurium et emolumentorum dicti monasterii et habuit providere in duobus annis quibus dictum arrendamentum duravit, dictis monialibus in earum vestiario et alio victu necessario, et scit bene quod tunc erant sexaginta quinque moniales, modo vero audivit dici a dictis dominis priore, confessoribus et aliis personis fidedignis quod solum sint in dicto monasterio sexaginta tres moniales, prout in dicto articulo continetur.

Super XVII° articulo et contentis in eodem, dictus testis loquens interrogatus dixit se scire contenta in dicto articulo fore vera, quia, temporibus firmarum seu arrendamentorum de quibus supra deposuit, ita vidit ipse loquens ut in dicto articulo continetur; interrogatus dictus loquens de quo serviunt dicte persone in dicto articulo mentionate, dixit quod aliqui sunt ortolani, aliqui furnerii, aliqui sutores sive semellatores, aliqui bubulci et agriculatores, alii saumaterii seu tragerii, qui vadunt quesitum ligna, blada et vina et alia necessaria et aliqui alii qui preparant cibaria et nonnulli alii quadriguarii et quidam alii pastores et alii servitores, famulantes continue dicto domino priori et reffectorio, necnon aliqui fabri et alii lignifabri et aliqui alii molendinarii gubernantes molendina bladi et aliqui porterii qui custodiunt portas dicti monasterii, et aliqui alii reparant tectum et tegulas dicti monasterii et sic de singulis.

Super XVIII° articulo et contentis in eodem, dictus testis loquens interrogatus dixit contenta in dicto articulo fore vera quia ita vidit per experienciam ipse loquens, duo anni sunt elapsi vel circa, quo tempore erat et fuit arrendator seu firmarius, ut predixit, emolumentorum dicti monasterii per duos annos tunc continuos, de qua firma seu arrendamento ipse loquens et ejus predicti consortes seu confirmarii sunt plurimum dampnificati et depauperati, ex eo quia credebant dicta emolumenta et redditus preffati monasterii plus valere de multo quam valeant; in quo quidem arrendamento ipse loquens et ejus socii predicti amiserunt mille et ducentos scutos auri et ultra.

Super XIX° articulo et contentis in eodem, dictus testis loquens interrogatus dixit contenta in dicto arti-

eulofore vera, quoniam, dicto tempore arrendamenti et firme de quo supra deposuit, ita vidit et cognovit per experienciam prout in ipso articulo continetur.

Super XX° articulo, dictus testis loquens interrogatus dixit contenta in dicto articulo fore vera, quum, tempore arrendamenti et firmarum de quibus supra deposuit, ipse loquens et alii socii sui firmarii predicti solverunt onera de quibus in dicto articulo fit mentio, et etiam tunc reperit per experienciam quod jura et emolumenta dicte ecclesie, que ad causam dicte ecclesie percipiunt dicte domine moniales, non valent ultra trescentas libras turonenses vel circa, prout in dicto articulo cavetur.

Super XXI° articulo, dictus testis loquens interrogatus dixit contenta in dicto articulo fore vera et pro se seire dixit quia ita vidit per experienciam ipse loquens, tempore dicti arrendamenti, prout in dicto articulo continetur.

Super XXII°, XXIII°, XXIII° et XXV° articulis et contentis in eisdem, dictus testis loquens interrogatus dixit contenta in dictis articulis fore vera, causis et rationibus a se superius dictis et depositis, et quia ita ipse [loquens] vidit et per experienciam cognovit, temporibus firmarum et arrendamentorum de quibus supra deposuit.

Super XXVI° articulo, dictus testis loquens interrogatus dixit contenta in dicto articulo fore vera tam per ea que supra dixit et deposuit, quam ex eo quia ita reperit ipse loquens in rei veritate, temporibus arrendamentorum et firmarum de quibus supra deposuit, et etiam ex eo quia, considerata quam maxima diminutione dictorum reddituum, ipse loquens et alii sui socii confirmarii predicti crediderunt pervenire ad totalem depauperationem et destructionem honorum suorum et in veritate ad inopiam et perpetuam egestatem penitus devenissent, si arrendamentum quod per sex annos tunc fecerant, durasset et fuisset continuatum, sed videntes quod in duobus annis supradictis in quibus tenuerunt dictum arrendamentum, fuerunt dampnificati de eorum proprio, in periculo anime sue, de summa predicta mille et ducentorum scutorum auri, ut supra dictum est, ideo supplicarunt dictis monialibus et dicto domino priori ut a dicto arrendamento seu firma eos liberare vellent, quod facere recusarunt a primordio, tandem compascentes eorum destructioni et exhederationi predictae, ad preces et intercessionem etiam multorum notabilium virorum et signanter legati domini nostri pape, tunc in presenti patria existentis, dictum loquentem et alios ejus socios a dicta firma et arrendamento liberavit, quod nisi factum extitisset, hodiernis temporibus oporteret ipsos satis, ut est dictum, divites, per mundum mendicare, ut credit, quamvis ab inhicio dicti arrendamenti spem haberent de superfluo seu de eo quod superesset in fine dicti arrendamenti, de recepta jurium dicti monasterii Prulliani per eos facta, ultra expensam et post deductionem ipsius expense, multum fructum et quam maximum comodum obtinere, de quo contrarium eis contigit occasione diminutione jurium et reddituum dicti monasterii, ut dictum est supra.

Super XXVII° articulo, dictus testis loquens interrogatus dixit se credere firmiter contenta in dicto articulo fore vera, causis et rationibus in eodem articulo descriptis et aliis a se superius dictis et depositis.

Super XXVIII° articulo, dictus testis loquens interrogatus dixit se credere contenta in dicto articulo fore vera, considerata diminutione reddituum et emolumentorum de quibus supra deposuit; que quidem diminutio est multum notoria in partibus ipsis, taliter quod dicte moniales de earum redditibus non possent vivere, nisi esset dicta ruralis cultura agrorum; guerra cessante, credit firmissime, stantibus terminis predictis, quod

de facto inconvenientia in articulo designata. necessario haberent evenire, quod Deus avertat ! et nisi ex bona provisione atque remedio et auxilio domini nostri Francie regis, pro quo et pro conservatione boni status sui et ejus regni dicte sorores moniales et etiam dicti fratres religiosi ibi residentes et expressas preces et orationes Altissimo fundere ab antiquo solite et soliti sunt, in melius refformetur et provideatur in premissis.

Super XXIX° et XXX° articulis dictus testis fuit omissus interrogari de voluntate partis supplicantis.

Interrogatus ipse loquens si doctus, instructus, rogatus, subornatus, prece, precio, precibus, pecunia corruptus, amore, timore, favore, ira, odio vel rancore aut inordinata affectione alicujus predicta deposuit, et si fuit aliquid sibi datum, promissum, quittatum vel remissum, ut ita in presenti causa deponeret, dixit quod non; interrogatus ipse loquens si est officarius, familiaris, domesticus, servitor, pensionatus dictarum dominarum monialium dixit quod non : interrogatus ipse lo[quens] si prediligeret quod ipse domine moniales obtatum in hac causa haberent, quam non haberent. dixit se referre ad id quod rationis est, ut ait.

Dictus testis fuit examinatus per prenominatum dominum commissarium subrogatum, die prima mensis martii, anno Domini M^oIII^oXXVI^o, illustrissimo principe domino Karolo, Dei gracia rege Francorum, regnante, et in romancium repetitus per me Michaellem Saffontis, notarium regium, presente dicto domino commissario, perseveravit. »

« Guillelmus de Cortaulino, mercator, orimndus et habitator loci de Fanojove, etatis, ut dixit, LX° annorum vel circa, memorie vero L annorum vel circa, asserens in bonis suis possidere ducentas libras turonenses et ultra, testis productus per partem syndici monasterii de Prulliano, receptus et juratus puram deponere quam noverit veritatem, super quibus productus est et interrogabitur, et ipse lo[quens] fuit examinatus super contentis tam in literis regis quam articulis preinsertis per partem dicti syndici traditis, super quibus, medio juramento, deposuit ut sequitur :

Super secundo articulo dictorum articulorum, primo articulo omissio de consensu partis producentis, dictus testis loquens interrogatus dixit se firmiter credere per famam publicam quod dicte moniales sunt nobiles et de genere nobili procreate, saltem pro majore parte ; cetera vero in dicto articulo contenta sunt verissima taliter quod sunt notoria cuilibet de dicto monasterio notitiam habenti.

Super tertio articulo dictus testis interrogatus dixit contenta in dicto articulo fore vera et pro eo se scire dixit quia cum villa Fanijovis, ubi moratur, non distet a dicto monasterio Prulliani nisi per quartam partem unius leuce vel circa, ipse loquens sepeissime fuit conversatus in dicto monasterio et sic conversando vidit et audivit contenta in dicto articulo continere veritatem.

Super quarto et quinto articulo dictus testis loquens interrogatus dixit contenta in dictis articulis fore vera, quum ipse loquens fuit arrendator seu firmarius reddituum et emolumentorum dicti monasterii de Prulliano una cum aliquibus aliis confirmariis, et ad causam dicti arrendamenti seu firme, vidit et cognovit per experientiam contenta in articulis predictis esse vera, que sunt adeo notoria in presenti patria quod nullo modo possunt occultari.

Super sexto articulo dictus testis loquens interrogatus dixit se credere contenta in dicto articulo fore vera et pro eo se credere dixit quia ita dici audivit palam et publice a pluribus et diversis personis antiquis, majoribus et predecessoribus suis, et aliis et de contentis in dicto articulo convolvit et convolat vox et

fama publica in dicto monasterio de Prulhiano et villa Fanijovis et aliis locis circumvicinis et alibi inter scientes veritatem premissorum.

Super XIII° articulo et contentis in eodem, dictus testis loquens interrogatus dixit contenta in dicto articulo fore vera et notoria; nam situatio dicti monasterii oculis hominum subjecti ita evidenter demonstrat sicut in dicto articulo continetur et super hoc ignorantes non restat aliud nisi quod locum oculis corporalibus subiciant et exinde de contentis in dicto articulo erunt plene eruditi.

Super XV° articulo et contentis in eodem, dictus testis loquens interrogatus dixit contenta in dicto articulo fore vera quum conversando in dicto monasterio sepiissime et frequenter, tam ad causam dicte firme quam alias, pro suo libito voluntatis, ex opportunitate locorum supradictorum vidit et audivit contenta in ipso articulo usitari et observari prout in eodem continetur.

Super XVI° articulo et contentis in eodem, dictus testis loquens interrogatus dixit contenta in dicto articulo fore vera, quum ipse loquens et alii sui socii confirmarii, tempore dicte firme, solverunt dictis monialibus, pro eorum vestiario, usque ad numerum LXIII vel LXV sororum monialium, et audivit dici a personis fidedignis in dicto monasterio residentibus quod, hodiernis temporibus, ibi solum sunt LXIII moniales viventes honeste, caste et debite, prout in dicto articulo recitatur.

Super XVII° articulo dictus testis loquens interrogatus dixit contenta in dicto articulo fore vera, quoniam de numero personarum, de quibus in dicto articulo fit mentio, negotia dicti monasterii facientium seu peragentium, sibi loquenti innotuit, tempore arrendamenti seu firme de quibus supra deposuit, quorum hominum aliqui sunt ortolani, aliqui quadriguarii, alii agricultores, alii autem pastores, alii lignifabri et unus faber, alii sutores sive semellatores, alii sartores, alii ministerio coquine intendentes et cibaria preparantes, alii vero molendinarii et sic de singulis aliis mechanicis artibus similibus.

Super XVIII° articulo dictus testis loquens interrogatus dixit contenta in dicto articulo fore vera, quoniam ipse lo[quens] ita vidit ut in dicto articulo continetur, durante dicto arrendamento seu firma.

Super XIX° articulo dictus testis loquens interrogatus dixit contenta in eodem articulo fore vera et pro se scire dixit, quoniam, tempore firme seu arrendamenti de quibus supra deposuit, ipse lo[quens] et alii sui socii confirmarii non poterant nec potuerunt sufficere solvere dictis mercenariis et aliis personis in dictis monasterio, grangiis et boriis commorantibus de emolumentis dicti monasterii, quin ymo eorum proprio ita quod, omnibus computatis, ipse loquens et alii sui socii habuerunt solvere de proprio mille et ducentos scutos auri et ultra et ulterius amiserunt omnes labores personales, quos adhibuerunt in duobus annis, quibus dictam firmam seu arrendamentum tenuerunt.

Super XX°, XXI°, XXII°, XXIII°, XXIII°, XXV° articulis et contentis in eisdem, dictus testis loquens interrogatus dixit contenta in dicto articulo fore vera, ymo, quod est pejus, tempore dicte firme et arrendamenti subportati, oneribus dictarum ecclesiarum suportari solitis, non superfuerunt ipsis firmariis seu arrendatoribus de residuo summe in dictis articulis descripte, ymo multominus eis defecit quam in dicto articulo exprimatur.

Super XXVI° articulo dictus testis loquens interrogatus dixit contenta in dicto articulo fore vera, quoniam cum ipse loquens fuit firmarius et arrendator dictorum reddituum et emolumentorum dicti monasterii, deductis pencionibus, salariis, mercedibus et aliis expensis necessario fiendis ad recollectionem et exceptio-

nem fructuum et reddituum predictorum, ipsi redditus et emolumenta non valuerunt summam mille librarum turonensium, quin ymo ipsi arrendatores non potuerunt habere altero duorum annorum per quos dictum arrendamentum tenuerunt, de residuo reddituum spiritualium in articulis mencionatorum summam octingentarum librarum turonensium; cum quibus eciam non potuerunt providere necessitatibus dictarum monialium, ymo longe ultra de proprio expenderunt de bonis suis propriis, usque ad dictam summam mille ducentorum scutorum auri et ultra.

Super XXVII° articulo dictus testis loquens interrogatus dixit se credere contenta in dicto articulo fore vera tam ex causis et rationibus in dicto articulo contentis quam ex eo quia tanta fuit et est diminutio dictorum reddituum, quod comode non possunt onera ordinaria dictarum monialium subportari et per consequens non videt nec videre potest unde possint seu valeant dicte decime et alia onera extraordinaria exsolvi; nam bene recolit ipse loquens quod, cum ipse loquens et ejus socii confirmarii, tempore dicti arrendamenti, arrendassent seu ad firmam recepissent dictos redditus seu emolumenta dicti monasterii, spacio sex annorum, et jam in solo biennio dampnificati fuissent de summa mille et ducentorum scutorum auri, ut dictum est, ipse et ejus socii confirmarii, fuissent totaliter depauperati, si dictum arrendamentum fuisset continuatum, sed, ad preces seu intercessionem plurimum et diversarum notabilium personarum, fuit dictum arrendamentum eisdem firmariis relaxatum, id est quod ipsi firmarii fuerunt liberati a dicto arrendamento et continuatione ejusdem, maxime ex intercessione legati domini nostri pape tunc in presenti patria existentis, qui erat rector loci de Lauraco. prope dictum monasterium Prulhiani, qui taliter instavit apud dictas sorores et dominum priorem dicti monasterii, quod fuerunt ipsi loquens et alii arrendatores a dicto arrendamento relaxati.

Super XXVIII° articulo dictus testis loquens interrogatus dixit se credere contenta in dicto articulo fore vera per ea que supra deposuit, et quia vidit per experienciam, temporibus retrolapsis, quod exactio dicte decime quamplurimum gravavit dictas moniales et ipsos loquentem et alios suos socios arrendatores et majora gravamina eis intulit quam aliud negocium quod agere haberent, quia, cum non possent solvere nec haberent unde solverent, ut patet ex predepositis, multas et varias executiones et compulsiones paciebantur et passi fuerunt ac sustinuerunt ipsi arrendatores et moniales predictae, et nisi super hoc per regiam magistratem aut suos officarios ad hoc potestatem habentes de salubri et congruo remedio provideatur, credit quod inconuenientia in articulo descripta, quod absit, necessario habebunt evenire ut ex prepositis per ipsum loquentem quilibet animadvertens //////////////// potest.

Interrogatus ipse loquens que sunt dictis monialibus necessaria pro earum alimentis, dixit quod pro solo vestiario annuo ipsarum, tempore dicti eorum arrendamenti, fuerunt eis necessarii sedecim panni lanei et tantundem solverunt ipse loquens et alii sui socii memorati: et ultra hoc, sunt eis necessaria victualia de blado seu pane, vino, carnibus, piscibus seu ovis, oleo, sale, candelis, calciamentis et pluribus aliis que prolixia essent enumerare. Et ulterius, ad vestitum dicti domini prioris et aliorum religiosorum oportuit solvere octo pannos laneos et victum, calciatum et cuncta alia eis necessaria, tempore dicte firme. Et ultra, mercedes, salaria atque peneiones personarum in dicto monasterio et ecclesiis grangiisque et boariis supradictis habitancium et mansionem facientium: et ultra expensam et sumptus quos faciunt animalia aratoria, alia videlicet bovina, mulina et equina; et ultra, expensas quasi innumerabiles quas sustinent dicte

moniales ad causam eorum parentum et cognatorum et aliorum de earum genere eas visitancium, et ad causam dicte visitacionis in dicto monasterio hospitancium cum eorum equitaturis, non sine magnis sumptibus et expensis dicti monasterii; et etiam ultra, expensas et sumptus quasi importabiles quos sustinere necessario habent ad causam licium quas persequuntur in pluribus et diversis curiis et auditoriis, spiritualibus et temporalibus, senescallarum Tholose et Carcassone, quas persequi necessario habent contra malitiosos emphiteotas dicti monasterii recusantes sensus annuos vel alios redditus solvere, etiam contra multos earum debitores nolentes vel etiam plus debito differentes earum jura decimarum et alia solvere; necnon ultra, pensiones, patrociniâ et sportulas earum advocatorum, procuratorum, notariorum, relatorum et aliorum executorum et aliorum justitie ministrorum; et etiam ultra, multimodas reparationes frequenter et quasi omni die necessario faciendas in domibus et monasterio earumdem monialium jam dictarum, que omnia onera predicta sunt cotidiana et necessaria pro sustentatione earum vite.

Interrogatus ipse lo[quens] quantum assedunt communiter dicti redditus spirituales, omnibus oneribus ipsarum occasione necessario fiendis subportatis, dixit quod octingenta scuta auri vel octingentas libras tur. aut circiter, prout dixit superius super XXV° articulo.

Item, cum dicte moniales et dicti religiosi fratres ceteraque gentes dicti monasterii non possent vivere de dictis octingentis scutis, cum non essent sex scuta pro qualibet persona, ideo fuit petatum ab ipso loquente si dicte domine moniales habent aliquos alios redditus spirituales vel temporales. Qui dixit quod nullos alios habent redditus spirituales que ipse sciat, nisi prout supra deposuit, sed bene habent aliquos alios redditus temporales in aliquibus locis, qui redditus temporales non subiciuntur solutioni dicte decime nec pro illis consuevit dicta decima solvi, et ulterius habent et habere consueverunt grangias et laborancias, ex quarum agricultura, mediante industria et exactissima diligencia dicti domini prioris moderni, vivere consueverunt. Et credit firmiter quod, nisi esset dicta agricultura, quod de earum redditibus spiritualibus et temporalibus comode vivere non possent, quia ita veraciter cognovit, tempore dicte firme seu dicti arrendamenti.

Interrogatus dictus loquens quantum valent dicti redditus temporales, dixit quod dicti redditus temporales consistunt in blado et in pecunia et non in vino, nisi proveniat ex redditibus spiritualibus; unde credit ipse loquens quod omnes redditus temporales in quocumque existant, non assedunt ultra summam sexcentarum librarum tur. neque, ut credit, usque ad ipsam summam.

Interrogatus ipse loquens si doctus, instructus, rogatus, subornatus prece, precio, precibus, amore, timore, favore, ira vel odio alicujus, predicta deposuit, dixit quod non. Interrogatus ipse loquens si fuit aliquid sibi datum, promissum, quittatum, remissum aut alias renunciatum, ut ita in presenti causa deponeret, dixit quod non. Interrogatus ipse lo[quens] si est familiaris, domesticus, officarius aut pensionatus dicti monasterii de Prulliano, dixit quod non. Interrogatus ipse loquens si mallet dictas moniales supplicantes seu earum sindicum ad supplicata admitti et obtinere quam non admitti nec obtinere, dixit ad neutrum declinare sed cum eo quod rationis est, velle concordare, ut ait.

Dictus testis fuit examinatus per dictum dominum commissarium subrogatum infra monasterium Prulliani, die prima martii anno Domini M^o III° XXVI°, serenissimo principe domino Karolo, Dei gratia rege Francorum regnante et in romancio repetitus perseveravit.

Ramundus Terreni mercator oriundus et habitator loci de Fanajove, etatis, ut dixit, XL annorum vel

circa, memorie vero XXX^a annorum et ultra, dixit quod in bonis possidet IIe libras tur. vel circa, testis productus, receptus et juratus ad Sancta Dei evangelia puram quam noverit deponere veritatem et ipsum dominum commissarium bene et vere informare super contentis in literis regis atque articulis premissis, super quibus ipse lo[quens] deposuit ut sequitur :

Et primo, dictus testis interrogatus super secundo articulo. omisso primo articulo de voluntate partis ipsum producentis, dixit contenta in dicto articulo fore vera et pro eo se scire dixit quoniam locus Fanijovis, unde ipse loquens trahit originem et in quo ipse loquens habitat et habitare consuevit, non distat a dicto monasterio de Prulliano ultra quartam vel quintam partem unius leuce, ob quod, propter opportunitatem propinquitatis predictæ, et alias ex devocione propter honestatem dictarum dominarum monialium, ipse loquens sæpissime fuit conversatus in dicto monasterio et sic conversando vidit et habuit notitiam de hiis que in dicto articulo continentur.

Super tertio articulo dictus testis loquens interrogatus dixit contenta in dicto articulo fore vera, quia ita vidit et audivit frequentissime ut in articulo describitur et alias ex aliis rationibus supra recitatis.

Super quarto et quinto articulis dictus testis loquens interrogatus dixit contenta in dictis articulis fore vera, ymo verissima, quia sunt valde notoria inter scientes merita et emolumenta monasterii prelibati.

Super sexto articulo dictus testis interrogatus dixit se credere contenta in dicto articulo fore vera, quoniam a pluribus et diversis personis antiquis fidedignis loci de Fanajove et aliunde, tam viventibus quam defunctis, audivit dici contenta in dicto articulo et ex eo etiam quia de //////////////// convolvit et convolat vox et fama publica inter scientes veritatem premissorum.

Super XIII° articulo, omissis (aliis) de voluntate partis ipsum producentis, dictus testis interrogatus dixit contenta in dicto XIII° articulo fore vera; nam. dicto monasterio et ejus reclinatoriis oculis hominum subjectis, clare constat et evidenter demonstratur quod dicte domine moniales sunt recluse et immurate ab una parte dicti monasterii, et ab alia parte ejusdem monasterii et extra muros dictarum monialium separatim habitant et habitare consueverunt religiosi viri reverendus prior, confessores dictarum dominarum monialium, et alii religiosi dicti ordinis fratrum Predicatorum, inter quos sunt nonnulli officium predicationis tam infra dictum monasterium, in fenestra ferrea dictarum monialium immuratarum, quam extra dictum monasterium, in locis vicinalibus pro instructione animarum exercentes, ad Dei laudem, gloriam et honorem et sancte fidei eruditionem.

Super XV° articulo dictus testis interrogatus dixit contenta in dicto articulo fore vera, quoniam ipse loquens ita vidit et audivit multotiens ut continetur in articulo memorato.

Super XVI° articulo dictus testis loquens interrogatus dixit se dici audivisse quod antiquitus esse solebant in dicto monasterio centum moniales, et ipse loquens, duo anni sunt vel circa, cum esset firmarius seu arrendator reddituum et emolumentorum dicti monasterii una cum quibusdam aliis, ejus in hac parte consortibus, vidit dictas moniales, saltem in earum vestibibus et non per faciem, cum haberent et tenerent facies suas copertas, et computavit eas ex eo quia indigebant earum vestiario et erat necesse quod ipse loquens, ut firmarius, referret dictis ejus consortibus numerum dictarum monialium, et reperit quod dicte moniales erant sexaginta quinque, modo vero audivit dici quod sunt LXIII. Plura de contentis in dicto articulo se nescire dixit.

Super XVII° articulo dictus testis interrogatus dixit contenta in dicto articulo fore vera, quia conversando in dicto monasterio tam ad causam dicti arrendamenti seu firme quam alias diversimode, ita vidit pluries ut in articulo ponitur. Qui quidem homines quadraginta in dicto articulo mencionati, utuntur diversis artibus mechanicis, ad usum cotidianum nature humane necessariis, tam pro indumentis et calciamentis personarum, tam reparatione dicti monasterii et domorum quam etiam pro nutrimento et gubernatione animalium et pro aliis negociis et operibus diurnis, ex quibus vita dictarum monialium et aliarum predictarum gentium sustentatur.

Super XVIII° articulo dictus testis loquens interrogatus dixit se scire quod in grangiis, boariis, domibus et aliis maneriis dictarum monialium situatis extra dictum monasterium, morantur et habitant, causa agriculture exercende, multe persone in magno numero; sed si assendant ad summam seu numerum quinquaginta personarum, ipse loquens de hoc perfecte deponere nesciret; verumtamen in magno numero dicte persone ibi morantur et hoc est notorium inter scientes veritatem premissorum.

Super XVIII° articulo dictus testis loquens interrogatus dixit contenta in dicto articulo se credere firmiter fore vera, quia, cum dicti necessarii infra dictum monasterium residentes sunt numero XL^a vel circa, ut supra dictum est. et alii mercenarii residentes extra dictum monasterium sint in magno numero, ut supra deposuit, et solidate seu opere ac mercedes seu logeria mercenariorum sint care seu cara, credit ob hoc contenta in dicto articulo fore vera.

Super XX°, XXI°, XXII°, XXIII°, XXIII° et XXV° articulis dictus testis loquens singulariter interrogatus dixit contenta in dictis articulis fore vera, quia, tempore arrendamenti et firme de quibus supra deposuit, vidit et cognovit redditus et proventus spirituales et onera de quibus in dicto articulo fit mentio, esse talia vel circa sicut in dictis articulis continetur. Verum est tamen quod aliquando, secundum diversas annatas, plus valet sextarium bladi uno anno quam alio; unde, quando bladum est carum, dicti redditus sunt meliores, majoris utilitatis respectu pecunie summarum de quibus in articulo fit mentio; ac tamen, uno anno cum alio compensato, dicti articuli continent veritatem, arbitrio suo, ut ait.

Super XXVI° articulo dictus testis loquens interrogatus dixit se credere firmiter contenta in dicto articulo fore vera, quam ipse loquens expertus est, duo anni sunt lapsi vel circa, videlicet tempore dicte firme seu dicti arrendamenti, quod redditus, proventus et emolumenta spiritualia de quibus in dicto articulo mencio habetur, hodiernis temporibus, non excedunt summam mille librarum turonensium, prout constat ex tenore recepte quam ipse loquens tunc una cum dictis ejus sociis fecerunt, deductis tamen omnibus prelibatis de quibus in ipso articulo fit mentio.

Super XXVII° articulo dictus testis interrogatus dixit se credere contenta in dicto articulo fore vera, tam ex hiis que supra dixit et deposuit, quam ex eo qui adimincio dictorum reddituum maxime ecclesiasticorum est adeo sibi loquenti notoria, quod ipse loquens et dicti sui socii confirmarii ex dicta diminutione fuerunt dampnificati in summa mille et ducentorum scutorum auri et ultra, credentes quod dicti redditus plus valeret de medietate quam faciant; dicens ulterius quod, nisi fuisset intercessio precesque et rogamina plurium et diversarum notabilium personarum, precipue domini Geraldii de Regno, legati domini nostri pape, ipse loquens et alii sui socii confirmarii fuissent, ad causam dicti arrendamenti, destructi, et depauperati; nam dictum arrendamentum fecerant ad sex annos et tamen infra biennium fuerunt ita dampnificati quod adhuc

sentiunt jacturam, et si dictum arrendamentum fuisset continuatum, opportuisset ipsum loquentem et ejus socios firmarios mendicasse per mundum.

Super XXVIII° articulo dictus testis loquens interrogatus dixit se credere firmiter contenta in dicto articulo fore vera, et pro eo credit quia, tempore dicti arrendamenti et firme, ipse loquens et ejus socii predicti solverunt duas decimas, quarum exhaectio gravavit eos quamplurimum propter exhaectiones rigidas servientum, et ita credit eciam quod gravet quamplurimum dictas moniales exhaectio decime prelibate, maxime quia videtur sibi loquenti quod sit quamplurimum excessiva taxacio memorata centum librarum, considerata diminucione reddituum predictorum; quin ymo credit ipse loquens quod, nisi esset prudentia, industria et saguacitas ac diligencia exhaectissima domini prioris moderni monasterii Prulhiani, quod dicte moniales ex dictis earum redditibus non haberent unde comode vivere possent, arbitrio suo, ut ait, nec per consequens possent ullo modo solvere decimam prelibatam.

Super XXIX° et XXX° articulis fuit omissus audire, de voluntate partis ipsum producentis.

Interrogatus ipse loquens que sunt necessaria ad alimenta dictarum religiosarum, dixit quod XVI panni laney pro earum vestiario annuo, et ultra hoc, calciamenta et alia victualia ad usum humanum necessaria, que cuilibet ratione utenti liquent, sicut panis, vinum, carnes, pisces, oleum et alia hujusmodi que longa essent recitare, in quibus et etiam in alimentis dictorum fratrum religiosorum de ordine Predicatorum fit et fieri consuevit magna expensa, quoniam ad causam dicti monasterii vivunt et vivere consueverunt ducente persone vel circa, tam infra dictum monasterium quam extra, ultra hospites qui frequentissime veniunt et confluunt in dicto monasterio, aliqui, velut principes et magnates, pro videndo statum dicti monasterii, nonnulli vero pro visitando dietas moniales seu earum aliquas de eorum parentela seu affinitate existentes, cum magnis dictarum monialium dispendiis, sumptibus et expensis; et ultra onera memorata, expendere consueverunt continue in pencionibus annuis et cotidianis advocatorum, procuratorum, notariorum et aliorum curialium et litigiorum pendencium interdum in curiis temporalibus et spiritualibus Carcassone et Tholose et in aliis jurisdictionibus ordinariis, ad causam debitorum nolencium seu recusantium solvere et emphiteotarum etiam recusantium sensum, canonem seu penciones annuas solvere, prout sepissime ipse loquens per experienciam vidit et eciam dici audivit a dicto domino priore.

Interrogatus ipse loquens si dicte domine moniales haberent aliquos redditus temporales ultra redditus spirituales de quibus supra deposuit, dixit quod sic in pluribus et diversis locis circumvicinis, assidentes ad valorem V^o vel VI° libras tur., uno anno cum alio compensato, junctis foriscapiis que aliquotiens debentur, ad causam alienationum prediorum, que a dicto monasterio tenentur in emphiteosin, in laudium, foriscapio et alio jure directo. Verum tamen de hiis omnibus redivitibus spiritualibus et temporalibus non possent nec possunt, videre suo, tot et tante persone supradicte vivere, nisi esset agricultura de qua supra exposuit.

Interrogatus ipse loquens testis si doctus, instructus, rogatus, subornatus prece, precio, precibus, amore, timore, favore, ira, odio vel rancore alicujus, predicta deposuit et si fuit aliquid sibi datum, promissum, quitatum, remissum aut alias renunciatum ut ita in presenti causa deponeret, dixit quod non. Interrogatus ipse loquens si est de parentela, affinitate dictarum monialium aut officarius, familiaris vel pencionatus ipsarum, dixit quod non. Interrogatus ipse loquens si fuit aliquid sibi datum, promissum, quitatum vel remissum ut ita deponeret in hac causa dixit quod non. Interrogatus ipse loquens si mallet dietas moniales

obtinerere quod supplicauit in hoc causa, quam si non obtinerent. dixit se tantum velle unum quantum aliud, prout juris ordo dicitur.

Deposuit dictus testis in dicto monasterio Prulhiani, die prima mensis martii, anno Domini M^oIII^oXXVI^o, serenissimo principe domino Karolo, Dei gratia rege Francorum, regnante, et in romancio repetitus per me, Michaelen Saffontis, notarium regium, qui hic scripsi, presente dicto domino commissario, perseveravit. R. Terre[ni] ita est.

« Johannes Basterii, mercator oriundus et habitator loci de Fanajove etatis, ut dixit, XL annorum vel circa, memorie vero XXX annorum vel circa, ejus bona valere dixit centum libras tur. et ultra, testis productus, receptus et juratus puram deponere veritatem quam noverit, super quibus interrogabitur; et ipse loquens fuit interrogatus super contentis in litteris regis et articulo supra insertis, super quibus deposuit ut sequitur:

Et primo, dictus testis interrogatus super secundo articulo, primo omisso de voluntate partis ipsum producentis, dixit contenta in dicto articulo fore vera et sunt ita notoria quod cuilibet de dicto monasterio noticiam habenti, patent manifeste.

Super tertio articulo dictus testis interrogatus dixit contenta in dicto articulo fore vera et ita vidit ipse lo[quens] a tempore dicte sue memorie citra et per ipsum tempus conversando in dicto monasterio.

Super quarto et quinto articulis dictus testis interrogatus dixit se scire quod dicte moniales fuerunt, sunt et esse consueverunt in possessione et saysina seu quasi percipiendi fructus, redditus et proventus spirituales ecclesiarum in dictis articulis nominatarum, et credit ipse loquens quod dictas ecclesias teneant et possideant a manu domini nostri pape seu ejus predecessorum; plura de contentis in dictis articulis se nescire dixit.

Super sexto articulo dictus testis interrogatus dixit se credere contenta in dicto articulo fore vera, quia ita, ut in articulo continetur, audivit dici a pluribus et diversis personis fidedignis, quas de presenti nominare nesciret.

Super XIII° articulo, omissis aliis de voluntate partis ipsum producentis, dictus testis interrogatus dixit contenta in dicto articulo fore vera ex notorietate inspectionis loci seu monasterii, prout cuilibet influenti apparere potest manifeste.

Super XV° articulo dictus testis interrogatus dixit contenta in dicto articulo fore vera quia ita vidit et audivit usitari et observari ipse lo[quens], prout in articulo continetur, a tempore dicte sue memorie citra et per ipsum tempus.

Super XVI° articulo dictus testis interrogatus dixit quod fuit et est vox et fama publica in dicta villa Fanijovis et aliis locis circumvicinis, inter habentes noticiam de dicto monasterio, videlicet quod in dicto monasterio erant antiquitus centum sorores moniales, et bene scit ipse loquens quod, hodiernis temporibus, non sunt ultra LXIII et pro eo se scire dixit quia, retroacto tempore, videlicet duo anni sunt effluxi vel circa, ipse loquens, una cum pluribus aliis ejus sociis, fuit firmarius seu arrendator reddituum et emolumentorum dicti monasterii et tunc scivit quod dicte moniales LXIII //////////////// prout dixit.

Super XVII° articulo dictus testis interrogatus dixit se credere contenta in dicto articulo fore vera, quoniam ipse loquens vidit magnum numerum hominum mechanicorum et agricultorum ac artificum morari in

dicto monasterio et credit quod usque ad numerum in articulo designatum ; nam alias ipsos non computavit, sicut ait.

Super XVIII° articulo dictus testis interrogatus dixit se credere contenta in dicto articulo fore vera quoniam dictum monasterium habet multas grangias videlicet grangiam de Ramundenchis, de Sauzenchis, de Forciaferranda, de Picamora, de Aguassenchis, de Vezola, in quibus grangiis et boariis sunt necessarie quamplures persone pro agricultura ibi facienda, et credit idem loquens quod usque ad numerum ibi descriptum et designatum.

Super XIX° articulo et contentis in eodem, dictus testis interrogatus dixit se credere contenta in dicto articulo fore vera et ex eo dixit se credere quia, hodiernis temporibus, est raritas generum et exinde contingit quod recipiunt magnas mercedes et salaria, prout notorium est in partibus istis.

Super XX°, XXI°, XXII°, XXIII°, XXIV°, et XXV° articulis dixit contenta in dictis articulis fore vera quoniam ita ut in dictis articulis continetur, per experientiam reperit ipse loquens, tempore firme seu arrendamenti de quibus supra deposuit.

Super XXVI° articulo dictus testis interrogatus dixit se credere quod antiquitus dicte moniales percipiebant in redditibus spiritualibus, de quibus in dicto articulo fit mencio, predictam summam duarum mille librarum tur.; quod ita dici audivit a pluribus et diversis personis fidedignis de premissis notitiam habentibus. Veruntamen bene scit quod, hodiernis temporibus, oneribus in dicto articulo mencionatis, dicti redditus spirituales non valent, uno anno cum alio compensato, summam mille librarum turonensium et pro eo se scire dixit quia ita reperit per experientiam tempore quo fuit arrendator seu firmarius emolumentorum dicti monasterii, prout supra dictum est.

Super XXVII° articulo dictus testis loquens interrogatus dixit se credere firmissime contenta in dicto articulo fore vera. Nam tanta fuit et est diminutio reddituum tam spiritualium quam temporalium dicti monasterii, prout ipse loquens vidit et cognovit, dum fuit firmarius et arrendator dictorum reddituum et emolumentorum, temporibus retrolapsis, una cum nonnullis aliis hominibus loci de Fanajove et de Villapieta, quod dicta decima bono modo non poterat nec potuit solvi sine maxima perdita et detrimento dictarum monialium seu earum firmariorum; recordatur namque ipse loquens quod idem loquens et dicti sui socii arrendaverant et ad firmam receperant dictos redditus et emolumenta monasterii prelibati ad sex annos tunc immediate sequentes, quod quidem arrendamentum solum tenuerunt per biennium, in quo fuerunt damnificati de summa mille et ducentorum scutorum auri et ultra, et nichilominus amiserunt labores personales quos in premissis adhibuerunt; et credit firmiter quod si dictum arrendamentum per dictos sex annos fuisset continuatum, quod ipse loquens et alii sui socii confirmarii fuissent totaliter depauperati; sed videntes eorum destitutionem notoriam, tantum laborarunt cum eorum amicis ergua dictas dominas moniales et dictum priorem modernum Prulhiani quod de dicto arrendamento fuerunt liberati. Credebant enim ipse loquens et dicti ejus socii quod dicti redditus, proventus et emolumenta plus valerent de duplo seu de medietate quam valuerint tunc et valeant de presenti et in hoc fuerunt quamplurimum decepti, ut patet ex premissis.

Interrogatus ipse loquens quanto precio arrendaverunt dictos redditus, jura et emolumenta dicti monasterii, dixit quod precio quingentorum scutorum auri pro quolibet anno et ultra hoc, debebant et tenebantur subportare omnia onera dicti monasterii de quibus in dicto articulo fit mencio; et tamen quolibet anno

perdebant non solum dictos quingentos scutos ymo etiam centum scutos et ultra ut predeposuit, taliter quod emolumenta et redditus atque omnes proventus dicti monasterii et pertinentiarum suarum non sufficiebant ad subportanda onera dicti monasterii, ymo oportebat quod ultra receptam quam faciebant et fecerunt de dictis omnibus juribus, redditibus et emolumentis dictis dominabus monialibus pertinentibus, ipsi confirmarii plus et ultra expenderent de eorum proprio pro quolibet anno dictos sexcentos scutos auri.

Interrogatus ipse loquens de quo ergo vivunt modo et vivere possunt dicte moniales si plus assendant expense et onera dicti monasterii quam redditus ejusdem, dixit quod ex magna diligencia ac industria agriculture que fit in terris dicti monasterii per mi[ni]sterium, ingenium et laborem nimium dicti domini prioris moderni ; unde credit ipse loquens firmissime quod, nisi esset dicta agricultura, dicte domine moniales non haberent eorum victum necessarium, ymo credit quod multas penurias paterentur et per consequens a cultu divino diverterentur, arbitrio ipsius loquentis : ex quibus apparet sibi loquenti quod dictam decimam nullo modo solvere possunt, sine maximo prejudicio inportabili earum atque dampno.

Super XXVII° articulo dictus testis interrogatus dixit contenta in dicto articulo se credere fore vera, causa et rationibus a se supra depositis.

Interrogatus ipse loquens si doctus etc ¹. —

Dictus testis fuit examinatus per dictum dominum commissarium subrogatum anno et die preintitulatis et reppetitus perseveravit. »

JOH. BASTIER.

« Johannes de Vivens, mereator oriundus loco de Marciat, diocesis Auxiensis, habitator tamen loci de Fanajove, xxviii annis citra vel circa, etatis, ut dixit, xl annorum vel circa, memorie vero xxx annorum vel circa, asserens in bonis possidere m^c libras tur. et ultra, testis per modum informationis receptus et juratus ad sancta m^or Dei Evangelia sua manu dextra corporaliter tacta, puram deponere quam noverit veritatem de et super contentis in litteris regiis et articulis promisit ; super quibus dictus testis interrogatus dixit se scire et verum esse quod domine sorores moniales de quibus in dictis litteris regiis fit mencio, pro majori parte sunt et consueverunt esse recluse, murate et quodam modo incarceratione infra dictum monasterium taliter quod ab eodem monasterio nunquam exeunt nec recedunt nec recedere consueverunt neque possunt, ymo secundum earum votum, instituta et ordinationes dicti monasterii, dicte moniales habent infra dictum monasterium vivere et mori et semper ac perpetuo ibidem remanere. Quod quidem monasterium est situm in senescallia Tholosana et diocesi S. Papuli et eciam partim in diocesi Mirapiscensi, sub cura tamen, regimine et sollicitudine fratrum Predicatorum, ordinis S. Dominici. Que quidem moniales in horis canonicis et oracionibus ac aliis divinis officiis et exequiis multum devote serviunt et servire consueverunt Deo, vivendo solitarie, caste et honeste, ita quod nunquam fuit auditum einistrum de dictis monialibus vel earum aliqua et pro liberalius et meliori corde Deo famulando et divinum servicium continuando, fuerunt, retrolapsis temporibus, per summos pontifices fundate et dotate de ecclesiis parrochialibus villarum Fanijovis, Limosi, de Villafranca Lauraguesii, de Bromio, de Forciaraimundi et de Fenolheto, et eciam de redditibus spiritualibus dictarum ec-

1. Même formule que dans les interrogatoires précédents.

clesiarum valentibus, tempore dicte fundacionis et ex post per multos annos sequentes, ut dici audivit a pluribus personis antiquis fidedignis, summam duarum mille librarum tur. et ultra: sed ex post, supervenientibus et causantibus pluribus et diversis pestiferis mortalitatibus, guerris, tempestatibus, fructuum sterilitatibus et pluribus aliis calamitatibus et tribulationibus, multum notoriis, dicti redditus spirituales et eciam temporales non solum dictarum monialium ymo etiam quarumcunque personarum in presenti patria existentium, fuerunt et sunt diminuti de medietate et ultra, et maxime fructus et redditus dicti monasterii, taliter quod dicte moniales vix habent unde vitam earum necessariam seu victum necessarium valeant sustentare, nec habent unde comode reparationes earum domui necessarias faciant fieri. Que quidem moniales sunt in numero LXIII, prout ipse loquens vidit, et eas numeravit hac die presenti in presentia dicti domini procuratoris regii et commissarii et plurium aliarum honestarum personarum, tam religiosarum quam secularium, videlicet domini prioris Prulhiani et confessorum dictarum monialium. Qui quidem dominus commissarius, ut dicebat et dixit, pro melius se informando de vero numero dictarum monialium voluit eas videre et remanere in presentia quorum supra, quas vidit infra earum monasterium predictum velatas et facie coperta cum earum velis nigris, et fuit repertum quod erant LXIII moniales in dicto monasterio.

Interrogatus dictus loquens quantum valent redditus spirituales quos percipiunt dicte moniales in ecclesiis memoratis et ad causam ecclesiarum predictarum, dixit quod octingentas libras tur. vel circa et non ultra, et ita dicti redditus fuerunt et sunt diminuti de medietate et ultra, et pro eo se seire dixit premissa quoniam ipse loquens fuit arrendator seu firmarius reddituum, juriumque et emolumentorum dicti monasterii, duo anni sunt, elapsi una cum pluribus aliis eorum in hac parte consociis, et arrendaverunt dictos redditus et emolumenta per sex annos tunc immediate sequentes, precio videlicet quingentorum scutorum auri anno quolibet solvendorum dictis monialibus seu dicto domina priori earum nomine: et ultra hoc debebant et tenebantur subportare et solvere secundum formam dicti arrendamenti, omnia onera dicti monasterii et dictarum dominarum monialium necessaria et consueta, et tamen dictum arrendamentum non duravit nisi per duos annos, obstante perdora et dampno quod et quam passi fuerunt. Nam in dictis duobus annis amiserunt et fuerunt damnificati de summa mille et trescentorum scutorum auri et ultra et eciam ultra hoc amiserunt et perdiderunt eorum labores personales dictorum duorum annorum; et nisi fuissent preces et supplicationes quas fecerunt et fieri fecerunt dictis dominabus et dicto domino priori ut dictum arrendamentum amplius non continuaretur, sed ab eodem liberarentur, quod factum extitit, credit firmiter quod fuissent et essent penitus depauperati et ad extremam inopiam devenissent, quoniam plus assendebat et assendit expensa necessaria dicti monasterii et pertinentiarum suarum quam assenderet universalis recepta ejusdem, quolibet anno, de vi^c scutis auri et ultra, quamvis, pendentibus dictis duobus annis, quibus fuerunt firmarii antedicti, nullas fecerunt reparationes in domibus vel hedificiis dicti monasterii ac pertinentiarum suarum, nisi in sola recopertura tecti et tegularii.

Interrogatus si dicte moniales habent aliquos redditus temporales, dixit quod sic valentes et assidentes in universo ad summam sexcentarum librarum tur. vel circa, arbitrio et videre ipsius loquentis, ultra dictos redditus spirituales.

Interrogatus si dicti redditus temporales fuerunt comprehensi in dicto arrendamento dixit quod sic, et tamen, hoc non obstante, passi sunt ipsi arrendatores dampnum et perdoram dictorum mille et trescentorum

seutorum auri in dictis duobus annis, quoniam dicte moniales non poterant nec poterunt vivere de recepta dictorum reddituum spiritualium ac temporalium insimul neque eciam alie persone supramencionate.

Interrogatus dictus loquens si hodiernis temporibus dicte domine moniales arrendarunt seu ad firmam tradiderunt dictos redditus, jura et emolumenta dicti monasterii, dixit quod non; nec reperirent, ut credit, aliquem hominem mundi qui vellet dictos redditus, proventus et emolumenta arrendare seu ad firmam recipere, obstantibus seu causantibus dampnis et dictorum fructuum diminutionibus et oneribus dicti monasterii necessariis, excedentibus valorem et receptam dictorum reddituum et emolumentorum, ut patet per ea que supra dixit et deposuit.

Interrogatus de quo ergo vivunt et vivere possunt dicte moniales, hodiernis temporibus cum teneant dictos redditus ad earum manum, dixit quod de cultura agrorum et aliorum prediorum rusticorum et de fructibus exinde exeuntibus et provenientius ex industria, ingenio et diligentia maxima dicti domini prioris moderni: et credit firmiter ipse loquens quod si dicta agricultura cessaret, quod, dicte moniales non haberent de quo vitam comode sustentare possent nec etiam haberent de quo reparaciones suorum hedificiorum fieri facerent, ymo ad ruinam pervenirent et corruerent: propter quod videtur sibi in periculo anime sue quod dicte moniales, bono modo et absque magno earum prejudicio, non possunt nec possent deinceps solvere taxam antiquam dicte decime; que taxa erat centum librarum tur.

Interrogatus quomodo scit quod dicta taxa esset C librarum tur., dixit quod ex quia dictam decimam secundum taxationem predictam ipse loquens et alii sui socii solverunt bina vice, dicto pendente arrendamento. Preterea dixit quod majus prejudicium et gravamen quod contingit et contingere consuevit in oneribus dicti monasterii, tempore dicti arrendamenti et alias, est et fuit ac esse consuevit exhactio dicte decime, prout per experientiam viderunt et cognoverunt ipsi arrendatores, tempore eorum arrendamenti predicti, ex eo quia exhactores dictarum decimarum consueverunt servientes et exeutores mittere et rigidas exequiones facere, de quibus multa dampna et gravamina provenire consueverunt, ut dixit. Quare videtur sibi quod super hoc esset per dominum nostrum regem providendum, alioquin credit quod dicte moniales in futurum patientur inconvenientia de quibus in dictis literis regiis fit mencio.

Interrogatus dictus loquens si doctus etc.

Dictus testis prenomiuatus fuit per dictum dominum commissarium examinatus et reppetitus perseveravit et se suscripsit. »

JOH. de VIVENS.

« Venerabilis vir dominus Ramundus Fabri, presbiter et notarius apostolicus, oriundus loci de Meserado villa diocesis Mirapiscensis, etatis, ut dixit, quinquaginta annorum vel circa, memorie vero xl annorum vel circa, possidens in bonis valorem C lib. tur., ut dixit, testis productus, receptus et juratus ad sancta III^{or} Dei Evangelia manu sua dextra corporaliter tacta, puram deponere quam noverit veritatem super contentis in litteris regiis et articulis per partem supplicansem traditis, superius insertis, super quibus literis et articulis et contentis in eisdem et eisdem, dictus testis loquens interrogatus dixit se scire de contentis in eisdem et verum esse quod dicte domine moniales, in dictis literis regiis mencionate, pro majori parte sunt nobiles et de nobili genere procreate, et eciam sunt et consueverunt esse recluse, immurate et quasi incarcerate infra

muros dicti earum monasterii in tantum quod a dicto monasterio rescedere non possunt nec rescedere consueverunt, quin ymo, secundum ordinationes et instituta dicti monasterii et juxta votum dictarum monialium, ipse sorores moniales habent et tenentur infra idem monasterium in eternum permanere, vivere atque mori nec a dicto monasterio exeunt in vita nec in morte; et istud est publicum, manifestum et notorium in partibus istis inter scientes veritatem premissorum; et ipse loquens conversando in dicto monasterio frequentissime, ad causam divini cultus, de premissis noticiam habuit atque habet. Preterea dixit quod dictum monasterium est situm in diocesi S. Papuli, senescallie Tholosane; in quo monasterio dicte domine moniales reguntur et regi consueverunt valde honeste. sub cura et sollicitudine religiosorum fratrum Predicatorum, videlicet domini prioris Prullhiani et dominorum confessorum ipsarum religiosarum monialium, que multum devote in orationibus quas dicunt, et maxime ac singulariter pro domino nostro rege et conservatione regni sui et pro pace habenda, necnon pro statu universalis ecclesie conservando et etiam in aliis divinis officiis atque horis canonicis serviunt et servire consueverunt Deo et beate gloriose Virgini Marie et toti curie supernorum nocte dieque, vivendo etiam solitarie, caste, pudice et honeste; et nunquam fuit aliquod malificium de ipsis monialibus vel earum aliqua scitum vel auditum, saltem quod ipse loquens per famam vel alias sciverit vel dici audiverit, et ulterius etiam dicti domini prior Prullhiani. confessores et omnes religiosi ac etiam servitores dicti monasterii omnes et singuli consueverunt esse casti, devoti, bone vite, fame laudabilis et conversationis honeste et pro eo se scire dixit premissa quia, a tempore juventutis ipsius loquentis citra et per ipsum tempus, de die et de nocte conservatus fuit in dicto monasterio non solum ad causam divini cultus, ymo etiam pro recipiendo instrumenta publica contractuum qui de XX^{ti} annis citra vel circa in dicto monasterio fuerunt celebrati. saltem pro majori parte, cum ipse loquens sit notarius apostolicus, ut ait. Rursus dixit ipse lo[quens] interrogatus quod, pro serviendo devocius et meliori corde Domino nostro Jhesu Christo, preffate domine moniales fuerunt, retroactis temporibus, fundate et dotate de beneficiis ecclesiarum parrochialium villarum et locorum Fanijovis, Limosi, de Bromio, de Villafrancha Lauraguesii, de Fenolheto et de Forcia ferrandi, et pro eo se scire dixit quia dicte domine moniales seu earum gentes, earum nomine, percipiunt et percipere consueverunt redditus et proventus spirituales dictarum ecclesiarum, qui solebant valere antiquitus, ut palam et publice dici audivit, duo mille libras tur. et ultra, quod ipse loquens firmissime credit esse verum quia ita vidit contineri et legit in libris receptarum dicti monasterii, qui quidem libri solempniter custodiuntur et custodiri consueverunt in archiviis dicti monasterii; sed ab aliquibus annis citra, propter pestiferas mortalitates que frequenter in hiis partibus viguerunt atque vigent, guerrasque et discursus gentium armorum, fructuum sterilitates et tempestates pro dolor! nimium vigentes, dicti redditus spirituales et etiam temporales fuerunt et sunt diminuti de duobus partibus vel saltem de medietate et ultra, adeo et in tantum quod dicte sorores religiose non habent comode, hodiernis temporibus, unde vitam earum necessariam seu alimenta necessaria valeant subportare, nec ex dictis redditibus possent vivere, prout ipse loquens vidit per experienciam, nisi esset agricultura quam multum industriose, prudenter et diligenter fieri facit dictus dominus prior modernis in prediis rusticis monasterii sepedicti, et multominus haberent vel habent dicte moniales aliquid de quo possent reparaciones ipsius monasterii domorumque et grangiarum ex dicto monasterio deppendencium fieri facere, nec alia onera subportare nec mercedes et salaria servitorum et mercenariorum dicti monasterii solvere, presertim considerata multitudine

necessaria dictorum servitorum necessariorum dictarumque monialium et religiosorum fratrum predictorum.

Interrogatus ipse loquens quot sunt numero dicte sorores moniales, dixit quod LXIII et pro eo se scire dixit quia eas aliquotiens numeravit et vidit per vestes et non per faciem, cum haberent facies velatas earum velis nigris. more earum solito. et recepit pluries ipse lo[quens] earum nomina et cognomina pro ea describendo in publicis instrumentis sindicatum monialium predictorum, que instrumenta sindicatum ipse loquens recepit, velut notarius memoratus.

Interrogatus ipse loquens quot sunt religiosi fratres de ordine Predicatorum in dicto monasterio, clerici et presbiteri, dixit quod sexdecim, quia ita vidit ipse loquens et eos numeravit pluries, salvo quod unus dictorum XVI nondum est presbiter sed acolitus et servit in choro prout et alii religiosi supradicti. Qui quidem XVI religiosi celebrant eorum missas cotidie tam in ecclesia dictarum dominarum monialium quam in ecclesia dictorum fratrum. Nam dicti fratres morantur ceperati et extra muros dictarum dominarum monialium; nec est mutuus accessus inter se nisi quod de aliquibus foraminibus valde exiguis dicte domine moniales audiunt missas et vident Deum in earum ecclesia memorata. Preffati vero religiosi fratres Predicatores etiam in eorum ecclesia ad partem et ab alio latere dicti monasterii constructa, etiam celebrant eorum missas et dicunt alta voce horas suas canonicas et alia divina officia nocte dieque, quemadmodum dicte domine moniales faciunt et facere consueverunt in earum choro recluso et immurato, in tantum quod de una ecclesia ad aliam ecclesiarum predictorum, quantumcunque alta voce clamando eorum dicant officia, non possent nec possunt se invicem exaudire quia in medio sunt plures muri, claustrum ac distantia magna, prout loco oculis subjecto cuilibet intuenti notorie apparet.

Interrogatus ipse loquens quot in dicto monasterio servitores continuam residentiam facientes, dixit quod pro negotiis et operibus dicti monasterii peragendis, inclusis fratribus laycis et secularibus et aliis personis laycis ad dicta negocia peragenda necessariis, sunt XI persone et ultra utentes pluribus et diversis artibus mechanicis, veluti arte fabrili et fusterie, sutorie et sartorie; et quorum aliqui deserviunt in coquina pro cibariis preparandis dictis fratribus religiosis, servitoribus et hospitibus in dicto monasterio sepiissime confluentibus; alii vero vacant in forno, alii deserviunt in molendinis, alii in cultura agrorum et vinearum dicti monasterii, alii sunt ortolani vacantes ad plantandum et nutriendum olera, de quibus comedunt dicte domine moniales ac fratres religiosi et alie persone superius declarate; aliqui vero ex dictis servitoribus sunt pastores et bubulei et sic de aliis ministeriis.

Interrogatus quot gentes seu persone morantur extra dictum monasterium, in grangiis, domibus boariis et aliis maueriis dictarum religiosarum, dixit quod quinquaginta persone vel circa, prout ipse lo[quens] vidit, utentes diversis artibus, sicut superius dictum est. et sic persone layce dicti monasterii et pertinenciarum suarum, tam infra dictum monasterium quam extra, illud degentes, in universo sunt nonaginta persone in numero vel circa, que sunt necessarie pro operibus et negociis dicti monasterii peragendis.

Interrogatus quas mercedes et logueria ac salaria recipiunt dicti servitores et mercenarii ac persone layce de quibus supra dictum est, dixit quod octingentas libras tur. vel circa, prout vidit contineri in dictis libris dictarum receptorum et expensarum preffati monasterii, et videtur sibi loquenti quod est bonum forum quia non ascendit ad decem libras pro homine vel uno homine cum alio compensato, et tamen sunt plures de dictis artificibus qui recipiunt de mercede XIII, XV, vel XVI scutos auri, prout ipse lo[quens] scit, quia fuit sepe

presens in conductione seu conductionibus aliquorum ex ipsis, et ultra hoc recipiunt et recipere consueverunt eorum cibaria, videlicet panem, vinum, pitanciam seu companagium.

Interrogatus ipse loquens si sunt animalia aratoria in dicto monasterio vel grangiis suis, dixit quod sic, videlicet LX^{ta} animalia bovina et ultra; et etiam sunt et esse consueverunt de necessitate animalia plura et diversa bastum seu ////////bladorum, vinorum, lignorum et aliorum victualium portancia et etiam kadrigas et currus trahencia usque ad numerum XII vel XIII, prout ipse lo[quens] vidit et videt frequenter; que quidem animalia faciunt magnos sumptus, et expensas, prout et quemadmodum alia similia animalia facere consueverunt, prout cotidiana experientia docet illi vel illis qui talia vel similia animalia tenere consueverunt.

Interrogatus, cum superius fuerit locutus de hospitibus in dicto monasterio confluentibus, si plures hospites consueverunt venire ad dictum monasterium, dixit quod sic, prout ipse lo[quens] vidit frequentissime et vidit quasi omni die. Nam aliqui ibi veniunt videlicet magnates transeundo per patriam. multi vero nobiles utriusque sexus ad causam visitationis dietarum monialium que sunt de nobili genere, ut dictum est, et alique earum de prosapia dietorum visitancium et etiam plures alii viri notabiles, taliter quod, uno die cum alio compensato, assidunt ad decem personas extraneas in dicto monasterio hospitautes et victum recipientes cum eorum equitaturis.

Item dixit ipse loquens quod ultra premissa sindiei dicti monasterii habent necessario et ob culpam plurimum et diversorum maliciosorum emphiteotarum et debitorum dicti monasterii, in pluribus et diversis curiis spiritualibus et temporalibus et etiam presidalibus senescallarum Tholose et Carcassone, litigare et jura dicti monasterii prosequi et defendere, cum maximis sumptibus et oneribus dicti monasterii, solvendo scripturas et salaria notariorum, procuratorum curialium: quos sumptus seu expensas ipse loquens nesciret extimare, tamen de hoc se refert ad libros expensarum monasterii prelibati.

Item dixit ulterius ipse lo[quens] interrogatus quod dicte domine moniales sustinent et sustinere consueverunt plures et diversas alias expensas et sumptus circa reparationes necessarias monasterio, domorum, grangiarum et aliorum hedificiorum, que, nisi fierent omnia, corruerent et, jamdiu est, corruissent et ad ruinam devenissent et, quod deterius est, causante eorum impotentia et paupertate, plura et diversa hedificia dietarum monialium corruerunt, que non potuerunt facere reparari, cum non haberent unde.

Interrogatus que sunt illa hedificia que corruerunt, dixit quod pro majori parte corruerunt grangie de Auriaco, de Vezola et de Agnassenchis, quamvis essent et sint utiles dicto monasterio; idem dicit de grangia de Ramundenchis.

Interrogatus quantum valent, hodiernis temporibus, redditus ecclesiarum de quibus supra deposuit, dixit quod de dictis oneribus earundem necessario faciendis, videlicet solutis pensione vicariorum et aliorum onerum consuetorum, solum et dumtaxat valent, hodiernis temporibus, in universo summam octingentarum librarum tur. vel circa et non ultra; et pro eo se seire dixit quia de hoc se informavit et de hiis notitiam habuit, ad causam contractuum predictorum et ad causam etiam frequentissime conversationis quam facit in dicto monasterio et etiam quia ita vidit contineri et legit in libris dicti monasterii superius mencionatis. Ex quibus superius depositis clare apparet sibi loquenti et apparere potest cuilibet de premissis se intromittenti quod dicti redditus et proventus spirituales sunt et fuerunt diminuti de medietate et ultra.

Interrogatus ipse loquens si dicte domine moniales habent aliquos redditus temporales, dixit quod sic

in pluribus et diversis locis, assendunt ad summam sexcentarum lib. tur. vel circa, computatis bladis, pecunia, gallinis et foriseapiis; tamen juramento suo dixit et asseruit quod de die in diem dicti redditus temporales diminuuntur.

Interrogatus si dicti redditus spirituales et temporales sufficiunt ad vitam dictarum dominarum monialium et dictarum suarum gencium sustinendam, dixit suo juramento quod non, ymo oporteret ipsas mendicare, ut credit firmiter ipse loquens, nisi esset agricultura ruralis de qua supra deposuit, et per consequens videtur sibi loquenti in periculo anime sue quod dicte domine moniales importabiliter gravantur in solucione seu exhaactione dicte decime, juxta taxam solitam que erat ut et consuevit esse. Et nisi per dominum nostrum regem seu ejus gentes super hoc potestatem habentes provideatur de anichilatione seu saltem diminutione dicte taxe ipsius decime, oportebit ipsas moniales mendicare, ut verisimiliter credit ipse loquens per ea que supra dixit et deposuit et prout in dictis literis regiis continetur, et pro eo se credere ymo quasi asservere se scire dixit, quia vidit in dictis libris compotorum contineri quod per finem cujuslibet compoti diversorum annorum retrolapsorum, dicte moniales remanent debitrices receptoribus et administratoribus reddituum et emolumentorum predictorum et aliquibus aliis creditoribus earundem in pluribus et magnis et diversis pecuniarum summis.

Interrogatus dictus loquens si amore, favore etc —.

Dictus testis deposuit in dicto monasterio Prullhiani, die terciâ marcii, anno et regnante quibus supra, et perseveravit. »

« Guillelmus Junchas mercator, oriundus et habitator loci de Fanajove, etatis, ut dixit XL annorum et ultra, memorie vero XXX^{ta} annorum et ultra, cujus facultates dixit valere quingentas libras tur. et ultra, testis productus, receptus et juratus ad sancta Dei quatuor evangelia per eum corporaliter tacta, puram et meram deponere quam noverit veritatem, et dictum dominum commissarium bene et vere informare de et super quibus productus est et interrogabitur, et ipse loquens fuit examinatus super contentis in dictis litteris et articulis superius insertis, super quibus dixit se tantum scire videlicet verum esse quod dicte domine sorores religiose, de quibus in dictis litteris fit mencio, pro majori parte sunt nobiles et nobili genere procreate, suntque et consueverunt esse immurate, recluse et velut prisonerie seu clause detente et existunt infra muros dicti monasterii Prullhiani perhempniter et absque ullo dicecso; nam, ipsis defunctis, etiam ibi remanent et remanere consueverunt corpora seu cadavera earundem, et hoc juxta ordinationes et institutiones dicti monasterii et eciam juxta ipsarum monialium votum seu voluntatem, et istud est valde notorium in partibus istis et alibi inter habentes noticiam de premissis et pro eo se scire dixit quia conversando sepissime in dicto monasterio, solum distante a dicto loco Fanajovis per quartam vel quintam partem unius leuce vel circiter, ita vidit et quilibet hoc videre potest, dicens ulterius ipse loquens quod dictum monasterium Prullhiani situatur in diocesi S. Papuli, senescallie Tholosane, pro majori parte et partim in diocesi Mirapiscensi. Que quidem moniales in dicto monasterio consueverunt vivere sub regimine religiosorum fratrum Predicatorum valde honeste, que religiose mulieres devotissime et multum sanctimonialiter in divinis officiis et horis canonicis aliis aliisque earum orationibus Deo et Virgini gloriose Marie ac toti collegio paradisi de die et de nocte cum magna et ferventi diligencia serviunt et servire consueverunt, solitarie, caste et honeste vivendo; et nunquam fuit aliquod malificium de ipsis monialibus vel earum aliqua scitum vel auditum, sal-

tem quod ipse lo[quens] seiverit vel dici audiverit; dicens etiam quod dicti fratres Predicatores vel prior et ceteri inibi habitantes sunt bone fame, vite laudabilis et conversationis honeste, prout de hoc ipse loquens in dicto monasterio frequentando noticiam habuit et habet.

Interrogatus si diete moniales habent aut habere consueverunt aliquos redditus spirituales ac temporales, dixit quod sic, quum diete moniales per earum vicarios et gentes suas tenent et possident, tenereque et possidere consueverunt ecclesias parrochiales locorum et villarum Limosi, Fanojovis, de Villafrancha Lauraguesii, de Bromio, de Fenolheto et de Forcia Ferrandi una cum earum proventibus, redditibus et emolumentis, valentibus antiquitus, prout ipse loquens palam et publice dici audivit a pluribus personis fidedignis, summam trium mille lib. tur. et ultra; et de hoc fuit et est vox et fama publica in partibus istis inter scientes veritatem premissorum; verumtamen ab aliquibus ultra temporibus, propter guerras et latrunculos ac tempestates, fructuum sterilitates et, quod pejus est, propter pestiferas mortalitates, que quasi incessanter in hiis partibus vigere consueverunt, dicti redditus fuerunt et sunt diminuti de duabus partibus et ultra, arbitrio ipsius loquentis. Preterea, cum diete moniales antiquibus haberent redditus temporales valentes mille et quingentas lib. tur. et ultra, prout in hiis partibus publica fama reffert, tamen dicti temporales redditus sunt de presenti diminuti de medietate et ultra, quoniam hodiernis temporibus dicti redditus temporales, uno anno cum alio compensato, non valent ultra summam sexcentarum lib. tur. et pro eo se scire dicit ipse lo[quens] quod redditus spirituales et temporales sunt diminuti et non valent hodie nisi summam superius declaratas vel circa, quoniam ipse lo[quens], duo anni sunt elapsi vel circiter, fuit firmarius et arrendator dictorum reddituum spiritualium et temporalium omniumque jurium et emolumentorum dicti monasterii, una cum pluribus aliis ejus in hac parte consortibus et confirmariis, et pendente dicta firma que fuerat facta ad sex annos, quam ipse loquens et alii ejus socii solum tenuerunt per biennium, et sic tenendo dictam firmam, vidit et cognovit per experienciam diminucionem jamdictam reddituum predictorum.

Interrogatus ipse loquens quo seu quanto precio arrendarunt dictam firmam, dixit quod precio quingentorum scutorum auri quitiorum, omnibus oneribus consuetis dicti monasterii subportatis, et tamen cum crederent in dicto arrendamento lucrari, amiserunt et dampnificati fuerunt in dictis duobus annis in summa et de summa mille et trescentorum scutorum auri et ultra, et etiam perdiderunt et amiserunt eorum labores personales dictorum duorum annorum in et pro negociis dicti monasterii impensos, taliter quod si dictum arrendamentum continuatum fuisset et durasset per dictos sex annos completos, ipse lo[quens] et alii socii predicti, qui erant et sunt divites, fuissent ad magnam et quasi extremam paupertatem deducti; dictum vero arrendamentum non fuit continuatum ex eo quia, post preces et supplicationes multimodas dictis monialibus et dicto priore factas super relaxatione et abolitione dicti arrendamenti, cum relaxationem volebant ab initio consentire, tamen ex importunitate supplicationum, compasciendo destructioni ipsius loquentis et aliorum suorum sociorum qui sunt parrochiani, emphiteote atque vicini dictarum monialium, consenserunt relaxationi dicti arrendamenti.

Interrogatus si de redditibus et emolumentis predictis diete moniales et dicti religiosi fratres et alie gentes dicti monasterii poterant tunc et possunt de dictis redditibus vivere, dixit suo juramento quod non, quoniam, tempore dicti arrendamenti seu diete firme, plus assendebat et assendit expensa, quam necessario pro gentibus dicti monasterii habebant et tenebantur facere, quam assenderet universalis recepta emolumentorum

omnium ejusdem monasterii et pertinentiarum suarum, anno quolibet de multo in tantum quod in dicto arrendamento amiserunt summam pecunie superius declaratam.

Interrogatus si, tempore dictorum duorum annorum arrendamenti et firme, ipsi firmarii fecerunt fieri aliquas reparationes in edificiis dictarum monialium, dixit quod non, nisi solum recuperare tectum dicti monasterii ubi fuit necesse.

Item, cum superius dixerit quod plus assendit expensa quam recepta dicti monasterii, de quo ergo vivunt et vivere possunt dicte sorores religiose et earum gentes, dixit quod de agricultura, quam cum magna diligentia, discretione et ingenio dictus dominus prior modernus exercere facit. Qua cessante, credit ipse loquens firmiter quod non haberent unde comode vivere possent, neque etiam possent reparationes dicti monasterii et aliarum domorum a dicto monasterio deppendencium facere, ymo forsitam minarentur ruinam et dicte moniales haberent necessario mendicare, et pro eo se credere dixit quia ita per experientiam vidit et cognovit, tempore dicti arrendamenti et firme de quibus supra deposuit, et multominus possent arbitrio suo soivere mercedes ac salaria servitorum, famulorum et mercenariorum dicti monasterii, precipue attenda multitudine personarum dictarum monialium dictorumque fratrum Predicatorum servitorumque et famulorum predictorum, que persones omnes insimul juncte assendunt videre suo ad duentas et quinquaginta personas vel circa, tam infra dictum monasterium quam extra dictum monasterium, pro negociis ejusdem degentes, computatis eciam hospitibus ad dictum monasterium more solito confluentibus.

Interrogatus ipse lo[quens] quot sunt moniales in dicto monasterio, dixit quod LXIII, quia ipse lo[quens] die dominica proxime lapsa, eas numeravit in presencia dicti domini commissarii, qui voluit eas videre et manere, pro melius sciendo veritatem premissorum, que fuerunt vise in earum raupis habentes facies velatas, more earum consueto, cum earum velis nigris.

Interrogatus quot sunt dicti fratres religiosi de ordine Sancti Dominici in dicto monasterio, dixit quod XVI, prout ipse loquens vidit sepissime et videt adhuc frequenter, qui celebrant et celebrare consueverunt eorum missas cotidie in eorum ecclesia et eciam in ecclesia dictarum monialium.

Interrogatus si dicti fratres vel alii possunt habere adhitum ad dictas moniales et intrare infra earum ceptra, dixit quod non regulariter, nisi ex magna causa et tunc cum magna solempnitate, et pro eo se scire dixit quoniam ipse lo[quens] vidit plures dispositiones seu situationem dicti monasterii, in quo dicti fratres morantur, ad partem ceparati et extra muros dictarum monialium, ac tamen de aliquibus modicis foraminibus valde foratis dicte sorores audire consueverunt missas et aliquando sermones: preffati vero fratres Predicadores etiam in eorum ecclesia propria ab alio latere dicti monasterii constructa, celebrant eciam missas et alia divina officia nocte dieque; et tanta est distantia de ecclesia dictarum sororum ad ecclesiam dictorum fratrum quod non possunt se exaudire quantumcunque alta voce clament, prout ipse lo[quens] per experientiam cognovit, in dicto monasterio frequentando.

Interrogatus quot servitores seu operarii commorantur in monasterio supradicto, dixit quod infra dictum monasterium, inclusis fratribus laycis et secularibus et aliis personis laycis, in operibus dicti monasterii necessario vacantibus, sunt et consueverunt esse XI persone et ultra, pluribus et diversis artificiis dicto monasterio et illis qui in eodem morantur, necessariis, utentes, quorum artificia et ministeria prolixa essent recitare.

Interrogatus quot persone morantur extra dictum monasterium in grangiis boariis et aliis pertinentiis dicti monasterii, dixit quod quinquaginta persone vel circa, prout ipse loquens vidit pluribus et diversis vicibus, maxime tempore dicti arrendamenti et firme, utentes diversis artibus et mechanicis operibus et eciam agrientura, taliter quod tediosum esset recitare adeo quod persone layce dicti monasterii grangiarumque et aliarum pertinenciarum simul juncte assendant ad numerum centum vel circa.

Interrogatus si dicte persone layce recipiunt magna salaria et mercedes, dixit se credere quod recipiunt omnes insimul mille lib. tur. et ultra pro mercedibus et salariis eorum, et pro eo se credere dixit quia, tempore dicti eorum arrendamenti, tantundem vel circa solverunt ipse loquens et alii sui socii confirmarii memorati; nam recordatur ipse loquens quod molendinarii, furnerii, bubulei, quadrigarii, cultores vinearum, pastores et vaquerii recipiebant magnas mercedes, aliquando xvi, aliquando xviii, aliquando xx^{ti} scutos et ultra pro quolibet homine; et ulterius recordatur quod pro sola factura sotulorum dictis monialibus et dictis fratribus religiosis tam clericis quam laycis seu conversis, tempore dicti arrendamenti, solverunt dicti firmarii III^{ss} scutos auri, pro quolibet anno dictorum duorum annorum. ultra corium et filum super hoc necessarium et sic de singulis artificiiis predictis; et ultra premissa recipiebant dicti mercenarii et recipere consueverunt viatica ad vivendum necessaria, videlicet panem, vitum et companagium.

Interrogatus quot hospites consueverunt communiter hospitari in dicto monasterio expensis ipsius monasterii, dixit quod plures, quorum numerum ipse loquens nesciret designare perfecte, ac tamen credit ipse loquens quod, uno die cum alio compensato, pro qualibet die, veniunt in dicto monasterio decem hospites vel circa, plures ex eis cum equitaturis videre suo, ut ait, et ita vidit ipse loquens per experienciam tempore dicti arrendamenti.

Interrogatus si in dicto monasterio sunt aliqua animalia aratoria dixit quod sic, videlicet lx^{ta} animalia bovina pro aratro et ultra, prout credit ipse loquens, quorum cultura sustentatur pro majori parte dictum monasterium, ut supra deposuit.

Interrogatus si in dicto monasterio sunt aliqua animalia ad portanda victualia et alia necessaria, dixit quod sic, usque ad numerum xvi et ultra. prout ipse loquens vidit frequenter, tam pro portando saumatas cum basto quam pro trabendo currus et cadrignas; que quidem animalia consueverunt facere magnas expensas, prout quilibet bonus pater familias cogitare potest.

Item, dixit ipse loquens interrogatus quod eciam ultra premissa. dictum monasterium consuevit expendere magnos sumptus facere (*sic*) in litigiis et in diversis curiis spiritualibus et temporalibus senescalliarum Tholose et Carcassone, quoniam bona dicti monasterii spiritualia et temporalia sunt situata partim in senescallia Tholose et partim in senescallia Carcassone, et contingit pluries et frequenter quod plures maliciose persone recusant solvere redditus dicti monasterii, quamobrem oportet super hoc litigare et solvere advocatis, procuratoribus, notariis et commissariis qui faciunt inquestas et pensiones eorundem, prout ipse loquens vidit et scivit per experienciam, tempore dicti arrendamenti et firme de quibus supra deposuit.

Interrogatus ipse loquens si omnia hedifficia dicti monasterii sunt bene reparata et bene condirecta, dixit quod non, ymo, causante dictarum monialium paupertate et impotencia, plura et diversa hedifficia ex dicto monasterio seu ejus grangiis deppendencia corruerunt, et est liquidum videre in grangia de Aguassenhis,

de Auriaco, de Villafrancha, de Vezola et de Cumieriis et de Ramundenelis, licet essent utiles seu utilia atque necessaria hedificia dicto monasterio.

Interrogatus si dicte moniales possunt comode decimam de qua in dictis litteris regiis fit mencio, solvere domino nostro regi in futurum, dixit suo juramento et in anime sue periculo se firmiter credere quod non, causantibus dictis reddituum diminucionibus et aliis oneribus necessariis, de quibus supra deposuit, ymo, adhuc cessante dicta decima, oporteret eas mendicare arbitrio suo, nisi esset agricultura ruralis de qua supra dictum est, et ideo videtur sibi loquenti in periculo anime sue quod dicte moniales nullo modo possunt solutionem dicte decime subportare.

Interrogatus ipse loquens que est et consuevit esse taxa dicte decime, dixit quod consuevit esse summa c lib. tur. pro qualibet decima; et tantum solvit ipse loquens et alii sui socii, tempore dicte firme seu arrendamenti; et recordatur quod majus gravamen attulit eis solucio dicte decime quam alia onera prelibata, quia per rigidas exequutiones servientium regionum fuerunt compulsi ad solutionem decime memorate.

Interrogatus ipse loquens si doctus, instructus — .

Dictus testis fuit examinatus in dicto monasterio Prullhiani, die quarta mensis marcii, anno Domini M^oCCCXXV^o et reppetitus perseveravit. »

« Subsequenter, sindicus seu procurator dictarum monialium dicti monasterii Prullhiani, ad informandum animum dicti domini commissarii et ad probandum contenta in VII°, VIII°, IX°, X^o, XI°, XII° et XIII° articulis articulorum predictorum, produxit aliquas bullas et literas apostolicas in earum prima figura, quarum bullarum clausulas infra insertas in eis descriptas ex integro, cetera consignando in presenti informatione causa brevitatis inseri voluit :

Et primo quandam bullam plumbatam domini Benedicti pape XI, prout in dicto plumbo legebatur, sic incipientem : *Benedictus episcopus, servus servorum Dei, dilectis in Christo filiabus priorisse et sororibus monasterii b. Marie de Prulhiano, per priorissam soliti gubernari, ordinis S. Augustini, secundum instituta et sub cura fratrum Predicatorum viventibus etc.*, continentem inter cetera clausulam subsequentem :

« *Vobis preterea ut ad prestandum decimas de quibuscumque possessionibus et aliis omnibus bonis vestris, que in presenciarum habetis et justis modis, prestante Domino, acquisiveritis in futurum, vel subventionem quamcumque, aut ad contribuendum in exactionibus vel collectis aut decimis seu subsidiis aliquibus per litteras dicte sedis aut legatorum ejus vel ordinariorum aut nunciorum ipsorum seu rectorum terrarum vel regionum quascumque impetratas vel eciam impetrandas, minime teneamini, nec ad id cogi possitis, etiamsi in hujusmodi sedis ejusdem contineatur litteris quod ad quevis exempta vel non exempta loca vel monasteria se extendunt, et aliqua eis, cujuscumque tenoris existat, ipsius indulgentia, non obstante etc., nisi forsan littere ipse dicte sedis de indulto hujusmodi et monasterio vestro plenam et expressam fecerint mencionem, auctoritate presentium indulgemus etc.* »

Item, produxit aliam bullam plumbatam domini Clementis pape VII sic incipientem : *Clemens episcopus, servus servorum Dei, dilectis in Christo filiabus priorisse et sororibus monasterii b. Marie de Prulhano, per priorissam soliti gubernari, ordinis S. Augustini, secundum instituta et sub cura fratrum Predicatorum viventibus, S. Papuli diocesis, salutem et apostolicam benedictionem etc.*, in qua quidem bulla in effectu continetur « *quod dudum Benedictus papa XI in quodam privilegio per eum dicto monasterio concesso, inter cetera*

concessit quod dicte moniales ad prestandum decimas de quibuscumque possessionibus et aliis omnibus bonis suis, que tunc habebant et justis modis acquirerent, ad subventionem quamcunque aut ad contribuendum in exactionibus vel collectis aut decimis seu subsidiis aliquibus per litteras dicte sedis aut legatorum ejus aut nunciorum ipsorum seu rectorum terrarum vel regionum quascunque impetratas vel etiam impetrandas minime teneremini nec ad id cogi valeritis etc., confirmando in effectu bullam superius recitatam, datam apud Castrum Novum, Avinionensis diocesis, viii kalendas octobris, pontificatus sui anno quinto.

Item, produxit aliam bullam plumbatam domini Benedicti pape XIII sic incipientem : *Benedictus episcopus*, in qua bulla sunt verba sequentis tenoris : *Felicis recordationis Benedicti XI et pie memorie Clementis VII, Romanorum pontificum, predecessorum nostrorum, in hac parte vestigiis inherentes, vobis auctoritate presentium indulgemus ut ad prestationem decimarum de quibuscumque possessionibus et omnibus aliis bonis vestris que in presenciarum habetis et justo titulo, prestante Domino, adquisieritis in futurum, seu ad exhibendum annuum redditum sive sensum vestris diocesanis episcopis, necnon pedagia, tolonea et alias exactiones quibusvis regibus seu aliis personis secularibus, etiam ad dandum et solvendum procuraciones aliquas legatis vel nunciis apostolice sedis, sive ad decimam vel aliam portionem aut subventionem aliquam de vestris proventibus cuiquam exhibendam, vel ad contribuendum in exactionibus vel collectis seu subsidiis aliquibus minime teneamini etc.*, indulgendo in effectu, prout in aliis bullis precedentibus etiam continetur. ||||| Datum Saone, secundo nonas februarii, pontificatus nostri anno |||||.

Item, produxit quandam aliam bullam plumbatam domini Johannis pape XXIII sic incipientem : *Johannes episcopus*, in qua quidem bulla verba sequentis tenoris reperiuntur descripta : *Eapropter, dilecti in Dominum filii, sic vestris justis postulationibus grato concurrentes assensu, personas vestras et monasterium vestrum predictum cum omnibus bonis, que in presentiarum rationabiliter possidetis aut in futurum justis modis, prestante Domino, poteritis adhispirari, sub b. Petri protectione suscipimus atque nostra, omnesque libertates et immunitates a predecessoribus nostris, Romanis pontificibus, sive per privilegia vel alias indulgentias vobis et monasterio vestro predicto concessas, necnon libertates et exemptiones quarumcumque exactionum a regibus, principibus vel aliis Christi fidelibus rationabiliter vobis et monasterio vestro predicto concessas, sicuti ea juste et pacifice possidetis, vobis et vestro monasterio auctoritate apostolica confirmamus et presentis scripti patrocinio communitur etc.* Dat. Rome apud S. Petrum iii kalendas julii, pontificatus nostri anno tertio.

Item, produxit quoddam instrumentum publicum receptum, signatum et subscriptum manu et signo magistri Arnaudi Durandi, notarii Tholose, anno Domini M^o CCC^o LXXI°, in quo est insertum instrumentum sindicatus dicti monasterii ; quod quidem instrumentum, Tholose per dictum Durandum receptum, in effectu continet quandam apostolorum dacionem factam per dominum Guasbertum de Luganno, licenciatum in legibus, vicarium generalem reverendi in Christo patris et domini, domini tunc archiepiscopi Tholosani ; in quo quidem instrumento inter cetera sunt sequentia verba : *Quia, vestris visis privilegiis, constat michi vos a prestatione decime fore exemptos et non est nec unquam fuit ||||| in aliquo derogasse, ideo quantum in me est, sententias contra vos latas, suspendo, donec per sanctam sedem apostolicam aliud extiterit ordinatum etc.*

Item, produxit quasdam alias litteras exequatorias earundem bullarum superius proxime mencionatarum, concessas per dominum Petrum Boerii, legum doctorem, camere apostolice clericum et ad Narbonen-

sem, Tholosanam et certas alias provincias nuncium apostolicum destinatum, datas Tholose die III^a mensis junii, anno a Nativitate Domini M^o CCC^o LXXXVIII°.

Item, produxit quasdam alias litteras exequatorias dictarum bullarum domini Benedicti pape XI et domini Clementis VII concessas per dominum Petrum de Tarascone, canonicum Albiensem, sedis apostolice capellanum et in provinciis Tholosana et Auxitana nuncium, datas Tholose die VI^a mensis martii, anno a Nativitate Domini millesimo CCC^o XCI^o.

Item, produxit quasdam alias litteras concessas per dominum Petrum, tunc miseratione divina archiepiscopum Arelatensem, domini pape camerarium, exequatorias et in effectu continentes quod monasterium Prulhiani non solvat decimam collectori apostolico.

Item produxit quasdam litteras regias hujus tenoris : *Philipus, Dei gratia Francorum rex. Notum facimus universis tam presentibus quam futuris quod religiosis ||||| priorisse et conventui monasterii sororum de Prulhano, divine [pietatis] intuitu et pro nostre ac progenitorum nostrorum animarum remedio ||||| concedimus per presentes quod ipse, ratione bonorum suorum decimalium vel aliorum ||||| ad dictum monasterium pertinentium, ubicumque consistentium vel alias ||||| contribuendum, solvendum vel exhibendum aliquid in talliis, financiis, subvencionibus, vel collectis pro nobis vel successoribus nostris vel alias cavalcate aut quoquo modo minime compellantur, ||||| cum gentibus suis, a talibus de cetero sint immunes; quod ut ratum [et stabile] perseveret, fecimus nostrum presentibus apponi sigillum. Actum Biterris anno Domini M^o CCC^o III° mense februarii.*

G. DE RIVO.

Que quidem littere sunt cum cera viridi in filis siricis sigillate.

Item, produxit quasdam litteras exequatorias per dominum Ramundum Atonis, condam judicem majorem Tholose et locum tenentem domini tunc senescalli Tholosani, in quibus sunt incorporate certe littere domini ducis Andeguavensis, locum tenentis domini nostri tunc regis, directe collectori decimarum, dicto domino duci, ut locum tenenti dicti domini nostri regis, concessarum, in quibus inhibet dicto collectori decimarum ne de cetero priorem, priorissam et ceteras moniales monasterii de Prulhiano, contra formam dictorum earum privilegiorum, vexet, compellat seu molestat, et facta in contrarium ad statum pristinum reducat libere et sine custu.

Item, produxit alias literas regias per dominum nostrum regem ultimo defunctum concessas, datas Parisius mense octobris, anno Domini M^o III° VIII° et regni sui XXIX°, in quibus incorporantur dicte littere regie dicti domini regis Philippi; deinde subjunguntur verba sequentia : *Quas quidem literas et contenta in eis, nos ratas et gratas firmaque et grata habentes, eas et ea volumus, laudamus et in perpetuum ||||| de nostra auctoritate et de speciali gratia tenore presentium confirmamus etc.* Que quidem littere sunt cum cera viridi in filis sericis sigillate.

Hee presentis inquisitionis per dominum commissarium subrogatum, in ea nominatum, facte copia et precedentia omnia, in presentibus decem et novem foliis papiri contenta, fuerunt scripta per me, Michaelem Saffontis, loci de Bromio notarium auctoritate regia publicum, superius nominatum, et extracta ab originali penes me existenti. In quorum fidem ego idem notarius hic subscripsi et solito meo signo signavi. » (*signet*).

Sans date.

Pierre de S. André rend compte de son enquête aux généraux des finances.

YHUS

« *Reverendissimis et metuendissimis dominis nostris, dominis generalibus consiliariis regiis super facto et regimine omnium financiarum regiarum in patria Lingue Occitane deputatis, vester humilis servitor, Petrus de S. Andrea, procurator regius in senescallia Carcassone et Biterris, me ipsum cum omni promptitudine servicii et honoris offerens.* Noverint vestre metuende dominationes quod nuper, scilicet die xxiiii mensis februarii, anno Domini M^o IIIe XXVI°, michi exhibitis et presentatis per partem scindici monasterii Prulhiani, in burgo Carcassone et in domo mee habitationis, quibusdam literis regiis patentibus et apertis cum cera crocea et simplici cauda in pendentem sigillatas, datis Biturris die XXVII^a febroarii anno Domini M^o IIIe XXV, cum quibus erant annexe et alliguate litere a vestris metuendissimis dominationibus emanate, subrogationem seu subdelegationem meam continentes, date die xii^a mensis junii, anno Domini M^o IIIe XXVI°; et facta requisitione per dictum syndicum ut ad contenta interinationemque et executionem dictarum literarum procedere vellem, easdem literas cum ea qua potui reverencia recepi meque fore paratum obtuli ad faciendam informationem seu inquisitionem fieri mandatam procedere; et mox literas de adjornandos testes quos producere volebat et voluit, concessi ad certam diem tunc futuram in dicto monasterio pro subiciendo locum oculis et melius ac magis veraciter de contentis in dictis literis inquirendo comparituros et facturos quod esset rationis; ad quam diem, intitulatam primam mensis martii, in dicto monasterio etiam applicui et ad dictum monasterium me personaliter transtuli, vocato mecum magistro Michaelae Saffontis, notario regio. Ubi cum fui, iterum dictus syndicus me requisivit ut super contentis in dicta mea subdelegatione procederem, producendo testes super hoc adjornatos, quorum juramenta per eos ad Sancta Dei quatuor Evangelia prestita recepi, et deinde super contentis in dictis literis et etiam quibusdam articulis per dictum syndicum, more hujus patrie, que jure scripto regitur, traditis et productis, eosdem testes ad partem et secreta examinavi. Qui deposuerunt ut in singulis eorum depositionibus, inferius insertis, latinis continetur. Per quorum depositiones in effectu reperi quod moniales et religiose mulieres, de quibus in dictis litteris fit mentio, sunt pro majori parte nobiles et de nobili genere extracte; sunt etiam et consueverunt esse immurate, recluse et quodam modo incarcerate infra muros dicti monasterii, in quo necessario habent vivere et mori et nullo modo discedere ab eodem; quod monasterium est situm in diocesi S. Papuli, senescallie Tholosane, et dicte moniales inibi reguntur et regi consueverunt sub cura et sollicitudine fratrum de ordine Predicatorum, scilicet domini prioris Prulhiani et confessorum dictarum monialium religiosarum, que multo // et sanctimonialiter in divinis officiis, orationibus et horis canonicis Deo consueverunt famulari, solitarie vivendo, caste et valde honeste et nunquam fuit de earum aliqua aliquod cinistrum per famam publicam vel alias scitum vel auditum. Que quidem moniales retrolapsis temporibus fuerunt sufficienter fundate et dotate per summos pontifices de beneficiis sex parochialium ecclesiarum, in dictis testium depositionibus declaratarum, quarum redditus solebant valere antiquitus summam duorum mille librarum tur. et ultra; redditus vero temporales ejusdem mo-

nasterii qui, hodiernis temporibus, valent vi^e lib. tur. vel circa, solebant antiquitus plus valere, prout dicti testes constanter asserunt, ymo. quod plus est, reperi per documenta dicti monasterii, coram me producta, quod redditus dicti monasterii, tam spirituales quam temporales, nondum sunt LXXX^{ta} seu quatuor viginti anni elapsi, valebant et valuerunt communiter, tam in blado, vino, pecunia, lana, carnalagio et aliis fructibus et redditibus ac proventibus dicti monasterii, undecim mille lib. tur. et ultra, in uno et eodem anno quo fuit facta generalis reformatio dicti monasterii et summaria aprisia reddituum predictorum; hodiernis vero temporibus, dicti redditus spirituales, deductis et subportatis oneribus, in universo valent summam octingentorum scutorum auri vel circa, aliqui vero ex dictis testibus dicunt quod solum valent octingentas lib. tur. vel circa; dicti autem redditus temporales, ut dictum est, nunc solum modo valent vi^e lib. tur. vel circa. Et sic apparet de maxima diminutione reddituum et proventuum jamdictorum, causata et proventa occasione mortalitatum que in hiis partibus proh dolor! sepiissime viguerunt; adhicientes ipsi testes quod tanta est dictorum reddituum diminutio, quod dicte sorores moniales, que sunt de presenti numero LXIII, necnon dicti religiosi fratres Predicatores, qui sunt in numero XVI, ac etiam fratres layci gentesque et servitores dicti monasterii, qui sunt in numero quatuor viginti et ultra, ut ex tenore dictarum attestacionum et informationum apparet, non habent hodiernis temporibus unde comode vivere possent ex redditibus memoratis, nisi esset agricultura prediorum rusticorum dicti monasterii, quam multum industrie, prudenter et diligenter exercere facit dictus dominus prior modernus; et multominus haberent unde possent dicte moniales reparationes dicti monasterii domorumque suarum et hedificiorum fieri facere, nisi esset ruralis cultura supradicta. Preterea, reperi per libros compotorum dicti monasterii, a decem annis citra factorum et coram me productorum et per me diligenter visitorum, quod in fine et per finem cujuslibet compoti predicti, dicte moniales remanebant et remanserunt debitrices in aliquibus pecuniarum summis administratoribus negociorum dicti monasterii et aliquibus earum creditoribus. Ex quibus et ex premissorum consideratione et precipue dicta maxima reddituum diminutione attenda, dicti testes dicunt quod eorum arbitrio, dicte moniales decimam de qua agitur, solvere bono modo non possunt, absque magno earum gravamine, prejudicio atque dampno, ymo est periculum quod ob hoc oporteat eas mendicare, nisi per illustrissimum principem dominum nostrum regem aut vos, metuendissimos dominos, provideatur super hoc de anihilatione seu saltem diminutione congrua et moderatione taxe ipsius decime prelibate, quemadmodum plenius per dictarum informationum tenorem videre fide oculata poterunt eodem metuendissime dominationes, quas conservet Altissimus feliciter, prout obtant que michi earum humili clerico precipiant queque grata... ¹

ORIGINAL: Arch. de l'Aude, H, 365.

1. Le document est incomplet.

TABLE & INDEX

I. TABLE CHRONOLOGIQUE

1206	—			
—	—	Foulques, évêque de Toulouse, donne à S. Dominique l'église de Prouille, mais il en réserve les dîmes, prémices et autres droits paroissiaux à l'église de Fanjeaux.	N° 1.	T. I, p. 1.
1207				
17 avril.	Carcassonne.	Bérenger, archevêque de Narbonne, donne au monastère de Prouille l'église de Saint-Martin de Limoux, n'y retenant que ses droits épiscopaux.	N° 401.	T. II, p. 158.
15 août.	Prouille.	Ermengarde Godoline et son mari, Sans Gasc, se donnent à Prouille et lui abandonnent leur maison de Villasavary et leurs biens meubles et immeubles. Vilar et son frère Gallard les affranchissent, ne se réservant que quelques redevances sur leurs biens.	N° 234.	T. II, p. 1.
1208				
19 mars.	Limoux.	Isarn d'Aragon, au nom de Bérenger, archevêque de Narbonne, met le couvent de Prouille en possession de l'église Saint-Martin de Limoux.	N° 402.	T. II, p. 159.
1211				
—	—	Hugues de Rieux donne à S. Dominique une petite pièce de terre près la fontaine de Prouille.	N° 267.	T. II, p. 35.
—	—	Isarn Bola donne à S. Dominique une maison dans l'enclos de Prouille.	N° 268.	T. II, p. 35.
—	—	Bernard donne à S. Dominique une pièce de terre au Vieux Château de Prouille.	N° 269.	T. II, p. 35.
—	—	Bernard Hugues donne à S. Dominique et au monastère de Prouille un fief sis à Prouille, au lieu dit <i>la Strade</i> .	N° 270.	T. II, p. 35.
—	—	Foulques, évêque de Toulouse, exempte le monastère de l'obligation de payer à l'église de Fanjeaux les dîmes dues pour les biens acquis depuis la fondation.	N° 323.	T. II, p. 73.
—	—	Bernard de Sens donne à S. Dominique une terre à Fanjeaux, au lieu dit <i>al Pech Alpiou</i> .	N° 323.	T. II, p. 74.

1211				
—	Limoux.	Bernard du Bourg donne à S. Dominique un demi-arpent de vigne, à Fanjeaux, au lieu dit <i>las Bolbènes</i> .	N° 324.	T. II, p. 74.
—	—	Bernard Cozent donne à S. Dominique, pour le monastère de Prouille, une condamine à las Crozes, sur le territoire de Fanjeaux.	N° 325.	T. II, p. 74.
—	—	Amiel Cerdana donne à S. Dominique 21 deniers de censive sur une vigne de Fanjeaux, pour l'huile de la lampe du sanctuaire.	N° 326.	T. II, p. 74.
—	—	Raymond du Villar abandonne à S. Dominique et au monastère tous les biens qu'il possède à Villasavary.	N° 349.	T. II, p. 109.
15 mai.	Lavaur.	Simon de Montfort donne au monastère de Prouille toutes ses possessions sur le territoire de Sauzens, entre Bram et Villepinte, et une vigne ayant appartenu à Bernard de Saisac sur le territoire de Fanjeaux, et prend le convent sous sa protection.	N° 75.	T. I, p. 52.
15 mai.	Lavaur.	Foulques, évêque de Toulouse, confère à S. Dominique et au monastère de Prouille l'église paroissiale de Bram.	N° 348.	T. II, p. 109.
1212				
—	—	Pons des Pujols donne à S. Dominique et au monastère une maison au Vieux Château de Prouille.	N° 279.	T. II, p. 40.
—	—	Noble Pèlerin d'Amones et Michel Recas donnent à S. Dominique et au monastère de Prouille un jardin, des maisons et des vignes, pour le labourage d'une paire de bœufs, sur le territoire d'Alzonne, non loin de Prouille.	N° 280.	T. II, p. 40.
—	—	Guillaume d'Escueillens donne à S. Dominique et au monastère deux maisons dans l'enclos de Prouille.	N° 281.	T. II, p. 40.
—	—	Usalguier de Fenouillet et son frère Raynès donnent à S. Dominique et au monastère de Prouille quelques censives et hommages qu'ils possèdent à Montréal, au lieu dit <i>al Basser</i> , non loin de Prouille.	N° 282.	T. II, p. 40.
—	—	L'abbé de Sorèze, prieur de Villepinte, et le chapitre de Villepinte donnent à S. Dominique et au monastère de Prouille la directe entre le chemin et le lieu de la Gardiole, confrontant aux dimaires de Villenouvette et de Bram.	N° 350.	T. II, p. 110.
9 février.	—	Usalguier et Raynès, son frère, donnent au monastère toutes leurs possessions sises sur le territoire de Fenouillet, en Razès.	N° 365.	T. II, p. 119.
14 février.	—	Frémis donne à S. Dominique et au monastère deux terres et la moitié d'une maison sises entre Fanjeaux et Prouille.	N° 327.	T. II, p. 74.

1212				
Avril	Prouille.	Arnaud Marty se donne au monastère de Prouille avec sa femme, son fils, ses biens meubles et immeubles, promettant, pour l'usufruit de ses terres, de payer au couvent un cens annuel de 12 deniers melgoriens, le jour de Pâques.	N° 233.	T. II, p. 2.
22 avril.	—	Bernard Macip vend au monastère, pour 19 sous melgoriens, un droit d'usage qu'il tenait de Guillaume de Durfort sur le moulin de la Roquette.	N° 271.	T. II, p. 35.
27 avril.	Fanjeaux.	Usalguier et son frère Raynès donnent à S. Dominique et au monastère leur <i>villa</i> de Fenouillet, dans le Razès. Foulques, évêque de Toulouse, confirme cette donation.	N° 366.	T. II, p. 120.
7 mai.	Prouille.	Bernard Catolica de Barsa se donne au monastère de Prouille avec ses fils et ses biens, et promet de payer au couvent un cens annuel de 2 sous melgoriens, le jour de la Toussaint.	N° 236.	T. II, p. 2.
Juillet.	Penne d'Agen.	Robert de Mauvoisin donne au monastère de Prouille le patrimoine de Guillaume de Durfort, confisqué pour faiditisme.	N° 328.	T. II, p. 75.
16 juillet.	Penne d'Agen.	Simon de Montfort confirme à S. Dominique et au monastère de Prouille la possession des biens que R. de Mauvoisin leur a donnés.	N° 272.	T. II, p. 36.
5 août.	Penne d'Agen.	Nouvelle rédaction de l'acte précédent.	N° 272 bis.	T. II, p. 36.
Septembre.	—	Ermesende, fille d'Arnaud Fabre, vend, pour 60 sous melgoriens, à S. Dominique et au monastère de Prouille une pièce de terre située près de l'église de Saint-Martin.	N° 274.	T. II, p. 37.
15 septembre.	—	Guillaume de l'Essart, seigneur de Villesisle, donne à S. Dominique et au monastère de Prouille, dans le dimaire de Fanjeaux, 12 sétérées de terre ayant appartenu à dame Fays.	N° 329.	T. II, p. 75.
22 octobre.	—	Guillaume Deregat vend, pour 2 sous melgoriens, à S. Dominique et au monastère de Prouille les droits qu'il tenait de Guillaume de Durfort sur le moulin de la Roquette.	N° 275.	T. II, p. 38.
22 octobre.	—	S. Dominique acquiert, pour le même prix, un droit de mouture semblable qu'avaient acheté sur le même moulin les deux frères Bernard et Arnaud Rouzaud.	N° 276.	T. II, p. 39.
24 octobre.	—	Pierre Canals vend, pour 20 sous melgoriens, à S. Dominique et au monastère de Prouille une petite pièce de terre à la fontaine de Prouille.	N° 277.	T. II, p. 39.
1 ^{er} décembre.	Pamiers.	Simon de Montfort fait au monastère de Prouille plusieurs donations à Montbayon, Bezant, et dans le dimaire de Sauzens, entre Bram et Villepinte; et lui assigne certaines rentes.	N° 76.	T. I, p. 53

1212				
5 décembre.	Pamiers.	Enguerrand de Boves donne un moulin à vent à S. Dominique et au monastère de Prouille.	N° 278.	T. II, p. 40.
1213				
—	—	Ebrard de Villepreu donne à S. Dominique et au monastère de Prouille 8 sétérées de terre au Château-Vieux de Prouille.	N° 286.	T. II, p. 43.
—	—	Ebrard de Villepreu donne à S. Dominique et au monastère 40 sous de censive sur une terre sise à Prouille.	N° 287.	T. II, p. 43.
—	—	Lambert de Thury, seigneur de Puivert, donne au monastère un cazal, trois araires, huit arpents de terre et un droit de dépaissance à Puivert.	N° 393.	T. II, p. 154.
28 mars.	Carcassonne.	Simon de Montfort ratifie la donation du château de Fenouillet qui a été faite au monastère de Prouille par les deux frères Raynès et Usalguier, et qui a été confirmée par Foulques, évêque de Toulouse.	N° 77.	T. I, p. 53.
Mai.	Carcassonne.	Simon de Montfort confirme au monastère de Prouille les donations que Hugues de Lascy, seigneur de Laurac et de Castelnaudary, lui a faites à Prouille et à Villenouvette, entre Pexiora et Villepinte. Il ratifie toutes les autres acquisitions du couvent.	N° 78.	T. I, p. 54.
14 mai.	—	Isarn Bola vend, pour 40 sous melgoriens, à S. Dominique et au monastère de Prouille, des rentes qu'il possédait sur plusieurs terres près de Prouille.	N° 283.	T. II, p. 41.
19 mai.	—	Guillaume et Raymond Aimery vendent, pour 70 sous melgoriens, à S. Dominique et au monastère de Prouille une petite pièce de terre sise au Château-Vieux de Prouille.	N° 284.	T. II, p. 41.
26 mai.	—	Arnaud Laure et sa sœur vendent, pour 20 sous melgoriens, à S. Dominique et au monastère de Prouille une petite pièce de terre près de la fontaine de Prouille. Isarn Bola confirme cette vente et abandonne le droit de quart qu'il avait sur cette terre.	N° 285.	T. II, p. 42.
5 juin.	Carcassonne.	Simon de Montfort confirme les dons faits au monastère de Prouille par Lambert de Thury dans sa seigneurie de Puivert.	N° 79.	T. I, p. 55.
1214				
1 ^{er} février.	—	Martin Rigaud vend, pour 27 sous melgoriens, à S. Dominique et au monastère de Prouille une petite pièce de terre.	N° 288.	T. II, p. 43.
25 février.	—	Odes Judeus, seigneur de la Caplade, donne à S. Dominique et au couvent un lieu à bâtir, en face du four de la Caplade.	N° 361.	T. II, p. 116.

1214				
25 mai.	Fanjeaux.	Foulques, évêque de Toulouse abandonne au monastère, avec le consentement de S. Dominique chapelain de Fanjeaux, les dîmes et prémices de 3 araires de champs et de 30 arpents de vigne, sis au dîmaire de l'église de Fanjeaux.	N° 330.	T. II, p. 76.
Juin.	—	Alain de Roucy, seigneur de Montréal et de Bram, confère à S. Dominique et au couvent certains biens sis à Bram.	N° 351.	T. II, p. 110.
Juin.	—	Hugues de Lascy, seigneur de Castelnaudary et de Laurac, donne au monastère le lieu d'Agassens avec ses dépendances.	N° 378.	T. II, p. 135.
1215				
—	—	Adam Beros donne à S. Dominique et au monastère de Prouille des vignes sises à Prouille.	N° 290.	T. II, p. 44.
—	—	Maurel et Raymond Maurel vendent à S. Dominique et au monastère de Prouille une terre sise au Vieux-Château de Prouille.	N° 291.	T. II, p. 44.
2 mars.	—	Pierre de Castillon, de Saissac, cède pour 500 sous tolsas, à la maison de Prouille différents droits sur des biens situés dans le dîmaire de Saint-Ferréol. En retour, le couvent reçoit Pierre de Castillon comme Frère, et l'admet à la participation des mérites du monastère.	N° 445.	T. II, p. 189.
8 octobre.	Latran.	Innocent III confirme au monastère de Prouille la possession de tous ses biens qu'il place sous la protection apostolique.	N° 2.	T. I, p. 2.
24 octobre.	—	La famille Babou abandonne à S. Dominique et au monastère de Prouille tous les droits qu'elle avait sur la Mote du Vieux-Château, à Prouille.	N° 289.	T. II, p. 44.
1216				
21 avril.	Puivert.	Pierre de Vic, seigneur du Quercorbes, donne au monastère la <i>villa</i> de la Redorte, sise sous Sainte-Colombe, avec droit de pacage dans toute sa terre du Quercorbes et de coupe dans ses forêts. En retour, frère Noël, prieur de Prouille, admet au bénéfice des prières et des bonnes œuvres du monastère l'âme de Philippe de Vic, Pierre, le donateur, et leurs parents.	N° 394.	T. II, p. 155.
1 ^{er} juin.	Lavaur.	Guy de Montfort donne à l'église du monastère de Prouille une rente annuelle et perpétuelle de 50 sous melgoriens.	N° 80.	T. I, p. 55.

1217				
Mars.	Lavaur.	Alboin, abbé de Saint-Hilaire, et Saint-Dominique confirment la sentence arbitrale portée au sujet de leur différend par Tedisius, évêque d'Agde. L'église Saint-Martin de Limoux sera possédée par les Frères Prêcheurs, sous réserve d'un cens de trois muids de blé à payer au monastère de Saint-Hilaire.	N° 403.	T. II, p. 159.
13 décembre.	—	Simon de Montfort mande à ses sénéchaux de Carcassonne et d'Agen qu'ils prennent sous leur protection les biens de frère Dominique.	N° 81.	T. I, p. 55.
1218				
11 janvier.	—	Cerdana, veuve de Guillaume Calvet, et ses enfants abandonnent au monastère de Prouille tous leurs droits sur la terre de Jonquières, au dimaire de Saint-Martin.	N° 292.	T. II, p. 44.
27 février.	—	Hugues de Lascy, seigneur de Castelnaudary et de Laurac, confirme au monastère la donation qu'il lui a faite de la <i>villa</i> d'Agassens et de ses dépendances, et de certains droits sur la forêt de Pech-Luna.	N° 379.	T. II, p. 135.
30 mars.	Latran.	Honorius III prend le monastère de Prouille sous sa protection, le place à jamais sous la règle de S. Augustin et lui confirme la possession de tous ses biens.	N° 3.	T. I, p. 3.
26 novembre.	Marseille.	Guillaume Claret, prieur de Prouille, ayant porté plainte auprès de l'archevêque de Narbonne, Arnaud, contre les moines de Saint-Hilaire, l'archevêque charge Bernard de Roquefort, évêque de Carcassonne, de faire une enquête, et, s'il y a lieu, de remettre les religieuses de Prouille en possession de l'église Saint-Martin de Limoux.	N° 404.	T. II, p. 160.
1219				
28 janvier.	—	Raymond Sans de Laurac et sa femme, Gauzios, donnent au monastère leurs possessions sises dans le dimaire de Saint-Pierre d'Agassens.	N° 380.	T. II, p. 136.
13 avril.	Limoux.	Bernard de Roquefort, évêque de Carcassonne, par mandat de l'archevêque de Narbonne, remet le monastère de Prouille en possession de l'église Saint-Martin de Limoux.	N° 405.	T. II, p. 161.
3 juin.	—	Eudes, seigneur du Villar, donne au couvent de Prouille une rente de blé sur une propriété du Villar.	N° 352.	T. II, p. 111.
17 décembre.	Civita-Castellana.	Honorius III annonce aux religieux et aux religieuses de Prouille, Fanjeaux et Limoux qu'il a donné l'église de Saint-Sixte de Rome à frère Dominique et il leur ordonne de s'y rendre à la réquisition du dit frère.	N° 4.	T. I, p. 5.

1221				
17 avril.	Rome.	Foulques, évêque de Toulouse, donne à S. Dominique et à son Ordre l'église de Fanjeaux. S. Dominique abandonne de son côté à l'évêque le sixième des dîmes paroissiales, que Foulques lui avait précédemment conféré dans tout le diocèse de Toulouse.	N° 331.	T. II, p. 76.
28 avril.	Latran.	Honorius III confirme la donation de l'église de Fanjeaux faite à Prouille par Foulques, évêque de Toulouse.	N° 5.	T. I, p. 5.
15 mai.	Carcassonne.	Amaury de Montfort abandonne au monastère le droit qu'il percevait sur une vigne cédée au monastère par Pierre Ysarn.	N° 82.	T. I, p. 56.
21 juin.	—	Raymond Roger, comte de Foix, confirme et garantit à Prouille tous les biens que le monastère a acquis à Prouille, à Fanjeaux et à Linoux.	N° 83.	T. I, p. 56.
23 décembre.	Capestang.	Raymond VII, comte de Toulouse, prend sous sa protection les biens du monastère de Prouille et édicte une peine grave contre quiconque les usurperait.	N° 84.	T. I, p. 57.
1222				
—	—	Guillaume Claret, prieur de Prouille, demande la restitution de l'église Saint-Martin de Linoux, qui a été violemment enlevée aux religieuses par l'abbé et les religieux de Saint-Hilaire.	N° 407.	T. II, p. 161.
—	—	Sentence de l'archevêque de Narbonne ordonnant à l'abbé et aux moines de Saint-Hilaire de restituer aux religieuses de Prouille l'église Saint-Martin de Linoux.	N° 408.	T. II, p. 162.
6 octobre.	Limoux.	Arnaud, archevêque de Narbonne, publie la sentence par laquelle il a débouté le monastère de Saint-Hilaire de ses prétentions sur l'église Saint-Martin de Limoux.	N° 406.	T. II, p. 161.
1223				
Février.	—	Cavaers de Fanjeaux donne, sous certaines conditions, la Mote de Prouille au monastère.	N° 295.	T. II, p. 47.
Avril.	—	Plusieurs témoins affirment sous serment que le chevalier Navar a donné au monastère la moitié de sa condamine de Las Croses.	N° 293.	T. II, p. 45.
Novembre.	—	Echange de terres entre le monastère et la famille God.	N° 294.	T. II, p. 46.
1224				
27 mars.	Limoux.	L'abbé de Saint-Polycarpe et Isarn d'Aragon, archidiaque de Carcassonne, choisis comme arbitres par l'abbé Alboin de Saint-Hilaire et Guillaume Claret, prieur de Prouille, rendent leur sentence arbitrale; ils confirment à Prouille la possession de S. Martin de Limoux que lui contestaient les moines de Saint-Hilaire.	N° 409.	T. II, p. 163.

1224				
4 septembre.	Limoux.	Galard de Fanjeaux donne aux sœurs de Prouille un de ses serfs, Pierre Raymond de Castlar, avec sa famille, sous certaines conditions, et il l'oblige à payer chaque année au monastère huit setiers de vin blanc.	N° 296.	T. II, p. 48.
1225				
9 octobre.	Prouille.	Le couvent de Prouille confirme la vente d'une vigne nouvelle faite par Raymond, prieur provincial, et Géraud de Sparros à Pons de <i>Capitenedario</i> .	N° 298.	T. II, p. 51.
1226				
4 mars.	Prouille.	Pierre Raimond de Castlar, sa femme et sa fille, garantissent, sur leurs biens, au monastère de Prouille, la rente de huit setiers de vin qu'ils lui doivent, en vertu de leur affranchissement. Leur ancien maître, Galard de Fanjeaux, confirme cet acte.	N° 297.	T. II, p. 50.
25 juillet.	—	Testament de God Picharella.	N° 299.	T. II, p. 52.
Août.	Avignon.	Louis VIII mande à Eudes Lecoq de prendre sous sa protection les religieuses de Prouille et de leur faire restituer le blé qui leur a été enlevé.	N° 85.	T. II, p. 57.
1227				
30 mars.	—	En se faisant donat du monastère, Guillaume Grimaud lui abandonne la possession de plusieurs propriétés aux environs de Prouille.	N° 300.	T. II, p. 53.
30 mars.	—	Guillaume Peyre, chevalier de Prouille, confirme la donation de Guillaume Grimaud, en ce qui concerne la terre dite <i>a las planas</i> .	N° 301.	T. II, p. 54.
11 juillet.	—	Gauceran des Alamans donne au monastère plusieurs propriétés dans les dimaires de Laurabuc et de Bagnères.	N° 383.	T. II, p. 139.
Septembre.	—	En échange de cinq pièces de terre, sises aux environs de Prouille, Raimond, prieur de Prouille, rend à Pierre de la Ilhe et à son frère, Sicard de Durfort, leur patrimoine de Fanjeaux, que Simon de Montfort leur avait confisqué pour le donner à Prouille.	N° 302.	T. II, p. 55.
Septembre.	—	Foulques, évêque de Toulouse, confirme la cession de l'église de Fanjeaux au monastère de Prouille.	N° 332.	T. II, p. 77.
1229				
Janvier.	—	Guillaume Papau et Alasais, sa sœur, pour douze sous tolsas, vendent au monastère de Prouille un casal situé près le cimetière de Prouille.	N° 303.	T. II, p. 56.

1230				
4 mars.	Avignon.	Pons Estève et sa femme Catalana, se font donats au monastère de Prouille, et lui donnent tous leurs biens.	N° 237.	T. II, p. 3.
Décembre.	—	Foulques, évêque de Toulouse, cède au monastère l'église paroissiale de Notre Dame de Fanjeaux avec ses revenus.	N° 333.	T. II, p. 77.
1231				
26 avril.	Latran.	Grégoire IX confirme au monastère de Prouille la cession de l'église de Fanjeaux, que lui a faite précédemment Foulques, évêque de Toulouse.	N° 6.	T. II, p. 6.
27 avril.	Carcassonne.	Pierre Amiel, archevêque de Narbonne, vidime et confirme l'acte de Bérenger, son prédécesseur, qui concédait au monastère de Prouille l'église Saint-Martin de Limoux.	N° 410.	T. II, p. 164.
24 novembre.	—	Un acte en parchemin du 24 novembre 1231, portant approbation du prieur et de la dame prieure du monastère de Prouille d'un paiement fait de la somme de cent vingt livres d'or par les consuls de Limoux aux frères du dit monastère, en conséquence d'une ordonnance du sénéchal de Toulouse.	N° 411.	T. II, p. 165.
1234				
—	—	Bernarde Bensite et ses enfants, Guillaumette et Raymond, vendent au monastère une pièce de terre au Vieux-Château de Prouille.	N° 334.	T. II, p. 78.
21 mars.	Pexiora.	Raymond du Fauga, évêque de Toulouse, confère aux religieuses de Prouille, dont il donne la liste, l'église paroissiale de Bram.	N° 353.	T. II, p. 112.
20 décembre.	Carcassonne.	Conditions auxquelles les religieux Trinitaires pourront établir une chapelle sur le territoire de la paroisse Saint-Martin de Limoux.	N° 412.	T. II, p. 165.
1235				
3 octobre.	—	Richaud de la Ilhe et Pons de Montlaur, vendent, pour 300 sous melgoriens, au couvent de Prouille, une terre sise à Fanjeaux, au lieu dit <i>als Arandaz</i> .	N° 336.	T. II, p. 79.
6 novembre.	—	Bérengère, femme de Pons de Montlaur, approuve et confirme la vente précédente.	N° 337.	T. II, p. 80.
7 novembre.	—	Raymonde Jeanne, du consentement de son mari Pons Bernard de Laures, vend à Prouille, pour 41 sous tolsas, une terre sise à Fanjeaux au lieu dit <i>al Romengar</i> .	N° 335.	T. II, p. 78.

1236				
24 mars.	Viterbe.	Grégoire IX maintient le monastère de Prouille sous le gouvernement spirituel et temporel des Frères Prêcheurs.	N° 7.	T. II, p. 7.
1237				
—	—	Sommaire d'une lettre adressée à l'archevêque de Narbonne par l'archidiacre et le prieur de N.-D. de Carcassonne.	N° 413.	T. II, p. 166.
1239				
—	—	Guillaume Boyer vend au monastère une pièce de terre sise sur le territoire de Fanjeaux, près du ruisseau de la Sésonie.	N° 338.	T. II, p. 80.
—	—	Pierre Boyer vend au monastère une pièce de terre sise au même lieu.	N° 339.	T. II, p. 80.
—	—	Choix de l'évêque de Carcassonne comme arbitre entre Prouille et l'archevêque de Narbonne au sujet du notariat de Limoux.	N° 414.	T. II, p. 166.
8 octobre.	Toulouse.	Raymond du Fauga, de l'Ordre des Prêcheurs, évêque de Toulouse, donne à Prouille les dîmes et prémices de Gratalause, Laserre, Radel, et Tonneins, près Fenouillet.	N° 367.	T. II, p. 120.
Avant 1240.	—	Le couvent de Prouille expose aux enquêteurs royaux de 1262 que lorsque Pampalona se fit religieuse à Prouille elle apporta au monastère la possession de deux champs à Alzonne, qui furent dans la suite injustement confisqués par Bertrand de Villeneuve, faidit, et par les gens du roi.	N° 238.	T. II, p. 5.
1241				
25 mai.	Latran.	Grégoire IX confirme l'accord intervenu entre les monastères de Prouille et de Saint-Hilaire, au sujet de l'église Saint-Martin de Limoux.	N° 8.	T. II, p. 7.
Novembre.	—	Guillaume Barrau, clerc de Limoux, se fait donat au monastère de Prouille; il lui abandonne ses biens, mais s'en réserve l'usufruit, sa vie durant.	N° 239.	T. II, p. 6.
1242				
Mars.	—	Les chevaliers de Fanjeaux s'engagent à observer et à faire observer la paix qui a été conclue à Paris entre Louis IX, roi de France, et Raymond VII, comte de Toulouse et marquis de Provence.	N° 534.	T. II, p. 273.
1243				
4 juillet.	—	Cavaers de Fanjeaux donne au couvent de Prouille une condamine, au lieu dit <i>ad ortos veteres</i> , et les droits qu'elle avait sur les terres que tenaient d'elles les familles Babou et Bigordana.	N° 304.	T. II, p. 57.

1245				
Juillet.	Latran.	Le monastère d'Alet donne en bail au monastère de Prouille toutes ses possessions à S. Pierre de Flassan.	N° 415.	T. II, p. 166.
1246				
3 janvier.	Toulouse.	Raymond, évêque de Toulouse, autorise le prieur de Prouille à transférer l'église de Saint-Martin dans l'enceinte du monastère.	N° 305.	T. II, p. 58.
4 avril.	Lyon.	Innocent IV déclare que les monastères de religieuses placés sous le gouvernement des Frères Prêcheurs, jouissent de tous les privilèges accordés à l'Ordre dominicain, et que dans ces couvents le maître général et les prieurs provinciaux ont le droit d'exercer la visite canonique.	N° 9.	T. I, p. 8.
12 juillet.	Fanjeaux.	Raymond VII, comte de Toulouse, promet de donner aux religieuses de Prouille un araire de terre labourable, en raison du don de Fanjeaux que lui a fait dame Cavaers.	N° 8.	T. I, p. 58.
1247				
25 mai.	Montpellier.	Raimond du Vilar, chapelain de Fanjeaux, avec le consentement de frère Raimond du Fauga, évêque de Toulouse, se fait donat à Prouille et abandonne tous ses biens au couvent.	N° 240.	T. II, p. 6.
Novembre.	Paris.	S. Louis permet au couvent de Prouille de garder à jamais la rente de 12 livres tournois que lui a constituée dame Cavaers sur les terres de Cailhau et de Montgradail, et celle de 60 sous parisis que lui a donnée Guillaume Barrau, notaire de Linnoux.	N° 87.	T. I, p. 58.
Avant 1248.	—	Les religieuses de Prouille exposent aux enquêteurs royaux de 1262 qu'en faisant profession religieuse chez elles, Cavaers, châtelaine de Fanjeaux, avait donné au couvent ses biens de Cailhau et la justice de ce pays, mais que les gens du roi s'en étaient emparés injustement. Les enquêteurs en ordonnent la restitution partielle.	N° 241.	T. II, p. 7.
1248				
18 août.	Lyon.	Innocent IV confirme au monastère de Prouille les réglemens que lui a donnés son fondateur, S. Dominique, et qui ont déjà été approuvés par le pape Grégoire IX.	N° 10.	T. I, p. 8.
1249				
27 avril	—	Innocent IV maintient le monastère de Prouille sous le gouvernement spirituel des Frères Prêcheurs et il confirme aux sœurs le droit de posséder.	N° 11.	T. I, p. 8.
—	—	Lettre analogue et sur le même sujet adressée au maître général de l'Ordre et au prieur provincial de Toulouse.	N° 11.	T. I, p. 9.

1249				
14 mai.	Lyon.	Echange de terres entre Raymond VII, comte de Toulouse, et le monastère de Prouille.	N° 301.	T. II, p. 58.
1250				
—	—	Mémoire présenté par G. Ulrici, procureur du monastère de Prouille, à Martin, auditeur général du sacré palais, chargé de l'instruction du procès engagé entre le monastère de Prouille et l'abbaye de Saint-Hilaire.	N° 14.	T. I, p. 11.
4 avril.	Toulouse.	Sicard Alamann fait restituer au couvent de Prouille la force de Sauzens, au nom d'Alphonse de Poitiers, comte de Toulouse et de la reine Blanche de Castille.	N° 354.	T. II, p. 113.
15 octobre.	Lyon.	Innocent IV confirme au monastère de Prouille la donation de l'église Notre-Dame de Fanjeaux que lui a faite l'évêque de Toulouse, Foulques, et qu'a approuvée le pape Grégoire IX.	N° 15.	T. I, p. 12.
19 décembre.	—	Sentence de Bernard, doyen de Patras, dans le procès engagé entre le monastère de Prouille et l'abbaye de Saint-Hilaire.	N° 13.	T. I, p. 10.
1251				
—	—	Prolongation de l'arbitrage institué pour régler un différend entre Prouille et l'archevêque de Narbonne (Cf. plus bas, n° 416).	N° 417.	T. II, p. 167.
11 février.	—	Arbitrage institué pour régler certains différends entre Prouille et l'archevêque de Narbonne.	N° 416.	T. II, p. 167.
—	—	Enquête faite par les arbitres.	N° 418.	T. II, p. 167.
23 mars.	—	Jugement définitif d'Innocent IV dans le procès intenté par le monastère de Prouille à l'abbaye de Saint-Hilaire. Les prétentions des religieuses sur Saint-Hilaire, Gardie, Cambieure et Villebazy et sur des revenus en nature sont repoussées.	N° 12.	T. I, p. 10.
29 mai.	Toulouse.	Alphonse de Poitiers ratifie la restitution que la reine Blanche de Castille avait faite au monastère de Prouille du lieu de Sauzens.	N° 88.	T. I, p. 59.
Août.	—	Rouleau du procès pendant entre le monastère de Prouille et l'archevêque de Narbonne.	N° 419.	T. II, p. 167.
1252				
—	—	Innocent IV ordonne de faire une enquête sur certaine plainte que lui a adressée le monastère de Prouille.	N° 17.	T. I, p. 14.
—	—	Constitution par l'archevêque de Narbonne de procureurs pour son procès avec le monastère de Prouille.	N° 420.	T. II, p. 168.

1252				
3 juin.	Toulouse.	Echange de possessions entre le monastère d'Alet et l'archevêque de Narbonne.	N° 421.	T. II, p. 168.
21 juin.	Narbonne.	Guillaume Maurin, archevêque de Narbonne, vidime et confirme toutes les lettres de ses prédécesseurs ou des légats accordant au monastère de Prouille l'église de Saint-Martin de Limoux.	N° 422.	T. II, p. 168.
22 juin.	—	Sentence arbitrale rendue par Pierre de Poaleris, chanoine, archiprêtre de Narbonne, et Pierre Durand, des Frères Prêcheurs, dans le différend entre l'archevêque de Narbonne et le monastère de Prouille, au sujet des dîmes de Limoux, Taix, Tonneins, Lasserre, Gratelauze, Brazilhac, Fontazelles, Fenouillet, le moulin de Flassan, près Limoux, les héritages de Guillaume Barran et de Guillaume de Durfort.	N° 368.	T. II, p. 121.
22 juin.	—	Résumé du même acte.	N° 423.	T. II, p. 169.
26 septembre.	Pérouse.	Innocent IV exempte l'Ordre des Prêcheurs de la direction temporelle et spirituelle des couvents de religieuses; mais il maintient sous son gouvernement le monastère de Saint-Sixte de Rome et celui de Prouille.	N° 16.	T. I, p. 12.
1253				
—	—	Armand Boyer, de la Force, donne au monastère une censive de un denier melgorien sur un champ à Fanjeaux.	N° 340.	T. II, p. 81.
15 mars.	Fanjeaux.	Bernard Esquirol et ses neveux donnent à Prouille la terre qu'ils possédaient au lieu dit le Vieux-Château de Prouille.	N° 307.	T. II, p. 60.
1255				
17 avril.	Naples.	Alexandre IV mande à l'évêque de Toulouse de citer à comparaitre devant lui, dans un délai de trois mois, la prieure de Prouille et l'abbé de Saint-Hilaire ou leurs procureurs, et d'examiner les usurpations dont les religieuses se plaignaient de la part de l'abbaye de Saint-Hilaire, au sujet de l'église Saint-Martin de Limoux.	N° 18.	T. I, p. 14.
1256				
—	—	Par ordre d'Alphonse de Poitiers, comte de Toulouse, la villa d'Agassens, occupée injustement par Guiraud Unaud est restituée au monastère de Prouille.	N° 381.	T. II, p. 137.
Février.	Lavaur.	Hugues d'Arcis, sénéchal de Toulouse, ordonne au châtelain de Laurac, en vertu des instructions d'Alphonse, comte de Toulouse, de mettre le monastère en possession de tous les biens qu'il avait du temps de Simon de Montfort.	N° 356.	T. II, p. 114.

1256				
18 février.	Lavaur.	Jourdain de Saissac donne au monastère toutes ses possessions dans la forêt de Ramondens.	N° 446.	T. II, p. 190.
26 mai.	Laurac.	Jean de Senantis, châtelain de Laurac, ordonne à Raymond Vasconis, son lieutenant à Montréal, de faire restituer au monastère tous les biens qui lui avaient été enlevés dans le dimaire de Saint-Julien de Bram.	N° 355.	T. II, p. 113.
4 août.	Prouille.	Guillaume Monredon, en considération de son père Ortiguers, se fait donat à Prouille; il reçoit du couvent l'usufruit de la maison qu'a laissée au monastère Guillaume Barrau, hors les murs de Limoux.	N° 242.	T. II, p. 8.
27 septembre.	Anagni.	Alexandre IV exempte le monastère de Prouille de toutes les tailles, collectes et impositions qui pourraient être établies par l'archevêque de Narbonne et ses suffragants sur les églises de leurs diocèses.	N° 19.	T. I, p. 14.
1257				
10 mars.	Latran.	Alexandre IV exempte le monastère de Prouille de tout paiement de dimes.	N° 20.	T. I, p. 15.
21 mars.	Latran.	Alexandre IV confirme au monastère de Prouille la possession de l'église Notre-Dame de Fanjeaux.	N° 21.	T. I, p. 15.
5 mai.	Latran.	Alexandre IV confirme au monastère de Prouille la jouissance de ses privilèges, libertés et immunités.	N° 22.	T. I, p. 16.
13 juin.	Viterbe.	Alexandre IV accorde pour toujours au monastère de Prouille la possession de l'église Saint-Julien de Bram que les évêques de Toulouse, Foulques et Raymond du Fauga lui avaient successivement conférée pour un temps.	N° 23.	T. I, p. 16.
15 juillet.	Viterbe.	Alexandre IV notifie à l'Ordre des Frères Prêcheurs qu'il a fait défense expresse aux titulaires et recteurs d'églises de rien prélever sur les legs faits à l'Ordre pour ses églises, le luminaire, le vêtement ou pour des services d'anniversaire ou de trentaine.	N° 24.	T. I, p. 17.
27 octobre.	Viterbe.	Alexandre IV nomme les évêques de Carcassonne et de Toulouse protecteurs des biens du monastère de Prouille.	N° 25.	T. I, p. 17.
1258				
8 janvier.	Viterbe.	Pouvoir au prieur de Prouille d'absoudre de l'excommunication les religieuses du monastère qui pourraient avoir encouru cette peine.	N° 26.	T. I, p. 18.
18 février.	Viterbe.	Alexandre IV exempte l'Ordre des Frères Prêcheurs de toute contribution à payer aux légats du Saint-Siège ou à leurs délégués.	N° 27.	T. I, p. 18.

1258				
9 mars.	Viterbe.	Alexandre IV applique au monastère de Prouille tous les privilèges accordés précédemment à l'Ordre des Prêcheurs.	N° 28.	T. I, p. 19.
18 mars.	Viterbe.	Alexandre IV accorde aux supérieurs de l'Ordre dominicain le pouvoir d'absoudre leurs subordonnés de l'excommunication encourue avant ou après leur entrée dans l'Ordre.	N° 29.	T. I, p. 19.
29 mai.	—	Alexandre IV accorde cent jours d'indulgence à tous les fidèles qui visiteront l'église de N.-D. de Prouille à chacune des fêtes de la Vierge, de S. Dominique, de S. Pierre martyr et pendant l'Octave de ces fêtes.	N° 31.	T. I, p. 20.
11 juin.	Prouille.	Humbert de Romans, maître général de l'Ordre, après avoir procédé à la visite canonique du monastère, édicte certains règlements pour la réception des religieuses, des donats et la gestion financière du couvent.	N° 204.	T. I, p. 255.
15 août.	Pech-Aldebert.	Jourdain de Saissac rappelle la donation qu'il a faite en février 1256, (v. n° 445) de sa part du bois de Ramondens aux Sœurs de Prouille; il prie sa femme Sebelia, ses enfants et ses bailes de protéger les agents de Prouille contre quiconque les empêcherait de profiter de cette donation.	N° 447.	T. II, p. 191.
Octobre.	Vincennes.	Saint Louis confirme au monastère de Prouille la libre possession de ses biens et revenus.	N° 90.	t. I, p. 59.
11 octobre.	Paris.	Saint Louis valide et confirme le privilège accordé par son père Louis VIII au monastère de Prouille, en août 1226.	N° 89.	T. I, p. 59.
1259				
20 mai.	Anagni.	A la prière de Hugues, cardinal de Sainte-Sabine, Alexandre IV laisse au monastère de Prouille le soin de fixer le traitement du chapelain de l'église S. Martin de Limoux.	N° 30.	T. I, p. 19.
26 octobre.	Anagni.	Alexandre IV exempte le monastère du paiement des dîmes à n'importe quelle personne.	N° 32.	T. I, p. 20.
17 novembre.	Anagni.	Alexandre IV rappelle aux évêques, prélats et titulaires d'églises qu'ils n'ont aucun droit sur les legs faits à l'Ordre dominicain, et il leur défend de rien prélever sur ces sommes.	N° 33.	T. I, p. 21.
1260				
—	—	Les religieuses de Prouille revendiquent, en 1260, les biens qui leur avaient été donnés, en 1212, par Mauvoisin.	N° 273.	T. II, p. 37.
25 octobre.	La Ferté.	Alphonse de Poitiers, comte de Toulouse, mande à son sénéchal de Toulouse et d'Albi de mettre le couvent de Prouille en possession d'une partie du bois de Ramondens et d'une vigne sise près de Fanjeaux ayant appartenu à Bertrand de Saissac, biens confisqués pour cause d'hérésie et donnés par le comte de Toulouse à Prouille.	N° 91.	T. I, p. 60.

1261				
3 janvier.	Latran.	Alexandre IV exempte l'Ordre dominicain du paiement de la portion canonique et même de toute autre portion prise sur les legs et dons faits à l'Ordre en ornements, livres, argent, pour les services d'anniversaires, du septième et du vingtième jour.	N° 34.	T. I, p. 21.
18 mars.	Latran.	Alexandre IV confirme aux Frères Prêcheurs tous leurs privilèges, qui sont énumérés tout au long dans la bulle.	N° 35.	T. I, p. 22.
Juin.	Nogent-Lerembert	Alphonse de Poitiers, comte de Toulouse, donne au couvent de Prouille la huitième partie du fief de Ramondens et des montagnes de Saissac, jusqu'à concurrence de 10 livres tolsas de rente perpétuelle.	N° 92.	T. I, p. 60.
28 octobre.	Toulouse.	Frère Raymond du Fauga, des Frères Prêcheurs, évêque de Toulouse, confirme la donation faite, le 17 avril 1221, par son prédécesseur Foulques, de l'église de Fanjeaux au monastère de Prouille.	N° 341.	T. II, p. 81.
1262				
—	—	Mémoire présenté à maître Grégoire de Naples, chapelain apostolique, par Bernard Bardonier, procureur du monastère de Saint-Hilaire.	N° 38.	T. I, p. 23.
—	—	Le comte de Toulouse mande à son sénéchal de mettre le couvent en possession de la partie de forêt qu'il lui a donnée.	N° 446.	T. II, p. 191.
17 avril.	Lavaur.	Commission donnée par Alphonse, comte de Poitiers et de Toulouse, au sénéchal de Toulouse, de mettre le prieur de Prouille en possession du bois de Ramondens.	N° 93.	T. I, p. 61.
17 avril.	Lavaur.	Le sénéchal de Toulouse met le monastère de Prouille en possession de la partie du bois de Ramondens que lui a donnée le comte de Toulouse; il le fait en vertu d'une commission que lui a adressée Alphonse de Poitiers, comte de Toulouse.	N° 448.	T. I, p. 191.
22 décembre.	Orvieto.	Grégoire de Naples, chapelain apostolique, rend sa sentence dans le procès intenté au monastère de Prouille par l'abbaye de Saint-Hilaire, dont il repousse les prétentions sur Saint-Martin de Limoux et qu'il condamne à payer aux religieuses de Prouille cent mares sterlings de dépens.	N° 37.	T. I, p. 23.
1263				
16 avril.	Orvieto.	Sentence définitive rendue par le pape Urbain IV en faveur des religieuses de Prouille dans le procès que leur avait intenté le monastère de Saint-Hilaire au sujet de l'église Saint-Martin de Limoux.	N° 36.	T. I, p. 22.

1263				
15 mai.	Orvieto.	Urbain IV mande à l'évêque de Toulouse de contraindre l'abbé et le monastère de Saint-Hilaire à payer au monastère de Prouille les dépens du procès qu'ils ont perdu contre lui, soit une somme de 100 mares sterlings, et l'autorise, pour cela, à user contre eux soit des censures ecclésiastiques, soit du bras séculier.	N° 39.	T. I, p. 25.
22 mai.	Orvieto.	Urbain IV envoie à l'évêque de Carcassonne le jugement qui a tranché au profit du monastère de Prouille le procès qu'avait intenté aux sœurs le recteur de Saint-Sernin de la Ilhe.	N° 40.	T. I, p. 26.
10 décembre.	Orvieto.	Urbain IV mande à l'official de Narbonne et au chancelier de l'évêché de Toulouse de forcer l'abbé et les moines de Saint-Hilaire à payer au monastère de Prouille les dépens du procès qu'ils ont perdu.	N° 44.	T. I, p. 26.
1264				
19 juin.	—	Pons du Vilar se fait donat à Prouille et abandonne au couvent la propriété de tous ses biens, tout en s'en réservant l'usufruit. Il excepte de cette donation ses biens de Vilar-en-Razès et de Brugairoles et 100 sous tournois qui, après sa mort, feront retour à son fils Bernard Raymond.	N° 243.	T. II, p. 9.
Octobre.	Beaumont-s-Oise.	Saint-Louis vidime et confirme en faveur du monastère de Prouille le privilège qu'il lui avait accordé en novembre 1247.	N° 95.	T. I, p. 61.
1265				
25 avril.	Prouille.	Raymond du Fauga, évêque de Toulouse, donne au monastère de Prouille l'église de Saint-Sernin de la Ilhe.	N° 43.	T. I, p. 27.
25 avril.	Prouille.	Raymond, évêque de Toulouse, étant à Prouille le jour de la Saint-Marc, donne au monastère l'église de Saint-Sernin de la Ilhe, située près de Fanjeaux.	N° 357.	T. II, p. 114.
22 juin.	Viterbe.	Clément IV confirme au monastère de Prouille la possession de l'église de Saint-Sernin de la Ilhe que lui a donnée Raymond, évêque de Toulouse.	N° 42.	T. I, p. 27.
1266				
—	—	Blanche de Niort, prieure de Prouille, fille et héritière de feu Bertrand de Niort, chevalier, et de dame Misse, réclame, en son nom et au nom de sa mère, à Roger de Niort, fils de Bertrand, et à Sauremonde, sa femme, la moitié de Gebetz, Gramazies, Beleaire, au pays de Sault.	N° 395.	T. II, p. 156.
12 février.	Pérouse.	Clément IV permet aux dominicains d'hériter des biens de leurs familles.	N° 44.	T. I, p. 28.

1266				
10 décembre.	Viterbe.	Clément IV confirme la sentence qui a condamné l'abbaye de Saint-Hilaire à 100 mares sterlings de dépens à payer au monastère de Prouille, en raison de 17 marcs par an, à la fête de l'apôtre Saint-André; il décharge l'abbé et les moines de toute censure, excommunication et autres peines ecclésiastiques encourues pour leur désobéissance, à la condition qu'ils paieront.	N° 45.	T. I, p. 28.
1267				
—	—	Arnaud d'Alzonne vend au monastère de Prouille un casal et un domaine sis à Bram.	N° 359.	T. II, p. 115.
—	—	Raymond Marie vend au monastère de Prouille une maison et une <i>area</i> sises à Bram.	N° 360.	T. II, p. 115.
28 mars.	—	Raymond d'Isarn, de Fanjeaux, vend au monastère toutes ses possessions à Fontloubane.	N° 369.	T. II, p. 125.
12 juin.	Viterbe.	Clément IV accorde, pour une période de cinq ans, une indulgence de cent jours à tous ceux qui, contrits de leurs péchés, contribueront de leurs biens à la construction de l'église Notre-Dame de Prouille.	N° 46.	T. I, p. 28.
2 juillet.	Viterbe.	Clément IV exempte le monastère de Prouille du paiement de la dîme accordée par le Saint-Siège au roi de France pour son expédition en Terre-Sainte.	N° 47.	T. I, p. 29.
Octobre.	—	Sauvegarde donnée par Alphonse de Poitiers, comte de Toulouse, au monastère de Prouille et commission au sénéchal de Toulouse de l'exécuter.	N° 96.	T. I, p. 61.
11 octobre.	Viterbe.	Clément IV défend à n'importe quel ordre et à n'importe quelle personne de construire une chapelle ou un oratoire sur le territoire de la paroisse de Saint-Martin de Limoux.	N° 48.	T. I, p. 30.
1268				
14 août.	Toulouse.	Frère Raymond du Fauga, des Frères Prêcheurs, évêque de Toulouse, ordonne à Arnaud de <i>Fraxino</i> de mettre le monastère de Prouille en possession du dimaire de la Ilhe.	N° 358.	T. II, p. 115.
28 novembre.	Limoux.	En vertu des dernières volontés de son mari, Jeanne de Voisins ordonne à ses leudiers de Limoux de payer, chaque année la veille de Noël, une rente de cent sous tournois au monastère de Prouille.	N° 424.	T. II, p. 172.
1269				
17 février.	—	Arnaud Rebelle, procureur du monastère, donne une partie de Ramondens en emphytéose à plusieurs habitants de Saissac.	N° 450.	T. II, p. 192.

1269				
21 mai.	Paris.	Saint-Louis permet à Guy de Lévis de conférer au monastère de Prouille un revenu foncier annuel de 10 à 20 livres.	N° 97.	T. I, p. 62.
Juin.	Longpont.	Alphonse de Poitiers, comte de Toulouse, confirme au monastère de Prouille la possession de tous ses biens, et lui donne en outre 16 sétérées de terres, dans la forêt de Valières, non loin de la grange de Venastville.	N° 98.	T. I, p. 62.
15 octobre.	Mirepoix.	Guy de Lévis, seigneur de Mirepoix, pour le repos des âmes de sa famille, et en considération de ses cousines Isabelle et Jacqueline, religieuses à Prouille, assigne au monastère deux censives, l'une de 8 muids d'orge, à Lignairoles, l'autre de 2 muids d'orge à Villasavary.	N° 391.	T. II, p. 150.
28 octobre.	Fanjeaux.	Guillaume Garsias, chevalier, Bernard de Montesquieu, Esclarmonde, fille de feu Pierre de Saint-Michel, femme de Bernard de Montesquieu, Guillaume de Durfort et Bernard Raymonde, en leur nom et celui de leur frère, Pierre de Saint-Michel, donnent à sœur Comtor de Tonneins, prieure de Prouille, au monastère et aux frères Pons de Rieux, Pierre Barrau, religieux prêtres stipulant au nom du couvent, 6 deniers de rente qu'il ont sur une maison sise à Fanjeaux.	N° 342.	T. II, p. 81.
Décembre.	—	Alphonse de Poitiers, comte de Toulouse, donne au couvent de Prouille 22 sétérées de terre dans la forêt de Saint-Romain, en s'y réservant la seigneurie et en imposant au couvent un cens annuel de 12 deniers à payer à Avignonnet, le jour de la Toussaint. Sa femme, Jeanne de Toulouse, approuve et confirme cet acte.	N° 99.	T. I, p. 63.
1270				
2 mars.	Ramondens.	Procès-verbal d'un jugement rendu par la cour de justice du monastère de Prouille et de Bérenger de Grave chevalier, copropriétaires des bois de Ramondens, sur le fait de deux hommes qui s'étaient réciproquement blessés à la tête jusqu'à l'effusion du sang. Michel de Revel ne pouvant pas payer d'amende à cause de sa pauvreté, est chassé pour un an de la forêt de Ramondens.	N° 451.	T. II, p. 193.
Mai.	Aigues-Mortes.	Alphonse de Poitiers, comte de Toulouse, confirme la vente de la <i>villa</i> de Casalrenoux, qui a été faite en son nom à Prouille par ses clercs Gilles Camelin et Thomas de Neuville; il s'y réserve les droits seigneuriaux et les encours, sous certaines conditions. Sa femme, Jeanne de Toulouse, approuve et confirme cet acte.	N° 100.	T. I, p. 64.

1271				
19 mars.	Carcassonne.	Pierre de Montbrun, archevêque de Narbonne, donne procuration à Pierre Roger de Durfort, son vicaire dans le Razès et le Fenouillèdes « ad faciendum et ordinandum ibidem, in temporalibus illa omnia tam circa jurisdictionem quam alias que per nos fieri deberent et possent, » à l'effet de vendre quelques terres au monastère de Prouille.	N° 396.	T. II, p. 156.
24 juin.	—	Bernard Foulquier fait hommage de sa personne et de ses biens au monastère de Prouille, et lui promet le paiement d'une redevance annuelle de 6 deniers tolsas. Le couvent le prend sous sa protection lui et sa famille.	N° 244.	T. II, p. 10.
1274				
4 mars.	—	Guillaume de Voisins, fils de feu Pierre de Voisins, assigne au monastère de Prouille plusieurs rentes annuelles, sur des propriétés voisines de Limoux.	N° 425.	T. II, p. 172.
28 avril.	Limoux.	Guillaume de Voisins, seigneur de Limoux, assigne au monastère une rente annuelle sur un jardin sis à côté de Limoux, au lieu dit <i>ad mercatale vetus</i> .	N° 426.	T. II, p. 173.
25 mai.	Lyon.	Grégoire X mande à l'évêque de Toulouse de protéger le monastère de Prouille contre ses oppresseurs.	N° 49.	T. I, p. 30.
18 août.	Toulouse.	Bertrand de l'Isle-Jourdain, évêque de Toulouse, donne au monastère de Prouille l'église de Venastville avec la chapelle de Villefranche et les droits qui leur appartiennent; il s'y réserve les droits épiscopaux et l'institution du chapelain sur la présentation du couvent.	N° 388.	T. II, p. 147.
19 août.	Toulouse.	Bertrand de l'Isle-Jourdain, évêque de Toulouse, charge Guillaume <i>Jordanis</i> de mettre le monastère de Prouille en possession de l'église de Venastville et de la chapelle de Villefranche.	N° 389.	T. II, p. 148.
Septembre.	Paris.	Philippe III le Hardi amortit au monastère de Prouille les acquisitions faites, dans les seize dernières années, à Prouille, Fanjeaux, Ramondens, Villefranche, Casalrenoux; il fonde des services et messes pour lui, pour sa première femme, la reine Isabelle, et pour sa seconde femme la reine Marie.	N° 401.	T. I, p. 64.
28 octobre.	Lyon.	Grégoire X exempte les monastères de Dominicaines du paiement de la dime établie par le concile de Lyon pour la Terre-Sainte.	N° 50.	T. I, p. 31.
1 ^{er} novembre.	Lyon.	Grégoire X charge l'évêque de Comminges de juger le différend entre Prouille et plusieurs laïques du diocèse de Toulouse, et lui donne tout pouvoir pour faire exécuter la sentence.	N° 51.	T. I, p. 31.
4 novembre.	Lyon.	Grégoire X charge l'archevêque de Narbonne de faire rentrer au couvent de Prouille les biens aliénés au détriment du monastère.	N° 52.	T. I, p. 32.

1274				
29 novembre.	Prouille.	Matheudis, prieure du monastère de Prouille, et toutes les religieuses de Prouille s'engagent à faire célébrer les messes fondées par le roi Philippe par la lettre précédente, et promettent de dire et de faire dire des prières aux intentions du roi.	N° 102.	T. I, p. 66.
1275				
Mars.	—	Ratification par la prieure de Prouille de l'accord intervenu entre les consuls de Limoux et le syndic de Prouille au sujet du droit de déponille des morts.	N° 427.	T. II, p. 173.
7 mars.	Prouille.	Le prieur provincial de Provence, Pierre de Barège, approuve et confirme la transaction qui a été signée entre le monastère de Prouille et le consulat de Limoux, au sujet des dépouilles des morts et des repas funéraires offerts aux clercs, que l'on devait à la paroisse de Saint-Martin de Limoux.	N° 428.	T. II, p. 173.
23 mars.	Lyon.	Grégoire X prend sous la protection du Saint-Siège le monastère de Prouille et lui confirme la possession de tous ses biens.	N° 53.	T. I, p. 33.
1276				
—	—	Règlement de la succession de Bertrand de Niort.	N° 397.	T. II, p. 156.
2 février.	—	Bernard Hughes de Saissac se fait donat du monastère de Prouille et lui donne tous ses biens.	N° 245.	T. II, p. 11.
26 octobre.	Prouille.	Convention entre Arnaud Séguier, prieur de Prouille, et les consuls et fabriciens de Fanjeaux, pour la reconstruction de l'église de Fanjeaux.	N° 343.	T. II, p. 82.
1277				
—	—	Transaction pour le règlement de la succession de Bertrand de Niort.	N° 398.	T. II, p. 156.
—	—	Règlement définitif de la succession de Bertrand de Niort.	N° 399.	T. II, p. 157.
—	—	Assignation par le prieur d'une somme de 110 sols pour la réparation de l'église Saint-Martin de Limoux.	N° 429.	T. II, p. 174.
11 octobre.	Ramondens.	Sentence du juge de Ramondens condamnant plusieurs habitants de Saissac, pour contraventions commises dans le fief et la forêt de Ramondens.	N° 452.	T. II, p. 194.
11 octobre.	—	Bérenger de Grave, seigneur de Peyriac-Minervois, et Arnaud Séguier, prieur de Prouille, d'un commun accord, nomment notaire de Ramondens, sa vie durant, Pierre Roger, notaire de Saissac.	N° 453.	T. II, p. 195.

1278				
—	—	Le monastère de Prouille cède à l'archevêque de Narbonne tous ses droits sur les lieux de Gebetz et Galinagues, en la terre de Sault.	N° 400.	T. II, p. 157.
1 ^{er} juin.	—	Les époux Michel et Maragde, de Montréal, vendent, pour 25 livres tournois, au monastère, la 40 ^e partie de la forêt de Ramondens.	N° 454.	T. II, p. 196.
10 août.	Limoux.	Tarif des honoraires dus aux notaires de l'église Saint-Martin de Limoux, pour la confection des testaments et des contrats de mariages, rédigés d'un commun accord par les consuls de Limoux et Arnaud Séguier, prieur de Prouille.	N° 430.	T. II, p. 174.
19 août.	Alaigne.	Pierre de Montbrun, archevêque de Narbonne, donne au monastère de Prouille l'église de Fontazelles et les chapelles de Saint-Martin et de Saint-André, à Fenouillet et Fontazelles, dans le Razès et le diocèse de Narbonne.	N° 370.	T. II, p. 127.
29 août.	—	Arnaud Séguier, prieur de Prouille, reçoit comme donat Bernard Sermenha, de Fanjeaux.	N° 246.	T. II, p. 11.
24 octobre.	—	Pierre Sabatier, de Dourgne, s'engage à payer 60 sous d'amende pour la contravention qu'il a commise dans la forêt de Ramondens.	N° 455.	T. II, p. 197.
18 décembre.	Narbonne.	Le chapitre de Narbonne approuve la donation des églises de Fontazelles et de Fenouillet, faite par l'archevêque Pierre de Montbrun au monastère de Prouille.	N° 371.	T. II, p. 128.
1279				
Août.	—	Pierre de Meselan et sa femme, Jeanne de Voisins, donnent au monastère un jardin à Limoux, près de l'Aude.	N° 431.	T. II, p. 176.
1281				
16 septembre.	—	Ermesende de Lordat se fait religieuse au monastère de Prouille et apporte au couvent la possession de sa terre de Genebrel-en-Razès. Son père, Arnaud de Lordat, et sa mère, Gausio, approuvent cette profession et cette donation.	N° 247.	T. II, p. 12.
19 septembre.	Orvieto.	Martin IV nomme pour cinq ans l'abbé de Saint-Afrodise de Béziers, protecteur des biens du monastère de Prouille.	N° 54.	T. I, p. 36.
14 octobre.	—	Raymond du Puy, sous-prieur de Prouille, prend possession au nom du couvent de la terre de Genebrel et reçoit le serment de fidélité des hommes et des femmes de cette terre.	N° 248.	T. II, p. 13.
16 octobre.	—	Pons, chapelain de Pexiora, au nom de Pierre de <i>Tornello</i> , précepteur de la maison de Pexiora, de l'ordre de Saint-Jean-de-Jérusalem, donne quittance au procureur de Prouille, Raymond Jean, d'une somme de 20 deniers tolsas.	N° 308.	T. II, p. 60.

1282				
9 novembre.	Prouille.	Déclaration de pariage pour le bois de Ramondens faite par le monastère de Prouille et les deux frères, Pierre et Arnaud de Grave, fils de Bérenger de Grave.	N° 456.	T. II, p. 198.
1283				
1280-1283.	—	Fondation du couvent de dominicaines de Pontvert, près Condom; les premières religieuses vinrent du monastère de Prouille.	N° 205.	T. I, p. 256.
7 janvier.	—	Guillaume de Barossa, de Saissac, se fait donat et promet de payer au couvent, en signe de dépendance, une livre de cire, chaque année à Noël, et de lui léguer 20 sous tournois.	N° 249.	T. II, p. 13.
6 février.	Carcassonne.	Division de la forêt de Ramondens, entre le monastère et la famille de Grave, confirmée par les parties à Ramondens, le 10 octobre 1284.	N° 457.	T. II, p. 199.
13 février.	—	Reçu de la somme de 30 livres, payée par le monastère de Prouille à Arnaud de Grave, <i>ratione et causa divisionis nemoris</i> de Ramondens.	N° 458.	T. II, p. 203.
9 juin.	—	L'abbé d'Alet, Bertrand de Grave, donne au monastère de Prouille quittance d'une somme de 1070 livres tournois, due en vertu d'un échange entre l'abbaye d'Alet et les couvents de Prouille et de Pontvert.	N° 207.	T. I, p. 257.
1284				
19 janvier.	—	Poncius Guotina jeune, de Saissac, avait taillé du bois, sans autorisation, dans la forêt de Ramondens. Il est condamné par frère Salomon, procureur des religieuses, à une amende de 10 livres tournois, dont son frère, Bernard Guotina, garantit le paiement.	N° 459.	T. II, p. 203.
28 décembre.	—	Bonet, dit de Saint-Amans, de Saissac, se fait donat de Prouille, mais il stipule qu'il aura l'usufruit de ses biens, qu'il pourra continuer à vivre dans le monde, disposer par testament de 50 livres tournois. Par une addition à cet acte, en date du 21 septembre 1285, il supprime ces restrictions, fait immédiatement entier abandon de ses biens au couvent; mais il donne un moulin à son neveu, et se réserve toujours de pouvoir léguer 50 livres.	N° 250.	T. II, p. 14.
1285				
17 juin.	Rome, St-Pierre.	Honorius IV prie le roi de France, Philippe III le Hardi, de ne point lever sur le monastère de Prouille le décime que lui a accordé Martin IV pour la guerre d'Aragon.	N° 55.	T. I, p. 36.
1286				
23 octobre.	Rome, Ste-Sabine.	Honorius IV charge l'évêque d'Albi de faire rendre au monastère de Prouille les biens qui ont été aliénés à son détriment.	N° 56.	T. I, p. 37.

1287				
11 avril.	Prouille.	Bernard, provincial des Frères Prêcheurs de Provence, donne quittance au monastère de Prouille de la somme de 770 livres, fournie par le convent, pour l'établissement du monastère de Montpellier, et lui en garantit le paiement.	N° 208.	T. I, p. 258.
10 août.	Prouille.	Jean de Verceil, maître général de l'Ordre, porte à 160 le nombre des religieuses de Prouille.	N° 210.	T. I, p. 260.
1288				
23 septembre.	—	Jean Cullhier, <i>manupararius residens in fabrica Guillelmi Cabral</i> , avait frappé jusqu'au sang Raymond Faure, <i>manupararius fabricæ Petri Faure</i> ; il est condamné par le juge de Prouille à Ramondens à une amende de 60 sous tolsas.	N° 460.	T. II, p. 204.
1289				
5 octobre.	—	Jacques Alzens, de Plaigne, et Raymond Séguier constituent à leur sœur et belle-mère, Dias, religieuse à Prouille, une rente annuelle de 100 sous tournois, assignée sur des biens de Casalrenoux, la Cassaigne, Limoux; et ils stipulent qu'après la mort de Dias, cette rente fera retour soit à plusieurs de leurs parentes, religieuses dans ledit monastère, soit à l'infirmerie du convent.	N° 251.	T. II, p. 17.
8 décembre.	Rome, Ste-Marie-Majeure	Nicolas IV confirme la bulle accordée aux Frères Prêcheurs par le pape Innocent IV, le 4 avril 1246, par laquelle les Prêcheurs obtenaient le droit de visite dans les monastères de femmes confiés à leurs soins.	N° 57.	T. I, p. 38.
13 décembre.	Rome, Ste-Marie-Majeure	Nicolas IV dispense du paiement du décime accordé au roi de France pour les affaires d'Aragon, de Valence et de Sicile, les couvents de religieuses placés sous la direction des Frères Prêcheurs.	N° 58.	T. I, p. 38.
1290				
18 juillet.	Carcassonne.	Simon Briseteste fait le dénombrement des acquisitions du monastère de Prouille, faites depuis 45 ans à Limoux.	N° 104.	T. I, p. 67.
5 août.	Prouille.	<i>Sicardus Balaguerii</i> , de Saissac, et <i>Bonetus Balaguerii</i> , son fils, pour avoir pêché dans la rivière d'Alsau, s'engagent à payer au procureur de Prouille, Jean <i>Salomonis</i> , 100 truites.	N° 461.	T. II, p. 204.
Septembre.	Paris.	Philippe le Bel amortit les possessions acquises par le monastère de Prouille à Limoux, depuis 45 ans.	N° 103.	T. I, p. 67.
5 septembre.	—	Délimitation des propriétés de Prouille et de la maison de Saint-Jean de Jérusalem d'Arfons, à Ramondens.	N° 462.	T. II, p. 204.

1291				
12 avril.	Orvieto.	Nicolas IV tranche, au profit du monastère de Prouille, le différend qui existait entre les religieuses et les consuls de Limoux touchant quelques rentes et quelques droits qu'ils contestaient, dans leur ville, au couvent.	N° 59.	T. I, p. 39.
14 avril.	—	Guillaume Maurin, prêtre de Besplas, se fait donat à Prouille.	N° 252.	T. II, p. 18.
12 octobre.	Carcassonne.	Lambert de Limoux, seigneur de Saissac, permet aux religieuses de Prouille de parquer leurs troupeaux sur son fief de <i>Abadia</i> , pourvu que cela ne gêne pas les habitants de Saissac.	N° 463.	T. II, p. 209.
1292				
13 mars.	—	Julien Rica et plusieurs membres de sa famille vendent à Guillaume Corteta une pièce de terre à Fontloubane. Le procureur du monastère de Prouille approuve cette vente.	N° 372.	T. II, p. 129.
27 novembre.	Fontainebleau.	Philippe le Bel ordonne à Pierre de Latilly et à Raoul de Brully de prélever sur le monastère de Prouille le droit d'amortissement, pour les acquêts faits pendant six ans, et de restituer aux religieuses les sommes qu'elles lui ont prêtées.	N° 111.	T. I, p. 75.
1293				
1291-1293.	—	Fondation du monastère de dominicaines de Saint-Pardoux, dans le Limousin. Les premières religieuses viennent de Prouille et de Pontvert.	N° 212.	T. I, p. 262.
—	—	Ratification par le provincial de l'accord intervenu entre le prieur de Prouille et les consuls de Limoux au sujet de la reconstruction de Saint-Martin de Limoux.	N° 432.	T. II, p. 176.
11 juillet.	Fontainebleau.	Philippe IV ordonne la dissolution de la confrérie instituée à Limoux.	N° 539.	T. II, p. 275.
1294				
—	—	Par son testament, Mathieu de Lévis-Mirepoix lègue aux religieuses de Prouille 20 sous tournois.	N° 309.	T. II, p. 61.
—	—	Pierre Effredi, châtelain de Montréal, transmet les lettres n° 537, 538 et 539 à Arnand d'Alaigne, baile de Limoux, ou à son lieutenant.	N° 536.	T. II, p. 274.
Mars.	—	Interdiction aux gens de Limoux de former entre eux une confrérie.	N° 535.	T. II, p. 274.
30 mars.	Montréal.	Simon Briseteste, sénéchal de Carcassonne, mande au châtelain de Montréal, de citer certains citoyens de Limoux devant la cour du sénéchal de Carcassonne pour y entendre les ordres du roi au sujet de la confrérie.	N° 537.	T. II, p. 274.

1294				
30 mars.	Carcassonne.	Simon Briseteste, sénéchal de Carcassonne, transmet au châtelain de Montréal la lettre n° 539 du roi Philippe IV, et il convoque pour le vendredi suivant à Carcassonne, les membres de la confrérie de Limoux, pour leur donner connaissance des ordres du roi.	N° 538.	T. II, p. 274.
30 juillet.	Prouille.	Règlements donnés au monastère de Prouille par le maître général Etienne de Besançon, sur le nombre des sœurs, les constructions du monastère et l'hospitalité à donner aux Frères.	N° 213.	T. I, p. 264.
13 novembre.	—	Arnaud Lérat et Barthélemy Gotina, de Saissac, ont laissé leurs porcs paître dans les bois de Ramondens; ils s'engagent à payer, pour leur procès-verbal, au monastère de Prouille, une amende de 60 sous tolsas.	N° 464.	T. II, p. 210.
1295				
1287-1295.	—	Fondation du monastère de dominicaines de Prouillan à Montpellier; les premières religieuses vinrent de Prouille.		
20 février.	Prouille.	Arnaud Séguier, prieur de Prouille, reconnaît les droits du maître général et du provincial de Toulouse sur le monastère de Prouille.	N° 214.	T. I, p. 265.
17 avril.	Latran.	Boniface VIII mande au prévôt d'Albi de faire restituer au monastère de Prouille tous les droits qu'avait usurpés sur le couvent le consulat de Limoux.	N° 60.	T. I, p. 39.
3 juin.	Anagni.	Jean de Montfort, camérier du royaume de Naples, confirme d'avance la vente des possessions de Fontazelles et de la Vezole que comptent faire au prieur de Prouille ou à toute autre personne, sa sœur Eléonore de Montfort, comtesse de Vendôme, et son beau-frère Jean, comte de Vendôme.	N° 373.	T. II, p. 130.
7 juillet.	Anagni.	Boniface VIII charge l'abbé de Saint-Pons de faire une enquête sur la confrérie de Saint-Martin de Limoux dont le monastère de Prouille demande la dissolution.	N° 61.	T. I, p. 39.
24 août.	—	Eléonore de Montfort, comtesse de Vendôme, confirme la vente de Fontazelles et de la Vezole, faite par son mari, Jean de Vendôme, au monastère de Prouille.	N° 374.	T. II, p. 130.
22 septembre.	—	Henri de Selleyo témoigne du paiement de certaines sommes, fait par le couvent de Prouille, pour l'acquisition qu'ont faite les sœurs des <i>villae</i> de Fontazelles et de la Vezole, achetées à Jean, comte de Vendôme, et à sa femme Eléonore.	N° 375.	T. II, p. 132.
Décembre.	—	Pierre de Verdale, de Saissac, reconnaît avoir envoyé paître dans les bois de Ramondens, deux bœufs lui appartenant et il s'engage à payer une amende de 60 sous tolsas.	N° 467.	T. II, p. 210.

1295				
12 décembre.	—	Une jument de Arnaud Lérat, paissant à Ramondens, a été confisquée par le baile de Prouille ; elle lui est rendue sur la promesse qu'il fait de payer 60 sous tolsas.	N° 465.	T. II, p. 210.
27 décembre.	—	Une jument de Lérat de Saissac a été surprise paissant à Ramondens et confisquée par le baile de Prouille, Arnaud <i>Vetuli</i> ; elle lui est rendue moyennant la promesse de payer 60 sous tolsas.	N° 466.	T. II, p. 210.
1296				
14 décembre.	Prouille.	Bernard de Turnes, prieur, et Comtors de Tonneins, prieure de Prouille, reconnaissent les droits du maître général et du provincial de Toulouse sur le monastère de Prouille.	N° 215.	T. I, p. 267.
1297				
10 mars.	Toulouse.	Le monastère de Prouille, par suite d'un accord entre son prieur et le provincial, se reconnaît redevable à la province, pour la tenue du chapitre provincial ou du chapitre général, d'une rente de 30 livres tournois.	N° 216.	T. I, p. 267.
22 avril.	Pont-Ste-Maxence.	Philippe le Bel charge Pierre de Latilly, chanoine de Soissons, Gautier des Roches et le sénéchal de Toulouse, de prélever dans le Toulousain et l'Albigeois les droits d'amortissement et les produits des encours.	N° 108.	T. I, p. 73.
14 juillet.	Paris.	Philippe le Bel substitue à Gautier des Roches Raoul de Brully.	N° 109.	T. I, p. 73.
29 août.	Toulouse.	Composition entre les gens du roi et fr. Guillaume Gaubert, syndie du monastère de Prouille, au sujet de la succession de maître Jean <i>de Aureliaco</i> , superbaile de Fanjeaux; le monastère paie 300 livres de petits tournois au roi qui renonce à toute revendication ultérieure.	N° 107.	T. I, p. 73.
17 décembre.	Venastville.	Contrat entre le prieur de Prouille, B. de Turnes, et le recteur de Villefranche, Guillaume de Quintanel, délimitant les droits temporels du recteur.	N° 390.	T. II, p. 148.
1298				
1286-1298.	—	Fondation du couvent de dominicaines de Notre-Dame de Nazareth, établi d'abord à Marseille, puis transféré à Aix par Charles II, roi de Naples et comte de Provence. Les premières religieuses vinrent de Prouille.	N° 211.	T. I, p. 261.
19 février.	Carcassonne.	Lobent, chevalier de Puylaurens, seigneur de la Mote, et son fils Amans déclarent avoir autorisé, au nom de leur fille et sœur, Brunissende, la vente qu'Arnaud de Grave, fait au monastère de ses propriétés de Ramondens.	N° 469.	T. II, p. 212.
20 février.	Ventenac.	Arnaud de Grave confirme au monastère la vente qu'il lui a faite de ses possessions de Ramondens.	N° 470.	T. II, p. 212.

1298				
17 mars.	Limoux.	Tarif des sommes dues à l'église Saint-Martin de Limoux pour la célébration des mariages, rédigé d'un commun accord par les consuls de Limoux et Bernard de Turnes, prieur de Prouille.	N° 433.	T. II, p. 177.
17 mai.	—	Arnaud de Grave, coseigneur de Peyriac-Minervoïs, vend, pour 1000 sous tolsas, au monastère ce qu'il possède dans la montagne et la forêt de Ramondens.	N° 468.	T. II, p. 210.
18 mai.	—	Roger de Malaspina, noble de Laurac, vend au procureur du monastère, frère Guillaume Gaubert, toutes ses rentes à Arborens, Lanerville, Vibrand, Fonters, Gaja, Cahuzac, aux environs de Laurac.	N° 384.	T. II, p. 140.
Juin.	Toulouse.	Raoul de Brulhy, commissaire royal dans la sénéchaussée de Toulouse et d'Albi, vidime les lettres d'amortissement accordées au monastère de Prouille par les rois de France Saint Louis, Philippe III le Hardi et Philippe IV le Bel, confirme toutes les acquisitions faites par le couvent, jusqu'à ce jour, et règle avec lui, au nom du Trésor royal, le compte d'amortissement.	N° 110.	T. I, p. 75.
11 juin.	Vibrand.	Roger de Malaspina met le monastère en possession des propriétés achetées le 18 mai précédent.	N° 385.	T. II, p. 142.
Septembre.	Paris.	Amortissement par Philippe le Bel en faveur du monastère de Prouille des acquisitions faites à Bram, Fanjeaux, Vibrand, Barsa, Montgradail, Cumiès, Villefranche, Venastville, Castelnaudary, Limoux. Fenouillet et Ramondens.	N° 112.	T. I, p. 78.
Septembre.	Saint-Germain-en-Laye.	Philippe le Bel confirme au monastère de Prouille toutes les acquisitions faites jusqu'au jeudi après la Pentecôte 1298.	N° 113.	T. I, p. 85.
15 octobre.	Paris.	Règlement de comptes entre Philippe le Bel et le couvent de Prouille.	N° 114.	T. I, p. 86.
1299				
18 janvier.	Prouille.	Contrat entre le prieur de Prouille et le provincial de l'Ordre des Prêcheurs. Le provincial donne au monastère la somme de 200 livres tournois et le monastère s'engage à payer chaque année la somme de 10 livres pour la tenue du chapitre provincial et du chapitre général.	N° 217.	T. I, p. 268.
15 avril.	—	Jean Bernard de Fontiès a laissé deux vaches paître dans les bois de Ramondens ; il s'engage à payer, pour son procès-verbal, une amende de 60 sous tolsas au monastère de Prouille.	N° 471.	T. II, p. 214.
22 mai.	—	Barthélemy Gotina, de Saissac, reconnaît avoir envoyé paître dans les bois de Ramondens sept « <i>bestie equine</i> » appartenant à son frère et à lui-même, et il s'engage à payer une amende de 60 sous tolsas.	N° 472.	T. II, p. 215.

1300				
Mai.	Prouille.	Fondation du monastère de Sarragosse par Blanche, reine d'Aragon. Les premières religieuses vinrent de Prouille.	N° 218.	T. I, p. 268.
26 mai.	Anagni.	Boniface VIII rappelle à l'Ordre dominicain que lorsque les Frères prêcheurs feront des funérailles dans leurs églises, sur les dons qu'ils recevront à cette occasion, il ne devront au clergé paroissial que la <i>quarta funeralium</i> .	N° 62.	T. I, p. 40.
Septembre.	Poissy.	Philippe le Bel mande à ses sénéchaux de Toulouse et de Carcassonne de maintenir le monastère de Prouille dans la jouissance de ses droits.	N° 474.	T. II, p. 215.
1301				
Décembre.	Puylaurens.	Controverse entre le monastère de Prouille et le châtelain royal de Puylaurens au sujet de la juridiction de Ramondens.	N° 473.	T. II, p. 215.
1302				
15 mars.	—	Eustache de Lévis, seigneur de Florensac, s'engage à payer au monastère une partie de la rente que ses parents lui servaient sur leurs biens de Lignairoles, et il l'assigne sur sa propriété de Seignalens.	N° 392.	T. II, p. 151.
9 mai.	—	Pierre Pauci de Saissac a taillé dans la forêt plusieurs arbres appelés <i>vaysshas</i> ; le juge de Ramondens, Jean de Collo, le condamne à une amende de 15 sous tolsas.	N° 475.	T. II, p. 216.
13 juillet.	Vincennes.	Philippe le Bel ordonne au sénéchal de Toulouse et à tous les hommes de justice de défendre le monastère de Prouille dans la possession de ses biens et la jouissance de ses droits.	N° 115.	T. I, p. 85.
1303				
—	—	Mémoire présenté par le couvent de Prouille pour la défense de ses droits à Ramondens.	N° 478.	T. II, p. 217.
Février.	Béziers.	Philippe le Bel déclare le monastère de Prouille exempt d'impôts.	N° 116.	T. I, p. 87.
7 février.	Béziers.	Jean de Varanis, sénéchal de Toulouse, délègue ses pouvoirs à son lieutenant, pour le procès qui va se plaider à la cour de Toulouse entre le monastère de Prouille et le procureur du roi, au sujet de la basse justice de Ramondens.	N° 476.	T. II, p. 216.
3 mars.	Toulouse.	Dans le procès engagé devant la cour de Toulouse entre le procureur du roi dans la sénéchaussée de Toulouse et le monastère de Prouille, au sujet de la basse justice de Ramondens, les religieuses obtiennent gain de cause et sont confirmées dans la possession de la basse justice de Ramondens.	N° 477.	T. II, p. 217.

1303				
15 mars.	Latran.	Benoît XI confirme au monastère de Prouille la possession des églises de Limoux, Fanjeaux, Bram, Villefranche, Fontazelles, La Force.	N° 63.	T. I, p. 41.
15 mars.	Latran.	Benoît XI confirme aux Frères Prêcheurs la direction spirituelle et temporelle de Prouille et aux sœurs la jouissance de leurs privilèges ; il exempte le couvent de la juridiction de l'évêque de Pamiers.	N° 64.	T. I, p. 41.
15 mars.	—	Lettre analogue sur le même sujet, adressée au maître général de l'Ordre et au provincial de Toulouse.	N° 65.	T. I, p. 42.
15 mars.	Latran.	Benoît XI nomme, pour cinq ans, l'abbé d'Alet conservateur des biens du monastère de Prouille.	N° 66.	T. I, p. 43.
29 juillet.	Paris.	Philippe le Bel ordonne de restituer au monastère de Prouille le dépôt de l'évêque de Pamiers.	N° 118.	T. I, p. 88.
3 août.	Toulouse.	Jean, vidame d'Amiens et commissaire du roi en Languedoc, mande aux trésoriers de Toulouse, de Carcassonne, de Cahors et de Rodez de faire certains versements au monastère de Prouille, au nom du roi.	N° 119-122	T. I, p. 89.
14 septembre.	Toulouse.	A la requête d'Arnaud Jean, prieur de Prouille, maîtres R. Nepveu, archidiacre d'Auge, et Pierre de Latilly, chanoine de Paris, font exécuter la lettre de Philippe le Bel, datée du 29 juillet 1303, ordonnant la restitution au monastère de Prouille du dépôt d'argent qu'y avait fait l'évêque de Pamiers et qu'avaient enlevé, pour les dépenses de l'expédition d'Aquitaine, Pierre de Coucy et Pierre de Chartres, sous-viguier de Toulouse.	N° 117.	T. I, p. 88.
1304				
10 février.	Paris.	Philippe le Bel nomme Jean <i>de Auxeyo</i> et Nicolas de Luzarches ses commissaires dans les sénéchaussées de Toulouse, Périgueux, Cahors, Carcassonne, Beaucaire et Rodez.	N° 126.	T. I, p. 92.
1305				
15 juin.	—	Miracla, ayant fait profession religieuse à Prouille, son père, Jean Sans, noble de Laurac, lui assigne une rente de 5 setiers de froment sur des vignes et des terres de Gaja et d'Arborens.	N° 253.	T. II, p. 19.
1306				
—	—	Condamnation à 20 sous tolsas d'amende contre Michel Trebes, de Saint-Denis, qui a taillé quatre branches de chêne dans la forêt.	N° 480.	T. II, p. 219.
28 février.	Toulouse.	Jean de Falbet, prieur de Condom, déclare avoir reçu du couvent de Prouille 20 livres tournois pour la tenue du chapitre provincial.	N° 220.	T. I, p. 271.

1306				
26 juin.	Fontainebleau.	Philippe le Bel donne l'ordre au trésorier de Toulouse de restituer à l'évêque de Pamiers le dépôt qu'avait l'évêque au monastère de Prouille, et qui se montait à 40,732 tournois d'argent, 80 parisis d'or, 2,597 livres, 3 sous, 6 deniers tournois.	N° 123.	T. I, p. 90.
23 juillet.	Gaja.	A la place de la dot qu'il avait assurée à sa fille Miracula, religieuse de Prouille, par l'acte n° 253, Jean Sans donne au monastère à perpétuité, 6 setiers de blé, à percevoir chaque année, le 15 août, dans les dimaires d'Arborens et de Gaja.	N° 254.	T. II, p. 21.
19 septembre.	—	Devant Arnaud Hélie, juge de Ramondens, siégeant en assise publique, comparait Bernard <i>Stephani</i> au nom de son fils Pierre, qui a taillé dans la forêt une branche. Il est condamné à une amende de 10 sous tolsas.	N° 479.	T. II, p. 219.
8 novembre.	—	Le commissaire du monastère de Prouille fait défense au baile de Lambert de Thury, seigneur de Saissac, d'envoyer paître les troupeaux de son maître dans la forêt de Ramondens. Le baile proteste et fait appel au sénéchal de Toulouse.	N° 481.	T. II, p. 219.
1307				
17 janvier.	—	Règlement entre les représentants du monastère de Prouille et de Lambert de Thury, seigneur de Saissac, du différend touchant le droit de dépaissance dans la forêt de Ramondens.	N° 482.	T. II, p. 220.
20 janvier.	Vignandraud.	Clément V nomme les évêques de Toulouse et de Cahors et l'abbé de Saint-Papoul conservateurs des biens du monastère de Prouille.	N° 67.	T. I, p. 43.
17 février.	Fanjeaux.	Guillaume Salvat, de Fanjeaux, vend, pour 8 livres tournois, plusieurs rentes au monastère.	N° 309 bis.	T. II, p. 61.
27 mars.	—	Roger de la Tour, seigneur de Montauriol, donne au monastère tous ses droits sur Laurac, Besplas, Vitbrand, Lanerville, Boucenac, et fonde des prières pour lui et les siens, à Prouille.	N° 386.	T. II, p. 143.
8 août.	Fanjeaux.	Henri de Guérard vend au monastère de Prouille et à Raymond <i>Terreni</i> , marchand de Fanjeaux, les biens et revenus qu'il possédait du chef de sa femme Belengaria, fille du chevalier Isarn de Fanjeaux, à Fanjeaux, Prouille, Tonneins, Brézilhac, Le Mazet, Fenouillet, Fontazelles, La Ilhe.	N° 344.	T. II, p. 83.
1308				
8 janvier.	—	Bernard Marty, de Limoux, se fait donat à Prouille et promet de lui léguer 15 sous tournois, afin d'avoir sa sépulture dans le cimetière de Saint-Martin de Limoux ou dans celui de Prouille.	N° 256.	T. II, p. 25.

1308				
16 juillet.	Prouille.	Pierre Estève se fait donat au monastère de Prouille et lui abandonne tous ses biens.	N° 255.	T. II, p. 24.
8 octobre.	—	Les représentants du monastère de Prouille protestent contre la défense qu'a faite le baile royal, Barthélemy Embry, au juge de Prouille de tenir des assises dans la forêt de Ramondens.	N° 483.	T. II, p. 223.
22 octobre.	Prouille.	Ratification par le monastère de Prouille de l'accord qui a été fait avec Lambert de Thury, seigneur de Saissac, au sujet de la dépaissance dans la forêt de Ramondens.	N° 484.	T. II, p. 224.
30 octobre.	Carcassonne.	Nouveau règlement au sujet de Ramondens entre Lambert de Thury, seigneur de Saissac, et le monastère de Prouille.	N° 485.	T. II, p. 226.
1309				
24 février.	Prouille.	Raymond Rigaut se fait donat au monastère de Prouille et lui fait abandon de ses biens.	N° 257.	T. II, p. 25.
Avril.	Paris.	Vidimus et confirmation par Philippe le Bel de la pièce n° 126.	N° 127.	T. I, p. 96.
12 avril.	Paris.	Nicolas de Luzarches, évêque d'Avranches, et Jean, chantre d'Orléans, certifient que, par un acte de juin 1306, dont ils donnent la teneur, le monastère de Prouille a déclaré les acquisitions faites dans les dernières années, et qu'il a payé pour leur amortissement une somme de 500 livres tolsas au roi.	N° 125.	T. I, p. 91.
2 juin.	Montgradail.	Frère Bernard Bérenger, procureur de Prouille, confirme à Etienne Séguier, prêtre, l'achat d'une terre à Montgradail. Etienne Séguier déclare la tenir du monastère, en emphytéose, sous certaines conditions.	N° 387.	T. II, p. 145.
1310				
8 octobre.	Saint-Ouen, près Paris.	Philippe le Bel charge son sénéchal de Toulouse de lever, dans la sénéchaussée, certaines redevances dues au trésor royal.	N° 136.	T. I, p. 108.
21 novembre.	Ozouer-sur-Loire.	Philippe le Bel mande à l'évêque de Pamiers de donner décharge aux religieuses de Prouille du dépôt que l'évêque avait chez elles, et qui avait été retiré pour le compte du trésor royal.	N° 124.	T. I, p. 91.
1311				
22 mars.	Vienne.	Philippe le Bel mande au sénéchal de Carcassonne et à maître Foulques de Tournai, juge mage de Carcassonne, de faire une enquête sur les acquisitions faites par le monastère de Prouille, depuis le dernier amortissement.	N° 133.	T. I, p. 98.
1 ^{er} octobre.	Prouille.	Pierre Vituli, de Saissac, abandonne pour 13 livres tournois au monastère une terre qu'il tenait de lui en emphytéose.	N° 486.	T. II, p. 227.

1312				
10 mars.	Ramondens.	Devant Arnaud <i>Pitrelli</i> , juge de Ramondens, au nom de Prouille, siégeant en audience publique <i>in porticu aule grangie de Ramundenchis, ubi jus reddi consuevit</i> , comparaissent Jean <i>Godalfredi</i> et Jean <i>Raulini</i> , de Saint-Denis, accusés d'avoir blessé au sang Barthélemy de Janis d'Arfons. Le premier, reconnu et s'avouant coupable, est condamné à une amende de 60 sous tolsas, l'autre est absous.	N° 487.	T. II, p. 228.
10 mars.	Ramondens.	Barthélemy de Janis d'Arfons a frappé jusqu'au sang dans la forêt Jean <i>Godalfredi</i> ; il paraît devant Arnaud <i>Pitrelli</i> , juge de la curie de Ramondens, qui le condamne à une amende de 60 sous tolsas.	N° 488.	T. II, p. 229.
3 novembre.	Ramondens.	Raymond Gayet de Saissac, avait enlevé de la forêt de Ramondens, sans le consentement du granger, deux sacs de charbon. Il comparait à l'audience publique d'Arnaud <i>Pitrelli</i> , juge de la curie de Ramondens pour le monastère de Prouille, qui le condamne à une amende de 60 sous tolsas.	N° 489.	T. II, p. 229.
5 décembre.	Limoux.	Jean, prieur de Provence, déclare avoir reçu du couvent de Prouille pour celui d'Alais la somme de 20 livres tournois, pour la tenue du chapitre provincial.	N° 221.	T. I, p. 272.
1313				
—	—	Cotisation pour la reconstruction de l'église S. Martin de Limoux.	N° 434.	T. II, p. 178.
12 janvier.	Carcassonne.	Accord entre le monastère de Prouille et les fermiers du sel de Carcassonne.	N° 310.	T. II, p. 62.
20 février.	Toulouse.	Hugues Guiraud, lieutenant du sénéchal de Toulouse, mande aux juges du Lauraguais et de Villelongue et à leurs lieutenants de prendre sous leur protection le monastère de Prouille.	N° 128.	T. I, p. 96.
1 ^{er} mai.	Paris.	Philippe le Bel nomme l'évêque de Saint-Brieuc, Alain <i>de Lambana</i> , le sénéchal de Toulouse, Jean de Blainville et le sénéchal de Carcassonne, Aymeri <i>de Croso</i> , ses commissaires en Languedoc pour la levée du droit d'amortissement.	N° 131.	T. I, p. 97.
24 juillet.	Albi.	B. Bris, prieur du couvent d'Albi, déclare avoir reçu du monastère de Prouille, pour la tenue du chapitre provincial, la somme de 20 livres tournois.	N° 222.	T. I, p. 272.
20 octobre.	Loge-Saint-Denis.	Philippe le Bel mande à son sénéchal de Carcassonne de laisser les religieuses de Prouille acheter librement leur sel, si le droit qu'elles allègent à ce sujet leur a été effectivement concédé.	N° 129.	T. I, p. 97.

1314				
1 ^{er} mars.	Carcassonne.	<i>Geraldus de Gallo</i> , de Plaisance, procureur du banquier lucquois, <i>Totus Guidi</i> , donne quittance à fr. Bernard <i>Vasconis</i> de la somme de 1700 livres tournois, payée au trésor royal pour l'amortissement d'Ayrouville.	N° 134.	T. I, p. 107.
12 avril.	Carcassonne.	Amortissement, pour la somme de 600 livres tournois payée au trésor royal, de tous les biens et revenus acquis par le monastère à Fenouillet, Fontazelles, le Mazet, Brazilhac, Lasserre, Villeneuve, Linoux et Alzonne.	N° 130.	T. I, p. 97.
Août.	—	Philippe IV confirme la fondation d'un monastère de 20 sœurs de Prouille à Ayrouville, qu'a faite par son testament Honors de Marcafalba.	N° 540.	T. II, p. 276.
Octobre.	Prouille.	Guillaume Barrat, prieur du couvent de Saint-Emilion, déclare avoir reçu du monastère de Prouille, pour la tenue du chapitre provincial, la somme de 20 livres tournois.	N° 223.	T. I, p. 272.
28 décembre.	Carcassonne.	Le sénéchal et le juge mage de Carcassonne mandent au châtelain de Montréal de faire une enquête sur les acquisitions du monastère de Prouille et sur leurs revenus depuis six ans.	N° 132.	T. I, p. 98.
1315				
29 janvier.	Villasavary.	Pierre de Bram reconnaît tenir en emphytéose du monastère une terre sise au dimaire de Saint-Pierre de la Caplade, vendue au couvent par Guillaume de Durfort.	N° 362.	T. II, p. 117.
29 janvier.	Villasavary.	Etienne Brezet, de Villasavary, reconnaît tenir en emphytéose du monastère une terre sise au dimaire de Saint Pierre de la Caplade, vendue au couvent par Guillaume de Durfort.	N° 363.	T. II, p. 117.
29 janvier.	Villasavary.	Même déclaration de Guillaume Brezet.	N° 364.	T. II, p. 118.
25 mars.	Notre-Dame, près Pontoise.	Louis X amortit au monastère de Prouille certaines acquisitions faites depuis le 9 septembre 1312, jusqu'à concurrence de 110 livres de revenu annuel.	N° 137.	T. I, p. 111.
23 juin.	Toulouse.	Le sénéchal de Toulouse prélève sur le monastère de Prouille une somme de 723 livres 18 sous 9 deniers, pour l'amortissement de plusieurs acquisitions faites par Prouille à Bram, Villasavary, la Caplade, Fanjeaux, Laurac, la Ilhette.	N° 135.	T. I, p. 108.
28 juin.	Toulouse.	Le sénéchal de Toulouse donne quittance au monastère de Prouille de la somme de 1275 livres, 2 deniers tournois, pour l'amortissement de 121 livres, 11 sous, 1 denier tournois de rentes acquises par le couvent dans la sénéchaussée de Toulouse, à Saint-Martin-Lalande, Cavanac, Lanerville, Gaja, Vitbrand, Fanjeaux, Auzil, Villasavary, la Caplade, la Ilhette, Prouille, Fendeille, Arborens, Miraval, Laurac, Villesisle, Cumiès, Laurabuc, Mas-Saintes-Puelles, etc.	N° 138.	T. I, p. 112.

1315				
28 juillet.	Toulouse.	Arnaud <i>de Proboleno</i> , trésorier du roi à Toulouse, reconnaît avoir reçu du monastère de Prouille la somme de 300 livres tournois, que le couvent a prêtées au roi pour l'expédition de Flandre, et qui seront restituées à la prochaine fête de la Toussaint. Une attestation de la Chambre des Comptes de 1333 constate que cette somme figure dans les comptes du sénéchal de Toulouse finissant à la Saint-Jean 1316, et que, en 1333, ces 300 livres des petits tournois équivalent à 240 livres de monnaie forte.	N° 194.	T. I, p. 247.
1 ^{er} octobre.	—	Pierre Vilar, clerc de Fanjeaux, se fait donat et abandonne tous ses biens au monastère de Prouille.	N° 258.	T. II, p. 26.
14 octobre.	—	Le monastère de Prouille signifie au salin de Carcassonne l'acte n° 312, par lequel Aymeri <i>de Croso</i> , sénéchal de Carcassonne, reconnaît au monastère le droit de se procurer librement du sel.	N° 311.	T. II, p. 63.
14 octobre.	Carcassonne.	Aymeri <i>de Croso</i> , sénéchal de Carcassonne, donne ordre au fermier du salin de Carcassonne de laisser le monastère se procurer librement le sel nécessaire à son usage.	N° 312.	T. II, p. 164.
18 octobre.	Carcassonne.	Acte notarié constatant que, malgré la lettre royale du 27 octobre 1313, Jean Franc, fermier du salin de Carcassonne, a refusé de laisser passer 8 charges de sel, que l'on se disposait à porter au monastère de Prouille, pour ses besoins et ceux de ses maisons.	N° 139.	T. I, p. 125.
Novembre.	Vincennes.	Louis X accorde à Jean de Lévis, seigneur de Mirepoix, le pouvoir de transférer la propriété de 100 livres de rente annuelle à des églises et autres lieux pies.	N° 140.	T. I, p. 126.
1316				
3 mars.	Grenade.	Gailhard, évêque de Toulouse, charge ses commissaires de procéder à la délimitation des dimaires de Saint-Pierre <i>de terra Capladae</i> , de N.-D. de Prouille et de Saint-Sernin de la Ilhe.	N° 314.	T. II, p. 65.
16 mars.	—	Afin de terminer les différends entre le chapitre de Saint-Etienne de Toulouse et le couvent de Prouille, les commissaires de l'évêque de Toulouse et du couvent procèdent à cette délimitation.	N° 313.	T. II, p. 64.
2 mai.	—	Pierre Tricoire, notaire, trésorier du seigneur de Mirepoix, donne quittance au monastère d'une somme de 180 livres tournois, payée pour l'amortissement du fief d'Honous, légué à Prouille par Raymond de Durfort.	N° 376.	T. II, p. 133.
4 mai.	Prouille.	Le procureur de Prouille confirme l'achat, fait par Jean et Raimond Calvet, d'une terre à Massabrac, à condition que le cens dû pour cette terre au monastère, continuera d'être payé.	N° 344 bis.	T. II, p. 101.

1316				
4 mai.	Prouille.	Raymond de Niort déclare avoir reçu la somme de 180 livres tournois, due par le monastère à Jean de Lévis, seigneur de Mirepoix, pour l'amortissement du fief d'Honous.	N° 377.	T. II, p. 134.
12 juin.	Ramondens.	Le procureur du monastère, frère Bernard Fabre, confirme à Raymond Escande, de Saissac, la vente qui lui a été faite par Barthélemy Gotina d'une prise d'eau sur l'Alsau et du tiers d'un moulin sis à Saint-Denis.	N° 490.	T. II, p. 229.
20 août.	Avignon.	Création de l'évêché de Limoux avec l'église Saint-Martin pour cathédrale.	N° 68.	T. I, p. 44.
21 août.	Avignon.	Jean XXII nomme frère Durand de Saint-Pourçain, de l'Ordre des Prêcheurs, évêque de Limoux.	N° 69.	T. I, p. 46.
1 ^{er} septembre.	Avignon.	Jean XXII confie à frère Durand, élu de Limoux, l'administration de l'église de Limoux.	N° 70.	T. I, p. 47.
2 septembre.	Avignon.	Après avoir rappelé la création de l'évêché de Limoux et la nomination à cet évêché de frère Durand, de l'Ordre des Prêcheurs, Jean XXII charge trois délégués de faire payer à l'élu de Limoux une rente annuelle de 5000 livres tournois sur la mense archiépiscopale de Narbonne.	N° 71.	T. I, p. 47.
14 septembre.	Toulouse.	Le trésorier royal de Toulouse reconnaît avoir reçu du monastère de Prouille la somme de 200 livres, que le couvent a prêtées au roi pour l'expédition de Flandre. La Chambre des Comptes déclare qu'en 1333 cette somme équivaut à 160 livres de forte monnaie.	N° 195.	T. I, p. 247.
20 octobre.	Prouille.	Raynaldus <i>Raynaldi</i> et Raymond <i>de Fraixino</i> , frères Prêcheurs du couvent d'Arles, donnent quittance à frère Arnaud Jean, prieur de Prouille, de la somme de 20 livres tournois due par le monastère des Prouille à celui d'Arles pour la tenue du chapitre provincial de la Provence, qui va s'ouvrir à Arles.	N° 224.	T. I, p. 273.
1317				
3 mai.	Pontvert.	Assarida de Praissac, prieure des dominicaines de Pontvert, donne quittance au monastère de Prouille d'une somme de 300 livres tournois.	N° 225.	T. I, p. 274.
17 juin.	Ramondens.	Guillaume Albenca, fils de Pierre Albenca, de Saissac, comparait avec son père devant Jean <i>de Collo</i> , juge de Prouille à Ramondens; il reconnaît avoir taillé une charge d'arbres dans la forêt. Il est condamné à une amende de 10 sous tournois.	N° 491.	T. II, p. 220.
17 juin.	Ramondens.	Raymond Clerc, de Saissac, a eu ses bœufs et ses vaches surpris paissant à Ramondens. Il promet de payer une amende de 40 sous tolsas.	N° 492.	T. II, p. 230.
17 juin.	Ramondens.	Bernard Rivel de Saint-Denis, s'engage, pour le même motif, à payer une amende de 15 sou tolsas.	N° 493.	T. II, p. 230.

1313				
22 janvier.	Prouille.	Hommage de Raymond <i>Davini</i> au prieur et au monastère de Prouille.	N° 259.	T. II, p. 27.
1 ^{er} mars, ou 28 février.	Avignon.	Jean XXII révoque l'érection de Saint-Martin de Limoux en église cathédrale, et dans l'ancien diocèse de Narbonne crée les deux diocèses nouveaux d'Alet et de Saint-Pons de Thomières.	N° 72.	T. I, p. 48.
10 mars.	Paris.	Philippe le Long mande au sénéchal et au viguier de Toulouse de prélever comme droit d'amortissement, le revenu de six ans de tous les acquêts faits par le monastère de Prouille, depuis le dernier amortissement.	N° 141.	T. I, p. 127.
17 mars.	Toulouse.	Les commissaires royaux en Languedoc et le sénéchal de Toulouse ont emprunté, au nom du roi, au monastère de Prouille, la somme de 1000 livres tournois qu'a reçue le trésorier de Toulouse, et ils lui engagent les revenus des encours de Gaja et de Mazerolles, à percevoir à la prochaine fête de Saint-Jean-Baptiste. Après la restitution de cette somme, le couvent se paiera, sur les mêmes encours, de 600 livres que lui a empruntées précédemment le sénéchal de Toulouse.	N° 196.	T. I, p. 248.
25 mars.	—	Guillaume Guitard et sa femme Raymonde, de la Casaigne, se font donats de Prouille. Le prieur spécifie la pension que leur fera le monastère.	N° 260.	T. II, p. 28.
26 mars.	Toulouse.	Mathieu Gayte, trésorier royal de Toulouse, déclare avoir reçu du banquier du monastère de Prouille la somme de 1000 livres tournois. La Cour des Comptes, par un avis en date du 25 janvier 1333, déclare avoir trouvé cette somme dans les comptes de la sénéchaussée de Toulouse et constate qu'en 1333, cette somme de 1000 livres équivaut à 800 livres tournois de forte monnaie.	N° 197.	T. I, p. 249.
4 juin.	—	Le seigneur de Montredon et de la Gardiole abandonne au monastère tous les droits et toute la juridiction qui peuvent lui revenir par l'héritage de Jourdain <i>de Ropistagno</i> , co-seigneur de la Gardiole et de Dourgne.	N° 194.	T. II, p. 230.
1319				
19 avril.	Castelnaudary.	Les commissaires royaux en Languedoc, Raoul, évêque de Laon, et Jean, comte du Forez, ainsi que Guyard Guy, sénéchal de Toulouse, déclarent avoir emprunté, pour le compte du roi et pour l'expédition de Flandre, la somme de 400 livres au monastère de Prouille; comme garantie de cet emprunt, ils ont engagé au convent les revenus des encours de Gaja et de Mazerolles, et promis de déduire cette somme des comptes d'amortissement qui pourraient avoir lieu, dans la suite, entre le roi et le monastère.	N° 143.	T. I, p. 127.

1319				
19 avril.	Castelnandary.	Les commissaires royaux en Languedoc et le sénéchal de Toulouse déclarent avoir emprunté au nom du roi, pour l'expédition de Flandre, au monastère de Prouille, la somme de 400 livres tournois, qu'a reçue le trésorier royal de Toulouse. et pour laquelle ils engagent les revenus de Gaja et de Mazeroles, à percevoir à partir de la prochaine fête de S. Jean-Baptiste, jusqu'à concurrence de ladite somme.	N° 199.	T. I, p. 250
27 avril.	Toulouse.	Le trésorier de Toulouse déclare avoir reçu du banquier du monastère de Prouille la somme de 400 livres tournois.	N° 200.	T. I, p. 251.
2 août.	Toulouse.	Guyard Guy, sénéchal de Toulouse, ordonne de mettre à exécution la lettre royale datée du 10 mars 1318, ordonnant d'amortir les nouvelles acquisitions du monastère de Prouille.	N° 146.	T. I, p. 129.
2 août.	Toulouse.	Le sénéchal du Languedoc mande à maître Raymond Curti, juge des appels criminels, de mettre à exécution la lettre du roi Philippe V, datée du 10 mars 1318.	N° 149.	T. I, p. 131.
16 novembre.	Toulouse.	Le monastère de Prouille avait prêté au roi la somme de 400 livres tournois pour l'expédition de Flandre; mais le procureur receveur des encours, Germain de Mireval, ayant déjà restitué, avec les revenus des encours, la somme de 164 livres tournois, Mathieu Gayta, trésorier royal de Toulouse, déclare qu'il ne reste plus à payer au monastère que la somme de 236 livres tournois.	N° 142.	T. I, p. 127.
16 novembre.	Toulouse.	Le trésorier de Toulouse a engagé au monastère de Prouille, pour un prêt de 400 livres fait au roi, les encours de Gaja et de Mazeroles; le receveur de ces encours ayant déjà payé au couvent 164 livres, il en reste à payer 236. Ce compte est contrôlé par une déclaration de la Cour des Comptes qui, de plus, certifie qu'à la Saint-Jean 1321, il restait à devoir au monastère 176 livres tournois équivalant à 776 sous tournois de la forte monnaie de 1333	N° 198.	T. I, p. 250.
9 décembre.	Prouille.	Guillaume de Fabrica, prêtre de la Vezole, se fait donat; le prieur provincial de Toulouse, Hugues, en le recevant, lui et ses biens, lui fixe la pension viagère que le monastère lui paiera.	N° 261.	T. II, p. 29.
1320				
Janvier.	Prouille.	Pierre Rigaud, prieur du couvent dominicain de Saint-Girons, donne quittance à Raymond Maurel, prieur de Prouille, de la somme de 20 livres tournois payée par le monastère de Prouille pour le chapitre provincial qui doit se tenir à Saint-Girons à la fête de la Nativité de la Vierge (8 septembre.)	N° 226.	T. I, p. 274.
13 janvier.	Toulouse.	Eustache Fabre, viguier de Toulouse, ordonne à Raymond Curti de mettre à exécution la lettre de Philippe V, datée du 10 mars 1318.	N°s 147 et 150.	T. I, p. 130. T. I, p. 132.

1320				
4 février.	Prouille.	Les religieuses de Prouille donnent à Aymeric de Villanière, Raymond <i>de Croso</i> et Raymond Sartre pleine procuration pour traiter au nom du monastère.	N° 501.	T. II, p. 244.
9 février.	Toulouse.	Sur l'ordre qu'il en a reçu simultanément du sénéchal et du viguier de Toulouse, en vertu des lettres royales du 10 mars 1318, Raymond Curti amortit au monastère de Prouille les 14 sous, 6 deniers et 1 obole de rente annuelle, acquis de Jean Garnier à Fanjeaux, Villasavary, Prouille et il prélève sur le couvent l'équivalent de 6 ans de ces revenus avec les foriscales.	N° 145.	T. I, p. 129.
9 février.	Toulouse.	En vertu des pouvoirs qui lui ont été conférés par le sénéchal et le viguier de Toulouse et des lettres royales du 10 mars 1318, Raymond Curti, juge des appels criminels de la sénéchaussée de Toulouse et Albi, amortit les achats faits à Guillaume de Durfort, par le monastère de Prouille, à Fanjeaux, la Ilhe, Rascous, Villasavary, la Force.	N° 148.	T. I, p. 131.
9 février.	Toulouse.	En vertu des pouvoirs qui lui ont été donnés par le sénéchal et le viguier de Toulouse, et des lettres royales du 10 mars 1318, Raymond Curti, juge des appels criminels de la sénéchaussée de Toulouse et Albi, amortit les achats faits à Aniel et Mir de Camplong, par le monastère de Prouille à Fanjeaux, Villasavary, la Ilhe, la Force.	N° 151.	T. I, p. 150.
9 février.	Toulouse.	En vertu des pouvoirs qui lui ont été donnés par le sénéchal et le viguier de Toulouse et des lettres royales du 10 mars 1318, Raymond Curti, juge des appels criminels de la sénéchaussée de Toulouse et Albi, amortit les acquisitions faites par le monastère de Prouille à Laurac, Barsa, Mazeroles, Gaja, Villasavary, Fanjeaux.	N° 152.	T. I, p. 169.
Mars.	N.-D. du Lys, près Melun.	Philippe V le Long, confirme toutes les acquisitions faites par le monastère de Prouille, depuis septembre 1298, jusqu'au 9 février 1320.	N° 153.	T. I, p. 172.
Mars.	N.-D. du Lys.	Philippe V prend le monastère de Prouille sous sa sauvegarde.	N° 521 et 541.	T. II, p. 257. T. II, p. 277.
12 mars.	N.-D. du Lys.	Philippe V le Long confirme l'accord conclu entre Lambert de Thury et le monastère de Prouille au sujet de la dépaissance de Ramondens et mande qu'il soit désormais observé.	N° 495.	T. II, p. 232.
13 mars.	Prouille.	Guillaume Arcis, de Fanjeaux, se fait donat du monastère et lui abandonne tous ses biens, avec quelques restrictions.	N° 262.	T. II, p. 30.
16 avril.	Prouille.	Arnand Delmas, de Montlaur, chapelain du seigneur de Saissac, se fait donat de Prouille, promet de payer chaque année au monastère la redevance d'une livre de cire et de lui léguer, à sa mort, 10 livres tournois.	N° 263.	T. II, p. 31.

1320				
20 avril.	Ramondens.	Accord entre le monastère de Prouille et les consuls de Saint-Denis, au sujet de la dépaissance des troupeaux.	N° 496.	T. II, p. 233.
8 mai.	Ramondens.	Aymeric de Villanière prend acte de la déclaration de deux officiers royaux qui font une information pour homicide, au nom du roi et du monastère de Prouille, auxquels appartient en commun la juridiction à Ramondens.	N° 497.	T. II, p. 234.
Juin.	Ramondens.	Devant Jean <i>de Collo</i> , juge de Ramondens au nom de Prouille, comparait Benoit Asini, de Saissac, qui est accusé d'avoir taillé du bois vert et sec dans la forêt, et reconnaît sous serment avoir emporté un <i>saxiculum</i> de bois sec. Il est condamné à une amende de 10 sous tournois.	N° 499.	T. II, p. 240.
11 octobre.	—	Délimitation des terres d'Arfons, appartenant à l'Ordre de Saint-Jean de Jérusalem, et des terres de Ramondens appartenant à Prouille.	N° 498.	T. II, p. 234.
1321				
26 février.	Ramondens.	Pierre <i>Franchi</i> , d'Escoussens, a taillé, vers la Saint-Michel de septembre, douze arbres, <i>tam quercus quam besses</i> , et les a emportés sans permission. Dans son audience du mercredi avant S. Thomas 1321, le juge de Ramondens, Pierre <i>de Collo</i> , l'a condamné, selon l'usage, à 60 sous tolsas d'amende.	N° 505.	T. II, p. 249.
26 février.	Ramondens.	Huit pores appartenant à <i>Geraldus de Mota</i> , de la Gardiole, ont été surpris paissant à Ramondens. Le juge, Pierre <i>de Collo</i> , condamne <i>Geraldus</i> à une amende de 30 sous tolsas, au lieu de 60.	N° 506.	T. II, p. 249.
3 mars.	Ramondens.	Barthélemy <i>Majoris</i> , de Saissac, a taillé des arbres appelés <i>veras</i> . Le juge de Ramondens, Pierre de Collo, siégeant <i>in consistorio granje dicte foreste, ubi jus est consuetum fieri et reddi</i> , le condamne à 25 sous tolsas d'amende, au lieu de 60 qu'il encourait.	N° 507.	T. II, p. 249.
1 ^{er} mai.	Prouille.	Raymond Clerc et Matfredus Marty s'engagent à comparaître devant le juge de Ramondens, sous peine d'une amende de 10 livres tournois, qu'ils promettent de payer au couvent au cas où ils ne comparaitraient pas.	N° 504.	T. II, p. 248.
2 mai.	Agassens.	Arnaud Lacroiz, bayle d'Agassens, au nom du monastère de Prouille, livre au bayle royal de Laurac deux hommes accusés d'avoir volé 132 bêtes à laine.	N° 382.	T. II, p. 138.
26 mai.	Saissac.	Le monastère de Prouille et les seigneurs de Saissac renoncent à leurs droits respectifs de dépaissance sur les terres de Ramondens et de Saissac.	N° 500.	T. II, p. 240.
27 mai.	Saissac.	Eustache de Lévis, seigneur de Saissac, demande au roi de confirmer l'accord qui a été conclu entre lui et le monastère de Prouille.	N° 503.	T. II, p. 247.

1321				
Septembre.	Conflans.	Philippe V le Long confirme l'accord qui a été conclu entre le monastère de Prouille et les seigneurs de Saissac.	N° 502.	T. II, p. 247.
29 septembre.	—	Quittance d'une somme de deux cents livres d'or délivrée par le procureur de Prouille aux consuls de Limoux.	N° 435.	T. II, p. 179.
25 octobre.	Avignon.	Jean XXII nomme les archevêques de Narbonne et de Toulouse et l'évêque de Saint-Papoul conservateurs des biens et des droits du monastère de Prouille.	N° 73.	T. I, p. 51.
1322				
31 mai.	Prouille.	Guillaume de Barossa se fait donat du monastère de Prouille et lui promet une redevance annuelle de 1 livre de cire et un legs de 50 livres de petits tournois.	N° 264.	T. II, p. 32.
29 novembre.	Prouille.	Jacques Tinarella, s'étant fait donat, avec entier abandon de ses biens au monastère, Raymond Maurel, prieur de Prouille, lui permet de conserver l'usufruit de ses biens et de pouvoir léguer jusqu'à 60 livres tournois.	N° 265.	T. II, p. 33.
1323				
Avril	Paris.	Charles IV le Bel permet au couvent d'acquérir 100 livres parisis de rentes perpétuelles, à condition d'abandonner au roi les six premières années de ce nouveau revenu, comme droit d'amortissement.	N° 154.	T. I, p. 173.
13 avril.	—	Bernard Tournier, notaire, représentant de frère Raymond Sartre, procureur et syndic du monastère de Prouille, donne lecture au notaire Pierre Tournier d'une protestation contre les empiètements de la juridiction royale sur la juridiction du monastère de Prouille à Ramondens.	N° 508.	T. II, p. 250.
27-28 avril.	—	Acte notarié dressé à la demande du syndic de Prouille et constatant que le juge de Villelongue maintient ses prétentions à la juridiction de Ramondens, malgré la protestation faite précédemment par le monastère de Prouille.	N° 509.	T. II, p. 251.
17 mai.	Saint-Papoul.	L'official de Saint-Papoul donne quittance au monastère de Prouille du paiement de la dime biennale accordée au roi de France, Charles IV, par le pape Jean XXII.	N° 155.	T. I, p. 173.
27 septembre.	Ramondens.	Bernard Borgonhoni, fils de Pierre Borgonhoni, de Saissac, sans la permission du granger, a vendu à Arnaud de Saissac une certaine quantité de charbon qu'il faisait dans la forêt au nom de <i>Arnaldus Teraudi, firmarii dicti monasterii in dicta foresta</i> . Le juge, Jean de Collo, le condamne à une amende de 50 sous tolsas.	N° 510.	T. II, p. 252.
Décembre.	Bordeaux.	Guillaume, prieur des Frères Prêcheurs de Bordeaux, donne quittance au prieur de Prouille, Raymond Maurel, d'une somme de 20 livres tournois, due par le couvent de Prouille, pour la tenue du chapitre général de l'Ordre qui doit se réunir à Bordeaux.	N° 227.	T. I, p. 274.

1323				
5 décembre.	Avignon.	Jean XXII mande au trésorier de l'église de Toulouse de remettre le monastère de Prouille en possession de ceux de ses biens qui auraient été injustement aliénés à son détriment.	N° 74.	T. I, p. 51.
1324				
—	—	Le juge de Villelongue reconnaît n'avoir aucun droit sur la basse justice de Ramondens.	N° 511.	T. II, p. 252.
19 janvier.	Prouille.	Raymond Maurel, prieur de Prouille, confirme l'achat fait par Raymond Bels à la famille Salvat d'une terre à Massabrac, à condition que le cens dû pour cette terre au couvent continuera d'être payé.	N° 345.	T. II, p. 102.
9 février.	Paris.	Les trésoriers du roi certifient que le monastère de Prouille a payé le droit d'amortissement pour l'acquisition de 100 livres de rentes foncières.	N° 161.	T. I, p. 176.
28 avril.	Fanjeaux.	Raymond Sartre, procureur de Prouille, confirme l'achat fait par Raymond Bels à la famille Salvat, d'une pièce de terre à Massabrac, à condition que le cens dû au couvent pour cette terre continuera d'être payé.	N° 346.	T. II, p. 103.
1325				
1 ^{er} juin.	Ramondens.	Bernard Vitalis, de Saissac, comparait devant Jean <i>de Collo</i> , juge de Ramondens pour Prouille; il reconnaît avoir pris dans la forêt, sans le consentement du granger, <i>quandam furcham</i> ; il est condamné à une amende de 30 sous tolsas.	N° 512.	T. II, p. 252.
Octobre.	Pierrefonds.	Charles IV le Bel permet l'érection d'une chapelle à Fanjeaux, dans la maison des Durfort, où S. Dominique opéra le miracle du feu, et en amortit l'acquisition.	N° 156.	T. I, p. 174.
1326				
20 janvier.	Avignon.	Charles IV le Bel mande à son commissaire et à son sénéchal en Languedoc de ne lever sur les acquisitions du monastère de Prouille aucun autre droit que celui d'amortissement.	N° 157.	T. I, p. 175.
9 avril.	—	Testament de Roger d'Anduze.	N° 542.	T. II, p. 178.
1 ^{er} juillet.	Toulouse.	Géraud de Sabanac, trésorier royal de Toulouse, certifie avoir reçu du prieur de Prouille la somme de 500 livres tournois prêtée au roi par le monastère.	N°s 159 et 201.	T. I, p. 175. T. I, p. 252.
1 ^{er} novembre.	Salles.	Testament d'Esclarmonde de Durfort, femme d'Arnaud du Villar, chevalier, seigneur de Varaigne, par lequel elle élit sa sépulture dans le monastère de N. D. de Prouille, fait plusieurs legs pieux et institue pour héritier universel Jourdain du Villar, son fils, auquel elle substitue, à défaut d'enfants, son second fils Arnaud; elle lègue à chacun de ses autres enfants dix livres tournois. Elle fait plusieurs legs au monastère de Prouille et à plusieurs religieuses de ce couvent.	N° 318.	T. II, p. 69.

1327				
—	—	Information de l'archiprêtre de Narbonne au sujet du moulin de Flassan tenu de l'archevêque de Narbonne par le couvent de Prouille.	N° 436.	T. II, p. 179.
6 juin.	Lavaur.	Le juge de Villelongue délègue ses pouvoirs à Pierre de <i>Marcello</i> pour la tenue des assises de Dourgne.	N° 515.	T. II, p. 254.
22 juin.	Carcassonne.	Défense de lever sur la grange de Ramondens le droit de <i>fromatgium</i> .	N° 514.	T. II, p. 253.
23 septembre.	Castres.	Controverse entre les délégués apostoliques et le syndic de Prouille sur la question de savoir si ledit monastère doit contribuer à la dime exigée par le pape.	N° 315.	T. II, p. 68.
23 septembre.	—	Par un acte présenté aux délégués apostoliques par le syndic de Prouille, le prieur dudit monastère déclare qu'il n'est pas dans l'intention du pape de soumettre le couvent au paiement des taxes apostoliques.	N° 316.	T. II, p. 68.
23 septembre.	—	Les délégués apostoliques, après avoir pris connaissance de la déclaration du prieur de Prouille, déclarent qu'elle est insuffisante et que le couvent doit payer.	N° 317.	T. II, p. 69.
7 décembre.	Dourgne.	Le granger de Ramondens présente aux assises de Dourgne la lettre par laquelle le juge de Villelongue défend qu'on exige du monastère le paiement du <i>fromatgium</i> .	N° 513.	T. II, p. 252.
1328				
—	—	Dépositions au sujet de la cause du notariat de Limoux agitée entre le monastère de Prouille et la ville de Limoux.	N° 437.	T. II, p. 179.
3 janvier.	Tortose.	Frère Arnaud, évêque de Couseraus, distribue par testament aux couvents dominicains de la province de Toulouse et au prieur provincial, sous certaines conditions, une somme de 6000 florins et de 8500 tournois blancs, en dépôt au couvent des Frères Prêcheurs de Rieux, et nomme pour exécuteur testamentaire frère Pons, prieur dudit couvent.	N° 228.	T. I, p. 274.
6 avril.	Toulouse.	Quittance d'une somme de 50 livres tournois due par le roi de France au monastère de Prouille, en raison d'un prêt de 500 livres consenti, le 1 ^{er} juillet 1326, au roi par ledit couvent, pour l'expédition d'Aquitaine.	N° 458.	T. I, p. 175.
6 mai.	Paris.	Philippe VI de Valois confirme au monastère de Prouille l'amortissement de 100 livres de rentes foncières.	N° 160.	T. I, p. 176.
11 mai.	Paris.	Philippe VI déclare qu'étant donné le reçu des trésoriers royaux, le monastère de Prouille ne doit rien au Trésor pour ses acquisitions.	N° 520.	T. II, p. 256.
28 juin.	Prouille.	Les religieuses de Prouille donnent leur procuration à Aymeric de Villanière, Sixte de Layssac, Bernard Vasconis, Jean Estève, Arnaud Garsie, Raymond Sartre, Ayeredus de Transuac, Arnaud Dubois, Bernard Lérat et Raymond Barrau, religieux dominicains.	N° 441.	T. II, p. 182.

1329				
—	—	Enquête de l'official du Razès au sujet du notariat de Limoux, contesté entre Prouille et la ville de Limoux.	N° 438.	T. II, p. 179.
—	—	Acte concernant, 1° une transaction survenue entre les consuls de Limoux et les religieuses de Prouille, au sujet des dépouilles ou des vêtements qui revenaient à ces dernières, après l'inhumation de chaque défunt; les religieuses renoncent à ce droit, après avoir reçu, à titre d'indemnité, une somme de 1500 livres; 2° une transaction conclue entre les mêmes parties et ayant pour objet de faire cesser les contestations que la chaussée du moulin de la Boucarie avait suscitées.	N° 439.	T. II, p. 180.
8 mars.	Toulouse.	Raymond Sartre, des Frères Prêcheurs, procureur du monastère de Prouille, déclare à Bernard, seigneur de <i>Solempniaco</i> , sénéchal de Toulouse, que le couvent ne possède en totalité à Ramondens que la basse justice, la haute justice étant exercée en indivis avec le roi.	N° 516.	T. II, p. 254.
9 mars.	Toulouse.	Après avoir reçu la lettre n° 523 de Philippe VI, Bernard de <i>Solempniaco</i> , sénéchal de Toulouse, en confie la mise à exécution à Humbert de Sault, son notaire.	N° 524.	T. II, p. 258.
18 mars.	Ramondens.	En vertu de lettres royales et de la commission que lui a donnée le sénéchal de Toulouse, Humbert de Sault fixe sur plusieurs points de la forêt de Ramondens les fleurs de lys, signes de la sauvegarde royale.	N° 521.	T. II, p. 257.
20 mars.	Ramondens.	A la requête de Guillaume Desshalabra, granger de la forêt de Ramondens, le baile de Ramondens, <i>Jordanus Majoris</i> , de Saissac, bannit de la forêt le forgeron Pierre Triandi, jusqu'à ce qu'il ait payé au monastère la somme de 60 livres tournois; s'il y rentre sans permission, on lui confisquera tous les biens qu'il aura dans la forêt.	N° 517.	T. II, p. 255.
8 mai.	Paris.	Philippe VI mande à ses sénéchaux de Toulouse et de Carcassonne, au châtelain de Montréal et au baile de Saint-Denis de défendre contre toute usurpation et toute violence le monastère de Prouille, surtout dans ses possessions de Ramondens.	N° 523.	T. II, p. 258.
Juin.	<i>Apud Medoucam.</i>	Philippe VI permet à Jean de Lévis de transférer à des monastères la possession de 100 livres tournois de rentes annuelles sur des terres sises en divers lieux.	N° 166.	T. I, p. 179.
21 juin.	Paris.	Défense de lever le droit de foriscape sur les biens acquis par le monastère de Prouille en vertu d'un privilège de Charles IV.	N° 519.	T. II, p. 255.
19 septembre.	Toulouse.	Les procureurs de Prouille requièrent le sénéchal de Toulouse de mettre à exécution les lettres royales qui déclarent le couvent libre de toute dette envers le Trésor royal.	N° 518.	T. II, p. 255.

1330				
27 mars.	Ramondens.	Erection à Ramondens de fourches patibulaires pour l'exercice du droit de haute justice qui y appartient en commun au roi et au couvent de Prouille.	N° 525.	T. II, p. 263.
Septembre.	—	Philippe VI de Valois prend le monastère de Prouille sous sa sauvegarde et mande à ses représentants de le protéger.	N° 162.	T. I, p. 176.
1331				
25 mars.	Ramondens.	Pierre Rubay, de Saissac, se fait donat au monastère de Prouille, promet de lui payer chaque année, à la fête de Saint Dominique, une demi-livre de cire, et à la fin de sa vie, 20 livres tournois, et donne à Prouille hypothèque sur ses biens.	N° 266.	T. II, p. 34.
27 juin.	Paris.	Philippe VI de Valois ordonne à son sénéchal de Carcassonne de faire rendre, s'il y a lieu, aux religieuses du monastère de Prouille le droit de transporter, sans péage, de Carcassonne à Prouille, le sel nécessaire à leur consommation.	N° 163.	T. I, p. 177.
29 septembre.	Limoux.	Frère Bernard Vasconis, syndic du monastère de Prouille, en vertu de la procuration n° 441, donne quittance aux consuls de Limoux d'une somme de 600 agneaux d'or, payée au monastère sur une somme de 1200 agneaux d'or, due par ladite ville audit couvent.		
1332				
27 février.	Toulouse.	Le sénéchal de Toulouse prie celui de Périgueux de forcer les héritiers de Géraud de Sabanac, ancien trésorier royal de Toulouse, à payer au monastère de Prouille la somme de 500 livres tournois qu'il lui avait empruntée.	N° 164.	T. I, p. 177.
20 mars.	Toulouse.	Thibaut de Lévis, seigneur de la Penne et de Montbrun, confirme la vente d'une forêt à Saint-Benoit, faite au monastère de Prouille par <i>Terenus Vilarselli</i> et son fils et par d'autres emphytéotes de feu Jean d'Arcis, seigneur de Saint-Benoit.	N° 442.	T. II, p. 186.
4 mai.	Ramondens.	Bernard <i>Faverii de Cantelario</i> , habitant de Montolieu, a coupé, il y a trois ans, dans la forêt « <i>arbores quasdam vocatas vaysshas, loco dicto prope fabricas, pro bridolare.</i> » Le juge devant lequel il comparait, le condamne, sur sa demande, à une amende de 30 sous tolsas.	N° 526.	T. II, p. 264.
5 mai.	Ramondens.	Amende de 30 sous tolsas infligée par le juge de Prouille à Ramondens à Bernard Cabayre de Saint-Denis, qui a enlevé de la forêt des cercles.	N° 527.	T. II, p. 264.
5 mai.	Ramondens.	Le juge de Prouille à Ramondens condamne à une amende de 30 sous tolsas Sicard Lautardi, de Bruguière, habitant de Escoussens, coupable d'avoir coupé à plusieurs reprises dans la forêt « <i>plures arbores vocatas vaysshas, pro bastonibus faciendis.</i> »	N° 528.	T. II, p. 264.

1332				
4 octobre.	Mirepoix.	En vertu de la lettre royale datée de juin 1329, qui lui permet de conférer à des monastères 100 livres tournois de rentes foncières, Jean de Lévis-Mirepoix donne aux religieuses de Prouille des redevances annuelles sur des terres sises à Villarzel, Malviès, Montclar, Laurac, Laurabuc, Miraval, Lauraguel, Morières, Prouille, Rascons, Villasavary, Gardouch, Carcassonne.	N° 165.	T. I, p. 178.
15 décembre.	Paris.	Philippe VI de Valois mande au sénéchal et au receveur de Toulouse de donner au monastère de Prouille la jouissance des revenus des encours de Gaja et de Mazerolles, qui lui ont été engagés en raison de plusieurs prêts consentis au trésor royal par ledit couvent.	N° 202.	T. I, p. 253.
1333				
—	—	Règlement de plusieurs contestations pendantes entre le monastère et l'archevêque de Narbonne.	N° 443.	T. II, p. 188.
29 janvier.	Paris.	La Cour des Comptes ordonne au sénéchal et au trésorier de Toulouse de faire payer au monastère de Prouille les sommes qui ont été prêtées par le couvent aux deux rois, Philippe V et Charles IV, et qui sont évaluées à 1595 livres, 16 sous tournois de forte monnaie, mais en retenant aux religieuses les sommes qu'elles avaient pu déjà percevoir sur les revenus royaux qui leur avaient été engagés.	N° 169.	T. I, p. 210.
8 mars.	Prouille.	Pierre Cotelle, sous-prieur du couvent d'Auvillar, donne quittance au prieur de Prouille de la somme de 20 livres tournois, pour la tenue du prochain chapitre provincial.	N° 229.	T. I, p. 277.
27 mars.	Carcassonne.	Le trésorier royal de Carcassonne certifie que le couvent de Prouille perçoit 12 livres, 8 sous tournois, sur la ferme royale de Limoux, et 70 sous tournois sur l'albergue de Villedieu, <i>ex dono regio perpetuo</i> .	N° 167.	T. I, p. 210.
13 novembre.	Sévérac.	Guy de Sévérac avait ordonné par testament la fondation d'un couvent de dominicaines, de l'observance de Prouille, <i>in Repayrio de Barbarezio</i> . Le maître de l'Ordre, le provincial de Toulouse, Elie de Ferrières, et le monastère de Prouille ayant réclamé l'exécution de cette clause et Jeanne, dame de Sévérac, s'y étant opposée, au nom de ses enfants mineurs, cette dernière nomme les arbitres qui trancheront la difficulté, et elle s'engage à se soumettre à leur sentence.	N° 219.	T. I, p. 269.
1334				
11 avril.	Toulouse.	En vertu d'une lettre émanée de la Chambre des Comptes, le gouverneur de la sénéchaussée de Toulouse mande au trésorier de Toulouse de régler au monastère de Prouille les sommes que le couvent avait prêtées à Philippe V le Long et Charles IV le Bel.	N° 168.	T. I, p. 210.

1334				
3 septembre.	Toulouse.	Imbert de Sault, notaire royal de Toulouse, se reconnaît débiteur envers le monastère de Prouille d'une somme de 132 livres, 16 sous, 8 deniers, qu'il s'engage à payer aux prochaines fêtes de Noël et de Pâques.	N° 319.	T. II, p. 70.
1335				
1335-1344.	—	Paiements faits, au nom du roi, au monastère de Prouille, de 1335 à 1344.	N° 186.	T. I, p. 240.
20 février.	Montpellier.	Philippe VI de Valois prend sous sa sauvegarde et protection le monastère de Prouille.	N° 170.	T. I, p. 212.
1336				
—	—	Jean Regine vend pour un an, de la Saint-Jean-Baptiste 1336 à la Saint-Jean-Baptiste 1337, ses droits sur la Gaunette qu'il a achetées au roi de France.	N° 532.	T. II, p. 268.
6 avril.	Mâcon.	Philippe VI de Valois mande au sénéchal de Carcassonne ou à son lieutenant de faire le dénombrement exact des feudataires et des tenanciers du monastère de Prouille, parce que plusieurs d'entre eux essayent de se soustraire à leurs obligations.	N° 171.	T. I, p. 212.
9 avril.	Prouille.	Accord entre le monastère de Prouille et la province dominicaine de Toulouse. En échange des revenus achetés avec la somme de 3500 florins d'or, léguée à la province de Toulouse par l'évêque de Couserans, le monastère de Prouille s'engage à payer chaque année au chapitre provincial la somme de 100 livres tournois.	N° 230.	T. I, p. 278.
13 juillet.	—	Bernard Raymond de Durfort, agissant au nom d'Arnaud de Salles, confirme la vente faite au monastère par Pierre de Fenouillet d'une pièce de terre à Massabrac, moyennant un cens annuel que devront payer, chaque année à Noël, ledit Pierre de Fenouillet et le couvent de Prouille.	N° 320.	T. II, p. 71.
18 septembre.	Ramondens.	Bernard Misshet, de Saint-Denis, s'engage à payer au monastère une amende de 5 sous tournois, parce que son fils a été surpris taillant des branches de bois vert dans la forêt de Ramondens.	N° 529.	T. II, p. 264.
18 septembre.	Ramondens.	Procès devant le juge de Ramondens de Pierre Thomas de Saint-Denis, charbonnier, qui a frappé jusqu'au sang Guillaume Marthi.	N° 530.	T. II, p. 265.
18 septembre.	Ramondens.	Guillaume Aligre, de Saint-Denis, comparait devant Arnaud Hélié, juge de la forêt de Ramondens au nom de Prouille; il reconnaît avoir taillé sans permission <i>vaysshas virides</i> , au lieu dit <i>a veninis</i> ; il promet pour cela de payer une amende de 60 sous tolsas.	N° 531.	T. II, p. 268.
1337				
9 juillet.	Toulouse.	Bernard Fort, lieutenant du vignier de Toulouse, vidime les lettres n° 202.	N° 193.	T. I, p. 246.

1337				
10 juillet.	Toulouse.	Le lieutenant du trésorier de Toulouse certifie que Raymond Barrau, syndic de Prouille, a présenté les originaux des actes n ^{os} 194 à 202.	N ^o 203.	T. I, p. 253.
4 octobre.	Toulouse.	Testament d'Arnaud du Villar, chevalier, par lequel il élit sa sépulture dans la chapelle de Saint-Dominique, au monastère de Prouille, et fait plusieurs legs au monastère.	N ^o 321.	T. II, p. 72.
13 novembre.	Vincennes.	Philippe de Valois nomme les sires d'Erquery et de Balme ses capitaines généraux en Agenais et Gascogne.	N ^o 179.	T. I, p. 217.
26 décembre.	—	Simon d'Erquery, commissaire du roi en Languedoc, mande à Bernard de la Cassaigne et à Bertrand de Beduers de faire une enquête sur les biens nobles aliénés à des lieux pies, et leur permet de régler, à ce propos, le droit d'amortissement.	N ^o 178.	T. I, p. 216.
1338				
15 avril.	Vincennes.	Philippe VI de Valois mande à ses sénéchaux de Toulouse et de Carcassonne et à leurs lieutenants de ne prélever, sur les acquisitions du monastère de Prouille, aucune autre redevance que les droits d'amortissement, définis dans les lettres de Charles IV, qui permettaient aux religieuses d'acquérir 100 livres de rentes foncières, et dans celles de Philippe VI qui permettaient à Jean de Lévis, seigneur de Mirepoix, de transférer à des monastères 100 livres de rentes.	N ^o 172.	T. I, p. 212.
Juillet.	Paris.	Philippe VI de Valois confirme l'amortissement des biens qui ont été donnés par Jean de Lévis-Mirepoix au monastère de Prouille, en vertu de la lettre royale de juin 1329, permettant audit seigneur de donner à des monastères 100 livres de rentes annuelles. Ces biens sont situés à Laurac, Montclar, Villeneuve-la-Comtal, Mas-Saintes-Puelles, Beauteville, Cumiès, Morières, Valleroux et Soplezens.	N ^o 176.	T. I, p. 216.
28 juillet.	Bois de Vincennes.	Philippe VI de Valois déclare que la permission accordée par son prédécesseur, Charles IV, au monastère de Prouille, d'acquérir 100 livres de rente, porte l'exemption du droit de foriscape jusqu'à concurrence de 20 livres parisis par an.	N ^o 173.	T. I, p. 213.
19 août.	N.-D. de Chalys.	Philippe de Valois ordonne aux sénéchaux de Carcassonne et de Toulouse de n'exiger aucune amende du monastère de Prouille pour les rentes féodales que lui avait données Jean de Lévis-Mirepoix, quoique cette donation n'ait pas été faite conformément au privilège accordé au seigneur de Mirepoix; le couvent devra restituer ces rentes à celui qui les lui avait données irrégulièrement.	N ^o 181.	T. I, p. 218.
30 octobre.	Paris.	Philippe de Valois nomme Gervais de Corneyrac collecteur, pour la province de Toulouse, de la dime biennale accordée au roi par le Saint-Siège.	N ^o 191.	T. I, p. 244.

1338				
26 octobre.	Marmande.	Galois de Balme et Pierre de la Palud, sénéchal de Toulouse, délèguent leurs pouvoirs à Bernard de la Cassaigne et Bertrand de Beduers, en leur adjoignant Chatard de Mézet.	N° 180.	T. I, p. 217.
3 novembre.	Saint-Papoul.	Gervais de Corneyrac, collecteur de la dîme biennale accordée au roi par le pape, nomme sous-collecteur Raymond Mercier, clerc du diocèse de Rodez.	N° 190.	T. I, p. 244.
12 décembre.	Toulouse.	En vertu de commissions à eux données, Chatard de Mézet, juge-mage de Toulouse, Bernard de la Cassaigne et Bertrand de Beduers, commissaires royaux, constatent que Jean de Lévis-Mirepoix a donné au monastère de Prouille 15 livres, 5 deniers tournois de rentes annuelles, sur des propriétés valant 396 livres 12 sous; et que en vertu du privilège accordé audit seigneur par le roi, par une lettre datée de juin 1339, ces acquisitions ne sont pas soumises au droit d'amortissement.	N° 177.	T. I, p. 216.
1339				
18 janvier.	Prouille.	Règlement de comptes entre le couvent des Frères Prêcheurs de Toulouse et le monastère de Prouille. Le couvent de Toulouse reconnaît devoir à celui de Prouille la somme de 130 livres 10 sous tournois.	N° 231.	T. I, p. 282.
20 janvier.	Toulouse.	Chatard de Mézet, commissaire du roi, mande au trésorier royal de Toulouse, que pour des comptes d'amortissement, il doit prélever sur le monastère de Prouille, outre la somme de 441 livres, 5 sous, 8 deniers tournois, déjà payée, 175 livres, 6 sous, 5 deniers tournois.	N° 185.	T. I, p. 240.
28 janvier.	—	Nomination d'un notaire pour l'exercice du <i>merum imperium</i> à Ramondens.	N° 533.	T. II, p. 270.
10 juin.	Carcassonne.	Le lieutenant du trésorier-royal de Carcassonne donne quittance au monastère de Prouille d'une somme de 70 livres 6 sous tournois, acompte sur une somme de 280 livres, 3 sous, due par le couvent au roi.	N° 174.	T. I, p. 214.
28 juin.	Conflans.	Charles IV avait accordé aux religieuses de Prouille de pouvoir acquérir 100 livres de rentes perpétuelles. Philippe VI, étendant cette permission, leur permet de les acquérir même en biens féodaux, et il leur fait remise de 100 livres, sur la somme qu'il leur restait à payer au trésor, pour cette autorisation.	N° 175.	T. I, p. 215.
Juillet.	Paris.	Confirmation par Philippe VI de Valois de l'amortissement des achats faits par le monastère de Prouille de rentes sises à Villasavary, Montgradail, le Mazet, Fenouillet et la Cassaigne; le monastère devra payer comme droit d'amortissement 280 livres, 3 sous tournois, et 441 livres, 5 sous, 8 deniers tournois.	N° 182.	T. I, p. 222.

1339				
21 juillet.	Paris.	Philippe VI de Valois mande à son sénéchal et à son receveur de Toulouse de n'exiger des religieuses de Prouille aucun droit d'amortissement pour les biens qu'elles ont cédés au seigneur de Mirepoix et que celui-ci leur a ensuite rétrocédés.	N° 188.	T. I, p. 241.
17 novembre.	Carcassonne.	Le lieutenant du trésorier royal de Carcassonne donne quittance au monastère de Prouille d'une somme de 8 livres, acompte sur une somme de 280 livres, 3 sous, due par le couvent au roi.	N° 183.	T. I, p. 227.
17 décembre.	Paris.	Amortissement des acquisitions faites par le monastère à Villenouvelle, Godorville, Peyrens, Beauteville, Bram, Fangeaux, Cumiès, Lanrac, Montgradail, la Cassaigne, Laurabue, Villefranche, Avignonet, Besplas, Mazeroles, Lanerville. Le compte d'amortissement, arrêté avec les gens du roi, s'élève à la somme de 231 livres, 9 sous, 9 deniers tournois, mais, en vertu de certaines lettres royales, le compte de la somme à payer est réduit à 175 livres, 6 sous, 5 deniers.	N° 184.	T. I, p. 227.
1340				
—	Milan.	Hugues de Canuls, prieur des Frères Prêcheurs de Milan, reconnaît avoir reçu d'Hélie de Ferrières, prieur de Prouille, la somme de 90 florins pour le chapitre général qui s'est tenu à Milan. Cette somme, équivalant à 71 écus, était due au chapitre général par le couvent de Prouille, en raison du legs que lui avait fait le cardinal-évêque de Sabine.	N° 232.	T. I, p. 284.
18 janvier.	Toulouse.	Chatard de Mézet, juge-mage de Toulouse, envoie aux maîtres de la Chambre des Comptes de Paris, le détail des acquisitions du monastère de Prouille, à Villefranche et Soplezens, que les sœurs avaient cédées au seigneur de Mirepoix, qu'elles avaient ensuite reçues de lui en don, et qui, d'après la lettre royale n° 188, datée du 21 juillet 1339, étaient franchises du droit d'amortissement.	N° 187.	T. I, p. 241.
25 mai.	Saint-Papoul.	Raymond Mercier, sous-collecteur de la dime biennale, accordée au roi par le Saint-Siège, sur les revenus ecclésiastiques, déclare avoir reçu du monastère de Prouille, pour tous ses bénéfices dans les provinces de Toulouse et de Narbonne, la somme de 100 livres tournois.	N° 189.	T. I, p. 244.
1342				
3 octobre.	Carcassonne.	Vidimus par le lieutenant du juge-mage de Carcassonne de plusieurs lettres portant règlements de différents prêts, faits, de 1315 à 1336, par le monastère de Prouille aux rois de France.	N° 192.	T. I, p. 245.
1344				
12 janvier.	Prouille.	Le règlement de comptes du 18 janvier 1339, entre le couvent dominicain de Toulouse et le monastère de Prouille, ayant été contesté et soumis à un arbitrage, frère Raymond, arbitre, rend sur ce règlement de comptes une sentence définitive que confirme le prieur provincial de Toulouse.	N° 233.	T. I, p. 284.

1346 4 septembre.	Prouille.	Frère Raymond de Durfort, prieur provincial de Toulouse, achète à Roger de Durfort, la maison où S. Dominique a opéré le miracle du feu, afin d'y élever une chapelle en l'honneur du Saint.	N° 347.	T. II, p. 104.
1348 30 avril.	Fanjeaux.	Testament de Raymond <i>Terreni</i> , qui fait plusieurs legs au monastère de Prouille et crée le convent des Frères Prêcheurs de Fanjeaux.	N° 543.	T. II, p. 285.
1365 19 septembre.	Castelnaudary.	Le juge du Lauraguais ordonne au notaire de Fanjeaux, Pierre <i>de Salariis</i> , de donner à Rixende, copie du testament de son frère Raymond <i>Terreni</i> .	N° 544.	T. II, p. 296.
1423 27 février.	Bourges.	Charles VII ordonne à ses généraux des finances de faire une enquête sur les revenus de Prouille et de taxer le monastère d'après ses revenus actuels.	N° 546.	T. II, p. 297.
1426-1427 —	—	Enquête faite au nom du roi Charles VII sur les revenus du monastère de Prouille.	N° 545.	T. II, p. 297.
1427 12 juin.	—	Les généraux des finances du Languedoc chargent de l'enquête Pierre de S. André, procureur du roi dans la sénéchaussée de Carcassonne.	N° 547.	T. II, p. 299.

FIN DE LA TABLE CHRONOLOGIQUE.

II. INDEX ONOMASTIQUE

A

- A.**, archevêque de Narbonne,
a confirmé à P. la possession de Saint-Martin de Limoux; II 169.
- A.**, femme de Simon de Montfort,
consent à une donation faite par son mari à P., le 15 mai 1211, I 52. Consent à une donation faite par son mari à P., le 1er déc. 1212, I 52. Ratification semblable, mai 1213, I 54.
- A.**, fils aîné de Simon de Montfort,
consent à une donation faite par son père à P., le 15 mai 1211, et à une autre le 1 déc. 1212, I 52 et 53. Ratification semblable, mai 1213, I 54.
- Acardus** (*magister*) notaire,
propriétaire en 1317, à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 165.
- Adalbertus** (*P.*) *sacerdos*,
témoin d'un acte du 6 nov. 1235, II 80.
- Adalberti** (*Petrus*) *sutor*,
vend à P. une censive sise à Limoux. Amort. sept. 1298, I 83.
- Adalberti Monerii** (*Petrus*),
a donné à P. une censive à Limoux. Amort. 1298, I 84.
- Ade** (*Arnaldus*) de Villepinte,
témoin à Ramondens de trois sentences du 19 sept. 1306, II 219, du 18 sept. 1336, II 265, et de 1336, II 270.
- (*Bernardus*),
propriétaire à Fanjeaux, en 1334, I 234.
- (*Guillelmus*),
propriétaire à Fenouillet, en 1307, II 92; témoin d'un acte du 2 juin 1309, II 146.
- (*Petrus*),
a cédé à P. des possessions à Fenouillet et au Mazet, en 1339, I 224.
- (*Ramundus*),
propriétaire à Fanjeaux, en 1317, 9 févr. 1320, I 167. Cf. *Alaydaycia*, I 224.
- Adebrandi** (*Guillermus*) de Saint-Denis,
témoin d'un acte du 17 juin 1317, II 230.
- Adee** (*Guillermus*),
propriétaire à Fenouillet, 12 avril 1314, I 100.
- (*R.*),
propriétaire à Fenouillet, 12 avril 1314, I 101.
- Ademarii, Adzemarii** (*Arnaldus*),
propriétaire à Fanjeaux en 1315 et 1317, 9 févr. 1320, I 149, 156; payait aux Camplong une censive sise à Fanjeaux, qui passe en 1317 à Prouille, 9 févr. 1320, I 151.
- (*Miquael*),
propriétaire à Fanjeaux en 1315 et 1317, 9 févr. 1320, I 137, 151; payait à G. de Durfort une censive sise à Fanjeaux, qui passe à P. en 1315, 9 févr. 1320, I 136, 137; payait aux Camplong une censive sise à Fanjeaux, qui passe à P. en 1317, 9 févr. 1320, I 151.
- (*Poncius*),
témoin d'un acte du 19 mai 1213, II 42.
- (*Ramundus*),
payait à H. de Guérard et paiera désormais à P. une censive pour un jardin sis à Fanjeaux, 8 août 1307, II 86; témoin de l'acte par lequel H. de Guérard vend ses biens à P. et à Raymond *Terreni*, 8 août 1307, II 100. Cf. *Bolaroti* (*Bertrand*), II 228.
- Adhemarius**, *bajulus, lieentiatius in decretis, iudex major*, à Carcassonne,
témoin à Carcassonne d'un acte du 11 mai 1339, II 225.
- Afficati** (*Terrenus*), de Fanjeaux,
propriétaire, en 1307, à Fanjeaux, II 85; payait à H. de Guérard et paiera désormais à P. une censive pour un jardin sis à Fanjeaux, 8 août 1307, II 86.
- Afinlera** (*Beringireria*),
propriétaire à Prouille en nov. 1223, II 46.
- Afrodise** (abbé de S.), à Béziers,
nommé par Martin IV conservateur, pour une période de trois ans, des biens de Prouille, 19 sept. 1281, I 36.
- Agezerii** (*Johannes*), clerc de Fanjeaux,
témoin, en 1256, de la restitution d'Agassens à Prouille, II 138.
- Agènes** (sénéchal de),
prend sous sa protection les biens de P., 13 déc. 1217, I 55.

- Agriaia**,
sœur d'*Arnaldus Johannes*, propriétaire, en 1317, à Fanjeaux. 9 févr. 1317, I 151.
- Aguilar** (*Sancia Petri, domina de nobilis baronissa*),
fait d'importantes donations au couvent de dominicaines nouvellement fondé à Sarragosse, 1300, II 268.
- Agulhonis** (*Bernardus*),
propriétaire à Villefranche en 1332, I 205.
- Agulus** (*Poncius*), d'Agassens,
témoin, en 1256, de la restitution d'Agassens à P., II 138.
— (*Ramundus*), d'Agassens,
témoin, en 1256, de la restitution d'Agassens à P., II 138.
— (*Vitalis*), d'Agassens,
témoin d'un acte du 28 janvier 1219, II 137.
- Aimericus, Aymericus, Aimerici**,
monachus Cisterciensis ordinis, témoin à Rome de l'acte du 17 avr. 1221, entre S. Dominique et l'évêque Foulques, II 77.
— (*Bernardus*), notaire de Toulouse,
rédige l'acte de restitution de Sauzens à P., 4 avr. 1250, II 113.
propriétaire à Beateville, 1339, I 220.
— (*Guillelmus*),
vend avec *Raimundus Aimerici*, à P. une terre sise au Vieux-Château de Prouille, 19 mai 1213, II 41; témoin d'un acte du 25 février 1215, II 116; affirme sous serment que le chevalier Navar a donné à P. la moitié de sa condamine de las Croses, avr. 1223, II 45; témoin d'un acte de nov. 1223, II 47; propriétaire aux environs de P., 30 mars 1227, II 54.
— (*Petrus*) de S. Foi,
témoin de la profession d'Ermessende de Lordat, 16 sept. 1281, II 12.
— (*Ramundus*),
vend avec *Guill. Aimerici*, (Cf. sup.) à P. une terre sise au Vieux-Château de Prouille, 19 mai 1213, II 41.
- Aymericus**, *dominus de Bociassis*,
Cf. *Johanna*, II 280.
- Aitus** (*Johannes*), de S. Denis,
témoin d'une sentence du 19 sept. 1306, II 219.
- Alacris** (Guillaume),
propriétaire à Lasserre, 12 avril 1314.
- Aladais**,
Cf. *Arnaldi (Guillelmus)*, II 8,
fille de *Stephanus Gayraudi, dominus de Balbianis*, et femme de Raymond *Terreni*, à qui elle a apporté en dot 200 liv. tour, II 288; son mari lui constitue un douaire par testament du 30 avril 1348, II 289; son mari, par le même testament, la désigne comme tutrice de leurs enfants, II 294.
- Veuve de Raymond *Vitalis* de Fanjeaux, payait aux Camplong et paiera désormais à P. une censive pour un jardin sis à Fanjeaux, 1317, 9 févr. 1320, I 150.
- Aladerno** (*magister Raymundus de*), *archipresbyter de Reddesio inferiori*,
témoin de l'acte de donation à P. des églises de Fenouillet et de Fontazelles, 19 avril 1278, II 128.
- Alamanda** (*Johannes de Na*) de *Montelanderlo*,
a volé des bêtes à laine, à Agassens; le baile de Prouille à Agassens le livre au baile royal de Laurac, 2 mai 1321, II 138.
- Alamanni** (*Sicardus*),
représentant d'Alphonse de Poitiers dans le comté de Toulouse, au nom d'Alph. de Poitiers et de la reine Blanche de Castille, fait restituer à P. la force de Sauzens, 4 avril 1250, II 113.
- Alamannis** (*Arnaldus Ramundus de*),
le monastère lui achète des censives, sept. 1298, I 79,
— (*Gaucerannus de*),
donne au monastère de P. plusieurs propriétés dans les dimaires de Laurabuc et de Bagnères, 11 juil. 1227, II 139.
- Alanha** (*En*),
possesseur d'un moulin près de Limoux, août 1279, II 176.
- Alanhano, Alagnano** (*Arnaldus de*), baile de Limoux;
frère *Guill. Johannes*, lui présente deux lettres patentes au sujet de la confrérie de Limoux, mars 1294, II 274.
— (*Arnaldus junior*), de Limoux,
témoin d'un acte de juillet 1318, II 275.
— (*Bernardus*), de Fanjeaux.
témoin de la prise de possession de Genebrel par P., 14 oct. 1281, II 13; propriétaire, en 1315 et 1317, à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 138 et 152; payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. des censives pour une maison et une terre sises à Fanjeaux, 9 févr. 1320, II 139, 140.
— (*Bernardus de*),
vend à P. un jardin et une censive sis à Limoux *ad Mercatate Vetus*, Am. sept. 1290, I 70.
— (*dominus Guillelmus de*), *presbiter de Limoso*,
témoin à Prouille d'un acte du 4 mai 1316, II 134; habite P., où il est témoin des actes de donation de *Guill. de Fabrica*, le 9 déc. 1319, II 30, et de *Guill. Arcis*, 13 mars 1320, II 31; présent à l'acte de procuration du 4 févr. 1320, II 246; demeure à Prouille où il est témoin d'un acte du 20 octobre 1316, I 273.
— (*Hugo de*), *bajulus domini archiepiscopi (Narbonensis)*,
témoin, à Prouille, de la sentence arbitrale rendue dans le différend entre P. et l'archevêque de Narbonne, 22 juin 1252, II 124.
- Alanus**, *episcopus Briocensis* (S. Brieuç), *electus confirmatus ecclesie Briocensis*,
commissaire du roi en Languedoc pour le paiement du droit d'amortissement le 12 avril 1314, I 97; appose son sceau à l'acte d'amortissement du 12 avril 1314, I 107; témoin de l'accord signé, le 12 janvier 1313/1314, entre le salin de Carcassonne et le monastère de Prouille, II 63.

- Alaydaycia**, *uxor quondam Raymundi Ade*,
a cédé à P. des possessions à Fenouillet et au Mazet,
1339, I 224.
- Albani** (*Raymundus*),
vend à P. des censives sur des terres sises à Limoux,
Am. sept. 1298, I 83; propriétaire à Limoux, dimaire
de Notre-Dame de Marceille, 12 avril 1314, I 103.
- Albenatis** (*Guillelmus de*),
reçoit un legs de Roger d'Anduze, 9 avr. 1326, II 201.
- Albenca** (*Guillelmus*), fils de Pierre *Albenca*,
est condamné à une amende de 10 sous tolsas pour
pour avoir taillé du bois à Ramondens, 16 juin 1317, II 130.
— (*Petrus*) de Saissac. (Cf plus haut.)
- Alberti** (*Stephanus*), *legum doctor*, juge mage à Toulouse,
lieutenant du sénéchal,
vidime une lettre de 1319, I 129; juge ordinaire de
Toulouse « *custosque sigilli majoris senescallie et vicarie
Tholosane* », vidime, en février 1323/1324, une lettre
royale d'avril 1323, I 173.
- Albertis** (*Raimundus de*).
L'enterrement de sa fille, à Limoux, est marqué par
des troubles, avant 30 juin 1322, II 180 note.
- Albi** (*évêque d'*),
chargé par Honorius IV de faire rendre à P. les biens
aliénés indûment, 23 oct. 1286, I 37.
- Albia** (*Bernardus de*),
cède à P. une censive sur la terre de Villefranche, I
237; avec sa mère *Aurimunda*, vend à P. une censive
sise « *apud Berrellas* », le 3 janvier 1332, I 236.
— (*Guillelmus de*),
propriétaire à Villefranche, en 1328, I 235.
— (*Petrus de*),
propriétaire, en 1332, à Villefranche; I 205; à Gardouch,
en 1334, I 206; à Villefranche, I 234; payait à Jean de
Lévis et paiera désormais à P. une censive sur la terre
de Gardouch, 4 oct. 1332, I 206; vend à P. une censive
sur un pré de Villefranche, le 25 avril 1328, I 235;
vend à P. une censive sur une vigne sise « *apud Ber-
rellas* », le 13 oct. 1328, I 236; avait vendu à P. une cen-
cive sur ses alleus de Villefranche, avant 1340, I 242.
— (*magister Ramundus de*),
propriétaire, en 1328, à Villefranche, I 235.
- Albiensis**, (*prepositus*),
reçoit de Boniface VIII l'ordre de faire restituer à P.
les droits usurpés par le consulat de Limoux, 17 avr.
1295, I 39.
— (*prior*),
assiste, à Prouille, à un acte du 20 février 1295, I 266.
- Albigesio** (*Bernardus de*), à Villefranche,
vend à P. une censive à Villefranche, 21 février 1333,
I 234.
— (*Johannes de*),
propriétaire, vers 1330, à Villefranche, I 237.
— (*hueredes Johannis de*),
propriétaires, vers 1340, à Villefranche, I 243.
- Alboynus** (*dominus*), abbé de Saint-Hilaire.
Cf. *S. Hilaire* (couvent de).
- Albui** (*G.*) de Barsa,
payait à *G. de Ravato* et paiera désormais à P. une cen-
sive pour une terre sise à Barsa, 9 février 1320, I 170.
- Albuini** (*G. et Ramunda*),
propriétaires, en 1316, à Barsa, 9 févr. 1320, I 170.
- Alebrandinus**, cardinal diacre de Saint-Adrien,
signe une bulle d'Honorius III, en faveur de P., 30 mars
1218, I 5.
- Alesta**. Cf. *de Turre (Ramundus)*, II 140.
- Alet** (abbé d').
Benoit XI le nomme, pour cinq ans, conservateur des
droits de Prouille, 15 mars 1313, I 43.
— (Guillaume, évêque d'),
vidime, en 1351, une bulle en faveur de P., I 19.
- Alexandre IV**,
mande à l'évêque de Toulouse, de citer à la Curie la
prieure de P. et l'abbé de Saint-Hilaire, 17 avr. 1256, I
14; exempté des collectes épiscopales le monastère de
P. et ses dépendances, 27 sept. 1256, I 14; exempté P. du
paiement de toutes dîmes, 10 mars 1256, I 15; confirme à
P. la possession de l'église de Fanjeaux, 21 mars 1257,
I 15; confirme à P. ses privilèges et ses immunités, 5 mai
1257, I 16; confirme à P. la possession de l'église de
Bram, 13 juin 1257, I 16; fait défense aux recteurs d'é-
glises de rien prélever sur les legs faits aux Prêcheurs,
15 juillet 1257, I 17; nomme les évêques de Carcas-
sonne et de Toulouse, conservateurs des droits de P.,
27 oct. 1257, I 17; donne au prieur de P. le privilège
d'absoudre les religieuses de l'excommunication, 8 jan-
vier 1258, I 18; exempté l'ordre dominicain de toute
contribution pontificale, 18 févr. 1258, I 18; applique au
monastère de P. les privilèges accordés à l'ordre do-
minicain, 9 mars 1258, I 19; laisse au monastère de P.
le soin de fixer le traitement du chapelain de Limoux,
20 mai 1259, I 19; accorde aux supérieurs de l'Ordre
le pouvoir d'absoudre leurs subordonnés de l'excom-
munication, 1258, I 19; accorde 100 jours d'indulgence
à ceux qui visiteront l'église de P. aux fêtes de la
Vierge, de S. Dominique, de S. Pierre martyr et aux oc-
taves de ces fêtes, 29 mai 1258, I 20; exempté Prouille de
tout paiement de dîmes, 26 oct. 1259, I 20; rappelle aux
prélats et aux titulaires d'églises qu'ils n'ont aucun
droit sur les legs faits à l'ordre dominicain, 17 nov. 1259,
I 21; confirme aux Prêcheurs tous leurs privilèges, 28
mars 1261, I 22; exempté l'ordre dominicain du paie-
ment de la *canonica portio*, 3 janvier 1261, I 21; a con-
fié à Grégoire de Naples l'examen du procès pendant
entre les couvents de P. et de S. Hilaire, au sujet de
S. Martin de Limoux, 16 avril 1263, I 22.
- Algay** (*Michael, magister Michael*), notaire de Laurac,
donne à P. une censive sur une terre sise à La Cas-
saigne, 1310, 28 juin 1315, I 122; a vendu, le 2 juin 1332,

- des censives sur Laurac à Jean de Lévis qui les rétro-cède à P., I 219.
- Algaya**, veuve de Pierre *Sesala* de Fanjeaux, payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une censive sur une terre sise à Comeilles, 4 oct. 1332, I 180.
- Algie** (*R. Nepotis, archidiaconus Algie in ecclesia Lexoviensi.*) Cf. *Nepotis* (R.) 1302, I 88.
- Alienora**, *comitissa Vindocinensis*, autorise son mari, Jean, comte de Vendôme, à vendre à P. ses droits sur la Vezole et Fontazelles, date incert., I 72.
- Alignano** (A. d'), consul de Limoux, en même temps que ses collègues, signe avec P. un accord au sujet du droit de dépouilles des morts, 7 mars 1275, II 174.
- Aligre** (Guillaume), de S. Denis, amende de 60 sous tolsas pour avoir taillé des arbres verts à Ramondens, 18 sept. 1336, II 268.
- Alix**, *domina Sidonie*, femme de Guy de Montfort, qui, pour le repos de son âme, institue, à P., une fondation de 50 sous melgoriens, 1er juin 1213, I 55.
- Alodii**, *les Alozieux*, possèdent des terres à Prouille sur les confins de Brazihae, 22 juin 1252, II 122, 170.
- Alosia** (*En*), propriétaire à *las Planas*, près de Prouille, 30 mars 1227, II 54.
- Alpays**, fille de Raymond *Terreni*, son père lui assigne une partie de ses biens, 30 avril 1348, II 290.
- Alpharo** (*Raymundus de*), *miles*, le 31 mai 1313, a vendu à P. des droits sur plusieurs terres sises à Bram, Villasavary, la Caplade, 23 juin 1315, I 109.
- Alphonse de Poitiers** (*Alfonsus, A., comes Tholosanus, comes Pictaviensis et Tholosae. marchio Provinciae, Alfonsus filius regis Francie, comes Pictavie et Tholose*), fait rendre à Prouille la forêt de Sauzens, 4 avril 1250, II 113; a donné à Hugues d'Arcis, son sénéchal à Toulouse, l'ordre de faire rendre à P. tout ce qu'il possédait du temps de Simon de Montfort, 1256, II 137; ratifie la restitution de Sauzens, faite à P. par Blanche de Castille, 29 mai 1251, I 59; mande à son sénéchal de mettre P. en possession de certains biens, 25 oct. 1260, I 60; donne à P. le huitième de la forêt de Ramondens et de la montagne de Saissac, jusqu'à concurrence de 10 livres tournois de rente, juin 1261, I 60; donne commission au sénéchal de Toulouse de mettre P. en possession du bois de Ramondens, 17 avril 1262, I 61; prend sous sa sauvegarde le monastère de P., oct. 1267, I 61; confirme à P. la possession de ses biens et lui donne 16 sétérées de terres dans la forêt de Valières, juin 1269, I 62; donne à P. 22 sétérées de terre dans la forêt de S. Romain, déc. 1269, I 63; confirme la vente de la *villa* de Casalrenoux faite, en son nom, à P., mai 1270, I 64; mande à son sénéchal de Toulouse de mettre P. en possession de la partie de Ramondens, qu'il lui a donnée, sans date, II 191; un acte d'amortissement d'Alphonse de Poitiers est présenté aux commissaires royaux par Bernard de Turnis, prieur de P., le 27 nov. 1292, I 76.
- Alsano** (*magister Pontius de*), approuve la donation des églises de Fenouillet et de Fontazelles que l'archevêque de Narbonne a faite à P., 18 déc. 1278, II 128.
- Alsei** (*dominus Jacobus*) de Planhano, *archipresbiter Guarnagesii*, constitue à sa sœur Dias sa dot de relig. de P., 5 oct. 1289, II 17.
- Altani** (*Bernardus*), propriétaire à Saissac, 21 sept. 1285, II 16.
- Alzei** (*Johannes*), propriétaire, en 1332, à *Antiocha*, I 192.
- Alzonne, Alsona** (Arnaud d'), habite Bram en juin 1214, II 110; vend à P. un casa I et un domaine près de Bram, 1267, II 115.
- (*Bernardus*), témoin d'un acte d'achat du 3 oct. 1235, II 79.
- (*quondam Bernardus d'*), ancien propriétaire à Fanjeaux, 14 mai 1249, II 59.
- Amalricus**, *faber* à Fanjeaux, payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. une censive sur des terres sises à Fanjeaux, 1315, 9 févr. 1320, I 136.
- Amada** (*Petrus de Na*), Cf. *Susannae* (*Amatha*), 11 juillet 1227, II 139.
- Amat** (G.), propriét., en 1317, à la Ilhe, 9 févr. 1320, I 161.
- Amata**, femme de *Rogerus de Malespina*. On devra lui demander son assentiment pour la vente que son mari a faite de certains biens à P., 18 mai 1298, II 141.
- Amati** (*Arnaldus*), consul de Limoux, se livre à des actes de violence contre les Prêcheurs de Limoux au cimetière, avant 30 juin 1322, II 180 note.
- (*Johannes*), de Fanjeaux, payait aux Camplong et paiera désormais à P. des censives pour des terres sises à Fanjeaux, 1317, 9 fév. 1320, I 164, 165; propriétaire, en 1317, à Fanjeaux, 9 fév. 1320, I 166, à la Ilhe, 9 fév. 1320, I 168.
- (*Ramundus*), propriétaire, en 1332, à Villarzel, I 190.
- Amatis** (*Bernardus de*), *presbiter de Bellisplanis*, reçoit un legs de Raymond *Terreni*, 30 avril 1348, II 290.
- Ambianensis vicedominus** (*Johannes, dominus Pinquonii*), avait ordonné à P. de Coucy et à P. de Chartres de confisquer le dépôt que l'évêque de Pamiers avait

- confié à P., 29 juillet 1303, I 88; mande aux trésoriers de Toulouse, Carcassonne, Cahors, Rodez de faire à P. des versements au nom du roi, 3 août 1303, I 89.
- Amelia** (*Raymunda, Raimunda*),
propriétaire à Fontazelles, en 1307, 12 avril 1314, II 93, I 101.
- Amelii, Amiel, Ameil.**
- (*Arnaldus*),
propriétaire, en 1332, à Miraval, I 191, à Villasavary, I 196.
 - (*Bernardus*), notaire de Miraval,
a vendu à P. des censives à Fendeille et aux alentours, 10 fév. 1304, I 93; rédige un acte de 1310, I 123.
 - (*Bernardus et Petrus* frères), de Fontazelles,
payaient à H. de Guérard et paieront désormais à P. une censive pour une pièce de terre sise à Fanjeaux, 8 août 1307, II 94.
 - (*Germanus*), de Payra,
témoin de l'érection des fourches patibulaires de Ramondens, 27 mars 1330, II 263; témoin d'une sentence de juin 1320, II 240.
 - (*Guillelmus*), de Fanjeaux, fils de feu Guillaume,
payait à H. de Guérard et paiera désormais à P. une censive pour une pièce de terre sise à Fanjeaux, 8 août 1307, II 87; propriétaire, en 1315, à Fanjeaux, 9 fév. 1320, I 147.
 - (*G.*) de la Ilhe,
payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. une censive sur une terre sise à Fanjeaux, 9 fév. 1320, I 143; propriétaire à la Ilhe, 9 fév. 1320, I 159.
 - (*Guillelmus et Jacobus fratres*), de la Ilhe,
fils de feu *Petrus Amelii*, de la Ilhe, payaient à H. de Guérard, et paieront désormais à P. une censive pour une pièce de terre sise à la Ilhe, 8 août 1307, II 94.
 - (*Jacobus*), Cf. article précédent.
 - (*Jacobus*), de Fanjeaux,
paiera une censive à P. pour un jardin sis à Fanjeaux, 9 fév. 1320, I 51.
 - (*Johannes*),
propriétaire à Villasavary, 1332, I 198.
 - (*Petrus*). Cf. plus haut *Amelii* (*Bernardus*).
 - (*Petrus*) de Villario.
propriétaire, en 1307, à Villasavary, II 96; témoin d'un acte du 3 mars 1316, II 67; payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une censive pour une terre sise à Villasavary, 4 oct. 1332, I 199; propriétaire aux environs de Prouille, la Ilhe et la Caplade, 3 mars 1316, II 66; payait aux Camplong et à P. *Fortis* une censive pour une terre sise à Villasavary, la paiera désormais à P., 9 fév. 1320, I 171.
 - (*heredes Petri eodam*),
propriétaires à P., en 1307, II 94.
 - (*P.*), archevêque de Narbonne,
confirme et vidime l'acte de son prédécesseur Bérenger donnant à Prouille S. Martin de Limoux, 27 avril 1231, II 164.
- Amelii** (*Poncius*), notaire de Bram,
témoin de l'acte de compromis entre P. et la maison d'Arfons, 5 sept. 1290, II 206.
- (*Ramundus*),
propriétaire, en 1305, à Gaja, II 20.
 - (*Ramundus majordiebus*) de Fendeille,
vend à P. des rentes à Fendeille, 28 juin 1315, I 114; propriétaire, en 1306, à Arborens, II 22.
 - (*Ramundus*),
propriétaire, en 1317, à la Ilhe, 9 fév. 1320, I 159; payait aux Camplong et paiera désormais à P. une censive pour une terre sise à la Ilhe, 9 fév. 1320, I 162.
 - (*Ramundus*),
témoin d'un acte d'achat du 7 nov. 1235, II 79.
 - (*Stephanus praeceptor*),
approuve la donation à P. par l'archevêque de Narbonne des églises de Fenouillet et de Fontazelles, 18 déc. 1278, II 128.
- Amelius** (*Bernardus*), de Narbonne, *jurisperitus*,
témoin d'un acte du 4 sept. 1224, II 49.
- (*Johannes*), *filius Bernardi Amelii de Narbona*,
témoin d'un acte du 4 sept. 1224, II 49.
- Amelli** (*Petrus*),
témoin d'un acte du 27 fév. 1218, II 136.
- Amiel** (*dominus Willelmus de*),
témoin d'un acte du 27 fév. 1218, II 136.
- Amici** (*quondam Petrus*),
Cf. *Pagana*, I 184.
- Amicus** (*dominus*), *Arelatensis archidiaconus*,
rédige, à Rome, le compromis du 17 av. 1221, entre S. Dominique et Foulques, II 77.
- Amiliano** (*Aymericus de*),
témoin de l'acte de donation à P. des églises de Fenouillet et de Fontazelles, 19 août 1278, II 128.
- Amones** (*Pèlerin d'*),
donne à S. Dominique des terres et des immeubles à Alzonne, sans date, II 40.
- Amorosi** (*Bernardus*), *serviens*,
témoin d'un acte du 19 janvier 1324, II 102.
- Ancelli** (*Bernardus*), *eustos nemoris de Raymondensis*,
témoin de la délimitation des terres de P. et de celles d'Arfons, à Ramondens, 10 oct. 1284, II 207.
- Ancherus**, card. prêtre de Sainte-Praxède,
souscrit une bulle de Grégoire X, en faveur de P., le 23 mars 1275, I 35.
- Andeguavensis dux**,
le due d'Anjou, lieutenant du roi en Languedoc, II 330.
- Andia**, veuve de *Ramundus Terreni*,
et ses fils, *Arnaldus* et *Ramundus*, vendent, avec l'autorisation du monastère, aux frères Calvet une pièce de terre à Massabrac, près de Prouille, 4 mai 1316, II 101.
- Andrea** (*uxor Arnaldi Radulphi, filia quondam Petri Golosini*), de Villasavary,
payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une censive pour une terre sise à Villasavary, 4 oct. 1332, I 198.

Andreas (G.) de Villario,

payait aux Camplong et à Pierre *Fortis* et paiera désormais à P. une censive pour une terre sise à Fanjeaux, 1315, 9 fév. 1320, I 145.

Andree (Bernardus),

propriétaire, en 1315, à Fanjeaux, 9 fév. 1320, I 144; payait aux Camplong et à Pierre *Fortis* et paiera désormais à P. une censive pour une terre sise à Villasavary, 9 fév. 1320, I 171; propriétaire à la Caplade en 1332, I 196; payait à H. de Guérard une censive qu'il paiera à P., pour une pièce de terre sise à Villasavary, 8 août 1307, II 96.

— (*Germanus*),

propriétaire, en 1315, à Fanjeaux, 9 fév. 1320, I, 145.

— (*Guillelmus*),

propriétaire, en 1315, à Fanjeaux, 9 fév. 1320, I 142; payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. une censive pour terre sise à Fanjeaux, 1315, 9 fév. 1320, I 144; propriétaire à la Caplade, 1332, I 202; propriétaire à Limoux le 28 avr. 1274, II 173.

— (*Guillelmus Petrus*),

propriétaire, en 1315, à Fanjeaux, 9 fév. 1320, I 144.

— (*Johannes*),

propriétaire, en 1315, à Fanjeaux, 9 fév. 1320, I 141, 144; propriétaire, en 1332, à Malviès, I 185.

— (*Jordanus*), de Fanjeaux,

payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. une censive pour une maison sise à Fanjeaux, 1315, 9 février 1320, I 139; propriétaire, en 1315, à Fanjeaux, 9 fév. 1320, I 147.

— (*Petrus*),

propriétaire, en 1332, à Prouille, I 193.

— (*Ramundus*),

paie à Prouille une redevance pour une pièce de terre sise à Limoux, 12 avril 1314, I 106; propriétaire, en 1317, à Fanjeaux, 9 fév. 1320, I 167.

— (*Stephanus clericus*),

Raymond *Terreni* lui fait un legs, 30 avril 1348, II 290.

— (*Ysarnus*),

propriétaire à Villasavary, II 95; payait à Henri de Guérard et paiera désormais à P. une censive sur une terre sise à Villasavary, 8 août 1307, II 96.

Anduza, Andutia, Andusia,

(*Beraudus*), cf. *Andutia (Rogerius de)*, II 278.

— (*Bartholomeus*),

paiera à P. la rente qu'il faisait auparavant aux seigneurs de S. Martin, pour ses terres à Alzonne, 12 avril 1314, I 106.

— (*Guillelmus*), fils de *Rogerius*,

légataire universel de son père, 9 avril 1326, II 281.

— (*Rogerius*), fils de Béraud, *dominus in parte castri de Sallala*.

Son testament, 9 avril 1326, II 278.

Anglada (Bernardus), sutor,

vend à Prouille une censive sur une petite pièce de vigne à Limoux. Amort. sept. 1298, I 83.

Anglicus (Thomas), de Gaja,

payait à Jean Sans et paiera désormais à P. une censive pour une terre sise à Arborens, 23 juillet 1306, II 22.

Anna,

parente de Raymond Séguier, 5 oct. 1289, II 18.

Antenii (Petrus) de Monteureolo, Mirapiscensis, dioecesis, clerc de Pierre Barra,

rédige, en son nom, un acte du 6 juin 1327, II 254.

Aperii (Petrus) faber,

propriétaire, en 1332, à Villarzel, I 186, 190; payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une censive pour une maison et des terres à Villarzel, 4 oct. 1332, I 187, 189.

Api (Thomas),

payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. une censive pour une terre sise à Fanjeaux, 1315, 9 fév. 1320, I 139.

Appamiensis (Bernardus episcopus),

ordinaire de P., 23 juillet 1306, II 21, 23. Après avoir fait confisquer par Pierre de Coucy et Pierre de Chartres le dépôt qu'avait l'évêque à P., Philippe le Bel le fait restituer, 29 juillet 1303, I 88; mention de cet évêque le 18 juin 1298, II 140; le 8 novembre 1306, II 219; le 27 mars 1307, II 143.

Aprilis (Arnaldus).

Le monastère a acquis de lui des censives à Limoux. Amort. sept. 1298, I 82.

— (*Geraldus*),

le monastère a acquis de lui des censives sur des terres sises à Limoux. Amort. sept. 1298, I 82.

Aquensis (Rostangnus archiepiscopus),

assiste, le 20 juillet 1292, à l'inauguration du couvent de Nazareth à Aix, I 261; bénit, le 10 nov. 1298, le cimetière de Nazareth d'Aix, I 262. Cf. *Rostangnus*.

Aquisviviis (Bernardus de),

payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. des censives pour des terres sises à Fanjeaux, 1315, 9 février 1320, I 149.

Aragon (Petrus),

donne à P. ses biens sis *apud Alsonam*, 8 oct. 1215, I 2.

Aragone (magister Arnaldus de), notaire de Toulouse,

témoin d'un acte du 4 juin 1339, I 226.

— (*dominus Isarnus, Ysarnus de*),

au nom de l'arch. de Narbonne, Bérenger, met P. en possession de Saint-Martin de Limoux, 19 mars 1208, II 159; archidiaque de Carcassonne, témoin de la restitution à P. de l'église S. Martin de Limoux injustement occupée par les moines de Saint-Hilaire, 13 avril 1219, II 161; archidiaque de Carcassonne, lieutenant de l'arch. de Narbonne en Razès, rend avec l'abbé de S. Polycarpe une sentence arbitrale en faveur de P. dans le différend entre Prouille et le monastère de S. Hilaire au sujet de S. Martin de Limoux, 27 mars 1224, II 164; témoin de la promulgation de la sentence rendue par

- l'arch. de Narbonne en faveur de P. au sujet de S. Martin de Limoux, 6 oct. 1222, II 163.
- Arang** (*dominus Petrus de*), *capellanus de Villafrancha*, témoin des actes par lesquels le procureur et le prieur de Prouille approuvent la délimitation des terres d'Arfons et de Prouille, à Ramondens, oct. 1284, II 203.
- Arberti** (*Petrus*), *miles*, juge de Limoux et du pays de Sault, témoin de l'acte d'amortissement du 12 avril 1314, I 99, 107.
- Arbiers**,
22 juin 1252, II 170.
- Arcia** (*Gaucerandus*),
propriétaire à Limoux en août 1279, II 176.
- Arcis** (*Bernardus de*), de Villarzel,
payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. des censives pour des bois, une maison et une *area* à Villarzel, 4 oct. 1332, I 182, 183, 184.
- Arcis** (*Guillelmus*), de Fanjeaux,
se fait donat à P., 12 mars 1320, II 30.
- (*Ramundus Arnaldus*),
père du précédent, II 30.
- Arcisio** (*dominus Hugo de*), sénéchal de Toulouse,
a reçu d'Alphonse de Poitiers l'ordre de faire rendre à P. ses possessions du temps de Simon de Montfort, 1256, II 137; ordonne à Jean de Senantis de mettre P. en possession des biens qu'avait le couvent du temps de Simon de Montfort, février 1256, II 114.
- (*Johannes*), *dominus quondam de S. Benedicto*;
plusieurs de ses emphytéotes ont vendu à P. une forêt à Saint-Benoît; Thibaut de Lévis, en tant que suzerain, confirme ces ventes, 20 mars 1332, II 187.
- Arctnar** (*Bernardus*),
propriétaire à la Jonquière, 11 janvier 1218, II 45.
- Argentio** (*magister Robertus*), *advocatus*,
témoin, le 19 déc. 1250, d'un acte de la Curie apostolique, I 12.
- Armanh** (*Fanjaus*),
propriétaire à Fanjeaux, 14 mai 1249, II 59.
- Armengaudi** (*dominus Ramundus*), *rector ecclesie de Fontazzellis*,
témoin de l'acte de donation de Guillaume de Barossa, 31 mai 1322, II 33.
- Arnaldenci**,
propriétaires, en 1307, à la Caplade, II 97.
- Arnaldi**,
propriétaires, en 1315, à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 134.
- Arnaldi** (*Arnaldus*),
payait à G. de Ravato et paiera désormais à P. une censive pour une terre sise à Barsa, 9 févr. 1320, I 170, payait aux Camplong et à Pierre Fortis et paiera désormais à P. une censive pour une terre sise à Villasavary, 9 févr. 1320, I 171.
- (*Bernardus*) cf. *Arnaldus* (*Johannes*), I 144.
- (*B.*) *quondam de Villario*,
Cf. *Arnaldi* (*Johannes*), I 147.
- Arnaldi** (*haeredes Bernardi*), *de Villario*,
payaient à Jean de Lévis et paieront désormais à P. une censive pour une terre sise à Villasavary, 4 oct. 1332, I 194.
- (*Bernardus et Petrus fratres*),
payaient à Jean de Lévis et paieront désormais à P. une censive pour une terre sise à Villasavary, 4 oct. 1332, I 193.
- (*G.*) Cf. *Arnaldi* (*Johannes*), I 171.
- (*Guillelmus*), de Villefranche,
vend des terres à P., sept. 1298, I 81, propriétaire à Villefranche, 1332, I 205.
- de Ferran, propriétaire de vignes sur les confins de P. et de Brazilhac, 22 juin 1252, II 122.
- (*Guillelmus dit Monredon*), *filius quondam Arnaldi Ortiguerii et Aladaicis*,
se fait donat à P. et reçoit en usufruit la maison de Guillaume Barrau à Limoux, 4 août 1256, II 8.
- (*Johannes*) et ses frères, fils de feu *Arnaldi* (*Bernardus*), de Villasavary,
payaient à G. de Durfort et paieront désormais à P. des censives pour des terres sises à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 144, 147, id. pour d'autres terres sises à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 133.
- (*Johannes*), fils de feu *Arnaldi* (*Bernardus*), de la Caplade,
payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. une censive pour une terre sise à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 145, 146.
- (*Johannes*), fils de G. *Arnaldi*,
payait aux Camplong et à Pierre Fortis une censive pour des terres sises à Villasavary, 9 févr. 1320, I 171, propriétaire à Villasavary, 1332, I 194.
- (*Paulus*),
payait à G. de Ravato et paiera désormais à P. une censive pour une vigne sise à Barsa, 9 févr. 1320, I 170.
- (*Petrus*) *clericus*,
témoin d'un acte de janvier 1229, II 56.
- (*Petrus*),
propriétaire à la Caplade, 1332, I 197; propriétaire à Villasavary, 1332, I 197.
- (*quondam Petrus*),
propriétaire à Saissac, 21 sept. 1281, II 15.
- (*Poneius*),
rédige un acte de vente, le 9 oct. 1225, II 51.
- (*Ramundus*), *domicellus*,
témoin de la prise de possession par P. de Saint-Martin de Limoux, 19 mars 1208, II 159;
- témoin d'un acte du 11 juin 1298, II 142, propriétaire à Beauteville, 1339, I 220.
- *sartor*, propriétaire à Villasavary, 1332, I 202.
- (*heredes Ramundi*), de Villasavary,
payaient à Jean de Lévis et paieront à P. une censive pour deux pièces de terre sises à Villasavary, 4 oct. 1332, I 204.

- Arnaldi** (*heredes Ramundi*), de Barsa,
payaient à G. de Ravato et paieront désormais à P. une
censive pour une terre sise à Barsa, 9 févr. 1320, I 171.
- Arnaldus**, archevêque de Narbonne,
a donné à P. Saint-Martin de Limoux et les dîmes de
Taix, II 113, 22 juin 1252, II 171.
- *capellanus in Vilario*,
témoin d'un acte du 24 oct. 1215, II 44.
- *caprillinus de Villaforano*,
témoin de la prise de possession par P. de S. Martin
de Limoux, 19 mars 1208, II 159; propriétaire au Ma-
zet, 12 avril 1314, I 102.
Fils de *Petrus de Genebrello* et de *Brunissendis*, transmis
par Arnaud de Lordat au sous-prieur de P., 14 oct.
1281, II 13.
- Arqueiatoris, Arquiatoris**, (*Guillelmus Petri*),
a donné à P. une censive à Limoux. Amort. sept. 1298, I 84.
- (*Arnaldus*), de Laurac,
payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une
censive pour une vigne sise à Saint-Jean de Valle, 4
oct. 1332, I 181.
- Arquerii** (*Petrus*), **Arquier** (Pierre),
possède une vigne à Prouille sur les confins de Ton-
neins, 22 juin 1252, II 122, 170.
- Arquerius** (*Ramundus*),
fait avec Prouille un échange de terres au nom de
Raymond VII.
- Arsendis**.
— Cf. *Cerdana*. II 44.
- Arsou** (*Bartholomeus d'en*),
propriétaire à Fanjeaux en 1315, 9 févr. 1320, I 133.
- (*Johannes d'en*), de Fanjeaux,
payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. une
censive pour des terres sises à Fanjeaux, 9 févr. 1320,
I 141, 148, propriétaire, en 1320, à Fanjeaux, 9 févr.
1320, I 138.
- Arsso** (*Amelius*), *serviens domini regis, de Assoali*,
témoin d'un acte du 8 mai 1320, II 234.
- Arssonis** (*Bernardus*), *de Assoali*,
témoin de la protestation de Prouille du 13 avril 1323,
II, 251.
- Arvei, Arveus**,
propriétaires à Prouille sur les confins de Brazilhae
et de Tonneins, 22 juin 1252, II 122.
- (*Arnaldus*),
témoin de l'acte de vente à P. et à Raymond Terreni
des biens de H. de Guérard, 8 août 1307, II 100.
- (*Arnaldus et G. fratres*), de Fanjeaux,
cèdent à P. une censive sur une terre du dimaire de
Prouille au lieu dit *a Coma Barau*, 28 juin 1315, I 119.
- (*Geraldus*),
le monastère a acquis de lui et de plusieurs autres des
censives, maisons et jardins près de la chapellenie de
Fanjeaux. Amort. sept. 1298, I 78. Cf. *Arvei* (*Guillelmus*)
I 119.

Arvei, Arveus,

- (*Guillelmus*), fils de feu *Geraldus*, de Fanjeaux,
cède à P. des censives qu'il percevait dans le dimaire
de Prouille, 1308, Am. 28 juin 1315, I 119.
- (*Martinus*), de Fanjeaux,
témoin, en 1256, de la restitution d'Agassens à P., II 138;
témoin d'un acte de sept. 1212, II 38.
- (*Petrus*), fils de feu *Geraldus*, de Fanjeaux,
cède à P. des rentes sur des terres sises à Prouille et
à Tonneins, 28 juin 1315, I 118.
- (*Petrus*).
rédige un acte de sept. 1224, II 47; témoin d'un acte
du 26 oct. 1276, II 83.
- (*Pictavinus*),
possesseur d'un moulin à vent qui est donné à Saint
Dominique par Enguerrand de Boves, 5 déc. 1212,
II 40.
- Arvey** (*Petrus*),
le monastère lui achète des censives. Am., sept. 1298,
I 79.
- Arzenchis** (*Petrus de*)
propriétaire à Fanjeaux en 1315, 9 févr. 1320, I 135;
payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. une cen-
sive pour des terres sises à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 135.
- Asini** (Benoît), de Saissac,
condamné à l'amende de 10 sous tournois pour avoir
pris du bois sec et du bois vert à Ramondens, juin 1320,
II 240.
- Assaliti, Assalhiti** (*Guillelmus*), *miles*,
avec les autres chevaliers de Fanjeaux, s'engage à ob-
server et à faire observer la paix conclue à Paris entre
Louis IX, roi de France, et Raymond VII, comte de
Toulouse, mars 1242, II 273; propriétaire à Tonneins
sur les confins de Prouille, 22 juin 1252, II 122, 170; le
monastère a acquis de lui et de plusieurs autres des
censives, des maisons et des jardins près de la chapel-
lenie de Fanjeaux, Am. sept. 1298, I 78.
- Asseria** (*Bernarda*),
propriétaire, en 1332, à Laurabuc, I 191.
- Assionis** (*Guillelmus*), de Saissac,
témoin de l'acte de compromis entre Prouille et les
chevaliers de Saint-Jean d'Arfons, 5 sept. 1290,
II 206.
- (*Stephanus*), de Saissac,
témoin, à Ramondens, d'une sentence du 11 oct. 1277,
II 195.
- Asterii** (*Bernardus*),
propriétaire à Limoux, 5 oct. 1289, II 18; vend à P. des
censives sur des terres et des maisons sises à Limoux,
Am. sept. 1298, I 83.
- (*Guillelmus*), consul de Limoux,
le procureur de P. déclare avoir reçu de lui, au nom de
Limoux, 500 agneaux d'or, 29 sept. 1331, II 180.
- Astiferi**,
possèdent une *area* à Bram en juin 1214, II 110.

- Astorgii (Petrus)**,
propriétaire à Gardouch, 1332, I 206.
- Astre (Arnaldus)**,
propriétaire à Fanjeaux en 1317, 9 févr. 1320, I 166.
- (**Bernardus**),
propriétaire à Fanjeaux en 1317, 9 févr. 1320, I 130 ;
propriétaire à Prouille au lieu dit *als Avelas*, 8 août 1307, II 84.
- (**G.**),
propriétaire, en 1317, à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 163.
- (**Petrus**),
propriétaire, en 1317, à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 166, 167 ; payait aux Camplong et paiera désormais à P. une censive sur des terres sises à Fanjeaux, 1317, 9 févr. 1320, I 166.
- (**Poncius juvenis**),
témoin d'un acte du 7 nov. 1235, II 79.
- (**Ramundus**),
propriétaire, à Fanjeaux, en 1315, 9 févr. 1320, I 139.
- Astruc, Astrugs (Arnaldus)**,
témoin, en 1212, de l'acte de « donation » de *Arnaldus Martini*, II 2 ; témoin d'un acte de « donation », le 11 juin 1227, II 140.
- (**Ramundus junior**), de *Monteolivo*,
assiste, à Ramondens, à un jugement du 2 mars 1270, II 194.
- Athciaco (Raimundus de)**,
témoin d'un acte de Raymond Roger, comte de Foix, en faveur de P., 21 juin 1221, I 56.
- Atho (magister Guillelmus major)**, *jurisperitus de S. Sulpicio Leratensi*,
témoin de l'acte de compromis entre Prouille et les chevaliers de Saint-Jean d'Arfons, 5 sept. 1290, II 206.
- Athonis (heredes Petri)**, de Miraval,
payaient à Jean de Lévis et paieront désormais à P. une censive pour une terre sise à Miraval, 4 oct. 1332, I 191.
- (**Ramundus**),
propriétaire, en 1332, à Laurabuc, I 191.
- Ati (Bernardus)**,
possède un champ à Fontazelles, sur les confins de Fanjeaux, 22 juin 1252, II 123.
- Atonis (dominus Ramundus)**,
juge mage de Toulouse, lieutenant du sénéchal de Toulouse, II 330.
- Aturati (Guillelmus) domicellus**,
a vendu, à Villarzel et à Malviès, des censives à Jean de Lévis, qui les rétrocède à P., 4 oct. 1332, I 182 ; propriétaire, en 1332, à Villarzel, I 184.
- Aucajone (P.)**, de Fanjeaux,
payait à G. de Durfort et paiera à P. une censive pour une terre sise à Fanjeaux, 1315, 9 févr. 1320, I 140.
- (**Ramundus**), de Fanjeaux,
payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. une censive pour une terre sise à Fanjeaux, 1315, 9 févr. 1320, I 149 ; propriétaire à Fanjeaux, I 140, 147, 149.
- Aucajos**,
possèdent près de P. une vigne sur laquelle le monastère perçoit une rente, 8 août 1307, II 84.
- Aucelli (Bernardus)**, de Saissac,
témoin d'une sentence du 5 août 1290, II 204.
- Audebrandi (Raymundus)**, notaire de Carcassonne,
témoin, à Carcass., d'un acte du 12 mai 1339, I 225.
- Audemar (Bernard)**,
témoin d'un acte du 10 mars 1312, II 228.
- Audiardis**, veuve de Bernard *Hugonis*,
payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. une censive pour une terre *et pro casalatgio*, à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 143.
- Audini (P.)**, notaire des Lévis et des Montfort,
a rédigé l'acte de vente à P. de Fontazelles et de la Vezole, 24 août 1295, II 131.
- Augerii (Bernardus)**,
témoin à P., en présence de Saint Dominique, d'un acte du 7 mai 1212, II 3 ; témoin d'un acte du 14 mai 1213, II 41 ; témoin d'un acte du 24 oct. 1215, II 44 ; propriétaire à Prouille, nov. 1223, II 46 ; ancien propriétaire à P., janvier 1229, II 56.
- (**Godofredus**),
témoin de l'acte de donation de Pierre *Rubey*, 25 mars 1331, II 34.
- (**Guillelmus**), notaire,
témoin à P. de la sentence arbitrale rendue dans le différend entre Prouille et l'arch. de Narbonne, 22 juin 1252, II 124.
- Augusti (Simon)**,
propriétaire, en 1332, à Malviès, I 185.
- Aureliaco (Johannes de)**, notaire de Fanjeaux,
rédige un acte du 26 oct. 1276, II 83, *superbajulus in castro Fanijovis et Lauraguesio*, 29 août 1277, I 74 ; a reçu l'acte de constitution de dot de sœur Dias et y a contribué pour 40 liv. t., 5 oct. 1289, II 18 ; composition entre les gens du roi et Prouille sur l'héritage de Jean de *Aureliaco*, 29 août 1297, I 73.
- Aurelianensis cantor**,
Jean de *Auxeyo*, commiss. en Languedoc, en 1310, I 91.
- Aurelianis (Johannes de)**, châtelain de Puylaurens, lieutenant du procureur royal de la sénéchaussée de Toulouse et Alby,
émet sur Ramondens, au nom du roi, des prétentions contestées par P., déc. 1304, II 215.
- Aureni (G. et Arnaldus fratres)**,
payaient aux Camplong et paieront désormais à P. une censive pour une terre sise à Fanjeaux, 1317, 9 févr. 1320, I 153.
- Auribus (Johannes de)**, notaire de Besplas,
a vendu à P. des censives sur des maisons et des terres sises à Besplas et Aula, 10 févr. 1304, I 93.
- Aurifila (Arnaldus de)**.
Le monastère lui a acheté des terres près de la Cassaigne et de la grange de Saint-Pierre. Am. sept. 1298, I 79.

- Aurifila** (*Bernardus et Pertrandus fratres*), fils de Raymond, vendent à P. des censives à Laurac, Besplas, Laurabuc, Bagnères, Lauraguel, Aula, etc., 10 févr. 1304, I 93.
- (*Ramundus*), témoin de l'acte par lequel le prieur de P. approuve la délimitation des terres de P. et de celles d'Arfons, à Ramondens, oct. 1284, II 208; le monastère lui a acheté des terres près de la Cassaigne et de la grange de Saint-Pierre, Am. sept. 1298, I 79; Raymond et sa femme vendent à P. des censives à Laurac, Besplas, Laurabuc, Bagnères, Lauraguel, Aula, etc., 10 févr. 1304, I 93; a un campmas à Laurac, 10 févr. 1304, I 94; Raymond et ses fils, de Laurac, vendent à P. des censives sur des terres sises à Laurac, 28 juin 1315, I 115; payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. des censives sur des terres sises à Saint-Jean de Valle, 4 oct. 1332, I 181.
- Aurifili** (*filii*), Cf. *Clericus (Bernardus)*, II 137.
- Aurimunda** (*domina*), femme de *Hugo Bony Lombardus* qui achète et donne aux Prêcheurs l'emplacement du couvent de N.-D. de Nazareth, à Marseille, 1286, I 261.
Cf. *Albia (Bernardus de)*, I 236.
- Auriolii, Auriolli, Auriol**. (*Magister Bernardus*), *jurisperitus de Lauraco*, payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une censive pour une maison sise à Laurac, 4 oct. 1332, I 190; propriétaire à Laurac, en 1332, I 191.
- (*Guillelmus*), témoin du testament de God Picarella, 25 juillet 1226, II 53.
- (*Jacobus*), témoin d'un acte du 26 oct. 1276, II 83.
- (*Johannes*), fils de *Petrus Auriolli*, charbonnier, témoin, à Ramondens, dans le procès de *Petrus Thome*, 18 sept. 1336, II 267.
- (*Ramundus*), propriétaire d'une maison à Fanjeaux, 4 sept. 1316, II 104.
- (*Vitalis*), *canonicus et prior Tholosane ecclesie b. Stephani*, témoin de l'acte de donation de Raymond du Vilar, 25 mai 1247, II 7.
- Aurussa** (*Ramundus*), de Massaguel, témoin de l'acte par lequel le prieur de P. approuve la délimitation des terres de P. et de celles d'Arfons, à Ramondens, oct. 1284, II 208.
- Autale** (*P. R.*), consul de Limoux, avec ses collègues, signe avec P. un accord au sujet des dépouilles des morts, 7 mars 1275, II 174.
- Auterii** (*Arnaldus*), propriétaire, en 1307, à P., au lieu dit *ad Fraxinum*, II 84; témoin de l'acte de vente à P. et à Raymond *Terreni* des biens de H. de Guérard, 8 août 1307, II 100; propriétaire à Fanjeaux, en 1307, II 89.
- (*Arnaldus et G. fratres*), payaient à G. de Durfort et paieront désormais à P. une censive pour des terres sises à Fanjeaux 1315, 9 févr. 1320, I 149.
- Auterii** (*Petrus*), le monastère a acquis de lui une censive. Am. sept. 1298, I 78.
- Autolio** (*Petrus de*), *miles*, sénéchal de Carcassonne et Béziers; les enquêteurs royaux de 1262 lui adressent un rapport sur une réclamation de P., II 5.
- Auxeyo** (*Johannes de*), Cf. *Aureliancensis (cantor)*, I 91.
- Avenariis** (*Johannes de*), clerc du notaire Guillaume *Brugayrolli*, rédige en son nom un acte de juillet 1318, II 275.
- Avenione** (*G. Petri de*), propriétaire, en 1317, à Fanjeaux, 9 fév. 1320, I, 155.
- Avermunda**, veuve de *magister Ramundus de Albia*, de Villefranche, et son fils Bernard ont vendu à P., vers 1340, des censives à Villefranche, I 243.
- Aybrandi** (*magister Arnaldus*), *notarius terre domini Mirapiseis*, témoin de l'acte du 4 oct. 1332, par lequel Jean de Lévis cède des censives à P., I 209.
- Aybron** (*Petrus*), de Castelnaudary, payait à Jean de Lévis et paiera à P. une censive pour une terre à Saint-Pierre, 4 oct. 1332, I 181.
- Aycarda** (*Guillelma*), fille de feu *Bernardus Aycardi*, de Lasserre, payait à H. de Guérard et paiera désormais à P. une censive pour une terre sise à Tonneins, 8 août 1307, II 91.
- Aycardi** (*Arnaldus*), propriétaire, en 1332, à *Antiocha*, I 192.
- (*Bernardus*), propriétaire à Lasserre, 12 avril 1314, I 104. Cf. *Aycarda*.
- (*Guillelmus*), propriétaire à Lasserre, 12 avril 1314, I 104.
- Aycart** (*Ar.*), témoin, à Limoux, d'un acte du 10 août 1278, II 176.
- Aycii** (*Arnaldus*), recteur des églises de Fontazelles et Fenouillet, le 19 août 1278, II 127.
- Ayguabeu** (*Johannes*), propriétaire, en 1332, à Malviès, I 185.
- Aymengarda**, *filia quondam Nicholai de Farisio*, de Montréal, 4 avril 1323, I 233.
- Aymerici** (*Guillermus*), le monastère lui achète une terre. Am. sept. 1298, I 79.
- Aymeriga** (*Guillermus*), le monastère lui achète une terre. Am. sept. 1298, I 79.
- Aynerii**, propriétaires, en 1332, à Laurabuc, I 191.
- Aynerii** (*Ramundus et Michael*), propriétaires, en 1332, à Laurabuc, I 191.

- Aynerii** (*Ramundus*),
propriétaire, en 1332, à Laurac, I 189.
- Ayronerii** ou **Ayroverii**,
propriétaires à Rebenty, 22 juin 1252, II 121.
- (*Petrus*),
propriétaire, en 1332, à Villaliagre, 4 oct. 1332, I 180;
payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une
censive pour une terre sise à Villaliagre, 4 oct. 1332,
I 180.
- propriétaire à Tonneins, 1307, II 91.
- Ayrouvirier** (*Ea*), 22 juin 1252, II 170.
- Ays** (*G.*),
témoin, à Limoux, d'un acte du 16 août 1278, II 176.

B

- B[erengarius]**, arch. de Narbonne,
donne à P. Saint-Martin de Limoux, 17 av. 1207, II
158; donne mandat à Isarn d'Aragon de mettre P. en
possession de Saint-Martin de Limoux, 19 mars 1208,
II 159.
- B.**, abbé de Saint-Polycarpe,
rend, avec Isarn d'Aragon, une sentence arbitrale en
faveur de P., dans le différend entre Prouille et Saint-
Hilaire au sujet de Saint-Martin de Limoux, 27 mars
1224, II 164.
- B. Ramundus**, *electus sedis ecclesiae S. Nazarii Carcassonen-
sis*,
témoin de la prise de possession par P. de Saint-Martin
de Limoux, 19 mars 1208, II 159.
- Babo, Babone.**
(*Arnaldus*),
témoin d'un acte d'achat du 7 nov. 1235, II 79.
- (*Arnaldus, Rubeus, Petrus*),
abandonnent à S. Dominique leurs droits sur la Mote
du Vieux-Château de Prouille, 24 oct. 1215, II 44.
- (*Bernardus*),
témoin, à Fanjeaux, d'un acte du 14 mai 1249, II 59.
- (*B. Bernardus*),
payait à G. de Durfort et aux Camplong et paiera dé-
sormais à P. des censives pour des vignes sises à Fan-
jeaux, 1317, 9 févr. 1320, I 136, 157; propriétaires, en
1315 et 1317, à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 133, 157.
- (*Germanus*),
propriétaire à Fanjeaux, en nov. 1317, 9 févr. 1320,
I 130.
- (*Guillelmus*),
époux de *Guillelma* (Cf. *Guillelma*), 28 juin 1315, I 120;
propriétaire, en 1315 et 1317, à Fanjeaux, 9 févr. 1320,
I 130, 134; vend à P. des censives sur plusieurs champs
avoisinant le monastère, 12 mars 1314, I 109; a vendu
à P. des censives sur plusieurs champs de Fanjeaux,
28 juin 1315, I, 114; payait une rente à Bernard de *Riu-
terio*, qui la vend à P., 28 juin 1315, I 115.
- Babo, Babone.**
(*Johannes quondam*),
Cf. *Rixenda*, I 237.
- (*Petrus*),
Cf. *Babo* (*Arnaldus*), II 44.
- (*Rubeus*),
Cf. *Babo* (*Arnaldus*), II 44.
- Babones, Babos.**
ont des terres près de Fanjeaux, sept. 1227, II 55; fa-
mille de Fanjeaux qui tenait de dame Cavaers une
terre qui fut cédée à P. le 4 juillet 1243, II 57.
- Bacays** (*dominus Deodatus*), *presbyter*,
témoin, à Sévérac, d'un acte d'arbitrage du 13 nov. 1333,
I 271.
- Baco** (*Arnaldus*),
témoin d'un acte du 17 juin 1317, II 230.
- Bageto, Bajeto** (*de*),
(*Guianus*),
payait aux Camplong et paiera désormais à Prouille
une censive pour des terres sises à Fanjeaux, 1317,
9 févr. 1320, I 152; propriétaire, en 1317, à Fanjeaux,
9 févr. 1320, I 154.
- (*Petrus*),
propriétaire à Fanjeaux, en 1307, II 94.
- Baioni** (*B.*),
propriétaire, en 1315, à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 140.
- (*Guillelmus*),
payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. une cen-
sive pour une terre sise à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 133.
- Baiuli** (*Arnaldus*), de Villarzel,
payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une
censive pour des bois à Villarzel, 4 oct. 1332, I 182.
- Balaguerii** (*Sicardus*), de Saissac,
et son fils *Bonetus* sont condamnés à une amende de
cent truites pour avoir pêché dans l'Alsau, 5 août 1290,
II 204.
- Balatoris** (*Sicardus*), de Villefranche,
payait à Bernard de *Albia* une censive que celui-ci cède
à P., I 237; vend à P. une censive sur une terre sise
à Villefranche, vers 1340, I 243.
- Balbiano** (*Raymundus Guilhelmi de*),
scutifer de Raymond *Terreni*, qui lui fait un legs, 30 avril
1348, II 287.
- Balbians** (*Stephanus Guiraudi, dominus de*),
30 avril 1348, II 287.
- Balma** (*Galesius de*), *dominus de Vallefina, magister arbaliste-
riorum domini regis*,
nommé par Philippe VI capitaine général en Agenais
et Gascogne, 13 nov. 1337, délègue ses pouvoirs à Ber-
nard de la Cassaigne et Bertrand de *Bedorcio*, 26 oct.
1338, I 217.
- Balo** (*B. de*),
payait aux Camplong et paiera désormais à P. une
censive pour un jardin sis à Fanjeaux, 1317, 9 févr.
1320, I 166.

- Bandelli** (*magister Guillelmus*),
notaire, I 236.
- Barbadixosas** (*Bernardus*),
témoin d'un acte du 16 avril 1216, II 155.
- Barbarubea**,
propriétaire à Limoux, en août 1279, II 176.
- Barbelli** (*magister Raymundus*), *canonicus Narbonensis*,
approuve la donation faite à P. par l'archevêque de Narbonne des églises de Fenouillet et de Fontazelles, 18 déc. 1278, II 128.
- Barberii** (*Petrus*), de Villasavary,
payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Villasavary, 4 oct. 1332, I 199.
- Bardinus**, *judeus criminum Tholosanus*,
met son sceau sur l'acte d'amortissement du 28 juin 1315, I 125.
- Barilier** (*Bernardus*), de Saissac,
condamné par le juge de Ramondens pour avoir pris des abeilles dans le bois, 11 oct. 1277, II 194.
- Barnabas** (*magister*),
de son temps, un chapitre général de l'Ordre est tenu à Toulouse, avant 1339, I 282.
- Barnola** (*Guillelmus*), de Saissac,
témoin de l'érection des fourches patibulaires de Ramondens, 27 mars 1330, II 263.
- Baroni** (*Petrus*), de Payra,
témoin d'une sentence du 26 févr. 1321, II 249.
- Baronis** (*Bernardus*),
payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. des censives pour un champ, une terre et un verger à Villarzel, 4 oct. 1332, I 183, 189.
- (*Petrus*),
propriétaire, en 1332, à Villarzel, I 187.
- (*Petrus*), *foresterius de Ramundenchis*,
a été blessé par Raymond Clerici et Matfredus Martini, 1er mai 1321, II 247.
- Barossa, Barossia** (*Girabla*),
propriétaire à Saissac, 21 sept. 1285, II 15.
- (*Guillermus de*), de Saissac,
se fait donat à P., 7 janv. 1283, II 13.
- (*Guillermus de*), de Saissac,
se fait donat à P., 31 mai 1322, II 32.
- (*Guillermus*), *mercator*, de Saissac,
tenancier de P. à Ramondens, déc. 1301, II 215; témoin, à Ramondens, de plusieurs actes de 1306, II 219, 220.
- (*Guillermus de*),
témoin à Ramondens de plusieurs jugements du 18 sept. 1336, II 265, 267, 268; d'un acte du 28 janv. 1339, II 271.
- (*Guillermus junior de*), de Saissac,
témoin d'une sentence du 3 nov. 1312, II 229; d'un acte du 26 mai 1321, II 247; d'une sentence du 3 mars 1321, II 249.
- Barra** (*magister Petrus*), notaire de Puylaurens,
reçoit un acte du 6 juin 1327, II 254.
- Barravi, Barrau** (*Bernardus*),
propriétaire à Villefranche, en 1320, I 235.
- (*Germanus*) et ses frères,
payaient à *Jacobus Martini* et paieront désormais à P. une censive pour une maison à Laurac, 28 juin 1315, I 114.
- (*Guillelmus*), clerc de Limoux,
se fait donat de P., abandonne ses biens au couvent en s'en réservant l'usufruit viager, nov. 1241, II 6; notaire de Limoux, a assigné à P. une rente de 60 sous parisis, nov. 1247, I 58.
- (*quondam G.*),
son héritage était contesté entre P. et l'archevêque de Narbonne, 22 juin 1252, II 121; a donné à P. ses biens sis à Limoux, *extra dictam villam, ultra fluvium Atacis*, I 19; Prouille gardera certains biens sis à Adynaute et à Bayart et les autres appartiendront à l'archevêque de Narbonne, 22 juin 1252, II 124, 169, 171.
- (*magister Guillelmus*), *archidiaconus Agathensis*,
témoin de l'acte de donation à P. des églises de Fenouillet et de Fontazelles, 19 août 1278, II 128.
- (*Guillelmus*),
propriétaire, en 1317, à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 157.
- (*Jacobus*), de Laurac,
payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une censive pour une vigne sise à Saint-Jean de Valle, 4 oct. 1332, I 181, 182.
- (*Johannes*),
payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Saint-Jean de Valle, 4 oct. 1332, I 181; propriétaire, en 1332, à Laurac, I 189.
- (*Petrus*), de Escoussens,
assiste, à Ramondens, à un jugement du 2 mars 1270, II 194.
- (*Ramundus*),
servait une censive à Bernard de Albia, qui la vend à P. le 3 janvier 1332, I 236.
- (*Ramundus*) de Berrellis,
payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une censive pour des possessions à Villefranche, 4 oct. 1332, I 206.
- Barrerrie** (*Bartholomeus*),
paie à P. une censive pour une terre sise à Alzonne, 12 avril 1314, I 107.
- Barrili** (*Ramundus de*), de Castelnaudary,
en 1343, paie à P., au nom du roi, 160 liv. tour. équivalant à 80 liv. tol., I 241.
- Barsano** (*Petrus de*),
propriétaire, en 1315, à Fanjeaux, 9 fév. 1320, I 139.
- Barta** (*Bernardus et Ramundus fratres*),
vendent à P. une censive sur une terre, 15 mars 1330, I 236.
- (*Guillelmus*),
propriétaire à Saissac, en 1285, II 16.

- Barta** (*Petrus*),
témoin, à Ramondens, de deux sentences du 26 fév. 1321, II 249.
— (*Petrus Ramundi*), *domicellus de Lauraco*,
témoin d'un acte du 18 mai 1298, II 142.
— (*Ramundus*),
Cf. (*Bernardus*), I 236.
- Barte** (*Bernardus*), de Saissac,
expert pour la division de la forêt de Ramondens,
6 fév. 1283; témoin de la condamnation à l'amende de
Poncius Guotina, 19 janvier 1284, II 203.
- Bartes** (*Guillelmus*), *tajulus castri de Fanojovis pro Raymundo Arquerio*,
témoin d'un acte du 14 mai 1249, II 60.
- Basini** (*Ramundus*),
vend à P. une pièce de terre *ad Planum Buade*, An. sept.
1290, I 69.
- Basta** (*B*),
payait aux Camplong et à Pierre *Fortis* et paiera désormais à P. une censive sur une terre sise à Villasavary, 9 fév. 1320, I 171.
- Bastardi** (*Michael*), *locum tenens magistri Petri de Bossiaco, judicis terre et baronie de Mirapisce*,
témoin d'un acte du 4 oct. 1332, I 208.
— (*Petrus*),
témoin d'un acte de procuration du 28 juin 1328, II 185.
- Basterii** (*Bernardus*), de Villespy,
débiteur du donat *Bonetus de S. Amancio*, de Saissac,
21 sept. 1285, II 16.
— (*Johannes*), *mercator et habitator loci de Fanojove*,
sa déposition dans l'enquête de 1427, II 316 et suiv.
- Bastida** (*R.*), de Barsa,
payait à *G. de Ravato*, et paiera désormais à P. une censive pour une vigne sise à Barsa, 1316, 9 fév. 1320, I 170.
- Basto** (*Bernardus*), notaire à Laurac,
vend à P. une terre à Gaja, 1310, 28 juin 1315, I 114.
- Batalha** (*Guillelmus*), de Mirepoix,
vend à P., le 30 août 1322, une terre à Mazeroles, I 231.
- Batalola** (*Ber.*),
témoin, à Linnoux, d'un acte du 10 août 1278, II 176.
- Baudomar** (*Guillelmus*),
témoin d'un acte du 11 juin 1298, II 142.
— (*Petrus*),
payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. des censives pour des bois et des terres à Villarzel, 4 oct. 1332, I 183, 187, 188.
- Baudomarii** (*Ramundus*),
tient une terre à Vitbrand de Roger de la Tour,
10 fév. 1304, I 95.
- Baudomerii** (*Michael*), consul de Vitbrand,
témoin d'un acte du 11 juin 1298, II 142.
- Baudovinus**, *capellanus de Podioviridi*,
témoin d'un acte du 16 avr. 1216, II 155.
- Beaumont** (*J. de*),
son expédition en Languedoc en 1240, II 5 et 6, II 37.
- Beehardi** (*Guillelmus*), *clericus, tabellio domini regis apud curiam*,
vidime la vente par Eléonore de Montfort à P. de la Vezole et de Fontazelles, 24 août 1295, II 131.
- Bedocia**, femme de Roger d'Anduze;
lui a apporté en dot 34,000 sous tournois, II 281; son mari lui constitue par testament un douaire, 9 avril 1326, II 283.
- Bedocius** (*Petrus Ramundus*), *vicarius*,
témoin de la sentence arbitrale rendue dans le différend entre P. et l'arch. de Narbonne, le 22 juin 1252, II 124.
- Bedorcio** (*Bertrandus de*), **Beduers**,
reçoit délégation des sires d'Erquery et de Bahne, commissaires royaux, 28 oct. 1338, I 217; constate un don de censives fait à P. par Jean de Lévis, 12 déc. 1338, I 216.
- Bedocii** (*Arnaldus*),
propriétaire, en 1332, à Villarzel, I 187.
— (*Bernardus*),
payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. des censives pour des terres à Villarzel et une vigne à Malviès, 4 oct. 1332, I 184, 185, 186, 187.
— (*Petrus*), chancelier de la Curie archip. de Limoux,
vidime, le 16 mars 1345, la bulle de Benoît XI du 15 mars 1303, I 42.
— (*Ramundus*),
payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une censive pour des bois et des terres à Villarzel, 4 oct. 1332, I 183.
- Befara** (*Guillelmus de*),
témoin du testament de God Picarella, 21 juillet 1226, II 53.
- Befayta**,
femme de Guillaume Arcis. Cf. Arcis (*Guillelmus*), II 31.
- Bela** (*Gentilis*),
propriétaire, en 1307, près de Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 154.
- Belagent** (*Petrus*), garde de la prévôté de Paris,
vidime, le 18 avr. 1338, une lettre de Philippe VI du 15 avr. 1338, I 213.
- Belazer** (*Arnaldus*), notaire de Villasavary,
rédige deux actes du 29 janvier 1315, II 117.
- Belazer** (*heredes Petri et Durandus*), de Villasavary,
payaient à Jean de Lévis et paieront désormais à P. des censives pour des terres sises à Villasavary, 4 oct. 1332, I 202.
— (*Petrus*),
propriétaire à Villasavary, en 1307, II 96, 97.
- Belengaria** (*domina*),
femme de H. de Guérard, fille de feu Raymond Ysarn.
Cf. *Guarardo (Enrichus de)*, II 83, 98 et suiv.
- Belfol** (*Raimundus*),
paie une censive à P. pour une terre à Lasserre, 12 avril 1314.

Belfort, Belfortis, Belloforti,*(Baulabertus de),*

témoin de l'acte de donation d'Agassens, juin 1214, II 135.

— *(Petrus)*, baile de Lambert de Thury, seigneur de Saissac; le commissaire du roi lui fait défense, au nom de P., d'envoyer paître les troupeaux de son maître dans la forêt de Ramondens; le baile fait appel au sénéchal de Toulouse, 8 nov. 1306, II 219.

— *(Petrus)*,

legs de Roger d'Anduze, 9 avril 1326, II 281.

— *(Rogerius)*, *filius quondam Sicardi de Belloforti, militis de heresi condemnati*,

vend une censive à P. Amort. sept. 1298, I 84.

— *(Sicardus)*, *miles de heresi condemnatus*. Am. sept. 1298, II 84.

Belha Quindecim-linguarum (*Arnaldus*), de Fanjeaux,

témoin du testament de Raymond Terreni, 30 avr. 1348, II 295.

Belhome (*Arnaldus*),

témoin, à Ramondens, d'une sentence du 11 oct. 1277, II 195.

— *(Petrus)*, de Saissac,

arpenteur désigné par P. pour la délimitation de Ramondens et d'Arfons, 8 mai 1320, II 235.

Belisen (*R.*)

témoin d'un acte de nov. 1223, II 47.

Bellissen, Bellissendi,*(Arnaldus condam)*. Cf. *Guillelma*, II 86.

— *(Ramundus)*, de Fanjeaux,

payait à H. de Guérard et paiera désormais à P. une censive pour une terre sise à Fanjeaux, 8 août 1307, II 85; propriétaire, en 1315, à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 139; propriétaire, en 1307, à Fanjeaux, II 86.

Bellagarda (*Bernardus de*), *faber*,

témoin d'un acte du 8 janv. 1308, II 25.

Bellepertice Abbas,

15 oct. 1298, I 86.

Bellini (*magister Bernardus*), *sacrista*, de Narbonne,

approuve la donation faite à P. par l'arch. de Narbonne des églises de Fontazelles et de Fenouillet, 18 déc. 1278, II 128.

Belli-Oculi, Belli-Occuli, Belli-Oculati,

propriétaire, en 1315, à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 140.

— *(Arnaldus)*,

propriétaire, en 1307, à Fanjeaux, II 88.

— *(Petrus)*,

propriétaire, en 1315, à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 143; témoin d'un acte du 9 avril 1336, I 281.

Bellocadro (*Petrus de*),vend à P. un jardin sis à Limoux, *ad portam Tholosanam*. Am. sept. 1298, I 83.**Bellomarchesio** (*dominus Eustachius de*) *miles*, sénéchal de Toulouse et Alby,a nommé notaire royal à Fanjeaux *Astorgius de Fondial*,vers 1281, II 13, 203; a nommé Guill. *Piquerii* notaire de Fanjeaux, vers 1285, II 17, 61.**Bellomonte** (*Bernardus de*),

et les autres chevaliers de Fanjeaux s'engagent à observer et à faire observer la paix conclue à Paris entre Louis IX, roi de France, et Raymond VII, comte de Toulouse, mars 1242, II 273.

Bellopodio, Belpech,

— *(Hugo de)*. Cf. *Gauceranda*, 9 avril 1329, II 280.

— *(Raymundus de)*,

composition avec Misse et Pierre Roger de Niort, 1277, II 157.

Bellushomo a Prola,

tenancier à Prouille d'Isarn Bola, le devient du couvent, 14 mai 1213, II 41.

Bels,*(Arnaldus)*. Cf. *Gentilis*, I 151.

— *(Ramundus et Arnaldus fratres)*, de Fanjeaux,

payaient aux Camplong et à G. de Durfort et paieront désormais à Prouille des censives pour des terres sises à Fanjeaux, 1315 et 1317, 9 févr. 1320, I 140, 156; propriétaires, en 1315 et 1317, à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 140, 158; ont acheté, avec le consentement du monastère, à la famille Salvat, une terre à Massabrac, 28 av. 1324, II 103.

— *(Gualhardus)*,

payait aux Camplong et paiera désormais à P. une censive sur une terre sise à Fanjeaux, 1317, 9 févr. 1320, I 105; propriétaire, en 1317, à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 105.

— *(G.)*,

payait aux Camplong et paiera désormais à P. une censive, pour des terres sises à Fanjeaux, 1317, 9 févr. 1320, I 158.

— *(R.)*,

payait aux Camplong et paiera désormais à P. des censives pour des maisons, verger et vigne sis à Fanjeaux, 1317, 9 févr. 1320, I 157; propriétaire à Fanjeaux, en 1315 et 1317, 9 févr. 1320, I 132, 133, 135, 137, 155.

— *(R. et Arnaldus)* frères,

payaient à G. de Durfort et paieront désormais à P. une censive pour une terre sise à Fanjeaux, 1315, 9 févr. 1320, I 149. Cf. I 153, 166.

— *(Ramundus)*, *mercator*, de Fanjeaux,

obtient de Raymond Maurel, prieur de P., la confirmation d'une terre à Massabrac, 19 janv. 1324, II 102.

— *(dominus Ramundus)* *miles*,

propriétaire, en 1348, à Fanjeaux, II 289, 290. Cf. *Ricendis*, II 286.**Benedicti** (*Guillermus*),

payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une censive pour des terres à Villarzel, 4 oct. 1332, I 189, 190.

— *(Guillermus)*, de Brugueria,

témoin, à Ramondens, d'une sentence du 20 mars 1329, II 255.

- Benedicti** (*dominus Philipus*), *rector ecclesie b. Saturnini de Vitbrando*,
témoin de l'acte de constitution de dot de sœur Mirac-
cla, 15 juin 1305, II 21.
- (*Petrus*), de Saint-Denis,
témoin de la délimitation de Ramondens et d'Arfons,
8 mai 1320, II 239.
- Benefacta**,
possède, à Bram, une terre et une *area*, juin 1214, II 110.
- Benoit XI**,
confirme à P. la possession des églises de Fanjeaux,
Limoux, Bram, Villefranche, Fontazelles, La Force,
15 mars 1303, I 41. Confirme aux frères Prêcheurs la
direction spirituelle et temporelle de Prouille et aux
sœurs la jouissance de leurs privilèges et exempte le
couvent de la juridiction de l'évêque de Pamiers, 15 mars
1303, I 41. Lettre analogue sur le même sujet, adressée
au maître général de l'Ordre et au provincial de Tou-
louse, *id.*; nomme, pour 5 ans, l'abbé d'Alet conser-
vateur des droits de P., 15 mars 1303, I 43; bulles en
faveur de P., II 328; a exempté P. du paiement des
décimes. Enq. 1427, II 300.
- Benoit XIII**,
a exempté P. du paiement des décimes. Enq. 1427, II
301; bulle en faveur de P., II 329.
- Bensite** (*Bernarde, Guillaumette, Raymond*),
vendent à P. une pièce de terre au Vieux-Château de
Prouille, 1234, II 78.
- Beraudus**, *filius Emeniardis, filie quondam Petri Martini de
Narbona, nutritus* de Roger d'Anduze, qui lui fait un
legs, 9 avril 1326, II 282.
- fils de Jean *Blanchi* de Sallèles; Roger d'Anduze lui
fait un legs, 9 avril 1326, II 279.
- Berengaria, Beringaria** (*Na*),
femme de *Poncius de Montelauro*, approuve une vente
faite par son mari à P., 6 nov. 1235. Cf. *de Insula*
(*Richaudus*), II 80.
- ancienne propriétaire à Fanjeaux, sept. 1227, II 55.
- Berengarii** (*Guillermus*),
propriétaire, en 1309, à Montgradail, II 145.
- (*Nicolaus*),
mercator de Limoso, 4 mai 1316, II 134.
- (*Matheus*), clerc du notaire de Fanjeaux Guill. de Coffinal,
4 mai 1316, II 101.
- Berengarius** (*Poncius*), consul de Toulouse,
témoin d'un acte du 4 avril 1250, II 113.
- Bergerii** (*Guillermus*),
propriétaire, en 1332, à Laurac, I 190.
- Bergonho, Bergonhoni** (*Johannes*),
payait à H. de Guérard et paiera désormais à P. une
censive pour une jeune vigne sise à Fanjeaux, 8 août
1307, II 87; propriétaire, en 1307, à Fanjeaux, II 85, 88.
- (*Geraldus*), l'un des deux consuls de S. Denis,
accord avec P. au sujet de la dépaissance, 20 avril 1320,
II 233.
- Bergundi** (*Petrus*),
payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. une
censive pour terres sises à Fanjeaux, 1315, 9 févr. 1320,
I 147.
- Bernard**,
donne à S. Dominique une pièce de terre au Vieux-
Château de Prouille, 1211, II 35.
- Bernarda**, veuve de *Guiot Tinctoris*, de Fanjeaux,
payait à Jean Garnier et paiera désormais à P. une
censive pour une terre sise à Fanjeaux, nov. 1317,
9 févr. 1320, I 130.
- *uxor Guillermi Vidalis*,
témoin, à Ramondens, dans le procès de *Petrus Thome*,
18 sept. 1336, II 267.
- *uxor Guillermi Yterrii*,
propriétaire à Villasavary, 1332, I 197.
- *filia quondam Petri Golosini*, de Villasavary,
payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. des
censives pour des terres à Villasavary, 4 oct. 1332,
I 198.
- Bernardi**, de *Podiosurano* (*heredes magistri*),
débiteurs, à Saissac, du donat *Bonetus de S. Amancio*,
21 sept. 1285, II 16.
- *Arnaldus*,
propriétaire, en 1332, à la Caplade et à Villasavary,
I 200.
- (*Guillermus*),
propriétaire à Arborens, en 1305, 1306, II 20, 22; pro-
priétaire à la Ilhe, en 1307 et à Prouille, II 94-95, à
Fanjeaux, en 1315, I 136; payait à Jean Sans et paiera
désormais à P. une censive pour une terre sise à Arbo-
rens, 28 juillet 1306, II 23; payait à H. de Guérard et
paiera désormais à P. une censive pour une terre sise à
Prouille, 8 août 1307, II 94.
- (*magister Hugo*), *licenciatus in legibus*,
arbitre dans le différend entre P. et Jeanne de Séverac,
13 nov. 1333, I 269.
- (*Isarnus*) *miles*,
ancien propriétaire à Prouille, nov. 1223, II 46.
- (*Isarnus*),
avec les autres chevaliers de Fanjeaux, s'engage à ob-
server et à faire observer la paix conclue à Paris entre
Louis IX, roi de France, et Raymond VII, comte de
Toulouse, mars 1242, II 273.
- (*Johannes*) de *Fontiano*, *major diebus*;
Amende de 60 sous tol. pour avoir laissé des vaches
paître à Ramondens, 15 avril 1299, II 214.
- (*Petrus*),
propriétaire, en 1307, à Fanjeaux, II 86.
- (*Johannes*),
propriétaire, le 12 avril 1314, au Mazet, I 102; proprié-
taire, en 1333, à Besplas, I 236.
- (*Jordanus*),
propriétaire à Fanjeaux, 30 avr. 1348, II 290.

Bernardi,*(Petrus),*

propriétaire à Villaliagre et S. Jean de Valle, 4 oct. 1332, I 180, 181.

— *(Petrus Ramundus),*

propriétaire à Bagnères, I 191.

— *(Poncius), scriptor Narbone,*

témoin d'un acte du 4 sept. 1224, II 49.

— *(Ramundus et Petrus), condomini de S. Martino Veteri,*vendent à P. une série de rentes que leur devaient des gens d'Alzonne sur des terres situées *ad condominam dominorum S. Martini.*

— propriétaire, en 1332, à S. Jean de Valle, I 181.

— *(Ramundus), domicellus, de Ferran, filius Arnaldi Bernardi,*

témoin d'un acte du 12 nov. 1269, II 82; propriétaire, en 1317, à La Force Ferran, 9 fév. 1320, I 162.

— *domicellus,*

a vendu en divers lieux des censives à P., 10 fév. 1304, I 93.

Bernardus episcopus Appamiensis,8 nov. 1306, II 219. Cf. *Appamiensis.***Bernardus, dictus Bardonier, syndicus seu procurator abbatis et conventus monasterii S. Hilarii,**

son mémoire en faveur de S. Hilaire contre P. au sujet de S. Martin de Limoux, 22 déc. 1262, I 23.

— *capellanus Morterii,*

légataire de God Picarella, 25 juillet 1226, II 52.

— *decanus Patracensis, capellanus apostolicus, domini pape subdiaconus et capellanus ac ejusdem camere causarum generalis auditor,*

auditeur dans le procès engagé à Rome entre P. et S. Hilaire au sujet de Cambieures, Villebazy, Gardie, S. Hilaire, 23 mars 1251, I 10, 12.

Bernardus (magister), de S. Sulpice,

témoin de la confirmation par les chevaliers de S. Jean de Jérusalem de la division des terres de Ramondens et d'Arfons, oct. 1284, II 208.

— *Poncius,*

témoin d'un acte d'achat du 7 nov. 1235, II 79.

— *(Raymundus),* fils de Pons de Vilario (Cf. *Vilario*),

son père lui réserve quelques biens en abandonnant tout le reste à P., 19 juin 1264, II 9.

— *(textor tortus),*

propriétaire à Prouille sur les confins de Brazilhac, 22 juin 1252, II 122.

Bernerii (G.) major diebus,

payait à G. de Ravato et paiera désormais à P. une censive pour une vigne à Barsa, 1316, 9 fév. 1320, I 170.

— *(G.) junior,*

payait à G. de Ravato et paiera désormais à P. une censive pour une vigne à Barsa, 1316, 9 fév. 1320, I 170.

— *(Petrus),**idem,* I 170**Bernerius (magister),**

témoin d'un acte du 5 déc. 1212, II 4.

Beros (Adam),

donne à S. Dominique des vignes à Prouille, 1215, II 44.

Berelli, Berelle, Berellis, Berrellis.Les *Berelli* avaient des propriétés sur lesquelles le monastère percevait des droits; le monastère les leur achète, août-sept. 1298, I 81.— *(Andricus),*vend à P. une censive sur une terre sise « *prope ecclesiam de Berellis* », I 231. — Cf. *Berelle (Ramundus)*, I 231.— *(Bernardus),*

vend à P. des droits et des censives sur des terres d'Avignonet et de Dalps, 1300, 28 juin 1315, I 124.

— *sutor, tenancier, en 1335, à Dalps, I 234; vend à P. une**censive sur le dimaire de S. André, 13 déc. 1331, I 230.*— *macellarius, de Villefranche, a vendu à P., vers 1340,**une censive à Villefranche, I 243.*— *(heredes Bernardi),*propriétaires apud *Berellas*, en 1328, I 236.— *(Guillermus),*

vend à P. une censive à Dalps, 10 janvier 1334, I 230;

*filius quondam Ramundi Berelle, d'Avignonet, vend à P.**des censives à Avignonet et à Villefranche, 15 nov.**1326 et 3 avril 1330, I 231; propriétaire à V. en 1330,**I 236; a vendu à P., vers 1340, une censive que lui**servait, à Villefranche, Pierre Fournier, I 243.*— *(Henricus), filius quondam Petri Arnaldi Berella, ville de Berella,*vend à P. un droit sur une terre sise *in decimario S.**Saturnini de Dalps, 28 juin 1315, I 122; vend à P. des**droits sur des terres sises à Avignonet et à Ville-**franche, 28 juin 1315, I 124*— *(Ramundus, major diebus), filius quondam Andrici Berelle de Berellis,*

vend à P. des censives sises à Villefranche et Mont-

gaillard, 7 nov. 1326, 7 déc. 1330, I 231.

— *(Raymundus et Vitalis), d'Avignonet,*vendent à P. des *parciones* à Avignonet et Villefranche,

1300, 28 juin 1315, I 124.

Bertholomea,

femme d'Arnaud Aprilis, vend à P. des cens et des

droits sur des terres à Limoux. Am. sept. 1298, I 82.

Bertrandi (Laurentius), locum tenens judicis majoris Carcassone*custosque magni sigilli in dicta senescallia,*

vidime, le 3 oct. 1342, plusieurs lettres, I 245; témoin

d'un acte du 12 mai 1339, I 225.

— *(Petrus) jurisperitus,*

témoin, à Carcassonne, d'un acte du 12 mai 1339, I 225.

Le monastère lui a acheté des terres près de la grange

de Saint-Pierre. Am. sept. 1298, I 79.

Bertrandus, de l'Isle-Jourdain, évêque de Toulouse,

donne à P. l'église de Venastville avec la chapelle de

Villefranche, 18 août 1274, II 147; charge Guillaume

Jordanis de mettre cet acte à exécution, 19 août 1274,II 148. 8 sept. 1281, II 83. Cf. *Toulouse.*

- Bertrandus**,
témoin d'un acte du 1er juin 1278, II 197.
- Bertranni dixosas** (*Raimundus*),
témoin d'un acte du 16 avril 1216, II 155.
- Bes** (*R*), consul de Limoux,
avec ses collègues et le prieur de P. rédige le tarif des honoraires des notaires de Limoux pour la rédaction des testaments et des contrats de mariage, 10 août 1278, II 174.
- Béziers** (abbé de Saint-Afrodise de),
nommé par Martin IV, pour trois ans, conservateur des biens de P., 17 sept. 1281, I 36.
— (évêque de),
chargé d'une enquête par Innocent IV, 1252, I 14.
- Biro** (*dominus Johannes de*), *miles domini Mirapiscensis*,
témoin d'un acte du 22 sept. 1295, II 132.
- Blanca, Blanca, Blanche**,
— *uxor Raymundi Seguerii*. Cf. *Seguerii* (*Ramundus*), II 18.
— Femme de Gérard de Roquefort, confirme une transaction faite entre son mari, d'une part, et Blanche de Niort, prieure de P., Misse et Raymond de Niort, au sujet des biens de son père Raymond de Niort, 1277, II 156.
— Reine d'Aragon, fille de Charles, roi de Sicile, fonde le couvent des dominicaines de Saragosse; les premières religieuses viennent de Prouille, 1300, I 268.
- Blanche de Castille**,
fait rendre à Prouille Sauzens, 4 avril 1250, II 113, 29 mai 1251, I 59. S. Louis rappelle son souvenir dans un privilège en faveur de Prouille, oct. 1258, I 59.
- Blancheti** (*Magister Jordanus*),
secrétaire du roi vers 1365, II 296.
- Blanchi** (*Johannes*), de Sallèles,
Cf. *Beraudus*, 9 avr. 1326, II 279.
- Blainvilla** (*Johannes dominus de*),
sénéchal de Toulouse, nommé par Philippe le Bel commissaire du roi en Languedoc pour la levée du droit d'amort., 1er mai 1313, I 97.
- Blucha Flors** (*dominu*), *uxor quondam domini de S. Benedicto*,
a approuvé les actes de son mari en faveur de P., 20 mars 1332, II 187.
- Bobis** (*Raymundus*), de Fanjeaux.
Raymond *Terreni* lui fait un legs conditionnel; témoin du testament de Raymond *Terreni*, 30 avr. 1348, II 294-295.
— (*Durandus Ramundus*),
propriétaire à Fanjeaux, en 1317, 9 févr. 1320, I 158.
- Boca** (*Guillelmus*),
propriétaire à Rascous, en 1332, I 204.
- Bociassis** (*Aymericus dominus de*),
Cf. *Johannu*, II 280.
- Bodini** (*Ramundus*) de Fanjeaux,
payait à Guill. de Durfort et paiera désormais à P. une censive pour une terre sise à Fanjeaux, 1315, 9 févr. 1320, I 133.
- Boerii** (*Arnaldus*),
propriétaire en 1315, à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 138, 157, 158, 164; payait aux Camplong et paiera désormais à Prouille des censives pour des terres sises à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 151, 164.
— (*magister Arnaldus*),
notaire de *Forcia*, 3 juin 1328, I 232.
— propriétaire à Tonneins en 1307, II 90. Sur sa terre, sise dans le domaine de Prouille, le monastère perçoit une censive, 23 juin 1315, I 111.
— (*Arnaud*), de la Force,
donne à P. une censive sur un champ à Fanjeaux, 1253, II 81.
— (*Bernardus*),
propriétaire, en 1317, à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 166.
— (*Bernardus Tolose*),
paie à P. une redevance pour son champ sis à Flassan, près Limoux, 12 avril 1314, I 106.
— (*Bernardus*),
propriétaire à Fenouillet en 1307, II 93; en 1314, I 100-101; au Mazet, en 1307, II 92; témoin d'un acte du 12 nov. 1309, II 82; témoin d'un acte du 4 mai 1316, II 101.
— (*Guarinus*),
propriétaire à Fanjeaux en 1315, I 135; en 1317, I 155, 156, 158.
— (*Guianus*),
propriétaire, en 1317, à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 152; payait aux Camplong et paiera désormais à P. des censives sur une maison sise à Fanjeaux, 1317, I 153.
— (*Guillelmus et Guillelma*),
cèdent à P. plusieurs censives à Fanjeaux et à Villasavary, 1332, I 197.
— (*Guillelmus*),
propriétaire d'une maison à Fanjeaux, 23 juin 1315, I 111; propriétaire à Villasavary, 1332, I 199.
— (*Guillaume et Pierre*),
vendent à P. deux pièces de terre à Fanjeaux, près de la Sésonie, 1239, II 80.
— (*Guillelmus*),
propriétaire à Fanjeaux, en 1315, 9 févr. 1320, I 145. Ses héritiers, propriétaires à Fanjeaux en 1317, 9 févr. 1320, I 137, 155, 156, 165.
— (*Jacobus*),
propriétaire à Fanjeaux en 1315, 9 févr. 1320, I 149.
— (*Johannes*), d'Arfons,
arpenteur désigné par les chevaliers de Saint-Jean pour la délimitation de Ramondens et d'Arfons, 8 mai 1320, II 235.
— (*dominus Johannes presbyter*),
reçoit un legs de Raymond *Terreni*, 30 avril 1348, II 287.
— (*Ysarnus, Isarnus*),
ses héritiers sont propriétaires à Fanjeaux en 1315 et 1317, 9 févr. 1320, I 133, 165.

Boerii

- (*Petrus*),
propriétaire à Fanjeaux en 1315, 9 févr. 1320, I 133, 140, 141.
- (*Petrus*), de Cornacatils,
payait à Jean Garnier et paiera désormais à P. une censive pour une terre sise à Prouille, nov. 1317, 9 fév. 1320, I 130.
- (*Petrus*),
témoin de la donation de Fenouillet, 9 février 1212, II 119.
- (*quondam Petrus*),
ancien propriétaire à Saint-Benoît, 20 mars 1332, II 187.
- (*dominus Petrus*), *legum doctor, camere apostolice clericus*,
nonce apostolique dans les provinces de Toulouse et de Narbonne, 1388, II 330.
- (*Petrus*), de Carcassonne,
assiste à la pose dans la forêt de Ramondens des fleurs de lys, signes de la protection royale, 18 mars 1329, II 262; témoin de l'érection des fourches patibulaires à Ramondens, 27 mars 1330, II 263.
- (*Petrus*),
propriétaire, en 1315, à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 148.
- (*Ramundus*),
propriétaire à la Caplade, 1332, I 196; à Villasavary, 1332, I 199, 201.
- (*Ramundus*),
propriétaire à Bram en juin 1214, II 110.
- (*Ramundus*), notaire royal,
témoin d'un acte de procuration du 28 juin 1328, II 186.

Bofilli (*Guillermus*), *clericus de Fanojovis*,

témoin de l'acte de donation de *Jacobus Tinarcia*, 29 nov. 1332, II 33. Le monastère lui a acheté une terre. Am. sept. 1298, I 79.

Bola (*Isarnus*),

- témoin de l'acte de donation de *Arnaldus Martini*, en avril 1212, II 2; donne à S. Dominique une maison dans l'enclos de Prouille, 1211, II 35; vend à S. Dominique des censives à P., 14 mai 1213, II 41; ratifie la vente faite à S. Dominique d'une pièce de terre, 26 mai 1213, II 42; propriétaire à Prouille en nov. 1223, II 46; témoin de la donation de Fenouillet, 9 févr. 1212, II 119; témoin d'un acte du 11 janv. 1218, II 45.
- (*Micahel*),
payait à H. de Guérard et paiera désormais à P. une censive pour une jeune vigne sise à Fanjeaux, 8 août 1307, II 88.
- (*Petrus Ugo*),
témoin d'un acte d'achat du 7 nov. 1235, II 79.

Bolanda (*Arnaldus*),

propriétaire à la Ilhe, 1317, 9 févr. 1320, I 161.

Bolaroti, Bolharoti.

- (*Magister Bernardus*), notaire,
témoin de la sentence du 9 mai 1302, II 216; témoin à Ramondens de sentences des 4 et 5 mai 1332, II 264.

Bolaroti, Bolharoti.

- (*Magister Bertranus*), notaire de Saissac,
rédige plusieurs sentences le 10 mars 1312, le 12 juin 1316, II 229; avec son clerc Raymond *Ademarii*, rédige une sentence du 10 mars 1312, II 228; reçoit un acte du 26 mai 1321, II 247.
- (*Magister Petrus*), notaire de Saissac,
rédige un acte du 15 mars 1302, II 153; rédige la condamnation à l'amende de Guotina, 19 janvier 1284, II 203; reçoit, avec Jacques Capella, le compromis entre P. et Lambert de Thury, 17 janv. 1307, II 220; reçoit l'acte collectif des religieuses de P. approuvant la convention avec Lambert de Thury au sujet de la dépaiissance de Ramondens, 8 oct. 1308, II 226; reçoit un acte du 30 oct. 1308, II 227; témoin d'un acte du 26 mai 1321, II 247; rédige l'acte par lequel le prieur de Saint-Gilles confirme la délimitation faite en 1284 des terres de P. et des terres d'Arfons à Ramondens, juin 1291, II 209, II 241.

Bolazeri (*Petrus*),

propriétaire, en 1316, aux environs de P., la Ilhe et la Caplade, II 66.

Boled (*Arnaldus*),

témoin d'un acte de donation du 11 juillet 1227, II 140.

Boleni (*dominus B.*), *canonicus Narbonensis*,

a laissé certaines sommes pour acheter des rentes à P., avant 1297, I 167.

Bompar (*dominus Bernardus*), *presbyter de Queriomonte, Lodo-*

vensis diocesis,
témoin, à Ventenac, d'un acte de févr. 1298, II 214.

Bonafos (*Arnaldus*),

donne à P. un casal à Roaix, vers 1338, I 237.

— *quondam*, propriétaire à Saissac, 21 sept. 1285, II 16.

Bonassias (*Guillermus*), baile de Saint-Denis,

témoin, à Ramondens, de plusieurs sentences du 18 sept. 1336, II 265, 267, 268; témoin de sentences du 19 sept. 1336, II 219.

Bonassie (*Guillermus*), notaire de Carcassonne,

témoin à Carcassonne d'un acte du 12 mai 1339, I 225; reçoit et signe un acte du 14 oct. 1315, II 64.

Boncomparagus, *monachus de ordine Cisterciensi*,

témoin dans un jugement de la Curie du 22 déc. 1262, I 85.

Boneriis (*Arnaldus de*),

payait à H. de Guérard et paiera désormais à P. une censive sur une jeune vigne sise à Fanjeaux, 8 août 1307, II 88.

Boneti (*dominus Petrus*), *doctor decretorum*,

témoin d'un acte du 18 mai 1298, II 142.

Bonetus, dit de S. Amans, de Saissac,

se fait donat à P., sous certaines conditions, 28 déc. 1284, II 14; fait entier abandon à P. de ses biens, 21 sept. 1285, II 15.

Boniface VIII,

mande au prévôt d'Albi de faire restituer à P. les droits usurpés par le consulat de Limoux, 17 avril 1295,

- I 39; charge l'abbé de S. Pons de faire une enquête au sujet d'une confrérie établie, malgré le couvent de Prouille, sur la paroisse Saint-Martin de Limoux, 7 juillet 1295, I 39; rappelle aux Prêcheurs que lorsqu'ils font des funérailles, ils ne doivent au clergé paroissial que la *quarta funeralium*, 28 mai 1300, I 40.
- Bonis** (*magister Arnaldus*),
syndic du prévôt et du chapitre de Toulouse, assiste à la délimitation par les commissaires de l'évêque de Toulouse, des dimaires de la Caplade, de P. et de la Ilhe, faite afin d'éviter toute contestation entre le chapitre et P., 15 mars 1316, II 64.
- Bonoma** (*Na*),
propriétaire à Fanjeaux, sept. 1227, II 55.
- Bonoservicio** (*Ramundus de*), de Montréal,
paie une censive à P., pour une terre sise à Villeneuve, 12 avr. 1314, 104.
- Bony Lombardus** (*Hugo*),
achète et donne l'emplacement du couvent de Nazareth de Marseille, vers 1286, I 261.
- Boquerii** (*Bernardus* ou *Bertrandus*),
propriétaire à Fanjeaux en 1320, I 133; payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. une censive pour une terre sise à Prouille, 9 févr. 1320, I 132.
- (*Guillelmus*),
payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. une censive pour des terres sises à Fanjeaux, 1315, 9 févr. 1320, I 137; payait aux Camplong et paiera désormais à P. une censive pour une maison et une vigne sises à Fanjeaux, 1317, 9 février 1320, I 167, 168.
- (*Michael*) de *Paulinhano*, propriétaire à Limoux, 28 avr. 1274, II 173.
- Bordas** (*Ramundus*), de Laurac,
vend à P. une censive qui lui était servie pour une terre à Laurac, 5 sept. 1328, I 236.
- Bordas** (*G. de*), de *Rascutio*,
a un *campinas* à Vitbrand.
- Borgonhoni** (*Bernard*),
fils de Pierre B., de Saissac, condamné à une amende de 50 sous tol. pour détournement de charbon, 27 sept. 1323, II 252.
- (*Pierre*), Cf. plus haut, II 252.
- (*Poncius*), de S. Denis,
témoin de la sentence du juge de Ramondens, 27 sept. 1323, II 252.
- Borris** (*Arnaldus* et *Guillelmus*),
témoins, à Puylaurens, d'un acte de déc. 1320, II 216.
- Bort** (*Petrus*),
propriétaire, en 1332, à Laurabuc, I 192.
- Bos** (*Bernardus junior*),
payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une censive pour un champ à Malviès, 4 oct. 1332, I 185.
- (*dominus Guillelmus de*), *sacrista ecclesie Forojuvensis, apostolice sedis nuncius*;
le procureur de P. lui fait remarquer que le mo-
- nastère ne doit pas la dime au pape, 23 sept. 1327, II 68.
- (*Guillelmus*),
propriétaire à Malviès, 1332, I 185.
- (*Bernardus senior*),
payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Malviès, 4 oct. 1332, I 184.
- (*Guillelmus Poncii*),
payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Malviès, 4 oct. 1332, I 184.
- (*Guillelmus*), de Villasavary,
payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une censive pour des terres sises à Rascous, 4 oct. 1332, I 202.
- Boschi, Bosco, del Bosc**,
— (*Arnaldus*),
paie une censive à P. pour une terre sise au Mazet, 12 avril 1314, I 103; propriétaire au Mazet, 12 avr. 1314, I 102.
- (*Bernardus*), *notarius*,
vend à P. des revenus financiers à Arborens, 1309, 28 juin 1315, I 121.
- (*Bernardus quondam*). Cf. *Guiralda*, II 18.
- (*Guillelmus* et *Arnaldus*) frères,
paient une rente à P. pour une terre au Mazet, 12 avril 1314, I 102.
- (*Guillelmus*),
propriétaire à Villasavary, 1332, I 194.
- (*Petrus*),
a cédé à P. des possessions à Fenouillet et au Mazet, 1339, I 224.
- (*Petrus* et *Bernardus*), de Laurac,
vendent à P. une censive à Gaja, 30 avril 1334, I 234.
- (*Ramundus*), de Fajac,
a volé des bêtes à laine à Agassens et est livré par le baile d'Agassens au baile royal de Laurac, 2 mai 1321, II 138; consul de Limoux, 17 mars 1298, II 177.
- Bosquerii** (*Bernardus*),
propriétaire, en 1307, à Fenouillet, II 92.
- (*Bartholomeus*),
propriétaire, en 1307, à Fenouillet, II 92.
- (*Guillelmus*),
propriétaire, en 1307, à Fenouillet, II 93.
- Bossaco** (*dominus Arnaldus de*), *sacerdos de villa Oratione terre Mirapiscensis*,
témoin de l'acte de constitution de la dot de sœur *Miracla*, 15 juin 1305, II 21.
- Bossiac** (*magister Petrus de*),
judex terre et baronie de Mirapisce, 1332, I 208.
- Bots** (*Johannes*),
propriétaire à Tonneins, en 1307, II 90.
- Bova** (*Ingelranus de*),
donne à S. Dominique un moulin à vent, 5 déc. 1212, II 40.

- Bovis** (*dominus Ramundus de*),
propriétaire aux environs de P., la Ilhe, la Caplade, en
1316. II 66.
- Boy** (*Guido de*), *magister clericus regis*,
vend des biens à P. à Venastville *juxta grangiam*. Am.
sept. 1298. I 84.
- Boyssha** (*Jacobus*), *de Castris*,
témoin d'un acte du 20 avril 1320, II 233.
- (*Perrotus, Johanelus, Jacobus*),
possèdent un moulin à S. Denis, 12 juin 1316, II 229.
- Bozanhaco** (*B. de*), de Barsa,
payait à G. de Ravato et paiera désormais à P. une
censive pour une vigne sise à Barsa, 1316, 9 févr. 1320,
I 170.
- Bramatoris** (*Johannes*),
payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une
censive pour une terre à Lauraguel, 4 oct. 1332, I 192.
- Brayda**,
veuve de Guy de Castilione, *condominus de Barsano*, en-
tre au couvent comme religieuse et apporte au monas-
tère des censives. Am. sept. 1298, I 80.
- Brazilaci** (*Petrus*), de Limoux,
paie à P. une censive sur une vigne, 12 avril 1314,
I 104.
- Brazilhacus**, *fuher* de Fanjeaux,
payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. une
censive pour une maison sise à Fanjeaux, 9 févr. 1320,
I 138, 139.
- Bredicii**,
ont une maison à Villasavary, 15 août 1207, II 1.
- Brezeit, Breysseti, Brezeit, Brezeyti**,
— (*Bernardus*), convers Prêcheur,
témoin d'un acte du 1er juin 1278, II 197.
- (*Guillemus*), *major diebus de Villario*,
propriétaire à Massabrac, 13 juillet 1336, II 71; fils de
feu *Ramundus Brezeti, de Villario*, reconnaît tenir en
emphytéose de P. une terre à la Caplade, 29 janv. 1315,
II 118.
- (*Guillemus et Petrus*),
propriétaires à la Caplade, 29 janv. 1315, II 117.
- (*G. basterius*),
payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. des
censives pour des terres sises à Fanjeaux, 1315, 9 févr.
1320, I 142, 144, 147; payait à Jean de Lévis et
paiera désormais à P. des censives pour une vigne à
la Caplade et une terre à Villasavary, 4 oct. 1332,
I 197, 203.
- (*Petrus*),
payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. des
censives pour des terres sises à Fanjeaux, 1315, 9 févr.
1320, I 144, 145; payait à Jean de Lévis et paiera dé-
sormais à P. des censives pour des terres sises à Vil-
lasavary et à la Caplade, 4 oct. 1332, II 205, 202, 203;
id. aux Camplong pour une terre à Villasavary, 9 févr.
1320, I 169.
- Brezeit, Breysseti, Brezeit, Brezeyti**,
— (*Petrus*), *forner*,
témoin d'un acte d'achat du 7 nov. 1235, II 79.
- (*Ramundus*),
propriétaire à la Caplade en 1307, II 97.
- (*Petrus et Stephanus*),
payaient aux Durfort et paieront désormais à P. une
censive pour terres sises à Fanjeaux, 1315, 9 févr. 1320,
I 146.
- (*Ramundus*); d'Ausil,
payait à Jean de la Tour une censive pour deux pièces
de terre, 28 juin 1315, I 113.
- (*Ramundus*), de Villasavary,
payait à H. de Guérard et paiera désormais à P. une
censive pour une terre à Villasavary, 8 août 1307,
II 97.
- Breseytorum de Villario** (*tenentia*),
près de Fanjeaux, 13 juillet 1336, II 71.
- (*tenentia*), à P., 17 fév. 1307, II 62.
- Briseteste, Brissatete** (*Simon*), *miles domini regis*,
sénéchal de Carcassonne et de Béziers, fait le dénom-
brement des acquisitions faites par P. à Limoux depuis
45 ans, 18 juillet 1290, I 67; ordonne de citer devant la
cour du sénéchal de Carcassonne certains citoyens de
Limoux, au sujet de la confrérie de Limoux, 30 mars
1294, II 274, 275.
- Brivense Capitulum**. Cf. *Capitulum*.
- Brochas, Brocha, Brocas**,
propriétaire à Brézilhac, sur les confins de P., 22 juin
1252, II 122.
- (*Thomas*),
propriétaire, en 1307, à Fenouillet, II 94; à Fontazelles
en 1314. Am. 12 avr. 1314, I 101.
- Brolio** (*Oliverius de*),
payait à G. de Ravato et paiera désormais à P. une cen-
sive pour une terre sise à Gaja, 1316, 9 fév. 1320, I 171.
- Bromio, Brom** (*de*),
— (*quondam Arnaldus*), *de Villario*,
Cf. *Bromio* (*Petrus*), 29 janv. 1315, II 117.
- (*Aymericus*),
propriétaire à Villasavary, 1332, I 193, 204.
- (*Bartholomeus et Rogerius*),
propriétaires à Prouille, 1336, I 196.
- (*Guillemus*), *de Monteolivo*,
témoin de l'acte de division de Ramondens, 10 oct. 1284,
II 202, 200.
- (*Guillemus*), *de Monteacuto*,
témoin de l'acte de partage entre P. et les Grave au
sujet de Ramondens, 9 nov. 1282, II 199.
- (*Guillelmus*), *de Villario*,
témoin d'un acte du 3 mars 1316, II 67.
- (*Petrus*),
payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. une
censive pour des terres sises à Fanjeaux, 1315, 9 févr.
1320, I 144; fils de feu *Arnaldus de Bromio*, de Villasa-

- vary, reconnaît tenir en emphytéose de P. une terre à la Caplade, 29 janv. 1315, II 117.
- Brugayrol, Brugayrolli,**
— (*Bernardus*),
possède une terre à P., sur les confins de Tonneins, 22 juin 1252, II 122, 170.
- (*magister Guillelmus*), notaire,
reçoit un acte du 8 juillet 1318, à la place de Guill. de Flaciano décédé, II 275.
- Brulhiaco (Radulphus), Brulhy (Raoul de), miles domini regis, canonicus Suessionensis,**
compose, au nom du roi, avec P. au sujet de l'héritage de Jean de Aureliaco, 29 août 1297; susbtitué par Philippe IV à Gautier des Roches pour le prélèvement des encours et amortissements dans le Toulousain et l'Albigeois, 4 juillet 1297, I 73; Philippe IV lui ordonne, ainsi qu'à Pierre de Latilly, de prélever le droit d'amortissement sur les biens acquis par P. depuis 6 ans, et de restituer aux religieuses les sommes prêtées par elles au Trésor, 27 nov. 1297, I 75; vidime les lettres d'amortissement déjà accordées à P., juin 1298, I 75; compose avec le prieur de P., *B. de Turnis*, pour 1000 livres pour droits d'amortissement, juin 1298, I 83; a reçu l'argent dû par P. au roi pour les amortissements. Am. sept. 1298, I 84; a déduit du compte d'amortissement les sommes que le Trésor royal doit à P., 15 oct. 1298, I 86.
- Bruneriis (Thomas de), miles domini de Podioviridi,**
propriétaire à S. Benoit, 20 mars 1332, II 187.
- Bruneti (dominus G.), legum doctor,**
témoin de l'acte de division de Ramondens, 10 oct. 1284, II 202; *officialis Carcassonnensis*, arbitre, avec *Arnaldus de Coganno*, désigné par Arn. de Grava et P. pour la division de Ramondens, 6 févr. 1283, II 200.
- Bruni (Arnaldus),**
payait aux Camplong et paiera désormais à P. une censive pour une maison sise à Fanjeaux, 1317, 9 févr. 1320, I 155. Cf. I 148.
- (*Guilbertus*),
payait aux Camplong et paiera désormais à P. une censive pour une maison sise à Fanjeaux, 1317, 9 févr. 1320, I 156; payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. une censive pour une terre sise à Fanjeaux, 1315, 9 févr. 1320, I 136.
- (*Guillelmus*),
donne à P. deux pièces de terre à Villesisle, le 17 mars 1338, I 237.
- (*Petrus*),
payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. une censive pour des terres sises à Fanjeaux, 1315, 9 févr. 1320, I 135; payait aux Camplong et paiera désormais à P. une censive pour une maison et une terre près de Fanjeaux, 1317, 9 févr. 1320, I 155.
- (*Thomas*),
propriétaire à Fanjeaux en 1315, 9 févr. 1320, I 135, 136; payait aux Camplong et paiera désormais à P. une censive pour une maison et une terre à Fanjeaux, 1317, 9 févr. 1320, I 155; *id.* pour G. de Durfort, 9 févr. 1320, I 148.
- Bruniquendo (Guillelmus de),**
le monastère à acquis de lui des censives à Bram. Am. sept. 1298, I 78.
- (*Galhardus de*),
a vendu à P. des censives à Bram, sept. 1274, I 65.
- Brunissendis,** femme d'Arnaud de Cabvello, de Pamiers, vend de concert avec son mari la forêt de *Mijaco* à P.
- veuve de *Petrus de Genebrello*,
transmise par les Lordat au sous-prieur de P., 14 oct. 1281, II 13.
- Brunni (J.)**
I 247 et suiv.
- Brunus (magister),** consul de Limoux,
avec ses collègues, signe avec P. un accord au sujet des dépouilles des morts, 7 mars 1275, II 174.
- Burgano (magister Bernardus),** notaire,
assiste à la pose de fleurs de lys dans la forêt de Ramondens, en signe de la sauvegarde royale, 18 mars 1329, II 262; clerc d'Imbert de Sattu, au nom duquel il rédige un acte du 19 sept. 1329, II 256.
- Buis (Arnaldus),**
propriétaire en 1317, à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 151.
- Bucca-Asini (Rainundus),**
témoin d'un acte de sept. 1212, II 38.
- Burgensis (Philippus),**
payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. des censives pour terres sises à Fanjeaux, 1315, 9 févr. 1320, I 141, 142.
- Burgo (Bernardus de),**
donne à S. Dominique une vigne à Fanjeaux, à las Bolbénes, 1211, II 74; témoin d'un acte du 19 mai 1213, II 42; propriétaire aux environs de P., 30 mars 1227, II 53.
- payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. une censive pour une terre sise à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 149.
- (*Guillelmus de*),
payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. une censive pour une terre sise à Fanjeaux, 1315, 9 févr. 1320, I 138, 142.
- (*Thomas de*),
laïque du dioc. de Toulouse, en différend avec P., 1er nov. 1274, I 36.
- Burgondi (Johannes),** notaire de Carcassonne,
témoin, à Carcassonne, d'un acte du 12 mai 1339, I 225.
- Burgundiae (ducis filia).** Cf. *Margarcta*, I 262.
- Buzède (Pierre d'en),** 22 juin 1252, II 170.

C

- Cabanis**,
Guiardus Guidonis, sénéchal de Toulouse et seigneur de Cabanis, 2 août 1319. Cf. *Guidonis*.
- Cabaye** (*Bernardus*), de S. Denis,
 témoin de la sentence du 9 mai 1302, II 216.
- Cabayre** (*Bernardus*), de S. Denis,
 amende de 30 sous tol. pour avoir enlevé de la forêt des cercles, 5 mai 1332, II 264; témoin, à Ramondens, des sentences du 4 et du 5 mai 1332, II 264.
- Cabral** (*Guillelmus*),
 a une *fabrica* à Ramondens, 22 sept. 1288, II 204.
- Cabrolli** (*Sicardus*), de S. Denis,
 témoin, à Ramondens, d'un acte du 12 juin 1316, II 230.
- Cabvello** (*Arnaldus de*), de Pamiers,
 vend à P. la forêt de *Mijaco* à Fontazelles. Am. 12 av. 1314, I 102.
- Cacho** (*Ramundus*),
 propriétaire au Mazet, 12 av. 1314, I 103.
- Cahors** (évêque de)
 nommé par Clément V conservateur des droits de P., 20 janv. 1307, I 43.
- (trésorier de),
 fera, au nom du roi, certains versements à P., 3 août 1303, I 89, 91.
- Cairol** (*Petrus de*),
 témoin d'un acte d'achat du 3 oct. 1235, II 79.
- Calavello, Calhavello, Calavelli, Calhavelli**.
 — (*Arnaldus mercator*),
 témoin d'un acte du 26 oct. 1276, II 83.
 — propriétaire à Brazilhac en 1307, II 91.
- (*Arnaldus et Johannes*), de Lasserre,
 payaient à H. de Guérard et paieront désormais à P. une censive pour une terre sise à Brazilhac, 8 août 1307, II 91; paieront une censive à P. pour une terre sise à Lasserre, 12 av. 1314, I 104.
- (*Guillelmus*),
 propriétaire à Tonneins en 1307, II 90.
- (*Johannes*), de *Scerra*, (Lasserre),
 propriétaire à Brazilhac en 1307, II 91.
- de Fanjeaux,
 payait aux Camplong et paiera désormais à P. une censive pour un jardin sis à Fanjeaux, 1317. Am. 9 fév. 1320, I 150, 151.
- (*Johannes et Ramundus*), de Lasserre,
 payaient à H. de Guérard et paieront désormais à P. une censive pour une terre sise à Tonneins, 8 août 1307, II 91.
- (*Petrus*),
 payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. une censive pour une terre sise à Fanjeaux, 1315, 9 fév. 1320, I 137; propriétaire à Fanjeaux, en 1315, I 148, 155, 156; payait aux Camplong et paiera désormais à P. des censives pour des terres sises à Fanjeaux, 1317. Am. 9 fév. 1320, I 151, 152; propriétaire, en 1332, à Villasavary, I 193.
- (*Ramundus*),
 propriétaire au Mazet, 12 av. 1314, I 102; à Fanjeaux, nov. 1317. Am. 9 fév. 1320, I 130; propriétaire, en 1307, à Prouille, aux lieux dits *ad fraxinum* et *als Avelas*, 8 août 1307, II 84; à Tonneins, en 1307, II 91.
- (*hacredes Ramundi*),
 habitants de Montréal, payaient à H. de Guérard et paieront désormais à P. une censive pour une terre à Tonneins, 8 août 1307, II 90.
- Calavo, Calhavo, Calavi, Chalavo**,
 — (*Arnaldus*), *scriptor Narbone publicus*,
 rédige l'acte du 4 sept. 1224, II 49.
- (*Bernardus et Bertrandus fratres*),
 paient une redevance à P. pour deux terres sises à Limoux, 12 av. 1314, I 105.
- (*Guillelmus*),
 paie une redevance à P. pour une terre sise à Limoux, 12 av. 1314, I 105.
- (*Ramundus*), notaire de Carcassonne,
 rédige l'acte de prise de possession par P. de S. Martin de Limoux, 19 mars 1208, II 159.
- notaire de Limoux,
 rédige un acte du 6 oct. 1222, II 163.
- propriétaire au Mazet. Am. 12 avril 1314, I 102.
- Cailloti** (*Radulphus*),
 conseiller du roi et son commissaire dans le Toulousain « *pro reformatione peccunie*, » ne lèvera pas sur P. d'autre droit que celui d'amortissement, 20 janv. 1326, I 175.
- Calla** (*mosen P.*), *vicari de la gliaysa de Limos*,
 témoin d'un acte du 17 mars 1298, II 178.
- Calmeta** (*Johannes*),
 tenancier, en 1334, à Villefranche, I 234.
- Calmone** (*Jacobus*),
 propriétaire à Fanjeaux, en 1317, 9 fév. 1320, I 154.
- Calsonis, Calson** (*Germanus*), de Laurac,
 payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une censive pour une vigne à S. Jean de Valle, 4 oct. 1332, I 281, 282.
- (*G.*), de Barsa,
 payait à G. de Ravato et paiera désormais à P. une censive sur une terre sise à Barsa, 1316, 9 fév. 1320, I 170.
- (*heredes Guillermi*),
 payaient à P. une censive pour des terres sises à Arborens, 4 oct. 1332, I 192.
- Calveti**,
 propriétaires à Villasavary, en 1307, II 95, 98; propriétaires à Fanjeaux, en 1315, I 141.
- (*Arnaldus*),
 propriétaire à Fanjeaux, en 1315, I 137, 140; payait à

- G. de Durfort, et paiera désormais à P. des censives pour des terres sises à Fanjeaux, 1315. Am. 9 fév. 1320, I 140, 143; propriétaire à Villasavary, en 1307, II 97; en 1332, I 199, 200.
- témoin d'un acte du 2 mars 1215, II 190.
 - (*Bernardus*), propriétaire, en 1332, à Villasavary, I 197, 204.
 - notaire de Carcassonne, témoin, à Carcassonne, d'un acte du 12 mai 1339, I 225.
 - (*heredes Bernardi*), payaient à G. de Durfort et paieront désormais à P. une censive pour des terres à Fanjeaux, 1315, 9 fév. 1320, I 143.
 - (*Bernardus et Guillelmus fratres*), *filii quondam magistri Guillelmi Calveti*, de Villasavary, payaient à Jean de Lévis, et paieront désormais à P. des censives pour des terres sises à Villasavary, 4 oct. 1332, I 201, 203. Cf. I 193.
 - (*Bertholomeus*), notaire de S. Denis, rédige l'acte de nomination de Guill. *Martini* comme notaire de Ramondens, 28 janv. 1339, II 271.
 - (*G.*), propriétaire, en 1317, à Fanjeaux, 9 fév. 1320, I 165.
 - (*magister Guillelmus*), de Villasavary, Cf. *Calveti (Bernardus)*, I 203.
 - (*Guillelmus*), Cf. *Cerdana*, II 44.
 - ancien propriétaire d'une terre sise *al Romengar*, près de Fanjeaux, 24 fév. 1212, II 74.
 - *lapiscida*, de Saissac, témoin d'un acte du 10 mars 1312, II 228.
 - notaire de Lavaur, témoin de l'érection des fourches patibulaires de Ramondens, 27 mars 1330, II 263.
 - (*Guillelmus et Petrus*), frères, témoins de l'acte de vente des biens de H. de Guérard, à P., II 100.
 - (*Johannes*), de Fanjeaux, payait à Bernard de Durfort, et paiera désormais à P. une censive pour une maison sise à Fanjeaux, I 229.
 - (*Johannes et Ramundus fratres*), de Fanjeaux, se font confirmer par P. l'achat qu'ils ont fait d'une terre à Massabrac, 4 mai 1316, II 101.
 - (*magister Matheus*), témoin d'un jugement du 10 mars 1312, II 229.
 - (*Miquael, Micael*), de Fanjeaux, payait à G. de Durfort, et paiera désormais à P. une censive pour une terre sise à Fanjeaux, 1315. Am. 9 fév. 1320, I 135; payait aux Camplong et paiera désormais à P. une censive pour une maison sise à Fanjeaux, 1317, 9 fév. 1320, I 155, cf. I 157.
 - (*Petrus*), payait à Jean de Lévis, et paiera désormais à P. une censive pour une terre sise à Villasavary, 4 oct. 1332, I 205.

Calveti,

- (*Poncius*), propriétaire à Villasavary, 1332, I 194.
- (*heredes Poncii*), de Villasavary, payaient à Jean de Lévis, et paieront désormais à P. une censive pour une terre sise à Villasavary, 4 oct. 1332, I 201.
- (*R.*) payait à Guillaume et à Bernard de Durfort des censives pour une terre et une maison sises à Fanjeaux, 9 fév. 1320, I 144, 171.
- (*Ramundus*), *major diebus*, de Villasavary, payait à Jean de Lévis, et paiera désormais à P. des censives pour deux terres sises à Villasavary, 4 oct. 1332, I 201, cf. I 133; propriétaire à Massabrac, près de Prouille et de Fanjeaux, 28 av. 1324, II 103.
- (*Thomas*), de Fanjeaux, payait aux Camplong et paiera désormais à P. une censive pour une terre sise à Fanjeaux, 1317, 9 fév. 1320, I 157.

Calvetus (Willelmus),

témoin, à Rome, d'un acte du 17 avril 1221, II 77.

Cama (Bernardus),

propriétaire, en 1332, à Malviès, I 186.

— (*Clementius*),

payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une censive pour un champ à Malviès, 4 octobre 1332, I 185.

— (*Giraldus*),

payait aux Camplong et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Fanjeaux, 1317. Am. 9 fév. 1320, I 166.

— (*Petrus*),

payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une censive pour un champ à Malviès, 4 oct. 1332, I 186.

— (*Poncius et Guillelmus*),

payaient à Jean de Lévis et paieront désormais à P. des censives pour un champ à Malviès, 4 oct. 1332, I 186.

— (*Ramundus*),

payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une censive pour un champ à Malviès, 4 oct. 1332, I 186.

Cambello, Campobello.— (*Germanus de*), *domicellus de Lauraco*,

vend à P. une terre au dimaire de S. Pierre de Laurabuc, 10 fév. 1304, I 93; vend à P. une censive qu'on lui payait pour deux pièces de terre sises à Vitbrand, 28 juin 1315, I 113; vend à P. plusieurs censives sur des maisons à Laurac, 28 juin 1315, I 115; vend à P. des censives sur des terres sises à Vitbrand et Miraval, 28 juin 1315, I 117; vend à P. des censives sur des terres à Arborens et à Vitbrand, 28 juin 1315, I 118.

— (*Petrus de*), *domicellus de Lauraco*,

le 20 nov. 1312, le monastère lui achète des rentes et des censives, 23 juin 1315, I 110.

- Camboni** (*Palaizinus prior*),
témoin d'un acte du 15 sept. 1212, II 76.
- Camela** (*Guillelmus*), de Villario,
témoin d'un acte du 3 mars 1316, II 67.
- Camelini** (*Egilus*),
clerc d'Alphonse de Poitiers, au nom duquel il a vendu à P. Casatrenoux, mai 1270, I 64; *decanus Meldensis*, vérifie une lettre de Philippe IV le Bel, 27 nov. 1292, I 76; *clericus regis*, a vendu à P. des biens sis à Venastville. Am. sept. 1298, I 84.
- Camera** (*Acardus de*), notaire,
propriétaire, en 1317, à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 164, 168.
- Cameribosc** (*Arnaldus*), notaire du Mas,
rédige, au nom de Jacques Capella, un acte du 11 juin 1298, II 143.
- Caminerii** (*Jacobus*),
témoin, à Ramondens, des sentences du 4 et 5 mai 1332, II 264.
- Camono** (*Guillelmus Petri*), de Fanjeaux,
et sa femme *Miracla* vendent à P. une censive, 28 juin 1315, I 120. Cf. I 148, 152; payait aux Camplong et paiera désormais à P. une censive pour une terre sise à Fanjeaux, 1317. Am. 9 févr. 1320, I 154.
- Campania** (*Ugo de*),
témoin de l'acte de donation d'Agassens, juin 1214, II 135.
- Campolibero** (*Bernardus Amelius de*), *sacerdos*,
témoin d'un acte du 4 juillet 1243, II 57.
- (*Guillelmus*), de La Force Ferran,
payait à H. de Guérard et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Tonneins, 8 août 1307, II 90.
- Campolibero, Campliure** (*magister de*),
notaire de Limoux, vend à P. des censives sur des maisons et des jardins à S. Eulalie près Limoux. Am. sept. 1290, I 70; rédige un acte du 17 mars 1298, II 178; rédige plusieurs actes concernant Ramondens, févr. 1298, II 213, 214.
- *clericus*, témoin d'un acte de juillet 1318, II 275.
- Campolongo** (*Amelius de*), *miles*,
a donné des rentes au monastère de P. Am. sept. 1274, I 65.
- mari de *Veziata*, beau-frère de Roger de Turre, avant 27 mars 1307, II 143.
- (*Gualhardus de*), *domicellus*,
le monastère lui a acheté des censives. Am. sept. 1298, I 79.
- (*Amelius et Miro de*), *domicelli* de Laurac,
vendent à P. des censives à Fanjeaux, Villasavary, la Ilhe, La Force, 24 janvier 1317. Am. 9 févr. 1320, I 171; propriétaires à la Caplade, 29 janvier 1315, II 117, 118.
- Campragnano** (*magister Arnaudus de*),
témoin, à Rome, d'un acte du 17 avril 1221, II 77.
- Camus** (*Bertholomeus*), de Saissac,
arpenteur désigné par P. pour la délimitation de Ramondens et d'Arfons, 8 mai 1320, II 235.
- Canabas** (*Geraldus*), de Fanjeaux,
payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. une censive pour terres sises à Fanjeaux, 1315, 9 févr. 1320, I 138.
- Canalli**,
propriétaires à Fanjeaux en 1315, 9 févr. 1320, I 133.
- Canals, Canal, Canalis.**
— (*B.*)
propriétaire, en 1315 et 1317, à Fanjeaux, I 134, 151.
- (*G.*)
propriétaire, en 1315 et 1317, à Fanjeaux, I 149, 166; payait aux Camplong et paiera désormais à P. des censives sur des terres sises à Fanjeaux, 1317. Am. 9 févr. 1320, I 156, 163.
- (*Johannes*),
propriétaire, en 1315, à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 147.
- (*Petrus*),
possède, en 1212, une vigne à Prouille, II 2; vend à S. Dominique une pièce de terre à la fontaine de P., 24 oct. 1212, II 39; a été propriétaire à P., 26 mai 1213, II 42.
- *barberius*, témoin d'un acte du 15 mars 1253, II 60.
- (*P. Ar.*), consul de Limoux,
avec ses collègues et le prieur de P. rédige le tarif des honoraires des notaires de Limoux pour les testaments et les contrats de mariage, 10 août 1278, II 174.
- (*Petrus, G., Johannes, Robertus*),
payaient à G. de Durfort et paieront désormais à P. des redevances sur des terres sises à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 134.
- (*Ramundus*),
propriétaire, en 1315, à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 147.
- Canasti, Canast.**
— (*Guillelmus*), propriétaire aux environs de Prouille, la Ilhe et la Caplade, 3 mars 1316, II 67.
- (*Petrus*),
payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 145; payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une censive pour une terre sise à Villasavary, 4 oct. 1332, I 201.
- Candela** (*Guillermus*), de S. Denis,
témoin d'un acte du 20 avril 1320, II 233.
- Candelii** (*Ramundus*) de Caunis, prêtre,
témoin du compromis entre P. et Lambert de Thury au sujet de la dépaiissance de Ramondens, 17 janv. 1307, II 223.
- Canerii** (*Jacobus*),
témoin de la sentence du 9 mai 1302, II 216.
- Capduel** (*Bernardus de*),
rédige un acte de Raymond Roger, comte de Foix, en faveur de P., 21 juin 1221, I 56.

- Capolet** (*Raimundus*),
a un local à Villasavary, II 1.
- Capella, Capelle.**
— (*Guillelmus*), de Laurac,
vend à P. une censive à Laurac le 4 mars 1313. Am.
23 juin 1315, I 109; propriétaire, en 1332, à Arborens,
I 192.
- (*Jacobus*), notaire de Laurac,
a rédigé plusieurs actes de P., 10 févr. 1304, I 92, 93,
94, 95, 108, 110; 7 février 1312, 23 juin 1315, I 110, 116;
rédige un acte en 1310, I 123; vend à P. un pré sis à
Barsa, 1305; rédige plusieurs actes pour Prouille en
1315, I 132; nov. 1317, I 130; le 24 janvier 1317, I 150;
en 1316, I 169; en 1318, I 171, 181, 188, 219, 229, 230,
233, 234, 236; en octobre 1316, I 273; le 5 octobre 1289,
II 19; le 23 juillet 1306, II 23; le 16 juillet 1308, II
24; le 24 février 1309, II 26; le 1er oct. 1315, II 27; le
22 janvier 1318, II 28; le 29 nov. 1322, II 33; le 25 mars
1318, II 29; le 17 février 1307, II 62; le 3 mars 1316, II
65; le 8 août 1307, II 100; le 12 mars 1292, II 130; le
22 sept. 1295, II 132; le 18 mai 1298, II 142; le 11 juin
1298, II 142; le 27 mars 1307, II 143; le 27 mars 1307,
II 145; le 17 janvier 1307, II 223; le 12 juin 1316, II 230;
le 10 oct. 1284, II 207; en oct. 1284, II 208; le 8 nov.
1306, II 220; le 17 janvier 1307, II 221; le 8 oct. 1308,
II 221, 226; le 30 octobre 1308, II 227; le 1er octobre
1311, II 228; le 17 juin 1317, II 230; le 4 juin 1318, II
232, 241; le 3 mars 1321, II 249; vidime, en 1313, un
acte du 18 févr. 1256, II 191.
- (*dominus Bernardus*) *presbiter de Pruliano*,
témoin de l'acte par lequel le prieur de P. approuve la
délimitation des terres d'Arfons et de P., à Ramon-
dens, oct. 1284, II 208.
- (*mossen Miguel*) *de Limos, preveyres*,
témoin, à Limoux, d'un acte du 10 août 1278, II 176.
- (*Petrus de*),
témoin d'un acte du 27 mars 1224, II 164.
- (*Poncius*),
notaire de Laurac, rédige un acte d'achat de 1305, 28
juin 1315, I 124.
- (*Pons*) *de Limos*,
témoin, à Limoux, d'un acte du 10 août 1278, II 176.
- Capiano** (*Jordanus de*),
le monastère lui achète des censives. Am. sept. 1298, I 79.
- Capierius** (*Ramundus*),
propriétaire à Prouille, 9 oct. 1225, II 51.
- Capinager** (*Petrus*),
payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. une
censive pour une terre sise à Fanjeaux, 9 févr. 1320,
I 139.
- Capitedenario** (*Poncius de*),
le monastère lui cède une vigne, 9 oct. 1225, II 51.
- Capo** (*Petrus Johannes*),
paie à P. une censive pour une terre sise à Brazilhac,
12 avril 1314, I 103.
- Caraborda** (*Stephanus*), consul de Toulouse,
témoin d'un acte du 4 avril 1250, II 113.
- Carbonelli** (*Arnaldus*),
payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une
censive pour un champ à Malviès, 4 oct. 1332, I 185.
- (*Guillelmus*),
payait aux Camplong et paiera désormais à P. une
censive pour des terres sises à Fanjeaux, 9 févr. 1320,
I 163, 164.
- (*Johannes*),
propriétaire, en 1315, à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 146;
propriétaire à Villasavary, 1332, I 205.
- Carbonels**,
ont une terre à Fanjeaux, 15 sept. 1212, II 75.
- Carcassès** (*Petrus*), *fustcrius Carcassone*,
payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une
censive pour des terres sises à Carcassonne, 4 oct. 1332,
I 206.
- (sénéchal de),
prendra sous sa protection les biens de P., 13 déc. 1213,
I 55.
- Carcassona** (*Andreas*),
propriétaire, en 1315, à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 148.
- (*Arnaldus*),
témoin d'un acte du 22 oct. 1212, II 39.
- (*Ramundus*),
payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une
censive pour une terre à Villasavary, 4 oct. 1332, I
193; propriétaire, en 1332, à Villasavary, I 201, 204.
- Carcassonne** (archidiaire de),
1237, II 166.
- (évêque de), *B. Raimundus, electus sedis ecclesie S. Nazarii
Carcassonensis*;
témoin de la prise de possession par P. de l'église Saint-
Martin de Limoux, 19 mars 1208, II 159.
- arbitre entre l'archevêque de Narbonne et Prouille au
sujet du tabellionat de Limoux, 1239, II 166.
- nommé par Alexandre IV conservateur des biens de P.,
27 oct. 1257, I 17.
- (prieur de N.-D. de),
1237, II 166, assiste à P. à un acte du 20 février 1295,
I 266.
- (sacriste de),
reçoit de Jean XXII l'ordre de faire payer sur la mense
archiépiscopale de Narbonne à Durand de Saint-Pour-
çain, évêque élu de Limoux, une rente de 5000 livres
tourn., 2 sept. 1316, I 47.
- (juge mage de),
vidime, en 1323, un acte de Simon de Montfort du 15 mai
1211, I 53.
- (sénéchal de), I 212, 213.
- (trésorier de),
fera, au nom du roi, certains versements à P., 3 août
1303, I 89.

- Carcenis** (*G. de*),
propriétaire à Fanjeaux en 1315, 9 févr. 1320, I 137.
- Cardini** (*Arnaldus*),
témoin d'un acte du 26 oct. 1276, II 83.
- (*dominus Bernardus*), doyen de Saint-Paul de Fenouillet,
exécuteur du testament de Roger d'Anduze, 9 avr. 1326,
II 284.
- Carguabas** (*Pierre*),
témoin d'un jugement du 10 mars 1312, II 229.
- Carielli** (*Petrus*),
payait aux Camplong et paiera désormais à P. une
censive sur une terre sise à Fanjeaux, 1317. Am. 9 févr.
1320, I 165.
- (*R.*)
propriétaire, en 1317, à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 165.
- Carincia** (*Cicardus*),
propriétaire, en 1315, à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 135.
- Carmulino** (*Petrus de*), de Fanjeaux,
payait aux Camplong et paiera désormais à P. une
censive pour des terres sises à Fanjeaux, 1317, 9 févr.
1320, I 156.
- Carnelli** (*Bernardus*),
le monastère lui achète une censive à Limoux. Am.
sept. 1290, I 70.
- Carneria** (*magister Cicardus*),
propriétaire à Fanjeaux en 1315 et 1317. Am. 9 février
1320, I 148, 151.
- Carnoto** (*Petrus de*, *subvicarius Tholose*),
avec Pierre de Coucy confisque, au nom du roi, à P.,
le dépôt de l'évêque de Pamiers, 29 juillet 1303, I
88, 91.
- Carpianis** (*Petrus de*),
laique du diocèse de Toulouse, en différend avec P.,
1er nov. 1274, I 32.
- Carrerrie** (*Petrus*),
propriétaire, en 1332, à Montclar, I 188.
- Carollus**,
propriétaire, avant 1332, à Villarzel, I 187.
- Cairollis** (*magister Hugo de*, *legum doctor, patronus causarum
domini regis in senescallia Carcassone et Biterrarum*),
témoin de l'accord signé, le 12 janvier 1313, entre le
salin de Carcassonne et P., II 63; vend au monastère
des censives sises à Bram et à Fanjeaux, 23 juin 1315,
I 110.
- Carta** (*Andreas de*),
propriétaire à Fanjeaux en 1315, 9 févr. 1320, I 137.
- Cartels** (*tenentia dels*),
à Fanjeaux en 1249, II 59.
- Cartalerii** (*Bernardus*), de Saissac,
assiste à Ramondens à un jugement du 2 mars 1270,
II 194.
- (*Guillemus*), de Saissac,
expert pour la division de la forêt de Ramondens,
6 févr. 1283, II 200; témoin de cette division, 10 oct.
1284, II 202.
- Carteriis** (*Geraldus*), *presbiter*,
témoin, à P., d'un acte du 7 mars 1275, II 174.
- (*G.*),
propriétaire à Fanjeaux en 1316, 9 févr. 1320, I 166.
- (*Guillelmus*), *clericus*,
témoin d'un acte du 15 mars 1253, II 60.
- (*Poncius*),
payait à H. de Guérard et paiera désormais à P. une
censive pour une jeune vigne sise à Fanjeaux, 8 août
1307, II 88; propriétaire à Fanjeaux en 1307, II 88; en
1315, 9 févr. 1320, I 133.
- Carauciano** (*Ramundus*), *clericus d'Esculens*,
témoin d'un acte du 4 juillet 1243, II 57.
- Carausani** (*Arnaldus*),
propriétaire, en 1317, à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 156,
157.
- (*Petrus*),
laique du diocèse de Toulouse, en désaccord avec
Prouille, 1er nov. 1274, I 32.
- Casali-veteri** (*Guillelmus de*),
propriétaire au Mazet. Am. 12 avr. 1314, I 102.
- Cassanha, Cassanea, Casanha, Cassaigna, Cassaina.**
— (*Arnaldus*), *de Morterio*,
propriétaire à Fontloubane, 13 mars 1292, II 129.
- (*Bernardus*), *legum doctor*,
reçoit délégation des pouvoirs des sires de la Balme
et d'Erquery, 28 oct. 1338, I 218; constate un don de
censives fait à P. par Jean de Lévis, 12 déc. 1338, I
216.
- (*B.*), fils de Jacques *Cassanha*,
payait aux Camplong et paiera désormais à P. une
censive pour une terre sise à Fanjeaux, 1317, 9 févr.
1320, I 165.
- (*Guillelmus*),
témoin d'un acte du 26 oct. 1276, II 83.
- (*Jacobus*),
propriétaire à Fanjeaux en 1317. Am. 9 févr. 1320, I 150,
151. Cf. *Casanha* (*B.*), I 165.
- (*Ramundus*),
propriétaire à Fanjeaux en 1315, 9 févr. 1320, I 136,
152.
- (*Rogerus*), *bajulus de Brom*,
témoin d'un acte de juin 1214, II 110.
- Castanherii** (*Belzardus*), de Fanjeaux,
payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. une
censive pour une maison à Fanjeaux, 1315, 9 févr. 1320,
I 138.
- (*Bernardus*),
vend à P. des censives sur des terres de Limoux. Am.
sept. 1298, I 82.
- (*Richardus*),
propriétaire, en 1317, à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 152,
158; payait aux Camplong et paiera désormais à P. une
censive pour un jardin sis à Fanjeaux, 1317, 9 févr.
1320, I 156.

- Castela** (*Laurentius*), de Villasavary,
payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Villasavary, 4 oct. 1332, I 194.
- Castelione, Castilione, Castellione, Castelone, Castelhone.**
— (*Bernardus de*),
a vendu à P., le 6 mars 1314, des censives qu'il percevait à Fanjeaux et à la Ilhette. Am. 23 juin 1315, I 109.
- (*Guido miles, condominus de Barsano*);
sa veuve, Brayda, se fait religieuse à P. et apporte au couvent des censives. Am. sept. 1298, I 80.
— vend à P. des censives vers 1340, I 243.
- (*Guillelmus*),
Cf. *Castellione (Petrus de)*, I 110.
- (*Huguetus*), *domicellus de Saxiacho*,
témoin de l'acte de compromis entre P. et Lambert de Thury, seigneur de Saissac, au sujet de la dépaissance de Ramondens, 17 janv. 1307, II 223.
- (*Petrus*), fils de feu *Guillelmus de C., domicellus de Fanjeaux*,
vend à P. des censives à Fanjeaux, la Ilhette, la Caplade, 7 févr. 1312. Am. 23 juin 1315, I 110.
- (*Petrus*),
cède à P. différents droits sur le dînaire de S. Ferréol, 2 mars 1215, II 189.
- (*dominus Poncius, camerarius in ecclesia Carcassonsi*),
témoin de l'acte de compromis entre P. et Lambert de Thury, seigneur de Saissac, au sujet de la dépaissance de Ramondens, 17 janv. 1307, I 222.
- (*Suncius*),
condamné par le juge de Ramondens pour être entré dans la forêt avec 14 vaches, 11 oct. 1277, II 194; témoin de la délimitation des terres d'Arfons et de Ramondens, 10 oct. 1284, II 207.
- Castelli** (*Aymericus*), *consul de Gradanis*, 17 nov. 1339, I 227.
- Castelmora** (*Vitalis*), d'Arfons,
témoin du bodulaire de Ramondens et d'Arfons, 8 mai 1320, II 239.
- Castlario** (*Petrus Raimundus de*),
serf donné à P., avec sa famille, par Galard de Fanjeaux, 4 sept 1224, II 48; garantit sur ses biens la rente qu'il doit à P., 4 mars 1226, II 50.
- Castrensis episcopus**,
Cf. *Lautrico (Amelius de)*, I 269.
- Castro-Verduno** (*Atho Arnaldi de*),
témoin des actes de Raymond Roger, comte de Foix, envers P., 21 juin 1221, I 56.
- (*dominus Petrus Arnaldi de*), *miles*,
a vendu à P. des possessions à Montgradail, 1339, I 224.
- Catalana**,
Cf. *Stephanus*, II 3.
- Catalani** (B.) *de Villario*,
payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Fanjeaux, 1315. Am. 9 févr. 1320, I 144; payait aux Camplong et paiera désormais à P. une censive pour une terre près de Fanjeaux, 1317, 9 févr. 1320, I 154.
- (*Bernardus*),
propriétaire à Fanjeaux, en 1307, II 87; en 1317, 9 févr. 1320, I 158; témoin de la protestation de P. du 13 avril 1323, II 251.
— *de Limbrassaco*, habitant de Fanjeaux, payait à H. de Guérard et paiera désormais à P. une censive pour une vigne à Fanjeaux, 8 août 1307, II 85.
- (*Guillelmus*),
reçoit un legs de Roger d'Anduze, 9 avr. 1326, II 281; payait aux héritiers de Bernard de *Brellis* et paiera désormais à P. une censive à S. André, 1331, I 230.
- (*Guillelmus et Arnaldus Petri blanquerius*), de Limoux,
paient à P. une redevance sur une vigne à Limoux, 12 avril 1314, I 104.
- (*Johannes*),
payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Villasavary, 4 oct. 1332, I 194.
- (*Petrus*),
payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. une censive sur une maison sise à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 138; sur des terres à Fanjeaux, *ibid.* I 143. Cf. I 142 et II 85.
— payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une censive pour une terre sise à Villasavary, 4 oct. 1332, I 194. Cf. I 199.
- (*Petrus. de Fonciano*),
témoin de l'érection des fourches patibulaires de Ramondens, 27 mars 1330, II 263.
- (*Philippus*),
propriétaire à Fanjeaux en 1317, 9 févr. 1320, I 154, 167; à la Ilhe en 1317, *ibid.* I 159; vend à P. une pièce de terre à Fanjeaux, 19 août 1330, I 233.
- (*Ramundus*),
propriétaire, en 1332, à Villefranche, I 206.
- (*Rogerus*),
payait aux Camplong, et paiera désormais à P. une censive pour des terres près de Fanjeaux, 1317. Am. 9 févr. 1320, I 154.
- (*Thomas*),
propriétaire, en 1317, à Fanjeaux, I 156.
- Cathalaunis** (*magister Nicolaus de*),
enquêteur royal en Languedoc en 1261; adresse un rapport au sénéchal de Carcassonne, Pierre d'Auteuil, sur une demande des sœurs de P., II 5.
- Categerii** (*Sicardus*), du diocèse de Castres,
assiste à la pose dans la forêt de Ramondens, de fleurs de lys en signe de la protection royale, 18 mars 1329, II 262.
- Catolica** (*Bernardus* et ses fils *Bernardus* et *Petrus*),
se donnent à P. et promettent de payer un cens annuel de 2 sous melg. le jour de la Toussaint, 7 mai 1212, II 2.

- Caucideriis, Causideriis,**
 — (*magister Petrus*), de Bram,
 témoin d'une sentence du 3 mars 1303, II 218.
 — (*Petrus et Ramundus*), de Bram,
 payaient à Jean de Lévis et paieront désormais à P. une
 censive pour une terre à Villaliagre, 1332, I 180.
- Causerano, Causlirano, (Ramundus Petrus de),**
 rédige deux actes de 1211, II 110, 73.
- Cavaiers, Cavaers, Cavaeris, Cavahers, Cavaer, (nobilis
 domina, domina Fanijovis),**
 a donné à Raymond VII la souveraineté sur Fanjeaux,
 12 juillet 1246, I 58; a assigné à P. une rente perpé-
 tuelle de 12 liv. tour. sur Cailhau et Montgradail,
 nov. 1247, I 58; a fait profession religieuse à P., avant
 1248, et a donné au couvent ses biens de Cailhau et un
 tiers de la justice de ce pays, II 7, 8; donne à P. la
 Mote de Prouille, fin 1223, I 47; légataire de God Pica-
 rella, 25 juillet 1225, II 52; propriétaire à Montbayon
 près de Prouille, 30 mars 1227, II 54; donne à P. une
 terre et ses droits sur celles qu'occupent les Babon et
 les Bigordanas, 4 juillet 1243, II 57; Cf. 14 mai 1249,
 II 58.
- Cavanaco, Cavanacci, Cavanac,**
 — (*magister Bernardus*), notaire de Villasavary,
 payait à Jean de Lévis, et paiera désormais à P. des
 censives pour des terres à la Caplade, 4 oct. 1332,
 I 201, 203.
 — (*Faber de*).
 Le monastère a acheté à ses héritiers des censives près
 de Limoux. Am. sept. 1290, I 69.
 — (*Guillelmus*), de Villario,
 témoin d'un acte du 3 mars 1316, II 67.
 — (*Jacobus*), miles de Villaciscula;
 sa fille Comtors est sous la tutelle de Bernard *Guil-*
telmi et de Bernard *de Rocovilla*, en 1307. Am. 28 juin
 1315, I 116.
 — (*Johannes*),
 propriétaire, en 1315, à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 144.
 — (*Bernardus et Ramundus fratres*),
 payaient à G. de Durfort et paieront désormais à P.
 des censives pour des terres à Fanjeaux, 1315, 9 févr.
 1320, I 144.
 — (*Ramundus*),
 payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. des
 censives pour des terres à la Caplade, 4 oct. 1332, I
 201, 203. Cf. I 197; paie une censive à P., 28 juin 1316,
 I 112.
- Cavanaco-Villario (Arnaldus de),**
 paie une censive au monastère, 28 juin 1315, I 112.
- Cecilia (domina);**
 des champs qui lui appartenaient à Montbayon et à
 Bézant, sont donnés à P. par Simon de Montfort, 1er déc.
 1212, I 53.
 — *uxor quondam Guillelmi Novelha*,
 reçoit un legs de Raymond *Terreni*, 30 avr. 1348, II 290.
- Centullus (Sancius),**
 rédige un acte du 9 oct. 1225, II 52.
- Cepiano (Bernardus de),**
 payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. des
 censives pour des champs à Villarzel, 4 oct. 1332,
 I 184, 190.
- Cercelli (heredes Arnaldi),**
 propriétaires, en 1317, à Fanjeaux, 9 février 1320, I
 152.
 — (*B.*),
 payait à P. une censive à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 132.
 Cf. *Sobirana*, I 133; fils de fen Pierre C., payait aux
 Camplong et paiera désormais à P. une censive pour
 une terre sise à Fanjeaux, 1317, 9 févr. 1320, I 164.
 — (*Bernardus*), *carnifex*, à Fanjeaux,
 propriétaire à Fanjeaux en 1315, 9 févr. 1320, I 133, 136,
 139, 150.
 — (*haeredes Bernardi*),
 propriétaires, en 1317, à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 130.
 — (*haeredes Bertrandi*),
 propriétaires, en 1317, à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 151,
 155.
 — (*G.*),
 payait aux Camplong et paiera désormais à P. une
 censive pour une terre sise à Fanjeaux, 1317, 9 févr.
 1320, I 152.
 — (*Germanus*),
 payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. une
 censive pour une terre sise à Fanjeaux, 1315, 9 févr.
 1320, I 149.
 — (*Petrus*),
 laïque du diocèse de Toulouse, en différend avec P.
 1er nov. 1274, I 31. Cf. *Guillelma*, I 148, 157.
 — (*heredes Petri*),
 propriétaires à Fanjeaux, en 1317, 9 févr. 1320, I 151.
 — (*Ramundus*),
 propriétaire à Fanjeaux, en 1317, 9 févr. 1320, I 133,
 137; payait à G. de Durfort et paiera désormais à P.
 une censive pour une terre sise à Fanjeaux, 1315, 9 févr.
 1320, I 141.
 — (*Rogerus Bernardi*),
 payait aux Camplong et paiera désormais à P. une
 censive pour une terre sise à Fanjeaux, 1317, 9 févr.
 1320, I 164.
- Cerdana,**
 veuve de *Guillelmus Calveti*, et ses enfants *Arnaldus, Guil-*
lelmus, Rixendis, Arsensis, abandonnent à P. leurs droits
 sur la terre de Jonquières, 11 janv. 1218, II 44. Cf.
Onosio (Martinus de), II 46.
- Cerdana (Na),**
 ancienne propriétaire d'une terre *al Romengar*, près de
 Fanjeaux, 14 févr. 1212, II 74.
 — (*Amiel*),
 donne à S. Dominique une censive à Fanjeaux, pour
 l'huile de la lampe du sanctuaire de P., 1211, II 74.

- Cerdani** (*Petrus*),
propriétaire, en 1332, à Rascous, I 193; à Villasavary, I 196.
— *major diebus*, propriétaire, en 1332, à Villasavary, I 197.
— *junior*, payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une censive pour des terres à Villasavary, 4 oct. 1332, I 197; propriétaire, en 1332, à Rascons, I 200; à Villasavary, I 201, 202, 203, 204; payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Villasavary, 4 oct. 1332, I 204.
— témoin du testament de God Picarella, 25 juillet 1226, II 53.
- (*Poncius*), de Villasavary,
payait à H. de Guérard et paiera désormais à P. des censives sur cinq pièces de terre, 8 août 1307, II 95, 96.
- Cernati** (*magister Petrus*), *jurisperitus*,
arbitre dans le différend entre P. et Jeanne de Sévérac, 13 nov. 1333, I 269.
- Cernel** (*Ysan*), consul de Limoux, 17 mars 1297, II 177.
- Cernini, Cerni.**
— (*Bernardus*),
propriétaire, en 1317, à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 164; payait aux Camplong et paiera désormais à P. une censive pour terres sises à Fanjeaux, 1317, 9 févr. 1320, I 167.
- consul de Limoux;
le procureur de P. déclare avoir reçu de Limoux 500 agneaux d'or, 29 sept. 1331, II 181.
- (*G.*), I 167, fils de *Cerni* (*mastre P.*), témoin d'un acte du 17 mars 1298, II 178.
- (*G.*),
payait aux Camplong et paiera désormais à P. une censive pour une terre à la Ilhe, 9 févr. 1320, I 159. Cf. I 160, 164.
- (*mastre P.*), *savi en dreyt*, de Limoux,
témoin d'un acte du 17 mars 1298, II 178; témoin, à Limoux, d'un acte du 10 août 1298, II 76.
- (*magister Petrus*),
donne à P. un jardin, sis à Limoux. Am. sept. 1298, I 84, 169.
- Cervunerius** (*Willelmus Amelius*),
témoin à P. d'un acte du 23 avril 1230, II 5.
- Chacberti** ou **Chatberti** (*Petrus*),
propriétaire à Villasavary, 1332, I 202.
- Chaluncone** (*dominus Johannes*), *canonicus Claromontensis*, *clericusque regis*,
arbitre entre les consuls de Limoux et P., en 1329, 29 sept. 1331, II 181.
- Chaneverre** (*Gaufridus de*), *miles*, sénéchal de Toulouse,
met P. en possession de la partie de Ramondens qui lui a été donnée par Alphonse de Poitiers, 17 avril 1262, II 191.
- Chapitre de Toulouse**,
n'a pas donné son consentement au don qu'a fait

l'évêque de Toulouse à P. de l'église de la Ilhe, 22 juin 1265, I 27.

Chapitre général de l'Ordre,

doit se tenir, en 1324, à Bordeaux, I 274; legs de 100 florins fait par fr. A., évêque de Couserans, au chapitre général, 3 janv. 1328, I 275; célébré, avant 1339, à Toulouse, « *tempore magistri Barnabe* », I 282; Hélie de Ferrières se rend au chapitre général de Londres, I 283; chapitre général tenu, en 1310, à Milan, I 284.

Chapitre provincial.

Le chapitre provincial d'Avignon, tenu le 22 juillet 1287, décide la création du monastère de dominicaines de Montpellier, I 259; le chapitre provincial de Brive, tenu le 15 août 1292, accepte l'érection du couvent des dominicaines de S. Pardoux, I 263; s'est tenu à Carcassonne, le 22 juillet 1293. Cf. *frat. Bernardus Grandis*, I 259; se tiendra, le 8 sept. 1321, au couvent de Saint-Girons, I 274; legs de 50 florins fait par fr. A., évêque de Couserans, au chapitre provincial, 2 janv. 1328, I 275; se tiendra à Auvillar, le 6 juillet 1334, I 277; accord entre le chapitre provincial et le couvent de P. au sujet du legs de l'évêque de Couserans, 9 août 1336, I 278 et suiv.

Charles IV le Bel, roi de France,

permet à P. d'acquérir 100 liv. par. de rentes perpétuelles, avril 1323, I 173, II 255; prélève sur les biens du clergé la dime biennale que lui a accordée Jean XXII, 17 mai 1323, I 173; mande à son commissaire et son sénéchal en Languedoc de ne lever sur le monastère de P. aucune autre redevance que le droit d'amortissement, 20 janv. 1326, I 175; a fait des emprunts à P., I 210, 213; I 215.

Charles VI, roi de France,

a exempté le monastère de toute contribution financière. Enq. 1427, II 301, 330.

Charles VII, roi de France,

ordonne à ses généraux des finances de faire une enquête sur les revenus de P. et de taxer le couvent en conséquence, 27 févr. 1426, II 297.

Charles II, *rex Siciliae comesque Provinciae*,

de retour en France de sa captivité d'Aragon (1290), passe à Prouille et en emmène des religieuses pour le monastère de N.-D. de Nazareth de Marseille, I 261; accroît, après 1293, les constructions du monastère de N.-D. de Nazareth à Aix, I 262; fait des dons importants au monastère, en 1297, I 262. Cf. Blanche, I 268.

Charmaya (*Egidius de*),

notaire de Fanjeaux, rédige l'acte par lequel *Arnaldus* de Grave vend à P. ses terres de Ramondens, 17 mai 1298, II 211, 212.

Chatmaris (*Guillelmus*),

payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une censive pour des bois à Villarzel, 4 oct. 1332, I 182; propriétaire, en 1332, à Villarzel, I 186, 188; à Malviès, I 188.

- Chatmaris**, (*Johannes*),
propriétaire, en 1332, à Villarzel, I 183, 184, 189, 190.
- Chayrie** (*Huguetus*), *serviens* de Carcassonne,
témoin, à Carcassonne, d'un acte du 30 oct. 1308, II 227.
- Cicardi** (*Petrus*),
payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. une censive pour une terre sise à Fanjeaux, 1315. Am. 9 févr. 1320, I 139. Cf. I 161.
- Cicre** (*B.*),
payait aux Camplong et à Pierre *Fortis* et paiera désormais à P. une censive pour une terre sise à Villasavary, 9 févr. 1320, I 171.
- Cistaricensis episcopus** (*Petrus*),
assiste, le 20 juillet 1292, à l'inauguration du couvent de N.-D. de Nazareth, à Aix, I 261; assiste, le 10 nov. 1297, à la bénédiction du cimetière du couvent de N.-D. de Nazareth, à Aix, I 262.
- Clareti** (*Petrus*),
payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. des censives pour des terres à Villasavary, 4 oct. 1332, I 193, 204.
- Claromonte** (*magister Bernardus de*),
propriétaire, en 1332, à Gardouch, I 206; vers 1340, à Villefranche, I 242.
- Clars** (*Ramundus*),
propriétaire à Villasavary, en 1332, I 196.
- Clavelli, Clavel**,
— (*Honors*),
propriétaire, en 1317, à Fanjeaux. Am. 9 fév. 1320, I 155.
— (*Petrus*),
témoin d'un acte d'achat du 3 oct. 1235, II 79.
— témoin d'un acte du 26 oct. 1276, II 83; le monastère lui achète des terres. Am. sept. 1298, I 79.
- Clément IV**,
confirme la sentence qui a condamné le monastère de Saint-Hilaire aux dépens envers Prouille, 10 déc. 1266, I 28; permet aux dominicains d'hériter, 12 fév. 1266, I 28; donne 100 jours d'indulgence à ceux qui concourront à l'édification de l'église de P., 12 juin 1267; confirme à P. la possession de l'église Saint-Sernin de la Ilbe, 22 juin 1265, I 27; exempte P. du paiement de la dime accordée par le Saint-Siège au roi de France pour son expédition en Palestine, 2 juillet 1267, I 29; défend de construire une chapelle sur le territoire de la paroisse Saint-Martin de Limoux, 11 oct. 1267, I 30; Honorius IV rappelle que Clément IV a exempté P. de la dime pour la Terre Sainte, 17 juin 1285, I 37.
- Clément V**,
nomme les évêques de Cahors et de Toulouse et l'abbé de Saint-Papoul conservateurs des droits de P., 20 janvier 1307, I 42.
- Clément VII**,
a exempté P. du paiement des décimes. Enquête 1427, II 300, 328.
- Clerici, Clerc**.
— (*Arnaldus*),
témoin d'un acte du 22 avril 1212, II 36.
— (*Bernardus*),
témoin d'un acte du 28 janv. 1219, II 137.
— de Miraval,
payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Miraval, 4 oct. 1332, I 191.
— (*Guillelmus*),
vend à P. des censives sur deux pièces de terre qui lui appartiennent à Miraval, 28 juin 1315, I 114; vend à P. des censives sur des terres à Miraval et Bagnères, 1310. Am. 28 juin 1315, I 123; payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Miraval, 4 oct. 1332, I 191, 192.
— (*heredes Martini*),
propriétaires, en 1317, à Fanjeaux, 9 fév. 1320, I 168.
— (*Petrus*), notaire de Villasavary,
écrit, au nom du notaire Jacques *Capella*, de Laurac, un acte daté de Carcassonne le 1er mars 1314, I 108; un autre acte du 20 oct. 1316, I 273.
— témoin d'un acte du 22 avril 1212, II 36.
— *juvenis*, témoin d'un acte du 14 mai 1213, II 41.
— *de Onosio*, témoin d'un acte du 3 mars 1316, II 67.
— (*Ramundus*),
propriétaire, en 1317, à Fanjeaux, 9 fév. 1320, I 156.
— *textor*, témoin d'un acte du 9 avril 1336, I 281.
— *in Reddesio archipresbyter*,
témoin de la prise de possession par P. de Saint-Martin de Limoux, 19 mars 1208, II 159.
— *vaquarius domini Montisfortis*, à Saissac,
s'engage à comparaître devant le juge de Ramondens, sous peine de 10 liv. tour. d'amende, 1er mai 1321; condamné à l'amende de 40 sous tol. pour avoir fait paître ses bœufs à Ramondens, 17 juin 1317, II 230.
— (*Stephanus Andree de Cruce*),
témoin du testament de Raymond *Terreni*, 30 avr. 1348, II 295.
- Clusinensis episcopus**,
témoin dans un acte de la Curie du 29 mars 1263, I 25.
- Clusinus abbas et S. Salitoris minister**,
confirme la sentence arbitrale de *Tedisius* au sujet de Saint-Martin de Limoux, mars 1217, II 160.
- Cociaco** (*Petrus de*),
au nom du roi, a confisqué le dépôt de l'évêque de Pamiers à P., 29 juillet 1303, I 88, 91.
- Cocus** (*Odo*);
Louis VIII lui mande de protéger le monastère de Prouille, août 1226, I 57.
- Cofinal, Cofinalli, Cofinalh, Cofinalli, Cofinali**.
— (*Arnaldus*), de Fanjeaux,
témoin, en 1256, de la restitution d'Agassens à P., II 138.
— (*Bernardus*),
témoin de l'acte de vente à P. et à Raymond *Terreni*

- des biens de H. de Guérard, 1307, II 100; témoin d'un acte du 1er oct. 1311, II 228.
- (*magister Bernardus*), notaire de Fanjeaux, reçoit deux actes du 4 mai 1316, II 101, 134.
- (*Guillelmus*), notaire de Fanjeaux, fait rédiger par son clerc, *Matheus Berengarii*, l'acte du 4 mai 1316, que feu Bernard de *Coffinali*, son prédécesseur, avait reçu, II 101; rédige deux actes, le 19 janvier 1324 et le 28 avril 1324, II 102, 103.
- (*Johannes*),
témoin d'un acte de nov. 1223, II 47.
- Coffolenti** (*Ramundus*),
payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Malviès, 4 oct. 1332, I 186.
- Coganno, Cogan, Cogagno, Cogaigno**,
— (*magister Arnaldus*), *jurisperitus*,
a négocié l'accord entre P. et Limoux au sujet de la dépouille des morts, 7 mars 1275, II 174; *savi en dreyt*, témoin à Limoux d'un acte du 10 août 1278, II 176; désigné avec Guill. Brunet comme arbitre pour procéder à la division de Ramondens entre P. et les Grave, 6 févr. 1283, II 200; témoin d'un acte du 9 juin 1283, I 258; témoin de l'acte de division de Ramondens du 10 oct. 1284, II 202.
- (*Guillelmus*), *mercator* à Limoux,
donne à P. des censives à Limoux. Am. sept. 1290, I 68, 69.
- Cogordanis** (*rector de*),
Guill. *Jordanis*, le 19 août 1274, II 148.
- Cogot** (*Arnaldus Martini*),
payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Villasavary, 4 oct. 1332, I 197, 200.
- (*Johannes Martini*),
propriétaire à Villasavary, en 1332, I 194.
- (*R. Martini*),
payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 143.
- Colinus**, *serviens curie domini regis castri Fanijovis*,
témoin de l'acte de vente à P. et à Raymond *Terreni* des biens de H. de Guérard, II 100; témoin d'un acte du 8 nov. 1306, II 220.
- Colho, Collo**,
— (*Johannes Martini*),
propriétaire à Fanjeaux, 9 fév. 1320, I 145, II 66.
- (*magister Johannes*), *jurisperitus* de Castelnaudary,
témoin du bodulaire de Ramondens et d'Arfons, 8 mai 1320, II 239; juge à Ramondens au nom de P., 9 mai 1320, II 216; rend plusieurs sentences en juin 1320, II 240; le 27 sept. 1323 et le 19 juin 1325, II 252.
- (*Pierre de*), juge à Ramondens au nom de P.,
rend plusieurs sentences le 3 mars, les 4 et 5 mai 1332, II 249, 264.
- Colom** (*G.*), consul de Limoux,
avec ses collègues et le prieur de P., rédige le tarif des honoraires des notaires de Limoux pour les testaments et les contrats de mariage, 10 août 1298, II 174.
- Coloma** (*Guillelmus*),
paiera à P. la rente qu'il faisait auparavant aux coseigneurs de S. Martin pour une terre à Alzonne, 12 avril 1314, I 106.
- (*Petrus*),
paie à P. une censive pour une terre à Alzonne, 12 avril 1314, I 107.
- Colomani** (*Johannes*),
propriétaire à Fanjeaux, 30 avr. 1348, II 289.
- Colomerii** (*G.*),
payait aux Camplong et paiera désormais à P. une censive pour une terre sise à Fanjeaux, 1317, 9 fév. 1320, I 167.
- (*Nicholaus, Norcolaus*),
propriétaire à Fanjaux, 9 févr. 1320, I 133, 152; payait à Guillaume Corteta et paiera désormais à P. une censive, 1328, I 232; vend à P., le 17 août 1331, des censives à Villasavary, I 233.
- Colomeriis** (*Petrus de*), de Fanjeaux,
témoin de l'acte de donation de Roger de la Tour, 27 mars 1307, II 145; payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. une censive pour des biens à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 141.
- Colsani**,
propriétaires, en 1315, à Fanjeaux, 9 fév. 1320, I 148.
- Columbariis** (*Isarnus de*),
vend à P. des rentes et des revenus à Fenouillet. Am. sept. 1298, I 84.
- Columbi** (*Bernardus*), *blanquierius* à Limoux,
abandonne à P. une censive sur une vigne. Am. 12 avril 1314, I 104.
- Comaleda** (*Bartholomeus*),
propriétaire, en 1332, à Villaliagre, 4 oct. 1332, I 180.
- Comas** (*Petrus*),
propriétaire, en 1317, près de Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 154.
- Combis** (*Ramundus de*),
témoin d'un acte du 2 mai 1321, II 138.
- Combat** (*Johannes*), de Fanjeaux,
témoin à P. de l'achat par les Prêcheurs de la maison des Durfort à Fanjeaux, 4 sept. 1346, II 107.
- Comelli** (*Johannes*),
propriétaire à Fanjeaux, 30 avr. 1346, II 290.
- Comitis** (*magister Petrus*), *junior*, d'Aragon,
notaire à Carcassonne, rédige plusieurs actes du 12 mai 1339 et du 4 juin 1339, I 223, 225, 226.
- Comlaco** (*Bernardus de*),
propriétaire à Limoux le 28 avril 1274, II 173.
- Comoma** (*Bernardus Hugonis de*),
propriétaire aux environs de P. en 1316, II 16.
- Comtors, Condors**,
fille de feu Jacques de Cavanac, chevalier de Villesisle, pupille de Bernard *Guillelmi* et de Bernard *de*

- Rocovilla* qui, en son nom, vendent à P. une condomine à Villesisclé, 18 juin 1315, I 116.
- veuve de *Geraldus Hugonis* de Fanjeaux, payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. une censive pour terres sises à Fanjeaux, 1315, 9 févr. 1320, I 136.
- Conciacho** (*Petrus de*), *omicellus*, châtelain de Montréal, a fait une enquête sur les acquisitions de P. qui devaient être amorties, 12 avril 1314, 198; témoin de l'acte d'amortissement du 12 avril 1314, I 107.
- Conchis** (*magister Arnaldus de*), témoin de l'acte de donation à P. des églises de Fénoillet et de Fontazelles, 19 août 1278, II 128.
- (*dominus Isarnus, Ysarnus de*), scelle l'acte de prise de possession par P. de S. Martin de Limoux, 19 mars 1208, II 159; *archidiaconus Narbonensis in Reddesio*, témoin de la restitution à P. de l'église de Saint-Martin de Limoux, 13 avril 1219, II 161; témoin de la promulgation de la sentence rendue par l'arch. de Narbonne en faveur de P. au sujet de S. Martin de Limoux, 6 oct. 1222, II 163.
- (*Saturninus de*), *notarius civitatis Carcassonnensis*, rédige un acte du 4 juin 1239, I 226.
- Conradus**, cardinal-évêque de Porto et de S. Rufine, légat apostolique, a confirmé à P. l'église de Saint-Martin de Limoux et les dîmes de Taix, II 123; vidime et confirme l'acte de donation par Bérenger, archevêque de Narbonne, à P. de Saint-Martin de Limoux, 28 mars 1223, II 158, 169, 171.
- Consent** (*Vitalis*), propriétaire près de P., 30 mars 1227, II 54.
- Conseranensis episcopus** (*Arnaldus*), I 279. Cf. fr. *Arnaldus*.
- Constancii** (*Bernardus*), de Mas-S. Puelles, vend à P. des censives au Mas, 11 déc. 1319, I 234.
- Convenarum** (*dompnus episcopus*), témoin d'une donation faite à S. Dominique en 1211, II 110.
- chargé par Grégoire X de juger le différend entre P. et certains laïques du diocèse de Toulouse, 1er nov. 1274, I 31.
- Convenis** (*Bernardus de*), 24 août 1295, II 131.
- Copa** (*Jacobus*), fils de Jacques Copa, payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une censive pour une terre à S. Jean de Valle, 4 oct. 1332, I 181.
- Copels, Copel, Copeli**, — (*Guillelmus*) *capellanus*, témoin de l'acte de donation de Guillaume Barran, de Limoux, nov. 1241, II 6.
- propriétaire, en 1243, à Fanjeaux, II 57.
- (*G. Rogerii*), de Fanjeaux, payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. une censive pour une maison sise à Fanjeaux, 1315, 9 févr. 1320, I 138.
- (*Ramundus Rogerii*), payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Fanjeaux, 1315. Am. 9 févr. 1320, I 133-134.
- Copelerii, Copelherii**, propriétaires, en 1315, à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 141.
- (*Andreas*), payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Fanjeaux, 1315, 9 févr. 1320, I 144-145.
- (*haeredes Johannis*), de Villasavary, payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Villasavary, 4 oct. 1332, I 195.
- (*Ramundus et Poncius*), propriétaires à Villasavary, 1332, I 201, 202, 204.
- Copeti, Copet** (*Arnaldus Rogerius*), propriétaire, en 1317, à Fanjeaux, I 154.
- (*Ramundus Rogerius*), propriétaire, en 1317, à Fanjeaux, I 156.
- Coraudî** (*Petrus*), de Gaja, de concert avec *Oliverius de Brolio*, payait à G. de Ravato et paiera à P. une censive pour une terre à Gaja, 1316. Am. 9 févr. 1320, I 171.
- Corbaat** (*Johannes*), *coutelerius* de Carcassonne, payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Carcassonne, 4 oct. 1332, I 206.
- Cordoano** (*Joannes de*), propriétaire d'une maison à Fanjeaux, 4 sept. 1346, II 104.
- Cordomel** (*Poncius*), de Limoux, paie à P. une censive sur une de ses terres, 12 avril-1314, I 104.
- Corena** (*Ramundus de*), notaire de Puylaurens, rédige une protestation de P. en déc. 1301, II 218.
- Coridii** (*Arnaldus*), témoin, à Ramondens, d'une sentence du 5 mai 1332, II 264.
- Corintia** (*Sycardus de*), propriétaire à Villaliagre, 4 oct. 1332, I 180.
- Cornudi** (*Arnaldus*), propriétaire, en 1316, à Barsa, 9 févr. 1320, I 170.
- Cornanello** (*Bernard et Bertrand de*), *mercatores*, vendent à P. des censives *ad mercatale vetus*, à Limoux. Am. sept. 1290, I 69.
- Corneiarius** (*Gervasius de*), *rector ecclesie S. Genovefe de Malle, Turonensis diocesis*, collecteur général de la dime biennale accordée par le pape au roi de France, 3 nov. 1338, I 244.
- Corona** (*Paganus*), témoin d'un acte du 27 mars 1224, II 164.
- Cortaulino** (*Arnaldus de*), payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. une

- censive pour une terre à Fanjeaux, 1315, 9 févr. 1320, I 141. Cf. I 138, 139, 141, 142, 158, 163, 166; payait aux Camplong et paiera désormais à P. une censive pour des terres sises à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 163.
- (*Guillelmus*),
payait aux Camplong et paiera désormais à P. des censives pour des terres à Fanjeaux, 1317. Am. 9 févr. 1320, I 163.
- (*Guillelmus*), *mercator et habitator de Fanojove*,
sa déposition dans l'enquête de 1427, II 309.
- (*Paulus*), de Fanjeaux,
payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. des censives pour des terres sises à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 135, 138. Cf. I 141, 142; payait aux Camplong et paiera désormais à P. des censives pour des terres sises à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 158, 163.
- (*Petrus*),
possède une vigne à P., sur les confins de Tonneins, 22 juin 1252, II 122.
— payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. des censives pour des terres sises à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 134, 135, 141, 147. Cf. I 138, 140, 154, 165.
- Corteta** (*Bernardus*),
vend à P. des censives sur des terres sises à Limoux. Am. sept. 1298, I 83.
- (*Guillelmus*) *mercator*, de Fanjeaux,
achète à Julien Rica, avec l'autorisation de P., une pièce de terre à Fontloubane, 13 mars 1292, II 129; vend au monastère une censive que lui payait *Guillelmus Johannis*. Am. sept. 1298, I 80; témoin de l'acte de vente à P. et à Raymond *Terreni* des biens de H. de Guérard, 1307, II 100; s'engage à payer à P. une censive sur une maison et un verger à P., 28 juin 1315, I 118; payait aux Camplong et paiera désormais à P. une censive pour une vigne à Fanjeaux, 1317, 9 févr. 1320, I 153. Cf. I 161, 168; vend à P. des censives sises à Lanerville, 21 mars 1322, I 232.
- (*Ramundus*),
propriétaire à Fanjeaux, 14 mai 1249, II 59.
- Cosent** (*Bernard*),
donne à Saint-Dominique une condmine à las Croses, 1211, II 74.
- (*Vitalis*),
propriétaire à P., 4 mars 1226, II 50.
- Cosinal** (*Bernardus*),
propriétaire, en 1317, à Fanjeaux. Am. 9 févr. 1320, I 164.
- Cosini** (*Johannes*),
payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Bagnères, 4 octobre 1332, I 191.
- (*Paulus*),
propriétaire, en 1332, à Laurac, I 189.
- Costanterii** (*Bernardus*), *de Brugueria*,
témoin d'un acte du 20 avril 1320, II 233.
- Costantini** (*Stephanus*), *de Tholosa*,
avait à Cumiès des revenus qui ont été acquis par P. Am. sept. 1298, I 84.
- Cota** (*Bernardus*),
propriétaire à Fenouillet en 1307, 1314, II 93, I 100; témoin d'un acte du 2 juin 1309, II 146.
- (*Raymundus*),
propriétaire au Mazet, 12 avril 1314, I 102.
- Coti** (*Arnaldus*),
témoin d'actes de sept. 1212, II 38, du 22 oct. 1212, II 38, du 3 juin 1219, II 111.
- (*Petrus*);
le monastère a acheté à ses héritiers des censives à Limoux. Am. sept. 1290, I 69.
- Cotus** (*Arnaldus*),
témoin d'un acte de sept. 1227, II 56.
- Coventi** (*G.*),
payait aux Camplong et paiera désormais à P. une censive pour une terre sise à Fanjeaux, 1317, 9 févr. 1320, I 167.
- Cramis** (*Johannes de*), *sénéchal de Carcassonne*;
S. Louis lui notifie qu'il a confirmé certaines acquisitions de P., nov. 1247, I 58.
- Crapa** (*Ramundus*), *serviens de Durnhano*,
témoin d'un acte du 8 mai 1320, II 234.
- Crenerii** (*Ramundus*),
clerc du notaire Bernard *Tornerii*, au nom duquel il rédige l'acte de donation de Guill. Arcis, 13 mars 1320, II 31.
- Crosis** (*Bernardus de*), *scriptor curiae domini archiepiscopi Narbonae*,
témoin, à Narbonne, de la sentence arbitrale rendue dans le différend entre P. et l'archevêque de Narbonne, 22 juin 1252, II 124.
- Croso** (*Aymericus de*), *miles Francie regis*,
sénéchal de Carcassonne et de Béziers, nommé par Philippe IV commissaire du roi en Languedoc pour la levée du droit d'amortissement, 1er mai 1313, I 97; mande au châtelain de Montréal de faire une enquête sur les acquisitions de P. à amortir, 28 déc. 1313, I 98; appose son sceau à l'acte d'amortissement du 12 avril 1314, I 107; préside à un accord entre P. et le salin de Carcassonne, 12 janv. 1313, II 63; les syndics de P. présentent une de ses lettres au fermier du sel de Carcassonne, 18 oct. 1315, I 125; ordonne au fermier du salin de Carcassonne de laisser le monastère se procurer librement son sel, 14 oct. 1315, II 64.
- Cruvelerii** (*Petrus*),
payait à H. de Guérard et paiera désormais à P. une censive pour une jeune vigne à Fanjeaux, 8 août 1307, II 88. Cf. II 85, 87.
- Cubiera** (*mastre G. de*), *de S. Paul, savi en dreyt*,
témoin d'un acte du 17 mars 1298, II 178.
- Cugurone** (*Arnaldus*);
des terres lui ayant appartenu à Agassens sont données à P. par Hugues de Lascy, 27 févr. 1218, II 136.

- Cuiada** (*Bernardus*),
propriétaire à Villefranche, 1334, I 234.
- Culhier** (*Johannes*), *manupararius, resiliens in fabrica Guillelmi Cabral*, à Ramondens,
condamné à l'amende pour avoir frappé au sang Raymond Faure, 23 sept. 1288, II 204.
- Cumiera** (*Bernardus de*),
témoin à Prouille de l'achat par les Prêcheurs de la maison des Durfort à Fanjeaux, 4 sept. 1346, II 107.
- Cuquo** (*domicellus de*). Cf. *Druliano*, I 190.
- Curaterii** (*Arnaldus*),
payait aux Camplong et paiera désormais à P. une censive pour des terres sises à Fanjeaux, 1317, 9 févr. 1320, I 165.
- Curte** (*Johannes domicellus* et ses fils *Rogerius et Johannes*), de Laurac,
vendent à P. une censive, 9 déc. 1312. Am. 25 juin 1315, I 110.
- Curti** (*Ramundus*), *judex Ripperie*, 2 août 1319, I 129.
advocatus causarum regiarum et judex appellationum criminalium senescallie Tholose et Albiensis, amortit des acquisitions de P., le 9 févr. 1320, I 129, 131, 150, 169.

D

- Dadalo** (*Petrus Ramundi*), *domicellus*,
témoin de l'acte de profession d'Ermessende de Lordat, 16 sept. 1281, II 12.
- Daia** (*Ramundus*),
propriétaire, en 1317, à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 166.
- Dalbs** (*Ramundus de*), consul de Toulouse,
témoin d'un acte du 4 avril 1350, II 113.
- Dalhayre** (*Poncius le*),
propriétaire à la Caplade 1332, I 194.
- Darde** (*Guillelmus*), de Mirepoix,
témoin, à Mirepoix, d'un acte du 2 mai 1316, II 113.
- Daspa** (*Guillermus*),
propriétaire à Villasavary, 1332, I 200.
- Dat** (*Bernardus*), 22 juin 1252, II 171.
- Daude** (*Hugo*),
payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. une censive pour une maison à Fanjeaux, 1317. Am. 9 févr. 1320, I 136. Cf. I 155; payait aux Camplong et paiera désormais à P. une censive pour une maison à Fanjeaux, 1317, 9 févr. 1320, I 151.
- (*Johannes*),
propriétaire à Tonneins en 1307, II 91.
- Daura** (*quondam Bernardus*). Cf. *Rixendis*, II 296.
- Daval** (*Bernardus*),
propriétaire, en 1332, à Malviès, I 185.
- Davinendi** (*Davinus*),
payait aux Camplong et paiera désormais à P. une

- censive sur une terre à Fanjeaux, 1317. Am. 9 févr. 1320, I 165, 166.
- Davini** (*B.*),
propriétaire, en 1315, à Fanjeaux, I 148.
- (*Poncius*),
propriétaire, en 1315, à Fanjeaux, I 166.
- (*Ramundus*), *filius quondam domini de Nauria, alias vocati Hospitalerii*,
fait hommage de sa personne à P., 22 janvier 1318, II 27.
- Dayde** (*Michael*), *de Cutsiaeo*,
témoin de la sentence de juin 1320, II 240.
- Dazeus** (*Ramundus de*),
propriétaire à Fanjeaux en 1315, 9 févr. 1320, I 133.
- Dazevi** (*Guillelmus*),
propriétaire à Fanjeaux en 1315, *ibid.*
- Dehuc** (*Arnaldus*),
propriétaire, en 1317, près de Fanjeaux, I 154.
- Delchimal** (*Guillelmus*), de Saissac,
condamné par le juge de Ramondens pour être entré dans le bois avec des vaches, 11 oct. 1277, II 194.
- Delmas** (*Bernard*),
22 juin 1252, II 170.
- Denaucis** (*Petrus*),
témoin de la protestation de P. du 13 avr. 1323, II 251.
- Deo** (*Joannes de*), *rector ecclesie de Traussano*,
témoin de l'acte de donation à P. des églises de Fenouillet et Fontazelles, 19 août 1278, II 128.
- Deregat** (*Guillelmus*),
vend à S. Dominique ses droits sur le moulin de la Roquête, 22 oct. 1212, II 38.
- Descarollis** (*magister Hugo*),
témoin de la sentence du 3 mars 1303, II 218.
- Desplas** (*B.*),
propriét. à Brézilhac, 12 avr. 1314, I 103. Cf. *Planis* (*Barth. de*).
- Desshalabra** (*dominus Petrus*), *presbiter de Forcia Ramundi Ferrandi*,
témoin de l'acte de donation de *Arnaldus Mansi*, de Montlaur, 16 avril 1320, II 32; témoin de l'acte de procuration du 28 juin 1328, II 186; témoin de l'acte de procuration du 4 février 1320, II 246.
- Destremalhas, Destremal**,
— (*heredes Guillelmi*),
propriétaires, en 1307, à Fenouillet, II 93.
- (*Martinus*),
payait à H. de Guérard et paiera désormais à P. une censive pour une maison et une propriété près de Fanjeaux, 8 août 1307, II 89; propriétaire à Fanjeaux, en 1315, 9 févr. 1320, I 140.
- Dignensis** (*Hugo episcopus*),
assiste, le 7 sept. 1297, à la translation d'importantes reliques dans le monastère de N.-D. de Nazareth d'Aix, I 262.
- Domario** (*Magister Petrus de*),
notaire de Toulouse en 1320, II 181.

Domagna (Na).

ancienne propriétaire, près de P., 30 mars 1227, II 54.

Dominici (Arnaldus), de Gaja,

témoin, à Gaja, d'un acte du 23 juillet 1306, II 23.

— (*Germanus*),

propriétaire, en 1315, à Fanjeaux, 9 fév. 1320, I 132.

— (*Guillelmus*),

fabricien de l'église de Fanjeaux, avec ses collègues signe une convention avec Arnaud Séguier, prieur de P., pour la reconstruction de l'église de Fanjeaux, 26 oct. 1276, II 82. Consul de Fanjeaux et ses collègues signent avec le prieur de P. une convention pour la reconstruction de l'église de Fanjeaux, 26 oct. 1276, II 82.

— (*magister Guillelmus*), notaire de Villefranche, 11 août 1328, I 229. 9 déc. 1328, I 231, 235.

— propriétaire, en 1332, à S. Jean de Valle, I 182, à Arborens, I 192, à la Caplade, I 197, à Villasavary, I 203.

— (*quondam Guillelmus*),

ancien propriétaire à Fanjeaux, 30 avr. 1348, II 289.

— (*Petrus*),

témoin, à Gaja, d'un acte du 23 juillet 1306, II 23.

(*Ramundus*) *clericus, de Castronovo*,

témoin, à Prouille, de l'acte de ratification de la convention entre Prouille et Lambert de Thury, au sujet de la dépaissance de Ramondens, 8 oct. 1308, II 226.

— paie une censive à P. pour une terre au Mazet. Am. 12 avr. 1314, I 102; propriétaire, en 1315, à Fanjeaux. Am. 9 février 1320, I 137, 139.

Dominique (Saint-).

reçoit de Foulques, évêque de Toulouse, l'église de Prouille, 1206, I 1; d'Honorius III, l'église de S. Sixte de Rome, 17 déc. 1219, I 5; *prior monasterii monialium b. Mariae de Pruliano*, a présenté à Simon de Montfort, pour la faire confirmer, la donation de Fenouillet, 28 mars 1213, I 54; a reçu une donation d'Hugues de Lasey à Villenonette, mai 1213, I 54; opère, à Fanjeaux, le miracle du feu, I 174, I 207; *dominus D. de Osmia*, reçoit, le 15 mai 1207, au nom de la Sainte Prédication, l'acte de « donation » d'Ermengarde *Godolina* et de son mari *Sancius Gascus*, II 1; *dominus D., Oxomensis canonicus. Arnaldus Martini* se donne à lui et à ses frères, avril 1212, II 2; reçoit la profession de « donation » de Bernard *Catolica* et de ses fils, 7 mai 1212, II 2 et 3; *Arnaldus Ortiquerii* et sa femme lui expriment le désir d'entrer en religion auprès de lui, II 8; reçoit une pièce de terre au Vieux-Château de Prouille, 1211, II 35; une maison dans l'enclos de Prouille, 1211, II 35; reçoit d'Hugues de Rieux une pièce de terre à la fontaine de Prouille, 1211, II 35. *D., canonicus Oxomensis*, achète un droit d'usage sur le moulin de la Roquette, 22 avril 1212, II 36; achète à *Ermessendis* une pièce de terre près de l'église de S. Martin, sept. 1212, II 37; achète à Guill. Deregat ses droits sur le moulin de la Roquette, 22 oct. 1212, II 38; achète à Pierre Canals une terre à la fontaine de Prouille,

24 oct. 1212, II 39; achète aux frères Bernard et Arnaud Rouzard leurs droits sur le moulin de la Roquette, 22 oct. 1212, II 39; Guill. d'Escueillens lui donne deux maisons dans l'enclos de Prouille, 1212, II 40; les frères de Fenouillet lui donnent des censives à Montréal, 1212, II 40; Pons des Pujols lui donne une maison au Vieux Château de P. 1212, II 40; reçoit d'Engerand de Boves le don d'un moulin à vent, 5 déc. 1212, II 40; des immeubles et des terres lui sont donnés à Alzonne, sans date, II 40; achète une terre au Vieux-Château de P., 19 mai 1213, II 41; achète à Isarn Bola des censives à Prouille, 11 mai 1213, II 41; achète à *Arnalda Laura* et à sa sœur une pièce de terre, 26 mai 1213, II 42; *frater D., Oxomensis canonicus*, achète une petite pièce de terre à Martin Rigaud, 1er févr. 1214, II 43; reçoit d'Ebrard de Villepreu une censive à Prouille, 1213, II 43; achète aux Maurel une vigne au Vieux-Château de Prouille, 1215, II 44; Adam Béros lui donne des vignes à Prouille, 1215, II 44; Foulques l'exempte du paiement de dîmes à l'église de Fanjeaux, 1211, II 73; reçoit une vigne à Fanjeaux au lieu dit *a las Bobenes*, 1211, II 74; reçoit de Bernard Cosent une condamine à Fanjeaux, 1211, II 74; reçoit de Bernard de Sens une terre à Fanjeaux, *al Pech alpiou*, 1211, II 74; reçoit de Frémis deux terres et une maison entre Prouille et Fanjeaux, 14 févr. 1212, II 74; reçoit, pour l'huile de la lampe du sanctuaire, une censive à Fanjeaux, 1211, II 74; Guill. de l'Essart lui donne des terres confisquées à dame Fays, 15 sept. 1212, II 75; *D., magister Predicationis*; Foulques lui donne l'église de Fanjeaux, 17 avr. 1221, II 76; *frat. D., capellanus de Fanojovis*, consent à l'abandon à P. de certaines dîmes de l'église de Fanjeaux, 25 mai 1214, II 76; *D., Oxomensis canonicus, R. de Villario* lui abandonne ses biens à Villasavary, 1211, II 109; Alain de Roucy lui donne certains biens à Bram, juin 1214, II 110; *Odes Judeus* lui donne un emplacement à bâtir à la Caplade, 25 févr. 1214, II 116; est mis en possession, par les frères Usalguier et Raines, de la *villa* de Fenouillet, 27 avril 1212, II 120; Raymond *Sancii* et sa femme *Gauzios* lui abandonnent leurs biens à Agassens, 28 janv. 1219, II 137; *D., Oxomensis canonicus*, reçoit du seigneur de Quercorbes la *villa* de la Redorte, près de S. Colombe, 21 avr. 1216, II 155; *fr. Dominicus Oxomensis* reçoit de Bérenger, arch. de Narbonne, S. Martin de Limoux, 17 avr. 1207, II 158; *fr. D., prior s. Romani*, confirme la sentence arbitrale de *Tedisius*, évêque d'Agde, au sujet de S. Martin de Limoux, mars 1217, II 159; *dominus D.*; Pierre de Castillon lui vend certains droits sur le dimaire de S. Ferréol, 2 mars 1215, II 189; a opéré le miracle du feu à Fanjeaux, dans la maison paternelle des Durfort, qui est achetée, en 1346, pour être transformée en chapelle, II 104; S. Dominique a confié le couvent de P. aux soins des Prêcheurs et l'a placé sous la règle de S. Augustin. Enq. 1427, II 302.

Donatus (Bernardus),

propriétaire à Fanjeaux, 14 mai 1249, II 59.

— payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une censive pour un pré à Villefranche, 4 oct. 1332, I 206.

— (*Guillelmus*), *sutor*, de Fanjeaux, payait aux Camplong et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Fanjeaux, 1317. Am. 9 févr. 1320, I 152, 156.

— (*Petrus*),

ancien propriétaire à P., 9 oct. 1225, II 51.

— payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. une censive pour une terre sise à Prouille, 1315. Am. 9 févr. 1320, I 131, 135.

— (*Ramundus*),

condamné pour hérésie, sa propriété est vendue à P. par Reginald de Dugniaco. Am. sept. 1298, I 84.

Dornhano (condominus de),

Cf. de *Ropistagno (Jordanus)*, II 231.

Dotra (Alamanda),

payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Malviès, 4 oct. 1332, I 185.

Doucia, Docia (Petrus),

payait aux Camplong et à G. de Durfort et paiera désormais à P. des censives pour des terres à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 149, 168. Cf. I 136, 156.

Drucis (quondam Guillelmus), de Fanjeaux,

Cf. *Richarda*, II 288.

Druidui (Petrus) de Trulharibus,

témoin du testament de Roger d'Anduze, 9 avr. 1326, II 285.

Drulher (Guillermus),

payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une censive pour une vigne à Villefranche, 4 oct. 1332, I 205.

Druliano, Drulhano.

— (*Aymericus quondam de*), *domicellus de Cuquo*,

Cf. *Druliano (Bernardus)*,

— (*Bernardus*), *domicellus, filius quondam Aymerici de Druliano, domicelli de Cuquo*,

vend à Jean de Lévis des censives à Laurac qui sont retrocédées à P., 4 oct. 1332, I 190.

— (*Ramundus*), *domicellus de Alzona*,

témoin de l'acte de compromis entre P. et Lambert de Thury au sujet de la dépaissance de Ramondens, 17 janv. 1307, II 223.

Ducis (Ramundus de), de Villarzel,

payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. des censives pour des terres, deux *area*, un jardin et un champ à Villarzel, 4 oct. 1332, I 183, 187, 188.

Dugniaco, Dugnhïaco (magister Reginaldus de), receptor incursuum heresis,

propriétés d'hérétiques vendues par lui à P. Am. sept. 1298, I 81, 84.

Clericus tenens sigillum senescallie et vicarie Tholose, vidime, en oct. 1298, un privilège de Philippe le Bel de sept. 1298, I 86.

Dunensis episcopus,

témoin, à la Curie, d'un jugement du 22 déc. 1262, I 25.

Durandi (Arnaldus), de Fanjeaux,

payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. une censive pour terres sises à Fanjeaux, 1315. Am. 9 févr. 1320, I 137; payait aux Camplong et paiera désormais à P. des censives pour une maison et une vigne sises à Fanjeaux, 1317. Am. 9 févr. 1320, I 152, 168. Cf. I 167.

— (*Magister Arnaudus*),

notaire à Toulouse, rédige un acte de 1371, II 329.

— (*Bernardus*),

écrit, au nom du notaire Guill. de Flassan, un acte du 9 juin 1283, I 258.

— payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une censive pour une terre sise à Laurac, 4 oct. 1332, I 189.

— (*Petrus*), lieutenant du prieur de P.;

Jourdain de Saissac lui donne pour P. ses possessions à Ramondens, 18 févr. 1256, II 190.

— (*Poncius*), de *Bellisplanis*,

vend à P. une censive qu'il percevait sur des terres de Lauraguel, 28 juin 1315, I 116.

— (*Poncius et dominus Bernardus presbiter*), frères,

donnent à P. une censive dans le dimaire de S. Martin de Sala, 28 juin 1315, I 116.

Durandus raditor,

payait à G. de Durfort et ses héritiers paieront à P. une censive pour des terres sises à Fanjeaux, 1315. Am. 9 févr. 1320. I 145. Cf. I 142, 144, II 67 et 117.

Durbanno (Bertrandus de), archidiaconus,

témoin d'une donation faite, en 1211, à S. Dominique, I 110.

Durder (Guillelmus alias Guido magister),

notaire, I 270.

Duroforti, Durfort.

— (*Arpays de*), veuve de Raymond de Durfort, *domicellus de Fanjeaux*, et son fils Bernard vendent à P. des censives sur plusieurs propriétés de Fanjeaux, 28 juin 1315, I 121.

— (*Bernardus de*),

propriétaire à Prouille, 14 mai 1213, II 41; témoin de la donation de la *villa* de Fenouillet, 27 avril 1212, II 120.

— *domicellus de Fanjeaux*,

propriétaire, à Prouille, en 1307, II 89, 90; fils de Raymond et d'Arpays de Durfort, vend à P. des censives à Fanjeaux, 1309, 28 juin 1315, I 121; vend à P. une censive à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 171; vend à P. ses droits à Fanjeaux, I 229.

— (*Bernardus Raimundi*), *domicellus de Fanjeaux, procurator nobilis viri domini Arnaldi de Villario, militis, domini de Salis*.

confirme la vente faite au monastère d'une terre à Massabrac, 13 juillet 1336, II 71; *domicellus, major diebus*, témoin à P. de l'achat par les Prêcheurs de la maison des Durfort à Fanjeaux, 4 sept. 1346, II 107; Raymond Terreni le désigne comme tuteur de ses enfants, 30 avr. 1348, II 294.

Duroforti, Durfort.

- (*Blanca de*),
propriétaire à Fanjeaux, en 1315, 9 févr. 1320, I 134.
- (*Esclarmonde de*),
femme d'Arnaud de Villario, chevalier, seigneur de Varraigne, fait des legs à P. et y élit sa sépulture, 1er nov. 1326, II 69.
- (*Guillelmus de*),
avait une condomine sur le territoire de Fanjeaux près de la Sésonie, 15 mai 1211, I 52; avait cédé à Bernard Macip et à Guill. Deregat ses droits sur le moulin de la Roquette, 22 avril 1213, II 36, 38; confisqués pour cause d'hérésie, ses biens ont été donnés à Mauvoisin par Simon de Montfort, 10 juillet 1212, II 36, 37; ancien propriétaire à Fanjeaux, sept. 1227, II 55; confisqué pour faiditisme et donné à Mauvoisin, son patrimoine revient à P., juillet 1212, II 75.
- différend entre P. et l'arch. de Narbonne, au sujet de l'héritage de feu Guill. de Durfort, 22 juin 1252, II 121, 124, 169, 171. Cf. *Montesquivo (Bernardus de)*, 28 oct. 1269, II 81.
- *domicellus*,
témoin de la profession religieuse d'Ernessende de Lordat, 16 sept. 1281, II 12; témoin de la prise de possession de Gencbrel par P., 14 oct. 1281, II 13; le monastère lui a acheté des censives à Fanjeaux et à la Cassaigne. Am. sept. 1298, I 79.
- (*Guillelmus Bernardi*), 4 sept. 1346.
Cf. *Duroforti (Rogerius de)*, II 104.
- (*Guillelmus Petri*), *domicellus* de Fanjeaux,
a vendu à P. des terres à la Caplade et à Massabrac, 29 janvier 1317, II 117. Énumération des biens que P. a acquis de Guill. de Durfort, 9 févr. 1320, I 131, 132.
- (*Jordanus de*);
le monastère lui a acheté des censives à Fanjeaux. Am. sept. 1298, I 79.
- (*Petrus*),
propriétaire à P. en 1307, II 90.
- (*Pierre Roger de*), vicaire de l'arch. de Narbonne dans le Razès et le Fenouillet,
reçoit de Pierre de Montbrun, arch. de Narbonne, procuration de vendre des terres à P., 19 mars 1271, II 156.
- (*Ramundus de*), *domicellus et clericus*;
le monastère a acquis de lui des censives à Fanjeaux. Am. sept. 1298, I 78; *domicellus et clericus, condominus de Illosio*, a légué à P. le fief d'Honous, 2 mai 1316, II 133; *clericus*, fils de feu Sicard de Durfort, chevalier de Fanjeaux, vend à P. des censives, 1307; Am. 28 juin 1315, I 117; mari d'Arpays. Cf. *Duroforti (Arpays de)*, I 121; *domicellus*; c'est dans sa maison que S. Dominique a opéré le miracle du feu; on veut y ériger, dès 1325, une chapelle, oct. 1325, I 174.
- (*dominus Rogerius*), *miles*,
témoin de l'acte de donation à P. des églises de Fe-

nouillet et de Fontazelles, 19 août 1278, II 128; a laissé à Raymond Terreni une terre qu'achète P. Am. sept. 1298, II 79; le monastère lui achète des censives à Fanjeaux et à la Cassaigne. Am. sept. 1298, I 79; donne à P. une rente sur un champ qui lui appartient au dîmaire de P., 28 juin 1315, I 114; *domicellus* de Fanjeaux, fils de feu Guill. Bernardi de Duroforti et de sa femme Rieha, vend à fr. Raymond de Durfort, prieur provincial de Toulouse, la maison paternelle des Durfort à Fanjeaux, où S. Dominique a opéré le miracle du feu, pour qu'on la transforme en chapelle, 4 sept. 1346, II 104.

- (*Sicardus de*),
neveu et héritier de God Picarella, 25 juillet 1226, II 52, 53; Sicard et son frère Pierre de Insula, donnent à Prouille 5 pièces de terre, en échange desquelles ils recouvrent leur patrimoine confisqué, sept. 1227, II 55.
- *miles de Fanojove*, père de Raymond de Durfort qui, en 1307, faisait une vente à P. Cf. *Ramundus*, 28 juin 1315, I 117.
- (*Ugo, Hugo de*),
témoin du testament de God Picarella, 25 juillet 1226, II 53; témoin d'un acte de sept. 1227, II 56; avec les autres chevaliers de Fanjeaux, s'engage à observer et à faire observer la paix de Paris; il appose son sceau à cet acte collectif, mars 1242, II 273; deux de ses filles sont religieuses à P. Am. sept. 1298, I 80; ses héritiers cèdent à P., pour la part de ses deux filles religieuses à Prouille, des *partiones* à Serra Curta. Am. sept. 1298, I 80.
- (*Hospitium de*),
sis à Fanjeaux *ad carreriam militum*, acheté par le prieur provincial, fr. Raymond de Durfort, pour être transformé en chapelle (miracle du feu), 4 sept. 1346, II 104.

E**Ebrardi (Guillelmus),**

- Cf. *Ebrardi (Ramundus)*, I 193.
- (*Ramundus*), *filius quondam Guillelmi Ebrardi*,
a vendu à Jean de Lévis des censives à Morières, que celui-ci a cédées à P., 4 oct. 1332, I 193.
- de Villeneuve-la-Comtal,
le 9 sept. 1332, vend à Jean de Lévis une censive sur une terre à Villeneuve-la-Comtal, que celui-ci cède à P., I 219; payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une censive sur une terre à Villeneuve, 4 oct. 1332, I 180.
- Ebles (A.)**, de Fanjeaux,
payait aux Camplong et paiera désormais à P. une censive sur des terres à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 165.
- (*Bernardus Poncii*),
payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. une

- censive pour une maison et des terres à Fanjeaux, 1315, 9 févr. 1320, I 139, 148. Cf. I 139, 142, 147, 152.
- (*Guillelmus Arnaldi*),
et sa femme *Raymunda*, tiennent de P. une maison à Fanjeaux, 28 oct. 1269, II 82.
- (*G. et Johannes*),
propriétaires, en 1315, à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 139.
- (*Johannes Pontius*),
propriétaire, en 1315, à Fanjeaux, I 149.
- (*Poncius*),
propriétaire à Fanjeaux, 14 mai 1249, II 59.
- fils de feu *Poncius Ebles*,
payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. une censive pour une maison à Fanjeaux, 1315, 9 févr. 1320, I 139. Cf. I 141, 142, 147, 148.
- (*Ramundus*),
propriétaire, en 1307, à Fanjeaux, II 85; ses héritiers payaient à G. de Durfort et paieront désormais à P. une censive pour des terres sises à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 140, 149. Cf. I 141, 142, 148, 155, 130. Cf. *Gerallda*.
- Effredi** (*Petrus*) miles, châtelain de Montréal,
transmet à *Arnaldus de Alanhano*, baile royal de Limoux, une lettre du sénéchal de Carcassonne, mars 1294, II 274.
- Egidius**, cardinal diacre des SS. Cosme et Damien,
souscrit une bulle d'Honorius III, 30 mars 1218, I 5.
- *capellanus de Belvezer*,
témoin à P. de la sentence arbitrale rendue dans le différend entre P. et l'arch. de Narbonne, 22 juin 1252, II 124.
- Eguizerii, Eguezerii**,
- (*Bartholomeus*), de Fanjeaux,
payait aux Camplong et paiera désormais à P. une censive pour une vigne et une terre à Fanjeaux, 1317, 9 févr. 1320, I 152.
- (*E.*)
payait aux Camplong et paiera désormais à P. une censive pour une terre sise à Fanjeaux, 1317, 9 févr. 1320, I 154.
- (*G.*)
payait aux Camplong et à G. de Durfort et paiera désormais à P. des censives pour des terres à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 136, 164. Cf. I 148, 155.
- (*Hugo*),
vend des *partiones* au monastère. Am. sept. 1298, I 80.
- (*Johannes*), notaire de Fanjeaux,
approuve et confirme l'acte de donation de *Poncius de Vilaro*, 19 juin 1264, II 10; rédige l'acte de donation de *Bernard Sermenha*, 29 août 1278, II 12; a reçu l'acte de profession d'Ermessende de Lordat, mais la mort l'a empêché de le rédiger, 16 sept. 1281, II 12; rédige l'acte de donation de Guill. de Barossa, 7 janv. 1281, II 14; a reçu un acte du 13 févr. 1283, mais la mort l'a empêché de le rédiger, II 203, témoin de l'acte de division de Ramondens, 6 févr. 1283, II 201.
- Eguizerii, Eguezerii**,
— *jurisperitus* de Fanjeaux,
témoin, à P., d'un acte du 7 mars 1275, II 174; témoin de l'acte de pariage entre P. et les Grave au sujet de Ramondens, 9 nov. 1282, II 199.
- propriétaire à Fanjeaux, en 1315, 9 févr. 1320, I 135, 153.
- Eguisia**, *uxor Ramundi Johannis quondam*,
payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 149.
- Elias** (*Monerius*), *filius Arnaldi Teatoris*,
témoin d'un acte du 24 oct. 1215, II 44.
- Elie** (*magister Arnaldus*), *jurisperitus*,
propriétaire, avant 1332, à Villarzel, I 183, 184, 187, 188, 189, 190.
- (*Bartholomeus*),
payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une censive pour une vigne à Villasavary, 4 oct. 1332, I 196.
- (*Guillelmus*),
propriétaire, en 1332, à Villarzel; I 187, à Villasavary, I 194.
- (*Magister Johannes*), *jurisperitus, condominus de Villarzello, filius quondam discreti viri magistri Arnaldi Elie, jurisperiti quondam ipsius loci*,
vend à Jean de Lévis plusieurs censives à Villarzel que celui-ci abandonne à P., 4 oct. 1332, I 189.
- (*Petrus et Bartholomeus fratres*), de Fanjeaux,
payaient à H. de Guérard et paieront désormais à P. des censives pour une jeune vigne à Fanjeaux, 8 août 1307, II 87.
- (*Petrus*),
propriétaire, en 1307, à Fanjeaux, II 87; propriétaire, en 1332, à Villarzel, I 187, à Rascous, I 195, à Villasavary, I 201.
- (*Ramundus et Guathardus*), fils de feu Raymond *Elie jurisperitus* de Villarzel,
vendent à Jean de Lévis des censives que celui-ci donne à P., 4 oct. 1332, I 186.
- Embrini** (*Arnaldus*), *mercator*,
a négocié entre P. et la ville de Limoux, l'accord au sujet des dépouilles des morts, 7 mars 1275, II 174; vend à P. des censives à Limoux. Am. sept. 1290, I 68, 69. Am. sept. 1298, I 83.
- neveu du précédent, vend à P. une censive à Limoux. Am. sept. 1298, I 83.
- (*Bartholomeus*), baile des montagnes du roi à Ramondens, fait défense au juge de P. de tenir ses assises à Ramondens; les représentants de P. protestent, 8 oct. 1308.
- (*magister Bernardus*), *jurisperitus*,
témoin de la sentence du 3 mars 1303, II 218.
- Emeniardis**,
veuve de *Petrus Membrati*, de Villasavary, et ses fils, payaient à H. de Guérard et paieront désormais à P. une censive pour une terre à Villasavary, 8 août 1307, II 97.

- Emeniardis**,
uxor Arnaldi Fabri,
 payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Laurac, 4 oct. 1332, I 189. Cf. *Beraudus et Rogerius*, II 279.
- Engarrelli** (*Germanus*),
 propriétaire, en 1315, à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 144, à la Caplade, en 1332, I 196.
- Englars** (*Baugio*).
 témoin d'un acte du 24 août 1295, II 132.
- Engles** (*Stephanus*),
 faidit, se voit confisquer deux terres près de Fanjeaux, que Frémis donne à P., 14 févr. 1212, II 74.
- Ensanha** (*heredes Jacobi*),
 payaient aux Camplong et paieront désormais à P. une censive sur une terre sise à Fanjeaux, 1317, 9 févr. 1320, I 154.
- Ergulos** (*Petrus*),
 propriétaire à Brazilhae, 12 avr. 1314, I 103.
 — (*Ramundus*),
 paie à P. une censive pour une terre à Brazilhae, 12 avril 1314, I 103.
- Ermengaudi** (*dominus Raymundus*), *rector ecclesie de Fontazzellis*,
 témoin de l'acte de donation de Guill. Maurin, 14 avril 1291, II 19.
- Ermesendis**, fille de feu *Arnaldus Fabri*,
 vend à P. une pièce de terre près de l'église de Saint-Martin, sept. 1212, II 37.
- Erquery** (Symon, sire d'), *dominus de Arqueriaco*,
 nommé par Philippe VI capitaine général en Agenais et Gascogne, 13 nov. 1337, I 217, 218; confié à Bernard de la Cassaigne et Bertrand de Beduers une enquête au sujet de P., 26 déc. 1337, I 216.
- Escafredi** (*Petrus*),
 étant allé chercher une provision de sel pour P., avait été arrêté par le fermier du salin de Carcassonne, 18 oct. 1315, I 126.
- Escanni, Scannii, Escande**,
 — (*Petrus*), *major diebus*, de Saissac,
 témoin d'un acte du 12 juin 1316, II 230; témoin de plusieurs sentences de février et mars 1321, II 249.
 — (*Petrus*), *junior*, de Saissac,
 témoin de plusieurs sentences d'avril 1320 et février 1321, II 233, 249; témoin de deux actes du 17 juin 1317, II 230.
 — (*Ramundus*), de Saissac,
 propriétaire à Saissac, en 1285, II 16.
 — (*Ramundus*) *senior*,
 témoin de la condamnation de *Poncius Guotina*, 19 janv. 1284, II 203.
 — (*Ramundus*), *clericus*, de Saissac,
 témoin de la délimitation des terres d'Arfons et de Ramondens, 10 oct. 1284, II 207.
 — (*Ramundus*), *major diebus*, de Saissac,
 a acheté à Barth. *Gotina*, avec l'autorisation de P., une prise d'eau sur l'Alsan et le tiers d'un moulin à Saint-Denis, 12 juin 1316, II 229.
- (*Ramundus*),
 témoin de sentences du 17 juin 1317 et du 26 févr. 1321, II 230, 249.
- Escharruti** (*Fanjau*),
 payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. une censive pour terres à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 134.
- Escoti** (*Bernardus*), de Limoux,
 témoin d'un acte du 9 juin 1283, I 258.
- Escuderii, Escudier**,
 — (*Bernardus*), de Laurac,
 payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une censive pour une maison à Laurac, 4 oct. 1332, I 190.
 — (*Raymundus et Bernardus*),
 possédaient une vigne à Bayart. 22 juin 1252, II 124, 171.
- Escueillens** (Guillaume d'),
 donne à Saint-Dominique deux maisons dans l'enclos de P., 1212, II 40.
- Esculhencis** (*Poncius de*),
 P. lui achète une censive sur une maison, un jardin et des terres. Am. sept. 1298, I 79.
- Esculencs** (R. d'),
 témoin d'un acte du 22 oct. 1212, II 38.
- Espera** (*magister Johannes*), notaire de Laurac,
 témoin de l'acte de donation de Roger de la Tour, 27 mars 1307, II 145.
- Esperanderii** (*Arnaldus*),
 témoin de la confirmation par le prieur de Saint-Gilles de la délimitation des terres d'Arfons et de celles de Ramondens, juin 1291, II 209.
- Espero** (*Ramundus*); *custos nemoris de Orfontibus*,
 témoin de la délimitation des terres d'Arfons et de Ramondens, 10 oct. 1284, II 207.
- Espinasseria** (*Jacobus*),
 témoin de l'acte de donation de Pierre *Rubey*, 25 mars 1331, II 34.
- Esquirolli** (*Arnaldus*), de Fanjeaux,
 payait à G. de Durfort et aux Camplong et paiera désormais à P. des censives pour terres sises à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 135, 156, 163.
 — (*Bernardus*), de Villasavary,
 payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une censive pour terres à Villasavary, 4 oct. 1332, I 196, 203, 204.
 — (*Bernardus sartor*), et ses neveux *Arnaldus et Bernardus*,
 donnent à P. leur terre sise au Vieux-Château de Prouille, 15 mars 1253, II 60.
 — (*Matheus*),
 propriétaire à Prouille, en 1307, au lieu dit *ad Fraxinum*, II 84; payait à G. de Durfort et aux Camplong et paiera désormais à P. des censives pour des terres sises à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 140, 155. Cf. I 150, 151, 156, 157, 149, 154.

Esquirolli,

- (*Petrus*),
propriétaire en 1307 à Villasavary, II 98; en 1315 à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 147.
- (*Ramun lus Ebles*), de Fanjeaux,
payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. une censive pour une maison sise à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 134, 139, 147.

Essart (*Guillelmus del*), *francigena miles et dominus de Vila-cisele*,

donne à P., dans le dimaire de Fanjeaux, 12 sétérées de terre ayant appartenu à dame Fays, 15 sept. 1212, II 75.

Essenhac (*Raimundus*),

forestarius et custos nemoris à Ramondens, 15 avril 1299, II 214.

Estremalhas (*Martinus de*),

propriétaire à Fanjeaux en 1307, II 89.

Exculae (*Guillelmus de*),

fabricien de l'église de Fanjeaux, et ses collègues signent avec le prieur Arnaud Séguier une convention pour la reconstruction de l'église, 26 oct. 1276, II 83.

Experti (*Petrus*), *de Berellis*,

payait à Andric *de Berellis* une censive que P. achète, I 231.

F**Faber** (*Adam*),

payait aux Camplong et paiera désormais à P. une censive pour une terre sise à Fanjeaux, 1317, 9 févr. 1320, I 168.

— (*Arnaldus*),

payait aux Camplong et paiera désormais à P. une censive pour une terre sise à Fanjeaux, 1317, 9 févr. 1320, I 169.

— (*Bartholomeus*) et ses frères,

payaient aux Camplong et paieront désormais à P. une censive pour une terre sise à Fanjeaux, 1317, 9 févr. 1320, I 168.

— (*Guillelmus*),

tenancier de God Picarella, 25 juillet 1226, II 52.

— clerc de fr. A., évêque de Conserans, a compté la somme que l'évêque de Conserans a mise en dépôt chez les Prêcheurs de Rieux, I 275; assiste à Tortose, le 3 janvier 1328, à la confection du testament de l'évêque de Conserans, I 277.

— (*Johannes*), notaire,

payait aux Camplong et paiera désormais à P. des censives pour des terres sises à Fanjeaux, 1317, 9 févr. 1320, I 166, 168.

— (*Ramundus*),

payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une censive pour une terre sise à Villarzel, 4 oct. 1332, I 190.

Faberaytii (*G.*),

payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. une censive pour des terres sises à Fanjeaux, 1315, 9 févr. 1320, I 142.

Fabri (*Adam*),

témoin à P. d'un acte du 4 mai 1316, II 101. Cf. *Faber*.

— (*Amalricus*),

propriétaire à Fanjeaux, en 1315, 1317, 1320, I 138, 153, 158.

— (*Arnaldus*), *filius Petri Fabri de Miranda*, de Fanjeaux.

payait à H. de Guérard et paiera désormais à P. une censive pour une pièce de terre à Fanjeaux, 8 août 1307, II 85; propriétaire à P. *ad castrum vetus*, 8 août 1307, II 84; payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 142. Cf. I 143, 161, 165, 166.

— d'Alzonne,

payait aux coseigneurs de S. Martin-le-Vieil et paiera désormais à P. une censive à Alzonne, 12 avril 1314, I 116.

— tenancier à Villefranche, 1335, I 234.

— (*magister Arnaldus*), notaire d'Avignonet,

a vendu à P., vers 1340, des censives à Soplezens, I 243. Cf. *Emeniardis*, I 189, *Ermesendis*, II 37.

— (*Bartholomeus*),

propriétaire à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 152, 157.

— (*Bernardus*), *de Insula*,

propriétaire à Fanjeaux, en 1249, II 59.

— de Gaja,

payait à Jean *Sancii* de Laurac et paiera désormais à P. des censives pour une terre et une jeune vigne à Arborens, 23 juillet 1306, II 23, 15 juin 1305, II 20.

— propriétaire à Villasavary, en 1307, II 96, en 1332, I 196, 199, 200.

— *de Brugueria*,

témoin de l'érection des fourches patibulaires de Ramondens, 27 mars 1332, II 263.

— (*Eustachius*), *serviens armorum domini nostri Francorum et Navarre regis, vicarius Tholose*,

ordonne à Raymond *Curti* d'amortir les acquisitions de P., 9 févr. 1320, I 130, 132.

— (*Guillelmus*),

a une condomine sur le territoire de Fanjeaux, près de la Sésonie, 15 mai 1211, I 52; témoin d'un acte du 22 oct. 1212, II 39.

— le monastère lui achète des terres près de la grange de S. Pierre. Am. sept. 1298, I 79.

— de Fenouillet.

Le monastère a acquis des droits sur sa terre à Fenouillet. Am. avril 1314, I 100, 101; paie une censive à P. pour une terre sise à Laurac, *ibid.*, I 103; propriétaire à Fanjeaux, aux environs de P., de la Ilhe et de la Caplade, 3 mars 1316, II 66, 9 févr. 1320, I 147.

— propriétaire à Villarzel et à Rascous, en 1332, I 183, 195, 204.

- Fabri**,
— (*Johannes*),
propriétaire à Fanjeaux, en 1315, 9 févr. 1320, I 148, 149; payait aux Camplong et paiera désormais à P. une censive pour une vigne sise à Fanjeaux, 1317, 9 févr. 1320, I 153.
— *notarius*,
propriétaire, en 1317, à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 155, 166.
— *alias vocatus Valentis*,
témoin de l'acte de procuration du 28 juin 1328, II 186.
— et son frère Pierre, de Laurabuc,
payaient à Jean de Lévis, et paieront désormais à P. des censives pour des maisons et un verger à Laurabuc, 4 oct. 1332, I 191.
— de Fanjeaux,
vend à P. des censives sises à Fanjeaux, 7 août 1333, I 232.
— *dominus Johannes, alias de Branede, presbyter*,
arbitre dans le différend entre P. et Jeanne de Sévérac, 13 nov. 1333, I 270.
— *serviens regius montancarum de Altopullo*,
témoin de la nomination de Guillaume *Martini* comme notaire de Runondens, 28 janvier 1329, II 271.
— (*Petrus*),
propriétaire à Fontazelles, en 1307, II 94; payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. une redevance *pro questu sui corporis*, 1315, 9 févr. 1320, I 134, 136.
— de la Plaigne,
paie à P., au nom du roi, 51e 2e 2de tol., 1340, I 241.
— de *Miranda*,
Cf. *Fabri (Arnaldus)*, II 85.
— (*Ramundus*), *sartor*,
propriétaire à Villasavary, 1332, I 196, 202, 204.
— (*dominus Ramundus*), *presbiter et notarius apostolicus. oriundus loci de Meserulo villa, diocesis Mirapiscensis*,
sa déposition dans l'enquête de 1427, II 320.
— payait à Jean de Lévis, et paiera désormais à P. des censives pour des terres à Comeilles, Morières, Malviès, 4 oct. 1332, I 180, 181, 185.
— propriétaire d'une maison à Fanjeaux, 4 sept. 1346, II 104.
— (*Rogerus*),
propriétaire à Fanjeaux, en 1315, 9 févr. 1320, I 134.
Fabri-Laurac (*Guillelmus*), de Lasserre,
payait à H. de Gaérard, et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Tonneins, 8 août 1307, II 91.
Fabrica (*Guillelmus de*), de la Vezole,
se fait donat à P., 9 déc. 1319, II 29.
Faia (*Petrus*),
Cf. *Rica (Julanus)*, II 129.
Fals, Fays, (*domina*),
possède à Fanjeaux une *fortiu*, 15 sept. 1212, II 75; y a possédé un *solerium*, 25 févr. 1214, II 116.
Falconerius (*Jacobus*), *archiepiscopus Sypontinus, quondam cappellanus apostolice sedis*,
a été nommé par Innocent IV auditeur dans le procès engagé entre Prouille et S. Hilaire au sujet de S. Martin de Limoux, 16 avr. 1263, I 22, 23.
Falgas (*Guillelmus*), de Saissac, 1285, II 16.
Falguerie (*Germanus*),
payait à Guill. *Berelle* une censive que P. achète, I 231.
Falqueti (*Bernardus*), *junior*,
témoin de la sentence du 27 déc. 1295, II 210.
Fame (*G.*),
propriétaire à Fanjeaux, en 1315, 9 févr. 1320, I 133.
Faniaus,
témoin de l'acte de *donation* de *Arnaldus Martini*, en avril 1212, II 2.
Fanjaus, Fanjavi (*Johannes*), de Villarzel,
payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. des censives pour une terre et *pro servicio cuiusdam ferrajalis*, à Villarzel, 4 oct. 1332, I 183, 187.
Fano (*Guillelmus de*),
payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. une censive pour une terre sise à Fanjeaux, 1315, 9 févr. 1320, I 147; pour une terre, des jardins, des vergers et une maison à Fanjeaux, *ibid.*, I 151, 156. Cf. I 133, 136, 151, 157, 165, 166.
— (*Philippus de*),
payait aux Camplong et paiera désormais à P. une censive pour une terre sise à Fanjeaux, 1317, 9 févr. 1320, I 166. Cf. I 137, 143, 149, 155.
Fanojove (*dominus Isarus de*), *sacrista Carassonnensis*,
témoin, à P., d'un acte du 7 mars 1275, II 174.
Fanojovis (*capellanus*),
Cf. *Vilvrio (Ramundus de)*, II 6.
— (*Poneius Stephani*),
témoin, à Fanjeaux, d'un acte du 28 avr. 1324, II 103.
Faris (*Pictavinus Arnaldus de*),
témoin du testament de God Picarella, 25 juillet 1226, II 53.
— (*Guillelmus Faber de*),
témoin à P., en présence de S. Dominique, d'un acte du 7 mai 1212, II 3, d'un acte du 1er févr. 1214, II 43; témoin du testament de God Picarella, 25 juillet 1226, II 53; témoin de l'acte de *donation* de Guill. Grimaud, 30 mars 1227, II 54; propriétaire à Fanjeaux, 4 juillet 1243, II 57.
Farisii,
propriétaire à Fanjeaux, en 1307, II 88.
Farisio (*Arnaldus de*), *junior*,
propriétaire, en 1307, à Fanjeaux, II 85.
— (*Bertrandus de*),
id. II 85.
— (*Elis de*). Am. sept. 1298, I 79.
— (*Johannes de*),
payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. une

- censive pour des terres sises à Fanjeaux 1315, 9 févr. 1320, I 139.
- (*Nicolaus de*),
ses héritiers propriétaires, en 1315, à Fanjeaux, I 139.
Cf. *Aymengarda*, I 233.
- Faure** (*Guillabertus*),
a une *tenentia* près de S. Benoît, 20 mars 1332, II 187.
- Faure Cavanach** (*ll.*),
témoin, à Limoux, d'un acte du 10 août 1278, II 176.
- Faure** (*Petrus*),
a une *fabrica* à Ramondens, 23 sept. 1288, II 204.
- (*Ramundus*), *manipararius fabricæ Petri Faure*,
a été frappé au sang par Jean Culhier, *Ibid.*
- Fayta** (*Petrus*),
le monastère prélève des droits sur ses terres à Fenouillet, 12 avr. 1314, I 100.
- Feda** (*Arnaldus*), *domicellus condominus de Auriaco*,
vend à P. des censives sises à Fanjeaux et aux environs, 1310, 20 juin 1315, I 122.
- Felgayrollis** (*Guillelmus de*), *castellanus castri Fanojovis pro domino rege*,
témoin de l'acte de vente à P. et à Raymond Terreni des biens de II. de Guérard, 8 août 1307, II 100.
- Felgors** (*Arnaldus del*), de Saissac,
témoin d'un acte du 2 mars 1215, II 190.
- Fenolleti**,
propriétaires, en 1315, à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 146, 166.
- Fenolheto, Fenolieto, Fenoletto**,
— (*Arnaldus de*),
propriétaire, en 1315, à Fanjeaux, I 132, 133, 139.
- (*Bernardus de*), *textor*, à Limoux,
abandonne à P. une censive qu'il perçoit sur une vigne de Guill. Bernard de S. Martin, 12 avr. 1314, I 104.
- (*Constantius de*), à Fanjeaux,
Cf. *Ramunda*, II 286.
- (*Germanus*),
propriétaire à Fanjeaux, 30 avr. 1348, II 190.
- (*Guillelmus*),
payait avec son frère *Arnaldus*, à G. de Durfort et paiera désormais à P. une censive pour une vigne à Fanjeaux, 1315, 9 févr. 1320, I 132, 142, 135; propriétaire à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 133, 134, 137, 139, 140, 142, 147, 148, 149, 153, 157, II 71. Cf. (*Petrus*), payait aux Camplong et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Laforce, 1317, 9 févr. 1320, I 167.
- (*Petrus de*), *vicecomes*,
reçoit un legs de God Picarella, 25 juillet 1226, II 53.
- *filius quondam Guillelmi de Fenolheto, ejusdem loci Fanojovis*,
avec la permission d'Arnaud du Villar, a vendu à P. une terre à Massabrac, 13 juillet 1336, II 71.
- (*Raines de*),
témoin de l'acte de *donation* d'*Arnaldus Martini*, à P., en avril 1212, II 2; témoin avec son frère *Usalquerius*, en présence de S. Dominique, d'un acte du 7 mai 1212, II 3; témoin d'un acte de *donation* du 11 juillet 1227, II 140.
- (*Usalquerius de*),
témoin d'un acte du 14 févr. 1212, II 75; témoin, à P., d'un acte du 7 mai 1212, II 2. Cf. *Raines*.
- (*Usalquerius et Raines*),
donnent à S. Dominique des censives à Montréal, 1212, II 40; donnent à P. leurs possessions sur le territoire de Fenouillet, 9 févr. 1212, II 119; donnent à P. la *villa* de Fenouillet, 27 avr. 1212, II 120.
- Ferails** (*Guillelmus*),
témoin d'un acte du 26 oct. 1276, II 83.
- Feria** (*Poncins*), de Fanjeaux,
payait aux Camplong et paiera désormais à P. des censives pour des terres à Fanjeaux, 9 fév. 1320, I 166.
- Ferias** (*Stephanus*),
propriétaire, en 1317, à Fanjeaux, 9 février 1320, I 168.
- Ferra** (*Petrus*),
propriétaire à Massabrac, près de P. et de Fanjeaux, 19 janv. 1324, II 102.
- Ferralibus** (*Petrus de*) *juriperitus*,
témoin de l'acte par lequel l'archevêque de Narbonne ratifie la sentence arbitrale du 22 juin 1252, II 125.
- Ferrandi** (*Guillelmus*),
vend à P. des censives à Fanjeaux et la Ilhette, 28 juin 1315, I 116.
- Ferreria** (*Ramunda*), veuve de *Petrus Ferrerii*,
a payé à G. de Durfort et paiera désormais à P. une censive pour des terres à Fanjeaux, 1315, 9 fév. 1320, I 137, 156.
- Ferrerii** (*Petrus*),
Cf. art. précéd., I 137, 156.
- Ferriet** (*Ramundus*), consul de Fanjeaux,
et ses collègues, signent avec le prieur Arnaud Séguier une convention pour la reconstitution de l'église de Fanjeaux, 26 oct. 1276, II 82.
- Ferrioli** (*Guillelmus*),
témoin de la prise de possession par P. de S. Martin de Limoux, 19 mars 1208, II 159.
- Festa** ou **Festo** (*Bernardus Hugo* ou *Hugonis de*),
est faidit et a dépouillé P. de certains de ses biens, II 37; témoin du testament de God Picarella, 25 juillet 1225, II 53; témoin d'un acte du 4 mars 1226, II 51; témoin d'un acte de sept. 1227, II 56; propriétaire à Fanjeaux *als arendaz*, 3 oct. 1235, II 79; avec les autres chevaliers de Fanjeaux, s'engage à observer et à faire observer la paix conclue à Paris entre Louis IX, roi de France, et Raymond VII, comte de Toulouse, mars 1242, II 273; appose son sceau à cet acte, II 273; propriétaire près de Fanjeaux, 14 mai 1249, II 59.
- (*Galardus de*)
et les autres chevaliers de Fanjeaux s'engagent à observer et à faire observer la paix conclue à Paris entre

- Louis IX, roi de France, et Raymond VII, comte de Toulouse, mars 1242, II 273.
- (*Ramundus de*),
témoin du testament de God Picarella, 25 juillet 1226, II 53.
- (*Rogierius de*),
témoin d'un acte du 4 mars 1226, II 51.
- Filli** (*Stephanus de*),
témoin d'un acte du 24 août 1295, II 132.
- Fina**. Cf. Salvat (*Johannes*), 19 janvier 1324, II 102.
- Flaciano** (*Bernardus de*),
témoin de la restitution à P. de l'église S. Martin de Limoux injustement occupée par le monastère de S. Hilaire, 13 avril 1219, II 161; témoin de la promulgation de la sentence rendue par l'archevêque de Narbonne en faveur de P. au sujet de S. Martin de Limoux, 6 oct. 1222, II 163; témoin d'un acte du 27 mars 1224, II 164.
- (*magister Guillelmus de*), notaire de Limoux,
rédige un acte du 9 juin 1283, I 258; reçoit un acte de juillet 1318, mais la mort l'empêche de le rédiger, II 275.
- (*Peregrinus de*),
témoin de la restitution à P. de S. Martin de Limoux, 13 avril 1219, II 161; témoin d'un acte du 27 mars 1224, II 164.
- (*Rogierius de*),
le monastère lui a acheté des censives à Fanjeaux. Am. 1298, I 79.
- Flassa** (*H. Adalbert de*),
témoin d'un acte du 17 mars 1298, II 178.
- Floriana**,
propriétaire à Prouille, nov. 1223, II 46.
- Floriani** (*Guillelmus*),
payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Villarzel, 4 oct. 1332, I 187, 188.
- Flors**, veuve de *Petrus Villani*,
payait aux Camplong et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Fanjeaux, 9 févr. 1320.
- Floris** (*Paulus*), notaire de Carcassonne,
rédige l'acte de division de Ramondens, 10 oct. 1284, II 202.
- Fogassa** (*Guillelmus*). Cf. Gayta (*Bernardus*), II 93.
- (*Michael*),
ses héritiers paient à P. une censive pour deux pièces de terre au Mazet. Am. 12 avril 1314, I 102.
- Folcarilh** (*Guillelmus*), de Besplas,
donne à P., le 9 sept. 1335, une censive sur une terre à Sasala, I 237. Cf. art. suivant, I 236.
- (*Ramundus*), de Besplas, fils de Guillaume F.,
donne à P. une censive sur une terre sise à Besplas, le 28 avril 1333, I 236.
- Folcaudi** (*magister Ramundus*),
procureur du roi en 1339, I 204; *domini regis clericus*, procureur du roi dans la sénéchaussée de Carcassonne et Béziers, commissaire pour le droit d'amortissement, 1339, I 223, 226, 227.
- Folquerii** (*Bernardus*),
fait hommage de sa personne et de ses biens à P., 24 juin 1271, II 10; propriétaire, en 1307, à Fanjeaux, II 87.
- (*magister Guillelmus*), *jurisperitus de Podio Therico*,
témoin d'un acte du 17 mai 1298, II 212.
- (*magister Guillelmus*), *archidiaconus Corbariensis*,
approuve la donation faite à P., par l'archevêque de Narbonne, des églises de Fenouillet et Fontazelles, 18 déc. 1278, II 128.
- (*Johannes*),
payait à G. de Durfort, aux Camplong et à Pierre Fortis des censives sur des terres à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 144, 171. Cf. I 147.
- (*Paulus*), de Villasavary,
payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. des censives pour des terres à Villasavary et Rascous, 4 oct. 1332, I 195, 204.
- Folquerius**,
notaire de Puichérie et des terres de Guill. de Thury, rédige, à Ramondens, l'acte de nomination de Pierre Roger comme notaire de Ramondens, 11 oct. 1277, II 196.
- Folquini** (*magister Guillelmus*), *jurisperitus de Podio Therico*,
témoin d'un acte du 20 février 1298, II 213; témoin, à Peyriac, d'un acte de févr. 1298, II 214; a jugé, à Ramondens, au nom de P. et des Grave, 30 mars 1303, II 217.
- Fonciano** (*Thomas de*), notaire à Carcassonne,
témoin, à Carcassonne, d'un acte du 12 mai 1339, I 225.
- Fondial** (*Astorgius de*), notaire royal de Fanjeaux,
rédige l'acte de profession d'Ermessende de Lordat à la place de feu Jean *Eguezorii*, 16 sept. 1281, II 13; *id.* pour un acte du 13 février 1283, II 203.
- (*Johannes de*), notaire royal de Fanjeaux,
rédige l'acte de donation de Bernard *Folquerii*, 24 juin 1271, II 11; a rédigé, au nom de *Johannes de Aureliaco*, l'acte de constitution de dot de sœur Dias, 5 oct. 1289, II 18.
- Fontazellas** (*Guillelmus*),
vend à P. des rentes et des censives à Fenouillet. Am. sept. 1298, I 84.
- Fontazellis** (*dominus de*),
a un *honor* à Fontazelles sur les confins de Fanjeaux, 22 juin 1252, II 123.
- (*Guillelmus de*),
propriétaire au Mazet, 12 avr. 1314, I 103.
- (*Rogierius de*), de Ferran,
vend à P. des censives à Fanjeaux et la Ilhette, 28 juin 1315, I 116.
- Fonte** (*Bernardus de*), de Fanjeaux,
payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. une censive pour terres sises à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 140.

Fonte,

- (*Bernardus* et *Johannes de*), frères,
payaient à Jean Garnier et paieront désormais à P. une censive pour une terre à Fanjeaux, nov. 1317, 9 février 1320, I 130.
- (*Guillelmus de*),
vend à P. une censive à Villeneuve-la-Comtal, 28 juin 1315, I 124.
- (*Johannes de*),
ancien tenancier de Raymond VII à Fanjeaux, le devient de P., 14 mai 1249, II 59.
- payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. une censive pour une vigne à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 137. Cf. I 165.
- (*Petrus de*),
propriétaire, en 1315, à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 146.
- (*Pontius de*), de *Villario*,
payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 144.

Fonte Blanquerio (*Johannes de*),

le monastère lui achète une censive près Limoax. Am. sept. 1290, I 69.

Forensis Comes, I 246, 248 et suiv.**Forbitoris** (*Aribertus*), de Montréal,

clerc de Bernard de Coffinalh, rédige en son nom un acte du 4 mai 1316, II 134.

Foricino (*Ramundus*), et ses frères de Laurac,

vendent à P. des censives à Lauraguel, 28 juin 1315, I 120.

Fornerii (*Bernardus*), de Villasavary,

payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Villasavary, 4 octobre 1332, I 194.

— (*Guillermus*),

propriétaire à Villasavary, en 1332, I 193, 202.

— (*Guillelmus Ugo*),

rédige le testament de God Picarella, 25 juillet 1226, II 53.

— (*Petrus*),

payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Villefranche, 4 oct. 1332, I 205.

— (*Ramundus*),

propriétaire à Villefranche, 1332, I 205.

— témoin du testament de God Picarella, 25 juillet 1226, II 53.

— témoin, à Mirepoix, d'un acte du 2 mai 1318, II 133.

Fortis (*Bernardus*), *major diebus*,

le monastère a acquis de lui des censives à Villasavary, 10 févr. 1304, I 92; propriétaire à Tonneins, 1307, II 90; à Villasavary, 1307, II 95-96; à Rebenty, 1307, II 84; payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Villasavary, 4 oct. 1332, I 195, 199.

Fortis,

— (*dominus Bernardus*). *legum doctor*,

lieutenant du vignier de Toulouse, vers 1337, I 246.

— (*Germanus*).

propriétaire à Villasavary, 1307, II 95-96; vend à P. des censives à Villasavary, févr. 1331, I 229.

— (*Guillelmus*),

témoin d'un acte du 12 nov. 1269, II 82; le monastère a acquis de lui des censives à Villasavary, 10 févr. 1304, I 92.

— (*domicellus*), de Laurac,

vend à P. des censives à Laurac, en 1310, 28 juin 1315, I 113.

— (*Johannes*);

le monastère a acquis de lui des censives à Villasavary, 10 févr. 1303, I 92; propriétaire à Fanjeaux, en 1315, 9 févr. 1320, I 143.

— *junior*,

payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. des censives pour quatre pièces de terre à Villasavary, 4 oct. 1332, I 197. Cf. I 193, 198, 199, 202.

— (*magister Johannes*), de *Villario*.

Cf. *Saurimunda*, I 232.

— (*Petrus*), *miles*;

le monastère a acquis de lui, à Bram, des terres et des censives, Am. sept. 1298, I 78.

— de Villasavary, père de Jean, Guillaume et Bernard *Fortis*, 10 févr. 1303, I 92; propriétaire à Villasavary, 1332, I 197.

— de *Salesio*, *domicellus* de Laurac,

vend à P. des censives à Villasavary, 9 févr. 1320, I 171.

Foveria (*Ramunda*), veuve de *Rimundus Foverius*,

payait aux Camplong et paiera désormais à P. une censive pour une vigne à Fanjeaux, 1317, 9 févr. 1320, I 166.

Foverius (*quondam Ramundus*). Cf. art. précéd., I 166.

Franc, Franchi, Franqui,

(*Arnaldus*),

payait aux Camplong et paiera désormais à P. une censive pour une terre sise près de Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 168. Cf. I 146.

— (*Bartholomeus*), de *Insula*,

payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 143. Cf. I 146; *id.* pour une vigne à Fanjeaux, *ibid.*

payait aux Camplong et paiera désormais à P. une censive pour des terres à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 164. Cf. I 158, 160, 167.

— (*heredes quondam Guillelmi*),

propriétaires à Prouille et à la Ilhé, en 1307, II 94, 95.

— (*Guillelmus*),

payait aux Camplong et paiera désormais à P. des censives pour des terres à Fanjeaux et la Ilhé, 9 févr. 1320, I 151, 158, 166. Cf. I 154, 258, 162, 171.

Franc, Franchi, Franqui,

- (*Guillelmus*), *junior*,
payait aux Camplong et paiera désormais à P. une censive pour une terre et une vigne à la Ilhe, 9 févr. 1320, I 168. Cf. *Franc (Petrus)*, II 93, et *Ramunda* I 178, 159.
- propriétaire, en 1332, à Morières, 4 oct. 1332, I 181.
- (*magister Guillelmus*),
fermier, avec son frère *Johannes*, du salin de Carcassonne. Cf. *Roca*, 14 oct. 1315, II 63.
- (*Jacobus*),
payait à H. de Guérard et paiera désormais à P. une censive pour une terre à la Ilhe, 8 août 1307, II 95, 94, 97; propriétaire, en 1315, à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 145.
- (*magister Jacobus*), de Villasavary,
payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Rascous, 4 oct. 1332, I 195-196.
- (*Johannes*), *firmarius salini Carcassone domini regis*,
a voulu entraver les approvisionnements de sel faits par P., 18 oct. 1315, I 125; reçoit du sénéchal de Carcassonne l'ordre de laisser le monastère se procurer librement son sel, 14 oct. 1315, II 64.
- *de Ripperia*,
payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. des censives pour des terres à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 147.
- fils de feu *Petrus Franc*,
payait aux Camplong et paiera désormais à P. des censives pour des terres sises près de Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 168.
- de la Ilhe,
payait aux Camplong et paiera désormais à P. des censives pour des terres sises à la Ilhe, 9 févr. 1320, I 159.
- de la Ilhe, fils de feu *Jacobus Franchi*,
paiera désormais à P. des censives pour des terres à la Ilhe, 9 févr. 1320, I 159. Cf. f 162.
- (*Johannes et Stephanus*),
propriétaires, en 1315, à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 148.
- (*Petrus*), et ses frères, fils de feu Guill. *Franc*, de la Ilhe.
payaient à H. de Guérard et paieront désormais à P. une censive pour une terre à la Ilhe, 8 août 1307, II 94.
- fils de *Ramundus Franc*, de la Ilhe,
payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 143. Cf. I 135, 146, 158.
- *carpentorius*,
payait aux Camplong et paiera désormais à P. une censive pour un jardin, un pré et une terre à Fanjeaux, 1317, 9 févr. 1320, I 151, 156.
- fils de feu *Bertrandus Franchi*, de la Ilhe,
payait aux Camplong et paiera désormais à P. une censive pour une terre à la Ilhe, 1317, 9 févr. 1320, I 159. Cf. I 162, 163, 169.

Franc, Franchi, Franqui,

- (*Pontius*),
propriétaire, en 1315, à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 147.
- (*heredes Pontii*),
propriétaires, en 1317, à la Ilhe, 9 févr. I 158.
- (*Ramundus*),
propriétaire, à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 143; Cf. *Franc (G.)*.
- *filii Stephani*,
payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 147. Cf. I 152; payait aux Camplong et paiera désormais à P. des censives pour des terres à la Ilhe, 9 févr. 1320, I 159, 161.
- Franc de Pollenis ou Bolbenis** (*Ramundus*),
payait à G. de Durfort et aux Camplong et paiera désormais à P. des censives pour des terres sises à Fanjeaux, 1317 et 1315, 9 févr. 1320, I 147, 163.
- (*Stephanus*),
témoin d'un acte du 6 nov. 1235, II 80.
- propriétaire à Fanjeaux et à la Ilhe, 9 févr. 1320, I 153, 154, 157, 159, 160, 167. Cf. *Franc (Bernardus)*, I 143 et *Franc (Ramundus)*, I 147.
- Franchal** (*Guillelmus*), *subdiaconus*,
témoin d'un acte de févr. 1229, II 56.
- Franchus** (*Guillelmus*), *clericus*,
témoin de l'acte de *donation* de Guill. Grimaud, 30 mars 1227, II 54.
- Fraxino** (*magister Arnaldus de*),
a examiné un procès entre P. et le recteur de S. Servin de la Ilhe, 22 mai 1263, I 26; reçoit de l'évêque de Toulouse mission de mettre P. en possession du domaine de la Ilhe, 14 août 1268, II 115.
- (*Ramundus Fraximus de*),
débiteur du donat Bonet de S. Amans, 21 sept. 1285, II 16.
- Fraycinetus** (*Guillelmus*), notaire du roi,
rédige la nomination d'arbitres faite, le 13 nov. 1333, par Jeanne de Sévérac, I 271.
- Fregolle** (*Guilbertus de*), *gardiator de Bellopodio*,
témoin d'un acte du 8 nov. 1306, II 220.
- (*Guillelmus de*), châtelain de Fanjeaux, commissaire envoyé par le sénéchal de Toulouse,
fait défense au baile de Lambert de Thury, seigneur de Saissac, d'envoyer les troupeaux de son maître dans la forêt de Ramondens, 8 nov. 1306, II 219.
- Fremiaco** (*Ramundus de*), de Fanjeaux,
payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. une censive pour une jeune vigne à Fanjeaux, 8 août 1307, II 88; II 85.
- Fremis francigena**,
donne à S. Dominique deux terres et la moitié d'une maison entre P. et Fanjeaux, 14 févr. 1212, II 74.
- Freserius**, de Fanjeaux,
possède une terre à Tonneins sur les confins de P., 22 juin 1252, II 122.

- Fromajadi** (*Guillemus*), de Limoux,
témoin d'un acte du 9 juin 1283, I 258.
- Fromensal** (*Johannes*),
a vendu à P. une rente sur une terre de Fendeille, 28 juin 1315, I 114.
- Fromiaco** (*P. de*),
témoin d'un acte de sept. 1212, II 38.
- Fugoi** ou **Fagusi** (*Bernardus*), bachelier es-lois, juge du Lauraguais,
mande au notaire de Fanjeaux, Pierre de *Salaris*, de faire une copie du testament de Raymond *Terreni*, 19 sept. 1365, II 296.
- Fulco**, *episcopus Tholosanus*, **Foulques**,
a donné l'église de Fanjeaux à P., 26 avril 1231, I 6, 15; a donné à P. l'église S. Julien de Bram, I 46; a apposé son sceau à la donation de Fenouillet à P., par les frères *Ruines* et *Usalguerus*, 28 mars 1213, I 54. Cf. 9 oct. 1225, II 52; janvier 1229, II 56, 30; mars 1227, II 54, 55; sept. 1227, II 56. *Dei gratia Tholosanæ sedis minister humilis*, exempté le monastère de P. des dîmes dues à l'église de Fanjeaux, 1211, II 73; *Dei gratia Tholosanæ sedis episcopus*, abandonne à P. avec le consentement de S. Dominique, chapelain de Fanjeaux, des dîmes de l'église de Fanjeaux, 25 mai 1214, II 76; donne à S. Dominique et à son ordre l'église de Fanjeaux, 17 avr. 1221, II 76; cède définitivement à P. l'église de Fanjeaux, déc. 1230, II 77; confirme la donation de l'église de Fanjeaux, faite par les Prêcheurs à P., sept. 1227, II 77; donne à S. Dominique et à P. l'église de Bram, 15 mai 1211, II 109; témoin de la donation de Fenouillet, le 27 avril 1212, II 120.
- Fulconis** (*Joannes*), de *Tornaco*, vicaire de Carcassonne,
prend part à un amortissement de P., 12 avril 1314, I 99; *domicellus, vicarius Carcassone*, témoin de l'accord signé, le 12 janvier 1313, entre le salin de Carcass. et le mon. de P., II 63.
— (*Nicolaus*) de *Tornaco clericus, custos et executor sigilli majoris regis Francorum senescallie et vicarie Tholosane*, vidime, le 17 nov. 1303, un acte de Philippe IV du 14 sept. 1303, I 90.
- Fulhati** (*Arnaldus*),
témoin d'un acte du 8 oct. 1308, II 223.
- Fulhos** (*Johannes*),
avec *Bernardus Gamberti*, paie à P., au nom du roi, 164 liv. 13 s. 4 den. tour., 1342, I 241.
- Fulquerii** (*magister Guillelmus*), *jurisperitus* de Puichérie,
curateur des frères de Grave, 9 nov. 1282, II 98; témoin de l'acte de division de Ramondens, 10 oct. 1284, II 202.
- Fulquini** (*magister Guillemus*), de Puichérie,
juge de Ramondens, rend une sentence, le 2 mars 1270, II 194, le 11 oct. 1277, II 195.
- Fureti** (*Guillemus*),
propriétaire, en 1315, à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 134.
- Furneria** (*Guillemus*),
propriétaire à Rascous, 1332, I 195.
- Furnerii** (*Bernardus*),
propriétaire à Villasavary et la Caplade, 1332, I 194, 195.
— (*Germanus*),
sa terre à Limoux paie une censive à P., 12 avr. 1314, I 105.
— (*Guillemus*),
payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Villasavary, 4 oct. 1332, I 201.
— (*Jacobus*), de Villefranche,
vend à P. un pré à Villefranche, 8 déc. 1320, I 235, des censives *apud Berrellas*, 28 nov. 1329, I 235.
— (*Paulus*),
propriétaire, en 1330, à Lavelanet, I 236.
— (*Petrus*), de Villefranche,
servait à Guill. *Berrelle* une censive que celui-ci vend à P. vers 1340, I 243.
— (*Ramundus*),
tenancier de *Gardubius de Gardubio*, 1328, I 229.
— propriétaire à Villefranche, 1320, I 235.
- Furno** (*Arnaldus de*),
payait à H. de Guérard et paiera désormais à P. une censive pour une vigne à Fanjeaux, 8 août 1307, II 87, 88.
— notaire de Mirepoix,
rédige un acte du 2 mai 1316, II 133.
— (*Jacobus de*),
payait aux Camplong et à G. de Durfort et paiera désormais à P. des censives pour des terres à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 135, 163.
— (*Pontius de*),
propriétaire, en 1332, à Morières, 4 oct. 1332, I 181.
- Fuxi** (*Guillemus*),
payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. des censives pour une *area* et une ferme à Laurac, 4 oct. 1332, I 190, 191.
— (*Guillemus, Pontius* frères et *Ramunda*),
payaient à Jean de Lévis et paieront désormais à P. des censives pour des terres à Laurabuc et à Montclar, 4 oct. 1332, 2 juin 1332, I 192, 219.
— (*Guillemus*), de Soplezens,
vend à Jean de Lévis, qui la rétrocède à P., une censive à Soplezens, I 221, 242.
— (*Lupus*), *nobilis vir*, seigneur de Fanjeaux,
Raymond VII lui a fait rendre certaines terres, 14 mai 1249, II 58, 59.
- Fuxo** (*Jacobus de*), de Barsa,
payait à G. de Ravato et paiera désormais à P. une censive pour une vigne à Barsa, 9 févr. 1320, I 170.

G

- G.**, évêque de Carcassonne,
promulgue une bulle d'Urbain IV en faveur de P.,
31 juillet 1264, I 26.
- G.** (*dominus*), archevêque de Narbonne,
son différend avec P. au sujet des dîmes de Taix, Li-
moux, Tonneins, Gratelauze, Brazilliac, Fontazelles,
Fenouillet. le moulin de Flassan, les héritages de Guill.
Barrau et de Guill. de Durfort est terminé par une
sentence arbitrale de Pierre de Poaleriis et de fr. Pierre
Durand, 22 juin 1252, II 121.
- G.**, veuve de Pierre Ysarni de Montetorio,
payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. une
censive pour des terres à Fanjeaux, 1315, 9 févr. 1320,
I 136.
- Gaiano** (*Arnaldus de*),
tenancier à Fanjeaux de *Scarmunda*, puis, après 1329,
de P., I 232.
- (*heredes Petri Bernardi de*),
propriétaire à Limoux, en août 1279, II 176.
- Gairii** (*Johannes*),
propriétaire à Fanjeaux, en 1315, 9 févr. 1320, I 149.
- Galardus**, de Fanjeaux,
et son frère *Vilarius*, affranchissent Ermengarde *Godolina*
et son mari *Sancius Gascus*, qui se font donats de P.,
15 août 1207, II 1; donne à P. un de ses serfs Pierre
Raymond de *Castlario* avec sa femme, 4 sept. 1224, II
48; garantit l'acte par lequel Pierre Raymond de *Castlario*
promet à P. une rente perpétuelle, 4 mars 1226,
II 50; fait à P. un don de 8 setiers de vin annuels pour
la messe, 4 mars 1226, II 51.
- Galhardus**, **Gualhardus**, **Gualardus**, évêque de Toulouse,
17 févr. 1307, II 61; 8 août 1307, II 83; 16 juillet 1308,
II 24; 8 oct. 1308, II 221; 1er mars 1314, 1er oct. 1315,
II 26; charge *Radulfus*, baile du Lauraguais, et les no-
taires Jacques Capella et Guill. *Lamfredi* de délimiter,
en son nom, les dinaires de P., de la Ilhe et la Ca-
plade, 3 mars 1316, II 65; 12 juin 1316, II 229; 30 oct.
1316, I 273.
- Galhardi**, **Gualhardi**,
propriétaires à Villarzel, en 1332, I 186, 187.
- (*Arnaldus*), propriétaire, en 1307, à Fanjeaux et Fonta-
zelles, II 93, 94. Am. 12 avr. 1314; I 101, 166; payait
à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une censive
pour un bois à Villarzel, 4 oct. 1332, I 183.
- (*Bernardus*),
payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. une
censive pour une terre à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 147.
Cf. I 148.
- (*B.* et *Johannes*), frères, de Fanjeaux,
payaient aux Camplong et paieront désormais à P. une
censive pour une terre à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 154;
propriétaire à Villasavary, 9 fév. 1320, I 171.
- (*Bertrandus*),
assiste, à Tortose, à la rédaction du testament de fr. A.,
évêque de Conserans, 3 janv. 1328, I 277.
- (*Johannes*),
propriétaire à Fanjeaux, en 1315, 9 fév. 1320, I 134.
- (*Michael*),
payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. des
censives pour une maison et un jardin à Villarzel,
4 oct. 1332, I 187, 188, 190.
- (*Ramundus*),
payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une
censive pour une *area* à Villarzel, 4 oct. 1332, I 186.
- Gallo** (*Geraldus de*), de Plaisance, procureur du banquier
luquois *Totus Guidi*,
donne quittance à fr. Bernard *Vasconis* de la somme de
1800 l. t. payée au trésor royal pour l'amortissement
d'Ayrouville, 1er mars 1314, I 107; marchand de Plai-
sance, demeure à Carcassonne « *in suburbio* », 12 avril
1314, I 108.
- Gallus** (*Armaninus*), de Plaisance,
est présent à un acte conclu à Carcassonne le 1er mars
1314, I 108.
- Gallutius**,
procureur de P. dans le procès engagé à la Curie entre
P. et le monastère de Saint-Hilaire, au sujet de Saint-
Martin de Limoux, 22 déc. 1262, I 24, 25.
- Galtadii** (*Magister Arnaldus*),
notaire du Mas Sainte-Puelles, 11 déc. 1319, I 234.
- (*Ramundus*), *junior*,
notaire du Mas Sainte-Puelles, rédige, à Agassens, un
acte du 2 mars 1321, II 138.
- Gamberti** (*Bernardus*),
Cf. *Fulhos* (*Johannes*), I 241.
- Garaudi** (*Arnaldus*),
ses héritiers paient, à Arborens, une censive à Jourdain
de Manso, qui la vend à P., 28 juin 1215, I 115.
- (*Ramundus*),
notaire à Fanjeaux, 9 fév. 1320; I 210.
- (*Symon*),
témoin de la protestation de P. du 13 avr. 1323, II 251.
- Garda** (*Ramundus*),
témoin de la donation de Fenouillet, 9 févr. 1212, II
119.
- Gardia** (*Vitalis de*), *notarius*,
témoin d'un acte du 27 avr. 1323, II 251.
- Gardiola** (*dominus de*),
Cf. *Vicecomitis* (*Petrus*), 4 juin 1318, II 230.
- Gardubio** (*Gardubius de*), *domicellus de Montegailhardo*,
échange avec P. des censives, 11 avr. 1328, I 229.
- Gardubius**, *miles*,
a donné des censives à P. Am. sept. 1274, I 65.
- Garini**,
ont une terre près de Prouille, 4 mars 1226, II 50.

Garini, Guarini, Gari,

- (*Arnaudus*), notaire des terres de Jour-lain de Saissac, rédige, à Ramondens, le jugement du 2 mars 1270, II 194.
- (*Bernardus*), de Canale de Pererio, propriétaire aux environs de Prouille, la Ilhe, la Caplade. 1316, II 66.
- payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. des censives pour des terres à Villasavary, 4 oct. 1332, I 201, 204; propriétaire, en 1338, à Villesisele, I 237.
- (*Durandus*), payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. une censive pour des terres à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 134. Cf. I 133, 137, 148, 155.
- (*Guillelmus*), témoin d'un acte du 26 oct. 1276, II 83.
- *textor*, payait à H. de Guérard et paiera désormais à P. une censive pour une vigne à Fanjeaux, 8 août 1307, II 84. Cf. II 87, 89; vend une vigne à P. Am. sept. 1298, I 80.
- payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Rascous, 4 oct. 1332, I 194. Cf. I 200, 202.
- (*dominus Henricus*), témoin, le 19 déc. 1250, d'un acte de la Curie, I 12.
- (*Johannes et Bertrandus*), frères, payaient aux Camplong et paieront désormais à P. des censives pour des terres à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 158.
- (*Matheus*), de Laurabuc, payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Laurabuc, 4 oct. 1332, I 191.
- (*Petrus mercator*), de Fanjeaux, témoin, en 1256, de la restitution d'Agassens à P., II 138.
- (*Magister Petrus*), fabricant de l'église de Fanjeaux, et ses collègues signent avec le prieur de P., Arnaud Séguier, une convention pour la reconstruction de l'église de Fanjeaux, 26 oct. 1276, II 82; témoin de l'acte de donation à P. des églises de Fenouillet et Fontazelles, 19 août 1278, II 128; *agrimensor et estimator reddituum domini nostri regis in senescallia Thotosana*, adjoint au commissaire pour le prélèvement du droit d'amortissement, 27 nov. 1292, I 76; assiste à l'amortissement de sept. 1298, I 85; propriétaire à Fontloubane, 13 mars 1292, II 129; ses héritiers propriétaires, en 1315, à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 138.
- (*heredes Petri*), habitants de Fanjeaux, 4 sept. 1346, II 104.
- (*Poncus*), témoin d'un acte du 4 juillet 1243, II 57.
- propriétaire, en 1315, à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 135, 140; à Villasavary, 1332, I 194.
- (*Ramundus et Jacobus*), frères, de Villasavary, payaient à Jean de Lévis et paieront désormais à P. une censive pour des terres à Prouille et à Villasavary, 4 oct. 1332, I 196.

Garini, Guarini, Gari,

- (*Ramundus et Matheus*), frères, de Laurabuc, payaient à Jean de Lévis et paieront désormais à P. une censive pour une terre à Laurabuc, 4 oct. 1332, I 191; *id.* pour une terre à Laurac, I 189.
- (*R.*) consul de Limoux, 17 mars 1298, II 177.
- (*Thomas*), de Fanjeaux, payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Fanjeaux, 1315, 9 févr. 1320, I 139.
- Garmondi** (*Poncus*), de Barsa, payait à G. de Ravato et paiera désormais à P. une censive pour une vigne à Barsa, 1316, 9 févr. 1320, I 170.
- Garnerii**, propriétaires à P. *ad Costam Rogerii Petri*, 8 août 1307, II 84; en 1317 à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 157.
- (*Bertrandus*), paie à P. une censive pour une maison à Fanjeaux, 28 juin 1315, I 118.
- (*Bertrandus, Johannes et G.*), frères, de Fanjeaux, vendent au monastère des censives à Fanjeaux, 1308, 28 juin 1315, I 119.
- (*Guillelmus*), témoin d'un acte du 28 oct. 1269, II 82.
- payait à H. de Guérard et paiera désormais à P. une censive pour une *area* à Fanjeaux, 8 août 1307, II 89.
- (*Johannes*), *clericus de Fanojove*, en nov. 1317, a vendu à P. une série de censives qu'il percevait sur les territoires de Fanjeaux et de Villasavary, 9 févr. 1320, I 130.
- (*Ramundus*), propriétaire, en 1332, à Laurac, I 189.
- Garsendis**, Cf. *de Castlario*, II 50.
- Garsias** (*Guillelmus*), *miles*, le monastère a acquis de lui et de plusieurs autres des censives. Am. sept. 1298, I 78. Cf. *de Monteesquivo* (*Bernardus*), II 82.
- (*Ramundus*), avec les autres chevaliers de Fanjeaux, s'engage à observer et à faire observer la paix conclue à Paris entre Louis IX, roi de France, et Raymond VII, comte de Toulouse, mars 1242, II 273.
- Garsonius**, témoin d'un acte de donation du 11 juillet 1227, II 140.
- Gasc, Gascus, Guasc, Gasc.**
- (*Bernardus*), notaire de Fanjeaux, rédige un acte du 13 juillet 1336, II 71.
- (*Guillelmus*), propriétaire à P., 4 mars 1226, II 50; propriétaire à Fanjeaux en 1243, II 57.
- (*Marti*), propriétaire à Fanjeaux, sept. 1227, II 55.
- (*Ramundus*), témoin d'un acte du 24 oct. 1215, II 44; témoin d'un acte d'achat du 7 nov. 1235, II 79.

Gasc, Gascus, Guasc, Gasc.

- (*Sancius*),
se fait donat à P. Cf. *Godolina*. Prouille, 15 août 1207, II 1.

Gasconis ou Gastonis.

- (*Arnaldus*),
propriétaire, en 1315, à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 144.
- (*Bernardus et heredes Sycardi*), de *Antiocha*,
payaient à Jean de Lévis et paieront désormais à P. une censive pour une terre à *Antiocha*, 4 oct. 1332, I 192, 198.
- (*Guillelmus*),
propriétaire, en 1316, aux environs de P. la Ilhe et la Caplade, II 67.
- (*Ramundus*), officiel et vicaire de l'évêque de Saint-Papoul, collecteur du décime,
donne quittance à P. du paiement du décime biennal, accordé par le pape Jean XXII à Charles IV, 17 mai 1323; vidime, le 10 janvier 1325, l'acte du 17 avril 1221, II 77.
- de Villasavary,
payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Villasavary, 4 oct. 1332, I 196.

Gasconus ou Gastonus,

témoin d'un acte d'avril 1223, II 46.

Gauceranda uxor Hugonis de Bellopodio, fille de Roger d'Anduze,

legs de Roger d'Anduze, 9 avril 1326, II 280, 283.

Gauderiis (magister Bertrandus de), procureur du roi dans la sénéchaussée de Toulouse,

défend devant *Geraldus de Malavilla* les prétentions de la juridiction royale sur Ramondens, 3 mars 1303, II 218.

- (*Ramundus*), *judex Ripparie et Vallis Aranni*,
adjoint à Pierre de Latilly et Raoul de Brulhy pour le prélèvement du droit d'amortissement, 27 nov. 1292, I 76; témoin de l'amortissement de sept. 1298, I 84; procureur royal dans la sénéchaussée de Toulouse et Alby. Son lieutenant, le châtelain de Puylaurens, émet sur Ramondens des prétentions contestées par P., déc. 1301, II 215.

- (*Victor de*), *nepos quondam fr. B. Ripparie*,
par son intermédiaire, le couvent de Toulouse a payé une certaine somme à P., I 283.

Gaufredi (Andreas),

propriétaire à P. au lieudit *ad Costam Rogerii Petri*, 8 août 1307, II 84.

Gaure (Petrus de), *quondam fusterius de Limoso*,

a fait à P. un legs que son suzerain Thibaut de Lévis confirme, 20 mars 1332, II 187.

Gausie (Andreas). Cf. *Jacoba*, I 148.

- (*domina*), *uxor domini Arnaldi de Lordato*,
renonce au fief de Genebrel que sa fille Ermesende de Lordat donne à P. en s'y faisant religieuse, 16 sept. 1281, II 12.

Gautayro, *sarjant loci de Carcassona*,

payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Carcassonne, 4 oct. 1332, I 207.

Gauveni (Johannes),

propriétaire, en 1307, à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 105.

Gauzios. Cf. *Sancii (Raimundus)*, 28 janv. 1219, II 136.**Gavella (Guillelmus),**

propriétaire à Rascous 1332, I 195, 204.

— (*Michael*),

propriétaire à Villefranche, 1332, I 206.

Gavellae,

propriétaires à Villasavary, en 1307, II 97.

Gayet (Raymond), de Saissac,

condamné à l'amende pour avoir dérobé à Ramondens deux sacs de charbon, 3 nov. 1312, II 229.

Gayraldi (Bertrandus),

témoin de la prise de possession par P. de Saint-Martin de Limoux, 19 mars 1208, II 159.

— (*G.*),

propriétaire à Laurabuc, 10 févr. 1304, I 93.

Gayraudi (Arnaldus), de Villasavary,

payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Villasavary, 4 oct. 1332, I 193. Cf. I 196, 204.

— (*Bernardus*),

payait à H. de Guérard et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Villasavary, 1307, II 97.

— de Sallèles,

témoin du testament de Roger d'Anduze, 9 avril 1326, II 285.

— (*Guillelmus*),

propriétaire, en 1332, à Villasavary, I 196.

— (*Johannes*),

propriétaire, en 1307, à Villasavary, II 95.

— (*Petrus*), de Bram,

payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Villaliagre, 4 oct. 1332, I 180.

— payait aux Camplong et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 167.

— propriétaire, en 1332, à Laurabuc, I 191.

Gayronis (Guillelmus),

propriétaire, en 1330, à Batigne, I 236.

Gayta (les),

ont une propriété en commun à Fenouillet, 12 avr. 1314, I 101; pour laquelle ils payaient à H. de Guérard et paient désormais à P. des censives, 8 août 1307, II 92, 93.

— (*Guillelmus*),

propriétaire, en 1332, à Morières, I 193.

— (*Johannes*),

lieutenant du trésorier royal de Toulouse, 10 juillet 1337, I 246, 253.

— (*Matheus*),

trésorier royal de Toulouse, fait un règlement de comp-

- tes avec P., 16 nov. 1319, I 127; donne à P. le reçu de la somme de 400 liv. qui a été prêtée au roi, 27 avr. 1319, I 128; donne, le 26 mars 1318, un reçu au prieur de P., I 249. Cf. aussi, I 246 et suiv., II 70; trésorier royal à Carcassonne en 1339, I 214, 227.
- (*Petrus*),
propriétaire à P., *ad Costam Calidam*, et à Fanjeaux, 8 août 1307, II 84, 85.
- Gayto** (*Ber.*), consul de Limoux,
avec ses collègues et le prieur de P. rédige le tarif des honoraires des notaires de Limoux pour les testaments et les contrats de mariage, 10 août 1278, II 174.
- Gaytonis** (*magister Ramundus Guillelmus*),
à Limoux, 12 avr. 1314, I 104.
- Gelis** (*Johannes*),
propriétaire, en 1317, à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 163.
- Genebrello** (*Guillelmus de*),
prête serment de fidélité à P., 14 oct. 1281, II 13.
— (*Petrus de*). Cf. *Brunissendis*, II 13.
— (*Ramundus*), fils de *Brunissendis*,
prête serment de fidélité à P., 14 oct. 1281, II 13.
- Genta** (*Guillelmus*). Cf. *Suzannae (Amatha)*, 11 juillet 1227, II 139.
- Gentilis**, *uxor quondam Arnaldi Beli*,
propriétaire, en 1317, à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 151.
- Geralda**, veuve de *Ramundus Ebles*,
payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Fanjeaux, 9 février 1320, I 141.
— femme de Guill. *Trenquasili*,
payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 142.
- Geraldi** (*Arnaldus*),
propriétaire, en 1332, à Villarzel, 4 oct. 1332, I 186.
— (*Michael*),
propriétaire, en 1332, à Villarzel, 4 oct. 1332, I 190.
— (*Petrus*), *mereator Fanijovis*,
témoin d'un acte du 13 juillet 1336, II 71.
— (*Vitalis*),
propriétaire à Villefranche en 1332, I 205; ses héritiers propriétaires à Villefranche en 1334, I 234.
- Germana**, *uxor Bartholomei Torreta*,
propriétaire à Villasavary, 1332, I 197.
— *uxor Guill. Rofiaci de Limoso*,
son frère Raymond *Terreni* lui fait un legs, 30 avr. 1348, II 286, 294.
- Germani**, de Lanerville,
ont un *batutum* près de Vitbrand, 10 févr. 1304, I 95.
— (*Poncius*), laïque du diocèse de Toulouse,
en différend avec P., 1er nov. 1274, I 31.
- Germanus** (*magister*),
témoin d'un acte du 27 févr. 1218, II 136.
- Gerosinio** (*Guillelmus de*), de Laurac.
vend à P. une censive qu'il percevait sur une terre à Lauraguel, 1310. Am. 28 juin 1315, I 122.
- Gervasii** (*Durandus*), de Saissac,
témoin d'un acte de 1336, II 270.
- Gibilei**,
ont des terres près de P., 4 mars 1226, II 50.
- Giboleus** (*Ramundus Arnaldi*),
approuve et confirme l'acte de *donation* de Pons de *Vilaro*, 19 juin 1264, II 10.
- Gibolevi** (*Guillelmus Arnaldi*),
témoin d'un acte du 15 sept. 1212, II 76; témoin d'un acte du 22 oct. 1212, II 38; du 25 févr. 1214, II 116; de l'acte de *donation* de Guill. Grimaud, 30 mars 1227, II 54.
- Gilaberti, Gilhaberti**,
— (*Guillelmus*), de Fenouillet,
témoin, en 1256, de la restitution d'Agassens à P., II 138.
— (*Petrus*),
propriétaire à Fenouillet. Am. 12 avr. 1314, I 101.
- Giles** (*Johannes*),
propriétaire, en 1317, à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 156.
- Gimberti** (*Guillelmus*),
granifer de Raymond *Terreni*, qui lui fait un legs, 30 avr. 1348, II 290.
- Ginot** (*Guillelmus*), de Fanjeaux,
payait à H. de Guérard et paiera désormais à P. des censives pour de jeunes vignes à Fanjeaux, 8 août 1307, II 87. Cf. II 84.
- Giocio**, (*Guillelmus de*), chanoine de Lisieux,
a levé sur P. une partie du décime biennal accordé par Jean XXII à Charles IV, 17 mars 1323, I 173.
- Girardo** (*Henricus et Berengaria de*). Cf. *Guerardo (Henricus de)*.
- Giracosii, Girascosii**,
— (*Arnaldus*),
payait à G. de Durfort et aux Camplong et paiera désormais à P. des censives pour des terres à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 136, 152.
— (*Bartholomeus*),
payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. des censives pour des terres à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 136.
— (*Ramundus*), de Fanjeaux,
témoin d'un acte du 4 juin 1318, II 232; du 9 déc. 1319, II 30.
- Giralda**, *flia Ramundi de Roqua, de Laurano, domicelli*,
témoin, à Ventenac, d'un acte de févr. 1298, II 214.
- Girnaycii** (*Magister Ramundus*), de *Asilhano*, notaire,
témoin d'un acte du 26 mai 1321, II 247.
- Gleno** (*Arnaldus de*),
témoin d'un acte du 19 mai 1213, II 42.
- Glujano** (*dominus Jordanus de*), *miles de Laurano*,
témoin d'un acte du 15 mars 1302, II 153; témoin de l'acte de compromis entre P. et Lambert de Thury, au sujet de la dépaissance de Ramondens, 17 janv. 1307, II 223.

God, Godi, Got, Guod, Guot.

- (*Arnaldus*),
témoin d'un acte du 26 mai 1213, II 43; propriétaire à Fanjeaux, sept. 1227, II 55.
- (*Arnaldus et Petrus*),
font avec P. des échanges de terres, nov. 1223, II 46.
- (*Arnaudus et Bernardus*),
Arnaud Rebelle, procureur de P., leur donne en emphytéose une partie de Ramondens, 17 fév. 1269, II 192, 193.
- (*Bernardus*), de Saissac,
témoin de la condamnation à l'amende de *Poncius Guotina*, 19 janv. 1284, II 203; legs que lui fait son oncle, Bonet de Saint-Amans, donat de P., 21 sept. 1285, II 15.
- payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. une censive pour une terre sise à Fanjeaux, 1315, 9 fév. 1320, I 140. Cf. I 142.
- (*Petrus*), juge,
confirme un acte de nomination d'arbitres par Jeanne de Sévérac, 13 nov. 1333, I 271.
- (*R.*) *bajulus de Veulmores*,
témoin d'un acte de juin 1214, II 110.

God Sirvent (*Ramundus*),

témoin d'un acte d'achat du 3 oct. 1235, II 79.

Godalfredis (*Jean*),

condamné par le juge de Ramondens à une amende de 90 sous tol. pour coups et blessures, 10 mars 1312, II 228; a été frappé au sang, à Ramondens, par Barthélemy de Janis, 10 mars 1312, II 229.

Godalfredus, *carbonerius* à Ramondens.

son altercation à Ramondens avec Michel de Revela, 2 mars 1270, II 193; assiste, à Ramondens, à un jugement du 2 mars 1270, II 194.

Godolina (*Ermengards*)

et son mari *Sancius Gascus* se font donats à P.; ils abandonnent au couvent leur maison de Villasavary et leurs biens meubles et immeubles; Vilar et son frère Galard les affranchissent, Prouille, 15 août 1207, II 1.

Golosini,

propriétaires à Villasavary, 1332, I 197.

- (*Quondam Bernardus*. Cf. *Bernarda*, I 198.
- (*Guillermus*)
et ses neveux payaient à Jean de Lévis et paieront désormais à P. des censives pour des terres à Villasavary, 4 oct. 1332, I 197, 198, 199, 202.
- (*Johannes*),
payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une censive pour terres à Villasavary, 4 oct. 1332, I 198. Cf. I 194, 204.
- (*Petrus*),
propriétaire à Villasavary, 1332, I 198.
- (*Ramundus*)
et ses frères payaient à Jean de Lévis et paieront désormais à P. des censives pour des terres à Villasavary, 4 oct. 1332, I 198.

Gorgorio (*G. de*),

propriétaire à Laurabac, 10 fév. 1304.

Gosini (*Guillermus*),

payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Villefranche, 4 octobre 1332, I 206.

Gotina, Guotina.

— (*Barthélemy*), de Saissac.

Amende de 60 sous tol. pour avoir laissé ses porcs dans le bois de Ramondens, 13 nov. 1294, II 210; amende de 60 sous tol. pour avoir laissé ses chevaux dans le bois de Ramondens, 22 mai 1299, II 215; a vendu à Raymond Escande, de Saissac, avec l'autorisation de P., une prise d'eau sur l'Alsau et le tiers d'un moulin à S. Denis, 12 juin 1316, II 229; témoin de deux actes du 17 juin 1317, II 230.

— (*Bernardus*),

garantit le paiement de l'amende de 10 sous tol. à laquelle est condamné son frère *Poncius*, 19 janv. 1284, II 203; ses héritiers, tenanciers de P. à Ramondens, déc. 1301, II 215.

— (*Poncius junior*), de Saissac,

procès-verbal de 10 l. tol. pour avoir taillé du bois à Ramondens, 19 janv. 1284, II 203.

Gottofredus, cardinal diacre de S. Georges au Vélabre,

souscrit une bulle de Grégoire X du 23 mars 1275, I 35.

Goze (*Ramundus*),

propriétaire, en 1332, à Malviès, I 186.

Gozs (*heredes Guillelmi*),

propriétaires à Fanjeaux, en 1307, II 94.

— (*Michael*), de Fontazelles,

propriétaire à Fanjeaux, en 1307, II 95.

Grabriaco (*Aldebertus*),

témoin, à Sévérac, d'une nomination d'arbitres par Jeanne de Sévérac, 13 nov. 1333, I 271.

Gradanis (*consules de*), 17 nov. 1339, I 227.**Gralha** (*Alquerius*),

témoin, à Sévérac, d'une nomination d'arbitres par Jeanne de Sévérac, 13 nov. 1333, I 271.

Gramazia, Gramasia.

— (*Ramundus de*),

dépouillé d'un moulin à vent qui est donné par Enguerrand de Boves à S. Dominique, 5 décembre 1212, II 40.

— (*domini Ramundus et Guillermus*), prêtres.

témoins de l'acte de compromis entre P. et Lambert de Thury, au sujet de la dépaissance de Ramondens, 17 janv. 1307, II 223.

Granelli (*Johannes*),

propriétaire, en 1332, à Malviès, I 185.

Grasida (*Dominicus*). Cf. *Bernardus Poncius*, II 52.**Grasida**, fille de feu *Petrus Ysarni*, de Fanjeaux,

payait aux Camplong et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Fanjeaux, 1317, 9 fév. 1320, I 156.

- Grava** (*Arnaud et Pierre domicelli*, fils et héritiers de Bérenger de Grava et de Ramunda, déclaration de pariage avec P. pour la forêt de Ramondens. 9 nov. 1282, II 198.
- (*Arnaldus de*) *domicellus*, fait procéder à la division de Ramondens entre P. et lui, 6 fév. 1283, II 200; reçoit de P. 30 liv. tourn. pour la division de Ramondens, 13 fév. 1283. I 203; fait procéder, le 10 oct. 1284, à une modification de la division de Ramondens faite le 6 fév. 1283, II 202, 207; vend à P. pour 1000 sous tol., ce qu'il possède à Ramondens, 17 mai 1298, II 210; confirme la même vente, 20 fév. 1298-99, II 212; a vendu à P. des pâturages à Ramondens. Am. sept. 1298, I 84; a eu la basse-justice à Ramondens. 3 mars 1303. II 217.
- (*Berengarius de*) *miles*, possède en indivis avec le couvent la forêt de Ramondens, 17 fév. 1269, II 192; a en commun avec P. une cour de justice à Ramondens, 2 mars 1270, II 193; assiste à Ramondens à un jugement du 2 mars 1270, II 194; a vendu à P. des pâturages à Ramondens. Am. sept. 1274. I 65; *miles de Petriaco Minerbesii, dominus Nemoris de Ramundenchis*; nommé, de concert avec P., Pierre Roger notaire de Ramondens, 11 oct. 1277, II 195; a eu, de son vivant, la basse justice à Ramondens, 3 mars 1303, II 217.
- (*Bertrandus de*), abbé d'Alet, donne au monastère de P. quittance d'une somme de 1070 l. tourn., due en vertu d'un échange entre l'abbaye d'Alet et les couvents de P. et de Pontvert, 9 juin 1283, I 257.
- Grégoire IX**, confirme à Prouille l'église de Fanjeaux, 26 avr. 1231, I 6; maintient P. sous le gouvernement spirituel et temporel des Prêcheurs, 24 mars 1236, I 7; confirme l'accord intervenu entre P. et S. Hilaire au sujet de S. Martin de Limoux, 25 mai 1241, I 7. Cf. I 15.
- Grégoire X**, institue l'évêque de Toulouse conservateur des droits de P., 25 mai 1274, I 30; exempté les dominicains du décime institué par le concile de Lyon pour la Terre Sainte, 28 oct. 1274, I 31; charge l'évêque de Comminges de juger le différend entre P. et plusieurs laïques du diocèse de Toulouse, 1er nov. 1274, I 31; charge l'archevêque de Narbonne de faire rendre à P. les biens aliénés au détriment du couvent, 4 nov. 1274, I 32; prend sous sa protection P. et ses biens, 23 mars 1275, I 33.
- Gregorii** (*Ramundus*), a donné à P. une terre à Limoux. Am. septembre 1298, I 84.
- Gregorius**, cardinal-prêtre de Sainte Anastasie, souscrit une bulle d'Honorius III, 30 mars 1218, I 4.
- cardinal-diacre de S. Théodore, souscrit une bulle d'Honorius III, 30 mars 1218, I 4.
- Gregorius de Neapoli** (*magister*), fixe les dépens que le monastère de S. Hilaire devra payer à P., 29 mars 1263, I 25.
- (*Ramundus*) *clericus*, témoin d'un acte du 6 nov. 1235, II 80.
- Grimaldi, Grimaud, Grimautz**.
- (*Arnaldus*), témoin d'un acte du 2 mars 1215, II 190; affirme que le chevalier *Navarrus* a donné à P. la moitié de sa condomine de *las Croses*, avril 1223, II 46.
- *presbiter, subcapellanus castri Fanijovis*, témoin de l'acte de vente à P. et à Raymond *Terreni* des biens de H. de Guérard, 8 août 1307, II 100. Cf. II 86, 87.
- payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. une censive pour deux maisons à Fanjeaux, 1315, 9 fév. 1320, I 138. Cf. I 152; propriétaire à Massabrac, près de P., 4 mai 1316, II 101; ses héritiers propriétaires à Massabrac, 28 avril 1324, II 103.
- (*Guillelmus*), payait à Isarn Bola et paiera à P. une censive pour une terre sise à P., 14 mai 1213, II 41; témoin de la restitution à P. de l'église S. Martin de Limoux, 13 avril 1213, II 161; témoin d'un acte du 28 janvier 1219, II 137; en se faisant donat à P., abandonne au monastère ses biens sis aux alentours de P. 30 mars 1227, II 53; sa donation est confirmée par le chevalier *Guill. Petrus de Prolano*, 30 mars 1227, II 54.
- notaire de Fanjeaux, rédige un acte du 27 mars 1224, II 164.
- (*Petrus*), propriétaire, en 1316, à Barsa, 9 fév. 1320, I 170.
- Grossi** (*Andreas*), de Fonters, témoin de l'acte de donation de Roger de la Tour, 27 mars 1307, II 145.
- (*Bertrandus*), *judex criminum*, dans la sénéch. de Carcassonne, témoin d'un acte du 12 mai 1339, I 225, 226.
- (*Guillermus*), propriétaire, en 1332, à Laurabuc, I 191.
- (*Petrus*), d'Avignonet, vend à P., le 12 déc. 1320, des censives à Avignonet, I 235.
- (*Poncius*), payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Laurabuc, 4 oct. 1332, I 191.
- Gualeranus**, témoin d'un acte du 16 avril 1216, II 155.
- Guerrardo** (*Enrichus de*) *miles, maritus domine Belengarie, filie et heredis domini Ramundi Ysarni, militis castri Fanijovis condam*, vend, au nom de sa femme, à P. et à Raymond *Terreni* des biens sis à Fanjeaux, Prouille, Tonneins, Brazilhac, le Mazet, Fenouillet, la Ilhe et Fontazelles, 8 août 1307, II 83, 98 et suiv.; avec sa femme il a vendu

- à P. et à Raymond *Terreni* des biens sis à Fanjeaux, Villasavary, la Ilhette, la Caplade, 28 juin 1315, I 113.
- Gui** (*Bernard*),
inquisiteur de Toulouse, I 266.
- Guy** (*Petrus d'en*),
propriétaire à Tonneins, 22 juin 1252, II 121.
- Guianus**, fils de feu *Poncius de Montecathedra*, de la Ilhe, payait aux Camplong et paiera désormais à P. une censive pour des terres à la Ilhe, 9 fév. 1320, I 160.
- Guiardi** (*Petrus*),
propriétaire, en 1317, à Fanjeaux, 9 fév. 1320, I 165.
- Guicerandi** (*Bertrandus*), de Fanjeaux.
témoin, à Fanjeaux, d'un acte du 17 fév. 1307, II 62.
- Guidi** (*Totus*),
scutifer du roi de France, 1er mars 1314, I 107.
- Guido**, cardinal-évêque de Préneste,
souscrit une bulle d'Honorius III, 30 mars 1218, I 4.
- Guidonis** (*relictus vicecomitis Lemovicensis*). Cf. *Margareta*, I 262.
- (*Guiardus*) *miles*, sénéchal de Toulouse et Albi, a nommé notaire de Fanjeaux *Guil. de Coffinalli*, à la place de *Bernardus de C.*, mai 1316, II 101; sénéchal de Toulouse, 17 mars 1318, I 248, 249; emprunte certaines sommes pour le compte du roi, 19 avril 1319, I 127, 128; ordonne à Raymond *Curti* d'amortir les acquisitions de P., 2 août 1319, I 129, 131.
- (*R.*).
payait aux Camplong et à *Petrus Fortis* et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Villasavary, 9 fév. 1320, I 171.
- Guiffre** (*Guillelmus juvenis*),
propriétaire à la Caplade, 25 fév. 1214, II 116.
- Guifredi, Guiffredi**.
— (*Andreas*),
propriétaire à Fanjeaux, en 1307, II 89. Cf. *Jacoba*, I 140.
- (*Ramundus*),
témoin d'un acte de procuration du 28 juin 1328, II 185.
- Guilaberti** (*Bartholomeus*), de Fanjeaux,
propriétaire, en 1307, à Fenouillet, II 93.
- (*Guillelmus*),
propriétaire, en 1307, à Fenouillet, II 92, 93.
- (*Ramundus*), notaire à Fanjeaux,
témoin de l'acte de vente à P. et à Raymond *Terreni* des biens de H. de Guérard, II 100; notaire en 1309, II 145; prop. à Fanjeaux et la Ilhe, 9 fév. 1320, I 136, 159, 160.
- Guilabertus**, *capellanus* d'Orsanz,
témoin d'un acte du 11 janv. 1218, II 45.
- (*Bernardus*),
témoin d'un acte du 4 avril 1250, II 113.
- (*Rogerus*),
payait aux Camplong et à G. de Durfort des censives pour des terres sises à Fanjeaux, 9 fév. 1320, I 148, 157.
- Guilotus**, *serviens curie Fanjovis*,
témoin d'un acte du 8 nov. 1306, II 220.
- Guillelma**, veuve d'*Arnaldus Belissen*,
et son fils Raymond payaient à H. de Guérard et paieront désormais à P. une censive pour une jeune vigne à Fanjeaux, 8 août 1307, II 86.
- veuve de Raymond *Serena*,
paie à P. une rente pour une terre au Mazet. Am. 12 avr. 1314, I 102.
- veuve de *Guillelmus de Babone*, de Fanjeaux,
paie à P. une censive pour deux pièces de terre à Fanjeaux. Am. 28 juin 1315, I 120.
- femme de *Petrus Cercelli*,
payait aux Camplong et paiera désormais à P. une censive pour des terres et un jardin près de Fanjeaux, 9 fév. 1320, I 148, 157.
- veuve d'*Arnaldus Juliani*, de Fanjeaux,
payait aux Camplong et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Fanjeaux, 9 fév. 1320, I 157.
- fille de feu *Bernardus Aycardi*,
paie une censive à P. pour une terre à Lasserre, 12 avr. 1314, I 104.
- femme de *Pontius de Montecathedra*,
payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Fanjeaux, 9 fév. 1320, I 146.
- femme de *Guiraudus Leneyti*,
vend à P., le 29 juin 1320, une terre à Avignonet, I 235.
- fille de Roger d'Anduze qui lui fait un legs, 9 avr. 1326, II 280.
- veuve de *Raymundus Rauchi*,
et ses fils Raymond et Pierre vendent à P. une censive, 21 nov. 1330, I 236.
- femme d'*Aymericus Porcelli*, de Villasavary,
payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une censive pour une terre à la Caplade, 4 oct. 1332, I 203.
- fille de feu *Guillelmus de Quinto*,
payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Villarzel, 4 oct. 1332, I 182.
- Cf. *Cerdana*, II 44.
- Guillelmi ou Guillermi**.
— (*Bernardus*) *domicellus de S. Felice*,
tuteur, avec *Bernard de Rocovilla*, de Contors, fille de Jacques de Cavanac, chevalier de Villesisele; vend à P. une condamine de Contors, sise à Villesisele, 1306, 28 juin 1315, I 116.
- (*Johannes*),
propriétaire, en 1334, à Gaja, I 234.
- (*Michael*),
payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une censive pour un bois à Villarzel, 4 oct. 1332, I 182, 183.
- (*dominus Petrus*) *rector ecclesie de Noerio*,
témoin d'un acte du 18 mai 1298, II 142.
- (*Petrus*),
témoin, à Gaja, d'un acte du 23 juillet 1306, II 23.
- (*Ramundus*), de *Conchis domicellus*,
témoin d'actes du 10 oct. 1284 et du 17 mai 1298, II 202, 212.

Guillelmi ou Guillermi.

(*Ramundus*), de S. Denis,
témoin d'actes du 10 mars 1312, du 20 avr. 1320, II 228,
233.

Guillelmus, Guillermus, Guillaume.

- card. prêtre de S. Marc,
souscrit une bulle de Grégoire X du 23 mars 1275, I 35.
- archevêque de Narbonne,
fait un échange avec le monastère d'Alet, 3 juin 1252,
fin de son différend avec P., 22 juin 1252. II 169. Cf. G.
- archevêque de Toulouse,
20 mars 1332, II 187, 4 oct. 1337, II 72.
- évêque d'Alet,
vidime, en faveur de P., une bulle en 1351, I 19.
- abbé de S. Victor de Marseille,
vidime, à la demande de P., une bulle de Clément IV
du 12 févr. 1266, le 16 févr. 1267, I 28.
- *capellanus anglicus*,
témoin d'un acte du 5 déc. 1212, II 40.
- *bubulcus*,
propriétaire à P., 4 mars 1226, II 50.
- notaire de Fanjeaux,
a rédigé l'acte de donation à P. de Casalrenoux, mai
1270, I 64; rédige un acte du 16 oct. 1281, à la place de
Raymond *Pigassa* décédé, II 61.
- (*Petrus*),
débiteur de God *Picarella*, 25 juillet 1226, II 52.

Guinha (Paulus),

propriétaire. en 1332, à Miraval, I 191.

Guina, veuve de Raymond *Johannis*, de Fanjeaux,

payait aux Camplong et paiera désormais à P. une
censive pour des terres à Fanjeaux, 9 févr. 1320,
I 156.

Guiralda, veuve de *Bernardus de Bosco*,

a vendu cinq pièces de terre sises à Casalrenoux, 5 oct.
1289, II 18.

Guiraldus miles,

témoin d'un acte du 1er juin 1278, II 197.

Guirardi (*magister Bernardus*) *jurisperitus*,

témoin d'un acte du 6 juin 1327, II 254.

Guirauda, femme de *Ramundus Ebles*,

payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. une
censive pour des terres sises à Fanjeaux, 9 févr. 1320,
I 142.

**Guiraudi (*Hugo*) *miles Francorum regis, judex appellationum
et locum tenens nobilis viri senescalli Tholosani et Albiensis*,**
mande aux juges du Lauraguais et de Villelongue de
protéger Prouille, 29 févr. 1314, I 96; *dominus de Helerio*,
sénéchal de Carcassonne et de Béziers, vidime plusieurs
lettres royales, I 86, 173.

— (*Michael*),

propriétaire, en 1332, à Villarzel, I 190.

Guiscarelli (*Bernardus*),

payait à Jean Garnier et paiera désormais à P. une
censive pour une terre à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 130.

Guitardi (*Bernardus*), notaire,

rédige un acte de 1336, II 270.

— (*Guillermus*) et sa femme *Ramunda*, de la Cassaigne, se
font donats à P., 25 mars 1318, II 28.

II

**Helias (*magister*), *decanus S. Aredii*, frère de *Geraldus de
Malomonte*,**

meurt à Paris en 1293, est enseveli chez les Domini-
cains de Paris, puis transféré chez les Prêcheurs de S.
Pardoux, I 264.

Helie, Elie.

— (*Arnaldus*), juge de Ramondens,

condamne *Bernard Stephani* à 10 sous tol. d'amende parce
que son fils Pierre a taillé une branche dans la forêt
de Ramondens, 19 sept. 1306, II 219; condamne à l'a-
mende *Bernard Mysshet*, 18 sept. 1336, II 265; sa pro-
cédure et sa sentence contre *Petrus Thome*, qui a blessé
au sang *Guill. Marthi*, 18 sept. 1336, II 165 et suiv.

— (*magister Arnaldus*), de Villarzel, et ses frères,

payaient à Jean de Lévis et paieront désormais à P.
une censive pour une terre à Villarzel, 4 oct. 1332, I
183, 186.

— (*Bernardus*), de Villarzel. Cf. *Richa*, I 183.

— (*Guillelmus*),

payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une
censive pour un bois à Villarzel, 4 oct. 1332, I 182,
183.

— (*Petrus*),

propriétaire à Villasavary, 1307, II 96, 97; payait à
Jean de Lévis et paiera désormais à P. des censives
pour des terres à Villasavary, 4 oct. 1332, I 202, 203.
Cf. I 200.

— (*heredes Petri majoris diebus*),

payaient à Jean de Lévis et paieront désormais à P.
des censives pour une maison à Villarzel, 4 oct. 1332,
I 186.

— (*Ramundus*) *jurisperitus de Villarzello*.

I 186.

Helys, uxor *Petri de Not*,

payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. une
censive pour une terre à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 147.

Henricus (*dominus*) *filius Leonini*,

témoin d'un acte du 27 février 1218, II 136.

Heremo (*Petrus de*),

propriétaire, en 1315, à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 147.

— (*Ramundus de*), de Fanjeaux,

payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. une
censive pour un jardin à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 139.

**Hermengaudi (*dominus Raimundus*), *rector ecclesie de Fonta-
zellis*,**

témoin d'un acte du 22 sept. 1295, II 132.

- Hodini** (*Guillelmus*),
témoin, à Ramondens, d'une sentence du 11 oct. 1277, II 195.
- Homo-Dei** (*Bernardus*)
paie à P. une rente pour une terre sise à Limoux, 12 avr. 1314, I 104, 106.
- Honorius III**
prend sous sa protection P. et ses biens, 30 mars 1218, I 3; donne à S. Dominique S. Sixte de Rome, 17 déc. 1219, I 5; confirme à P. l'église de Fanjeaux, 28 avril 1222, I 5.
- Honorius IV**
prie Philippe III le Hardi de ne pas lever sur P. le décime qui a été accordé au roi par Martin IV pour la guerre d'Aragon, 17 juin 1285, I 36; charge l'évêque d'Albi de faire rendre à P. les biens indûment aliénés, 23 oct. 1286, I 37.
- Huc** (*Guillelmus d'en*)
possède une vigne sur les confins de P. et de Tonneins, 22 juin 1252, II 122, 170.
- (*Johannes d'en*),
propriétaire à Villasavary, 1332, I 196, 204.
- (*Pons*), consul de Limoux,
avec ses collègues et le prieur de P. rédige le tarif des honoraires des notaires de Limoux pour les testaments et les contrats de mariage, 10 août 1278, II 174.
- Hugo**, card. prêtre de S. Sabine,
à sa prière, Alexandre IV laisse à P. le soin de fixer le traitement du chapelain de Limoux, 20 mai 1259, I 19, 20.
- *Dignensis episcopus*,
assiste, le 7 sept. 1297, à la translation d'importantes reliques dans le monastère de N.-D. de Nazareth d'Aix, I 262.
- *episcopus Tholosanus*,
14 avril 1291, II 19; 13 mars 1292, II 130; 22 sept. 1295, II 132.
- *sacerdos*,
a donné avec *G. P. Pictavini* et *Ysarnus*, à P. un *solarium* à Venastville. Am. sept. 1274, I 65.
- Hugolinus**, cardinal-évêque d'Ostie et Velletri,
souscrit une bulle d'Honorius III, 30 mars 1218, I 4.
- Hugoneri** (*magister Guillelmus*), *jurisperitus*,
exécuteur du testament de Guy de Sévérac; est, en cette qualité, en désaccord avec le prieur provincial de Toulouse, Hélie de Ferrières. et le couvent de P., 13 nov. 1333, I 269.
- Hugonis** (*Arnaldus*),
propriétaire à Fanjeaux, 1315, 9 février 1320, I 134, 136.
- (*Arnaldus Bertrandus*),
propriétaire à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 145.
- (*Bernardus*), *domicellus*,
propriétaire à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 137, 141, 145, 146; à Laforce, 9 févr. 1320, I 162, 163; vend à P. des censives à Fanjeaux, le 10 juillet 1326, I 230; propriétaire à P. en 1332, I 196.
- (*Bertrandus*),
propriétaire, en 1317, à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 154, 155.
- (*Geraldus*). Cf. *Condors*, 9 févr. 1320, I 136.
- (*Gergorius*),
paie à P. une censive pour une terre sise à Marceille 12 avr. 1314, I 105.
- (*dominus Guillelmus*), *de Gardubio*, prêtre demeurant à Prouille,
témoin d'un acte du 20 oct. 1316, I 273; témoin d'un acte du 20 oct. 1316, I 273; témoin d'un acte du 1er oct. 1315, II 27.
- (*Guillelmus*),
propriétaire à Fanjeaux, en 1314, 1320, I 103, 143.
- (*Johannes*),
propriétaire à Villasavary, 1332, I 199.
- (*Petrus*),
propriétaire à Limoux, 12 avr. 1314, I 104.
- (*Poncius*)
a vendu à P. une censive à Villeneuve-la-Comtal, 28 juin 1315, I 124.
- (*Ramundus*),
propriétaire à Villasavary, 1307, II 96.
- *textor de Fanojovis*,
témoin, à P., de l'acte de ratification de la convention intervenue entre P., et Lambert de Thury au sujet de la dépaiissance de Ramondens, 8 oct. 1308, II 226.
- propriétaire au Mazet et à Fanjeaux en 1314, 1315, 1317, I 102, 148, 158, 168.
- (*heredes Ramundi*),
propriétaires, en 1317, à la Ilhe, 9 févr. 1320, I 159.
- (*magister Vitalis*), *notarius regius*, I 211.
- Hugues** (*Bernardus*). de Saissac,
assiste, à Ramondens, à un jugement du 2 mars 1270, II 194; se fait donat de P., 2 févr. 1276, II 11.
- Humbertus** (*Poncius*).
Ermengarde *Godolina* et Sans Gasc abandonnent à P. le jardin qu'ils tiennent de lui à la Caplade, 15 août 1207, II 1.
- Hunaudi** (*Giraudus*),
condamné, pour hérésie, à la confiscation de sa *villa* de Casalrenoux, mai 1270, I 64.

I

- Imberti, Ymberti** (*Jacobus, Nicolaus, Poncius*),
propriétaires aux environs de P., la Ilhe, la Caplade, 3 mars 1316, II 66.
- Infirorum rector**, à Fanjeaux,
9 févr. 1320, I 142.

Innocent III

confirme à P. la possession de ses biens, 8 oct. 1215, 12.

Innocent IV

agrège les couvents de dominicaines à l'ordre des Prêcheurs, 4 avr. 1246 I 8; confirme à P. ses règlements, 18 août 1248, I 8; maintient P. sous le gouvernement spirituel et temporel des Prêcheurs, 27 avr. 1249, I 9 et 10; juge dans le procès entre P. et S. Hilaire, 23 mars 151, I 10; confirme à P. la possession de l'église de Fanjeaux, 15 oct. 1250, I 12; maintient les couvents de P. et de S. Sixte de Rome sous le gouvernement des Prêcheurs, 26 sept. 1252, I 12; charge d'une enquête l'évêque de Béziers, 1252, I 14; sentence de ce pape rappelée par Urbain IV, 6 avril 1263, I 22.

Insula (Berengarius de), miles,

témoin de l'acte de *donation* de Guillaume Grimaud, 30 mars 1227, II 54.

— (*Berengerius, Richaldus de*),

inscrits pour un legs dans le testament de God Picarella, 25 juillet 1226, II 53.

— (*Bernardus de*)

a cédé des rentes à P. Am. sept. 1298, I 80-84.

— (*Guillelmus de*),

témoin d'un acte de sept. 1227, II 56.

— *miles de haeresi condemnatus* à Fenouillet. Am. sept. 1298, I 84.— (*Petrus de*),

neveu et héritier de God Picarella, 25 juillet 1226, II 52, 53; avec son frère *Sicardus de Duroforti*, donne à P. cinq pièces de terre en échange desquelles ils reçoivent le reste de leur patrimoine confisqué, sept. 1227, II 55.

— (*Raymundus de*), *filius quondam Guillelmi de Insula, militis de haeresi condemnati*,

vend à P. une censive à Fenouillet. Am. sept. 1298, I 84.

— (*Richaudus de*),

témoin d'un acte du 3 juin 1219, I 111; Richaud et Pons de Montlaur vendent à P. une terre à Fanjeaux, 3 oct. 1235, II 79.

Inter-ambis-aquis (Thomas de),

Cf. *domina Ramunda*, II 4.

Isabel, femme d'Arnaud de Grave,

ratifie la vente faite par son mari à P., de toutes leurs possessions à Ramondens, fév. 1298, II 213.

Isabelle reine de France,

femme défunte de Philippe III, sept. 1274, I 64; Philippe III institue pour elle des prières à P., sept. 1274, I 66.

Isarni (heredes Bernardi),

propriétaires aux environs de P., la Ilhe, la Caplade, 2 mars 1316, II 66, I 158.

— (*Ramundus de*)

possédait près de P. des terres que le monastère lui a achetées. Am. sept. 1274, I 65.

Isarni (Rogerius),

ut supr. Am. sept. 1274, I 65.

Isarnus serviens.

Cf. de *Varnola (R.)*, II 75.

— (*Augerius*)

reçoit un legs de God Picarella, 25 juillet 1226, II 53.

Isarnus de Fanojovis,

propriétaire à P., 4 mars 1226, II 50; ancien propr. à P., 1249, II 59.

J**J.**, cardinal évêque de Porto, auparavant cardinal-prêtre de S. Laurent *in Lucina*,

donné comme auditeur par Innocent IV pour étudier le procès pendant en cour de Rome entre Prouille et S. Hilaire, au sujet de S. Martin de Limoux, 16 avr. 1263, I 22.

— évêque de Carcassonne,

promulgue le jugement d'Urbain IV qui a donné gain de cause à P. contre le recteur de S. Sernin de la Ilhe, 22 mai 1263, I 26.

Jaca (Bernardus)

paie une censive à P. pour une terre sise à Fenouillet. Am. 12 avr. 1314. I 101. Cf. I 100.

— (*Guillelmus*),

propriétaire à Fenouillet en 1307, II 93; en 1314, I 101.

Jacoba, femme de *Ramundus Arnaldus Arcis* et mère de Guillaume *Arcis* (Cf. ces noms), II 30.— veuve d'*Andreas Guiffredi*, de Fanjeaux,

payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 140.

— femme de *Andreas Gausie*,

payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. une censive sur une terre à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 148.

Jacobus, Jacques,— cardinal-diacre de S. Marie *in Cosmedin*, souscrit une bulle de Grégoire X du 23 mars 1275, I 35.— *Ydrontinus archiepiscopus*,

prend part avec Charles II de Naples à la translation d'importantes reliques dans le monastère de Nazareth d'Aix, 7 sept. 1297, I 262.

— (*heredes Guillelmi*),

propriétaires à Morières en 1332, I 220.

Jacqueti, Jaqueti (Robertus),

clerc de Bernard *Tornerii* notaire, rédige, en son nom, des actes du 19 janvier 1324, II 102, du 18 sept. 1336, II 205, 268, l'acte d'achat par les Prêcheurs de la maison des Durfort à Fanjeaux, 4 sept. 1346, II 107.

Janis (Bartholomeus de), d'Arfons,

a été blessé par Jean *Godalfredus* à Ramondens, 10 mars 1312, II 228; condamné à une amende de 60 sous tol. pour coups et blessures, 10 mars 1312, II 229.

Janis

- (*Johannes de*), d'Arfons, témoin de la sentence du 3 nov. 1312, II 229; occupe une maison à Ramondens, 8 mai 1320, II 326.
- Jarra** ou **Jarca** (*magister Johannes de*), notaire de Carcassonne, a rédigé un acte en 1336, II 268; témoin, à Carcassonne, d'un acte du 12 mai 1339, I 225.
- Jaulerii** (*Arnaldus*), propriétaire, en 1317, à la Ilhe, 9 févr. 1320, I 161.
- (B)., fils de fen *Petrus Jaulerii*, payait aux Camplong et paiera désormais à P. des censives pour des terres sises à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 160, 167.
- (*Belengarius*) payait à G. de Durfort et aux Camplong et paiera désormais à P. des censives pour des terres sises à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 146; pour des terres et un moulin à la Ilhe I 160; pour des terres à Fanjeaux, I 164. Cf. I 143, 147, 162, 163, 167, 169.
- (*Bernardus*), propriétaire à Fanjeaux et à la Ilhe, 9 févr. 1320, I 143, 159, 162, 163.
- (*Johannes*) payait aux Camplong et paiera désormais à P. des censives pour des terres à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 158, 166. Cf. I 160, 164, 167, 168.
- (*Matheus*) payait à G. de Durfort et aux Camplong et paiera désormais à P. des censives pour des terres sises à la Ilhe, 9 févr. 1320, I 142, 146, 160, 167. Cf. I 168.
- (*Matheus et Petrus fratres*) payaient à G. de Durfort et paieront désormais à P. une censive pour des terres à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 149.
- (*Petrus*) payait aux Camplong et paiera désormais à P. une censive pour des terres à la Ilhe et à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 143, 157, 164. Cf. I 143, 160, 164, 167, 168.
- (*Ramundus et Matheus*), propriétaires, en 1317, à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 164.
- (*Stephanus*), fils de fen Bernard *Jaulerii*, payait à G. de Durfort et aux Camplong et paiera désormais à P. des censives pour des terres à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 143, 147, 168, 169. Cf. I 146, 147, 153, 158, 160, 164, 166, 167.
- (*Stephanus et Johannes*), de la Ilhe, payaient aux Camplong et paieront désormais à P. une censive pour une terre à la Ilhe, 9 févr. 1320, I 162.
- Jay** (*Matheus*), de Fenouillet, payait à H. de Guérard et paiera désormais à P. une censive pour une pièce de terre, 8 août 1307, II 94; propriétaire à Fenouillet en 1307, II 94, en 1314, I 100, 101; propriétaire à Fontazelles en 1314, I 101; vend à P. une censive, 12 avr. 1314, I 101.

Joculati,

- propriétaires à Fanjeaux, en 1315, 9 févr. 1320, I 139.
- Joglar** (*Guillelmus*), de Villarzel, payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une censive pour un jardin à Villarzel, 4 oct. 1332, I 187.
- Johanna, Jeanne,**
 - reine de France et de Navarre, femme de Philippe le Bel. Am. sept. 1398, I 85.
 - reine de France, femme de Charles IV le Bel, 1325, I 174.
 - *regina*, mère de Raymond VII, 23 déc. 1221, I 57.
 - comtesse de Toulouse et de Poitiers, fille de Raymond VII, femme d'Alphonse de Poitiers, consent à la restitution à P. de la force de Sauzens, 4 avril 1250, II 113; approuve une donation faite à P. par son mari. déc. 1269, I 63; approuve la donation à P. de Casalrenoux, mai 1270, I 64.
 - Cf. de Lévis (*Guido*), 15 oct. 1269, I 150.
 - (*Raymunda*), avec l'autorisation de son mari. *Poncius Bernardus de Lauris*, vend à P. une terre à Fanjeaux, 7 nov. 1235, II 78.
 - *uxor Aymerici, domini de Bociassis*, fille de Roger d'Anduze qui lui fait un legs, 9 avr. 1326, II 280, 282, 283.
 - *filia quondam Petri Propis* de Limoux, 30 av. 1348, II 290.
 - Cf. *Ysarni (Ramundus)*, II 88.
- Jeanne de Lorraine**, « pourvue de P. », en 1608, I 35.
- Johannes, Jean XXII,**
 - érige l'évêché de Limoux, 20 août 1316, I 44; nomme Durand de S. Pourçain, O. P., évêque de Limoux, 21 août 1316, I 46; lui confie l'administration de l'église de Limoux, 1er sept. 1316, I 47; ordonne que l'on paie à Durand de S. Pourçain, élu de Limoux, une rente annuelle de 5000 l. tourn. sur la mense de l'archevêché de Narbonne, 2 sept. 1316, I 47; révoque l'érection de l'évêché de Limoux et démembrant l'archevêché de Narbonne, crée les diocèses d'Alet et de S. Pons, 1er mars 1318, I 48; nomme les archevêques de Narbonne et de Toulouse et l'évêque de S. Papoul conservateurs des droits de P., 25 oct. 1321, I 51; a accordé à Charles IV le Bel un décime biennal, 17 mai 1323, I 173; ordonne au trésorier de Toulouse de faire restituer à P. les biens injustement aliénés, 5 déc. 1323, I 51.
- Johannes, Jean XXIII,**
 - a donné à P. plusieurs bulles d'exemption. Enq. 1427, II 304, 329.
- Johannes**, cardinal évêque de Porto, souscrit une bulle de Grégoire X, le 23 mars 1275, I 35.
- Johannes, archiepiscopus Tholose**, 27 avr. 1323, II 251.
- *decanus Astensis, capellanus apostolicus*, auditeur dans le procès engagé à la Curie entre P. et S. Hilaire, au sujet de Cambieure, Gardie, Villebazy, S. Hilaire, 23 mars 1251, I 10, 11.

Johannes,

- *comes Forensis*,
étant avec l'évêque Raoul de Laon, commissaire du roi en Languedoc, emprunte au nom du roi, certaines sommes à P., sous certaines conditions, 19 avril 1319, I 127, 128.
- sénéchal de Toulouse,
met son sceau à un acte d'amortissement, 28 juin 1315, I 125.
- (*Clarus*), notaire,
rédige un acte de la Curie du 19 mars 1263, I 25.
- *de Bonate clericus*,
témoin, le 19 déc. 1250, d'un acte de la Curie, I 12.
- Johannis (Arnaldus)**, fils de feu Pierre *Johannis*, de Fanjeaux,
vend à P. une censive à Fanjeaux, 28 juin 1315, I 115;
payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. des censives pour des terres à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 134, 140. Cf. II 66, I 134, 140, 146, 147.
- *de Insula*,
payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. une censive pour une terre à la Ilhe, 9 févr. 1320, I 147. Cf. I 149, 150, 160, 161, 162, 164, 166, 167 et suiv.
- fils de feu Raymond *Johannis*, de Fanjeaux,
payait aux Camplong et paiera désormais à P. des censives pour une vigne, une terre et des maisons à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 151, 153. Cf. I 154, 155, 156.
- payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une censive pour une terre à la Caplade, 4 oct. 1332, I 195, 199.
- (*Arnaldus et Guillelmus*),
propriétaires, en 1315, à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 132. (*Arnaldus Poma*)
payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. une censive pour une maison à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 138.
- (*Bernardus*), *filius quondam Guillelmi Joannis*, consul de Fanjeaux,
et ses collègues signent avec le prieur Arnaud Séguier une convention pour la reconstruction de l'église de Fanjeaux, 26 oct. 1276, II 86.
- *filius G. Johannis, de Casali Ranulpho*,
payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 147. Cf. II 67, I 133, 139, 148, 151, 153, 156.
- *mercator* de Fanjeaux,
payait aux Camplong et paiera désormais à P. des censives pour des terres à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 157, 166, 168.
- de Villasavary,
payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Villasavary, 4 oct. 1332, I 200. Cf. I 195, 197.
- (*Durandus*), de Fanjeaux,
payait aux Camplong et paiera désormais à P. une

- censive pour une maison et une terre à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 158.
- (*Garinus*), de Fanjeaux,
paie au monastère une rente pour une maison sise à Fanjeaux, 23 juin 1315, I 111.
- (*Germanus*), de Fanjeaux,
témoin d'un acte du 13 mars 1292, II 130.
- (*Guillermus*),
payait à *Eguezcrii* et paiera désormais à P. une censive. Am. sept. 1298, I 79, 80.
- fils de feu *Petrus Johannis, laborator*, à Fanjeaux,
payait à G. de Durfort et aux Camplong et paiera désormais à P. des censives pour des terres à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 133, 137, 154, 158. Cf. aussi I 102, 136, 144, 148, 149, 150, 151, 152, 153 et suiv., 164 et suiv.
- *junior*,
payait à G. de Durfort et aux Camplong des censives pour deux maisons, une terre et une vigne à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 138, 153, 165. Cf. II 84.
- fils de feu *Raymundus Johannis*,
payait aux Camplong et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 154.
- *laborator*,
payait aux Camplong et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 155.
- (*Guillelmus et Ramundus*)
payaient à G. de Durfort et paieront désormais à P. une censive pour une terre à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 137.
- *de Escorsenchis*,
témoin d'un acte du 8 oct. 1308, II 223.
- propriétaire à Villasavary, 9 févr. 1320, I 171.
- Cf. *Johannis*, (B.), I 147.
- (*Petrus*)
a vendu à P. un *agerium* à Fenouillet, 12 avril 1314, I 101. Cf. II 93.
- de S. Martin-la-Lande,
paie à P. une censive à S. Martin-la-Lande, 28 juin 1315 I 112. Cf. *Bernardus et Guillelmus*, I 133; *Guillelmus*, I 137; *Arnaldus et Bernardus*, I 140.
- d'Arzens, notaire,
payait aux Camplong et paiera désormais à P. des censives pour des terres de Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 156, 166. Cf. I 155, 157, 159, 161, 168.
- de Villasavary,
payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Villasavary, 4 oct. 1332, I 196.
- de Laurabuc,
payait aux héritiers de Bernard *Miri* et la paiera désormais à P., 1331, I 230.
- (*Philippus*),
vend, au nom de ses enfants, à P., des censives à Fanjeaux, II avr. 1325, I 233.
- (*Poncius*)
payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. une

- censive pour des terres à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 133. Cf. *de Monte Acuto (Guillerma de)*, I 233.
- (*Ramundus*)
payait à H. de Guérard et paiera désormais à P. une censive pour une *area* à Prouille, 8 août 1307, II 89; payait à Bernard *de Riuterio* et paiera désormais à P. une censive, 28 juin 1315, I 115.
- fils de fen *Petrus Johannis*,
payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. des censives pour une maison et des terres à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 134, 139. Cf. 134, 147, 149, 151, 153, 154, 156, 157, 167.
- *sutor*,
payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une censive pour un jardin à Villefranche, 4 oct. 1332, I 206.
- (*Arnaldus*),
témoin d'un acte du 11 juin 1297, II 142.
- (*Gaubertus*), notaire, I 240.
- (*Germanus*),
témoin d'un acte du 11 juin 1298, II 142.
- (*Guillelmus*), *rector ecclesie de Cogordanis*,
reçoit de Bertrand de l'Isle-Jourdain, évêque de Toulouse, l'ordre de mettre P. en possession de l'église de Venastville et de la chapelle de Villefranche, 19 août 1274, II 148.
- *major diebus*,
témoin d'un acte du 11 juin 1298, II 142.
- *junior*,
témoin d'un acte du 11 juin 1298, II 142.
- de Vitbrand,
propriétaire à Vitbrand le 10 fév. 1304, I 95; témoin, à Gaja, d'un acte du 23 juillet 1306, II 23; témoin de l'acte de donation de Roger de la Tour, 27 mars 1307, II 145; payait, avec ses frères, à *Germanus de Cambello*, et paiera désormais à P. une censive pour des terres à Laurac, 28 juin 1315, I 113.
- (*dominus Johannes*), prêtre habitant le monastère,
témoin de l'acte de donation de Guill. Arcis, 13 mars 1320, II 31.
- *presbiter de Villa Francha*,
témoin de l'acte de donation de *Jacobus Tinarela*, 29 nov. 1322, II 33.
- (*Petrus*),
témoin d'un acte du 11 juin 1298, II 142; propriétaire, en 1332, à Malviès, I 186.
- (*Ramundus*),
témoin d'un acte du 11 juin 1298, II 142.
- Judeus** (*Odes*), seigneur de la Caplade,
donne à S. Dominique un lieu à bâtir en face du four de la Caplade, 25 févr. 1214, II 116.
- Juliani** (*Arnaldus*). Cf. *Guillelma*, I 157.
- (*haeredes Bartholomei*)
payaient à Jean de Lévis et paieront désormais à P. une censive pour terres à Laurac, 4 oct. 1332, I 189.

Juliani,

- (*Petrus*) *fusterius Tholose*.
Cf. *Juliani (magister Ramundus)*, I 188.
- *magister Ramundus*, notaire de Toulouse, *filius quondam Petri Juliani*,
payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. des censives pour des terres sises à Montclar, 4 oct. 1332, I 188, 219.
- Junchas** (*Guillermus*), *mercator oriundus et habitator loci de Fanojove*.
Sa déposition dans l'enquête de 1427, II 324.
- Junhas** (*Guillermus*) *tinctor*, de Fanjeaux,
témoin d'un acte du 28 avril 1324, II 103.

L

- Labrati** (*Johannes*),
propriétaire, en 1317, à Laforce, 9 févr. 1320, I 162.
- Lacroz, Lacrotz**
- (*Arnaldus*), baile d'Agassens,
livre au baile royal de Laurac deux voleurs, 2 mai 1321, II 138.
- (*Arnaldus et Guilhermus*) *fratres*, l'Agassens,
témoins, en 1256, de la restitution d'Agassens à P., II 138.
- (*Bernardus*) d'Agassens,
témoin d'un acte du 2 mai 1321, II 138.
- (*Poncius*), d'Agassens,
témoin de la restitution d'Agassens à P. en 1256, II 138.
- Lacu Ramundus de**, *domicellus*,
témoin, à Ventenac et à Peyriac, de deux actes de fév. 1298, II 214.
- Lagariga** (*Guillermus de*),
témoin, à Ramondens, d'une sentence du 11 oct. 1277, II 195.
- Lambert** (*Petrus Martinus*),
propriétaire à P., 14 mai 1213, II 41.
- Lamberti** (*Petrus clericus*),
assiste, à Tortose, le 3 janvier 1328, à la rédaction du testament de fr. A., évêque de Conserans, I 277.
- Lambertus de Limoso**, seigneur de Saissac.
Cf. Thury (*Lambert de*), 21 sept. 1285, II 15.
- Lamfredi** (*magister Guillermus*),
notaire pour la délimitation des dimaires de P., de la Ilhe et de la Caplade, 3 mars 1310, II 65.
- Lamis** (*Ramundus de*)
payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Fanjeaux, 9 fév. 1320, I 142.
- Lamolio** (*Bertrandus de*), lieutenant du trésorier royal de Carcassonne,
donne à P. une quittance le 10 juin 1339, I 214.

- Lamota** (*Guiraudus de*), *bajulus Guidonis de Lautrico condan de Dornhano*, le sénéchal de Toulouse lui fait défense de lever le *formatgium*, 22 juin 1327, II 253.
- Lanas** (*Ramundus de*) payait à Jean *Sancii* et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Arborens, 23 juillet 1306, II 22; *id.* pour une jeune vigne à Arborens et à Gaja, 15 juin 1305, II 20.
- Lanannerii** (*Bernardus*), propriétaire à Villasavary, 1332, I 194.
— (*Johannes*), témoin d'un acte du 11 juin 1298, II 142.
- Lancariis** (*Petrus de*) et ses frères, payaient à H. de Guérard et paieront désormais à P. des censives pour des vignes à Fanjeaux, 8 août 1307, II 85, 86, 88.
- Lancerii** (*Petrus*), témoin du testament de Roger d'Anduze, 9 avril 1326, II 285.
- Landoso** (*prepositus de*), *Claramontensis diocesis*, reçoit l'ordre de Jean XXII de faire payer sur la mense archiépiscopale de Narbonne, à Durand de S. Pourçain, élu de Limoux, une rente de 5000 liv. tour., 2 sept. 1316, I 47.
- Landric** (*Ber.*), témoin. à Limoux, d'un acte du 10 août 1278, II 176.
- Lanfrancus**, *archidiaconus Pergamensis, S. R. E. vicecancellarius*, rédige une bulle de Grégoire X du 23 mars 1275, I 35.
- Lanis** (*Petrus de*), jadis propriétaire à Laurac, 18 mai 1298, II 140.
- Lantario** (*Guillelmus de*), écrit un acte du 2 mars 1215, au nom de *Arnaldus Sancii*, II 190.
- Lascy** (*Hugo, Ugo de*), a donné à P. ses biens à Agassens, 8 oct. 1215, I 2; compagnon de Simon de Montfort, seigneur de Laurac et de Castelnaudary, a donné à P. des terres à Villeneuve. mai 1213, I 54; donne à P. Agassens, juin 1214, II 135; confirme à P. la donation d'Agassens et de ses dépendances et de certains droits sur la forêt de Pech-Luna, 27 févr. 1218, II 135, 136.
- Laserre** (seigneur de), 22 juin 1252, II 170.
- Latas** (*Guillermus*), donat de P., témoin de plusieurs jugements à Ramondens, 18 sept. 1336, II 267, 268; témoin d'une sentence de 1306, II 219.
- Latilhaco, Latilliaco, Latilly** (*Petrus de*), *canonicus Suesionensis, illustris regis Francorum clericus*, signe, au nom du roi, un accord avec P. au sujet de l'héritage de Jean de *Aureliaco*, 29 août 1297, I 73; est chargé par Philippe le Bel de prélever dans le Toulousain et l'Albigeois le droit d'amortissement et les encours, I 73; Philippe le Bel lui ordonne, ainsi qu'à Raoul de Brulhy, de prélever le droit d'amortissement sur les biens acquis par P. depuis six ans et de restituer aux religieuses les sommes prêtées par elles au Trésor, 27 nov. 1298, I 75; *clericus de Mervaco*, 15 oct. 1298, I 86; *canonicus Parisiensis, clericus illustris regis Francorum*, avec R. Nepveu, fait rendre à P. le dépôt de l'évêque de Pamiers, 14 sept. 1303, I 88, 91.
- Latinerii** (*Arnaldus et Ramundus*), propriétaires à Tonneins en 1307, II 91.
— (*Petrus*) payait à H. de Guérard et paiera désormais à P. une censive pour une *area* à P., 8 août 1307, II 89.
- Lato** (*Bernardus de*) affirme que le chevalier *Navarrus* a donné à P. la moitié de sa condomine de las Crozes, avr. 1223, II 46.
- Laudunaco** (*Yvo*), *legum doctor, clericus Francie regis, judez ordinarius Tholose tenensque sigillum majus domini regis senescallie et vicarie Tholosane*, fév. 1303, I 87.
- Laudunensis** (*Radulphus episcopus*), I 128, 246, 248, 239.
- Laura** (*Arnalda*) et sa sœur, filles d'*Arnaldus Laurus*, vendent à S. Dominique une petite pièce de terre à la fontaine de Prouille, 26 mai 1213, II 42.
- Laurayre** (*Petrus*), propriétaire, en 1307, à Fenouillet, II 92, 101.
- Laurac** (*Stephanus*) payait aux Camplong et paiera désormais à P. une censive pour une maison sise à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 168.
- Lauraco** (*Johannes de*), *serviens*, de Fanjeaux, témoin du testament de Raymond *Terreni*, 30 avr. 1348, II 295.
- Laurelli** (*Guillelmus*), Cf. *Piasendis*, I 157.
- Laurentii** (*Petrus*) paie à P. une censive pour une maison à Castelnaudary. Am. sept. 1298, I 80; a vendu à Jean de Lévis, qui les retrocède à P., des censives à Villeneuve, 1332, I 180, 219.
- Lauris, Lauri, Laury.**
— (*Petrus de*); le monastère à acquis de lui une censive et une terre mouvant du monastère. Am. sept. 1298, I 78.
— (*Petrus Ramundi*) possède une vigne à Tonneins sur les confins de P., 22 juin 1252, II 122, 170.
— (*Poncius*), ancien propriétaire près de P., sept. 1212, II 37; à Fanjeaux, 7 nov. 1235, II 78.
— payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une censive sur un champ à Malviès, oct. 1332, I 185, 184. Cf. *Blancha et Richa*, II 53; *Johanna Ramunda*, II 78.
— (*Ramundus*), propriétaire, en 1315, à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 145.
— (*heredes Ramundi*) payaient à Jean de Lévis et paieront désormais à P.

- une censive pour une terre à Villasavary, 4 oct. 1332, I 194, 199.
- *Rogerus*),
propriétaire à la Caplade, 1332, I 196.
- Lauriaci** (*Johannes*) de Serra,
témoin d'un acte du 13 mars 1292, II 130.
- Lauriacus** de Appamiis,
5 oct. 1289, II 18.
- Laurus** (*Arnaldus*). Cf. *Laura* (*Arnalda*), II 42.
- Lausa** (*Bernardus*), de Brossis,
assiste, à Ramondens, à un jugement du 2 mars 1270, II 194.
- Lautardi** (*Sicard*), de *Bruquiera*, habitant d'Escoussens.
Amende de 30 sous sol. pour avoir taillé des arbustes dans la forêt de Ramondens, 5 mai 1332, II 264.
- Lautricensis** (*Vicecomes*). Cf. *Vicecomes*, I 283.
- Lautrico** (*Amelius de*), *episcopus Castrensis*,
arbitre dans le différend entre P. et Jeanne de Sévérac, 13 nov. 1333, I 269; se dispose à aller en Lombardie, I 270.
- (*quondam Guido*), de Dourgne,
22 juin 1327, II 253.
- (*Ysarnus*) *domicellus*,
témoin d'un acte du 28 avril 1323, II 252.
- Leneyti** (*Guiraudus*). Cf. *Guillerma*, I 235.
- Leo**, cardinal-prêtre de Sainte-Croix de Jérusalem,
souscrit une bulle d'Honorius III du 30 mars 1218, I 4.
- Leoninus**. Cf. *Henricus (dominus)*, II 136.
- Leonis** (*Michael*) et sa femme *Maragda*. de Montréal,
vendent à P. la 40e partie de Ramondens, 1er juin 1278, II 196.
- Lerano** (*Amelius de*), *diaconus*,
témoin d'un acte du 16 avril 1216, II 155.
- (*Petrus de*),
propriétaire à Fanjeaux, en 1307, II 86.
- Lerat** (*Arnaud*),
condamné plusieurs fois à l'amende de 60 sous tol. pour avoir laissé sa jument dans la forêt de Ramondens, 12 déc. 1295; 27 déc. 1295, II 210; autre amende de 60 sous tol. pour avoir laissé ses pores dans la forêt, 13 nov. 1294, II 210; témoin d'un acte du 20 févr. 1298, II 213; *mercator* de Saissac, tenancier de P. à Ramondens, déc. 1301, II 215.
- Lereme de Regat** (*Ramundus*),
témoin de la profession religieuse de Ermessende de Lordat, 16 sept. 1281, II 12.
- Leu-Aygua** (*Petrus*),
propriétaire, en 1317, à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 164.
- Lauderii** (*Johannes*),
propriétaire, en 1332, à Malviès, 4 oct. 1332, I 185.
- Léviés, Leves, Lévis**, (*domicellus, dominus de Florenciaco*),
fils de feu Guy et d'Isabelle de Lévis.
- (*Eustachius*)
s'engage à payer à P. une partie de la rente que ses parents servaient au couvent à Lignairoles et il l'as-
signe sur ses possessions de Seignalens, 15 mars 1302, II 151.
- (*Estacius*) *miles*, gendre de Lambert de Thury et mari de Béatrix de Thury, seigneurs de Saissac,
renonce au droit de dépaissance sur les terres de Ramondens. et Prouille sur celles de Saissac, 26 mai 1321, II 240; fait confirmer cet accord par Philippe V, 27 mai 1321, II 247.
- (*Guido de*)
a donné à P. des censives, 8 oct. 1215, I 2.
- *marescallus Albigensis et dominus Mirapiscensis*, fils de feu *Guido* et de Jeanne de Lévis,
reçoit de S. Louis la permission de conférer à P. une rente de 10 à 20 liv. tourn., 21 mai 1269, I 62; assigne au monastère deux censives, l'une à Lignairoles, l'autre à Villasavary, du consentement de sa femme Isabelle, 15 oct. 1269, II 150; 15 mars 1302, II 151; vend, pour 1000 l. tourn., le Mortier et la Cassaigne à P., date incert., I 71, 24 août 1295, II 131.
- (*Isabellis, Ysabellis de*), femme de Guy de Lévis, 15 oct. 1269, II 150; mentionnée comme défunte, 15 mars 1302, II 151.
- fille d'Eustache de Lévis et de Béatrice de Thury confirme l'abandon fait par ses parents du droit de dépaissance à Ramondens, 26 mai 1321, II 242.
- *domina Johanna de*, femme de Philippe de Montfort, 24 août 1295. Cf. *Montforti (Helienor de)*, II 130.
- (*Johannes de*), seigneur de Mirepoix,
obtient de Louis X le pouvoir de transférer 100 livres de rentes à des églises et des lieux pies. nov. 1315, I 126; a amorti à P. l'acquisition du fief d'Honous que Raymond de Durfort a légué au couvent, 2 mai 1316, II 133; reçoit de Philippe VI la permission de transférer 100 liv. de rentes à des monastères, juin 1329, I 179; donne à P. des censives à Villarzel, Malviès, Montclar, Laurac, Laurabuc, Miraval. Lauraguel, Morières, Prouille, Rascous, Villasavary, Gardouch, Carcassonne, 4 oct. 1332, I 178. Cf. I 207, 208, 212, 213; donne à P. des censives pour une valeur de 15 liv. 5 den. tourn., déc. 1339, I 216, 218 et suiv.; a cédé certains biens à P., 1339, I 242, 244.
- (*Matheus de*)
fait à P. un legs de 20 sous tourn. « *pro pitancia* », 1294, II 61.
- (*Theobaldus de*), *domicellus, dominus Penae et Montisbruni*,
confirme la vente faite à P. d'une forêt à S. Benoît, 20 mars 1332, II 186.
- Lidil** (*Thomas dictus*),
témoin d'un engagement de la Curie du 22 déc. 1262, I 25.
- Limoso** (*Lambertus de*), *dominus de Saxiaco*,
permet à P. de parquer ses troupeaux sur le fief de *Abadia*. 12 oct. 1291, II 209. Cf. *Lambert*.
- Limoux** (chapelain de S. Martin de);
son traitement sera fixé par P., 20 mai 1239, I 19.
- (clergé et peuple de la ville, vassaux de l'église de);
Jean XXII leur notifie la nomination de Durand de

- S. Pourçain comme évêque de Limoux, 21 août 1316, I 47.
- consuls de)
paient aux religieuses de P. la somme de 120 liv. d'or, 24 nov. 1231, II 165; leurs différends avec P., 12 avr. 1290-17 avr. 1295, I 39; règlent avec le prieur de P. le tarif de la célébration des mariages à S. Martin, 17 mars 1298, II 177; paient au procureur de P. 200 livres d'or, 29 sept. 1321, II 179; amènent les religieuses à supprimer le droit de dépouilles des morts, 1329, II 180.
- Linariis** (*magister Poncius de*),
témoin d'un acte du 6 juin 1327, II 254.
- Lobent**, chevalier de Pnylaurens, seigneur de la Mote, et son fils, Amans, déclarent avoir autorisé, au nom de leur fille et sœur, Brunissende, la vente de Arnaud de Grave, 19 fév. 1298, II 212.
- Locis** (*magister Guillelmus de*, *jurisperitus de Carcassona*),
témoin d'un acte du 26 mai 1321, II 247.
- Lodovensis** (*dominus*);
l'évêque de Lodève donne 100 livres au couvent de Toulouse, vers 1388, I 282.
- Long** (B.)
payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. une taxe, *pro quæsta sui corporis*, et des censives à Fanjeaux. 9 févr. 1320, I 133.
- Lop** (G.), *clergue*,
témoin, à Limoux, d'un acte du 10 août 1278, II 176.
- Lorda** (*magister Jacobus de*), notaire de Dourgne,
témoin d'un acte du 8 oct. 1308, II 223.
- Lordato** (*dominus Arnaldus de*, *miles*, *dominus S. Fidis*),
approuve la profession religieuse de sa fille *Ermesendis*, 16 sep. 1281, II 12; met le sous-prieur de P. en possession de Gènebrel, 14 oct. 1281, II 13. Cf. *Soror Ermesendis*, II 12.
- Louis VIII**, roi de France,
prend le monastère de P. sous sa protection, août 1226, I 57; son privilège en faveur de P. est vidimé le 11 oct. 1258 par S. Louis, I 59.
- Louis IX** (S.), roi de France.
Clément IV lui a accordé un décime pour la Terre Sainte, I 37, 29; a traité à Paris avec Raymond VII, comte de Toulouse, 1242, II 273; confirme certaines acquisitions de P., nov. 1247, I 58; vidime et confirme le privilège de Louis VIII en faveur de P., 11 oct. 1258, I 59; confirme à P. ses biens et ses revenus, oct. 1258, I 59; permet à Guy de Lévis de conférer à P. un revenu foncier de 10 à 20 livres, 21 mai 1269, I 62; actes d'amortissement de S. Louis présentés aux commissaires royaux, le 27 nov. 1292, par le prieur de P., Bernard de Turnis, I 76.
- Louis X**, roi de France,
1er mars 1315, I 107; amortit à P. ses acquisitions faites depuis le 9 sept. 1312 jusqu'à concurrence de 110 livres de rentes, 25 mars 1315, I 111; acte daté du 20 oct. 1316 « *post obitum inclite recordationis domini Ludovici regis Francie et Navarre* », I 273.
- Luciani** (*Petrus*),
propriétaire, en 1307, à Fanjeaux, II 86.
- (*Thomas*)
payait à H. de Guérard et paiera désormais à P. une censive pour une jeune vigne à Fanjeaux, 8 août 1307, II 86.
- Luganno** (*Gausbertus*),
licencié-ès-lois, vicaire général de l'arch. de Toulouse, 1427, II 329.
- Lundensis** (*Nicolaus, canonicus*),
témoin dans un jugement de la Curie du 22 déc. 1262, I 25.
- Luparelli** (*Barlatinus*), de Lucques,
est présent à un acte donné à Carcassonne le 1er mars 1314, I 108.
- Lupati** (*dominus Petrus*), *legum doctor*,
a jugé, à Ramondens, au nom de P. et des Grave, 3 mars 1303, II 217.
- Lupi** (*dominus Blaynus*), sénéchal de Toulouse, 3 mars 1303, II 217.
- (*Johannes*);
ses héritiers vendent à P. des censives sur des terres à Limoux. Am. sept. 1298, I 83, I 69.
- Lupico** (*Bonuncuntrus de*) S. R. E. *scriniarius*,
rédige un acte de la Curie du 19 déc. 1250, I 12.
- Lupus de Fuxo**, *miles*,
possédait près de P. des biens qui ont été donnés au couvent. Am. sept. 1274, I 65.
- Lupyano** (*Bernardus de*);
le monastère a acquis de lui un cens sur un moulin à eau. Am. sept. 1298, I 78.
- Luzarchiis**, **Lusarchiis** (*Nicolaus de*), *prepositus de Auverso in ecclesia Carnotensi, regis Francie clericus*,
commissaire en Languedoc, en 1310, I 91; ci-devant *prepositus de Auverso, nunc episcopus Abrincensis*, avril 1309, I 96.
- Lyon** (concile de), de 1274,
a établi un décime pour la Terre Sainte, I 37.

M

- M.**, prévôt du chapitre de S. Etienne de Toulouse,
donne son consentement à un acte de Foulques en faveur de P., 1211, II 73; a consenti à la concession à P. de l'église de Bram, 15 mai 1211, II 109.
- Macip** (Bernard)
vend à P. un droit d'usage sur le moulin de la Roquête, 22 avril 1212, II 35.
- Magister** (*Ramundus*),
témoin de l'acte de donation d'Ermengarde *Godolina* et de Sans Gasc, 15 août 1207, II 2.
- Magistri** (*Arnaldus*), de Tholosa,
témoin de l'acte par lequel le prieur de P. approuve la

- délimitation des terres de Ramondens et d'Arfons, 8 nov. 1284, II 208.
- (*Raymundus*),
notaire, I 254.
- Maicus** (*Jordanus*),
témoin de la sentence du juge de Ramondens du 19 juin 1325, II 252.
- Mainia** (*Petrus*). de Fanjeaux,
payait aux Camplong et paiera désormais à P. une censive pour des terres à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 156.
- Mais**, *miles francoigena*,
témoin d'un acte du 15 sept. 1212, II 76.
- Major, Majoris**
— (*Bartholomeus*), de Saissac,
condamné à 25 sous tol. d'amende pour avoir taillé des arbres à Ramondens, 3 mars 1322, II 249.
- (*Guillelmus mercator*),
témoin d'une sentence du 15 avril 1299, II 214.
- (*Jordanus*), de Saissac,
témoin d'actes du 12 juin 1316 et 17 juin 1317, II 230; du 20 avril 1320 et 8 mai 1320, II 233, 234; du 26 mai 1321, II 247; du 26 févr. 1321-22, II 249; du 27 sept. 1323, II 252; baile de Ramondens, bannit de la forêt le forgeron Pierre Triand, 20 mars 1329, II 255; témoin de l'érection des fourches patibulaires de Ramondens, 27 mars 1330, II 263.
- (*Petrus*), de Sancto-Sulpicio,
témoin de la confirmation par les chevaliers de S. Jean de la délimitation de Ramondens et d'Arfons, oct. 1284, II 208; témoin de la sentence du 12 déc. 1295, II 210.
- (*Ramundus*), de Saissac,
témoin d'un acte du 8 mai 1320, II 234.
- *junior*, de Saissac,
témoin de la sentence du 3 nov. 1312, II 229.
- Malevilla** (*Gerardus de*), lieutenant du sénéchal de Toulouse, *legum doctor, clericus regis*.
Le sénéchal, Jean de Varanis, le délègue pour le procès qui va se plaider, à la Cour de Toulouse, entre P. et le procureur du roi, au sujet de la basse justice de Ramondens, 7 févr. 1303, II 216; rend une sentence qui confirme P. en possession de la basse justice de Ramondens, malgré les prétentions de la juridiction royale, 3 mars 1303, II 218.
- Malamata** (*P. Rogier de*),
témoin d'un acte du 17 mars 1298, II 178.
- Malespina** (*Bernardus de*), *bajulus castri Fanjovis pro domino rege*,
témoin de l'acte de vente à P. et à Raymond Terreni des biens de H. de Guérard, 8 août 1307, II 100.
- (*Guillelmus de*),
témoin, en 1256, de la restitution d'Agassens à P., II 138.
- (*Petrus de*);
le monastère lui achète des censives. Ann. sept. 1298, I 79.
- Malespina**
— (*Rogierus de*),
vend à P. des censives. Ann. sept. 1298, I 79 et 18 mai 1298, II 140, 142.
- Malestrictus** (*Guillelmus*), *bajulus Villanovæ*,
témoin d'un acte de juin 1214, II 111.
- Mallea, Malleo.**
— (*Bernardus*),
propriétaire à Fenouillet, 12 avril 1314, I 100.
- (*Matheus*). Cf. *Gayta* (*Bernardus*), II 93.
- (*Petrus*),
propriétaire à Fenouillet, 12 avr. 1314, I 100.
- Malo-Casalì** (*Guillelmus de*), *de Faia*,
témoin de l'acte du 4 oct. 1332, par lequel Jean de Lévis cède des censives à P., I 209.
- Malo-Cauchino** (*Johannes de*), *dominus Blayvillarii*,
sénéchal de Toulouse et d'Albi. Amortissement des acquisitions de P., le 23 juin 1315, I 108, 112.
- Maloleone** (*Johannes de*),
propriétaire à Villasavary, 1332, I 202.
- Malomonte** (*magister Geraldus de*),
meurt *in Castro Lucii*, d'où il était originaire et est enseveli à S. Pardoux, 1297, I 264; directeur de Marguerite de Bourgogne, vicomtesse de Limoges, et exécuteur de son testament, I 262.
- Malovicini, Malivicini** (*Robertus*)
a donné à P. des possessions à Fanjeaux, 8 oct. 1215, I 2; a donné des biens à P., 30 mars 1218, I 3; a reçu de Simon de Montfort, à P. et Fanjeaux, des biens qu'il a donnés au monastère, 16 juillet 1212, II 36, 37; donne à P. le patrimoine du faidit Guill. de Durfort, juillet 1212, II 75.
- Malpuel** (*Guillelmus*),
propriétaire à Villasavary, en 1307, II 96.
- Maralsii** (*Petrus*) *textor*, à Limoux,
vend à P. ses droits sur une pièce de terre, 12 avr. 1314, I 104.
- Mamella** (*Bernardus*), *capellanus de Morterio*,
témoin d'un acte d'avril 1223, II 46; du 27 mars 1224, II 164.
- Manaria** (*Bernardus*), donat de P.,
témoin d'un acte du 8 nov. 1306, II 220; du 8 oct. 1308, II 223.
- Mancipii** (*heredes quondam Guillelmi*),
propriétaires à P., en 1307, au lieu dit *ad Costam Calidam*, II 84.
- (*Johannes*),
propriétaire à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 138, 152.
- Manentis** (*Arnaudus*),
ancien locataire de Raymond Terreni à Fanjeaux, 30 avr. 1348, II 289.
- (*Guillelmus*), *de Trivilacho in Fenohedesio*,
témoin d'un acte d'août 1315, I 126.
- Manna** (P.), de Fanjeaux,
payait à Guill. de Durfort et paiera désormais à P. une

- censive pour des terres sises à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 135.
- Manni** (*heredes Poncii*)
 payaient à H. de Guérard et paieront désormais à P. une censive pour des terres sises à Tonneins, 8 août 1307, II 91.
- (*Ramundus*),
 recteur de l'église de Fanjeaux quand, le 8 sept. 1281, on l'inaugure, II 83.
- Mansi** (*Arnaldus*), de *Montelauro*, *comitatus Fuxi*, chapelain du seigneur de Saissac,
 se fait donat à P., 16 av. 1320, II 31.
- Manso** (*Bernardus de*), *miles*,
 vend à P. des censives à Fanjeaux et à Prouille, 28 juin 1315, I 123.
- propriétaire à Tonneins sur les confins de P., 22 juin 1252, I 122.
- (*Bertrandus de*), *domicellus*, *quondam de Antiocha*,
 vend à Jean de Lévis des censives que celui-ci rétrocède à P., 4 oct. 1332, I 192.
- (*Guillelmus de*), *condominus de Lancrivilla*,
 vend à P. des censives à Arborens et Lanerville, 28 juin 1315, I 115, 119, 123.
- (*Guillelmus et Jordanus de*), *fratres*,
 cèdent à P. plusieurs censives, 28 juin 1315, I 115, 120.
- (*Jordanus de*),
 vend à P. plusieurs censives à Arborens, 28 juin 1315, I 115, 122, 123.
- (*Petrus de*) et ses frères, de Fendeille,
 vendent à P. des censives à Fendeille, 28 juin 1315, I 122.
- *serviens de S. Dionisio*
 assiste à la pose, dans la forêt de Ramondens, des fleurs de lys, signes de la protection royale, 18 mars 1329, II 262.
- Manso-Sanctarum-Puellarum** (*consules de*)
 donnent et vendent en partie à P. une propriété à Cumiès, 28 juin 1315, I 117.
- Mapris** (*Jordanus*), de Saissac,
 témoin. à P., de l'acte de ratification de la convention conclue entre P. et Lambert de Thury, au sujet de la dépaissance de Ramondens, 8 oct. 1308, II 226.
- Maragda**. Cf. *Leonis (Michael)*, juin 1278, II 196.
- Marcafalba** (*Honors de*),
 par testament, a stipulé la création d'un couvent de Dominicaines à *Ayrosvilla*, août 1314, II 276.
- Marcellano** (*Johannes de*), de Carcassonne,
 vend à P. une censive près de Limoux. Am. sept. 1290, I 70.
- Marcelli** ou **Martelli** (*Petrus*),
 a une maison à Villasavary, 15 août 1207, I 1.
- (*Rogerius*)
 payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Fanjeaux, 9 février 1320, I 133.
- Marcello** (*magister Petrus de*), *jurisperitus de Vauro*,
 délégué par le juge de Villelongue pour tenir les assises de Dourgne, 6 juin 1327, II 254.
- Marcellus** ou **Martellus**, (*Poncius*)
 affirme que le chevalier *Navarrus* a donné à P. la moitié de sa condomine de las Crozes, avr. 1223, II 46.
- Margareta**, **Margarita**.
 — femme défunte de *Odo*, seigneur de Villasavary.
 Cf. *Olo*, 3 juin 1219, II 111.
- *vicecomitissa Lemovicensis, filia ducis Burgandiae, relicta nobilis viri domini Guidonis, vicecomitis Lemovicensis*,
 fait construire et fonde le couvent des Dominicaines de Saint-Pardoux, 1291, I 262; dirigée par *Geraldus de Malomonte*, I 263.
- Marie**, reine de France, femme de Philippe III le Hardi.
 Philippe III fonde à P. des prières pour la reine Marie et pour lui-même, sept. 1274, I 66.
- première femme de Charles IV, I 174.
- Marie** (*dominus Bernardus*),
 chapelain institué à Sallèles par testament de Roger d'Anduze, 9 avr. 1326, II 281.
- vend à P. des censives sur des terres sises à Limoux. Am. sept. 1298, I 83.
- (*Guillelmus*), de Malviès,
 payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une censive pour un champ à Malviès, 4 octobre 1332, I 184.
- (*Jacobus*),
 propriétaire au Mazet, 12 avril 1314, I 103.
- (*Johannes*), de Malviès,
 payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une censive pour un champ et une terre à Malviès, 4 oct. 1332, I 185.
- (*Ramundus*)
 vend à P. une maison à Bram, I 267, I 115.
- Marin de Lasserre**, 22 juin 1252, II 170.
- Marina** (*Petrus*), de Fanjeaux,
 payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. une censive pour une maison à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 138.
- Marini** (*Bernardus*),
 témoin d'un acte du 26 oct. 1276, II 83.
- (*Poncius*),
 propriétaire à P. en 1307, et à Tonneins, II 90, 91.
- (*Ramundus*)
 a une propriété sur les confins de P. et de Tonneins, 22 juin 1252, II 170, 121, 122.
- *major diebus*,
 propriétaire à Tonneins en 1307, II 91.
- *junior*,
 propriétaire à Tonneins en 1307, II 91.
- (*Ramundus et Stephanus*), *fratres*,
 payaient à H. de Guérard et paieront désormais à P. une censive pour une pièce de terre à P., 8 août 1307, II 90, 91.

- Marliaco** (*Bochardus de*)
confirme le don fait par Eudes, seigneur du Vilar, d'une rente à P., 3 juin 1219, II 111.
- Marquesii** (*dominus (Guillelmus), rector ecclesie de Fanojovis*), témoin de l'acte de vente à P. et à Raymond *Terrenides* biens de H. de Guérard, 8 août 1307, II 100.
- Marsan** (Guillaume de), chevalier;
les Niort lui avaient engagé la bastide de Belvis, 1277, II 157.
- Marthi** (*Guillemus*), de Saint-Denis,
a été frappé au sang dans la forêt de Ramondens, 18 sept. 1336, II 265.
- (*Petrus*),
témoin dans le procès de *Petrus Thome* à Ramondens, 18 sept. 1336, II 267.
- Martina** (*Auda*),
propriétaire, en 1320, à la Ilhe et à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 147, 161, 162.
- Martinenci**,
propriétaires à Villasavary, en 1332, I 197, 198.
- Martini** (*Andreas*),
propriétaire, en 1317, à la Ilhe, 9 févr. 1320, I 160.
- (*Arnaldus*)
se fait donat de P. avec sa femme et son fils, avr. 1212, II 2.
- témoin d'un acte du 21 sept. 1285, II 17; du 13 mars 1292, II 130,
- notaire de Castelnaudary,
rédige des actes du 13 mars 1292, du 18 mai 1298, II 130, 142.
- notaire de Fanjeaux,
rédige un acte du 22 sept. 1295, II 132.
- payait aux Camplong et paiera désormais à P. une censive pour terres sises à la Ilhe et *pro quæsta*, 9 févr. 1320, I 143, 160, 161.
- (*Bernardus*), notaire de Fanjeaux,
reçoit deux actes des 28 oct. et 12 nov. 1269, que la mort l'empêche de rédiger, II 82.
- notaire, laïque du diocèse de Toulouse,
en différend avec P., 1er nov. 1274, I 31.
- payait à Jean *Sancii* et paiera désormais à P. une rente pour des vignes jeunes à Arborens, 15 juin 1305, II 20.
- *fusterius de Limoso*,
se fait donat à P. sous certaines conditions, 8 janv. 1308, II 25; témoin d'un acte du 2 juin 1309, II 146; sur sa vigne à Limoux, le monastère perçoit une rente en argent, 12 avr. 1314, I 106; étant allé chercher pour P. une provision de sel, avait été arrêté par le fermier du salin de Carcassonne, 18 oct. 1315, I 126.
- de Tonneins,
propriétaire à Brézilhac, en 1307, II 91.
- (*Bernardus Petri et Johannes*), de Villasavary,
occupent des terres qui relèvent d'*Arnaldus Feda*, 28 juin 1315, I 122.
- Martini**
— (*Germanus*),
propriétaire, en 1315, à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 143.
- (*Guillelmus*) *textor*,
propriétaire, en 1315, à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 141.
- propriétaire, en 1332, à Villasavary, I 202.
- *textor*, de Villasavary,
payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. une censive pour terres sises à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 143.
- de *Aganno*,
témoin du testament de Roger d'Anduze, 9 avril 1326, II 285.
- du Mas *Sts-Puelles*,
nommé notaire de Ramondens par fr. *Raymundus Bar-ravi*, procureur de P., 28 janvier 1339, II 270.
- propriétaire d'une maison à Fanjeaux, 4 sept. 1346, II 104.
- (*Jacobus*), *domicellus* de Laurac,
vend à P. des censives à Laurac, 28 juin 1315, I 113, 114; à Laurabuc, 28 juin 1315, I 121.
- payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 135; *id.* aux Camplong, 9 févr. 1320, I 166. Cf. I 155, 156.
- (*Johannes*), notaire de Villasavary,
rédige l'acte de division des dimaires de P., la Ilhe, la Caplade, 3 mars 1316, II 67.
- de *Alayraeo*, consul de Limoux;
le procureur de P. déclare avoir reçu de lui 500 agneaux d'or, 29 sept. 1331, II 180, 181.
- (*Johannes*), *blanquarius* de Villasavary,
payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Villasavary, 4 oct. 1332, I 197. Cf. I 198, 201, 202.
- (*Matfredus*), de *Bruniqueldo*, *vaguerius domini Montisfortis*, s'engage à comparaître devant le juge de P. à Ramondens sous peine d'une amende de 10 liv. tour., 1er mai 1321, II 247.
- (*Matheus*)
payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Fanjeaux, 1315, 9 févr. 1320, I 147. Cf. I 145.
- payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une censive pour une terre à la Caplade, 4 octobre 1332, I 199.
- (*Petrus*), de *Monte Cadeira*,
possède, en 1212, une terre à P., II 2.
- notaire de Fanjeaux,
rédige un acte du 4 mars, 1226, II 51; rédige un acte de nov. 1241, II 6; écrit, par ordre de *Raymundus de Vilano*, un acte du 4 juillet 1243, II 58; écrit un acte du 14 mai 1249, II 60, du 15 mars 1253, II 60; rédige la donation de Ramondens à P. par Jourdain de Sais-sac, 18 févr. 1256, II 191; rédige l'acte de restitution d'Agassens, en 1256, II 138; rédige l'acte de *donation* de Guill. *Arnaldi* Monredon, 4 août 1256, II 9. Cf. II 82.

Martini

- notaire de Fanjeaux,
reçoit plusieurs actes de 1307, II 100, I 113, 158, 164, 166, 167, 168.
 - à Limoux,
vend à P. des censives sur des terres à Limoux. Am. sept. 1298, I 83.
 - *mercator* à Fanjeaux,
payait à G. de Durfort et aux Camplong et paiera désormais à P. des censives pour des terres à Fanjeaux et à la Ilhe, 9 févr. 1320, I 143, 148, 158, 159, 167. Cf. I 132, 143, 149, 153 et suiv., 159-162.
 - de la Caplade,
payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une censive pour une terre à la Caplade, 4 oct. 1332, I 200. Cf. *Beraudus, Rogerius et Emeniardis*, II 279.
 - (*Poncius*);
le monastère lui achète des *partiones*. Am. sept. 1298, I 79; paie une rente à P. pour une terre sise à N.-D. de Marceille près Limoux, 12 avr. 1314, I 105.
 - (*dominus Ramundus*), *sacerdos*,
témoin d'un acte du 15 mars 1253, II 60; *sacerdos de Planhano*, témoin de l'acte de constitution de dot de sœur *Miracla*, 15 juin 1305, II 21.
 - propriétaire à Tonneins, en 1307, II 90; aux environs de P., la Ilhe et la Caplade, en 1316, II 67; à Fanjeaux, en 1315, 9 févr. 1320, I 123.
 - de *Laviniera*,
témoin de l'érection des fourches patibulaires de Ramondens, 27 mars 1330, II 263.
 - (*Germanus et Ramundus*), de Villeneuve-la-Comtal,
payaient à Jean de Lévis et paieront désormais à P. des censives pour une maison à Villeneuve, 4 oct. 1332, I 180.
 - (*heredes Stephani*), de la Ilhe,
payaient aux Camplong et paieront désormais à P. une censive pour une vigne et une terre à la Ilhe, en 1317, 9 févr. 1320, I 159.
 - (*Bernardus*), *alias vocatus Rex*,
payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. des censives pour des terres à Villasavary, 4 oct. 1332, I 194, 204.
 - (*Johannes*), *alias vocatus Rex*,
payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. des censives pour des terres à Villasavary, 4 oct. 1332, I 194, 204.
 - *quondam domicellus de Lauraco*,
a cédé, en 1309, à P., des censives à Laurac, 28 juin 1315, I 120, 121.
- Martinus, Martin IV**
nomme. pour trois ans, l'abbé de S. Afrodise, de Béziers, protecteur des biens du monastère de P., 19 sept. 1281, I 26; a accordé à Philippe III un décime pour la guerre d'Aragon, I 36.
- *prepositus Parmensis, capellanus apostolicus*,
auditeur dans le procès engagé entre P. et S. Hilaire,

au sujet de Cambieures, Gardie, Villebazy et S. Hilaire, 23 mars 1251, I 10; *domini pape capellanus et causarum palatii ipsius generalis auditor*, I 11.

Mascaronis (*Ramundus*), juge criminel de la sénéchaussée de Toulouse,

témoin d'un acte du 19 sept. 1329, II 256.

Massac (*dominus Bernardus*), recteur de Malhac,

exécuteur du testament de Roger d'Anduze, 9 avr. 1326, II 284, 285.

— (*Ramundus*),

témoin d'un acte du 2 juin 1309. II 146.

Massiliensis episcopus (*Durandus*),

assiste, le 7 sept. 1297, à la translation d'importantes reliques dans le monastère de N.-D.-de-Nazareth d'Aix, I 262.

Massiliensis abbas;

Charles II lui achète le *locus Duranne*, près d'Aix, pour y transférer le monastère de N.-D.-de-Nazareth de Marseille, 1290, I 261.

Mathaei, Mathey (*Bernardus*)

payait à G. de Durfort et aux Camplong et paiera désormais à P. des censives pour des terres à Fanjeaux et à la Ilhe, 9 février 1320, I 134, 161. Cf. II 67; I 136.

— (*Petrus*)

payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. une censive pour une maison à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 138. Cf. I 146, 136; payait aux Camplong et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 152; payait plusieurs rentes à P., 12 av. 1314, I 102, 103. Cf. I 139, II 84, 91.

— propriétaire à Rascous, en 1332, I 193.

— (*Ramundus*),

propriétaire à Massabrae et à la Ilhe, 9 févr. 1320, 28 avr. 1324, I 161; II 103.

Matheus, cardinal diacre de S. Marie *in Porticu*,

souscrit une bulle de Grégoire X du 23 mars 1275, I 35.

Matheus de Narnia,

procureur de S. Hilaire dans le procès engagé, à Rome, entre ce monastère et Prouille, 22 déc. 1262, I 24, 25.

Mathias (*G. de*);

par son intermédiaire, Prouille fait parvenir 30 liv. au prieur provincial Hélie de Ferrières, I 282.

Mathie (*Petrus*),

propriétaire à P., 17 févr. 1307, II 62.

Maurandi (*Bonusmancipius*),

témoin d'un acte du 4 avr. 1250, II 113.

Maurati (*Arnaldus*),

sa terre de Limoux paie une censive à P., 12 av. 1314, I 105.

Maurel (*Raymond*),

vend à P. une terre sise au Vieux-Château de Prouille, 1215, II 44.

- Maurelli** (*Bernardus*),
propriétaire, à Saissac, II 15.
— témoin, à Gaja, d'un acte du 23 juillet 1306, II 23.
- Maurellus**,
propriétaire, en 1317, à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 163.
- Maurin** (Guillaume), archevêque de Narbonne,
vidime et confirme toutes les lettres de ses prédéces-
seurs ou des légats accordant à P. l'église S. Martin
de Limoux, 21 juin 1252, II 168.
- Maurini**,
propriétaires à Villasavary, 1307, II 95-98.
— (*Arnaldus*),
propriétaire, en 1307, à Villasavary, II 97; en 1315 à
Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 145; à la Caplade en 1332, I
195.
— (*Bernardus*),
propriétaire, en 1316, aux environs de P., la Ilhe et
la Caplade, II 67.
— faisait, pour sa terre de Lavelanet, à *Bernardus Ste-*
phani, une rente que celui-ci abandonne au couvent,
24 janv. 1328, I 236.
— propriétaire à Villeneuve-la-Comtal en 1331, I 233.
— (*Germanus*),
propriétaire à Fanjeaux, en 1315, 9 févr. 1320, I 145.
— (*Guillelmus*), prêtre de Besplas,
se fait donat à P., 14 avr. 1291, II 18.
— de son vivant propriétaire à Villasavary, II 97, 98.
— (*G. et Arnaldus*), frères,
payaient à G. de Durfort et paieront désormais à P.
une censive pour une terre à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 145.
— (*heredes Guillelmi*)
payaient à Jean de Lévis et paieront désormais à P.
une censive pour une terre à la Caplade, 4 oct. 1332, I
195, 196.
— (*Jacobus*), de Bram,
a vendu à Jean de Lévis des censives que celui-ci
donne à P., 4 oct. 1332, I 180.
— (*Jordanus*), *licentiatus in legibus*,
témoin d'un acte du 4 juin 1339, I 226.
— (*dominus Johannes*), *presbiter de Villario*,
payait à H. de Guérard et paiera désormais à P. une
censive pour neuf pièces de terres à Villasavary, 8 août
1307, II 97. Cf. II 96.
— propriétaire, en 1333, à Besplas, I 236.
— (*Petrus*)
payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. une
censive pour des terres à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I
147. Cf. II 97, I 144, 145, 154.
— payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une
censive pour une terre à Rascous, 4 oct. 1332, I 195.
Cf. I 204.
— (*Ramundus*)
payait à Jean *Garnerii* et paiera désormais à P. une
censive pour une terre à Villasavary, 9 févr. 1320, I
130. Cf. II 96, 97; I 197, 204.
- Maurini**
— (*Ysarnus*)
vend à P. des censives sises à Brain, 25 juin 1315, I
110.
- Mazeram** ou **Mezelan** (Jeanne)
et son mari ont donné à P. en emphytéose un
moulin à Limoux. Am. sept. 1274, I 68.
- Mazerollis** (*Guillermus de*),
propriétaire à Gaja, 1334, I 234.
- Mecis** (*Ramundus*)
paie une rente à P. pour une terre sise à N.-D. de Mar-
ceille. Am. 12 av. 1314, I 105.
- Mediavilla** (*magister Ramundus de*, *surgicus de Monteolivo*,
témoin de l'acte de compromis entre P. et Lambert
de Thury, au sujet de la dépaissance de Ramondens,
17 janv. 1307, II 223.
- Melis** (*Bernardus et Guillelmus*), de Ferran,
payaient à H. de Guérard et paieront désormais à P.
des censives pour des terres à Prouille et à Tonneins,
8 août 1307, II 90.
- Melonis** (*Bernardus*), baile royal de Dourgne,
fait, au nom du roi et de P., une information pour
homicide à Ramondens, 8 mai 1320, II 234.
- Membracitus**,
propriétaire à Villasavary, 9 févr. 1320, I 171.
- Membrati** (*Bernardus* et son oncle *Petrus*)
payaient à Jean de Lévis et paieront désormais à P.
des censives pour des terres à Villasavary, 4 oct. 1332,
I 199, 200.
— (*Guillermus*)
payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une
censive pour une terre à Villasavary, 4 oct. 1332, I
200, II 96, 97.
— (*Petrus*). Cf. *Emeniardis*, II 97.
— propriétaire à Villasavary, 1332, I 200.
— (*Poncius*)
payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. des
censives pour des terres à Villasavary. 4 oct. 1332, I
199, 200.
- Membratze** (*Rubeus Guillelmus*),
témoin d'un acte du 1er févr. 1214, II 43.
- Mengardis**, veuve de *Arnaldus Odi*,
payait aux Camplong et paiera désormais à P. une
censive pour une maison à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I
153.
— fille de feu *Jacobus Vitalis*,
payait aux Camplong et à *Petrus Fortis* une censive pour
une terre à Villasavary, 9 févr. 1320, I 171.
- Mercaderii** (*Ramundus*), du Mas-Saintes-Puelles,
a vendu à Jean de Lévis des censives que celui-ci
donne, en 1339, à P., I 220.
- Mercerii** (*Andreas*),
propriétaire à Villasavary, en 1307, II 97.
— (*Guillelmus*)
possède une maison à Fanjeaux, 28 oct. 1269, II 82.

Mercerii

— (*Ramundus*),
sous-collecteur, en Languedoc, du décime biennal accordé au roi de France par le pape, 1340, I 244; clerc du diocèse de Rodez, I 245.

Merelonge (*Guillelmus*), de Saissac,

témoin d'une sentence du juge de Ramondens, 19 juin 1325, II 252.

Merino (*Odardus de*), *vicarius Tholose*, 1337, I 246.**Mersendis**, *uxor Ramundi Berelle*,

vend une censive à P., le 9 déc. 1328, I 231.

Meselan (*Petrus de*),

et sa femme Jeanne de Voisins, fille de feu Guill. de Voisins, donnent à P. un jardin à Limoux, août 1279, II 176.

Message (*Geraldus clericus*),

témoin, à P., d'un acte du 7 mars 1275, II 174.

Mestelovi (*Petrus*), de *Villario*,

témoin d'un acte du 3 mars 1316, II 67.

Meulen (*Amalricus de*), *francigena*,

témoin d'un acte du 22 avril 1212, II 36.

Meziato (*Chatardus de*), *licenciatus in utroque jure, iudex major Tholose*,

constate un don de censives fait à P. par Jean de Lévis, 12 déc. 1338, I 216; reçoit, ainsi que Bernard de la Cassaigne et Bertrand de Bédriers, délégation des sires de Balme et d'Erquery, commissaires du roi en Gascogne et Languedoc, 28 oct. 1338, I 218; *commissarius super financiis feudorum et aliis certis de causis in senescallia Tholose et Albiensi auctoritate regia deputatus*, fixe le compte d'amortissement que P. doit payer au trésorier royal de Toulouse, 20 janvier 1339, I 240; envoie à la Cour des comptes le détail de certaines acquisitions de P., 18 janvier 1340, I 241.

Michael, notaire de l'évêque de Toulouse,

rédige l'acte de *donation* de Raymond du Vilar, 25 mai 1247, II 7.

— *sacerdos*,

témoin de l'acte de *donation* de Guill. Barrau de Limoux, nov. 1241, II 6.

Michaela, femme de Bernard de Montequivo,

28 oct. 1269, II 81.

Michaelis (*Ramundus*), de Beauteville,

payait à *Poncius de Turre* et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Beauteville, 1328, I 229.

Michaelis (*heredes Johannes*)

payaient à Jean de Lévis et paieront désormais à P. une censive pour une terre près de Laurabuc, 4 oct. 1332, I 191.

Michel (feu), prêtre,

a donné à P. une maison à Limoux. Am. sept. 1298, I 84.

Migerii (*Bernardus*),

propriétaire à Villarzel, 1332, I 183.

Migerius, de Villarzel,

payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Villarzel, 3 oct. 1332, I 187.

Milonis (*Johannes*), *domicellus de Istrio*,

témoin de l'acte de compromis entre P. et Lambert de Thury, au sujet de la dépaissance de Ramondens, 17 janv. 1307, II 223.

Mineurs (frères), de Limoux,

ont un couvent à Limoux. Am. sept. 1290, I 68.

Minhonis (*Arnaldus*),

propriétaire d'une maison à Fanjeaux, 23 juin 1315, I 111.

Miquel, *fil d'en Ber*,

témoin, à Limoux, d'un acte du 10 août 1278, II 176.

Miracla, de Fanjeaux,

femme de Guill. *Petri de Camono*, 1309, 28 juin 1315, I 120.

Miramonte (*Petrus*)

paie à P. une redevance pour une vigne sise à Flasan, près de Limoux, 12 avr. 1314, I 106.

Miravalle (*Germanus de*),

procureur et receveur des encours en Languedoc, 1319, I 128, 251; témoin d'un acte du 27 avril 1323, II 251, 252.

Miri (*Bernardus*), *brassarius* de Fanjeaux,

payait à H. de Guérard et paiera désormais à P. une censive pour une vigne à Fanjeaux, 8 août 1307, II 85. Cf. II 86.

— (*heredes Bernardi*), *domicelli de Lauraco*,

vendent des censives à P., 1331, I 230.

— (*Guillermus*);

le monastère a acquis de lui des terres mouvant de Prouille. Am. sept. 1298, I 78.

— (*Jacobus*), *presbiter*,

vend à P. des censives à Besplas, 22 décembre 1330, I 232.

— (*Johannes*),

propriétaire, en 1332, à S. Benoit, II 187.

— (*Petrus*), *capellanus de Brasiliaco*,

témoin de la sentence arbitrale rendue entre P. et l'archevêque de Narbonne, 22 juin 1252, II 124.

— propriétaire, en 1332, à Villarzel, I 183.

— (*Rogerus et Poncius*) frères, *domicelli de Milariis*,

cèdent des censives à P., 28 juin 1315, I 119, 123.

Miro de Brom (*Poncius*),

témoin de la donation que Jourdain de Saissac fit de Ramondens à P., 18 févr. 1256, II 191.

Mironis (*Bernardus*), de Saissac, *domicellus*,

témoin, à Carcassonne, d'un acte du 30 oct. 1308, II 227.

Mirota,

condamné, pour hérésie, à la confiscation de sa *villa* de Casalrenoux, mars 1270, I 64.

Miroti (*Guillelmus*),

propriétaire près de Prouille, Fanjeaux et la Ilhe, 3 mars 1316, II 66, 9 fév. 1320, I 144.

— (*Johannes*),

propriétaire à Villasavary, 1322, I 199.

- Misse**,
veuve de Bertrand de Niort et mère de sœur Blanche de Niort, prieure de P., II 156, 1276-1277.
- Misshet** (Bernard), de Saint-Denis;
son fils ayant taillé du bois vert à P., il est condamné pour lui à l'amende de 50 sous tourn., 18 sept. 1336, II 264.
- Molariis** (*Guillelmus de*), *legum doctor*,
juge ordinaire de Toulouse, garde du sceau de la sénéchaussée de Toulouse, déc. 1310, I 91.
- Molinerii** (*Johannes*), notaire de Castres,
rédige un acte du 23 sept. 1327, II 69.
- Molini** (*Johannes*), de Limoux, clerc de Bernard Tornerii,
rédige en son nom un acte du 28 avr. 1328, II 103.
- Molins** (*R. de*), I 317.
- Monachi** (*Arnaldus*)
payait à H. de Guérard et paiera désormais à P. une censive pour une pièce de terre à Fanjeaux, 8 août 1307, II 87. Cf. II 85.
- (*Johannes*)
payait à Guill. de Durfort et paiera désormais à P. une censive pour des terres sises à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 135. Cf. I 134.
- Monachus sive Scobolanus**, de Villasavary,
payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Villasavary, 4 oct. 1332, I 201.
- Monasterio** (*Guillelmus de*), de Saint-Martin-le-Vieil,
témoin, à Ramondens, d'une sentence du 19 juin 1325, II 252.
- (*Ramundus de*), de Bram,
assiste à la pose des fleurs de lys, signe de la protection royale sur Ramondens, 18 mars 1329, II 262; témoin de l'érection des fourches patibulaires de Ramondens, 27 mars 1330, II 263.
- Monderie** (*Guillelma*), de Sallèles. Cf. *Perrotus*, 9 av. 1326, II 279.
- Mondi** (*B.*);
des terres lui ayant appartenu, à Agassens, sont données à P. par Hugues de Lasey, 27 févr. 1218, II 136.
- Montanario** (*Johannes*), prévôt de Montréal,
témoin d'un acte de juin 1214, II 110.
- Montanerii** (*Petrus*)
payait à G. de Ravato et paiera désormais à P. une censive pour une terre et une vigne à Mazeroles, 9 fév. 1320, I 170.
- (*Ramundus*),
propriétaire au lieu dit *als Avelas*, 8 août 1307, II 84.
- Monte-Acuto** (*Guillelma*), *uxor quodam Poncii Johannis*,
vend à P., le 2 janv. 1332, une censive à Fanjeaux, I 233.
- Monte-Albano** (*Guillelmus de*), *domicellus*,
témoin d'un acte de février 1298, II 214.
- Montbrun** (Pierre de), archevêque de Narbonne,
donne procuration à Pierre Roger de Durfort, son vicaire en Razès et Fenouillet, à l'effet de vendre quelques terres à P., 19 mars 1271, II 156.
- Montiscaveosi** (*comes*). Cf. *Montfort* (*Johannes de*), II 130.
- Montecatedra, Monte-Cathedra, Monte-Katedra, Montecadeira, Moncaderii**,
— (*Bernardus*),
propriétaire à Fanjeaux et à la Ilhe, 9 févr. 1320, I 158-161.
- témoin de la sentence du juge de Ramondens du 27 sept. 1323, II 252.
- (*Germanus de*), fils de feu Pierre de M.,
payait aux Camplong et paiera désormais à P. des censives pour des terres et des vignes à la Ilhe, 9 fév. 1320; I 161. Cf. I 160, 161.
- (*Guillelmus de*), fils de Raymond de M.,
payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. des censives *pro quæsta*, et pour des terres à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 136, 143. Cf. I 133, 146, 158, 159.
- (*Petrus de*). Cf. *Germanus*, 9 févr. 1320, I 161.
- propriétaire à Villasavary, en 1332, I 202, 203.
- (*Poncius de*),
propriétaire, en 1316, à la Ilhe, II 67; I 146, 160, 164.
- (*Ramundus de*)
payait à G. de Durfort et aux Camplong et paiera désormais à P. des censives pour des terres à la Ilhe et à Fanjeaux, 9 fév. 1320, I 146, 161, 169. Cf. I 143, 147, 153, 160, 161.
- Montesquivo** (*nobilis Assantus de*), *dominus de Guitalenchis*,
paie à Roger de Durfort une partie de la somme pour laquelle il vend sa maison aux Prêcheurs, 4 sept. 1346, II 105; confirme cette vente, 4 sept. 1346, II 107.
- (*Bernardus de*),
avec Guill. *Garsias, Michaeta*, Esclarmonde, fille de P. de S. Michel, Guillaume de Durfort, Bernard *Raymondi* et Pierre de S. Michel, donne à P. une censive sur une maison de Fanjeaux, 28 oct. 1269, II 81.
- Monteforti, Montfort** (*Amaury de*), *dux Narbone, comes Tholose, dominus Montisfortis*,
abandonne certains droits à P., 15 mai 1221, I 56.
- (*Gui de*)
donne à P. une rente perpétuelle de 50 sous melg., 1er juin 1216, I 55.
- (*Heliénor de*), femme de Jean, comte de Vendôme, fille de Philippe de Montfort et de Jeanne de Lévis,
confirme la vente, faite par son mari à P. de Fontazelles et de la Vezole, 24 août 1295, II 130.
- (*Johannes de*), *Squilacii et Montiscaveosi comes, regni Sicilie camerarius*,
confirme la vente de Fontazelles et de la Vezole faite par sa sœur Héliénor à P., 3 juin 1295, II 130, 131.
- (*Philippus condam de*), 24 août 1295, II 130.
- (*Simon de*), *dominus Montisfortis, Dei providentia Biterris et Carcassone vicecomes et dominus Albiensis et Reddensis*,
donne à P. ses possessions de Sauzens, une vigne ayant appartenu à Bernard de Saissac, sur le territoire de Fanjeaux; il prend le couvent sous sa protection, 15 mai 1211, I 52; a donné des biens de foidits à Frémis,

14 févr. 1212, II 75; avec son consentement, Robert de Mauvoisin donne à P. le patrimoine du faidit G. de Durfort, juillet 1212, II 75; *comes Leycestrie, dominus Montisfortis, Bitterrensis et Carcassensis vicecomes*, confirme à S. Dominique les biens que lui a donnés Mauvoisin, 16 juillet 1212, II 36, 37; a donné sur des biens de faidits des terres à Guill. de l'Essart, 15 sept. 1212, II 76; fait plusieurs donations à P., à Montbayon, Bezant et Sauzens, 1er déc. 1212, I 53; *comes Leicestriae, dominus Montisfortis, dux Narbonensis, comes Tholosanus, vicecomes Biterrensis*, ratifie la donation de Fenouillet à P., 28 mars 1213, I 53; ratifie la donation d'Hugues de Lascy à P., ainsi que les autres acquisitions du couvent, mai 1213, I 54; confirme la donation faite à P. par Lambert de Thury, seigneur de Puivert, 5 juin 1213, I 55; a donné à P. des possessions à Sauzens, Villasavary, Fanjeaux, 8 oct. 1215, I 2, 30 mars 1218, I 3. *Symo per la gracia de Dio, duc de Nerbona, coms de Tholosa et de Lencastre (sic), vescons de Beses et de Carcassonna*, mande aux sénéchaux de Carcassonne et d'Agen de prendre sous leur protection les biens de P., 13 déc. 1217, I 55. Cf. I 33, 55; II 114, 137.

Montelauresio (*Bernardus Daude*),
témoin d'un acte du 4 sept. 1224, II 49.

Montelauro (*Poncius de*), *domicellus*;
sa fille *Ramunda* cède des censives à P. Am. sept. 1208, I 80; témoin de l'acte de vente à P. et à Raymond *Terreni* des biens de H. de Guérard, 8 août 1307, II 100; propriétaire à Fanjeaux, en 1320, I 138, 153. Cf. *Insula* (*Richauldus de*), II 79.

Montelongo (*Guillelms de*),
propriétaire, en 1332, à Villarzél, I 183, 187.
— (*Johannes de*),
propriétaire, en 1332, à Villarzél, I 189.
— (*Ramundus de*),
témoin d'un jugement du 10 mars 1312, II 229; payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une censive pour une vigne à Villarzél, 4 oct. 1332, I 183.

Monteolivo (*Arnaldus de*), *cajulus de Monteastruco*, II 70.
Cf. *Ysarni Ramundus*), II 125.

Monteregali (*heredes Arahonis de*),
propriétaires, en 1307, à Rébenty, II 84.
— (*Maurus de*),
témoin d'un acte du 4 mars 1226, II 51.

Montisregalis (*Arnaldus*)
payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une censive pour un champ à Villarzél, 4 octobre 1332, I 183.

Monterotundo, Montredon, Monredon.

— (*Guillelms de*),
témoin d'un acte d'avril 1212, II 2; d'un acte du 22 oct. 1212, II 39; témoin de l'acte de donation de Guillaume Grimand, 30 mars 1227, II 54; témoin d'un acte de janvier 1229, II 56.

Monterotundo, Montredon, Monredon.

— (*Guillelms Arnaldus*), *clericus*, de Fanjeaux,
témoin, en 1256, de l'acte de restitution d'Agassens à P., II 138. Cf. II 8, 230.

Mora (*Arnaldus*), de Fanjeaux,
payait aux Camplong et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 152.

— (*Bernardus*), *laborator* à Fanjeaux,
payait à H. de Guérard et paiera désormais à P. une censive pour une vigne à Fanjeaux, 8 août 1307, II 88.
Cf. II 89, 135, 151.

— (*heredes Bertrandi*),
propriétaires, en 1317, à Fanjeaux, 9 fév. 1320, I 155.

— (*Guillelms*), de *Villario*,
cède une censive au monastère, 10 fév. 1304, I 94. Cf. II 96, I 138.

Mores (*Ramundus*)
payait à Jean *Sancii* et paiera désormais à P. des censives pour une jeune vigne et une vigne à Gaja et Arborens, 15 juin 1305, II 19; 23 juillet 1306, II 22.

Moreti (*Radulphus*),
témoin d'un acte du 3 juin 1219, II 111.

Moriana, Moriani (*Arnaldus*), *clericus*,
a vendu à P. des censives à Bram. Am. sept. 1274, I 65.

— (*dominus Isarnus*), *canonicus Carcassonensis*,
témoin, à P., d'un acte du 7 mars 1275, II 174.

— (*Johannes*), de *Saxiaco*,
témoin d'un acte du 17 juin 1317, II 230. Cf. I 130.

— (*Ramundus*), de Carcassonne,
témoin de l'acte de division de Ramondens, 6 fév. 1283, II 201.

Morlanis (*Bertrandus de*),
propriétaire à Villefranche, en 1335, I 234.

Mornis (*Raymundus de*),
témoin d'un acte du 10 mars 1312, II 228.

Morterii, Morterio.

— (*Amelius de*),
témoin d'un acte du 3 juin 1219, II 111; débiteur et légataire de God Picarella, 25 juillet 1226, II 52; témoin de son testament, 25 juillet 1226, II 53; avec les autres chevaliers de Fanjeaux, s'engage à observer et à faire observer la paix conclue à Paris entre Louis IX et Raymond VII, mars 1242, II 273.

— propriétaire à Villasavary, en 1307, II 95.

— (*Petrus de*),
témoin d'un acte du 22 avril 1212, II 36.

— (*Ramundus*),
propriétaire à Fanjeaux et à P., *ad Castrum Vetus*, 1307-1320, II 89, 84, I 140.

— de *Barrio*,
payait à H. de Guérard et paiera désormais à P. une censive pour une vigne à Fanjeaux, 8 août 1307, II 87, 85.

- Mortuo-Mari** (*Petrus de*), lieutenant du juge ordinaire de Toulouse,
vidime, en déc. 1310, un acte de Philippe le Bel du 22 nov. 1310, I 91.
- Mostra** (*Petrus*), *serviens domini regis de Assoali*,
témoin d'un acte du 8 mai 1320, II 234
- Mota** (*Geraldus de*), de la Gardiole,
condamné à une amende de 30 sous tol. pour avoir conduit ses porcs dans la forêt de Ramondens, 26 fév. 1322, II 249.
- Mulioni** (*Arnaldus*),
propriétaire, en 1317, à Fanjeaux, I 153.
- Muroveteri** (*magister de*), notaire de l'archevêque de Narbonne,
rédige un acte du 19 août 1278, II 128.
- Musino** (*Johannes de*), *dominus de Serra*,
vend à P. des censives à la Ilhe et des juridictions à Fanjeaux, 10 fév. 1304, I 95; propriétaire à Tonneins, en 1307, II 91.
- Myrri** (*Bertrandus*),
payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. une censive pour une terre sise à Fanjeaux, 1315, 9 fév. 1320, I 132.

N

- Nabona** (*Petrus Ugonis de*),
propriétaire à P., nov. 1223, II 46.
- Naguila** (*Poncius de*);
P. lui achète une censive sur une terre près de Limoux. Am. sept. 1296, I 69.
- Narbona** (*Berengarius Rogerus de*),
témoin d'un acte de sept 1224, II 49.
- (*Guiraudus de*), *sacrista minor S. Pauli*,
témoin de l'acte par lequel l'archevêque de Narbonne ratifiait la sentence arbitrale du 22 juin 1252, II 225.
- (*Johanna de*), *domina de Severiaco*,
nomme des arbitres pour régler son différend avec P., 13 nov. 1333, I 269.
- Narbonne** (archevêque de).
en procès, en 1252, avec P., I 14, II 167; chargé par Grégoire X de faire rendre à P. les biens aliénés au détriment du monastère, I 39; Jean XXII lui notifie la nomination de Durand de Saint-Pourçain comme évêque de Limoux, 21 août 1316; nommé par Jean XXII conservateur des droits de P., 25 oct. 1321, I 51. Cf. Arnaud, Bérenger, Pierre de Montbrun, P. Amiel.
- (archiprêtre de),
délégué de l'archevêque de Narbonne pour négocier avec P., au sujet du moulin de Flassan, 1327, II 179.
- (chapitre S. Just de)
approuve la donation des églises de Fenouillet et de Fontazelles, faite par l'archevêque de Narbonne à P., 19 déc. 1278, II 128; devra donner son consentement à

- l'accord entre l'arch. de Narbonne et l'abbaye d'Alet, 3 juin 1252, II 168.
- (officiel de)
reçoit d'Urbain IV l'ordre de faire payer au convent de Saint-Hilaire les dépens de P., 10 déc. 1263, I 26.
- (*abbas S. Pauli*),
témoin de la promulgation de la sentence rendue par l'archevêque de Narbonne, au sujet de l'église de Limoux, en faveur de Pronille, 6 oct. 1222, II 163.
- Narnauda** (*Bernardus de*), *de Massiaco, diocesis Mirapiscensis*,
témoin de la nomination de Guill. Marty comme notaire de Ramondens, 28 janvier 1339, II 271.
- Nauria** (*dominus de*), *alias vocatus Hospitalerius*,
Cf. *Sclearmunda*, I 232. *Davini* (*Ramundus*), II 27; témoin, à Fanjeaux, d'un acte du 17 fév. 1307, II 62.
- (*Davinus de*)
payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. une censive pour des terres sises à Fanjeaux, 9 fév. 1320, I 136. Cf. I 134, 147, 164.
- (*Jacobus de*)
payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. des censives pour des terres sises à Fanjeaux, 9 fév. 1320, I 140, 142.
- (*Petrus de*),
témoin d'un acte d'avril 1223, II 46.
- Navarrus miles**,
a donné à P. la moitié de sa condamine de las Crozes, avril 1223, II 45.
- Nazarii** (*magister Petrus*), *procurator archiepiscopi Narbonensis*,
témoin, le 19 déc. 1250, d'un acte de la Curie, I 12; représentant de l'arch. de Narbonne dans le différend entre l'archevêque et P. au sujet de Flassan et d'Alaigne, août 1251, II 167.
- Nealpha** (*Giaufredus de*),
ami de Simon de Montfort, qui institue pour le repos de son âme une chapellenie à P., 1er déc. 1212, I 53.
- Neapoli** (*Gregorius de*), *capellanus apostolicus, subdiaconus*,
a examiné la cause pendant entre P. et Saint-Hilaire, au sujet de Saint-Martin de Limoux, en vertu d'une délégation d'Alexandre IV, 16 avr. 1263, I 22; sentence rendue par lui en faveur de P., 22 déc. 1262, I 23.
- Negre** (*B.*), *payre*,
témoin, à Limoux, d'un acte du 10 août 1278, II 176.
- (*G.*), notaire de Limoux,
rédige un acte du 10 août 1278, II 176.
- (*P.*), notaire de Limoux,
rédige un acte du 17 mars 1298, II 178. Cf. *Nigri*.
- Nemore** (*Petrus de*), notaire public,
signe à P. un acte du 23 avr. 1230, II 5.
- Nepotis** (*R.*), *Nepveu*, *archidiaconus Algie in ecclesia Lexoviensi, clericus regis Francorum*,
avec Pierre de Latilly, fait rendre à P. le dépôt de l'évêque de Pamiers, 14 sept. 1302, I 88, 91.
- Nesples** (*Petrus*),
propriétaire à Fanjeaux, 9 fév. 1320, I 130.

Nicholaus, cardinal évêque de Tusculum,
souscrit une bulle d'Honorius III, du 30 mai 1218, I 4.

Nicholay (*Guillermus*), de Villasavary,
payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une
censive pour une terre à Prouille, 4 oct. 1332, I 195.

Nicolas IV

confirme la bulle d'Innocent IV, qui donnait aux Prê-
cheurs le droit de visite sur les monastères de domini-
caines, 8 déc. 1289, I 38; dispense les Prêcheurs du
paiement du décime accordé au roi de France pour les
affaires de Valence, Sicile, Aragon, 13 déc. 1289, I 38;
tranche au profit de P. le différend qui existait entre le
couvent et le consulat de Limoux, 12 avr. 1290, I 39.

Nicolaus, *vicarius Bituricensis*,

témoin, le 19 déc. 1250, d'un acte de la curie, I 12.

Nicolina,

femme défunte de Roger d'Anduze, 9 avr. 1326, II 280.

Nigredi (*Symon*)

payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une
censive pour un champ à Malviès, 4 oct. 1331, I 184.
Cf. I 185.

Nigri (*Bernardus*), de *Monteolivo clericus*,

témoin, à Ramondens, d'une sentence du 11 oct. 1277,
II 195.

— (*heredes Bernardi*),

propriétaires, à Limoux, août 1279, II 176.

— (*Guillelmus*), notaire de Limoux,

a rédigé l'accord entre P. et Limoux, au sujet de la
dépouille des morts, 7 mars 1275, II 174; le monastère
lui achète une censive à Limoux. Am. sept. 1290, I 70.
Cf. *Negre*.

— (*Petrus clericus*),

vend à P. une censive sur un champ près de Limoux.
Am. sept. 1298, I 83; notaire de Limoux, reçoit et signe
l'acte de donation de *Bernardus Martini*, 8 janv. 1308,
II 25. Cf. *Negre*.

Niort, Aniorio, Aniorio.

— (*Bertrand de*), chevalier,

père de Blanche de Niort, prieure de P., qui réclame
une partie de son héritage, 1266, II 156; accord au sujet
de ses biens, 1276, II 156, 157. Cf. *Misse*.

— (*Petrus de*)

paie des rentes à P. pour une jeune vigne à Flassan
près de Limoux, 12 avr. 1314, I 105.

— (*Pierre Roger*);

Blanche de Niort, prieure de P., lui réclame une partie
de l'héritage de Bertrand de Niort, 1266, II 156; en son
nom et au nom de sa femme Sauremonde, signe un
accord avec *Misse*, Raymond et Blanche de Niort, au
sujet de l'héritage de Bertrand de Niort, 1276, II 156.

— (*Raymond de*),

filz mineur de *Misse* et de feu Bertrand de Niort; sa
mère, en son nom, signe des accords au sujet des biens
de Bertrand de Niort, 1276, II 156; 1277, II 156; avait
des censives à Lenc et à Preixan, qui passent, en vertu

de cet accord, aux Roquefort et aux Sauton, 1277, II
157.

— consul de Limoux,

avec ses collègues, signe avec P. un accord au sujet de
la dépouille des morts, 7 mars 1275, II 174.

Nizeti (*Bernardus*)

vend à P. des censives sur des jardins sis *apud Berel-
las*, 6 janv. 1329, I 235.

Noerio (*Bernardus de*), *domicellus, sencseallus terræ Penæ et
Montisbruni*,

témoin d'un acte du 20 mars 1332, II 188.

— (*dominus Guillelmus Arnaldus*), *jurisperitus, rector ecclesie
S. Aniani, prope Tholosam*,

témoin d'un acte du 20 mars 1332, II 188.

Nogerii, Noguierii (*Guillermus*)

payait à Jean *Sancii* et paiera désormais à P. des cen-
sives pour une terre et une jeune vigne à Arborens,
15 juin 1305, II 20; 23 juillet 1306, II 22.

— (*Ramundus*),

témoin d'un jugement du 10 mars 1312, II 229.

Noglas (*Blancus de*),

propriétaire, en 1307, à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 156.

Nomays (*Na*)

payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une
censive pour des jardins à Villefranche, 4 oct. 1332, I
206.

Normanni (*Guilotus, Guilhotus*),

témoin de l'acte de vente à P. et à Raymond *Terreni*
des biens de H. de Guérard, 1307, II 100; payait à G. de
Durfort et paiera désormais à P. une censive pour une
maison sise à Fanjeaux, 1315, 9 févr. 1320, I 138.

Not (*Petrus de*)

payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. des cen-
sives pour des terres sises à Fanjeaux, 9 févr. 1320,
I 142. Cf. *Helys*, I 147.

Novelha (*Guillelmus*). Cf. *Cæcilia*, II 290.

Novelli (*Ramundus*),

témoin de l'acte de donation de Gmill. Grimaud, 30 mars
1227, II 54.

Novellis (*dominus Otho de*)

assiste, à Ramondens, à un jugement du 2 mars 1270,
II 194.

Novilla (*Thomas de*), clerc d'Alphonse de Poitiers,

a vendu, en son nom, à P. Casalrenoux, mai 1270, I 64.

Nuncii (*Arnaldus*)

payait à G. de Durfort et aux Camplong et paiera dé-
sormais à P. des censives pour une maison et des ter-
res à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 135, 139, 152; témoin, à
P., d'un acte du 20 oct. 1316, I 273.

— (*Guillermus*), notaire à Fanjeaux,

rédige l'acte d'achat de Fontloubane, 28 mars 1267, II
126; a reçu l'acte de donation de Bernard *Folquerii*, mais
la mort l'a empêché de le rédiger, 24 juin 1271, II 11.

O

- Octavianus**, card. diacre de SS. Serge et Bacque, souscrit une bulle d'Honorius III, 30 mars 1218, I 4.
- Odes** (*domini O. frater*), témoin d'un acte du 25 févr. 1214, II 116.
- Odi**. Cf. *Mengardis*, I 153.
- Oliba, Holiba, Olibe**, ont une maison à la Caplade, 25 févr. 1214, II 116.
- (*Arnaldus*) de *Cuemeris*, témoin de l'acte par lequel le prieur de P. approuve la délimitation des terres de P. et d'Arfons à Ramondens, oct. 1284, II 208.
- (*magister Arnaldus*) *linctor*, payait aux Camplong, à Pierre *Fortis* et à G. de Durfort et paiera désormais à P. des censives pour des terres à Villasavary et à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 144, 171. Cf. II 84, I 141, 143.
- témoin d'un acte du 9 avr. 1336, I 281; propriétaire à *Cuemerium* (*Cuniés*), 1339, I 220.
- (*Bernardus*), propriétaire, en 1315, à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 140.
- propriétaire à Villasavary, en 1332, I 201.
- de *Cugnerio*, a vendu à Jean de Lévis des censives à Cuniés que celui-ci rétrocède à P., I 220.
- (*Guillelmus*), de Villasavary, témoin d'un acte du 28 janv. 1219, II 137.
- payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 142.
- (*Jacobus*), sa terre à Limoux doit un cens à P., 12 avr. 1314, I 105.
- (*Johannes*), fils d'*Arnaldus*, de Villasavary, témoin d'un acte du 9 avr. 1336, I 281.
- (*Petrus*), d'Orsans, témoin d'un acte du 13 mars 1292, II 130; a vendu à P. un *agerium* à Fenonillet, 12 avr. 1314, I 101.
- (*Poncius*), d'Orsans, témoin d'un acte du 13 mars 1292, II 130; vend à P. une rente sur une terre à Fanjeaux, 28 juin 1315, I 114.
- (*Ramundus*) payait à *Poncius Oliba* et paiera désormais à P. une censive à Fanjeaux, 28 juin 1315, I 114. Cf. I 136, 154, 157, 158, 166; propriétaire à la Caplade, en 1332, I 196.
- (*Carbonellus*); P. lui achète une censive à N.-D. de Marceille, près de Limoux. An. sept. 1290, I 69.
- (*Guillelmus Petri*), *pectinerius*; le monastère achète à ses héritiers une censive à N.-D. de Marceille. An. sept. 1290, I, 69.
- (*Raymundus Arnaldus*) vend des censives à P. à N.-D. de Marceille, près de Limoux. An. sept. 1290, I 69, 70.
- Oliverii** (*Belengarius*), de Fanjeaux, payait à G. de Durfort et aux Camplong et paiera désormais à P. des censives sur des terres sises à Fanjeaux. 9 févr. 1320, I 138, 154. Cf. I 163.
- (*Thomas et Petrus*), propriétaires, en 1332, à S.-Jean-de-Valle, I 181.
- Olivi** (*Guillelmus*) de *Asiliano*, notaire, témoin de l'acte de compromis entre P. et Lambert de Thury, au sujet de la dépaissance de Ramondens, 17 janv. 1307, II 223.
- Ollisfractis** (*W. de*) rédige l'acte de *donation* de Ermengarde *Godolina* et de Sans Gase, 15 août 1207, II 2.
- Olrici** (*Bernardus*), propriétaire à Morières, en 1332, I 181.
- (*Guillelmus*), *domicellus de Lauraco*, témoin de l'acte de constitution de dot de sœur *Miracle*, 15 juin 1305, II 21.
- (*Tholosanus*) payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Morières, 4 oct. 1332, I 181.
- Onosio** (*Martinus de*) et sa fille *Cerdana*, propriétaires. en 1223, à P., II 46.
- Opiano** (*Ramundus de*), *domicellus*, témoin de l'acte de compromis entre P. et Lambert de Thury. au sujet de la dépaissance de Ramondens, 17 janvier 1307. II 223.
- Orfontibus** (*preceptor hospitalis de*). Cf. fr. *Aymo*, II 204.
- Orlandinus** écrit un acte du 17 avril 1221, à Rome. II 77.
- Orsancio** (*Ramundus Rogerii d'*), avec les autres chevaliers de Fanjeaux, s'engage à observer et à faire observer la paix conclue à Paris entre Louis IX, roi de France, et Raymond VII, comte de Toulouse, mars 1242, II 273.
- (*Rogerius d'*), possédait, dans le diocèse de S. Pierre d'Agassens, une condomine qu'Hugues de Lasey donne à P., 27 fév. 1218, II 136.
- témoin d'un acte du 28 oct. 1269, II 82
- Orseti** (*Arnaldus*); le monastère lui achète des censives. An. sept. 1290, I 70.
- Ortiga. Ortigua Ortiges** (*Petrus*), de Fanjeaux, payait à H. de Guérard et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Fanjeaux, 8 août 1307, II 85, 87; témoin de l'acte de *donation* de Pierre *Rubey*. 25 mars 1331, II 34.
- Ortiguers, Ortiguerii**.
- (*Arnaldus*), témoin d'actes du 15 sept., du 5 déc. 1212, II 76, 40; a exprimé à S. Dominique le désir d'entrer en religion avec sa femme, II 8.
- payait à G. de Durfort et aux Camplong et paiera désormais à P. des censives pour des terres à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 136, 155. Cf. I 137, 135.

Ortiguers, Ortiguerii.— (*Guillelmus*)

a eu pour héritier Guill. de Podio. Am. 23 juin 1315, I 109.

Ospitalarii, Ospitalers, Hospitalerius.— (*Guillelmus*),faillit, dépouillé de deux pièces de terre et d'une maison que Frémis le Français donne à P., 14 févr. 1212, II 74. Cf. *Nauria*, II 27.**Ottobonus**, cardinal-diacre de S. Adrien,

souscrit une bulle de Grégoire X du 23 mars 1275, I 35.

Oyse (*Hubertus*),

témoin de l'acte de donation d'Agassens, juin 1214, II 135.

P**Pagana**, veuve de *Petrus Amici*, de Villarzel,

payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Villarzel, 4 oct. 1332, I 184.

Pagani (*Petrus*), de Lanerville,payait à Jean *Sancii* et paiera désormais à P. une censive pour un moulin à eau à Gaja, 28 juin 1315, I 113.**Paganus** (*magister*),

témoin de la donation de Fenouillet, 9 févr. 1212; témoin d'un acte du 25 févr. 1214, II 116.

Pagesa, Pagesii.— (*Andreas et Ramundus*) frères, de Villasavary,

payaient à H. de Guérard et paieront désormais à P. une censive pour deux pièces de terre à Villasavary, 8 août 1307, II 95.

— (*Bartholomeus et Bernardus*) frères, de Villasavary,

payaient à H. de Guérard et paieront désormais à P. une censive pour une terre à Villasavary. 8 août 1307, II 96. Cf. II 96, 97.

— (*Guillelmus*),propriétaire à Villasavary, 1332, I 202. Cf. *Petrus Pagesa*, II 96, 98.— (*Johannes*)

payait à H. de Guérard et paiera désormais à P. une censive pour une pièce de terre à Villasavary, 8 août 1307, II 95; propriétaire à Villasavary, 1332, I 194, 204.

— (*heredes Miri*),

propriétaires à Villasavary, 1307, II 95.

— (*Petrus*), *filius quondam Guillelmi Pagesa*,

payait à H. de Guérard et paiera désormais à P. une censive pour une pièce de terre à Villasavary, 8 août 1307, II 96, 98.

— (*Ramundus*)

payait à Michel Algay et paiera désormais à P. une censive pour une pièce de terre à la Cassaigne, 28 juin 1315, I 123.

Palaizinus, *prior Camboni*,

témoin d'un acte du 15 sept. 1212, II 76.

Palmerii (*Bartholomeus* et sa femme *Guillerma*), de Villeneuve-la-Comtal,

vendent à Jean de Lévis une censive que celui-ci rétrocède à P., I 220, 26 avr. 1333.

Palud (Pierre de la), seigneur de Varambon, sénéchal de Toulouse,

délègue ses pouvoirs à Bernard de la Cassaigne et Bertrand de Beduers, 26 oct. 1338, I 217.

Pamiers (évêque de);

Benoît XI déclare qu'il n'a pas juridiction sur P., 15 mars 1303, I 41; affaires du dépôt qu'il avait confié à P., 26 juin 1306, I 91; 21 nov. 1310, I 91.

Papau (*Guillelmus*, et sa sœur *Alasaycia*)

vendent à P. un casal près du cimetière de P., janvier 1229, II 56.

Papavi (*Guillelmus*),

témoin d'un acte du 25 févr. 1214, II 116.

Papia (*magister Guillelmus de*), *advocatus*,

témoin d'un acte de la Curie du 19 déc. 1250, I 12.

Parage (*magister Petrus*), notaire de Carcassonne,

reçoit un accord entre le salin de Carcass. et P., 12 janvier 1313, II 63.

Parator (*Guillelmus de Villario dictus*), laïque du diocèse de Toulouse en désaccord avec P., 1er nov. 1274, I 32.**Parboleno** (*Arnaldus de*), témoin de Toulouse, I 246.**Parisius** (*magister Guillelmus Arnaldi*), *tenens locum vicariü Carcassone*,

témoin d'un acte du 14 oct. 1315, II 63.

Pascalis (*Guillelmus*),consul de *Gradanis*, 17 nov. 1339, I 227.**Paschalis** (*Ramundus*),

témoin de la sentence du 13 nov. 1294, II 210.

Pasce (*Guillelmus*), de Fanjeaux,

propriétaire à Tonneins, 1307, II 91.

Pastoris (*Bernardus*)

payait à Guill. Berrelle une censive que celui-ci cède à P., 10 janv. 1334, I 230.

— (*Petrus*), de Saint-Germain,

témoin de la délimitation de terres d'Arfons et de Ramondens, 10 oct. 1284, II 207.

Pastre (*Eymeniardis*),

propriétaire à Fenouillet. Am. 12 avr. 1314, I 100.

Pauci ou Pauti, Pauxi.— (*Arnaldus*), de Saissac,

condamné par le juge de Ramondens pour avoir recueilli des glands dans la forêt, 11 oct. 1277, II 194.

— (*Bartholomeus*), de Saissac,

témoin, à Ramondens, de sentences du 27 déc. 1295, II 210, du 9 mai 1302, II 216; du 4 et 5 mai 1332, II 264.

— (*Jacobus*), de Saissac,

témoin de sentences à Ramondens, 26 févr. 1321; 3 mars 1321, II 249.

— (*Petrus*), de Saissac,

amende de 15 sous tol. pour avoir taillé des arbres à Ramondens, 9 mai 1302, II 216; témoin à P. d'un acte

- du 1er oct. 1311, II 228; témoin à Ramondens d'une sentence du 4 et 5 mai 1332, II 264.
- Paul** (*Guillemus d'en*)
payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Laurabuc, 4 oct. 1332, I 191. Cf. I 189.
- Pauli** (*Guillemus*);
le monastère lui achète des *partiones*. Am. sept. 1298, I 79.
— (*Ramundus*);
le monastère lui achète des *partiones*. Am. sept. 1298, I 79.
- Paulinhano** (*Bernardus de*), de Villarzel,
payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Villarzel, 4 oct. 1332, I 182. Cf. I 188.
- Pauta, Paute**, (*G.*)
consul de Limoux, 17 mars 1298, II 177; le procureur de P. déclare avoir reçu de Limoux 500 agneaux d'or, II 180; 29 sept. 1331.
- Payrano** (*magister Petrus de*),
notaire de Castelnaudary, 1322, I 230.
- Paytesio** (*Jordanus*), *miles*,
vend à P. des censives, 5 nov. 1332, I 229.
- Peirerii** (*Ramundus*), de Saissac,
témoin de la sentence du 13 nov. 1294, II 210.
- Pelagius**, cardinal évêque d'Albano,
souscrit une bulle d'Honorius III, 30 mars 1218, I 4.
- Pelati** (*Petrus*),
propriétaire à Lavelanet en 1330, I 236.
- Pelegriini** (*Ramundus*),
propriétaire, en 1317, à Fanjeaux, 9 février 1320, I 158.
- Pelets** (*Sieardus*),
témoin d'un acte du 19 mai 1213, II 42; témoin d'un acte du 24 oct. 1215, II 44.
- Pelicerii, Pellicerii** (*Ramundus* et son neveu *Guillelmus*),
paient une redevance à P. pour deux pièces de terre à Flassan, 12 avr. 1314, I 106.
— (*Guillelmus*), de Limoux,
clerc de Bernard *Tornerii*, 1er mai 1321, II 249.
- Pellano** (*magister Ramundus de*), *archidiaconus Reddesii in ecclesia Narbonensi*,
témoin de l'acte de donation à P. des églises de Fenouillet et Fontazelles, 19 août 1278, II 128.
- Pel-le-Loup** (*Rudolfus*),
témoin de l'acte de donation d'Agassens, juin 1214, II 135.
- Pepini** (*Guillemus*), *jurisperitus*,
témoin à Carcassonne d'un acte du 12 mai 1339, I 225.
- Per...** (*Ramundus*), *capellanus de Insula*,
témoin d'un acte du 6 nov. 1235, II 80.
- Percassa** (*Ramundus*), *clericus de Monteolivo*,
témoin, le 11 oct. 1277, de la nomination de Pierre Roger, comme notaire de Ramondens, II 196.
- Peregrini** (*Bernardus*),
propriétaire, en 1317, à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 165.
— (*Guillelmus*), *quondam habitator de Sallela*,
9 avr. 1326, II 279.
- Perilli** (*Gervasius de*),
témoin d'un acte du 24 août 1295, II 132.
- Perrotus**, *nutritus* de Roger d'Anduze, qui lui fait un legs,
9 avr. 1328, II 279.
- Petra** (*Petrus de*), *domicellus domini Lamberti*,
témoin d'un acte du 15 mars 1302, II 153.
- Petragoricensis et Caturcensis** (*senescallus*);
le sénéchal de Carcassonne prie celui de Périgueux de faire payer à P. par les héritiers de Géraud de Sabanac, la somme de 500 liv. que Géraud a empruntées au monastère, 27 févr. 1332, I 177.
- Petri** (*Bernardus*),
propriétaire à Villasavary, 1332, I 197.
— (*Dominicus*),
témoin d'une donation faite, en 1211, à Saint-Dominique, II 110.
— (*heredes Germani*)
payaient à Germ. *fortis* et paieront désormais à P. une censive pour une terre à Villasavary, févr. 1331, I 229. Cf. I 202.
— (*Guillelmus*), frère d'*Isarnus de Prolano*,
témoin d'un acte du 4 mars 1226, II 51.
— *officialis Narbonae*,
témoin, à Narbonne, de la sentence arbitrale rendue dans le différend entre P. et l'arch. de Narbonne, 22 juin 1252, II 124.
— (*Johannes*),
propriétaire aux environs de P., la Ilhe, la Caplade, 3 mars 1316, II 66.
— (*Ramundus*),
propriétaire à Villasavary, 1332, I 202.
- Petriaco-Minerbesii** (*miles de*),
Cf. *Grava*, II 195.
- Petrus**, cardinal-évêque de Sabine,
souscrit une bulle d'Honorius III, 30 mars 1218, I 4.
— *S. Pudentianae tituli Pastoris presbyter cardinalis*,
souscrit une bulle d'Honorius III, 30 mars 1218, I 4.
— cardinal-évêque d'Ostie et de Velletri,
souscrit une bulle de Grégoire X, 23 mars 1275, I 35.
— cardinal-évêque de Tusculum,
souscrit une bulle de Grégoire X, 23 mars 1275, I 35.
— cardinal, archevêque d'Arles, camérier du pape, II 330.
- Petrus**, *episcopus Tholosae*, déc. 1301, II 216.
— *Cistariciensis episcopus*,
assiste à l'inauguration du couvent de N.-D. de Nazareth à Aix, le 20 juillet 1292, I 261; assiste, le 10 nov. 1297, à la bénédiction du cimetière de N.-D. de Nazareth, I 262.
— *archidiaconus Castellanensis*,
témoin dans un jugement de la Curie du 29 mars 1263, I 25.

Petrus,

— *rector ecclesie de Limoso,*

témoin d'un acte du 9 juin 1283, I 258.

— *monachus Cisterciensis ordinis,*

témoin à Rome d'un acte du 17 avril 1221, II 77.

— *donatus,*

témoin d'un acte de 1211, II 73.

— (*Guillelmus*), *de Prolano, miles,*

confirme la donation de Guill. Grimaud en ce qui concerne la terre sise à *las planas*, 30 mars 1227, II 54.

Peyrerii (*Bostagnus*), *condominus de Banhollis, iudex major senescallie Carcassone et Bitterensis, tenensque magnum sigillum curie Carcassone.*

vidime, le 30 janvier 1321, une lettre royale de mars 1320, I, 172; vidime, le 30 août 1323, l'acte d'amortissement de septembre 1298, I 85; vidime, le 5 oct. 1316, une lettre royale de nov. 1315, I 126.

Philippe II Auguste, roi de France, I 1.

Philippe III le Hardi, roi de France,

amortit les possessions acquises par P., sept. 1274, I 64; établit à P. des prières pour sa femme Isabelle, pour sa seconde femme, la reine Marie et pour lui-même, sept. 1274, I 66; Honorius IV le prie de ne pas lever de décime sur P., 17 juillet 1285, I 36; plusieurs actes d'amortissement de ce roi sont présentés aux commissaires royaux, par le prieur Bernard *de Turnis*, 27 nov. 1292, I 76.

Philippe IV le Bel, roi de France.

amortit les acquisitions faites par P. à Limoux, depuis 45 ans, sept. 1290, I 67; en sa présence, vers le 21 janvier 1291, l'exécuteur testamentaire de Marguerite de Bourgogne, vicomtesse de Limoges, fonde et dote le couvent de Saint-Pardoux et lui-même confirme cette fondation, I 263; ordonne à Pierre de Latilly et à Raoul de Brulhy de prélever le droit d'amortissement sur P. et de restituer aux religieuses les sommes empruntées à elles par le Trésor, 27 nov. 1292, I 75; ordonne la dissolution de la Confrérie de Limoux, II juillet 1293, II 275; charge Pierre de Latilly et Gautier des Roches, de prélever les amortissements et les encours dans le Toulousain et l'Albigeois, 22 avr. 1297, I 73; substitue à Gautier des Roches, Raoul de Brulhy, 14 juillet 1297, I 73; confirme à P. ses acquisitions faites jusqu'au jeudi après Pentecôte 1298, sept. 1298, I 78, 85; règlements de comptes entre le roi et P., 15 oct. 1298, I 86; ordonne à ses sénéchaux de Toulouse et de Carcassonne de maintenir P. en possession de ses droits, sept. 1300, II 215, 13 juillet 1302, I 87; exempte P. d'impôts, févr. 1303, I 87; ordonne à R. Nepveu et Pierre de Latilly de rendre à P. le dépôt de Bernard de Saisset, évêque de Pamiers, 29 juillet 1303, I 88; ordonne au trésorier de Toulouse de restituer à Bernard de Saisset, évêque de Pamiers, le dépôt qu'il avait placé au couvent de Prouille, 26 juin 1306, I 90; vidime et confirme un amortissement d'avril 1309, I 96;

charge le sénéchal de Toulouse de lever le droit d'amortissement dans sa sénéchaussée, 8 oct. 1310, I 108; mande à l'évêque de Pamiers de donner décharge à P. du dépôt qu'il y avait fait, 21 nov. 1310; mande au sénéchal et au juge mage de Carcassonne de faire une enquête sur les acquisitions faites par P. depuis le dernier amortissement, 22 mars 1311, I 98; nomme l'évêque de Saint-Brieuc, le sénéchal de Toulouse, Jean de Blainville et le sénéchal de Carcassonne, Aymeric *de Croso*, ses commissaires en Languedoc pour la levée du droit d'amortissement, 1er mai 1313, I 97; mande au sénéchal de Carcassonne de laisser les religieuses de P. acheter librement leur sel, 20 oct. 1313, I 97; confirme la fondation d'un monastère dominicain de 20 sœurs à *Ayrosvilla*, août 1314, II 276; Jean XXII lui notifie la nomination de Durand de Saint-Pourçain, comme évêque de Limoux, 21 août 1316, I 47; confirme la vente de Mortier et de la Cassaigne faite à P. par Guy de Lévis, I 71; confirme la vente de La Vezole et de Fontazelles faite à P. par le comte et la comtesse de Vendôme, I 72; a exempté P. de toute contribution financière, II 301.

Philippe V, roi de France,

ordonne au sénéchal et au viguier de Toulouse de prélever le droit d'amortissement, 10 mars 1318, I 127; prend P. sous sa sauvegarde, mars 1320, II 257, 277; confirme à P. toutes les acquisitions faites par le monastère de 1298 à février 1320, mars 1320, I 172; confirme l'accord conclu entre P. et Lambert de Thury au sujet de la dépaissance de Ramondens, 12 mars 1320, II 232, sept. 1321, II 247; a fait des emprunts à P. I 210.

— *regis Francorum filius, germanus primus dicti domini Ludovici, regnum Francie gubernans*, 20 oct. 1316, I 273.

Philippe VI de Valois, roi de France,

confirme à P. l'amortissement de 100 liv. de rentes foncières, 6 mai 1328, I 176; mande à ses sénéchaux de Toulouse et de Carcassonne, au châtelain de Montréal et au baïlle de Saint-Denis, de défendre contre toute usurpation le monastère de P., surtout dans ses possessions à Ramondens, 8 mai 1329, II 258; déclare que P. ne doit plus rien au Trésor pour ses acquisitions, 11 mai 1328, II 256; permet à Jean de Lévis-Mirepoix de transférer à des monastères 1000 livres de rentes foncières, juin 1329, I 179; fait défense de lever le droit de foriscape sur les biens acquis par P. en vertu du privilège royal de Charles IV, 21 juin 1329, II 255; prend le monastère de P. sous sa sauvegarde, sept. 1330, I 176, 212; accorde à P. un privilège pour le sel, 27 juin 1331, II 177; mande au sénéchal et au receveur de Toulouse, de donner à P. les revenus des encours de Gaja et de Mazerolles, 15 déc. 1332, I 253; mande à son sénéchal de Carcassonne de faire le dénombrement des tenanciers et des feudataires de P., 6 avr. 1336, I 212; nomme les sires d'Erquery et de Balme ses

- capitaines généraux en Agenais et Gascogne, 13 nov. 1337, I 217; fixe à ses sénéchaux de Toulouse et de Carcassonne les sommes qu'ils peuvent prélever sur P., 15 avr. 1338, I 212; déclare le monastère exempt du paiement du droit de foriscape, 28 juillet 1338, I 213; privilège pour P. adressé aux sénéchaux de Toulouse et de Carcassonne, 19 sept. 1338, I 218; nomme Gervais de *Corneyaco* collecteur du décime dans la province de Toulouse, 3 oct. 1338, I 244; privilège accordé à P. le 28 juin 1339, I 215; confirme les acquisitions faites par P. d'Aymeric de Roquefort, juillet 1339, I 222; confirme un don des censives fait par Jean de Lévis à P., juillet 1339; exempte les religieuses de P. du paiement de certain droit, 21 juillet 1339, I 241; lettres en faveur de P., II 330.
- Philippi** (*Jacobus*), lieutenant du trésorier royal de Carcassonne,
donne quittance à P. d'un paiement, 17 nov. 1339, I 227.
- (*Ramundus*),
propriétaire, en 1307, à Tonneins, II 91; a donné au monastère une censive, 28 juin 1315, I 113; payait à G. de Durfort et aux Camplong et paiera désormais à P. des censives pour terres sises à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 136, 152. Cf. I 149.
- Picarela, Picarella, Picharella.**
- (*God, Guodus*),
ancien propriétaire d'une terre sise *al Romengar*, près Fanjeaux, 14 févr. 1212, II 74; chevalier de Fanjeaux, fait son testament, 25 juillet 1226, II 52.
- (*Guillelmus Arnaldi*),
témoin d'un acte du 14 févr. 1212, II 75.
- (*Isarnus*)
propriétaire à la Jonquière, II janv. 1218, II 45; témoin d'un acte du 19 mai 1213, II 42.
- (*Jordanus* et son frère *Petrus Rogerius*),
neveux et légataires de God Picarella, 25 juillet 1226, II 52.
- *domicellus de Fanojove*,
le monastère a acquis de lui des censives. Am. sept. 1298, I 78; abandonne au monastère une censive que le monastère et Raymond *Terreni* lui faisaient pour deux pièces de terre à Fanjeaux, 28 juin 1315, I 118.
- (*Maurinus*),
ancien propriétaire près de Fanjeaux, 14 févr. 1212, II 74; inscrit pour un legs dans le testament de God Picarella, 25 juillet 1226, II 52; propriétaire à Fanjeaux, 7 nov. 1235, II 78.
- (*Petrus Rogerii*),
neveu et légataire de God Picarella, 25 juillet 1226, II 52; avec les autres chevaliers de Fanjeaux, s'engage à observer et à faire observer la paix conclue à Paris, entre Louis IX, roi de France, et Raymond VII, comte de Toulouse, mars 1242, II 273; témoin d'un acte de fév. 1224, II 47.
- Picarela, Picarella, Picharella.**
- (*Rogerius*),
témoin d'un acte du 14 févr. 1212, II 75.
- Picassa, Pigassa.**
- (*Petrus*), vend à P. des censives sur des terres de Limoux. Am. sept. 1298, I 83.
- (*Ramundus*), notaire de Fanjeaux,
témoin de l'acte de division de Ramondens du 10 oct. 1284, II 202; a reçu deux actes de 1281 et du 21 sept. 1285, mais la mort l'a empêché de les rédiger, II 17, 61.
- Pictavini**, vendent des censives à P. Am. 1298, I 80, 81.
- (*Guillelmus*),
témoin d'un acte du 13 mars 1292, II 130.
- (*G. P.*),
a donné à P. un *solarium* à Venastville. Am. sept. 1274, I 65.
- (*Ramundus*),
témoin de l'acte de *donation* de Guill. Grimaud, 30 mars 1227, II 54.
- Pilati** (*Bernardus*), de Villasavary,
payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. des censives pour des terres à Villasavary et la Caplade, 4 oct. 1332, I 202-204. Cf. II 66, I 195.
- (*Bertrandus*)
payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 145; payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une censive pour une terre à la Caplade, 4 oct. 1332, I 200. Cf. II 96.
- (*Johannes*),
propriétaire, en 1315, à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 144.
- (*Petrus*)
payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. une censive pour des terres sises à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 144.
- (*heredes Petri*)
payaient à Jean de Lévis et paieront désormais à P. une censive pour une terre à Villasavary, 4 oct. 1332, I 195. Cf. I 204, 205.
- (*Ramundus*),
propriétaire à la Caplade, I 201, 203.
- Pilgalardi** (*Petrus*),
témoin de la sentence du 12 déc. 1295, II 210.
- Pilo Estorto** (*Petrus*), de Limoux;
sur son jardin, Guill. de Voisins institue une rente à P., 28 av. 1274, II 173.
- Pinquinhaco** (*Ferrinus de*) miles, gouverneur de la sénéchaussée de Toulouse et d'Alby.
ordonne au trésorier de Toulouse de régler au couvent les sommes prêtées à Philippe V, II avr. 1334, I 210.
- Pinquonii** (*Johannes, vicedominus Ambianensis, dominus*),
avait ordonné à P. de Coucy de confisquer le dépôt de l'évêque de Pamiers à Prouille, 29 juillet 1303, I 88; commissaire du roi en Languedoc, mande aux trésoriers de Toulouse, Carcassonne, Cahors, Rodez, de

- faire, au nom du roi. des versements à P., 3 août 1303, I 89.
- Pinu** (*Petrus de*), de Peyriac-Minervois, notaire.
rédige l'acte de pariage pour Ramondens, entre P. et les Grave, 9 nov. 1282, II 199.
- Piquelli** (*Arnaldus*), de Fanjeaux,
témoin d'un acte du 13 mars 1292, II 130.
- Piquerii** (*Gilbertus*),
propriétaire à Fanjeaux, en 1315, 9 févr. 1320, I 135.
— (*Guillermus*), notaire de Fanjeaux,
a rédigé l'acte du 21 sept. 1285, à la place de Raymond *Pigassa*, notaire décédé, II 17.
- Piquier** (*Guiraut*), *clergue*,
témoin, à Limoux, d'un acte du 10 août 1278, II 176.
- Pitrelli** (*magister Arnaldus*), *jurisperitus de Manso-Sanctarum-Puellarum*,
témoin d'un acte du 20 févr. 1298, II 213; juge à Ramondens, au nom de P., 3 mars 1303, II 217; témoin de l'acte de donation de Roger de la Tour, 27 mars 1307, II 145; le baile royal lui fait défense de tenir, au nom de P., des assises à Ramondens, 8 oct. 1308, II 221; condamne Jean *Godalfredi* à une amende de 60 sous tol. pour coups et blessures, 10 mars 1312, II 228; autres condamnations, 19 mars 1312, 3 nov. 1312, II 229.
— (*Petrus*),
témoin d'un acte du 15 sept. 1212, II 76.
- Planis** (*Bartholomeus de*),
propriétaire à Brasilhac, 12 nov. 1314, I 103.
(*Guillelmus de*), *clericus de S. Fide*,
témoin de la profession d'Ermessinde de Lordat, 16 sept. 1284, II 12.
— payait à Guillaume *Mora* une censive que celui-ci cède à P., 10 févr. 1304, I 94.
— (*heredes Guillermi de*)
payaient à Jean de Lévis et paieront désormais à P. une censive pour une terre à la Caplade. 4 oct. 1332, I 196.
- Poaleriis** (*Petrus de*), Pierre de Poillac, Pierre de Polhes, *e monicus et archipresbyter Narbonensis*,
arbitre, avec Pierre Durand, dans le procès entre P. et l'archevêque de Narbonne, rend sa sentence définitive le 22 juin 1252, II 121. Cf. II 167.
- Podialibus** (*Bertrundus de*),
témoin d'un acte de donation du 11 juillet 1227, II 140.
— (*Gualardus*),
témoin d'un acte de janvier 1229, II 56.
— (*Ramundus de*),
témoin d'un acte de nov. 1223, II 47; d'un autre acte de sept. 1227, II 56.
- Podio** (*Arnaldus de*) et ses neveux
payaient à Jean de Lévis et paieront désormais à P. une censive pour une terre à Miraval, 4 oct. 1332, I 191.
— (*Aymericus de*), neveu de *Galhardu de Podio*,
vend à P. une censive qu'il percevait sur un *brolium*, sis près du monastère, 28 juin 1315, I 118.
- Podio**
— *miles*,
sa femme *Miracla* et leur fils *Ramundus domicellus* vendent à P. leurs possessions de la Cassaigne et de la Caplade, déc. 1332, I 230.
— (*Bernardus*),
propriétaire, en 1307, à Fanjeaux, II 94.
— (*Bernardus Petri de*),
témoin d'un acte du 14 mai 1249, II 60.
— (*Gualhardus de*), *miles*;
le monastère a acquis de lui et de plusieurs autres des maisons, des jardins, des censives près de la chapellenie de Fanjeaux. Am. sept. 1298, I 78; vend à P. une censive qu'il percevait sur un *brolium*, sis près du monastère, 28 juin 1315, I 118.
— (*Guillelmus de*),
propriétaire, en 1307, à Villasavary et à Fanjeaux, II 94 et 98; héritier de Guill. *Ortiquerii* de Fanjeaux, a vendu à P., le 30 nov. 1313, des rentes à Fanjeaux. Am. 23 juin 1315, I 109.
— payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. des censives pour des terres à Miraval et Villasavary, 4 oct. 1332, I 200, 191.
— (*Johannes de*),
propriétaire à Fontazelles. Am. 12 av. 1314, I 101.
— (*Persivallus de*), de Lucques,
est présent à un acte conclu à Carcassonne, le 1er mars 1314, I 108.
— (*Petrus de*), *miles*,
le monastère a acquis, à Bram, de ses héritiers, des terres et censives. Am. sept. 1298, I 78; ancien propriétaire à Villasavary, 1307, II 95-96.
— (*Poncius de*),
propriétaire à Laurabuc, 1332, I 191.
— (*Ramundus de*) *domicellus*,
témoin, à Prouille, d'un acte du 7 mars 1275, II 174, le monastère a acquis de lui à Bram des terres et des censives. Am. sept. 1298, I 78.
— (*Ramundus Petri*);
le monastère lui a acheté des censives à Fanjeaux. Am. sept. 1298, I 79.
- Podio-Alseu** (*Poncius de*),
ancien propriétaire à Laurabuc, 11 juillet 1227, II 139.
- Podiobonizi** (*Barthulus de*), notaire,
témoin d'un jugement à la Curie, le 29 mars 1263, I 25.
- Podiocano** (*Bernardus de*),
affirme que *Navarrus* a donné à P. la moitié de sa condomine de las Croses, avril 1223, II 45.
- Podii-Laurentii** (*castellanus*)
a émis des prétentions sur la basse justice de Ramondens, 3 mars 1303, II 217.
- Podio-Siurano** (*Arnaldus Stephanus de*),
témoin d'un acte du 2 mars 1215, II 190.
— (*Ramundus de*),
propriétaire à Saissac, 21 sept. 1285, II 16.

- Podio-Therico** (*dominus de*). Cf. *Thureyo* (*Amalricus de*), II 247.
- Poiada** (*Arnaldus*), *burgensis Caturcensis*, témoin de l'acte de *donation* de Raymond du Vilar, 25 mai 1247, II 7.
- Poma, Pome.**
— (*Bernardus Johannis*)
payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Fanjeaux, 9 fév. 1320, I 149. Cf. I 136, 156.
— (*Guillelmus*),
jadis propriétaire à *las Planas*. près de Prouille, 30 mars 1227, II 54.
— payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. une censive pour des terres à Fanjeaux, 9 fév. 1320, I 142. Cf. I 135, 136, 148, 152, 157.
- Pomars** (*Bernardus de*)
reçoit un legs de God Picarella, 25 juillet 1226, II 53; témoin d'actes du 4 mars 1226, II 51; de septembre 1227, II 56.
- Pomerii** (*Arnaldus*),
propriétaire, en 1315, à Fanjeaux, 9 fév. 1320, I 139.
- Poncii** (*quondam Bernardus*), de *S. Frica*. Cf. *Poncii* (*Johannes*), II 250.
— (*magister Guillelmus*), notaire de la curie de Montréal, témoin d'un acte du 14 oct. 1315, II 64.
— (*Johannes*), fils de feu Bernard *Poncii*, a été irrégulièrement condamné, pour vol, à la perte d'une oreille, 13 av. 1323, II 250.
— (*Ramundus*), notaire de Ramondens, rédige l'acte de condamnation à l'amende de Jean Culhier, 23 sept. 1288, II 204; notaire de Saissac, rédige à Ramondens une sentence d'amende du 15 avril 1299, II 215.
- Poncius**, *quondam de Valle-Rufforum*. Cf. *Ruffi* (*Guillemus*), I 220.
- Pontius** (*capellanus*),
témoin de la donation de Fenouillet, 9 fév. 1212, II 119.
- Ponqueti** (*Ramundus*), de *S. Paulo*,
témoin d'un acte d'oct. 1315, I 126.
- Porcelli** (*Bernardus*), *clericus* à Carcassonne,
rédige un acte du 14 oct. 1315, II 64.
— (*Aymericus*). Cf. *Guillemus*, I 203.
- Porta** (*magister Stephanus de*), *jurisperitus Ruthenensis diocesis*,
témoin, à Narbonne, de la sentence arbitrale rendue dans le différend entre P. et l'archevêque de Narbonne, 22 juin 1252, II 124.
- Poteners** (*Arnaldus*)
payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une censive sur une terre à Rascous, 4 oct. 1332, I 200.
— (*Philippus et Guillemus fratres*)
payaient à Jean de Lévis et paieront désormais à P. une censive pour une vigne à Rascous, 4 oct. 1332, I 193.
- Potz** (*P. R.*)
témoin. à Limoux, d'un acte du 10 août 1278, II 176.
- Pousy**,
secrétaire du conseil du roi, 27 fév. 1426, II 298.
- Pradal** (*B. de*), juge du Razès, de Limoux et du pays de Sault,
a nommé maître G. de *Camplure* notaire de Limoux, 17 mars 1298, II 178.
- Pradelli** (*magister Arnaldus*), *jurisperitus de Manso*,
témoin d'un acte du 11 juin 1298, II 242.
— (*Bernardus de*),
témoin de la confirmation par le prieur de S. Gilles de la délimitation des terres de Ramondens et d'Arfons, juin 1291, II 209.
- Prato** (*Arnaldus de*),
propriétaire à la Cassaigne, 5 oct. 1289, II 18.
— (*Ramundus de*), notaire,
témoin de la sentence du 3 mars 1303, II 218,
— payait à Jean *Sancii* et paiera désormais à P. des censives pour des terres à Arborens, 15 juin 1305, II 20, 23.
- Predicatio** (*Sancta*), II 1.
- Prêcheurs** (frères),
donnent l'église de Fanjeaux à P., sept. 1227, II 77; sur leur droit de visite dans les couvents de dominicaines, I 38, 41; sur la *quarta funeralium* à payer au clergé paroissial, I 40.
- Prexiano** (*dominus Arnaldus de*), *vicarius ecclesie S. Martini de Limoso*,
témoin de l'acte de *donation* de Guill. de *Barossa*, 31 mai 1322, II 33.
- Primari** ou **Primarii** (*Bernardus*),
propriétaire au Mazet, 12 av. 1314, I 102, 103.
— (*Guillelmus*),
propriétaire au Mazet, 12 av. 1314, I 103.
— (*Ramundus, Dominicus et Ramundus*),
propriétaires au Mazet, 12 av. 1314, I 103.
- Primeti** (*Jacobus*), de Lasserre,
payait à H. de Guérard et paiera désormais à P. une censive pour une jeune vigne à Tonneins, 8 août 1307, II 91.
- Priminarc** (*Bernardus*),
propriétaire à Prouille, 12 av. 1314, I 102.
- Primoci** (*Jacobus*)
paie une censive à P. pour une terre à Lasserre, 12 av. 1314, I 103.
- Prinhaco** (*Poncius* et son père *Aldricus*),
août 1314, II 276.
— (*Poncius de*), a fait un legs au couvent de Pontvert, 3 mai 1317, I 274; au couvent de Toulouse, I 284.
- Proboleno** (*Arnaldus de*), trésorier de Toulouse,
donne un reçu à P., 28 juillet 1315, I 247.
- Prolano** (*Guillelmus Petrus de*),
propriétaire près de P., à *las planas*, 30 juillet 1227, II 54.

- Prolano** (*Isarnus de*),
témoin d'un acte du 4 mars 1226, II 51. Cf. II 46.
- (*W. Isarnus de*),
témoin de l'acte de donation d'Ermengarde *Godolina*
et de Sans Gasc, 15 août 1207, II 2.
- (*P. de*), *miles*,
témoin de l'acte de donation de Guillaume Grimaud,
30 mars 1227, II 54.
- Propis** (*Ber.*), consul de Limoux,
avec ses collègues et le prieur de P., rédige le tarif
des honoraires des notaires de Limoux pour les testa-
ments et les contrats de mariage, 10 août 1278, II 174;
témoin d'un acte du 17 mars 1298, II 173. Cf. *Joanna*,
II 290.
- Provino** (*Johannes de*), notaire de Carcassonne,
rédige l'acte d'accord entre P., et le salin de Carcas-
sonne, 12 janv. 1313, II 63.
- Pruliano** (*domus de*),
propriétaire, en 1315, à Fanjeaux à *las Bolbenas*, 9 févr.
1320, I 148.
- (*monasterium de*)
possède, en 1317, des terres à Bezant près de Fanjeaux,
9 févr. 1320, I 154.
- (*Isarnus de*),
témoin de la donation de la *villa* de Fenouillet, 27
avr. 1212, II 120; témoin d'un acte du comte de Foix
en faveur de P., 21 juin 1221, I 56. Cf. *Prolano* (*Isar-
nus de*).
- Puelli** (*Johannes condam*),
ancien propriétaire à Villasavary, 1307, II 95, 96.
- (*Ramundus*),
propriétaire à Villasavary, aux environs de P., la
Ilhe, la Caplade, 3 mars 1316, II 66, 95.
- Pugallis** (*Arceus Rogerius de*),
témoin du testament de God Picarella, 25 juillet 1226.
II 53.
- Pujolli** (*Guillelmus*), *blanquerius* de Limoux, 12 av. 1314, I
104.
- Pujols** (Pons des)
donne à S. Dominique une maison au Vieux-Château
de P., 1212, II 40.
- Pulchromonte** (*Bernardus de*), *miles* de Fanjeaux,
témoin d'un acte du 4 juillet 1243, II 57.
- Pulchri-Oculi** (*Jordanus*),
propriétaire à Fanjeaux, 30 avr. 1348, II 296.
- Pulchrofacto** (*B. de*),
témoin de la prise de possession par P. de S. Martin
de Limoux, 19 mars 1208, II 159.
- Pulla**, première femme de Roger d'Anduze,
a établi un chapelain à Sallèles, 9 avr. 1326, II 281, 282.
- Punetis** (*magister Guillelmus de*),
témoin d'un acte du 4 avril 1250, II 113.
- Puteo** (*Arnaldus de*), consul de Limoux,
le procureur de P. déclare avoir reçu de Limoux la
somme de 500 agneaux d'or, 29 sept. 1331, II 180.

- Puteo** (*dominus Sancius de*) *presbiter*,
assiste, à Tortose, le 3 janvier 1328, à la rédaction du
testament de fr. A., évêque de Conserans, I 277; a
compté la somme que l'évêque de Conserans a mise
en dépôt chez les Prêcheurs de Rieux, I 275.

Q

- Quatre** (*En*), *de Vilario*,
témoin d'un acte du 3 juin 1219, II 111.
- Quercoriis** (*Guillelmus de*),
propriétaire à Prouille en 1307, II 84.
- Querii** (*Johannes*),
propriétaire, en 1315, à Fanjeaux, 9 févr. I 1320, I 149.
- Quintanello** (*dominus Guillelmus de*), *presbiter*, recteur de
Villefranche,
fait un contrat avec P., le 17 déc. 1297, II 148, 149.
- Quinti**,
propriétaires à Villarzel, 1332, I 182.
- Quinto** (*Bernardus de*), *filius condam Ramundi de Quinto*,
payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. des
censives pour des terres à Villarzel, 4 oct. 1332, II 182,
190.
- (*Clara de*)
payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une
censive pour des terres à Villarzel, 4 oct. 1332, I 190,
187.
- (*Guillelmus de*),
I 182, 190.
- (*Petrus de*), *filius Clare de Quinto*,
payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une
censive pour une terre à Villarzel, 4 oct. 1332, I 187;
Cf. I 189.
- (*quondam Ramundus de*). Cf. *Bernardus de Quinto*, I 190.
- Quirini** (*magister Petrus*), *jurisperitus*,
témoin d'un acte du 6 juin 1327, II 254.

R

- R.**, *prepositus S. Stephani Tholose*,
témoin d'un acte du 4 avr. 1250, II 113.
- Rabasteins** (*Bardinus de*), *judex criminum* à Toulouse,
préside, avec le sénéchal de Toulouse, à l'amortisse-
ment du 28 juin 1315, I 112.
- Radulfi, Radulphi**,
— (*Arnaldus*). Cf. *Andreas*, I 198.
- (*magister Bernardus*), *officialis Coseranensis*,
en sa présence, on a fait le compte du dépôt que l'é-
vêque de Conserans avait fait chez les Prêcheurs de
Rieux, I 275.

Radulfi, Radulphi,

- (*Germanus*);
le monastère lui achète une petite maison en ruines à Fanjeaux. Am. sept. 1298, I 79.
- (*Guillelmus*)
payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. des censives pour des terres à Villarzel et à Villasavary, 4 oct. 1332, I 182, 187, 194. Cf. I 186, 187.
- (*Johannes*),
propriétaire, en 1332, à Villarzel, I 183.
- (*Petrus*);
sur son jardin à Limoux, Guillaume de Voisins a assigné une rente à P., 4 mars 1274, II 172.
- propriétaire, en 1307, à Villasavary, II 98.
- (*heredes Petri*),
propriétaires à Villasavary, 1332, I 197, 198.
- (*Ramundus*)
payait à H. de Guérard et paiera désormais à P. une censive pour une pièce de terre à P., 8 août 1307, I 90.
- (*Rogerus*),
propriétaire à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 134.

Radulfus. évêque de Laon,

- étant avec Jean, comte du Forez, commissaire royal en Languedoc, emprunte, au nom du roi, à P. certaines sommes, 19 avr. 1319, I 127.
- (*dominus*) *rector ecclesie de Pulchro-Polio Guarnagesii, bajulus Lauragesii*,
nommé commissaire par l'évêque de Toulouse pour procéder à la délimitation des dimaires de P., la Ilhe et la Caplade, 3 mars 1316, II 65.
- (*Ramundus*),
témoin d'un acte de janvier, 1229, II 56.
- *qui dicitur Rex*,
témoin d'un acte du 15 mars 1253, II 60.

Raim (Ber.), sartre,

témoin, à Limoux, d'un acte du 10 août 1278, II 176.

Raimunda, Ramunda, Raymunda,

- veuve de Barth. *de Huppeforti*, et ses fils vendent des censives à P. Am. sept. 1298, I 83.
- (*domina*), *que fuit uxor Thome de Inter-ambis-aquis*, religieuse de P., II 4.
- veuve de *Petrus Ferrerii*, de Fanjeaux,
payait aux Camplong et paiera désormais à P. des censives pour des terres à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 156.
- veuve de G. Franc,
payait aux Camplong et paiera désormais à P. des censives pour une terre à la Ilhe, 9 févr. 1320, I 159.
- *filius quondam Petri Golosini*, de Villasavary,
payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Villasavary, 4 oct. 1332, I 198.
- mère de Guillaume Salvat *clericus*,
payait à son fils une rente que celui-ci cède à P., 17 fév. 1307, II 62.

Raimunda, Ramunda, Raymunda,

- (*domina*), mère d'Arnaud *de Grava*,
consent à la vente faite par son fils à P. de toutes ses propriétés à Ramondens, févr. 1298, II 214.
 - sœur de Raymond *Terreni* qui lui fait un legs. 30 avr. 1348, II 294; *uxor Constantii de Fenolheto*, à Fanjeaux, II 286.
 - *uxor quondam Petri Pilati*, de Villasavary,
payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Rascous, 4 oct. 1332, I 204.
 - *filia Poncii de Montlauro*,
cède des censives au monastère. Am. sept. 1298, I 80. Cf. *de Castlario*, II 50; *Ebles*, II 82; *Grava*, II 198; *Guiltardi*, II 28.
- Raimundi, Ramundi** (*Arnaldus*),
de Fanjeaux, 1er déc. 1212, I 53.
- propriétaire à Fanjeaux 1307, II 88; témoin d'un acte de juillet 1318, II 275.
 - payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Villasavary, 4 oct. 1332, I 194.
 - (*Bernardus*), *subbajulus Lauriaci*,
témoin, en 1256, de la restitution d'Agassens, II 138. Cf. 28 oct. 1269, II 81.
 - *domicellus*, de Fanjeaux,
vend à P. des censives à Fanjeaux, 1326, I 163, 230.
 - (*magister Bernardus*), *de Assoali*,
fait, au nom de P. et du roi, avec le baile de Dourgne, une enquête pour homicide à Ramondens, 8 mai 1320, II 234.
 - (*Petrus quondam*),
sur son jardin, Guill. de Voisins assigne une rente à P., 4 mars 1274, II 171; *archidiaconus Narbonensis*, approuve la donation à P., par l'archevêque de Narbonne, des églises de Fontazelles et de Fenouillet, 8 déc. 1278, II 128.
- Ramundus, Raymond VII**, comte de Toulouse,
prend sous sa protection les biens de P., 23 déc. 1221, I 57; a traité à Paris avec Louis IX, roi de France, 1242, II 273; promet un don au monastère de P., 12 juillet 1246, I 58; échange des terres avec P., 14 mai 1249, II 58.
- cardinal-prêtre de S. Eusèbe.
arbitre dans le différend entre P. et Jeanne de Sévérac, 13 nov. 1333, I 270.
 - évêque de Toulouse,
confère à P. l'église de Bram, 21 mars 1234, II 122; 27 nov. 1235, II 79; donne à P. les dîmes de Gratalause, Lasserre, Radel et Tonneins, 8 oct. 1239, II 120.
 - évêque de S. Papoul.
Cf. *Gasconis* (*Ramundus*), 17 mai 1323, I 173.
 - *scriptor*,
témoin, à Narbonne, de la sentence arbitrale rendue dans le différend entre P. et l'archevêque de Narbonne, 22 janv. 1252, II 124.
 - propriétaire au Mazet, 12 avr. 1314, I 102.

- Ramundus**,
— *clericus*,
témoin d'un acte d'achat du 3 oct. 1235, II 79.
— témoin d'un acte du 9 oct. 1285, II 52.
— a donné à P., de concert avec ses frères, un *solarium* sis à Venastville. Am. sept. 1274. Cf. *Guillelma*, II 86.
— (*Bernardus*),
témoin de l'acte de *donation* d'Ermengarde *Godolina* et de Sans Gasc, 15 août 1207, II 2.
— (*Guillelmus*), d'Alayrac, clerc de Paul *Floris*, notaire de Carcassonne,
rédige, en son nom, l'acte de division de Ramondens, le 10 déc. 1289, II 202.
— (*Radulfus*), *qui vocatur Rex*,
témoin de l'acte de *donation* de Guillaume Barrau de Limoux, nov. 1241, II 6.
- Ramunducis**, de Villarzel,
payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une censive pour une *area* à Villarzel, 4 oct. 1332, I 184.
- Rainaudi** (*Stephanus*), notaire de l'archevêque de Narbonne,
rédige la sentence arbitrale du 22 juin 1252, II 125.
- Rainerius**, S. R. E. *vicecancellarius*,
signe une bulle d'Honorius III, 30 mars 1218, I 5.
- Rainerius**, cardinal-diaque de S. Marie in Cosmedin,
souscrit une bulle d'Honorius III du 30 mars 1218, I 4.
- Rainès**,
et son frère Uzalger ont donné à P. le *castrum* de Fenouillet, 28 mars 1213, I 54.
- Raioli** (*Guillelmus*), *clericus procurator regius incursum* dans la sénéchaussée de Carcassonne,
témoin, à Carcassonne, d'un acte du 12 mai 1339, I 225.
- Raperil** (*Geraldus*), consul de Limoux,
avec ses collègues, signe avec P. un accord au sujet des dépouilles des morts, 7 mars 1275, II 174.
- Rasols** (*G.*),
témoin, à Limoux, d'un acte du 10 août 1278, II 176.
- Rasoris** (*dominus B.*), *burgensis Narbonensis*,
a laissé à la province de Toulouse certaines sommes pour acheter des rentes à P., avant 1297, I 267.
- Rauchi** (*quondam Ramundus*), Cf. *Guillerma*, I 236.
- Raulini** (Jean), de S. Denis,
jugé et absous, le 10 mars 1312, à Ramondens, II 228.
- Raulinus** (*Petrus*),
témoin d'un acte du 6 nov. 1235, II 80.
- Rauquo** (*magister Hugo*), *procurator regius judicature Villelonge*,
fait ériger à Ramondens, de concert avec P., des fourches patibulaires pour l'exercice du droit de haute justice qui y appartient en commun au roi et à P., 27 mars 1330, II 263.
- Rausini** (*Poncius*), de Villasavary,
payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. des censives pour des terres à Villasavary et la Caplade, 4 oct. 1332, I 197.
- Ravato** (*Guillelmus de*)
vend à P. une série de censives à Barsa, Mazeroles, Gaja, 12 janv. 1316, 9 févr. 1320, I 169.
- Raveneris** (*Johannes*),
propriétaire, en 1315, à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 144.
- Ravenoni** (*Petrus*),
propriétaire, en 1315, à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 142.
- Raxiacho** (*Arnaldus de*), de *Petra Sica domicellus*,
témoin, à Carcassonne, d'un acte du 30 oct. 1308, II 227.
- Raynardi** (*Petrus*), de *Ayrosio*,
témoin d'un acte du 11 juin 1298, II 142.
— (*heredes Ramundi*), de Laurabuc,
payaient à Jean de Lévis et paieront désormais à P. une censive pour une terre à Laurabuc, 4 oct. 1332, I 191.
- Raynaudi** (*Bernardus*),
paiera à P. la rente qu'il faisait aux coseigneurs de S. Martin-le-Vieil pour une terre à Alzonne, 12 avr. 1314, I 106.
- (*Guillelmus*),
propriétaire, en 1332, à Morières, I 193.
- (*quondam Johannes*),
9 avril 1326, II 279.
- Raynerii** (*Johannes*),
propriétaire à Villasavary, 1332, I 200.
- (*Jacobus*),
propriétaire à la Caplade, 1332, I 196.
- Razès** (official du)
vidime, le 5 janv. 1310, une bulle de Clément V du 20 janv. 1307, I 44.
- Readelli** (*Bernardus*), de Saissac,
témoin d'un acte du 17 juin 1317, II 230.
- Recas** (Michel)
donne à S. Dominique des terres et des immeubles à Alzonne, II 40.
- Record, Recort.**
— (*Guillelmus*),
propriétaire à Fanjeaux, sept. 1227, II 55; témoin d'un acte du 14 mai 1249, II 60.
— (*Petrus*),
témoin d'un acte du 26 mai 1213, II 43; témoin du testament de God Picarella, 25 juillet 1226, II 53.
— *filius Vergerie*,
laïque du diocèse de Toulouse, en différend avec P., 1er nov. 1274, I 31.
- Regafredi** (*Petrus*), de *Fonte Yrcio superiori*,
paie à P. une censive pour une terre de Gaja, 28 juin 1315, I 113.
- Regensis episcopus** (*Petrus*)
assiste, le 7 sept. 1297, à la translation d'importantes reliques dans le monastère de N.-D. de Nazareth d'Aix, I 262.
- Regine** (*Johannes*)
vend à P., pour un an, ses droits sur la Caunette, 1336, II 268.

- Regis** (*Bernardus*), de *Tribus bonis*,
étant allé chercher une provision de sel pour le monastère de P., avait été arrêté par le fermier du salin de Carcassonne, 18 oct. 1315, I 126.
- (*Petrus*)
paiera à P. une rente qu'il faisait autrefois aux coseigneurs de S. Martin-le-Vieil, 12 avr. 1314, I 106.
- Resplandis** (*B.*)
payait à Guillaume de Durfort et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 133.
- (*Guillelmus*)
payait à Jean Garnier et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 130.
- (*Petrus*),
propriétaire à P., en 1307, II 84, et à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 130.
— propriétaire à P., nov. 1223, II 46.
- (*Ramundus*),
propriétaire, en 1315, à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 133.
- Restalli** (*dominus Johannes*), *canonicus Conseranensis*,
a été commissaire de l'évêque de Toulouse pour la délimitation des dimaires de P., la Ilhe et la Caplade, 3 mars 1316, II 65.
- Revela** (*magister Hugo de*)
a été frappé à la tête avec une bouteille par le charbonnier *Godalfredus*, dans la forêt de Ramondens, 2 mars 1270, II 193.
— (*Michael*);
sa rixe avec *Godalfredus* et sa condamnation le 2 mars 1270, II 193.
- Revelli** (*dominus Guillelmus*), *decanus de Burlatio, Castrensis diocesis, apostolice sedis nuneius*;
le procureur de P. lui a fait observer que le monastère de P. ne doit pas le décime au pape, 23 sept. 1327, II 68.
- Revensis** (*Isarnus*),
témoin d'un acte du 26 oct. 1276, II 33.
- Rex** (*Petrus*),
témoin d'un acte du 4 juillet 1243, II 57. Cf. *Martini*, I 194.
- Rezonis** (*dominus Raymundus*) *presbyter*,
arbitre dans le différend entre P. et Jeanne de Sévérac, 13 nov. 1332, I 270.
- Riberia** (*Poncius*),
possède un moulin à Saissac, 21 sept. 1285, II 15.
- Ric** (*Poncius*),
propriétaire à Villasavary, 1332, I 194.
- Rica** (*Johannes, Arnaldus, Ramundus*), fils de feu *Arnaldus*,
vendit à Guill. *Corteta* une pièce de terre à Fontloubane, 13 mars 1272, II 129.
- Ricardi** (*Arnaldus*) *laborator*,
propriétaire, en 1317, à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 165.
- (*Bernardus*),
propriétaire, en 1317, à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 166.
- Ricardi**
— (*Paulus*),
propriétaire, en 1317, à Fanjeaux, 9 février 1320, I 130.
- (*Petrus*)
payait aux Camplong et paiera désormais à P. des censives pour des terres à la Ilhe et à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 158, 167. Cf. I 143, 146, 153, 159, 160, 164, 166, 167, 168.
- (*Ramundus*)
payait à Jean Garnier et paiera désormais à P. une censive pour des terres sises à Prouille, 9 févr. 1320, I 130; témoin de l'acte de donation de Roger de la Tour, 27 mars 1307, II 145; propriétaire au Mazet et à la Ilhe, 9 févr. 1320, I 161; 12 avr. 1314, I 102.
- (*Jacobus et Ramundus*),
paient à P. une rente pour une terre au Mazet, 12 avr. 1314, I 102.
- Ricardus**, de Villarzel,
payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. des censives pour des terres à Villarzel, 4 oct. 1332, I 182, 183.
- Richa**, fille de feu *Poncius de Lauris*,
reçoit un legs de God Picarella, 25 juillet 1226, II 53.
- femme de feu *Bernardus Helye*, de Villarzel,
payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Villarzel, 4 oct. 1332, I 183. Cf. *Duroforti (Rogerius de)*, 4 sept. 1316, II 104.
- Richarda**, *uxor quondam Guillelmi Dueis*, de Fanjeaux,
legs de Raymond *Terreni*, 30 av. 1348, II 288.
- Ricordi** (*Johannes*)
payait à G. de Durfort et aux Camplong et paiera désormais à P. des censives pour des terres et une maison à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 135, 155.
- (*P.*)
payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 140.
- (*Ramundus*)
payait à G. de Durfort et aux Camplong et paiera désormais à P. des censives pour des terres à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 149, 152. Cf. I 152, 160.
- Rigaldi** (*Arnaldus*)
payait aux Camplong et paiera désormais à P. des censives pour des terres sises à la Ilhe et à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 160, 168.
- (*G.*)
payait à G. de Durfort et aux Camplong et paiera désormais à P. des censives pour des terres à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 141, 164; payait à Guill. *Corteta* et paiera désormais à P. une censive, avr. 1328, I 232. Cf. I 161, 169.
- (*Johannes*),
propriétaire, en 1317, à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 156.
- (*Petrus*),
propriétaire à la Ilhe, en 1307, II 95.

Rigaldi,

— (*Ramundus*), de *Insula*,
se fait donat à P. et abandonne ses biens au couvent.
24 févr. 1309, II 25.

Rigaudi (*Martinus*)

vend à P. une petite pièce de terre, 1er fév. 1214, II 43.

Rigaudz,

propriétaires au Vieux-Château de P., 19 mai 1223, II 42.

Ripparie (*Arnaldus*),

rector salini Carcassone, 12 janv. 1313, II 63.

Ripperia (*P.*), de *Morterio*,

témoin à Fanjeaux d'un acte du 17 févr. 1307, II 62.

Riquas (*Joannes*), de Laurabuc,

payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Laurabuc, 4 oct. 1332, I 191.

Riuterio (*Bernardus de*), *cognatus de Bernardus de Pomars*,

reçoit un legs de God Picarella, 25 juillet 1226, II 53; avec les autres chevaliers de Fanjeaux, s'engage à observer et à faire observer la paix conclue à Paris entre Louis IX, roi de France, et Raymond VII, comte de Toulouse, mai 1242, II 273.

— (*dominus Bernardus*), chanoine de S. Sernin de Toulouse, a vendu de nombreuses censives à P. sur des maisons et des propriétés sises à Fanjeaux, 28 juin 1315, I 115.

— (*Emenyarde*),

le monastère lui achète des censives. Am. sept. 1298, I 79.

— (*dominus Jacobus*), *miles*,

témoin de l'acte de compromis entre P. et Lambert de Thury, au sujet de la dépaissance de Ramondens, 17 janv. 1307, II 223; témoin, à Carcassonne, d'un acte du 30 oct. 1308, II 227.

— (*Jordanus de*);

le monastère lui achète des censives. Am. sept. 1298, I 79.

Riutorii (*Bernardus*), de Fanjeaux. Cf. *Lancariis* (*Petrus de*).**Rivali** (*Ademarius de*), *serviens regius castri de Manso-Sanctarum-Puellarum*.

témoin d'un acte du 2 mai 1321, II 138.

Rivalibus (*Guilbermus de*), de Besplas,

payait à Raymond Bordas et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Laurac, 5 sept. 1328, I 236.

Rivel (*Bernard*), de S. Denis,

condamné à l'amende de 15 sous tol. pour avoir fait paître ses bœufs à Ramondens, 7 juin 1317, II 230.

Rivis (*Guillelmus de*),

témoin d'un acte du 4 juillet 1243, II 57.

— (*Johannes et Stephanus*)

payaient aux Camplong et paieront désormais à P. des censives pour des maisons, vergers et *area* à La Force, 9 févr. 1320, I 162. Cf. I 144.

— (*Ramundus*)

payait à G. de Durfort et aux Camplong et paiera désormais à P. des censives pour des maisons et des terres à Fanjeaux, 9 févr. 320, I 139, 141, 153. Cf. I 149, 145, II 66.

Rivis

— (*Ramundus, Johannes, Stephanus de*)

payaient à G. de Durfort et paieront désormais à P. des censives pour des terres, des maisons, des vergers à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 143, 146.

— (*Stephanus de*),

propriétaire à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 135, 142, 143, 165.

— (*Ugo de*), Hugues de Rieux,

donne à S. Dominique une petite pièce de terre près de la fontaine de P., 1211, II 35; propriétaire au Vieux-Château de P., 19 mai 1213, II 42.

Rivo (*Arnaldus de*),

témoin d'un acte de févr. 1224, II 47.

— (*Bernardus de*), de *Brocis*,

témoin, le 11 oct. 1277, de la nomination de Pierre Roger comme notaire de Ramondens, II 196.

— (*Ugo, Hugo de*),

témoin de l'acte de *donation* d'Ermengarde *Godolina* et de Sans Gasc, 15 août 1207, II 2; témoin d'un acte de Raymond Roger, comte de Foix, en faveur de P., 21 juin 1221, I 56; ancien propriétaire à P., nov. 1223, II 46.

Rivotorto (*Bernardus de*)

vend à P. des droits sur une maison sise à Villeneuve-la-Comtal, 29 avril 1331, I 233.

— (*Petrus de*)

a vendu à Jean de Lévis, qui les retrocède à P., des censives sur plusieurs terres, I 221, II sept. 1334.

Rixendis, Rixenda, Rissendis, Rixsendis.

— femme de *Ramundus de S. Juliano*, de Fanjeaux,

payait à H. de Guérard et paiera désormais à P. une censive pour des terres à Tonneins, 8 août 1307, II 91.

— femme de Guill. *Laurelli*, de Fanjeaux,

payait aux Camplong et paiera désormais à P. des censives pour des terres à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 157.

— *filia quondam Johannis de Babone, uxor Guill. Salvati*,

échange des censives avec P., 25 av. 1332, I 237.

— *uxor domini Ramundi Bels*,

sœur de Raymond *Terreni* qui lui fait un legs, 30 avr. 1318, II 286, 294.

— veuve de *Bernardus Daura*,

se fait délivrer, en 1365, une copie du testament de son frère, feu Raymond *Terreni*, 19 sept. 1365, II 296.

Cf. *Cerdana*, II 44.

Roadel (*Bernardus*), de Saissac,

arpenteur désigné par P. pour la délimitation de Ramondens et d'Arfons, 8 mai 1320, II 235.

Roaxi (*magister Johannes*), notaire,

témoin, à Puylaurens, d'un acte de déc. 1301, II 216.

Robertus, *card. presb. s. Stephani in Celio Monte*,

souscrit une bulle d'Honorius III du 30 mars 1218, I 4.

Robini (*Petrus Ramundi*)

vend à P. des censives sur des terres de Limoux. Am. sept. 1298, I 84.

- Roca** (*Guillemus*), de *Sestayrolo, Albyensis diocesis*, procureur de P., signifie au salin de Carcassonne l'acte du sénéchal permettant au monastère de se procurer librement son sel. 14 oct. 1315, II 63.
- (P.), propriétaire à Fenouillet. Am. 12 av. 1314, I 101.
- Rocas** (*Arnaldus*), propriétaire au Mazet. Am. 12 av. 1314, I 102.
- Rocha** (*Isarnus*), de *Sestayrolo*, est témoin d'un acte conclu à Carcass. le 1er mars 1314, I 108.
- (*dominus Jordanus de*), *presbiter*, legs de Raymond *Terreni*, 30 av. 1348, II 287.
- (*Ramundus*), de Fenouillet, témoin d'un acte du 2 juin 1309, II 146.
- *domicellus de Laurano*, témoin à l'acte de pariage entre P. et les Grave, au sujet de Ramondens, 9 nov. 1282, II 199; procureur de *Arnaldus de Grava*, 13 fév. II 203.
- Rochas** (*Johannes*) payait à G. de *Ravato* et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Mazerolles, 9 fév. 1320, I 171; Cf. I, 170.
- Rocillo** (*Sicartus de*), *domicellus*, a une possession à Ramondens, 5 sept. 1290, II 204.
- Rocovilla** (*Bernardus de*), *domicellus de S. Felice*, tuteur avec Bernard *Guillelmi*, de Comtors, fille de Jacques de Cavanac, seigneur de Villesisclé, vend à P. une condomine de Comtors, sise à Villesisclé, 28 juin 1315, I 116.
- Rodbertus** (*dominus*), chapelain d'Alain de Roucy, seigneur de Bram et de Montréal, a mis P. en possession de certains biens à Bram, juin 1214, II 110.
- Rodes, Rodesii** (*Johannes*) assiste à Ramondens à un jugement du 2 mars 1270, II 194.
- (*Jordanus*), de Malviès, payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Malviès, 4 octobre 1332, I 185, 186.
- (*Ramundus*) payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Malviès, 4 oct. 1332, I 186.
- Rodez** (trésorier de) au nom du roi, devra faire certains paiements à P., 3 avr. 1303, I 90, 91.
- Roengas** (*Petrus*), témoin d'un acte de fév. 1224, II 47.
- Rofiaci** (*Guillelmus*), de Limoux. Cf. *Germana*, II 286.
- Rogerii** (*Arnaldus*) payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. une censive pour terres à Fanjeaux, 9 fév. 1320, I 134. Cf. I 137, 148.
- Rogerii**
- (*Bartholomeus*) payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. une censive pour des terres à Fanjeaux, 9 fév. 1320, I 137.
- (*Bernardus*) possède un *casale* à Bram en juin 1214, II 110.
- propriétaire à Montgradail, 1309, II 145.
- notaire de Carcassonne, rédige un acte du 18 oct. 1315, I 126.
- fils de feu *Ramundus Rogerii*, payait aux Camplong et paiera désormais à P. une censive pour des terres sises à Fanjeaux, 9 fév. 1320, I 154. Cf. I 147.
- (*dominus Bernardus*), prêtre de Signalens, témoin d'un acte du 26 mai 1321, II 247.
- payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une censive pour un champ à Villarzel, 4 oct. 1332, I 183.
- (*Bertrandus*) paie à P. une censive pour une terre sise à Alzonne, 12 av. 1314, I 107.
- (*Guillelmus*) payait à G. de Durfort et aux Camplong et paiera désormais à P. des censives pour des terres, une vigne, un jardin et une maison à Fanjeaux, 9 fév. 1320, I 138, 148, 157, 158, 164. Cf. I 93, 145, 147, 150, II 66.
- payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Malviès, 4 oct. 1332, I 185, 186.
- et ses neveux payaient à Jean de Lévis et paieront désormais à P. des censives pour six pièces de terre à la Caplade et une vigne à Villasavary, 4 oct. 1332, I 96, 197. Cf. I 200.
- (*Johannes*) payait à H. de Guérard et paiera désormais à P. des censives pour des jardins à Fanjeaux, 8 août 1307, II 85, 86. Cf. II 87; I 139.
- (*magister Johannes*), *procurator regius Carcassone*, témoin de l'accord signé, le 12 janvier 1313, entre le salin de Carcassonne et le monastère de P., II 63.
- (*Johannes*), notaire, rédige le testament de Roger d'Anduse, 9 avr. 1326, II 285.
- (*Micael*), propriétaire, en 1317, à Fanjeaux, 9 fév. 1320, I 151.
- (*Petrus*) fils de *Pampalona* d'Alzonne qui se fit religieuse à P., II 5.
- notaire de Ramondens et de Saissac, rédige à Ramondens une sentence du 11 oct. 1277, II 195; un acte du 24 oct. 1278, II 198.
- *filius Rogerii Ysarni*, payait à G. de Durfort et à Jean Garnier des censives pour des terres à Fanjeaux, 9 fév. 1320, I 130, 145.
- propriétaire, en 1332, à Malviès, I 185.

Rogerii

- *fusterius*, propriétaire, en 1332, à Carcassonne, I 206.
- (*Poncius*). *de Fario*,
témoin d'un acte du 8 oct. 1308, II 223.
- (*Ramundus*)
payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. une censive pour des terres situées à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 145. Cf. I 145, 147, 151, 154.
- (*Ramundus et G.*), *fratres*, de Villasavary,
payaient à G. de Durfort et paieront désormais à P. une censive pour des terres à Fanjeaux, 9 fév. 1320, I 144. Cf. I 171.
- payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. des censives pour des terres à la Caplade, 4 oct. 1332, I 194, 199. Cf. I 193, 200, 203.
- Rogerii** (*Ramundus*), comte de Foix,
confirme et garantit à P. les biens acquis à Prouille, Fanjeaux et Limoux, 21 juin 1221, I 56.
- Rogerio** (*Joannes de*), *licenciatus in legibus*,
juge ordinaire de Toulouse vers 1365, II 296.
- Rogerus**, *filius Emenciardis, filia quondam Petri Martini de Narbona*,
nutritus de Roger d'Anduze qui lui fait un legs, 9 avr. 1326, II 279, 282.
- Rogerus d'Orsancio**,
a vendu des rentes à P., Am. sept. 1274, I 65.
- Roggiis** (*Johannes de*), notaire,
rédige un acte du 20 mars 1332, II 188.
- Roglas** (*Arnaldus de*),
propriétaire, en 1315, à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 134.
- Rollandi** (*dominus Guido*), *jurisperitus procuratoris regii*,
témoin d'un acte du 19 sept. 1329, II 255.
- Romanus**, cardinal-diacre de Saint-Ange,
souscrit une bulle d'Honorius III, 30 mars 1218, I 4; *apostolice sedis legatus*, a confirmé à P. l'église de Saint-Martin de Limoux, II 123, 169, 171.
- Romei** (*Poncius*),
propriétaire à Besplas, 1327, I 232.
- Ropistagno** (*Jordanus de*), *miles, domicellus, condominus de Gardiola et de Dornhano*;
sa succession, 4 juin 1318, II 231.
- Roqua** (*Bernardus*),
propriétaire à Villasavary, 1332, I 197, 201.
- (*Guillemus*),
propriétaire à Villasavary et à Rascous, 1332, I 193, 195, 201.
- (*Johannes*), de Montréal,
propriétaire à Villaliagre, 1332, I 180.
- (*Ramundus de*), *domicellus de Laurano*,
témoin d'un acte du 20 févr. 1298, II 213, 214.
- Roquefort** (*Bernard de*), évêque de Carcassonne,
chargé par son métropolitain, l'archevêque de Narbonne, de faire une enquête sur les entreprises de l'abbaye de Saint-Hilaire sur Saint-Martin de Limoux, 26 nov. 1218, II 160.

Roquefort

- (*Guiraud, Géraud de*);
sa part dans l'héritage des Niort, 1277, II 157, 156.
- Rosselli, Roussels** (*En*),
propriétaires à P., 22 juin 1252, II 122, 170.
- Rossinholi, Ies Rossignols**,
propriétaires à Tonneins sur les confins de P., 22 juin 1252, II 122, 170.
- Rossinholli** (*Jacobus*),
propriétaire à Villasavary, 1332, I 196.
- Rostangnus, archiepiscopus Aquensis**,
assiste à l'inauguration du couvent de N.-D. de Nazareth d'Aix, 20 juillet 1292, I 261; préside avec Charles II, roi de Naples, au transfert d'importantes reliques dans le monastère de N.-D. de Nazareth, 7 sept. 1297, I 262; bénit, le 10 nov. 1298, le cimetière de N.-D. de Nazareth d'Aix, I 262.
- Rostanni, Rostamni**.
— (*Guillelmus*),
propriétaire à P., 26 mai 1213, II 42.
- payait à G. de Durfort et aux Camplong et paiera désormais à P. des censives pour des terres et des vignes à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 138, 141, 152. Cf. I 141, 148, 157.
- Rotelli** (*Guillelmus*),
propriétaire à Prouille, 1307, II 90.
- (*Jacobus*),
propriétaire à Prouille, 1307, II 90.
- (*Johannes*),
propriétaire à Tonneins, 1307, II 91.
- Rotlanda** (*Geralda*)
payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Villarzel, 4 oct. 1332, I 187.
- Rotlandi**,
propriétaires, en 1332, à Villarzel, I 186.
- (*Guillelmus*)
payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une censive pour un jardin à Villarzel, 4 oct. 1332, I 186.
- (*Johannes et Guillelmus*)
payaient à Jean de Lévis et paieront désormais à P. des censives pour des terres à Villarzel, 4 oct. 1332, I 187.
- Rotundi** (*Vitalis*),
propriétaire à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 135.
- Roucy** (*Alain de*), seigneur de Montréal et de Bram,
donne à Saint Dominique et à P. certains bien à Bram, juin 1214, II 110.
- Roulanda** (*Arnaldus*)
payait aux Camplong et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 153.
- Royre** (*Arnaldus*), *de Cubiera*,
témoin d'un acte du 18 oct. 1315, I 126.
- (*G.*) *de S. Stephano*,
payait une censive à Jourdain de Manso, qui la vend à P., 28 juin 1315, I 115.

Royre

payait à *G. de Ravato* et paiera désormais à P. une censive pour une vigne à Barsa. 9 févr. 1320, I 170.

Rozaldi, Rosaldi, Rouzaudi, Rozaud, Rosaudi.

— famille de Fanjeaux, 3 oct. 1235, II 79.

— (*Arnaldus*)

propriétaire à Fanjeaux, 3 oct. 1235, II 79.

— (*Benedictus*),

payait à G. de Durfort et aux Camplong et paiera désormais à P. des censives pour des terres à Fanjeaux. 9 févr. 1320, I 147, 157.

— (*Bernardus mercator*),

témoin d'un acte du 26 oct. 1276, II 83.

— (*Bernard et Arnaud*), frères,

vendent à Saint Dominique leurs droits sur le moulin de la Roquette, 22 oct. 1212, II 39.

— (*Guillelmus*),

témoin d'un acte du 22 oct. 1212, II 38.

— *mercator*,

témoin de l'acte de vente à P. et à Raymond *Terreni* des biens de H. de Guérard, 8 août 1307, II 100; payait aux Camplong et paiera désormais à P. une censive pour un jardin à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 151. Cf. I 150.

— (*Jacobus*),

témoin, à Mirepoix, d'un acte du 2 mai 1316, II 133.

— (*Paul*),

ses héritiers payaient à Gailhard et Aymeric *de Podio* et paieront désormais à P. une censive pour un *brolium* sis près de P., 28 juin 1315, I 118.

— (*Petrus et Guillelmus*), frères et faidits,

se voient confisquer, près de Fanjeaux, une terre que le chevalier Frémis donne à P., 14 févr. 1212, II 74.

— (*Poncius*),

témoin à P., en présence de S. Dominique, d'un acte du 7 mars 1212, II 3.

— (*Poncius Guillelmus*),

propriétaire d'une vigne à P., sur les confins de Brazilhac, 22 juin 1252, II 122.

— (*Raymond*), *clericus Fanijovis*,

témoin de deux actes du 29 janvier 1315, II 117; témoin de l'acte d'hommage de *Ramundus Davini*, 22 janv. 1318, II 17; témoin d'une sentence de juin 1320, II 240; témoin d'un acte du 9 avr. 1336, I 281.

Rubei, Rubey.

(*dominus Johannes*) *presbiter*,

témoin, à Sévérac, de la constitution d'arbitres faite par Jeanne de Sévérac, 13 nov. 1333, I 271.

— (*Johannes*), *apothecarius* d'Ouveillan,

témoin du testament de Roger d'Anduze, 9 avr. 1326, II 285.

— (*Petrus*),

témoin de la sentence du 3 mars 1303, II 218; se fait donat à P., 25 mars 1331, II 34.

Ruffi, Ruphi.

(*Arnaldus*), *filius Poncii Ruffi quondam, de Valle Rufforum*,

a vendu des censives à Jean de Lévis qui les cède à P., I 220.

— (*Bernardus*),

propriétaire à Tonneins, 1307, II 91.

— (*Bonetus*), *de Valle Rufforum*,

le 5 juillet 1333, a vendu à P., qui la rétrocède à P. une censive sur une vigne à Valleroux, I 220.

— (*Guillelmus*), *de Valle Rufforum*,

le 10 nov. 1332 et le 14 mars 1334, a vendu à Jean de Lévis, qui les rétrocède à P., des censives à Valleroux, I 220, 221.

— (*Johannes*), *filius quondam Jacobi Ruffi, de Valle Rufforum*,

vend à P. une censive à Valleroux, 3 janvier 1333, I 233; cède des censives à Jean de Lévis qui les rétrocède à P., I 220.

— (*Martinus*),

témoin d'un acte du 26 oct. 1276, II 83.

— (*Petrus*),

propriétaire à Rascous, 1332, I 193.

— et son fils et *Ramundus de S. Stephano*

ont fait plusieurs paiements à P., au nom du roi, le 18 sept. 1335, I 241.

— (*quondam Poncius*). Cf. *Ruffi* (*Arnaldus*), I 220.

Ruppe (*dominus Petrus de*) *miles, dominus de Fonciano*,

lieutenant du sénéchal de Carcassonne, 1339, I 224, 226.

Ruppeforti (*Austorgius de*), *domicellus*,

vend à P. ses droits à Bram, 5 févr. 1323, I 228.

— (*Aymericus de*), *domicellus*,

vend à P. ses possessions à Villasavary, Montgradail, le Mazet, Fenouillet, la Cassaigne, 13 avr. 1322, I 227, juillet 1339, I 222.

— (*Vascho de*), *archidiaconus minor in ecclesia Carcasson.*, 1332, I 206.

— (*Christianus de*), notaire,

a collationné sur l'original la lettre de Philippe V de mars 1320, I 172.

— (*Bartholomeus de*);

sa veuve et ses fils vendent à P. des censives à Limoux. Am. sept. 1298, I 83.

Ruppibus (*Gallerius de*) *miles*,

est chargé par Philippe le Bel de percevoir, dans l'Albigeois et le Toulousain, les amortissements et les encours, 22 av. 1297, I 73.

Ruthenensis episcopus

est en désaccord avec Jeanne de Sévérac et pour régler ce différend constitue des arbitres, 13 nov. 1333, I 269.

S**Sabanaco** (*Geraldus de*), trésorier royal de Toulouse,

emprunte, au nom du roi, une certaine somme à P., 1er juillet 1326, I 252; fait payer à P. la somme de 50 l. t. que le roi devait au monastère, 6 avr. 1328, I 175;

certifie avoir reçu de P., pour le roi, un prêt de 500 l. t., 1er juillet 1326, I 175 ; ses héritiers devront rembourser cette somme à P., 27 fév. 1332, I 178.

Sabateria (*Paula*), de Villeneuve,
payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une censive pour une terre à S. Pierre, 4 oct. 1332, I 181.

Sabaterii, Sabbaterii.

(*Arnaldus*),

témoin, à P., d'un acte du 4 mai 1316, II 101.

— (*Guillelmus*), de Fanjeaux,

témoin de l'acte d'hommage de Raymond *Davini* le 22 janv 1318, II 27 ; propriétaire à Fanjeaux, 9 fév. 1320, I 144 ; payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une censive pour un champ à Villarzel, 4 oct. 1332, I 183.

— (*Guillelmus Garini*),

propriétaire, en 1332, à Laurac, I 189.

— (*Jacobus*), de Montgradail,

témoin d'un acte du 2 juin 1309, II 146.

— (*Petrus*), de Dourgne,

s'engage à payer 60 sous d'amende pour avoir mené ses porcs dans la forêt de Ramondens, 24 oct. 1278, II 197.

— (*Poncius*),

propriétaire, en 1315, à Fanjeaux, 9 fév. 1320, I 145.

— propriétaire à Villasavary, 1332, I 199.

— (*Ramundus Gastonis*), de Fanjeaux,

témoin, en 1256, de la restitution à P. d'Agassens, II 138.

— (*heredes Ramundi*)

payaient à Jean de Lévis et paieront désormais à P. une censive pour un jardin à Villarzel, 4 oct. 1332, I 188.

Sabit (*dominus Ramundus*), *presbiter S. Martini*,

témoin d'un acte du 16 oct. 1281, II 61.

Saccati (*fratres*),

religieux d'Aix, anciens possesseurs du *locus Durannae* où fut transféré, en 1290, le monastère de dominicaines de Nazareth de Marseille, I 261.

Sacrista (*B.*), de Laforce,

payait à G. de Durfort et aux Camplong et paiera désormais à P. des censives pour une maison, des terres et une *area*, 9 fév. 1320, I 145, 162.

— (*Ramundus*)

payait aux Camplong et paiera désormais à P. une censive pour une *area* et une maison à Laforce, 9 fév. 1320, I 162. Cf. I 163.

Sacristani (*B.*), de *Forcia Hugonis de Rivis*,

payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Fanjeaux, 9 fév. 1320, I 145. Cf. I 146.

— (*Ramundus*)

payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Fanjeaux, 9 fév. 1320, I 146.

Sadia (*Petrus*),

témoin de l'acte de donation d'Ermengarde *Godolina* et de Sans Gise, 15 août 1207, II 2.

Safaia (*Guillelmus*), de Laurac,

cède au monastère une censive sur deux pièces de terre, 28 juin 1315, I 120.

Safont, Saffont, Saffontes.

— (*Bernardus*), *mercator* à Fanjeaux,

payait aux Camplong et paiera désormais à P. une censive pour une vigne à Fanjeaux, 9 fév. 1320, I 166. Cf. I 165.

— (*Bernardus et Johannes fratres*), *laboratores* à Fanjeaux, payaient aux Camplong et paieront désormais à P. des censives pour des terres à Fanjeaux, 9 fév. 1320, I 156, 165. Cf. II 88.

— (*Johannes*)

payait à G. de Durfort et aux Camplong et paiera désormais à P. des censives pour un jardin et des terres à Fanjeaux, 9 fév. 1320, I 148, 155. Cf. I 165, 168, 233, II 249.

— payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Villasavary, 4 oct. 1332, I 201.

— (*Matheus et Poncius*), frères,

payaient à Jean de Lévis et paieront désormais à P. une censive pour des terres à Villasavary, 4 oct. 1332, I 200. Cf. I 197, 199.

— (*Michael*), notaire royal,

rédige l'enquête de 1427, II 309, 316, 331.

— (*Poncius*)

payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Fanjeaux, 9 fév. 1320, I 147 ; payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. des censives pour des terres à Rascons et à Villasavary, 4 oct. 1332, I 195, 204.

— (*heredes Ramundi*)

payaient à Jean de Lévis et paieront désormais à P. une censive pour une terre à Villasavary, 4 oct. 1332, I 202.

Sala (*Arnaldus*)

payait un cens à *Johannes Monachi* de Fanjeaux, 9 fév. 1320, I 135.

— (*Ramundus de la*),

témoin d'un acte du 1er fév. 1214, II 43.

Salamonis ou **Salomonis.**

— (*Ramundus*)

payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. une censive pour des terres à Fanjeaux, 9 février 1320, I 135.

— (*Ramundus*), du Mazet ;

ses héritiers paient des censives à P. pour huit terres du Mazet « *que dicuntur esse de cosalatico* ». Am. 12 avril 1314, I 102.

— payait aux Camplong et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Fanjeaux, 9 fév. 1320, I 152.

Salariis (*Petrus de*), de *Ruppeforti*, notaire, habitant de Fanjeaux, successeur du notaire *Tholosa*,

donne une copie du testament de Raymond *Terreni*, 1365, II 296.

- Salas** (*Arnaldus*),
locataire à Fanjeaux d'une maison de Raymond *Terreni*,
30 av. 1348, II 289.
- (*Arnaldus junior*)
paie une censive à P. pour une censive à Brézilhac
Am. 12 avr. 1314, I 103.
- (*Guillelmus*).
propriétaire à Lasserre, 12 avr. 1314, I 104.
- Salesio** (*Arnaldus de*) *miles*;
le monastère lui a acheté des censives. Am. sept. 1298,
I 79.
- des terres lui ayant appartenu à Agassens, sont données
par Hugues de Lasy à P., 27 fév. 1218, II 136.
- (*Aymericus de*), *domicellus de Anolosio*,
vend à P. des censives sur des maisons de Laurac, 28
juin 1315, I 122.
- (*Aymericus et Guillelmus de*)
ont vendu à P. des censives à Salles, la Caplade, Lau-
rabuc, 23 et 28 juin 1315, I 110, 121.
- Sallaceni** (*Guillelmus*),
propriétaire à Fanjeaux, 9 fév. 1320, I 156.
- Saltu** (*magister Imbertus de*), notaire royal de Toulouse,
reçoit un acte du 19 sept. 1329, II 256; fixe sur plusieurs
points de Ramondens les fleurs de lys, symboles de la
sauvegarde royale, 18 mars 1329, II 257 et suiv.; le
sénéchal de Toulouse lui confie la protection de P. et
en particulier de Ramondens, 9 mars 1329, II 258; se
reconnait débiteur de P. pour une somme de 132 liv.
16 s. 8 den., 3 sept. 1334, II 70.
- Salvainh** (*Petrus*)
payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. une
censive pour une terre à Fanjeaux, 9 fév. 1320, I 144.
Cf. I 147.
- Salvati** (*Arnaldus*), de Fanjeaux,
témoin de l'acte de procuration du 28 juin 1328, II 186.
- (*Bernardus*)
payait à Jean Garnier et paiera désormais à P. une cen-
sive pour une terre à Fanjeaux, 9 fév. 1320, I 130. Cf.
I 136.
- (*Guillelmus*), *clericus de Forcia*,
témoin de la délimitation des terres de Ramondens et
d'Arfons, 10 oct. 1284, II 207; *clericus* de Fanjeaux, vend
plusieurs rentes au monastère à Fanjeaux et Massabrac,
17 fév. 1307, II 61, 62; 28 juin 1315, I 118; propriétaire
à Tonneins, Lasserre, Fanjeaux et Massabrac, 1307, 4
mai 1316, II 91, 92, 84, 101.
- *major diebus*, de Fanjeaux,
témoin d'un acte du 19 janv. 1324, II 102; a vendu, avec
l'autorisation du monastère, aux Bels une terre à Mas-
sabrac, 28 av. 1324, II 103; vend à P., le 9 oct. 1334,
une censive à Fanjeaux, I 234. Cf. *Salvati* (*Johannes*),
II 102; *Rizenda*, I 237.
- (*Johannes*), *major diebus*,
payait à G. de Durfort et aux Camplong et paiera dé-
sormais à P. des censives pour des terres et des mai-
sons à Fanjeaux, 9 fév. 1320, I 146, 163; a vendu à Ray-
mond Bels une pièce de terre à Massabrac, 19 janv.
1324, II 102. Cf. I 142, 144, 145, 154, II 66, I 195.
- *junior*, de *Forcia Hugonis de Rivis*,
payait à G. de Durfort et aux Camplong et paiera dé-
sormais à P. des censives pour des terres et des mai-
sons à Fanjeaux et la Force, 9 fév. 1320, I 144, 145,
162.
- (*heredes Petri*). de Laurac,
payaient à Jean de Lévis et paieront désormais à P.
une censive pour une terre à Laurac, 4 octobre 1332,
I 190.
- Salvatoris** (*Johannes*),
étant allé chercher une provision de sel pour P., avait
été arrêté par le fermier du sel de Carcassonne, 18 oct.
1317, I 126.
- Salveti** (*Durandus*),
propriétaire à P., *ad Castrum Vetus*, 8 août 1307, II 84.
- Salvoni** (*Ramundus*),
propriétaire, en 1307, à Fenouillet, II 92.
- Sana**, *filia Guiraudi, domini de Balbianis*,
reçoit un legs de Raymond *Terreni*, 30 avril 1348, II
287.
- Sancii** (*Arnaldus*), de Laurac,
témoin de la donation de Fenouillet à Saint Domini-
que, 9 fév. 1212, II 119; rédige des actes du 14 fév.
1212, II 75; du 22 avril 1212, II 36; du 27 avril 1212, II
120; du 7 mai 1212, II 3; de septembre 1212, II 38; du
15 sept. 1212, II 76; du 22 oct. 1212, II 38-39; du 24 oct.
1212, II 39; du 5 déc. 1212, II 40; du 14 mai 1213, II
41; du 19 mai 1213, II 42; du 26 mai 1213, II 42; du
1er février 1214, II 43; d'avril 1212, II 2; du 25 fév.
1214, II 116; fait rédiger par le notaire *Guill. de Lan-
tario* un acte du 2 mars 1215, II 190; rédige des actes
du 24 oct. 1215, II 44; du 16 avr. 1216, II 155; du 11
janv. 1218, II 45; du 28 janv. 1219, II 137; témoin de
la restitution à P. de l'église Saint-Martin de Limoux,
13 avr. 1219, II 161.
- (*Bernardus*), de Laurac,
a vendu à P. des censives à Vitbrand, 10 fév. 1304, I
94.
- (*Johannes*), *domicellus* de Laurac,
constitue une dot de religieuse de P. à sa fille *Miracla*,
15 juin 1305, II 19; vend à P. ses droits sur des pièces
de terre à Arborens, 28 juin 1315, I 114, I 123, 122;
vend à P. des censives sur des terres à Arborens et
Gaja, 28 juin 1315, I 122, 121.
- *domicellus de Laneriovilla*,
fait des modifications dans la constitution de la dot de
sa fille *Miracla*, religieuse à P., 22 juillet 1306, II 21.
- de *Saxiacho*,
témoin d'un acte du 8 nov. 1306, II 220.
- de Lanerville,
vend à Jean de Lévis des censives que celui-ci rétro-
cède à P., 4 oct. 1332, I 192. Cf. I 206.

- Sancii**,
— (*Ramundus*), de Laurac, *frater et redditus et datus de Pro-lano*,
et sa femme *Gauzio* donnent à P. leurs biens à Agassens. 28 févr. 1219, II 136.
— *clericus Carcassone*,
clerc de Bernard *Tornerii*, au nom duquel il rédige l'acte par lequel Jean de Lévis cède des censives à P., 4 oct. 1332, I 209.
- Sancius** (*Arnaldus*), *regularis*,
témoin à P. d'un acte du 23 avr. 1212, II 5.
— propriétaire à P. 22 juin 1252, II 124, 170.
— *clericus*,
a vendu à P. des censives à Bram. Am. sept. 1274, I 65.
- Sancoili** (*Petrus*), de Lasserre,
payait à H. de Guérard et paiera désormais à P. une censive pour une pièce de terre à Brézilhac, 8 août 1307, II 91.
- S. Amancio** (*Bonetus de*), de Saissac,
le procureur de P. lui donne en emphytéose une partie de Ramondens, 17 févr. 1269, II 192, 193; assiste, à Ramondens, à un jugement du 2 mars 1270, II 194; témoin, le 11 oct. 1277, de la nomination de Pierre Roger, comme notaire de Ramondens, II 196; baile à Ramondens de Bérenger de Grave et de P., requiert la condamnation de plusieurs habitants de Saissac pris en contravention dans la forêt, 11 oct. 1277, II 195; témoin de la condamnation à l'amende de *Poncius Guotina*, 19 janv. 1284, II 203. Voir *Bonetus*.
— (*Bernardus de*), de Saissac,
possède une maison à Saissac, 21 sept. 1285, II 15; témoin à Ramondens d'une sentence d'amende du 15 avr. 1299, II 214.
- S. André** (maître Pierre de),
chargé par les généraux des finances de Languedoc de faire une enquête sur les revenus de P., 12 juin 1227, II 299; leur rend compte de son enquête, II 331.
- S. Briec** (Alain, évêque de). Cf. *Alanus*.
- S. Dyonisio** (*consules de*).
Cf. *Vacca* (*Guillelmus*) et *Bergonhoni* (*Geraldus*), II 233.
— (*magister Arnaldus de*),
témoin de la sentence du 3 mars 1303, II 218.
- S. Egidii** (*prior*),
de l'ordre de Saint-Jean de Jérusalem, 5 sept. 1290, II 204.
- S. Genesisio** (*Rogierius de*), *domicellus de Trensaco* (leg. de *Causaco*),
cède à P. des censives à Fanjeaux, 28 juin 1315, I 121.
- S. Goyrico** (*Bernardus de*),
témoin de l'acte de donation d'Agassens, juin 1214, II 135.
- S. Hilaire** (*Alboynus*, abbé de),
témoin de la restitution à P. de l'église Saint-Martin de Limoux qu'il a usurpée, 13 avr. 1219, II 161; en con-
- troverse de nouveau avec P. à ce sujet, est débouté de ses prétentions par la sentence arbitrale de l'abbé de Saint-Polycarpe et d'Isarn d'Aragon, 27 mars 1224, II 163.
- S. Hylario** (*Jordanus de*), *clericus*,
témoin le 19 déc. 1250, d'un acte de la Curie, I 12.
- S. Juliano** (*Bernardus et Rogierius de*), frères,
témoins de l'acte de donation d'Agassens, juin 1214, II 135.
— (*Ramundus de*), de Fanjeaux. Cf. *Ricssendis*, II 91.
- S. Justo** (*Guillelmus de*), *sororius* de Roger d'Anduze qui lui fait un legs, 9 avr. 1326, II 281.
— (J.), I 222, 226, 247 et suiv.
- S. Leyderico** (*Ramundus de*), *domicellus* du précepteur de Saint-Sulpice,
témoin d'un acte de compromis entre P. et la maison d'Arfons, 5 sept. 1290, II 206.
- S. Martino** (*Guillelmus Bernardus de*),
laborator à Limoux, 12 avr. 1314, I 104.
— (*Jordanus de*), clerc de Fanjeaux,
écrit au nom du notaire Jacques *Capella* plusieurs actes du 16 juillet 1308, II 24; du 8 oct. 1308, II 221; du 22 janv. 1318, II 28; du 25 mars 1318, II 29; du 4 juin 1318, II 232.
- S. Michaelle** (P. de)
avec les autres chevaliers de Fanjeaux, s'engage à observer et à faire observer la paix conclue à Paris entre Louis IX, roi de France, et Raymond VII, comte de Toulouse, mars 1242, II 273; appose son sceau à cet acte collectif, II 273; propriétaire aux environs de Fanjeaux et de Prouille, 4 juillet 1243, II 57; possède une vigne à Tonneins sur les confins de P., 22 juin 1252, II 122; frère de *Bernardus Ramundi*, 28 oct. 1269, II 82; le monastère a acquis de ses héritiers plusieurs censives, sept. 1298, I 78.
- S. Papoul** (abbé de),
nommé par Clément V conservateur des droits de P., 20 janv. 1307, I 43.
— (évêque de),
nommé par Jean XXII, conservateur des droits de P., 25 oct. 1321, I 51.
- S. Polycarpi** (B. *abbas*)
rend avec Isarn d'Aragon, une sentence arbitrale en faveur de P. dans le différend entre P. et Saint-Hilaire, au sujet de Saint-Martin de Limoux, 27 mars 1224, II 164.
- S. Pons de Thomières** (abbé de)
est chargé par Boniface VIII de faire une enquête sur une confrérie établie, malgré P., sur la paroisse de Saint-Martin de Limoux, 7 juillet 1295, I 39.
- S. Romani** (*prior*),
Saint-Dominique, mars 1217, II 159.
- S. Salitoris** (*abbas Clusinus et minister*)
confirme, au sujet de S. Martin de Limoux, la sentence de *Tedisius*, évêque d'Agde, mars 1217, II 160.

- S. Salvatoris** (*capitulum*), à Aix,
assiste en corps, le 7 sept. 1297, à la translation d'importantes reliques au monastère de N.-D.-de-Nazareth d'Aix, I 262.
- S. Saturnini** de *Insula Antiqua* (*rector*)
perd son procès contre P., 22 mai 1263, I 26.
- S. Sernin** de Toulouse.
Bernard de Riuterio en est chanoine, 28 juin 1315, I 115.
- S. Sixti** de *Urbe* (*moniales*)
ont intercédé auprès du pape pour P., 13 juin 1257, I 16.
- S. Stephani** *præpositus*, à Toulouse,
consent à la donation de l'église de P. à S. Domini-que, I 1.
— (*canonici*), à Toulouse,
approuvent la transaction intervenue, le 17 av. 1221, entre Foulques et S. Dominique, II 77.
- S. Stephano** (*Ramundus de*)
paie à P. une certaine somme, au nom du roi, 1330, I 241.
- S. Sulpicio** (*præceptor Hospitalis de*). Cf. fr. *Aymo de Montelaur*, II 205.
- S. Tibère** (abbé de), diocèse d'Agde,
a fait prisonniers, au nom de l'arch. de Narbonne, des témoins produits par P., 1252, I 14.
- S. Tiberio** (*dominus Johannes de*), *monachus Electensis*,
témoin d'un acte du 9 juin 1283, I 258.
- Sapagesa** (*Johannes et Jacobus*) *frutres*, fils de feu *Mirus Sapagesa*, de Villasavary,
payaient à H. de Guérard et paieront désormais à P. des censives pour deux pièces de terre à Villasavary, 8 août 1307, II 97.
— (*Mirus*). Cf. *Sapagesa* (*Johannes*), II 97.
- Sartoris** (*Bernardus*)
payait à H. de Guérard et paiera désormais à P. une censive pour deux pièces de terre à Fenouillet, 8 août 1307, II 94. Cf. I 101, II 94.
— (*Ramundus Arnaldi*), de Saissac,
témoin d'un acte du 8 mai 1320, II 234.
- Sarcelli** (*Ramundus*), de Fanjeaux,
payait aux Camplong et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Fanjeaux, 9 fév. 1320, I 155.
- Sasala**,
propriétaire, en 1317, à Fanjeaux, 9 fév. 1320, I 168.
— (*Johannes*)
payait aux Camplong et paiera désormais à P. une censive pour des terres et des maisons à Fanjeaux, 9 fév. 1320, I 156. Cf. 1333, I 232.
— (*heredes Petri*)
payaient à Jean de Lévis et paieront désormais à P. une censive pour une terre à Lauraguel, 4 oct. 1332, I 192. Cf. I 180, 157.
— (*Ramundus*),
propriétaire à Fanjeaux, en 1317-1318, I 155, 171.
— (*heredes Ramundi*)
payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Besplas, 4 oct. 1332, I 192.
- Sastrada** (*Petrus Fabri*),
propriétaire, en 1332, à Laurabuc, I 191.
- Saturnini** (*Bernardus*),
propriétaire, en 1315, à Fanjeaux, 9 fév. 1320, I 144.
- Saumaterii** (*Arnaldus*),
propriétaire à Fanjeaux, 9 fév. 1320, I 145; à la Caplade, 1332, I 200.
— (*Johannes*),
propriétaire aux environs de P., la Ilhe et la Caplade, 3 mars 1316, II 67.
- Saurelli** (*Guillelmus*),
payait à G. de Durfort et aux Camplong des censives pour des terres sises à Fanjeaux, 9 fév. 1320, I 149, 165.
- Sauricini** (*abbas et conventus*)
ont donné à P. des possessions *apud Gardelam*, 8 oct. 1215, I 2.
- Saurimunda**, **Sauremonde**.
— *uxor magistri Johannis Fortis, de Villario*,
vend à P. une censive à Besplas, 11 mai 1327, I 232.
— femme de Pierre Roger de Niort, 1266, II 156.
- Saurini** (*Arnaldus*), et ses frères,
payaient une censive à Guill. *Corteta* pour des terres à Lanerville, 1322, I 231.
— (*Poncius*), de Besplas,
payait à Jean *de Auribus* une censive que celui-ci cède à P., 10 fév. 1304, I 95.
— (*Ramundus*);
ses héritiers payaient à *Johannes Sancii* et paieront désormais à P. une censive pour un moulin à eau à Gaja, 28 juin 1315, I 113.
— propriétaire, en 1332, à Morières, 4 oct. 1332, I 181.
- Sauton** (*Guillaume de*);
sa part dans l'héritage de Niort, 1277, II 157.
- Sauzils**, **Sausilli** (*dominus Ramundus*), *presbiter ecclesie de Limoso, preveyres*,
témoin, à Limoux, d'un acte du 10 août 1278, II 176;
témoin d'un acte du 9 juin 1283, I 258; donne à P. des censives sur des jardins à Limoux. Am. sept. 1290, I 70.
- Saval** (*Poncius*),
propriétaire à Valleroux, 1339, I 221.
- Savanca** (*Petrus*),
propriétaire, en 1317, à Fanjeaux, 9 fév. 1320, I 152.
- Savarduno** (*Ramundus de*)
payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. des censives pour des terres à Fanjeaux, 9 fév. 1320, I 137, 156. Cf. I 149, 166.
- Savarti** (*Ramundus*)
payait à H. de Guérard et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Prouille, 8 août 1307, II 94. Cf. II 95.
- Saxiacho**, **Saxiaco**, **Saizacco**, **Saissac**.
(Arnaud de)
a acheté du charbon de Ramondens à Bernard *Bergonhomi*, 27 sept. 1323, II 252.

Saxiacho, Saxiaco, Saizacco, Saissac.

-- (Bertrand de) :

une vigne lui ayant appartenu sur le territoire de Fanjeaux est donnée à P. par Simon de Montfort, 15 mai 1212, I 52, 60.

-- (Jordanus de)

donne à P. toutes ses possessions à Ramondens, 18 fév. 1276, II 190; confirme cette donation, 15 août 1258, II 191; a vendu à P. des censives à Villasavary. Am. sept. 1274, I 65.

-- (capellanus capelle domini de). Cf. Mansi, II 31.

Saxii (Petrus),

propriétaire au Mazet, 12 av. 1314, I 102.

Sazia (Petrus),

témoin d'un acte du 3 juin 1219, II 111.

Sazis (Ramundus)

payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une censive pour une terre à la Caplade, 4 oct. 1332, I 195.

Scatisse (Marquesius), *vallatus* du roi, 27 mars 1333, I 210.

Sclearmonda, Sclearmunda, filia quondam Petri de S. Michaelis, 28 oct. 1269, II 81.

-- *uxor quondam domini de Nawia*,

vend à P. une censive à Fanjeaux, 26 fév. 1329, I 232.

Scelelini (Petrus Bernardi)

payait à G. de Durfort et paiera désormais à P., une censive pour une terre à Fanjeaux, 9 fév. 1320, I 142; Cf. I 141.

Scobolanus. Cf. *Monachus*, I 201.

Scolerii propriétaire au Mazet, 12 av. 1314, I 102.

Scuderii (Bernardus), de Fanjeaux,

témoin du testament de Raymond Terreni, 30 av. 1348, II 295.

-- notaire de Limoux,

rédige au nom de Guill. de Cambieure un acte de février 1298, II 214.

-- (Ramundus)

cède à P. des censives à Fanjeaux, 28 juin 1315 I 118.

Sculencs (Guillelmus Ramundi et Petrus de)

avec les autres chevaliers de Fanjeaux, s'engagent à observer et à faire observer la paix conclue à Paris entre Louis IX, roi de France, et Raymond VII, comte de Toulouse, mars 1242, II 273.

Sebelia (domina)

femme de Jourdain de Saissac, 15 août 1258, II 191.

Secathus (Petrus Ramundi)

occupe à Fanjeaux une maison sur laquelle P. perçoit une rente, 28 oct. 1269, II 82.

Sedelli (Guillelmus), *capellanus de Fontazellis*,

témoin à P. de la sentence arbitrale rendue dans le différend entre P. et l'archevêque de Narbonne, 22 juin 1252, II 124.

Segueria, parente de Raymond Séguier, 5 octobre 1289, II 18.

Seguerii (Aimericus).

ancien propriétaire à P., 9 oct. 1225, II 51.

Seguerii,

-- (Germanus)

payait à Jean Sancii et paiera désormais à P. une censive pour une jeune vigne à Arborens, 15 juin 1305, II 20.

-- (magister Guillelmus),

témoin de la sentence du 3 mars 1303, II 218.

-- (Petrus), de Gaja,

payait à Jean Sancii et paiera désormais à P. une censive pour une jeune vigne à Arborens, 15 juin 1305, II 20.

-- notaire de Saissac,

au nom de Pierre Bolharoti, notaire de Saissac, rédige le compromis du 27 janvier 1307 entre P. et Lambert de Thury, II 221.

-- (Ramundus), de Panniers,

constitue à sa belle-mère Dias une dot de religieuse de P., 5 oct. 1289, II 17.

-- (Ramundus Bernardi)

vend à P. une censive sur un jardin à Limoux. Am. sept. 1290, I 70.

Seguini (heredes Arnaldi),

propriétaires à Villasavary, 1307, II 98.

-- (Bernardus). Cf. *Seguini* (Johannes), II 96.

-- (Bertrandus), fils de feu Germanus Seguini,

payait à H. de Guérard et paiera désormais à P. une censive pour des pièces de terre à Villasavary, 8 août 1307, II 96.

-- (Guillelmus).

ancien propriétaire à Villasavary, 1307, II 97.

-- (Johannes), fils de feu Bernardus Seguini,

payait à H. de Guérard et paiera désormais à P. une censive pour des pièces de terre à Villasavary, 8 août 1307, II 96.

-- (Ramundus),

témoin de la prise de possession par P. de S. Martin de Limoux, 19 mars 1208, II 159.

-- (Rogerius), *barbitonsor*, de S. Denis,

témoin, à Ramondens, des sentences du 9 mai 1302, du 4 et 5 mai 1332, II 216, 264.

Selva (Petrus),

propriétaire à Saissac, II 15.

Selleyo (Henricus de), *vicarius de Aniacio*,

déclare avoir reçu, au nom du comte de Vendôme, un acompte de P. pour l'achat de la Vezole et Fontazelles, 22 sept. 1295, II 132.

Senantis (Johannes), châtelain de Laurac,

fait rendre à P. les biens qui lui ont été enlevés dans le dime de Bram, 26 mai 1256.

Senesme (dominus Rigaudus), *miles*,

témoin, à P., d'un acte du 7 mars 1275, II 174.

Senhalenchis (Ramundus de),

propriétaire, en 1315, à Fanjeaux, 9 fév. 1320, I 143, 147.

Senherii (Andreas), *filius condam Ramundi Senherii*,

propriétaire, en 1307, à Fontazelles, II 93.

Senherii,

- (*Bernardus*),
ses héritiers vendent à P. des censives à Limoux,
Am. sept. 1298, I 82.
- et ses nièces
payaient à H. de Guérard et paieront désormais à P.
des censives pour des terres à Fontazelles, 8 août 1307,
II 94, 93. Cf. II 93; paie à P. des censives à Fontazel-
les, 12 avr. 1314, I 101, 102.
- (*Guillelmus*), *filii condam Ramundi Senherii*,
propriétaire, en 1307, à Fontazelles, II 93, 94, I 101.
- (*Petrus*)
paie à P. une rente pour une terre à N.-D. de Mar-
ceille, près Limoux, 12 av. 1314, I 105.
- propriétaire à Fenouillet et Fontazelles, 1307, I 101.
- Sens** (*Bernard de*)
donne à S. Dominique une terre à Fanjeaux, 1211, II
74.
- Sequavesa** (*Stephanus de*)
paie une rente à Pierre *Mathei*, de Fanjeaux, pour une
terre et un moulin à vent au Mazet, 12 avr. 1314, I
102.
- Sepiano** (*Petrus de*), *domicellus*,
témoin d'un acte du 6 juin 1283, I 258.
- Sercella** (*Guillelma*),
propriétaire, en 1317, à Fanjeaux, 9 fév. 1320, I 164.
- Sercelli** (*Bertrandus*)
payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. une
censive à Fanjeaux, 9 fév. 1320, I 134. Cf. I 155.
- (*Julianus et Johannes*)
payaient à G. de Durfort et paieront désormais à P.
des censives pour des terres à Fanjeaux, 9 fév. 1320, I
134, 148.
- (*uxor Petri*)
payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. une
censive pour des terres à Fanjeaux, 9 fév. 1320, I 144,
155.
- (*Ramundus*).
propriétaire, en 1317, à Fanjeaux, 9 fév. 1320, I 157.
158.
- Serena** (*Arnaldus*)
paie à P. une censive pour une terre au Mazet, 12 av.
1314, I 103.
- (*Bernardus et Johannes*), *fratres*,
propriétaires à Fanjeaux, 1307, II 88.
- (*Guillelmus*)
paie une censive à P. pour une terre au Mazet. Am.
12 avril 1314, I 103. Cf. I 102.
- (*Jacobus*),
propriétaire au Mazet, 12 av. 1314, I 103.
- (*Petrus*);
ses héritiers paient à P. une censive pour une terre sise
au Mazet. Am. av. 1314, I 103.
- (*Ramundus junior*),
propriétaire au Mazet, 12 av. 1314, I 102.

- Serinhano** (*Guillelmus de*), notaire de Fanjeaux,
rédige l'acte de donation de *Poncius de Vilario*, 19 juin 1264,
II 10.
- Sermena** (*En*),
ancien propriétaire à Fanjeaux, sept. 1227, II 55.
- Sermenha** (*Bernardus*)
se fait donat de P., 29 août 1278, II 11; témoin d'un
acte du 21 sept. 1285, II 17; a cédé au monastère des
censives. Am. sept. 1298, I 80.
- Sermentis** (*dominus Johannes*), *judex Villelonge*;
le monastère se plaint de ses empiètements de juridic-
tion à Ramondens, 13 av. 1323, II 250, 251; délègue
Pierre *de Marcello* pour tenir les assises de Ramondens,
6 juin 1327, II 254; fait défense que l'on lève le *format-
gium* sur les terres de P. à Ramondens, 22 juin 1327,
II 253; témoin d'un acte du 19 sept. 1329, II 256.
- (*Petrus*),
témoin de la protestation de P. du 13 avril 1323,
II 251.
- Serni** (*B.*),
propriétaire, en 1316, à Barsa, 9 fév. 1320, I 170.
- Serona** (*Arnaldus*), de Montréal,
fait un paiement à P., au nom du roi, 1337, I 241.
- Serra** (*Marinus de*),
propriétaire à Tonneins, sur les confins de P., 22 juin
1252, II 122.
- Serre** (*dominus*),
possède une terre à Tonneins, sur les confins de P.,
22 juin 1252, II 122.
- Servelli** (*Gergorius*),
vend des censives à P., 12 av. 1314, I 105.
- (*Guillelmus*), *clericus* à Limoux,
acquisition de censive, 12 av. 1314, I 104.
- Serviens** (*Ysarnus*),
témoin de l'acte d'achat de Fontloubane, 28 mars 1267,
II 126.
- Severiaco** (*Guido de*), fils de Jeanne de Narbonne,
avait ordonné par testament la fondation d'un couvent
de dominicaines, I 269.
- Siere** (*Ramundus*),
ancien propriétaire près de P., 30 mars 1227, II 54.
- Sicardi** (*Bernardus*), consul de Fanjeaux,
et ses collègues signent avec le prieur Arnaud Séguier
une convention pour la reconstruction de l'église de
Fanjeaux, 26 oct. 1276, II 82.
- (*Petrus*),
propriétaire à P., *ad Castrum Vetus*, et à Fanjeaux, 1307,
II 84.
- Sicredi** (*Guillelmus*),
propriétaire à Villasavary, en 1307, II 98.
- (*Petrus*), de Bram,
témoin, à Ramondens, des sentences des 4 et 5 mai 1332,
II 264.
- (*Poncius*), fils de feu *Guillelmus Sicredi*,
propriétaire à Limoux, 12 av. 1314.

Sicredi— (*Ramundus*)

payait à H. de Guérard et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Pronille. 8 août 1307, II 90.

— (*Thomas*), *clericus*,

vend à P. des censives à Limoux. Am. sept. 1298, I 83.

Sidonie (*Alix, domina*),femme de Guy de Montfort, morte avant le 1er juin 1216, I 55.**Sifredi** (*Ramundus*), de Bram,

payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Villaliagre, 4 oct. 1332, I 180.

— (*Raynaldus*)

payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Villasavary, 4 octobre 1332, I 193.

Siguari (*Guillelmus*), *miles de Rocafera*,

témoin à P. de la sentence arbitrale rendue dans le différend entre P. et l'arch. de Narbonne, 22 juin 1252, II 124.

Siguerii (*Germanus*), de Gaja,payait à Jean *Saneii* et paiera désormais à P. une censive pour une vigne à Arborens, 23 juillet 1306, II 22.— (*Matheus*), consul de Limoux,

se livre à des actes de violence contre les Prêcheurs de Limoux, au cimetière, avant 30 juin 1322, II 180, note.

— (*Petrus*), notaire de Saissac,rédige, au nom du notaire *Petrus Bolharoti*, l'acte collectif des religieuses de P. approuvant leur convention avec Lambert de Thury au sujet de la dépaissance de Ramondens, 8 oct. 1308, II 226.— payait à Jean *Saneii* et paiera désormais à P. une censive pour des vignes à Arborens, 23 juillet 1306, II 22.— (*Ramundus*)

rédige un acte d'avril 1223, II 46.

— (*dominus Stephanus*), *presbiter* de Montgradail,

achète, avec l'autorisation du monastère, une terre à Montgradail, 2 juin 1309, II 145.

Simon, cardinal-prêtre de S. Martin,

sonscrit une bulle de Grégoire X du 23 mars 1275, I 35.

Simonis (*magister*), de Carcassonne,

témoin, à P., d'un acte du 7 mars 1275, II 174.

Simplicii (*Ramundus*),

propriétaire à Morières, 1339, I 220.

• **Sina**, veuve de *Martinus Clerici*,

payait aux Camplong et paiera désormais à P. une censive pour une vigne à Fanjeaux, 9 fév. 1320, I 166.

Sira (*Andreas*), de S. Martin-le-Vieil,

témoin d'un acte de 1336, II 270.

Sirvent (*Guillermus*),

témoin d'un acte du 14 mai 1213, II 41.

Soberani (*Bernardus*), fils de fen *Petrus Donatus*,

propriétaire à P., 9 oct. 1225, II 51.

Sobirana, femme de B. *Cereelli*,

payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Fanjeaux, 9 fév. 1320, I 133.

Socalan (*Saneius*), de *Saxiacho*,

témoin de l'acte par lequel le prieur de P. approuve la délimitation des terres d'Arfons et de Ramondens, oct. 1284, II 208.

Solerii (*Bertrandus*), de Fontazelles,

témoin à Fanjeaux d'un acte du 17 fév. 1307, II 62.

— (*Petrus*)

payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une censive pour un champ à Villarzel, 4 oct. 1332, I 183.

— (*Ramundus et Stephanus*) *fratres*,

payaient à H. de Guérard et paieront désormais à P. une censive pour une terre à Fontazelles, 8 août 1307, II 93. Cf. II 94, I 101.

Sollemniaco (*Bernardus, Bernardinus, Beraudus de*), sénéchal de Toulouse et d'Alby,a nommé Jacques *Capella* fils notaire de Laurac, 1er oct. 1315, II 27; confie à Humbert de Sault la protection de P. et de Ramondens, 9 mars 1329, II 258; arbitre, en 1329, entre P. et Limoux, II 181; le procureur de P. le requiert de déclarer P. libre de toute dette envers le Trésor, 19 sept. 1329, II 255; prie le sénéchal de Périgueux de forcer les héritiers de Gérard de Sabanac, à payer à P. la somme de 500 liv. que Gérard a empuntée au monastère, 27 fév. 1332, I 177. Cf. I 129, 210.**Spinose** (*Ermenardis*),

propriétaire, en 1332, à Laurabuc, I 192.

Squilacii et Montiscaveosi (*comes*). Cf. *Montisfortis* (*Johannes*), II 130.**Stephani** (*Arnaldus*), *domicellus, dominus de S. Fide*,

vend à P. des censives à Fanjeaux, 23 juin 1315, I 114; vend à P. une censive sur sa maison à Villeneuve-la-Comtal, 2 juin 1333, I 234. Cf. I 180.

— (*Bernardus*),

condamné à l'amende de 10 sous tol. parce que son fils Pierre a taillé une branche dans la forêt de Ramondens, 19 sept. 1306, II 219.

— *de Montegardallo*,

propriétaire à Fenouillet et au Mazet, 1307 et 12 avril 1314, II 93; I 100, 102.

— *civis Tholose*,

échange avec P. des censives, 21 avril 1328, I 235; 26 janv. 1330, I 236.

— propriétaire à Malviès 1332, I 184, 185.

— ancien propriétaire à Limoux, 4 mars 1274, II 172.

— (*Fanojove*);

le monastère lui achète une terre. Am. sept. 1298, I 79.

— (*Guillelmus*),

propriétaire au Vieux-Château de P., 14 mai 1213, II 42.

— (*Johannes*), de la Plaigne,

fait à P. des paiements au nom du roi, I 241.

— payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une

- censive pour une terre à Villasavary, 4 oct. 1332, I 200.
Cf. I 195.
- (*Matheus et Ramundus*)
payaient à H. de Guérard et paieront désormais à P.
des censives sur une terre à Fenouillet, 8 août 1307, II
93. Cf. II 92, 93, I 101.
- (*Petrus*), *surtor*,
témoin, à P., d'un acte du 23 avr. 1230, II 5.
- se fait donat à P., 16 juillet 1308, II 24.
- (*Petrus et Ramundus*)
payaient à Jean de Lévis et paieront désormais à P.
des censives pour un campmas à Villarzel, 4 oct. 1332,
I 187. Cf. I 188. Cf. *Stephani (Bernardus)*, II 219.
- (*Poncius*) et sa femme *Catalana*
se font donats à P., 23 avril 1230, II 3.
- consul de Fanjeaux,
et ses collègues signent avec le prieur Arnaud Séguier,
une convention pour la reconstruction de l'église de
Fanjeaux, 26 oct. 1276, II 82.
- propriétaire à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 130.
- (*Ramundus et Poncius*), frères,
possèdent une maison à Fanjeaux, 28 oct. 1269, II 82.
- *blanquarius*,
vend à P. des censives à Limoux. Am. septembre 1290,
I 70.
- *curaterius*, à Fanjeaux,
payait à H. de Guérard et paiera désormais à P. une
censive pour un jardin à Fanjeaux, 8 août 1307, II 86.
- vend à P. une censive à Fendeille, 28 juin 1315, I 122.
- payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une
censive pour une terre à Villarzel, 4 oct. 1332, I 184.
- Stephanus**, *basilice XII apostolorum presbiter cardinalis*,
souscrit une bulle d'Honorius III, 30 mars 1218, I 4.
- *archipresbiter Lauracensis*,
a examiné, au nom de l'évêque de Toulouse, la cause
pendant entre le recteur de Saint-Sernin de la Illie et
Prouille, 22 mai 1263, I 26.
- *mercator* de Saissac,
tenancier de P. à Ramondens, déc. 1301, II 215.
- Steva (Bernardus)**
payait à G. de Ravato et paiera désormais à P. une cen-
sive pour une terre à Barsa, 9 févr. 1320, I 170.
- (*Petrus*)
payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une
censive pour une terre à Lauraguel, 4 oct. 1332, I 192.
- (*Poncius*),
propriétaire à Lauraguel, oct. 1332, I 192.
- Stim (dominus Ramundus)**, *presbiter*,
legs de Raymond Terreni, 30 avr. 1348, II 287.
- Suaus**,
propriétaires à Fanjeaux, 1249, II 59.
- Suavi (Arnaldus)**
payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une
censive pour une terre à Carcassonne, 4 oct. 1332, I
207.

- Suavis**, femme de *Petrus Boerii*,
payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. une
censive pour une terre à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 141.
- Subirani (dominus Amblardus)**,
chevalier de Castres, 23 sept. 1327, II 68.
- Suliacii (H. dominus)**, *buticularius Franciae*,
17 mars 1318. I 246, 248.
- Susannae (Amatha)** et son fils *Petrus de Na Amata*, et sa
sœur *Guillelma Genta*,
avaient des biens à Bagnères avant le 11 juillet 1227, II
139.
- Sycardus**, frère de Guill. *Petri*, de Villatravers,
le monastère a acquis de lui des censives. Am. sept.
1298, I 78.
- Symonetus**, *serviens thesaurariorum Carcassone domini regis*,
a touché de P. le droit de quint pour l'achat par P. de
La Vezole et Fontazelles, 22 sept. 1295, II 132.
- Symonis (Bernardus)**, de Fanjeaux,
payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. une
censive pour une maison à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I
139.

T

- Tafanel (Ramundus)**, de *Villapieta*,
témoin d'un acte du 2 mars 1215, II 190.
- Talha (Johannes)**, de Villasavary,
vend à P. une censive à Villasavary, 8 mai 1333, I 233.
- Tamanh (Magister Julianus)**,
notaire public pour toute la sénéchaussée d'Agen, 3
mai 1317, I 274.
- Tamannus**
possède un pré « *inter Montem Bayonem et podium Car-
bonerium* », 22 juin 1252, II 122.
- Tarascone (dominus Petrus de)**, chanoine d'Albi,
chapelain apostolique dans les provinces d'Auch et de
Toulouse, II 330.
- Tardivi (Bernardus)**,
propriétaire d'une maison à Fanjeaux, 4 sept. 1346,
II 104.
- (*Guillelmus*);
ses tuteurs vendent à Jean de Lévis, qui les donne à
P., des censives à S. Jean de Valle, 4 oct. 1332, I 181.
- (*Jacobus Fabri*)
a vendu des censives à Jean de Lévis, à Laurac, 3 mars
1331, I 219.
- (*Poncius*);
ses héritiers vendent à Jean de Lévis, qui les donne à
P., des censives à S. Jean de Valle, 4 oct. 1332, I 181.
- Tauroni (Vitalis)**, de Dourgne,
arpenteur désigné par l'Hôpital pour la délimitation de
Ramondens et d'Arfons, 8 mai 1320, II 235.
- Taxo (Isarnus de)**,
témoin de la promulgation de la sentence rendue par

- l'archevêque de Narbonne en faveur de P., au sujet de S. Martin de Limoux, 6 oct. 1222, II 163; témoin d'un acte du 27 mars 1224, II 164.
- (*P. de*),
témoin de la promulgation de la sentence rendue par l'archevêque de Narbonne en faveur de P., au sujet de S. Martin de Limoux, 6 oct. 1222, II 163.
- Tayso** (*Arnaldus et Guillelmus*), frères,
paient une censive à P. pour une terre au Mazet. Am. 12 avr. 1314, I 103.
- Tedisius** (*dominus*), évêque d'Agde,
a rendu une sentence arbitrale entre P. et S. Hilaire, au sujet de S. Martin de Limoux, mars 1217, II 159.
- Tenerii**. Cf. *Terreni*.
- Teraudi** (*Arnaldus*),
fermier de P. à Ramondens; y fait du charbon, 27 sept. 1323, II 252.
- Termini** (*Guillelmus*),
propriétaire, en 1317, à Fanjeaux, 9 fév. 1320, I 163.
- Terreni** (Adam), notaire d'Avignonet,
rédige plusieurs actes du 30 nov. 1313, I 109; du 13 mars 1314, I 110; de mai 1315, I 111.
- (*Arnaldus*),
fils de *Andia* et de feu *Ramundus*, 4 mai 1316, II 101; payait à Raymond Garnier et paiera désormais à P. une censive à Fanjeaux, 9 fév. 1320, I 130. Cf. I 148, II 287.
- (*Bernardus*),
propriétaire au Mazet et à Fanjeaux, 12 avr. 1314, 9 fév. 1320, I 103, 137, 149, 156, 166.
- notaire de Villefranche,
vend à P. des droits à Villefranche, 28 juin 1315, I 124; vend à P. une censive sur une terre à Villefranche, 10 janv. 1335, I 234. Cf. I 235, 236.
- (*Bernardus Raymundi*), fils de Raymond *Terreni*,
qui lui assigne en héritage une partie de son patrimoine, 30 avr. 1348, II 291, 293.
- (*Johannes*),
propriétaire à Fenouillet, 12 avr. 1314, I 100.
- (*Ludovicus*);
son père, Raymond *Terreni*, l'institue son légataire universel, 30 avr. 1348, II 292.
- (*Ramundus*)
vend à P. des terres. Am. sept. 1298, I 79.
- *mercator Fanijovis*,
achète à H. de Guérard des biens dans les sénéchaussées de Carcassonne et de Toulouse, 8 août 1307, II 84; achète, en commun avec P., des censives à H. de Guérard, II 98 et suiv., I 113. Cf. II 62; payait à Jourdain Picarella, à Gualhard et à Aymeric de *Podio* et paiera désormais à P. des censives pour une maison et des terres à Fanjeaux, 28 juin 1315, I 118. Cf. I 133, 138, 140, 142, 156.
- fils d'*Andia* et de feu *Ramundus*, 4 mai 1316, II 101.
- *domicellus* de Fanjeaux, fils de feu *Ramundus*;
son testament, 30 avr. 1348, II 285 et suiv.; sa sœur Rixendis se fait délivrer copie de son testament, 19 sept. 1365, II 296.
- fils de feu Bernard *Terreni*;
Raymond *Terreni* l'institue son héritier à défaut de ses enfants, 30 av. 1348, II 293; Raymond *Terreni* le désigne comme tuteur de ses enfants, 30 av. 1348, II 294.
- *mercator et habitator loci de Fanojove*;
sa déposition dans l'enquête de 1427, II 312 et suiv.
- Teulerii** (*Arnaldus*)
payait aux Camplong et paiera désormais à P. une censive *pro quæsta*, 9 fév. 1320, I 165.
- (*B.*)
payait aux Camplong et paiera désormais à P. une censive *pro quæsta sui corporis*, 9 fév. 1320, I 158.
- (*Ramundus*)
payait aux Camplong et paiera désormais à P. une censive *pro quæsta sui corporis*, 9 fév. 1320, I 158.
- Teulers** (*Arnaldus*), de Prouille,
témoin d'un acte du 24 oct. 1212, II 39.
- Textoris** (*Bernardus*),
témoin d'un acte du 26 oct. 1276, II 83.
- (*Guillelmus*),
propriétaire à Brézilhac, 12 avr. 1314, I 103.
- (*Joannes*)
paie à P. une censive pour une terre à Brézilhac, 12 avr. 1314, I 103.
- (*Ramundus*), donat de Pronille,
témoin d'un acte du 8 nov. 1306, II 220.
- Teyseyre Tors** (Bernard), 22 juin 1252, II 170.
- Tholosa, Tolosa, Tholose, Thoulouze.**
- (*Arnaldus*)
payait à G. de Durfort et aux Camplong et paiera désormais à P. des censives pour des terres à Fanjeaux, 9 fév. 1320, I 136, 153, 154.
- (*B.* et son frère *Petrus*)
payaient à G. de Durfort et aux Camplong et paieront désormais à P. des censives pour des terres à Fanjeaux et *pro quæsta et casalagio*, 9 fév. 1320, I 139, 158. Cf. I 141, 147, 154, 155, 156, 157, 165.
- (*Guillelmus*),
propriétaire, en 1317, à Fanjeaux, I 136, 139, 147, 158.
- reçoit le testament de Raymond *Terreni*, le 30 avr. 1348, II 295, 296.
- (*Johannes*)
payait avec son frère *Arnaldus* aux Camplong des censives pour des terres à Fanjeaux, 9 fév. 1320, I 153, 154.
- (*Petrus*), fils de Guillaume *Tholosa*,
payait à G. de Durfort et aux Camplong des censives pour des terres à Fanjeaux; il les paiera désormais à P., 9 fév. 1320, I 147, 148, 156, 165. Cf. I 133, 136, 153, 154, 164.
- Tholosani**,
propriétaires, en 1315, à Fanjeaux, I 134, 136.
- (*Thomas*),
propriétaire à Villasavary, 1332, I 202.

- Tholosanus** (*magister Guillelmus*),
notaire de Fanjeaux, 13 juillet 1336, II 71.
- Thomas**, cardinal-prêtre de Saint-Sabine,
souscrit une bulle d'Honorius III, 30 mars 1218, I 4.
- Thomasia** (*domina*),
propriétaire aux environs de Fanjeaux et de P., 4 juillet 1243, II 57.
- Thomasius** (*magister*),
témoin, le 19 déc. 1250, d'un acte de la Curie, I 12.
- Thome** (*Bernardus*), de Fanjeaux,
payait aux Camplong et paiera désormais à P. une censive pour un jardin à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 150.
- de Gaja
payait à Jean Sans et paiera désormais à P. des censives pour des vignes à Arborens, 15 juin 1305, 23 juillet 1306, II 20, 22.
- surnommé *Nesples*, de Laurac,
payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une censive pour une vigne à Saint-Jean-de-Valle, 4 oct. 1332, I 181.
- (*Jacobus*), baile royal de Laurac,
le baile d'Agassens lui fait remise de deux voleurs, 2 mai 1321, II 138.
- (*Johannes*), de Laurac,
vend à P. une censive à Bagnères, 31 août 1331, I 233.
- (*Petrus senior*),
témoin, à Ramondens, dans le procès de son homonyme, 18 sept. 1336, II 267.
- charbonnier à Ramondens;
son procès et sa condamnation, 18 sept. 1336, II 265.
- propriétaire, en 1332, à Saint-Jean-de-Valle, 4 oct. 1332, I 181.
- (*Ramundus*),
propriétaire à Fanjeaux, en 1317, I 157.
- payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. des censives pour des champs à Malviès, 4 oct. 1332, I 185. Cf. I 184.
- Tilh** (*Davinus del*),
arpenteur désigné par l'Hôpital pour la délimitation de Ramondens et d'Arfons, 8 mai 1320, II 235.
- Tilheto** (*Stephanus de*),
témoin d'un acte du 27 avril 1323, II 251.
- Tinarela** (*Jacobus*), *presbiter*,
se fait donat de P.; reçoit la permission de conserver l'usufruit de ses biens, 29 nov. 1322, II 33.
- Tinctoris** (*Guillelmus*)
paie à P. une redevance pour une pièce de terre à Prouille, 12 avr. 1314, I 106. Cf. I 153.
- (*Stephanus*)
payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Carcassonne, 4 oct. 1332, I 207. Cf. I 206.
- Tocabou** (*Arnaldus*),
témoin d'un acte du 24 oct. 1212, II 39.
- Toisa** (*Guillelmus Petri d'En*),
témoin d'actes du 22 oct. 1212, II 38, 39; du 24 oct. 1212, II 39; du 1er févr. 1214, II 43; du 24 oct. 1215, II 44; du 11 janv. 1218, II 45; propriétaire à Fanjeaux, sept. 1227, II 55; témoin d'un acte de janvier 1229, II 56.
- Tonnenx** (*dom. P. de*),
témoin de la donation de la villa de Fenouillet, 27 avr. 1212, II 120.
- Torelis** (*Bernardus de*),
avec les autres chevaliers de Fanjeaux, s'engage à observer et à faire observer la paix conclue à Paris entre Louis IX, roi de France, et Raymond VII, comte de Toulouse, mars 1242, II 273.
- Torenas** (*Bernardus*)
payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une censive pour des terres à Laurac, 4 oct. 1332, I 189.
- (*Bertholomeus*),
propriétaire à Villasavary, 1332, I 194.
- (*Johannes*)
payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Laurabuc, 4 oct. 1332, I 191.
- Tornacho** (*Fulco de*)
reçoit du roi l'ordre de faire une enquête sur les acquisitions non amorties de P., 22 mars 1311, I 98; jugement de Carcassonne, mande au châtelain de Montréal de faire cette enquête, 28 déc. 1313, I 98.
- (*Nicolaus de*), *clericus, tenens sigillum senescallie et vicarie Tholose*, en 1302, I 86.
- Tornerii** (*Arnaldus*),
témoin de la sentence du 9 mai 1302, II 216; payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 140.
- (*Bernardus*), notaire de Saint-Félix,
I 109, 110, 112, 124, 172, 178, 180, 182, 186, 188, 189, 190, 192, 193, 205, 206, 208, 209, 219, 221, 222, 225, 227, 228, 229, 230, 231, 233, 236, 244; II 23, 26, 30, 31, 32, 33, 34, 62, 63, 100, 102, 103, 145, 146, 185, 216, 219, 223, 227, 228, 233, 234, 240, 246, 247, 249, 250, 252, 255, 262, 263, 264, 265, 268.
- (*dominus Guillelmus*), *presbiter*,
legs de Raymond Terreni, 30 avr. 1348, II 287.
- (*Johannes*), de Fanjeaux,
clerc de Bernard Tornerii, notaire, II 263.
- (*Petrus*),
clerc de Bernard Tornerii, II 246, 247, 250, 251.
- Torreta** (*Bartholomeus*), de Villasavary,
payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une censive pour une vigne à Villasavary, 4 oct. 1332, I 197.
- Torrone** (*Johanna*),
usufruitière de biens appartenant aux Prêcheurs de Toulouse. « *in loco de Glisolis* ». diocèse de Toulouse, 1325, I 282.
- Tort** (Bernard), 22 juin 1252, II 171.

- Toulouse** (archevêque de),
nommé par Jean XXII conservateur des droits de P.,
25 oct. 1321. I 51.
- (chancelier de)
reçoit d'Urbain IV l'ordre de forcer le couvent de Saint-Hilaire à payer à P. les dépens du procès. 10 déc. 1263, I 26.
- (chapitre de)
n'a pas donné son consentement au don que Foulques a fait à P. de N.-D. de Fanjeaux. I 15.
- (évêque de)
reçoit l'ordre du pape de citer devant lui la prieure de P. et l'abbé de Saint-Hilaire, 17 avr. 1255. I 14; nommé par Alexandre IV conservateur des biens de P., 27 oct. 1257. I 17; devra forcer le couvent de Saint-Hilaire à payer à P. les dépens du procès. 15 mai 1263. I 25; institué par Grégoire X le protecteur de P., 25 mai 1274. I 30; Nicolas IV lui notifie qu'il a tranché le différend entre P. et le consulat de Limoux, au profit des religieuses. 12 avr. 1291, I 39; nommé par Clément V conservateur des droits de P., 20 janv. 1307, I 43. Cf. *Fauga*. II 6. *Galhardus*. I 273. II 24.
- Isle-Jourdain (Bertrand de). II 147. 148; II 83.
- (official de)
vidime, en nov. 1261. une bulle d'Alexandre IV en faveur de P., I 19.
- (prieur provincial de);
le monastère de P. est sous sa juridiction. 15 mars 1303. I 41.
- (sénéchal de)
reçoit d'Alph. de Poitiers l'ordre de mettre P. en possession de certains biens, 25 oct. 1260, I 60; Alphonse de Poitiers place sous sa sauvegarde le monastère de P., oct. 1267, I 61; Louis X lui mande qu'il a amorti, jusqu'à concurrence de 110 livres de rentes, les acquisitions faites par P. depuis le 9 sept. 1312, 25 mars 1315, I 111; ne lèvera pas sur P. d'autre droit que celui d'amortissement, 20 janv. 1326, I 175. Cf. I 212, 213.
- (trésorier de);
Philippe IV lui ordonne de restituer à l'évêque de Pamiers le dépôt fait à P. par ledit évêque, 26 juin 1306, I 90; fera, au nom du roi, certains versements à P., I 89.
- (trésorier de l'église de)
reçoit mission de Jean XXII de faire restituer à P. les biens induement aliénés, 25 oct. 1323, I 51.
- Transvilla** (*Ermengautus de*),
témoin, à Narbonne, de la sentence arbitrale rendue dans le différend entre P. et l'archevêque de Narbonne, le 22 juin 1252. II 124.
- Traverserii** (*Ramundus*)
paie à P. une rente pour un jardin et un champ à S. Pierre de Flassan. 12 av. 1314. I 105.
- Trebes** (Michel). de S. Denis.
condamné à 20 sous tol. d'amende pour avoir taillé des branches à Ramondens. 1306. II 219.
- Trenquafil ou Trenquasil** (*Guillelmus*),
propriétaire à Fanjeaux, 9 fév. 1320, I 143, 144.
- payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. des censives pour des terres à la Caplade et à Villasavary, 4 oct. 1332. I 197, 203. Cf. I 201.
- Tressani** (*Guillelmus*)
payait des censives à Jean de Curte et aux frères de Foricino que ceux-ci vendent à P., 25-28 juin 1315, I 110, 120.
- Tria** (*Paulus*)
payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Laurac, 4 oct. 1332, I 189. Cf. I 191.
- Triandi** (*Arnaldus*), *faber comorans in fabrica S. Nazarii*,
témoin de la sentence du juge de Ramondens, 19 juin 1325, II 252.
- (*Petrus*), forgeron,
banni de la forêt de Ramondens. 20 mars 1329, II 255.
- Tricoire** (*Petrus*), notaire et trésorier du seigneur de Mirepoix,
reçoit, en son nom, de P., 180 liv. tour. payées pour l'amortissement du fief d'Honous, 2 mai 1316, II 133.
- Trilha** (*Arnaldus*), de Villasavary.
payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Villasavary, 4 oct. 1332, I 203.
- (*Johannes*), de Villasavary,
payait à H. de Guérard et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Villasavary, 8 août 1307, II 95. Cf. II 96. 66, I 144.
- payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une censive pour une vigne à P., 4 oct. 1332, I 193.
- (*Michael*),
propriétaire à Villasavary, 1332, I 199.
- (*Petrus*),
propriétaire, en 1315, à Fanjeaux. I 145
- de Villasavary,
témoin d'un acte du 3 mars 1316. II 67.
- *major diebus et ejus parierii*
payaient à Jean de Lévis et paieront désormais à P. une censive pour une terre à Villasavary, 4 oct. 1332, I 201. Cf. I 202.
- (R.) et ses frères, de Mazeroles,
payaient à G. de Ravato et paieront désormais à P. une censive pour une vigne à Mazeroles, 9 fév. 1320, I 170.
- Trilhae**,
propriétaires. en 1316, à Barsa, I 170; en 1332 à la Caplade, I 196.
- Turcs** (*Guillelmus*),
témoin d'un acte du 26 mai 1213, II 43.
- Tureyo, Thureyo, Thury**.
- (*Amatrieus de*), *dominus de Podio Therico*,
témoin d'un acte du 26 mai 1321. II 247.
- (*Aymericus de*), précepteur de *Peziora*,
lieutenant du prieur de l'Hôpital, de Saint-Jean de Toulouse, donne mandat au précepteur d'Arfons de faire

- procéder à la délimitation de Ramondens et d'Arfons, 8 mai 1320, II 235.
- (*Beatrix de*). Cf. Lévis (*Estacius de*), 26 mai 1321, II 240.
- (*Lambertus de*), *dominus Podii Viridis*, donne à P. des terres et des droits à Puivert. 1213, II 154; 5 juin 1213, I 55, I 2, 3.
- *dominus Sarniaci*, se porte garant de la promesse d'Eustache de Lévis, son gendre, 15 mars 1302, II 153; défense lui est faite d'envoyer paître ses troupeaux dans la forêt de Ramondens; son baile fait appel au sénéchal de Toulouse, 8 nov. 1306, II 219; règlement avec P. au sujet de la dépaissance de Ramondens, 17 janv. 1307, II 220, 221; les religieuses de P. approuvent cet accord, 8 oct. 1308, II 225; nouveau règlement au sujet de la forêt de Ramondens, 30 oct. 1308, II 226; son accord avec P. au sujet de la dépaissance de Ramondens est confirmé par Philippe V, 12 mars 1320, II 232. Cf. Lévis (*Estacius de*), II 240.
- Turre** (*Bernardus de*), fils de *Ramundus de Turre*, 10 fév. 1304, I 93; le monastère perçoit une censive sur sa terre de Brézilbac, 12 av. 1314, I 103.
- (*Guillelmus de*) a donné des biens à P., 23 mars 1274, I 34; sept. 1274, I 65.
- (*Guillelmus* et ses frères Jean, Raymond, Guillaume) cèdent à P. des censives à Vitbrand, Am. sept. 1298, I 80.
- (*Guillelmus et Poncius*), *domicelli de Cuqnerio*, vendent à P. des censives, 23 août 1330, I 229.
- (*Jacobus de*) payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une censive pour une maison à Laurac, 4 oct. 1332, I 190.
- (*Johannes*) et ses fils, *domicelli de Lauraco*, vendent à P. des censives que leur payaient Raymond *Brezeyti* pour deux pièces de terre à Ausil, 28 juin 1315, I 113; cèdent des censives à P., à Vitbrand, Am. sept. 1298, I 80; donnent à P. pour leur parente, sœur *Mabella*, des censives à Vitbrand, la Cassaigne, Ausil, 28 juin 1315, I 119; propriétaire, en 1332, à Laurac, I 189.
- (*Poncius de*), *miles de heresi condempnatus* à Fenouillet, Am. sept. 1298, I 84.
- père de Roger, *miles de Lauraco, condominus ville de Monte-Auriolo*, 10 fév. 1308, I 94.
- *domicellus de Beatevilla*, vend à P. une censive à Beateville, 9 déc. 1328, I 229.
- (*Ramundus de*) cède à P. des censives à Vitbrand, Am. sept. 1298, I 80; *domicellus* de Laurac et sa femme *Alesta* possèdent des biens en commun avec Roger *de Malaspina*, 18 mai 1298, II 140; vend à P. des censives à Casalrenoux, 10 fév. 1304, I 93; à Villasavary, 28 juin 1315, I 118.
- (*Rogierius de*) *rector de Maselecto, filius quondam domini Poncii de Turre, militis de Lauraco, condomini ville de Monte-*

- Auriolo*, cède à P. ses droits féodaux et financiers sur Vitbrand, 10 fév. 1304, I 94; le monastère lui achète des censives, sept. 1298, I 29; *filius quondam Poncii de Insula, militis de heresi condempnati*, vend à P. une terre sise à Fenouillet, sept. 1298, I 84; a donné à Raymond Baudomar une terre en bail à Vitbrand, 10 fév. 1304, I 95; donne à P. ses droits sur Laurac, Besplas, Vitbrand, Lanerville, Boucenac, etc., 27 mars 1307, II 143, I 116; vend à P. des censives à Verezil, 28 juin 1315, I 121.
- (*Rogierius et Johannes*) *fratres, domicelli de Lauraco*, ont vendu à Jean de Lévis des censives à Laurac; celui-ci les donne à P., 4 oct. 1332, I 188.
- (*Rogierius, Johannes, Guillelmus, Roncius de*), *domicelli de Lauraco*, vendent à P. des censives le 9 sept. 1334, I 229.
- Turribus** (*Ramundus de*), témoin de l'acte d'achat de Fontloubane, 28 mars 1267, II 126.

U

- Ubertus**, cardinal diacre de S. Eustache, souscrit une bulle de Grégoire X du 23 mars 1275, II 35.
- Ugo** (*Guillelmus*), témoin d'un acte de sept. 1227, II 56.
- Ugonis** (*Bernardus*) possède une maison à Bram, juin 1214, II 110.
- (*Guillelmus Arnaldi*) vend à P. des censives sur des jardins et des vignes à Limoux, Am. sept. 1290, I 70.
- Ulrici** (*G*), procureur du monastère de P. dans le procès engagé avec S. Hilaire, au sujet de Cambieures, Villebazy, S. Hilaire et Gardie, 19 déc. 1250, I 11.
- Ulmo** (*Johannes de*), propriétaire, en 1317, à Fanjeaux, I 152.
- Unaldi** (*dominus Guiraudus*) a occupé injustement avec d'autres chevaliers la villa d'Agassens qui appartenait à P., avr. 1256, II 137; témoin, en 1256, de la restitution d'Agassens à P., II 138.
- Urbain IV** rend une sentence définitive en faveur de P. dans le procès engagé entre P. et S. Hilaire, au sujet de S. Martin de Limoux, 16 av. 1263, I 22; mande à l'évêque de Toulouse de faire payer par les moines de S. Hilaire les dépens du procès, 15 mai 1263, I 25; tranche au profit de P. le procès que lui avait intenté le recteur de S. Sernin de la Ilhe, 22 mai 1263, I 26; mande à l'official de Narbonne et au chancelier de Toulouse de forcer le couvent de S. Hilaire à payer à P. les dépens du procès perdu, 10 déc. 1263, I 26.

- Urcini** (*Ramundus*),
notaire de la viguerie de Toulouse. I 253.
- Urssantio** (*Ramundus de*),
propriétaire à Villasavary, 1307. II 95-96.
- Usalguerii** (*B.*), de Barsa,
payait à G. de Ravato et paiera désormais à P. une censive pour une vigne à Barsa, 9 fév. 1320, I 170.
- (*Petrus*), de Saissac,
débiteur du donat *Bonetus de S. Amancio*, 21 sept. 1281, II 16.
- (*Ramundus*),
propriétaire à Villefranche, 1332. I 205, 206.
- Usalguerius**
et son frère *Rainès* ont donné à P. le *castrum* de Fenouillet. 28 mars 1213. I 54.
- Uthbaldi** (*Petrus*), *capellanus de Garmasia*,
témoin, à P. d'un acte du 22 juin 1252, II 124.
- V**
- Vaca, Vacca.**
(*Guillelmus*), l'un des deux consuls de S. Denis.
signe en cette qualité un accord avec P., au sujet de la dépaissance des troupeaux. 20 av. 1320, II 233; témoin d'un acte du 6 juin 1327. II 254.
- Valentia**, *uxor quondam Bernardi Vigerii*,
paiera à P. la rente qu'elle faisait aux coseigneurs de S. Martin-le-Vieil pour une terre à Alzonne. 12 av. 1314, I 106.
- Valentis** (*Ramundus*)
payait à H. de Guérard et paiera désormais à P. une censive pour une terre à la Caplade, 8 août 1307, II 97; propriétaire à Massabrac près de P. et de Fanjeaux, 19 janv. 1324, II 102.
- Vallegarinano** (*Ramundus de*), notaire,
reçoit un acte du 20 mars 1332, II 188.
- Vallenigra** (*Bonjohannes de*),
trésorier de Carcassonne, le 27 mars 1332, I 210.
- Vallibus** (*Arnaldus de*), *succentor*,
approuve la donation faite par l'archevêque de Narbonne à P. des églises de Fenouillet et de Fontazelles, 18 déc. 1278. II 128.
- (*Jacobus de*)
payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. des censives pour des maisons et des terres à Fanjeaux, 9 fév. 1320, I 138, 140. Cf. II 290.
- Vaquerii de Buco** (*Poncius*), de Laurac,
payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une censive pour une vigne à S. Jean de Valle. 4 oct. 1332, I 180.
- Varanis** (*Johannes de*), *miles domini nostri regis*,
sénéchal de Toulouse et d'Alby, délègue ses pouvoirs à son lieutenant *Geraldus de Malavilla* pour le procès

- qui va se plaider à la Cour du roi de Toulouse, entre Prouille et le procureur du roi, au sujet de la basse justice de Ramondens; 7 fév. 1303, II 216; 3 mars 1303. II 218.
- (*Ramundus de*) *domicellus, dominus de Aragone*,
témoin d'un acte du 15 mars 1302. II 153.
- Varnola** (*R. de*), *pater Isarni servientis*,
témoin d'un acte du 14 fév. 1212, II 75.
- Vasconis, Vastonis, Vaschonis, Vasthonis.**
(*Arnaldus*),
témoin, à P., d'un acte du 4 mai 1316, II 101.
- *barberius* à Fanjeaux,
témoin, à P., d'un acte du 4 mai 1316, II 134; habitant de Fanjeaux, 30 av. 1348, II 291. Cf. *domina Willelma*, II 51.
- (*Arnaldus* et son fils *Johannes*), *barberii* à Fanjeaux,
témoins, à Fanjeaux, du testament de Raymond *Tereni*, 30 av. 1348, II 295.
- (*B.*) *barberius* à Fanjeaux,
témoin d'un acte du 9 av. 1336. II 281.
- (*Guillemus*), de Carcassonne,
payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Carcassonne, 4 oct. 1332, I 206.
- (*Guillemus et Arnaldus* frères), de Fanjeaux,
payaient à G. de Durfort et paieront désormais à P. une censive pour une maison à Fanjeaux, 9 fév. 1320.
- (*Petrus*)
paiera à P. la rente qu'il faisait aux coseigneurs de S. Martin pour une terre à Alzonne, 12 av. 1314, I 106.
- (*Ramundus*), lieutenant à Besplas du châtelain de Laurac, reçoit l'ordre de Jean de *Senantis*, châtelain de Laurac, de faire rendre à P. ce qui lui a été enlevé dans le domaine de Bram, 26 mai 1256, II 113.
- propriétaire à Fanjeaux, 9 fév. 1320, I 130.
- Vauro** (*Johannes de*), *notarius in villa de Favariis*,
rédige, à Tortose, le testament de fr. A., évêque de Conserans, le 3 janv. 1328, I 277.
- Vaynis** (*Petrus de*),
baile du roi à S. Denis, 18 mars 1329, II 258.
- Vedel** (*Arnaldus*), de Saissac,
bajulus de P., à Ramondens, dresse une contravention, 24 oct. 1278, II 197.
- Veirier** (*Poncius*), de Saissac,
condamné par le juge de Ramondens pour avoir recueilli des glands dans la forêt de Ramondens, 11 oct. 1277, II 194.
- Venssiensis episcopus** (*Petrus*)
assiste, le 7 sept. 1297, à la translation d'importantes reliques dans le monastère de Nazareth d'Aix, I 262.
- Verdala** (*Petrus*),
propriétaire, en 1285, à Saissac, II 16, 17; condamné à une amende de 60 sous tol. pour avoir laissé deux bœufs dans la forêt de Ramondens, déc. 1295, II 210; témoin d'une sentence du 27 déc. 1295, II 210, d'une sentence de juin 1320, II 240.

- Verdalie** (*Bartholomæus*),
témoin d'une sentence du 13 nov. 1294, II 210.
- Vergeli** (*Arnaldus*);
le monastère acquiert de lui des censives. Am. sept. 1298, I 78.
- Verger** (*En*), 22 juin 1252, II 170.
- Vergerii**,
propriétaires à Villarzel, 1332, I 182.
— (*Bernardus*),
propriétaire à Lasserre et à Tonneins, 1307-1314, II 92, 103.
— (*Guillelmus*),
propriétaire à Lasserre 1314, I 103.
- Vernherie** (*Arnaldus*), de *Ruppeforti*.
assiste à la pose des fleurs de lys dans la forêt de Ramondens, en signe de la protection, royale, 18 mars 1329, II 262; témoin de l'érection des fourches patibulaires de Ramondens, 27 mars 1330, II 263.
- Versavi** (*B.*),
témoin d'un acte du 17 mars 1298, II 178.
- Versavini** (*magister Johannes*),
clerc de Limoux, rédige un acte au nom du notaire *Petrus Nigri*, 8 juillet 1308, II 25; témoin d'un acte de procuration du 28 juin 1328, II 185; notaire de Limoux en 1329, II 181
- Verziliacho** (*magister Henricus de*),
enquêteur, en 1262, en Languedoc, adresse un rapport à Pierre d'Auteuil, sénéchal de Carcassonne. sur une réclamation de P., II 5.
- Vesiani** (*Guillelmus*),
propriétaire, en 1332, à Miraval, I 191.
- Veteris** (*Petrus*),
propriétaire à P., en 1307, II 90.
- Veziati** (*Petrus*),
propriétaire à Miraval, 1332, I 191; a vendu, le 12 fév. 1333, à Jean de Lévis, une censive à Valleroux, I 220.
- Veziat** (*Bernardus Martinus*);
ses héritiers payaient à G de Durfort et paieront désormais à P. une censive pour une terre à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 142.
- Veziata** (*domina*),
sœur de Roger de Turre et femme de *Ametius de Campolongo*, II 143; établit à P. un chapelain pour le salut de son âme, 27 mars 1307, II 144.
— femme de Pons *Vitalis*,
payait aux Camplong et paiera désormais à P. une censive pour une terre et un jardin à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 151.
— *filia quondam Arnaldi Terreni*, de Fanjeaux;
Raymond *Terreni* lui fait un legs. 30 avr. 1348, II 287.
- Viana** (*domina*), *magna amica ordinis Praedicatorum*,
fonde le couvent de dominicaines de Pontvert, I 256; sa mort en 1280, I 257.
- Vicomes** (*P.*);
son testament, I 283, 285. Cf. II 230.
- Vicedominus**, cardinal-évêque de Préneste,
souscrit une bulle de Grégoire X du 23 mars 1275, I 35.
- Vicini** (*Petrus*), de Saissac;
contravention lui est dressée par le juge de Ramondens pour avoir recueilli des glands dans la forêt, 11 oct. 1277, II 194.
- Vicinis** (*Guillelmus de*), *dominus de Limoso*,
assigne à P. une rente sur un jardin près de Limoux, 28 av. 1274, II 173; fils de Pierre de Vicinis, assigne à P. des rentes aux environs de Limoux, 4 mars 1274, II 172; *quondam G.* Cf. Meselan (*Petrus de*), août 1276.
— a des droits sur le moulin d'Eu Sicart. Am. sept. 1290, I 68; donne à P. des censives et fait avec le monastère des échanges. Am. sept. 1290, I 68, 69. Am. sept. 1298, I 78, 83; a une rente sur une terre donnée à P. par feu Michel, prêtre de Limoux, Am. sept. 1298, I 84.
— (*Johanna de*), veuve de Pierre de Vicinis; en vertu des dernières volontés de son mari, ordonne aux leudiers de Limoux de payer à P. 100 sous tour., 20 nov. 1268, II 172; Cf. I 176, I 68.
— (*quondam Petrus de*). Cf. Vicinis (*Johanna et Guillelmus de*).
— (*Magister Petrus de*), enquêteur royal en Languedoc en 1262,
adresse au sénéchal de Carcassonne, Pierre d'Auteuil, un rapport sur une demande des sœurs de P., II 5.
- Vico** (*Bernardus de*) *domicellus*,
assiste, à Ramondens, à un jugement du 2 mars 1270, II 194.
— (*Petrus de*), *dominus* de Quercorbes,
a donné à P. des biens *apud Lacam* et *apud Retortam*, 1215-1218, I 2, 3; donne à P. la *villa* de la Redorte, sous S. Colombe, et un droit de pacage sur la terre de Quercorbes, 21 av. 1216, II 155.
— (*Philippus quondam*),
frère du précédent, 21 avr. 1216, II 155.
— (*Ramundus de*),
propriétaire à Fanjeaux, 9 fév. 1320, I 165.
- Vidiliano** (*Guillelmus de*), *capellanus de Oviliano*,
témoin de l'acte par lequel l'archevêque de Narbonne ratifie la sentence arbitrale du 22 juin 1252, II 125.
- Vienne** (archevêque de);
le monastère porte plainte devant lui au sujet des prétentions de l'archevêque de Narbonne sur le tabellionat de Limoux, 1237, 1239, II 166.
- Vigerii** (*Bernardus*), d'Alzonne. Cf. *Valentia*, 12 avr. 1314, I 106.
— (*Ramundus*)
paie à P. une censive pour une terre à Alzonne, 12 avr. 1314, I 107.
- Vigero** (*Guianus de*). lisez *Bageto*.
- Vilaldegut** (*Gualardus de*).
ancien propriétaire à Fanjeaux, 15 sept. 1212, II 75.
- Vilani** (*Johannes*), de Fanjeaux, *presbiter*,
témoin de l'acte de procuration du 28 juin 1328, II 186.

- Villabasio** (*Rogerus de*)
paie une rente à P. pour un jardin sis à Saint-Pierre de Flassan, près Limoux. 12 avr. 1314, I 105.
- Villaciscula** (*Johannes de*).
propriétaire à Fanjeaux. 9 févr. 1320, I 140.]
- Villaelauri** (*heredes magistri*),
propriétaire à Saint-Benoît. 20 mars 1332, II 187.
- Vilafort, Villefort** (*Ramundus*)
paie une rente à P. pour une terre à N.-D. de Marceille. près Limoux. Am. 12 avr. 1314, I 105.
- Villalba** (*Bernardus de*). notaire de Carcassonne,
rédige l'acte d'amortissement du 12 avr. 1314, I 107.
- Villalonga** (*Petrus de*), *jurisperitus*.
témoin de l'acte par lequel l'archevêque de Narbonne ratifiait la sentence arbitrale du 22 juin 1252, II 125.
- (*Ramundus de*)
vend à P. des censives sur des terres de Limoux. Am. sept. 1298. I 82.
- Villamartino** (*Bernardus de*)
paie une rente à P. pour une terre à N.-D. de Marceille près Limoux. 12 avr. 1314, I 105.
- Villanova** (*Bertrandus de*), faïdit d'Alzonne,
enlève à P. des propriétés à Alzonne, II 5; ses biens sont confisqués après l'expédition de Jean de Beaumont en 1240, II 6.
- recteur de l'église de Bram, témoin d'une sentence du 5 août 1290. II 204.
- Villanovella** (*Guillelmus de*)
payait à H. de Guérard et paiera désormais à P. une censive pour une jeune vigne à Fanjeaux. 8 août 1307, II 86.
- Villapicta** (*Arnaldus de*).
témoin. à Ramondens. de plusieurs jugements du 18 sept. 1336. II 267, 268.
- (*Poncius Riurtot*).
témoin d'un acte du 2 mars 1215, II 190.
- (*Ramundus de*).
témoin à Ramondens d'une sentence du 15 avr. 1299, II 214.
- paie une censive à P. pour une terre au Mazet, 12 avr. 1314. I 102.
- Villar** (Arnaud du).
Cf. Durfort (Esclarmonde de), II 69; son testament dans lequel il fait des legs à P. et y élit sa sépulture, 4 oct. 1337, II 72.
- Jourdain et Arnaud du).
héritiers de leur mère Esclarmonde. 1er nov. 1326, II 69.
- Villarii** (*Arnaldus*);
le monastère lui achète une petite maison en ruines à Fanjeaux. Am. sept. 1298. I 79; *filius quondam Arnaldi Villarii*, propriétaire à Fanjeaux, 1307, II 88.
- *miles, dominus de Salis*, lieutenant du sénéchal de Toulouse,
vidime, le 3 avr. 1340. un acte du 18 janv. 1339, I 244.
- Villarii** (*G.*). notaire,
payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. des censives pour des terres à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 141, 149. Cf. I 133.
- (*heredes Guillelmi*).
propriétaires à Villasavary, 1332, I 196.
- (*G. Petri*)
payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 148. Cf. I 137.
- (*Jacobus*)
payait à H. de Guérard et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Fanjeaux, 8 août 1307, II 86. Cf. II 88.
- (*Johannes*), *major diebus*,
payait à H. de Guérard et paiera désormais à P. une censive pour une jeune vigne à Fanjeaux, 8 août 1307, II 85. Cf. II 87-88.
- (*Petrus*), clere de Fanjeaux,
se fait donat à P. et abandonne ses biens au couvent, 1er oct. 1315, II 26.
- payait aux Camplong et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 155.
- (*Ramundus*)
payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 141.
- propriétaire à la Caplade, 1332, I 195.
- Villario, Vilaro** (*universitas castri de*)
payait à Guy de Lévis une censive que celui-ci donne à P. 15 oct. 1269, II 151.
- (*Arnaldus de*), *miles*,
a fait des échanges de terre avec P., 31 mars 1320, I 227. Cf. *Duroforti* (*Bernardus de*), II 71.
- (*Arnaldus et Ramundus*) *fratres*,
payaient à G. de Durfort et aux Camplong et paieront désormais à P. des censives pour des terres à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 148, 155.
- (*Galardus de*)
avec les autres chevaliers de Fanjeaux, s'engage à observer et à faire observer la paix conclue à Paris entre Louis IX, roi de France, et Raymond VII, comte de Toulouse, mars 1243, II 273.
- (*Poncius de*), *domicellus*,
se fait donat à P. et abandonne, sous certaines conditions. ses biens au couvent. 19 juin 1264, II 9; témoin de l'acte d'achat de Fontloubane, 28 mars 1267, II 126.
- Vilaro ou Vilano** (*Ramundus de*),
témoin d'actes du 24 oct. 1212, 11 janv. 1218, II 39, 45; rédige plusieurs actes de nov. 1223. du 30 mars 1227, de sept. 1227, de janvier 1229, du 7 nov. 1235, du 3 oct. 1235, du 6 nov. 1235, II 47, 54, 55, 56, 78, 80; donne à Saint Dominique et à P. tous ses biens de Villasavary, 1211, II 109.
- *diachonus*, témoin d'un acte du 3 juin 1219, II 111; chapelain de Fanjeaux, fait rédiger par Pierre *Martinus* un

- acte de nov. 1241, II 6; signe un acte du 4 juillet 1243; se fait donat de P. avec le consentement de Raymond du Fanga, évêque de Toulouse, 25 mai 1247, II 6; témoin d'actes du 14 mai 1249, II 59, du 15 mars 1253, II 60.
- propriétaire à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 154.
- *de Naguina*,
témoin de l'acte de vente à P. et à Raymond Terreni des biens de H. de Guérard, 1307, II 100.
- Vilarius.**
Une terre lui ayant appartenu *apud Villarium* est donnée par S. de Montfort à P., 1er déc. 1212, I 53.
- Villarius** et son frère *Galardus*
affranchissent Ermengarde *Godolina* et son mari *Saneius Gascus*, qui se font donats à P., 15 août 1207, II 1.
- Villarnovar**,
propriétaire à Bram, juin 1214, II 110.
- Villarubea** (*magister Guillelmus de*), *rector de Villasicca*,
témoin de l'acte de donation à P. des églises de Fenouillet et Fontazelles, 19 août 1278, II 128.
- Villarzelli, Villarselli** (*Terrenus*) et son fils
ont vendu à P. une forêt à S. Benoît, 20 mars 1332, II 186.
- Villarzello** (*Petrus de*)
fait des échanges de censives avec P., 28 juin 1315, I 117.
- (*Ramundus de*)
payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. une censive pour des terres à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 137.
- Villasicca** (*Johannes de*)
payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. une censive pour une terre sise près de l'église Sainte-Marie-Madeleine de Fanjeaux, 8 août 1307, II 89.
- (*Ramundus de*), de Fanjeaux.
payait à H. de Guérard et paiera désormais à P. une censive pour une maison et une propriété, 8 août 1307, II 89. Cf. II 87.
- Villatrammo** (*dominus G. Petri*), *miles*.
témoin, à P., d'un acte du 7 mars 1275, II 174.
- Villatraveris** (*Guillelmus Petri*);
le monastère a acquis de lui des censives, Am. sept. 1298, I 78.
- Villayglino** (*Johannes de*),
étant allé chercher une provision de sel pour P., avait été arrêté par le fermier du salin de Carcassonne, 18 août 1315, I 126.
- Villelongue** (*juge de*)
reconnait n'avoir aucun droit sur la basse justice de Ramondens, 1324, II 252.
- Villepinte** (*chapitre de*), Cf. Sorèze (*abbé de*), 1212, II 110.
- Villepreu** (*Ebrard de*)
donne à S. Dominique une censive à P., 1213, II 43.
- Vincentii** (*Ramundus*),
propriétaire à la Ilhe, 9 févr. 1320, I 162.
- Vincentius**,
témoin d'un acte du 1er juin 1278, II 197.
- Vindocinensis** (*Alienora comitissa*)
autorise son mari, Jean, comte de Vendôme, à vendre à P. ses droits sur la Vezole et Fontazelles, I 72.
- (*Johannes comes*)
vend à P. ses droits sur Fontazelles et la Vezole, I 72; autorise la vente par sa femme, Eléonore de Montfort, de la Vezole et de Fontazelles à P., 24 août 1295, II 130, 131; son représentant, H. de Selleyo, reçoit de P. un acompte pour cette vente, 22 sept. 1295, II 132.
- Vineis, Vinhas** (*Bernardus de*), *campsor Tholosae*, 1316, I 247; par son intermédiaire, le prieur de P. avance certaines sommes au trésorier royal de Toulouse, 26 mars 1318, I 249, 250; a versé, au nom de P., un prêt de 400 liv. au trésorier royal, 27 avr. 1319, I 128; payait à Jean Garnier et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 130.
- Vintraco** (*Isarnus de*),
témoin de la confirmation par le prieur de S. Gilles de la délimitation d'Arfons et de Ramondens, juin 1291, II 209.
- Violo** (*magister Bernardus de*),
notaire du sénéchal de Toulouse, 1303, II 218, 253.
- Viridarii**,
propriétaires de vignes à P., sur les confins de Brazilhac, 22 juin 1252, II 122.
- Viridario** (*Guillelmus et Rogerius de*),
témoin d'actes du 14 et du 26 mai 1213, II 41, 43.
- Vita** (*Raymundus*),
adjoint, comme notaire, aux commissaires royaux pour le prélèvement du droit d'amortissement, 27 nov. 1292, I 76; protonotaire, assiste à l'acte d'amortissement de sept. 1298, I 85.
- Vitalis** (*dompnus*), abbé de Saint-Antonin.
témoin d'une donation faite à Saint Dominique en 1211, I 110.
- Vitalis** (*Arnaldus*), de Saissac,
témoin, le 11 oct. 1277, de l'acte de nomination de Pierre Roger comme notaire de Ramondens, II 196.
- Vitalis** (*Bernardus*), *fusterius* ou *carpentarius* à Fanjeaux,
payait à G. de Durfort et aux Camplong et paiera désormais à P. des censives pour des terres à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 137, 155. Cf. I 161, 165, 168, 169; tenancier de *Sclarmunda*, puis de P., à Fanjeaux, I 232.
- payait à Germain *Fortis* et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Villasavary, fév. 1331, I 229; tenancier à Villefanche, 1335, I 234.
- de Saissac,
condamné à une amende de 30 sous tol. pour avoir pris à Ramondens une fourche, 10 juin 1325, II 252.
- (*Fanojovis*)
vend à P. une terre à Fanjeaux, 17 août 1333, I 232.
- (*Germanus*),
propriétaire à Fanjeaux, 1307-1320, II 85, I 149, 155.
- (*Giraldus, Geraldus, Guiraldus*)
vend à Etienne Séguier, avec l'autorisation de P., une

- terre à Montgradail. 2 juin 1309, II 145; payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Fanjeaux. 9 fév. 1320, I 142. Cf. I 144.
- (*Guillelmus*),
procureur de P. à la cour de justice de Ramondens, 2 mars 1270, II 193.
- de Beauteville,
a vendu à Jean de Lévis des censives que celui-ci a cédées à P., 1333, I 220.
- (*quondam Guillelmus*), d'Agassens. Cf. *Vitalis (Ramundus)*, II 138.
- (*Jacobus*),
propriétaire *ad Podium rotundum*, 3 mars 1316, II 65; à Villasavary, 9 fév. 1320, I 171.
- (*Johannes*),
propriétaire aux environs de la Ilhe et de P., 3 mars 1316, II 66. Cf. I 144.
- *major diebus*,
payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une censive pour une maison et des terres à Villarzel, 4 oct. 1332, I 187, 188. Cf. I 183.
- (*Johannes et Petrus*), frères,
payaient à Jean de Lévis et paieront désormais à P. une censive pour une terre à Villarzel, I 190.
- (*Paulus*)
payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. une censive pour des terres sises à Fanjeaux. 9 fév. 1320, I 141. Cf. I 136, 143, II 85.
- (*Petrus*)
paie une redevance à P. sur une terre à Lasserre, 12 avr. 1314, I 103; notaire de Fanjeaux, payait aux Camplong et à G. de Durfort et paiera désormais à P. des censives pour des terres à Fanjeaux et à Villasavary. 9 fév. 1320, I 136, 150, 171. Cf. II 66, 91, 94; I 133.
- payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. des censives pour des bois et des terres à Villarzel. 4 oct. 1332, I 183, 190. Cf. I 188, 190.
- (*Poncius*), *de Insula*,
propriétaire. en 1316, entre P. et la Ilhe, II 67.
- (*magister Poncius*), notaire de Fanjeaux,
payait aux Camplong et paiera désormais à P. une censive pour une vigne à Fanjeaux, 9 fév. 1320, I 151. Cf. I 152, 155, 161.
- (*Ramundus*)
a une vigne sur le territoire de Fanjeaux, près de la Sésonie, 15 mai 1211, I 52; témoin d'actes de nov. 1223 et du 14 mai 1249, II 47, 59, 60.
- propriétaire à Fanjeaux. en 1320, I 144, 168, et en 1346, II 104. Cf. *Aladajcis*, I 150.
- consul de Limoux;
le procureur de P. déclare avoir reçu des consuls de Limoux 500 agneaux d'or, 29 sept. 1331, II 180.
- *filius quondam Guillelmi Vitalis*, d'Agassens,
témoin d'un acte du 2 mai 1321, II 138.
- Vitalis** (*magister Ramundus*), notaire de Carcassonne,
témoin. à Carcassonne, d'actes du 12 mai 1339 et du 4 juin 1339, I 225, 226.
- de Villarzel,
payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. des censives pour une maison et des bois à Villarzel, 4 oct. 1332, I 182, 187. Cf. I 190.
- de Villefranche,
payait à Jean de Lévis et paiera désormais à P. une censive pour des jardins à Villefranche. 4 oct. 1332, I 205; avec son fils *Hugo*, a vendu à P. des censives à Villefranche, vers 1340, I 243.
- (*Stephanus*), frère de Raymond,
propriétaire à Fanjeaux, 14 mai 1249, II 59.
- Vitali**,
propriétaires à la Ilhe, 9 fév. 1320, I 160.
- Vitbrando** (*Guillermus de*),
témoin d'un acte du 11 juin 1298, II 142.
- Vituli** (*Arnaudus, Arnaldus*) de Saissac, **Vedel**,
le procureur de P. lui donne en emphytéose des terres à Ramondens, 17 fév. 1269, II 192, 193; baile de Bérenger de Grave et de P. à Ramondens, requiert, devant le juge de Ramondens, la condamnation de certains habitants de Saissac, 11 oct. 1277, II 195; expert pour la division de la forêt de Ramondens, 6 fév. 1283, II 200; témoin de l'acte de division de Ramondens, 10 oct. 1284, II 202, 207, 208; témoin de l'acte de *donation* de Bonet de S. Amancio, 28 déc. 1284, II 15; témoin d'une sentence du 5 août 1290, II 204, du 2 mars 1270, II 194; baile de P. à Ramondens, 27 déc. 1295, II 210.
- (*Petrus*), fils de *Raymundus Vituli*, de Saissac,
abandonne à P., pour 13 liv. tourn., une terre qu'il tenait du monastère en emphytéose à Ramondens, 1er oct. 1311, II 227; assiste à la pose, dans la forêt, des fleurs de lys en signe de la protection royale, 18 mars 1329, II 262.
- (*Ramundus*). Cf. art. préc., II 227.
- Vivati** (*Jacobus*), vicaire du viguier de Toulouse,
vidime, en mars 1302, un acte de Philippe IV de sept. 1298, I 86.
- Vivens** (*Johannes de*), *mercator oriundus loci de Marciat, diocesis Auziensis, habitator tamen loci de Fanojove*,
sa déposition dans l'enquête de 1427, II 318.
- Viver**
possède une *area* à Bram en juin 1214, II 110.
- Vualensis** (*dominus Henricus*),
témoin d'un acte du 27 fév. 1218, II 136.

W

- Willelmi** (*Vitalis*), notaire,
met sa signature sur un acte daté de P. le 23 avr. 1230, II 5.

Willelmus (*magister*), *prepositus Foro Juliensis ecclesie*, jadis *capellanus apostolice sedis*, nommé auditeur par Innocent IV pour étudier le procès pendant à la Curie entre P. et Saint-Hilaire, au sujet de Saint-Martin de Limoux. 16 avr. 1263, I 22.

Y

Ydrontinus *archiepiscopus*. Cf. *Jacobus*, I 262.

Ymberti (*Poncius*),

propriétaire à Villasavary, 1307, II 95.

Ysam (*G.*) *preveyres*,

témoin, à Limoux, d'un acte du 10 août 1278, II 176.

Ysarni, Isarni

— (*Arnaldus*) et sa femme *Johanna*

payaient à H. de Guérard et paieront désormais à P. une censive pour une pièce de vigne à Fanjeaux, 8 août 1307, II 88.

— *senior*, de Fanjeaux,

reçoit un legs de Raymond *Terreni*, 30 avr. 1348, II 290.

— (*Bernardus*),

témoin de l'acte de vente à P. et à Raymond *Terreni* des biens de H. de Guérard, 1307, II 100; ses héritiers propriétaires à Fanjeaux, en 1315-1320, I 145, 157.

— (*Guillelmus*)

payait à G. de Durfort et paiera désormais à P. une censive pour une terre à Fanjeaux, 9 févr. 1320, I 132. Cf. I 145, 147.

— (*Petrus*)

a donné à P. une vigne sur laquelle Amaury de Montfort percevait quelques droits, 15 mai 1221, I 56.

— propriétaire, en 1315-1320, à Fanjeaux, I 140, 149, 168. Cf. *Grasida*, I 156.

Ysarni, Isarni

— (*Petrus Arnaldi d'en Raymond*);

le monastère lui achète des *partiones*. Am. sept. 1290, I 69.

— (*Petrus de Prato*), de Fanjeaux,

reçoit un legs de Raymond *Terreni*, 30 avr. 1348, II 288.

— (*Ramundus*), *dictus de Monteolivo*, de Fanjeaux,

vend au monastère ses possessions à Fontloubane, 28 mars 1267, II 125; la propriété de ces possessions est confirmée à P. par Grégoire X, 23 mars 1275, I 34.

— propriétaire, en 1315, à Fanjeaux, I 144; en 1332 à la Caplade, I 196; témoin d'un acte du 6 juin 1327, II 254.

— *miles eastris Fanijovis condam.*, père de *domina Belengaria*. Cf. *Guerardo (Enrichus et Belengaria de)*, 8 août 1307, II 83.

— (*Rogierius*),

propriétaire à la Caplade, 1332, I 194. Cf. *Rogerii (Petrus)*, I 145.

— (*Willelmus*), *archipresbiter de Rivis, Tholosane diocesis*,

témoin de l'acte de donation de Raymond du Vilar, 25 mai 1247, II 7.

Ysarnus, sacerdos,

a donné à P. un *solarium* à Venastville. Am. sept. 1274, I 65.

Ysarnus de Berenx, de Cadomo (*dominus*),

a laissé à la province dominicaine de Toulouse certaines sommes pour acheter des rentes à P., avr. 1297, I 267.

Yssharti (*Ramundus*), notaire de Laurac,

reçoit l'acte de constitution de dot de sœur *Miraëla*, 15 juin 1305, II 20, 21, 22.

Yterii (*Guillermus*). Cf. *Bernarda*, I 197.

Yvoneti (*Micahel*),

propriétaire à Villasavary, 1307, II 97.

INDEX DES RELIGIEUX ⁽¹⁾

A

- fr. **A.**, *prior de Prolano*;
Raymond VII lui promet une donation, 12 juillet 1246, I 58.
- fr. **A.**, *Coseranensis episcopus*,
son testament en date du 3 janvier 1328, I 274 et suiv.
- fr. **A.**, archevêque de Narbonne, *Cist. ord.*,
charge Bernard de Roquefort, évêque de Carcassonne, de faire une enquête au sujet de S. Martin de Limoux et de le rendre, s'il y a lieu, à Prouille, 26 nov. 1218, II 160.
- fr. **Johannes Ademarii**, religieux de P.,
témoin de l'acte de donation de *Petrus Villarii*, 1er oct. 1315, II 27.
- fr. **Arnaldus Adzam**, religieux donat de P.,
témoin de la nomination de Guillaume *Martini*, notaire de Ramondens, 28 janv. 1339, II 271.
- fr. **Guillelmus d'Agrefoil**, **Willelmus de Agrifolio**,
ratifié, au nom des autres religieux de P., l'acte de donation de *Poncius Stephani*, 23 avr. 1230, II 4; témoin d'un acte d'achat du 3 oct. 1235, II 79.
- fr. **Galterius Agulo**, de Montpellier,
collabore à la fondation du couvent de dominicaines de Montpellier, 1287, I 259.
- fr. **Petrus de Alamannone**
assiste, le 20 juillet 1292, à l'inauguration du couvent de N.-D. de Nazareth à Aix, I 261.
- fr. **Rogierius Alegre**, religieux de P.,
témoin d'un acte du 17 févr. 1269, II 193.
- fr. **P. d'Alesto**, prieur de Prouille.
fait vidimer par Pierre Amiel, archevêque de Narbonne, l'acte de Bérenger qui donnait à P. S. Martin de Limoux, 27 avr. 1231, II 164.
- fr. **Berengarius Alphandi**, de Tarascon,
nommé par le maître général Etienne de Besançon prieur du monastère de N.-D. de Nazareth d'Aix, 1292; augmente les constructions du couvent; meurt le 6 mai 1298, I 262.
- fr. **Petrus de Alsona**, *laycus*, procureur de Prouille,
témoin de l'acte de donation de Guillaume Barrau de Limoux, nov. 1241, II 6; fait, au nom de P., un échange de terres avec les représentants de Raymond VII, 14 mai 1249, II 58, 59.
- fr. **Guillermus Amelii**, procureur de Prouille,
témoin d'un acte du 18 mai 1298, II 142; mis en possession, au nom du prieur de P., des biens que Roger de *Malaspina* a vendus au couvent, 11 juin 1298, II 142; apporte, devant *Geraldus de Malavilla*, les raisons de P. contre les prétentions de la juridiction royale sur Ramondens, 3 mars 1303, II 217, 218; procureur du monastère de P. en 1306, II 22; approuve l'établissement à P. d'un chapelain pour l'âme de *Veziate*, 27 mars 1307, II 144; témoin de l'acte de vente à P. et à Raymond *Terreni* des biens de H. de Guérard, 8 août 1307, II 100; fait amortir les acquisitions de P., 12 août 1314, I 97.
- fr. **Guillermus de Appamiis**, de *Villario*,
témoin de l'acte de donation de Bernard *Folquerii*, 24 juin 1271, II 11.
- fr. **Pontius de Aquetia**, de Tarascon,
premier prieur de N.-D. de Nazareth d'Aix, en 1292; meurt, en février 1310, au couvent d'Arles, I 261.
- fr. **Marchus de Aquilea**, de *Ordine Minorum*,
témoin, à P., d'un acte du 23 avril 1230, II 5.
- fr. **Bonus-Homo de Arang**, *conventus Rivorum*,
témoin de la confirmation par les chevaliers de S. Jean de Jérusalem de la délimitation de Ramondens et d'Arfons, oct. 1284, II 207.
- fr. **Guillermus Petri Ariberti**, religieux de P.,
témoin de l'acte de donation de Guill. de *Barossa*, 31 mai 1322, II 33.
- fr. **Guillermus Petri de Arzenchis**, religieux de P.,
témoin de l'acte de donation de Jacques *Tinarela*, 29 nov. 1322, II 33.
- fr. **Guiraldus d'Asparos**, **Esparronus**, **Gayraldus de Esparros**, **Geraldus de Sparrocio**, religieux de P., prieur de Prouille,
témoin d'actes de nov. 1223, février 1224, II 47; cède, au nom de P., une vigne à Pons de *Capitedenario*, 9 oct. 1225, II 51; prieur de Prouille, se fait confirmer par

(1) Sauf indication contraire, les noms de cet index désignent des religieux dominicains de Prouille.

- Raymond Roger, comte de Foix, les biens que possède le couvent à Fanjeaux et Linnoux, 21 juin 1221, I 56; témoin de l'acte de *donation* de Guill. Grimaud, 30 mars 1227, II 54.
- fr. **P. Assalhti**, prieur de Pontvert, assiste, le 18 janvier 1339, à P., à un règlement de comptes entre Prouille et les Prêcheurs de Toulouse, I 282.
- fr. **P. Ramundus Assalhti**, étant prieur de Toulouse, a reçu certaines sommes de P., II 283.
- fr. **Petrus Athonis**, religieux de P., témoin de l'acte de *donation* de Guill. de *Burossa*, 31 mai 1322, II 32.
- fr. **Petrus Ati**, religieux de P., témoin de l'acte de *donation* de *Jacobus Tinarela*, 29 nov. 1322, II 33.
- fr. **Guillelmus de Aula**, témoin d'un acte du 17 mai 1218, II 212.
- fr. **Guillelmus Aurelie** assiste à la fondation du couvent de dominicaines de S. Pardoux, le 21 janvier 1291, I 263; fait approuver à Paris par le maître général de l'Ordre, Etienne de Besançon, la création du monastère de S. Pardoux, le dimanche des Rameaux 1293, I 263; de Brantôme, diocèse de Périgueux, fut le premier prieur de S. Pardoux, y fut institué, le 29 sept. 1293, par le prieur provincial *Petrus de Mulecone*; gouverna le couvent trois ans, I 264; religieux de P., témoin de l'acte de donation de Roger de la Tour, 27 mars 1307, II 145.
- fr. **Petrus Ramundus Autalli**, religieux de P., témoin d'un acte du 26 mai 1321, II 247.
- fr. **Aymericus**, témoin d'un acte de 1211, II 73.
- B**
- fr. **Petrus de Babono**, témoin, à P., de la sentence arbitrale rendue dans le différend entre P. et l'archevêque de Narbonne, 22 juin 1252, II 124.
- fr. **Bernardus Barba**, religieux laïc, témoin de l'acte de constitution de dot de sœur Dias, 5 oct. 1285, II 18; témoin d'un acte du 22 sept. 1295, II 132; témoin, à P., de l'acte de rectification de la convention intervenue entre P. et Lambert de Thury, au sujet de la dépaissance de Ramondens, 8 oct. 1308, II 226; témoin de l'acte de *donation* de *Petrus Villarii*, 1er oct. 1315, II 27; présent à l'acte de procuration du 4 févr. 1320, II 246; témoin de l'acte de donation de Guill. Arcis, 13 mars 1320, II 31, de *Arnaldus Mansi* de Montlaur, 16 avril 1320, II 32; de Jacques *Tinarela*, 29 nov. 1322, II 33; témoin d'un acte du 19 janvier 1324, II 102, de l'acte de procuration du 28 juin 1328, II 186.
- fr. **Petrus de Baregia**, prieur de Provence, confirme la transaction intervenue entre P. et le consulat de Limoux, au sujet des dépouilles des morts, 7 mars 1275, II 173.
- fr. **Johannes de Baro**, vicaire du prieur de P., témoin de l'acte de *donation* de Bernard *Sermenha*, 29 août 1278, II 12; reçoit la *donation* de Bernard *Folquerii*, 24 juin 1271, II 10, 11.
- fr. **Arnaldus Baronis**, religieux de P., approuve l'acte de *donation* de Guill. *Arnaldus* Monredon, 4 août 1256, II 9.
- fr. **Raymundus Baronis** reçoit un legs de Raymond *Terreni*, 30 avril 1348, II 287.
- fr. **Guillelmus Barrati**, prieur du couvent dominicain de S. Emilion, a reçu de P. 20 livres tour., pour la tenue du chapitre provincial, oct. 1314, I 272.
- fr. **Petrus Barravi**, religieux de P., approuve et confirme l'acte de *donation* de Pons de *Vilario*, 19 juin 1264, II 10; procureur de P., ratifie l'acte d'achat de Fontloubane, 28 mars 1267, II 126; reçoit, au nom de P., une censive sur une maison de Fanjeaux, 28 oct. 1269, II 82.
- fr. **Raymundus Barravi**, témoin de l'acte de donation à P. des églises de Fenouillet et Fontazelles, 10 août 1278, II, 128; nommé par les sœurs de P. l'un de leurs dix procureurs syndics, 28 juin 1328, II 184; syndic et procureur de P., présente certains actes du lieutenant du trésorier royal de Toulouse, 10 juillet 1337, I 253; procureur de P., nomme Guill. *Martini*, du Mas-S^{es}-Puelles, notaire de Ramondens, 28 janv. 1339, II 270.
- fr. **Bernardus Barte** approuve l'établissement à P. d'un chapelain pour l'âme de *Veziata*, 27 mars 1307, II 144.
- fr. **Bertrandus Barte** estimera les livres ayant appartenu aux frères Dominique de *Montetotino* et *Arnaldus Garsie*, I 285.
- fr. **Girallus Barte** reçoit un legs de Raymond *Terreni*, 30 avr. 1348, II 287.
- fr. **Raimundus Barthe** représente P. pour le règlement de comptes entre P. et les Prêcheurs de Toulouse, 18 janv. 1339, I 282.
- fr. **B. Bartholomei** a payé, au nom de P., au couvent d'Alby, la somme de 20 liv. tour. pour la tenue du chapitre provincial, I 272.
- fr. **Jacobus Bartholomei**, frère laïc à P., témoin d'un acte du 4 juin 1318, II 232.
- fr. **Bartholomeus**, témoin d'un acte de donation du 11 juillet 1227, II 140;

- religieux laïc de P., approuve l'acte de *donation* de Guill. *Arnaldi* Monredon, 4 août 1256, II 9.
- fr. **Petrus de Basato, de Basaz, Basatensis**, religieux de P., approuve l'acte de *donation* de Guill. Monredon, 4 août 1256, II 9. l'acte de *donation* de *Poneius de Vilaria*, 19 juin 1264, II 10; procureur de P., ratifie l'acte d'achat de Fontloubane, 28 mars 1267, II 126.
- fr. **Guillemus Batonis**, religieux dominicain du monastère de Castres, témoin d'un acte du 23 sept. 1327, II 69.
- fr. **Petrus de Baulenes**, de Condom, institue, en 1283, le premier supérieur du couvent de dominicaines de Pontvert, I 257.
- fr. **Guillemus de Belafar, de Bellafar**, prieur de Carcassonne, témoin d'un acte du 26 mai 1321, II 247; exécuteur testamentaire du vicomte de Lautrec vers 1322, I 283; prieur de Toulouse en 1322, réclame en cette qualité une certaine somme à P., I 283; sa controverse avec P. est tranchée par l'arbitrage de fr. Raymond, 12 janv. 1344, I 284.
- fr. **Petrus Belli-Oculi**, religieux laïc de P., témoin de l'acte de *donation* de *Raymundus Rigaldi*, 24 févr. 1309, II 56.
- fr. **Poncius Belli-Oculi**, religieux laïc de P., témoin de l'acte d'hommage de Raymond *Davini*, 22 janv. 1318, II 27, de l'acte de *donation* de Jacques *Tinarella*, 29 nov. 1322, II 33.
- fr. **Bernardus Berengarii, Belengarii**, témoin, à Gaja, d'un acte du 23 juillet 1306, II 23; procureur du monastère de P., achète, au nom du monastère, plusieurs rentes à Guill. Salvat, 17 févr. 1307, II 62; confirme au prêtre Etienne Séguier l'achat d'une terre à Montgradail, qui sera tenue du monastère en emphytéose, 2 juin 1309, II 145; comme procureur de Prouille, assiste à la délimitation des dimaires de la Caplade, de Prouille, de la Ilhe, faite par les commissaires de l'évêque de Toulouse pour terminer les contestations entre P. et le chapitre de Toulouse, 15 mars 1316, II 64; paie, au nom de P., 180 liv. à Pierre Tricoire, trésorier de Jean de Lévis-Mirepoix, 2 mai 1316, II 133; a payé à Raymond de Niort *junior*, de Limoux, la somme due au seigneur de Mirepoix pour l'amortissement du fief d'Honous, 4 mai 1316, II 134; témoin de l'acte de *donation* de Guill. *Guitardi*, 25 mars 1318, II 28, de l'acte de *donation* de Guill. *de Fabrica*, 9 déc. 1319, II 30, de l'acte de *donation* de Guill. Arcis, 13 mars 1320, II 31; témoin d'un acte du 9 avr. 1336, I 281.
- fr. **Berengarius**, prieur de Provence, a donné ordre à *Arnaldus Seguerii*, prieur de P., de faire une avance pour la fondation du couvent de dominicaines de Montpellier, 11 avril 1287, I 258; sur son conseil, le maître général, Jean de Verceil, porte à 160 le nombre des religieuses de Prouille, 10 août 1287, I 260.
- Magister Guillelmus Bernardi**, *ordinis fratrum Minorum, magister in theologia*, témoin, à P., de l'achat par les Prêcheurs de la maison des Durfort à Fanjeaux, 4 sept. 1346, II 107.
- fr. **Bernardus Bertrandi** assiste, avec son *socius*, *Guillelmus Aurelie*, à la fondation du monastère de dominicaines de S. Pardoux, vers le 21 janv. 1291, I 263.
- fr. **Bertrandus, sacerdos**, témoin de l'acte de *donation* de Guill. Barrau de Limoux, nov. 1241, II 6.
- prieur des Prêcheurs en Provence, fait valider par Conrad, cardinal évêque de Porto, légat apostolique, l'acte par lequel Bérenger, archevêque de Narbonne, a donné à P. l'église S. Martin de Limoux, II 158.
- *conversus ordinis Cisterciensis*, témoin, à Rome, d'un acte du 17 avr. 1221, II 77.
- fr. **Bernardus de Bessa**, religieux à P., témoin de l'acte de *donation* de *Petrus Villarii*, 1er oct. 1315, II 27.
- fr. **Petrus Blasini**, témoin de l'acte de *donation* de Guill. Maurin, 14 avr. 1291, II 19, d'un acte du 17 mai 1298, II 212; témoin d'un acte du 15 mars 1302, II 153; témoin de l'acte de *donation* de *Petrus Stephani*, 16 juil. 1308, II 24.
- fr. **Guiraldus de Blumaco**, prieur de Carcassonne, témoin de l'acte de compromis entre P. et Lambert de Thury, au sujet de la dépaissance de Ramondens, 17 janv. 1307, II 223.
- fr. **Guillemus de Boeria**, religieux de P., témoin de l'acte de *donation* de Jacques *Tinarella*, 29 nov. 1322, II 33.
- fr. **Bertrandus Boerii**, témoin d'un acte du 4 juin 1318, II 232.
- fr. **Bernardus Boneti**, témoin de l'acte de *donation* de Guill. *Guitardi*, 25 mars 1318, II 28.
- fr. **Guillelmus Boneti**, témoin, à P., de la sentence arbitrale rendue dans le différend entre P. et l'archevêque de Narbonne, II 124.
- fr. **Poncius de Bono-Villario**, prieur de S. Girons, doit ouvrir la cassette contenant la somme confiée aux dominicains de Rieux par fr. A., évêque de Conserans, 3 janv. 1328, I 276; procureur de la province de Toulouse en 1336, I 280.
- fr. **Arnaldus de Bosco**, religieux de P., témoin d'actes du 9 mai 1302, II 216, du 1er mars 1314, I 108, du 26 mai 1321, II 247, du 26 févr. 1322, II 249; témoin de l'acte de *donation* de Jacques *Tinarella*, 29 nov. 1322, II 33; témoin de la sentence du juge de Ramondens, 19 juin 1325, II 252; nommé par les sœurs de P. l'un de leurs procureurs syndics, 28 juin 1328, II 184; témoin, à Ramondens, de plusieurs sentences du 4 et 5 mai 1332, II 264.

- fr. **Bernardus Botini**,
directeur des 4 religieuses de P. qui allèrent, en 1290.
fonder le monastère de Nazareth de Marseille, I 261.
- fr. **Helias de Bragairac**, *lector in Montepessulano*,
témoin de l'acte de *donation* de Raymond du Vilar, 25
mai 1247, II 7.
- fr. **Gerardus Bremundi**, *de conventu Petragoricensi*,
fait approuver à Paris, par le maître général, Et. de
Besançon, la création du couvent de dominicaines de
S. Pardoux, le dimanche des Rameaux 1293, I 263.
- fr. **B. Bricii**, prieur du couvent d'Alby,
a reçu de P. 20 liv. tour. pour la tenue du chapitre
provincial, 24 juillet 1303, I 272.
- fr. **Andreas de Bruno**,
ratifie, le 9 nov. 1336, un accord entre P. et la province
de Toulouse, au sujet d'un legs de fr. A., évêque de
Conserans, I 280.
- fr. **Guiraldus, Geraldus de Burgo**,
témoin d'un acte du 15 mars 1253, II 60; approuve et
confirme l'acte de *donation* de Pons du Vilar, 19 janv.
1264, II 10
- fr. **Petrus de Burlaz, de Burlacio**, frère laïc,
témoin d'un acte du 4 mai 1249, II 59; témoin, à P.,
de la sentence arbitrale rendue dans le différend entre
P. et l'archevêque de Narbonne, 1272, II 124.

C

- fr. **Petrus de Calavo**,
témoin de l'amortissement du 12 av. 1314, I 107.
- fr. **Petrus Calverie**,
présent à l'acte de procuration du 4 févr. 1320, II 246.
- fr. **Hugo de Canhulis**, prieur des Prêcheurs de Milan,
a reçu de Hélie de Ferrières, prieur de P., 90 liv.
tour. pour la tenue du chapitre général à Milan, 1340,
I 284.
- fr. **Guillemus de Caragodanis**, frère laïc,
témoin d'un acte du 4 juin 1318, II 232.
- fr. **B. de Cardalhaco**,
témoin, à P., d'un acte du 14 sept. 1296, I 267.
- fr. **Petrus Carpentini**,
témoin, à P., de la sentence arbitrale rendue dans le
différend entre P. et l'archevêque de Narbonne, 22 juin
1252, II 124.
- fr. **Bernardus Catalani**, frère laïc à P.,
approuve l'acte de *donation* de Guill. Monredon, 4 août
1256, II 9.
- fr. **Ramundus Catalanus**
reçoit, le 23 avr. 1230, l'acte de donation de *Poncius*
Stephanus et de sa femme *Catalana*, II 3.
- fr. **Odo de Causencio**, *prior Montispessulani*, définitiveur du
chapitre provincial de Brive,
approuve, le 15 août 1292, l'érection du couvent de do-
minicaines de S. Pardoux, I 263.

- fr. **Bernardus Cebelerini**,
témoin de la condamnation à l'amende de *Poncius Guo-*
tina, 19 janv. 1284, II 203.
- fr. **Hugo Chanardi**, *ordinis b. Marie de Cormelo*,
reçoit un legs de Raymond *Terreni*, 30 avr. 1348, II
287.
- fr. **Gullelmus Chatberti**, frère laïc à P.,
approuve l'acte de *donation* de Guill. Monredon, 4 août
1256, II 9.
- fr. **Johannes Chatberti**,
témoin, le 16 juill. 1308, de l'acte de *donation* de *Petrus*
Stephani, II 24; témoin de l'acte de *donation* de *Petrus*
Villarii, 1er oct. 1315, II 27; présent à l'acte de procu-
ration du 4 févr. 1320, II 246
- fr. **Guillelmus Clareti**,
mis en possession, au nom de P., par Bérenger, ar-
chevêque de Narbonne, de l'église S. Martin de Li-
moux, 17 avr. 1267, II 158; est mis en possession de
S. Martin de Limoux par Isarn d'Aragon, 19 mars
1298, II 159; témoin d'une donation faite à S. Domi-
nique en 1211, II 110; est mis en possession par les
frères Usalguier et Rainés de la *villa* de Fenouillet, 27
avr. 1212, II 120; Pierre de Castillon lui vend, pour
P., certains droits dans le dimaire de S. Ferréol, 2
mars 1215, II 189; a donné à P. ses biens sis à Pamiers,
8 oct. 1215, I 2; prieur de Prouille, s'est plaint à l'ar-
chevêque de Narbonne des usurpations du couvent de
S. Hilaire sur S. Martin de Limoux, 26 nov. 1218, II
160; fait avec les God un échange de terres, nov. 1223,
II 46; reçoit de Cavaers le don de la Mote de Prouille,
févr. 1224, II 47; en controverse de nouveau avec Al-
boyn, abbé de S. Hilaire, au sujet de S. Martin de
Limoux, obtient gain de cause par la sentence arbi-
trale de l'abbé de S. Polycarpe et de Isarn d'Aragon,
27 mars 1224, II 163; prieur de Prouille, reçoit de Ga-
lard de Fanjeaux le don d'un serf avec sa famille, 4
sept. 1224, II 48.
- fr. **Arnaldus Clavelli**,
témoin, à P., de l'acte de ratification de la convention
intervenue entre P. et Lambert de Thury, au sujet de
la dépaissance de Ramondens, 8 oct. 1308, II 226; té-
moin de l'acte de procuration du 28 juin 1328, II 186.
- fr. **Bertrandus de Claromonte**, inquisiteur,
assiste, à P., à un acte du 20 févr. 1295, I 266.
- fr. **Arnaldus de Collo, Ar. del Col**,
témoin d'actes du 20 févr. 17 mars 1298, II 213, 177, 178;
procureur de P., règle avec Lambert de Thury la ques-
tion du droit de dépaissance à Ramondens, 17 janv.
1306, II 220, 221; témoin, le 16 juil. 1308, de l'acte de
donation de *Petrus Stephani*, II 24; approbation par les
religieuses de P. de l'accord qu'il a conclu avec Lam-
bert de Thury, 8 oct. 1308, II 225; proteste contre la
défense qui a été faite par le baile royal au juge de P.
de tenir ses assises à Ramondens, 8 oct. 1308, II 221;
fait, avec Lambert de Thury, un nouveau règlement

- au sujet de la forêt de Ramondens. 30 oct. 1308. II 226 ; témoin d'un acte du 2 juin 1309, II 146.
- fr. **Petrus de Colomeriis**, religieux laïc de P.,
témoin d'actes du 24 février 1309, du 20 avril et du 8 mai 1320. II 26, 233, 234.
- fr. **Jacobus Columbi**,
témoin. à Ramondens, d'une sentence du 20 mars 1329.
- fr. **Comlinus. major diebus**,
reçoit un legs de Raymond *Terreni*, 30 av. 1348, II 287.
- fr. **Guillelmus Cosinerius, Coziner, Cosiner**,
témoin d'un acte de février 1224, II 47; du 3 oct. 1235. II 79; témoin de l'acte de *donation* de Guill. Barrau de Limoux, nov. 1241, II 6.
- fr. **Petrus Cotelte**, sous-prieur du couvent d'Auvillar,
donne quittance à P. de la somme de 20 liv. tour. payée pour la tenue du prochain chapitre provincial, qui doit avoir lieu à Auvillar, le 6 juillet 1334. Prouille, 8 mars 1333, I 277.
- fr. **Ramundus de Croso**,
est nommé procureur syndic de P., 4 févr. 1320, II 244; témoin d'un acte du 1er mai 1321. II 249.
- fr. **Arnaldus de Cruce**,
témoin de l'acte de *donation* de Guill. *Guitardi*, 25 mars 1318. II 28.

D

- fr. **Guillelmus Dagrefoil**,
témoin d'un acte d'achat du 7 nov. 1235. II 79.
- fr. **Danyel, de ordine Minorum**,
témoin, à P., d'un acte du 23 avr. 1230, II 5.
- fr. **Ber. Delpi**,
témoin. à Limoux, d'un acte du 10 août 1278, II 176.
- fr. **Guillelmus Desshalabra**,
témoin de la sentence du 9 mai 1302, II 216; granger de Ramondens, assiste à la pose de fleurs de lys, dans la forêt de Ramondens. en signe de la protection royale, 18 mars 1329. II 260, 262; sur la plainte du juge de Ramondens. bannit de la forêt le forgeron Pierre *Triandi*, 20 mars 1329. II 255; fait ériger les fourches patibulaires de Ramondens pour l'exercice du droit de haute justice qui appartient en commun au roi et à P., 27 mars 1330, II 263; témoin de l'acte de *donation* de Pierre *Rubey*, 25 mars 1331, II 34; témoin, à Ramondens, des sentences du 4 et 5 mai 1332, II 264.
- fr. **Arnaldus de Dia**,
témoin, à P., de la sentence arbitrale rendue dans le différend entre P. et l'archevêque de Narbonne, 22 juin 1252, II 124; témoin, en 1256, de la restitution d'Agasens. II 138; témoin de la donation de Ramondens par Jourdain de Saissac. 18 févr. 1256, II 191.
- fr. **Petrus Durandi, curam Pruliani in spiritualibus et temporalibus gerens**,
se fait restituer la force de Sauzens, 4 avr. 1250, II 113;

arbitre entre P. et l'archevêque de Narbonne, au sujet de Flassan, 11 févr. 1251, II 167; arbitre dans le différend entre P. et l'archevêque de Narbonne, rend sa sentence définitive le 22 juin 1252, II 121, 169. Cf. *Poalheriis*; approuve l'acte de *donation* de Guill. Monredon, 4 août 1256, II 9.

- fr. **Raymundus Poncius Durandi, de Pulchris-Planis**,
témoin d'un acte du 16 oct. 1281, II 61.
- fr. **Durand de S. Pourçain**,
nommé par Jean XXII évêque de Limoux, 26 août 1316, I 46; nommé administrateur de l'église de Limoux, 1er sept. 1316, I 47; recevra une rente de 5,000 liv. tour. sur la mense archiépiscopale de Narbonne, 2 sept. 1316, I 47.
- fr. **Raimundus de Duroforti**,
étant prieur de Toulouse, en 1327, emprunte à P. 300 livres tour., I 282; *major diebus*, prieur provincial de Toulouse, achète à Roger de Durfort, la maison paternelle des Durfort, où S. Dominique a accompli le miracle du feu, pour la transformer en chapelle, 4 sept. 1346, II 104.
- fr. **Johannes Dyonisii**, religieux laïc de P.,
témoin de l'acte de *donation* de *Petrus Villarii*, 1er oct. 1315, II 27.

E

- fr. **Bernardus de Escalerio, conventus Rivorum**,
témoin de la confirmation, par les chevaliers de S. Jean, de la délimitation de la forêt de Ramondens et des terres d'Arfons, oct. 1284, II 207.
- fr. **Bernardus d'Escalono**,
legs de Raymond *Terreni*, 30 av. 1348, II 287.
- fr. **Guillelmus Escobilionis**, religieux laïc de P.,
approuve l'acte de *donation* de Guill. Monredon, 4 août 1256, II 9.
- fr. **Ramundus Extranei**, prieur de Brive, vicaire de la province dominicaine de Toulouse,
accepte l'érection du monastère de dominicaines de S. Pardoux, 15 août 1292, I 263.

F

- fr. **Bernardus Fabri**, religieux laïc de P.,
témoin de l'acte de *donation* de *Petrus Villarii*, 1er oct. 1315, II 27; témoin de l'acte de *donation* de *Petrus Stephani*, 16 juillet 1308, II 24; témoin, à P., d'un acte du 1er oct. 1311, II 228; témoin d'un acte du 4 mai 1316, II 134; procureur de P., confirme l'achat fait par les frères Calvet d'une terre à Massabrac, 4 mai 1316, II 101; confirme à Raymond Escande, de Saissac, la vente qui

- lui a été faite par Barth. *Gotina* d'une prise d'eau sur l'Alsau et du tiers d'un moulin à S. Denis, 12 juin 1316, II 229.
- fr. *Deodatus Fabri*, de Montpellier, témoin d'un acte rédigé à P., le 11 avril 1287, I 258; collabore à la fondation du couvent de dominicaines de Montpellier. 1287, I 259.
- fr. *Dominicus Fabri*, témoin, à P., de la sentence arbitrale rendue dans le différend entre P. et l'arch. de Narbonne, 22 juin 1252, II 124
- fr. *Germanus Fabri*, religieux laïc de P., témoin des actes de donation de Guill. *Guitardi*. 25 mars 1318, II 28, de Jacques *Tinareta*, 29 nov. 1322, II 33.
- fr. *Guillermus Fabri*, témoin, à P., de l'acte de ratification de la convention conclue entre P. et Lambert de Thury, au sujet de la dépaissance de Ramondens, 8 oct. 1308, II 226.
- fr. *Petrus Fabri*, religieux laïc de P., témoin de l'acte de *donation* de *Raymundus Rigaldi*, 24 fév. 1309, II 26; procureur du monastère de P., présente au fermier du salin de Carcassonne des privilèges royaux en faveur de P., 18 oct. 1315, I 125.
- fr. *Johannes de Falbeto*, prieur des dominicaines de Condom, déclare avoir reçu de P. 20 liv. tour., pour la tenue du chap. provincial, 28 fév. 1306, I 271.
- fr. *Raymond du Fauga*. Cf. fr. *Raymundus de Felgario*.
- fr. *Raymundus de Felgario*, évêque de Toulouse, 7 nov. 1235, II 79; autorise Raymond du Vilar, chapelain de Fanjeaux, à se faire donat de P., mai 1247, II 6; témoin d'un acte du 4 avr. 1250, II 110; a conféré à P. l'église de S. Julien de Bram, 13 juin 1257, I 16; vidime, en janvier 1262, un acte d'Alph. de Poitiers de juin 1261, I 60; donne à P. l'église de S. Sernin de la Ilhe, 25 av. 1265, I 27, 114; ordonne à Arnaud de *Fraxino* de mettre P. en possession du dimaire de la Ilhe, 14 août 1268, II 115.
- fr. *Bertrandus Ferezelli*, de Toulouse, prieur de Toulouse, en 1325, a emprunté à P., le 25 janvier, 90 livres et 50 quintaux de fer, I 282, 285; envoyé par les Prêcheurs de Toulouse pour régler, en leur nom, leur compte avec P., Prouille. 18 janv. 1339, I 282, 285.
- fr. *Helias, Helyus, Elias de Ferreriis*, prieur provincial de Toulouse, son différend avec Jeanne de Sévérac, 13 nov. 1333, I 269; reçoit 30 livres de P., en allant au chapitre de Londres, I 282; ratifie, le 9 avril 1336, un accord entre la province de Toulouse et P., au sujet du legs de l'évêque de Conserans, I 280, prieur de P. et définitiveur du chapitre général de Milan pour la province de Toulouse, paie au prieur de Milan 90 liv. tourn. pour la tenue du chapitre général, I 284; sa controverse avec le couvent de Toulouse est tran-
- chée par l'arbitrage de fr. Raymond, 12 janv. 1344, I 284; témoin, à P., de l'achat par les Prêcheurs de la maison des Durfort, à Fanjeaux, 4 sept. 1346, II 107.
- fr. *Ramundus Ferrerii*, prieur de Castres, témoin d'un acte du 23 sept. 1327, II 69.
- fr. *Hugo de Fonte*, témoin d'un acte du 23 sept. 1327, II 69.
- fr. *Thomas Fortis*, témoin de sentences du 9 mai 1302, du 4 et 5 mai 1332, II 216, 264.
- fr. *Ramundus de Fraxino*, laïc du couvent d'Arles, donne quittance au prieur de P., Arnaud *Johannis*, de 20 liv. tour. payées pour la tenue du chapitre provincial, 20 oct. 1316, I 273.
- fr. *Fulco, ordinis S. Trinitatis*, procureur des Trinitaires de Limoux, s'engage à observer les conditions que P. impose pour l'établissement de Trinitaire à Limoux, 20 déc. 1234, II 165.
- fr. *Arnaldus Fureti*, témoin d'un acte du 11 juin 1298, II 142
- fr. *Jacobus Fureti*, laïc de P., témoin de l'acte d'achat de Fontloubane, 28 mars 1267, II 126.
- fr. *Ramundus Fureti*, laïc de P., témoin, à P., de la sentence arbitrale rendue dans le différend entre P. et l'arch. de Narbonne, 22 juin 1252, II 124; approuve l'acte de *donation* de Guill. Monredon, 4 août 1256, II 9; approuve l'acte de *donation* de *Poncius de Vilaris*, 19 juin 1264, II 10.
- fr. *Ramundus de Fuxo*, prieur de Toulouse, témoin de l'acte de *donation* de Raymond du Vilar, 25 mai 1247, II 7.

G

- fr. *Arnaldus Garcie, Garssie*, choisi par les sœurs de P. pour l'un de leurs dix procureurs syndics, 28 juin 1328, II 184; ratifie, le 9 av. 1336, un accord entre la province de Toulouse et le couvent de P., au sujet d'un legs de fr. A., évêque de Couserans, I 280; livres lui ayant appartenu, I 285.
- fr. *H. Garda, canonicus et sacerdos b. Marie de Prolano*, affirme que le chevalier *Navarrus* a donné à P. la moitié de sa condomine de las Croses, avr. 1223, II 45; témoin d'actes d'achats du 7 nov. 1235 et du 3 oct. 1235, II 79.
- fr. *Guillelmus, Willelmus Garrici*, procureur de la province de Toulouse en 1336, I 280, 281; *vicarius et sindicus* de P., fait, au nom du couvent, un règlement de comptes avec les Prêcheurs de Toulouse, 18 janv. 1339, I 282, 285; fait un versement, au nom du couvent, au trésorier royal de Carcassonne, 10 juin 1339, I 214.

- fr. *Guillelmus Gauberti*, *procurator seu syndicus monasterii Pruliani*,
entre en composition avec les gens du roi, au sujet de l'héritage de Jean de Aureliaco, superbaile de Fanjeaux et du Lauraguais, 29 août 1297, I 74, 75; achète des rentes à Roger de *Malaspina*, 18 mai 1298, II 140; témoin d'un acte de juillet 1318, II 275.
- fr. *Bernardus Gayssie*,
témoin, à P., de l'achat par l'Ordre de la maison des Durfort à Fanjeaux, 4 sept. 1346, II 107.
- fr. *Bernardus Gerald*, prieur provincial,
institute fr. *Bernardus Grandis*, de Cahors, directeur du monastère de dominicaines de Montpellier, 1287, I 259.
- fr. *Bernardus Girardus*,
prieur provincial de Toulouse, I 267.
- fr. *Poncius de Gramasia*,
témoin de l'acte du 4 oct. 1332, par lequel Jean de Lévis cède des censives à P., II 209.
- fr. *Bernardus Grandis*, de Cahors,
quitte la charge de prieur de Cahors et est chargé par le prieur de Provence de la direction du monastère de dominicaines de Montpellier, au chapitre provincial de Carcassonne du 22 juillet 1293, I 259.
- fr. *Guillelmus Graniti*, prieur de Carcassonne,
témoin, à P., de l'achat par les Prêcheurs de la maison des Durfort, à Fanjeaux, 4 sept. 1346, II 107.
- fr. *Hugo de Graolac*, *preceptor de Salvatate*,
approuve la délimitation faite, en 1284, des terres d'Arfons et de Ramondens, juin 1291, II 208.
- fr. *Bernardus Guarda*, donat de P.,
témoin de la nomination de Guill. *Martini* comme notaire de Ramondens, 28 janv. 1339, II 271.
- fr. *Guarinus*,
témoin d'un acte du 3 mars 1316, II 67.
- fr. *P. Guidonis*,
étant prieur provincial de Toulouse, préside à un règlement de comptes entre P. et le couvent de Toulouse. 18 janvier 1339, I 282, 285.
- fr. *Poncius Guifre*, laïc de P.,
témoin d'un acte du 15 mars 1253, II 60.
- fr. *Guillelmus Guilaberti*,
témoin d'un acte du 19 janvier 1324, II 102; témoin à Ramondens, d'une sentence du 20 mars 1329, II 255.
- fr. *Ramundus Guilaberti*,
présent à l'acte de procuration du 4 fév. 1320, II 246.
- fr. *P. Ramundus Guillelmus*,
témoin de l'acte de *donation* de Guill. Grimaud, 30 mars 1227, II 54.
- fr. *Guirannus*, prieur de Marseille, définitiveur du chapitre provincial de Brive,
approuve, le 15 août 1292, l'érection du couvent de dominicaines de S. Pardoux, I 263.
- fr. *Bernardus Guiraudi*, du couvent de Narbonne,
exécuteur testamentaire de Roger d'Anduze, 9 avr. 1326, II 284, 285.

- fr. *Ramundus Guitardi*,
témoin de sentences du 9 mai 1302, II 216, du 4 et 5 mai 1332, II 284, de l'acte de *donation* de Pierre *Rubey*, 25 mars 1331, II 34.

II

- fr. *Helias*, prieur de Narbonne,
témoin, à Narbonne, de la sentence arbitrale rendue dans le différend entre P. et l'archevêque de Narbonne, le 22 juin 1252, II 124.
- fr. *Hermengaldus*, *preceptor* de Pexiora,
témoin de la confirmation, par le prieur de S. Gilles, de la délimitation des terres d'Arfons et de Ramondens, juin 1291, II 209.
- fr. *Humbert de Romans*, maître général de l'Ordre,
procède à la visite canonique de P. 11 juin 1258, I 255. Cf. I 264, 265.
- fr. *Raymundus Hunaudi*, *Unaudi*, prieur de Toulouse, définitiveur du chapitre provincial de Brive,
approuve, le 15 août 1292, l'érection du couvent de dominicaines de S. Pardoux, I 263; prieur provincial de Toulouse. assiste. à P., à l'acte par lequel le prieur de P. reconnaît, le 20 février 1295, la juridiction sur P. du prieur provincial et du maître général de l'Ordre, I 266, 267; fait un accord financier avec P., 10 mars 1297, I 267.

I J

- fr. *Petrus Imberti*,
témoin, en 1256, de la restitution d'Agassens à P., II 138.
- fr. *Joannes*,
témoin d'un acte de 1211, II 73.
- fr. *Johannes*, *prior domus Predicationis Tolose*,
témoin. à P., d'un acte du 23 avr. 1230, II 5.
- fr. *Johannes*, prieur de Provence,
a reçu de P., pour le couvent d'Alais, la somme de 20 liv. tour., pour la tenue du chapitre provincial, 5 déc. 1312, I 272.
- fr. *Johannes*, *inquisitor, sacre pagine professor*,
assiste, à P., à l'arbitrage de 1344, qui termina le différend entre P. et les Prêcheurs de Toulouse, I 286.
- fr. *Arnaldus Johannis*, *inquisitor Appamiensis heretice pravitatis*,
témoin d'un acte du 20 fév. 1298, II 213.
- prieur de P., signe un accord financier avec B. de *Juzio*, prieur provincial de Toulouse, Prouille, 18 janv. 1299, I 268; Eustache de Lévis promet de lui payer une censive à Seignalens, 15 mars 1302, II 152; obtient la restitution par Philippe le Bel du dépôt de l'évêque de

- Pamiers, que les gens du roi avaient confisqué, 14 sept. 1302, I 88; par ordre du roi, les trésoriers royaux de Carcassonne, Toulouse, Rodez, Cahors, lui feront certains versements, 3 août 1303, I 89; énumère aux commissaires royaux les acquisitions de P. qui doivent être amorties. 10 févr. 1304, I 92; reçoit de Roger de la Tour la donation de nombreux biens, 27 mars 1307, II 143; s'engage à entretenir à P. un chapelain qui priera pour l'âme de Veziat, 27 mars 1307, II 143; achète les biens de H. de Guérard, 8 août 1307, II 88; accepte comme donats *Bernardus Martini*, 8 janv. 1308, II 25, *Petrus Stephani*, 16 juillet 1308, II 24; approuve le compromis entre P. et Lambert de Thury, au sujet de la dépaissance de Ramondens, 8 oct. 1308, II 226; accepte Raymond *Rigaldi* comme donat de P., 24 févr. 1309, II 25; signe un accord avec le salin de Carcassonne, 12 janv. 1313, II 63; fait, avec le sénéchal et le juge criminel de Toulouse, un compte d'amortissement, 28 juin 1315, I 112; reçoit Pierre *Villarii* comme donat de P., 1er oct. 1315, II 26, 27; se fait délivrer un reçu par le trésorier de Toulouse, 14 sept. 1316, I 247 et suiv.; verse la somme de 20 liv. tourn. au couvent d'Arles, pour la tenue du chapitre provincial, 20 oct. 1316, I 273; reçoit d'*Assarida de Preissaco*, prieure de Pontvert, quittance de 300 liv. tourn., 3 mai 1317, I 274; accepte l'hommage de *Ramundus Davini*, 22 janv. 1318, II 27; fait des prêts d'argent au trésorier royal de Toulouse, 17 mars 1318, I 247, 248, 250; *id.* 26 mars 1318, I 249; *id.* 27 avr. 1319, I 128; verse 20 liv. tourn. au prieur de S. Emilion pour la tenue du chapitre provincial, I 272.
- fr. *Guillelmus Johannis*, procureur de P., reçoit la constitution de plusieurs rentes aux environs de Limoux par Guill. de Voisins, 4 mars 1274, II 172, 28 avr. 1274, II 173; reçoit une quittance de 1070 livres de l'abbé d'Alet, Bertrand de Grave, 9 juin 1283, I 257, 258; présente, au baile de Limoux, deux lettres patentes, au sujet de la confrérie de Limoux, mars 1294, II 274.
- fr. *Ramundus Johannis*, *major diebus*, laïc de P., témoin de l'acte d'achat de Fontloubane, 28 mars 1267, II 126; procureur de P., témoin de l'acte de donation de Bernard *Folquerii*, 24 juin 1271, II 11; témoin, à Limoux, d'un acte du 10 août 1278, II 176; témoin de la prise de possession de Genebrel, 14 oct. 1281, II 13; reçoit une quittance de la maison de l'Hôpital de Pexiora, 16 oct. 1281, II 61; témoin de l'acte de donation de Guill. de Barossa, 7 janv. 1283, II 14, de Bonet de S. Amans, 28 déc. 1284, II 15; témoin d'actes du 21 sept. 1285, II 17, 13 mars 1292, II 214, 15 avr. 1299, II 214.
- fr. *Ramundus Johannis*, *minor diebus, junior*, frère convers de P., témoin de l'acte de donation de Bernard *Sermenha*, 29 août 1278, II 12.
- fr. *Thomas Johannis*, convers de P., témoin de l'acte de donation de Bernard *Sermenha*, 29 août 1278, II 12.
- fr. *Arnaldus Joris*, précepteur d'Arfons, fait procéder à la délimitation des terres d'Arfons et de Ramondens, 8 mai 1320, II 235.
- fr. *Jourdain de Saxe*, *generalis magister ordinis Predicatorum*, lettre de Grégoire IX à lui adressée, 24 mars 1236, I 7.
- fr. *B. de Juzico*, prieur provincial de Toulouse, signe un accord financier avec le prieur de P., 18 janvier 1299, I 268.

L

- fr. *Bernardus de Labessa*, témoin de l'acte de donation de *Petrus Stephani*, 16 juillet 1308, II 24.
- fr. *Stephanus de Landis*, témoin d'un acte du 17 mai 1298, II 212.
- fr. *Bernardus Lapassa*, laïc de P., témoin de l'acte de donation de *Raymundus Rigaldi*, 24 févr. 1309, II 26.
- fr. *Sixtus de Layssaco*, nommé par les sœurs de P. l'un de leurs 10 procureurs syndics, 28 juin 1328, II 184.
- fr. *Aymericus de Leone*, témoin, à Narbonne, de la sentence arbitrale rendue dans le différend entre P. et l'archevêque de Narbonne, 22 juin 1252, II 124.
- fr. *Bernardus Lerati*, laïc de P., témoin d'un acte du 12 juin 1316, II 130; témoin des actes de donation de *Petrus Villarii*, 1er oct. 1315, II 27, d'*Arnaldus Mansi*, 16 av. 1320, II 32, de Guill. de Barossa, 31 mai 1322, II 33; témoin d'actes du 20 av. 1320 et du 8 mai 1320, II 233, 234; nommé par les sœurs de P. l'un de leurs dix procureurs syndics, 28 juin 1328, II 184; témoin d'un acte du 9 avr. 1336, I 281.

M

- fr. *Bernardus Majoris*, témoin, à P., d'un acte du 1er oct. 1311, II 228.
- fr. *Guillelmus Petri de Malrasi*, est mis en possession, au nom de P., de biens à Agassens, 28 janv. 1219, II 137.
- fr. *Bernardus Manaria*, *Maneria*, frère laïc, témoin d'un acte du 26 mai 1321, II 247; témoin d'une sentence du juge de Ramondens du 27 sept. 1323, II 252, du 19 juin 1325, II 252.
- fr. *Ramundus de Manso*, *preceptor de Roayros*, approuve la délimitation faite, en 1284, des terres de P. et d'Arfons, juin 1291, II 208.

- fr. **Bernardus Martelli** ou **Marcelli**, frère convers de P., témoin de l'acte de *donation* de Bernard *Sermenha*. 29 août 1278; témoin de la constitution de dot de sœur Dias, 5 oct. 1285, II 18.
- fr. **Ramundus Martelli** ou **Marcelli**, témoin de l'acte de *donation* de Guill. Maurin, 14 avr. 1291. II 19.
- fr. **Petrus Martra**, témoin, à Fanjeaux, d'un acte du 28 avril 1324, II 103.
- fr. **Guilhelmus Mathei**, *ordinis Minorum*; legs de Raymond *Terreni*, 30 avr. 1348, II 287.
- fr. **B. Maurandi**, témoin d'un acte rédigé à P. le 11 avr. 1287, I 258.
- fr. **Aymericus Maurelli**, témoin d'un acte du 17 mai 1298, II 212.
- fr. **Raymundus Maurelli**, prieur de P., a payé 20 liv. tour. pour la tenue du chapitre provincial qui aura lieu à S. Girons. le 8 sept. 1321, janvier 1320, I 274; préside le chapitre des sœurs de P., qui nomme les 10 procureurs syndics du monastère, 4 fév. 1320, II 244; reçoit les actes de *donation* de Guill. Arcis de Fanjeaux, 13 mars 1320; de *Arnaldus Mansi* de Montlaur, 16 avr. 1320, II 31, 32; accord entre lui et les consuls de S. Denis au sujet de la dépaissance, 20 avr. 1320, II 233; renonce au droit de dépaissance sur Saissac, 26 mai 1321, II 240 et suiv.; a réglé certaines questions d'argent avec le couvent de Toulouse, I 283; reçoit les actes de *donation* de Guill. de *Barossa*, 31 mai 1322, II 32; de Jacques *Tinarella*, 29 nov. 1322, II 33; a payé au couvent de Bordeaux, 20 liv. tour. pour la tenue du chapitre général de l'ordre en 1324, déc. 1323, I 274; a envoyé au couvent des Prêcheurs de Toulouse, 50 quintaux de fer pour les verrières, le 25 janv. 1325, I 282, 285; confirme l'achat fait par Raymond Bels à la famille Salvat d'une terre à Massabrac, 19 janv. 1324, II 102; en sa présence, le couvent de P. nomme 10 religieux ses procureurs syndics. 28 juin 1328, II 183; se fait confirmer par Th. de Lévis l'achat d'une forêt à S. Benoît, 20 mars 1332, II 186; reçoit pour P. une donation de Jean de Lévis-Mirepoix, 4 oct. 1332, I 179; Lambert de Sault reconnaît devoir au monastère une somme de 132 liv. 16 sous, 8 den., 3 sept. 1334, II 70; a prêté certaines sommes au couvent de Toulouse, I 284.
- fr. **Petrus Mazeti**, témoin d'un acte de 1336, II 270.
- fr. **Guillelmus de Mesino**, de **Mesi**, témoin de l'acte par lequel l'archevêque de Narbonne ratifiait la sentence arbitrale du 22 juin 1252, II 125; témoin de la donation de Ramondens par Jourdain de Saissac, 18 févr. 1256, II 191; approuve et confirme les actes de *donation* de Guill. Monredon, 4 août 1256, II 9; de Pons de *Vilaro*, 19 juin 1264, II 10; procureur de P., ratifie l'acte d'achat de Fontloubane. 28 mars 1267, II 126.
- fr. **Bernardus Mileti**, témoin de l'acte de division de Ramondens, 6 févr. 1283, II 201.
- fr. **Poncius de Monasterio**, témoin de l'acte de *donation* de *Bernardus Folquerii*, 24 juin 1271, II 11.
- fr. **Gaucerandus de Montebruno**, *preceptor de Nebiano*, approuve la délimitation faite, en 1284, des terres d'Arfons et de Ramondens, juin 1291, II 208.
- fr. **Guillermus de Monte Judeo** assiste, le 12 janvier 1344, à P., à l'arbitrage qui termine le différend entre P. et les Prêcheurs de Toulouse, I 286.
- fr. **Aymo de Montelauro**, *de Ordine Hospitalis S. Johannis Jerosolimitani, preceptor domorum dicti Hospitalis de S. Sulpicio et de Orfontibus*, fait procéder à la délimitation des terres d'Arfons et de Ramondens, oct. 1284, II 207.
- fr. **Dominicus de Montetotino**, sous-prieur de P., témoin de l'acte de *donation* de *Petrus Stephani*, 16 juillet 1308, II 24; procureur de P., proteste contre la défense faite par le baile royal au juge de P. de tenir ses assises à Ramondens, 8 oct. 1308, II 221; témoin, à P., de l'acte de ratification de la convention intervenue entre P. et Lambert de Thury, au sujet de la dépaissance de Ramondens, 8 oct. 1308, II 226; fait amortir les acquisitions de P., 12 avr. 1314, I 97; délègue un procureur pour traiter, au nom du monastère, avec le salin de Carcassonne, 14 oct. 1315, II 63; prieur du couvent de Toulouse, en 1321, a emprunté à P., le 25 juin, 100 livres, I 282; procureur de P., reçoit, au nom de P., une donation de Jean de Lévis-Mirepoix, 4 oct. 1332, I 179; témoin d'un acte du 9 avr. 1336, I 281; représente P. pour le règlement de comptes entre P. et les Prêcheurs de Toulouse, 18 janv. 1339, I 282; livres lui ayant appartenu, I 285.
- fr. **Bernardus Muelli**, convers à P., 13 févr. 1283, II 203.
- fr. **Petrus de Mulcœne**, prieur provincial, institue Guill. *Aurelie* premier prieur de S. Pardoux, 29 sept. 1293, I 264; nomme Bernard *Grandis*, prieur des dominicains de Montpellier, 1295, I 259, 260. Cf. I 267.

N

- fr. **Natalis**, prieur de P., reçoit Pierre de Castillon comme participant aux mérites du monastère, 2 mars 1215, II 190; en considération de biens donnés, admet Pierre de Vico, seigneur de Quercorbes, au bénéfice des prières du monastère, 21 avr. 1216, II 155; fait l'acquisition pour P. de la terre de la Jonquière, 11 janv. 1218, II 45; reçoit d'Hu-

- gues de Lasey la confirmation de la donation d'Agassens et d'autres terres au même lieu, 27 févr. 1218, II 135, 316; *canonicus, presbiter de Prolano*, est mis en possession de biens d'Agassens, 28 janv. 1219, II 137; témoin d'un acte d'avril 1223, II 46; cède, au nom de P., une vigne à Pons de Capite-denario, 9 oct. 1225, II 51; témoin d'un acte de donation du 11 juillet 1227, II 140; témoin d'un acte de sept. 1227, II 56; ratifie l'acte de *donation de Poncius Stephani*, 23 avr. 1230, II 4.
- fr. **Nicholaus**, ministre de l'Ordre des Trinitaires, ratifie les conditions d'après lesquelles les Trinitaires pourront s'établir à Limoux, 20 déc. 1234, II 165
- fr. **Nicholaus**, procureur du monastère de Pontvert, fait un échange avec l'abbaye d'Alet, 9 juin 1283, I 257, 258.
- fr. *Berengarius Notarii, magister in theologia*, prieur provincial de Provence, 1283, I 257.
- O**
- fr. **Ogerius**, provincial des Trinitaires, ratifie les conditions moyennant lesquelles les Trinitaires pourront s'établir à Limoux, 20 déc. 1234, II 165.
- fr. **Arnaldus Olerii**, témoin de l'acte de *donation* de Roger de la Tour, 27 mars 1307, II 145.
- fr. **Guillelmus Oliverii**, témoin de l'acte de pariage entre P. et les Grave au sujet de Ramondens, 9 nov. 1282, II 199.
- fr. **Arnaldus Orthezii**, *ordinis frat. Minorum*, legs de Raymond Terreni, 30 avr. 1348, II 287.
- P**
- fr. **P.**, prieur des Prêcheurs de Marseille, vidime une bulle de Clément IV du 12 février 1266, 16 févr. 1267, I 28.
- fr. **Germanus Pagesii**, témoin de l'acte de division de Ramondens, 6 févr. 1283, II 201; témoin d'actes du 13 févr. 1283, II 203; du 21 sept. 1285, II 17; témoin de l'acte de *donation* de Bonet de S. Amans, 28 déc. 1284, II 15.
- fr. **Petrus Pagesii, stans Pruliani**, témoin de l'acte par lequel le prieur de P. approuve la délimitation d'Arfons et de Ramondens, oct. 1284, II 208; témoin d'un acte du 21 sept. 1285, II 17; témoin de l'acte de *donation* de Guillaume Maurin, 14 avr. 1291, II 19.
- fr. **Willelmus de Paniris** confirme la vente d'une vigne faite par P. à Pons de Capitedenario, 9 oct. 1225, II 51.
- fr. **Guiraldus, Guiraudus de Pareto**, témoin des actes de *donation* de Guill. de Barossa, 7 janv. 1283, II 14; de Bernard Sermenha, 29 août 1278, II 12; témoin de l'acte de pariage entre P. et les Grave, au sujet de Ramondens, 9 nov. 1282, II 199.
- fr. **Arnaldus Parirus**, témoin, à P., d'un acte du 23 avr. 1230, II 5.
- fr. **Paulus**, témoin de la donation de Ramondens à P. par Jourdain de Saissac, 18 févr. 1256, II 191.
- fr. **Ramundus Paysseleare, de Pulchris-Planis**, témoin d'un acte du 16 oct. 1281, II 61.
- fr. **Bertrandus Pelhicerii**, représente le couvent des Prêcheurs de Toulouse pour le règlement des comptes avec P., 18 janv. 1339, I 282, 285.
- fr. **Johannes Perelli**, témoin d'un acte du 9 avr. 1336, I 281.
- fr. **Guillelmus Petri**, card.-évêque de Sabine, a légué certaines sommes au chapitre général, I 284.
- fr. **Petrus**, prieur de P., reçoit l'acte de *donation* de Guill. Grimaud, 30 mars 1227, II 53; Gauceran des Alamans lui donne des terres à Laurabuc et Bagnères, 11 juillet 1227, II 139.
- fr. **Petrus de Petragoricis**, frère lai de P., approuve l'acte de *donation* de Guill. Monredon, 4 août 1256, II 9.
- fr. **Bernardus de Pinibus**, témoin, à P., de l'acte de donation de Bernard Sermenha, 29 août 1278, II 12.
- fr. **Bernardus de Pinu**, témoin de l'acte de donation à P. des églises de Fenouillet et de Fontazelles, II 128.
- fr. **Bernardus de Podio**, procureur de P., ratifie l'acte d'achat de Fontloubane, 28 mars 1267, II 126, témoin de l'acte de *donation* de Bernard Folquerii, 24 juin 1271, II 11.
- fr. **Geraldus, Guiraldus de Podio**, religieux laïc de P., témoin de l'acte de *donation* de Pons de Villario, 19 juin 1264, II 10; de l'acte de *donation* de Bernard Sermenha, 29 août 1278, II 12; procureur de P., ratifie l'acte d'achat de Fontloubane, 28 mars 1267, II 126.
- fr. **Guillelmus de Podio**, religieux laïc de P., approuve l'acte de *donation* de Guill. Monredon, 4 août 1256, II 9.
- fr. **Ramundus de Podio**, témoin de l'acte de *donation* de Bernard Sermenha, 29 août 1278, II 12; sous-prieur de P., reçoit la profession religieuse d'Ermessende de Lordat, 16 sept. 1281, II 12; prend possession du fief de Genebrel, 14 oct. 1281, II 13; témoin de l'acte de pariage entre P. et les Grave, au sujet de Ramondens, 9 nov. 1282, II 199; témoin de l'acte de donation de Guill. de Barossa, 7 janv. 1283, II 14; sous-prieur de P., témoin de l'acte par lequel le prieur de P. approuve la délimitation de Ramondens

et d'Arfons, oct. 1284, II 208; témoin de l'acte de *donation* de Bonet de S. Amans, 28 déc. 1284, II 15; témoin d'un acte du 21 sept. 1285, II 17; témoin de la constitution de dot de sœur Dias, 5 oct. 1285, II 18; témoin de l'acte de *donation* de Guill. Maurin, 14 avril 1291, II 49; témoin, à P., d'actes du 20 févr. 1295, I 286; du 22 sept. 1295, II 132; du 14 sept. 1296, I 267; du 17 mai 1298, II 212.

fr. **Guillelmus de Podio-Laurencio**,
témoin d'un acte de nov. 1223, II 47.

fr. **Poncius**, *capellanus de Podio-Sirvano*,
au nom de Pons de Tornello, précepteur de S. Jean de Jérusalem à Pexiora, donne quittance au procureur de P. d'une somme de 20 den. tolsas. 16 oct. 1281, II 60.

R

fr. **Petrus Raimundi**,
témoin, à Ramondens, d'une sentence du 26 févr. 1321, II 249.

fr. **Ramundus**, *custos sacerdos domus de Prullanis*,
confirme la vente d'une vigne faite par P. à Pons de *Capitedenario*, 9 oct. 1225, II 51; prieur de P., en échange de cinq pièces de terre qu'il reçoit, il rend à Sicard de Durfort et Pierre de la Ilhe leur patrimoine confisqué, sept. 1227, II 55; témoin d'un acte de donation du 11 juillet 1227; achète aux Papau un casal près le cimetière de P., janvier 1229, II 56; permet aux Trinitaires de s'établir à Limoux sous certaines conditions, 20 décembre 1234, II 165; achète une terre à *Raymunda Johanna*, 7 novembre 1235, II 78; achète une terre à Fanjeaux, 3 oct. 1235, II 79; reçoit de Cavaers le don d'une terre et de droits sur d'autres terres, 4 juillet 1243, II 57; sa controverse avec l'archevêque de Narbonne et la sentence arbitrale rendue à ce sujet, 22 juin 1252, II 120, 121; reçoit des Esquirol leur terre du Vieux-Château, 15 mars 1253, II 60; demande aux représentants d'Alph. de Poitiers la restitution d'Agassens, 1256, II 137; reçoit la donation de Guill. Monredon, 4 août 1256, II 8.

fr. **Raymundus**, *de ord. Predic.*,
témoin dans un jugement de la Curie du 22 déc. 1262, I 25.

fr. **Raymundus**, prieur provincial de Toulouse,
approuve l'arbitrage du 12 janv. 1344, qui termine le différend entre P. et les Prêcheurs de Toulouse, I 286.

fr. **Petrus Ramundus**, *preceptor* de Rossergue,
approuve la délimitation faite, en 1284, des terres d'Arfons et de Ramondens, juin 1291, II 208.

fr. **Raynaldus Raynaldi**, du couvent d'Arles,
donne quittance au prieur de P., Arnaud *Johannis*, de 20 liv. tour., 20 oct. 1316, I 273.

fr. **Ysarnus Raynaudi**,
témoin d'un acte du 4 juin 1318, II 232.

fr. **Reg.**, prieur de Carcassonne,
témoin, à Limoux, d'un acte du 10 août 1278, II 176.

fr. **Petrus Regis**, prieur de P.,
achète, au nom du couvent, à Raymond Isarn ses biens de Fontloubane, 28 mars 1267, II 125; a négocié l'accord entre P. et Limoux, au sujet des dépouilles des morts, 7 mars 1275, II 174.

fr. **Guillelmus Retroussi**
assiste à la pose de fleurs de lys dans la forêt de Ramondens, 18 mars 1329, II 262.

fr. **Arnaldus, Arnaudus Ribelha, Rebelha, Ribela, Rebella, Rippela**,
témoin, en 1256, de la restitution d'Agassens à P., II 138; procureur de P. à Ramondens, donne une partie de Ramondens en emphytéose à plusieurs habitants de Saissac, 17 févr. 1269, II 192, 193; achète la quarantième partie de Ramondens, 1er juin 1278, II 196; Pierre Sabatier, de Dourgne, lui paiera 60 sous pour sa convention, 24 oct. 1278, II 197; témoin de l'acte de partage entre P. et les Grave au sujet de Ramondens, 9 nov. 1282, II 199; témoin de l'acte de division de Ramondens, 6 févr. 1283, II 201; approuve l'acte de délimitation des terres d'Arfons et de Ramondens, oct. 1284, II 208; fait procéder à la délimitation, à Ramondens, des terres de P. et de l'Hôpital d'Arfons, 5 sept. 1290, II 205.

fr. **Petrus Rigaudi**, prieur de S. Girons,
donne quittance à Raymond Maurel, prieur de P., de la somme de 20 liv. tour., janvier 1320, I 274.

fr. **B. Ripparie**,
I 283.

fr. **Ramundus Ripparie**, sous-prieur de Carcassonne,
témoin de l'acte de division de Ramondens, 6 févr. 1283, II 201.

fr. **Willelmus de Ripparia**
confirme la vente d'une vigne faite par P. à Pons de *Capitedenario*, 9 oct. 1225, II 51.

fr. **Guill. Rivière**, prieur de Bordeaux,
donne à P. quittance d'une somme de 20 liv. tour., déc. 1323, I 274.

fr. **Poncius de Rivis**
approuve l'acte de *donation* de Pons de *Vilaro*, 19 juin 1264, II 10; reçoit, au nom de P., une censive sur une maison de Fanjeaux, 28 oct. 1269, II 82.

fr. **Johannes de Riocavo, Rivocavo**,
procureur de P. à Ramondens, déc. 1301, II 215; témoin de l'acte de *donation* de *Arnaldus Mansi*, 16 av. 1320, II 32.

fr. **Petrus Ramundi Rocelli**, granger de Ramondens,
présente aux assises de Dourgne la lettre par laquelle le juge de Ramondens défend qu'on exige de P. le *formatgium*, 7 déc. 1327, II 252, 253.

fr. **Nicolaus Rocha, Roqua**,
témoin des actes de *donation* de Raymond Davini, 22 janv. 1318, II 27; de Guill. Arcis, 13 mars 1320, II 31;

- de Guill. de *Barossa*, 31 mai 1322, II 33; de *Jacobus Tinarella*, 29 nov. 1322, II 33; témoin d'un acte du 1er mai 1321, II 249.
- fr. **Romeus**, prieur provincial de Provence, permet aux Trinitaires de s'établir à Limoux sous certaines conditions, 20 déc. 1234, II 165.
- fr. **Guillelmus Ros**, procureur de P. à Ramondens, vient, avec fr. *Johannes de Rioeavo*, à Puylaurens protester contre les empiètements du châtelain de Puylaurens à Ramondens, déc. 1301, II 215.
- fr. **Johannes Rosaldi**, religieux laïc de P., témoin de l'acte de donation de Guill. de *Barossa*, 31 mai 1322, II 33.
- fr. **Michaël de Rosolenchis**, témoin d'un acte du 30 oct. 1308, II 227; témoin de l'acte de donation de *Raimundus Rigaldi*, 24 fév. 1309, II 26.
- fr. **Rotbertus**, témoin d'un acte du 25 fév. 1214, II 116.
- fr. **Guillelmus Ruphi, Rufi, Ruffi**, témoin d'un acte du 18 mai 1298, II 142; de l'acte de donation de *Roger de Turre*, 27 mars 1307, II 145; d'une sentence à Ramondens du 20 mars 1329, II 255; de l'érection, à Ramondens, des fourches patibulaires, 27 mars 1330, II 263.
- S**
- fr. **Guillelmus de Sala**, témoin de l'acte de donation de Guill. Maurin, 14 av. 1291, II 19; d'un acte du 14 sept. 1296, I 267.
- fr. **Johannes Salamonis, Salomonis**, religieux laïc de P., témoin de l'acte de donation de Guill. de *Barossa*, 7 janv. 1281, II 14; procureur de P. à Ramondens, dresse procès-verbal de 10 liv. tour. à Pons *Guotina* jeune, 19 janv. 1283, II 183; témoin d'un acte du 13 fév. 1283, II 203; du 21 sept. 1285, II 17; de l'acte de donation de Bonet de S. Amans, 28 déc. 1284, II 15; inflige une amende de 100 truites à *Sicardus Balaguerii* et son fils *Bonetus*, 5 août 1290, II 204; arbitre pour la délimitation des terres de P. et d'Arfons, à Ramondens, 5 sept. 1290, II 205; témoin de l'acte de donation de Guill. Maurin, 14 av. 1291, II 19; approuve la vente faite par *Rica* à Guill. *Corteta*, d'une terre à Fontloubane, 13 mars 1292, II 129.
- fr. **Rogerus Salas**, du couvent de Narbonne, témoin du testament de Roger d'Anduze, 9 av. 1326, II 285.
- fr. **Johannes Salomonis, procurator et conversus monasterii Carcassone**, témoin de l'acte de division de Ramondens, 6 fév. 1283, II 201.
- fr. **Geraldus, Giraldus Salvati**, témoin, à Ramondens, d'une sentence du 20 mars 1329, II 255; legs de Raymond *Terreni*, 30 av. 1348, II 287; témoin de l'érection, à Ramondens, des fourches patibulaires, 27 mars 1330, II 263.
- fr. **Jordanus Salvati**, frère du précédent, II 287.
- fr. **Bernardus Salvonis**; legs de Raymond *Terreni*, 30 av. 1348, II 287.
- fr. **Sancius** ratifie, au nom des autres religieux de P., l'acte de donation de *Poncus Stephanus*, 23 av. 1230.
- fr. **Guillelmus Sancius**, témoin de l'acte de donation de Guill. Barrau de Limoux, nov. 1241, II 6; témoin d'un acte du 14 mars 1249, II 59.
- fr. **Guillelmus de S. Aniano**, témoin d'un acte d'achat du 3 oct. 1235, II 79.
- fr. **Johannes de S. Guillelmo**, témoin de la donation de Ramondens par Jourdain de Saissac, 18 fév. 1256, II 291; approuve l'acte de donation de Guill. Monredon, 4 août 1256, II 9.
- fr. **Bernardus de S. Maria**, témoin d'un acte de donation du 11 juillet 1227, II 140.
- fr. **Bertrandus de S. Michaelae** assiste, à P., à l'arbitrage du 12 janv. 1344 qui termine le différend entre P. et les Prêcheurs de Toulouse, I 286.
- fr. **Raimundus de S. Ylario** assiste à Tortose, le 3 janv. 1328, à la confection du testament de fr. A., évêque de Conserans, I 277.
- fr. **Raymundus Sartoris, Sartre**, procureur du monastère de P., reçoit de Pierre de Bram, de Guill. et de *Stephanus Brezeyti* la déclaration qu'ils tiennent en emphytéose de P. des terres à la Caplade et à Massabrac, 29 janv. 1315, II 117, 118; témoin de l'acte de donation de Guill. *Guitaridi*, 25 mars 1318, II 28; est nommé procureur syndic de P. par la prieure sœur Blanche de Niort, et les 100 relig. de P., 4 fév. 1320, II 244; témoin d'un acte du 8 mai 1320, II 234; de sentences du 26 fév. 1321, II 249; en son nom, le notaire Bernard *Tornerii* fait une protestation contre les empiètements des gens du roi sur la juridiction de P. à Ramondens, 13 av. 1323, II 250, 251; fait un paiement, au nom de P., 17 mai 1323, I 173; confirme l'achat fait par la famille Bels à la famille Salvat d'une terre à Massabrac, 28 av. 1324, II 103; fait observer aux nonces du pape que le monastère ne doit pas la dime au pape, 23 sept. 1327, II 68; nommé par les sœurs de P. l'un de leur 10 procureurs syndics, 28 juin 1328, II 184; déclare au sénéchal de Toulouse que P. ne possède à Ramondens que la basse justice, 8 mars 1329, II 254; fait fixer sur plusieurs points de la forêt de Ramondens des fleurs de lys, signes de la sauvegarde royale, 10 mars 1329,

- II 257, 259; témoin, à P., d'une sentence du 20 mars 1329, II 255; obtient de Thibaut de Lévis confirmation des acquisitions faites par P. à S. Benoît, 20 mars 1332, II 187. Cf. II 184, 255.
- fr. **P. Sartre**,
témoin, à Limoux, d'un acte du 10 août 1278, II 176.
- fr. **Adhemarius de Securio**,
témoin, à Narbonne, de la sentence arbitrale rendue dans le différend entre P. et l'archevêque de Narbonne, 22 juin 1252, II 124.
- fr. **Arnaldus Seguerii, Siguerii**,
reçoit de Guy de Lévis, pour P., deux censives à Lignairoles de Villasavary, 15 oct. 1269, II 150.
- prieur de P., Guill. de Voisins lui assigne une rente sur un jardin sis à Limoux, 28 avr. 1274, II 173; s'engage à faire célébrer à P., les prières fondées par Philippe le Hardi, 23 nov. 1274, I 66; a signé avec les consuls de Limoux une transaction au sujet des dépouilles des morts, 7 mars 1275, II 173; signe avec les consuls et les fabriciens de Fanjeaux une convention pour la reconstruction de l'église de Fanjeaux, 26 oct. 1276, II 83; au nom de Blanche de Niort, signe un accord avec les Roquefort au sujet de l'héritage de Raymond de Niort, 1277, II 156, 157; nomme, de concert avec Bérenger de Grava, Pierre Roger notaire de Ramondens, 11 oct. 1277, II 195; avec les consuls de Limoux, rédige le tarif des contrats de mariage et des testaments, qui sera suivi par les notaires de Limoux, 10 août 1278, II 174; reçoit de l'arch. de Narbonne les églises de Fontazelles et de Fenouillet, 19 août 1278, II 128; reçoit comme donat Bernard *Sermenha* de Fanjeaux, 29 août 1278, II 11; inaugure l'église reconstruite de Fanjeaux, 8 sept. 1281, II 83; déclaration de mariage avec les Grave pour Ramondens, 9 nov. 1282, II 198; reçoit Guill. *Barossa*, de Saissac comme donat, 7 janv. 1283, II 13 et 14; fait procéder, le 10 oct. 1284, à une modification de la division de Ramondens faite le 6 févr. 1283, II 200, 202; paie à Arnaud de Grave 30 liv. tour. pour la division de Ramondens, 13 févr. 1283, II 203; Cf. 9 juin 1283, I 257, 258; approuve la délimitation des terres de P. et de celles d'Arfons à Ramondens, oct. 1284, II 208; reçoit Bonet de S. Amans comme donat de P., 28 déc. 1284; 21 sept. 1285, II 14, 15; par ordre du prieur provincial, a avancé 770 liv. tour. pour la fondation du couvent de dominicaines de Montpellier, 11 avr. 1287, II 258; sur son conseil, le maître général, Jean de Verceil, porte à 160 le nombre des religieuses de P., 10 août 1287, I 260; reçoit la dot de sœur Dias, 5 oct. 1289, II 17; fait amortir les acquisitions de P., Am sept. 1290, I 70; reçoit Guill. Maurin, prêtre, comme donat de P., 14 avr. 1291, II 19; Lambert de Limoux, seigneur de Saissac, lui permet de parquer les troupeaux de P. au fief d'Abadia, 12 oct. 1291, II 209; a passé avec le consulat de Limoux, pour la reconstruction de l'église de Limoux, une convention qu'approuve le prieur provincial, 1293, II 176; reconnaît les droits sur P. du prieur provincial de Toulouse et du maître général de l'Ordre, 20 févr. 1295, I 265; achète à Eléonore de Montfort les biens de la Vezole et de Fontazelles, 24 août 1295, II 131; 22 sept. 1295, II 132; reçoit l'acte de *donation* de Guill. *Guitardi* et de sa femme, 25 mars 1318, II 28; a fait certains arrangements financiers avec les prieurs provinciaux P. *de Mulecone* et *Bernardus Gerardus*, I 267.
- fr. **Guillermus Seguerii**,
témoin de la donation de Guill. Arcis, 13 mars 1320, II 31.
- fr. **Raymundus Seguerii**, I 241.
- fr. **Bernardus Senherii**,
témoin, à P., de l'achat par les Prêcheurs de la maison des Durfort à Fanjeaux, 4 sept. 1346, II 107.
- fr. **Petrus Servati**, procureur de P.,
fait amortir les acquisitions de P., 1339, I 224-226; fait un versement entre les mains du sous-collecteur de la dime, 25 mai 1340, I 244.
- fr. **Durandus Sicardi**,
témoin de la sentence du juge de Ramondens du 27 sept. 1323, II 252.
- fr. **Guillelmus Sicredi**, religieux laïc de P.,
témoin, à P., de la sentence arbitrale rendue dans le différend entre P. et l'arch. de Narbonne le 22 juin 1252, II 124; témoin, en 1256, de la restitution d'Agassens à P., II 138; approuve l'acte de donation de Guill. Monredon, 4 août 1256, II 9.
- fr. **Jacobus Signot** de l'Hôpital de S. Jean de Jérusalem,
arbitre pour la délimitation des terres de P. et de l'Hôpital à Ramondens, 5 sept. 1290, II 205.
- fr. **Petrus de Stepenio**,
témoin de l'acte de *donation* de Roger de la Tour, 27 mars 1307, II 145.
- fr. **Johannes Stephani**,
nommé par les sœurs de P. l'un de leurs 10 procureurs syndics, 28 juin 1328, II 184; reçoit des gens du roi la somme de 50 liv. tour., qui était due à P., 6 avr. 1328, I 175.
- fr. **P. Stephani**,
granger de Villefranche en 1322, I 283.
- fr. **Stephanus Bisuntinus** (Etienne de Besançon), maître général de l'Ordre,
nomme fr. *Berengarius Alphandi* prieur de N.-D. de Nazareth d'Aix, 1293, I 262; reçoit dans l'Ordre le monastère de dominicaines de S. Pardoux, le dimanche des Rameaux, 1293, I 263; visite P., le 30 juillet 1294, I 264.
- T**
- fr. **Laurentius Thoulouze**, religieux de Fanjeaux,
transcrit, le 22 juin 1739, l'acte du 4 sept. 1346, II 108.

- fr. **Arnaldus Tibela**, religieux laïc de P.,
approuve l'acte de *donation* de Guill. Monredon, 4 août 1256, II 9.
- fr. **Tolsa**,
témoin d'un acte du 11 juillet 1227, II 140
- fr. **Petrus de Tornello**,
précepteur de la maison de Pexiora, de l'ordre de S. Jean de Jérusalem, 16 oct. 1281, II 60.
- fr. **Petrus Tornerii**,
procureur du prieur de P. en 1320, I 252; ratifie, le 9 avr. 1336, un accord entre la province de Toulouse et P. au sujet du legs de l'év. de Couserans, I 280; représente P. pour le règlement de comptes entre P. et le couvent de Toulouse, 18 janv. 1339, I 282.
- fr. **Bernardus de Tozis**,
témoin de l'accord entre P. et S. Denis au sujet du droit de dépaissance, 20 avr. 1320, II 233; témoin, à Ramondens, d'actes du 20 avr. et du 8 mai 1320, II 233, 234.
- fr. **Aycredus de Transuaco**,
témoin d'un acte du 19 janv. 1324, II 102; nommé par les sœurs de P. l'un de leurs 10 procureurs syndics, 28 juin 1328, II 184; a vendu à Jean de Lévis des censives à Villasavary que ce dernier rétrocède à P., 4 oct. 1332, I 193.
- fr. **Ramundus Trila**,
témoin d'un acte du 29 janv. 1315, II 117.
- fr. **Bernardus de Turnis, de Turno**, prieur de P.,
présente plusieurs actes de donation aux commissaires royaux, 27 nov. 1292, I 76; reconnaît les droits sur P. du prieur provincial et du maître général, 14 sept. 1296, I 267; signe un accord financier, au nom de P., avec le prieur prov. de Toulouse, 10 mars 1297, I 267; fait un accord avec le recteur de Villefranche, 17 déc. 1297, II 148; achète à Arnaud de Grave ses possessions de Ramondens, 20 févr. 1289, II 212; règle avec les consuls de Limoux le tarif de la célébration des mariages à S. Martin, 17 mars 1298, II 177; fait prendre possession des biens que Roger de Malaspina a vendus à P., 11 juin 1298, II 142; offre à Raoul de Brulhy, commissaire du roi, 1000 liv. pour les droits d'amortiss., juin 1298, I 77.

U

- fr. **Petrus Umbertus**,
ratifie, au nom des autres religieux, l'acte de *donation* de *Poncius Stephanus*, 23 avr. 1230, II 4.
- fr. **Petrus de Ungula**, prieur de l'Hôpital de S. Jean de Toulouse;
le précepteur de Pexiora agit en son nom en mai 1320, II 235.

V

- fr. **Guillelmus de Valeta**, religieux laïc de P.,
approuve l'acte de *donation* de Guill. Monredon, 4 août 1256, II 9.
- fr. **Petrus Vasco**, *cellararius domus de P.*,
confirme la vente d'une vigne faite par P. à Pons de *Capitedenario*, 9 oct. 1225, II 51; témoin d'un acte du 11 juillet 1227, II 140.
- fr. **Arnaldus Vasconis**, de Toulouse,
a négocié entre P. et Limoux l'accord au sujet du droit de dépouilles des morts, 7 mars 1275, II 174.
- fr. **Bernardus Vasconis, Vaschonis**,
témoin de l'acte de compromis entre P. et Lambert de Thury au sujet de la dépaissance à Ramondens, 17 janv. 1307, II 223; témoin de l'acte de *donation* de Bernard *Martini*, 8 janv. 1308, II 25; procureur de P., fait amortir les acquisitions de P., 12 août 1314, I 97; procureur de P., a payé à *Gerabius de Gallo*, pour le compte du trésor royal, la somme de 1800 liv. tour. pour l'amortiss. d'Ayrouville, 1er mars 1314, I 107; présente au fermier du salin de Carcassonne des privilèges royaux, 18 oct. 1315, I 125; témoin de l'acte de *donation* de Guill. de *Fabriea*, 9 déc. 1319, II 30; nommé par les sœurs de P. l'un de leurs 10 procureurs syndics, 28 juin 1328, II 184; requiert le sénéchal de Toulouse de mettre à exécution les lettres royales qui déclarent le couvent libre de toute dette envers le Trésor, 19 sept. 1329, II 255; donne quittance aux consuls de Limoux d'une somme de 500 agneaux d'or, 29 sept. 1331, II 189; représente P. pour le règlement de comptes entre P. et les Prêcheurs de Toulouse, 18 janv. 1339, I 182.
- fr. **Arnaldus Vedelli**,
témoin de la sentence arbitrale rendue dans le différend entre P. et l'arch. de Narbonne, 22 juin 1252, II 124.
- fr. **Perregrinus de Venerca**, de l'ordre de S. Jean de Jérusalem,
témoin de l'acte de compromis entre P. et la maison d'Arfons, 5 sept. 1290, II 206.
- fr. **Jean de Verceil**, maître général de l'Ordre, *fratrum O. P. servus inutilis*,
porte à 160 le nombre des religieuses de P., 10 août 1297, I 260.
- fr. **Johannes de Verzellis**
conduit, en 1283, 13 sœurs de P. au monastère nouvellement fondé de Ponvert; meurt en 1283, I 257.
- fr. **Bernardus Victoris**, procureur de P.,
donne quittance de 200 liv. d'or au consulat de Limoux, 29 sept. 1321, II 179.
- fr. **P. Vidal**,
témoin d'un acte du 17 mars 1298, II 177, 178.

- fr. **Johannes Vigorosi**,
témoin d'un acte rédigé à P., le 11 av. 1287, I 258; définitiveur du chapitre provincial de Brive, accepte, le 15 août 1292, l'érection du couvent de dominicaines de S. Pardoux. I 263.
- fr. **Guillelmus de Vilareto**, prieur de S. Gilles, de l'ordre de S. Jean de Jérusalem,
approuve la délimitation des terres d'Arfons et de Ramondens, faite en 1284. juin 1291, II 208.
- fr. **Aymericus de Villaneria**, procureur syndic de P., prêtre, s'est engagé à acquitter un legs de 300 liv. tour. fait à Pontvert, 3 mai 1317. I 274, témoin d'un acte du 4 juin 1318, II 232; témoin de l'acte de *donation* de Guill. *Fabrica*. 9 déc. 1319, II 30; est nommé procureur syndic de P., 4 févr. 1320, II 244; témoin de l'acte de *donation* de Guill. Arcis, 13 mars 1320, II 31; fait procéder à la délimitation d'Arfons et de Ramondens, 8 mai 1320, II 235; fait constater par acte notarié que le baile royal de Dourgne fait, à Ramondens, une enquête pour homicide, au nom du roi et de P., 8 mai 1320, II 234; renonce au droit de dépaissance sur Saissac, 26 mai 1321, II 240 et suiv.; témoin de l'acte de donation de Guill. *de Barossa*, de Saissac, 31 mai 1322, II 33; nommé l'un des 10 procureurs syndics de P., 28 juin 1328, II 184; ratifie, le 9 avril 1336, un accord entre la province de Toulouse et P., au sujet du legs de l'évêque de Conserans, I 280; représente P. pour le règlement de comptes entre P. et les Prêcheurs de Toulouse. 18 janv. 1339, I 282.
- fr. **Guillelmus de Villario**, maître de l'Ordre de S. Jean de Jérusalem,
assiste, le 7 sept. 1297, à la translation d'importantes reliques au monastère de N.-D. de Nazareth d'Aix, I 262.
- fr. **Jordanus Villarzelli**,
legs de Raymond *Terreni*, 30 av. 1348, II 287.
- fr. **Raimundus Villarzelli**,
legs de Raymond *Terreni*, 30 avr. 1348, II 287.
- fr. **Vitalis**, *sacerdos* à P., *canonicus* à P.,
témoin d'actes du 2 mars 1215, d'avr. 1223, II 190, 46, nov. 1223, II 47; *cellararius domus de Prullanis*, confirme la vente d'une vigne faite à Pons de *Capitedenario*, 9 oct. 1225, II 51.
- fr. **Arnaldus Vitalis**, religieux laïc de P.,
témoin de la délimitation des terres d'Arfons et de Ramondens, 10 oct. 1284, II 207; témoin, le 16 juillet 1308, de l'acte de *donation* de *Petrus Stephani*, II 24.
- fr. **Guillelmus Vitalis**,
témoin d'un acte du 22 sept. 1295, II 132.
- fr. **Jordanus Vitalis**,
legs de Raymond *Terreni*, 30 av. 1348, II 287.
- fr. **Petrus Vitalis**,
témoin de la constitution de dot de sœur Dias, 5 oct. 1285, II 18; de l'acte de *donation* de Guill. *Maurin*, 14 av. 1291, II 19; d'un acte du 20 févr. 1295, I 266; d'un acte du 22 sept. 1295, II 132; témoin de l'acte de *donation* de *Raimundus Rigaldi*, 24 févr. 1309, II 26; témoin, à P., d'un acte du 20 oct. 1316, I 273.
- fr. **Petrus Vituli**, religieux laïc de P.,
témoin d'actes du 4 mai 1316, du 4 juin 1318, II 134, 232.
- fr. **Benedictus de Volcassio**,
témoin, à P., de l'acte de *donation* de Pierre *Rubey*, 25 mars 1331, II 34.

W

- fr. **Willelmus**, de Toulouse,
témoin, à P., d'un acte du 23 av. 1230, II 5.

Y

- fr. **Petrus Ymbertus**,
témoin de l'acte de *donation* de Guill. Barrau, de Limoux, nov. 1241, II 6.
- fr. **Guillelmus de Yssalabra**, granger de Ramondens et procureur de P.,
a acheté à Jean Régine, pour un an, ses droits à la Caunette, 1336, II 268; représente P. pour le règlement de comptes entre P. et les Prêcheurs de Toulouse, 18 janv. 1340, I 282. Cf. fr. Guill. **Desshalabra**.

INDEX DES RELIGIEUSES

A

soror **Aipays**

reçoit un legs d'Esclarmonde de Durfort, 1er nov. 1326, II 70.

sor. **Alazaycia**,

religieuse de P. le 15 mai 1211, II 109.

sor. **Albertina**, prieure de P.,

reçoit de Roger de la Tour de nombreux biens, 27 mars 1307, II 143; ratifie l'accord conclu entre les procureurs de P. et Lambert de Thury, au sujet de la dépaissance de Ramondens, 22 oct. 1308, II 224.

sor. **Alegra**

ratifie l'accord conclu entre les procureurs de P. et Lambert de Thury, 22 oct. 1308, II 224; avec les autres religieuses de P., au nombre de 127, institue les 10 procureurs syndics du monastère, 28 juin 1328, II 182; ratifie un accord entre le couvent de P. et la province de Toulouse, au sujet du legs de l'évêque de Conserans, 9 avr. 1336, I 279.

sor. **Joanna de Amatio**,

l'une des 11 relig. de P. qui allèrent, en 1295, fonder le couvent de dominicaines de Montpellier, I 260.

sor. **Blanca de Aniorito**, **Blanche de Niort**, prieure de P.,

affaires de la succession de son père, 1266-1277, II 156, 157; achète à Raymond Isarn, pour P., les possessions de Fontloubane, 28 mars 1267, II 125; religieuse de P., ratifie l'accord conclu entre les procureurs de P. et Lambert de Thury, 22 oct. 1308, II 224; prieure de P., nomme les procureurs syndics du monastère, 4 fév. 1320, II 244, 245.

sor. **Lumbarda de Aquis-vivis**

ratifie l'accord conclu entre les procureurs de P. et Lambert de Thury, 22 oct. 1308, II 224; nomme les procureurs syndics de P., 4 fév. 1320, II 246.

sor. **Fina de Aragone**,

l'une des 6 sœurs de P. qui allèrent habiter le monastère nouvellement fondé de S. Pardoux, en 1293, I 263; elle en fut la première prieure.

[sor.] **Emperia Ariza**,

l'une des 20 relig. de P., 21 mars 1234, II 112.

[sor.] **Bernarda de Arlede**,

l'une des 20 relig. de P., 21 mars 1234, II 112.

domina **Armengava**

confirme la vente d'une vigne faite par P. à Pons de Capitedenario, 9 oct. 1225, II 51.

[sor.] **Arnalda**

relig. de P., 15 mars 1211, II 109.

sor. **Agnes de Arnouvilla**,

l'une des 6 sœurs de P. qui allèrent habiter le monastère nouvellement fondé de S. Pardoux, 1293, I 263.

[sor.] **Arsenda**,

relig. de P., 15 mars 1211, II 109.

sor. **Ava**, **Ana**

ratifie l'accord conclu entre P. et Lambert de Thury, 22 oct. 1308, I 224; prend part à la nomination des procureurs syndics de P., 4 fév. 1320, II 245; 28 juin 1328, II 182; ratifie un accord entre P. et la province de Toulouse, I 279.

sor. **Avelina**

ratifie l'accord entre P. et Lambert de Thury, 22 oct. 1308, II 224; prend part à la nomination de procureurs syndics, 4 fév. 1320, II 245; ratifie un accord conclu entre P. et la province de Toulouse, 9 avr. 1336, I 279.

sor. **Ayglina**

ratifie l'accord entre P. et Lambert de Thury, 22 oct. 1308, II 225.

sor. **Agnes Aymeriga**,

l'une des 13 sœurs qui allèrent de P. au couvent nouvellement fondé de Pontvert, 1283, I 257.

B

sor. **Barbayrana**

ratifie l'accord entre P. et Lambert de Thury, 22 oct. 1308, II 225; prend part à la nomination de procureurs syndics de P., 4 fév. 1320, 28 juin 1328, II 246, 183; ratifie un accord entre la province de Toulouse et le couvent de P., 9 av. 1336, I 278.

sor. **Fays de Barbayrano**, **de Barbayra**

ratifie l'accord entre P. et Lambert de Thury, 22 oct. 1308, II 224; prend part à la nomination de procureurs syndics, 4 fév. 1320, II 245; ratifie un accord entre la province de Toulouse et P., 9 av. 1336, I 278.

- sor. *Raymunda Barra*
ratifie l'accord entre P. et Lambert de Thury, 22 oct. 1308, II 225.
- sor. *Galiana de Bartholeno*
ratifie l'accord entre P. et la province de Toulouse, 9 av. 1336, I 279.
- sor. *Agnes de Bechevena*,
l'une des 6 sœurs de P. qui allèrent habiter le monastère nouvellement fondé de S. Pardoux, en 1293, I 263.
- sor. *Ermessendis Bega*
ratifie l'accord conclu entre P. et Lambert de Thury, 22 oct. 1308, II 224; prend part à la nomination de procureurs syndics de P., 4 fév. 1320, II 245; ratifie un accord entre P. et la province de Toulouse, 9 av. 1336, I 279.
- sor. *Valensa Beguieyra*,
l'une des 13 sœurs de P. qui allèrent fonder le couvent de Pontvert, 1283, I 257.
- sor. *Bertranda Bela, Belha*,
ratifie l'accord entre P. et Lambert de Thury, 22 oct. 1308, II 224; prend part à la nomination des procureurs syndics de P., 28 juin 1328, II 182; ratifie un accord entre P. et la province de Toulouse, 9 av. 1336, I 279.
- sor. *Navarra de Belafar*,
comme la précédente.
- sor. *Orpays, Arpays de Belafar*,
comme la précédente; prend part à la nomination de procureurs syndics, le 4 fév. 1320, II 246.
- sor. *Vezelia, Cecilia de Belhaus*
prend part à la nomination de procureurs syndics de P., 28 juin 1328, II 183; ratifie l'accord entre P. et la province de Toulouse, 9 av. 1336, I 279.
- sor. *Alda de Bellopodio*
ratifie l'accord entre P. et Lambert de Thury, 22 oct. 1308, II 224.
- sor. *Gullehna de Bellopodio*,
religieuse de P., le 15 mai 1211, II 109.
- sor. *Aladaycis Belvelha*
prend part à la nomination de procureurs syndics de P., 28 juin 1328, II 183; ratifie un accord entre le province de Toulouse et P., 9 av. 1336, I 279.
- [sor.] *Berengaria*,
religieuse de P., le 15 mai 1211, II 109.
- [sor.] *Berengaria*,
comme la précédente.
- sor. *Ayglina Berengaria*
prend part à la nomination des procureurs syndics de P., 4 fév. 1320, 28 juin 1328, II 246, 183; ratifie un accord entre P. et la province de Toulouse, I 279, 9 av. 1336.
- sor. *Saurimonda Berengaria*
prend part à la nomination de procureurs syndics, 28 juin 1328, II 183; ratifie un accord entre P. et la province de Toulouse, 9 av. 1336, I 279.
- domina *Berengaria*
ratifie l'acte de *donation* de Pons *Stephani*, 23 av. 1230, II 4.
- domina *Berengueria*, *priorissa ecclesie S. Marie de Prullanis*,
confirme la vente d'une vigne faite par P. à Pons de *Capitedenario*, 9 oct. 1225, II 51.
- domina *Bernarda*, prieure de P.,
obtient une nouvelle confirmation de la propriété de S. Martin de Limoux par la sentence arbitrale de l'abbé de S. Polycarpe et d'Isarn d'Aragon, 27 mai 1224, II 164; religieuse de P., confirme la vente d'une vigne faite à Pons de *Capitedenario*, 9 oct. 1225, II 51.
- sor. *Berenguiera, Berengaria Berta*
prend part à la nomination de procureurs syndics, 28 juin 1328, II 183; ratifie, le 9 av. 1336, un accord entre P. et la province de Toulouse, I 279.
- sor. *Galiana de Bertholera*
prend part à la nomination de procureurs syndics de P., 28 juin 1328, II 183.
- sor. *Gaviosa Bestierra*,
l'une des 11 religieuses de P. qui allèrent, en 1295, fonder le monastère de dominicaines de Montpellier, I 260.
- sor. *Agnes de Bethesi*,
l'une des 6 religieuses qui furent envoyées, en 1293, de Prouille à S. Pardoux, I 264.
- sor. *Beatrix de Bethesi*,
l'une des 6 religieuses qui allèrent habiter, en 1293, le monastère nouvellement fondé de S. Pardoux, I 263.
- domina *Blanca, Blanca*,
religieuse de P., le 15 mai 1211, II 109; ratifie, au nom de ses sœurs, l'acte de *donation* de Pons *Stephanus*, 23 av. 1230, II 4; l'une des 20 religieuses de P., 21 mars 1234, II 112.
- sor. *Mascarosa Boeria, Boyera*,
participe à la nomination de procureurs syndics de P., 4 fév. 1320, II 246; 28 juin 1328, II 183; ratifie un accord entre la province de Toulouse et le couvent de P., 9 av. 1336, I 278.
- sor. *Wilehna Bonafos*
ratifie un accord entre P. et la province de Toulouse, 9 av. 1336, I 279.
- sor. *Gensana Boneta*
prend part à la nomination de procureurs de P., 4 fév. 1320, II 246; 28 juin 1328, II 182.
- sor. *Gaviosa de Boquet*
ratifie l'accord entre P. et Lambert de Thury, 22 oct. 1308, II 224.
- sor. *Bosaurs*, sœur de Raymond *Seguerii*, de Pamiers,
héritière éventuelle de la dot de sœur Dias, sa parente, 5 oct. 1289, II 17; ratifie l'accord entre P. et Lambert de Thury, 22 oct. 1308, II 224; rend part à la nomination de procureurs syndics de P., 4 fév. 1320, II 245.
- sor. *Katerina de Bosco*
ratifie l'accord entre P. et Lambert de Thury, 22 oct.

- 1308, II 225 ; prend part à la nomination de procureurs syndics de P., 4 fév. 1320, II 246 ; 28 juin 1328, II 183 ; ratifie un accord entre P. et la province de Toulouse, 9 av. 1336, I 279.
- sor. **Huga de Branda, de Labranda**,
prend part à la nomination de procureurs syndics de P., 4 fév. 1320, II 246 ; 28 juin 1328, II 183 ; ratifie un accord entre P. et la province de Toulouse, 9 av. 1336, I 278.
- sor. **Emengarlis, Emeniardis de Brasilhaco, Brazilhacho**
ratifie l'accord entre P. et Lambert de Thury, 22 oct. 1308, II 224 ; prend part à la nomination de procureurs syndics de P., 4 fév. 1320, II 245 ; ratifie un accord entre P. et la province dominicaine de Toulouse, 9 av. 1336, I 278.
- [sor.] **Brayda**, veuve de *Guy de Castilione, condominus de Barsano*,
fait profession à P. et apporte au couvent des censives. Am. sept. 1298, I 80.
- sor. **Braylimunda**
ratifie l'accord entre P. et Lambert de Thury, 22 oct. 1308, II 224 ; prend part à la nomination de procureurs syndics de P., 4 fév. 1320, II 246 ; 28 juin 1328, II 182.
- sor. **Flors de Brenaco**
ratifie l'accord entre P. et Lambert de Thury ; nomme des procureurs syndics de P., 4 fév. 1320, II 246 ; 28 juin 1328, II 183 ; ratifie un accord entre P. et la province de Toulouse, 9 av. 1336, I 278.
- sor. **Bruna**
ratifie un accord entre P. et la province de Toulouse, 9 av. 1336, I 278.
- domina. **Brunenqueds**
confirme la vente d'une vigne faite par P. à Pons de *Capitedenario*, 9 oct. 1225, II 51.
- sor. **Fays Bruneta**
ratifie l'accord entre P. et Lambert de Thury, 22 oct. 1308, II 224 ; prend part à la nomination de procureurs syndics, 4 fév. 1320, II 245 ; 28 juin 1328, II 183 ; ratifie un accord entre P. et la province de Toulouse, 9 av. 1336, I 278.
- sor. **Elena, Helena de Bruniquello**
prend part à la nomination de procureurs syndics, 28 juin 1328, II 183 ; ratifie un accord entre P. et la province de Toulouse, 9 av. 1337, I 279.
- sor. **Blancha de Burdegalis**,
amenée de P. à Pontvert dont elle fut la première prieure, 1283.
- sor. **Cebelia, Sebelia Cadela, Cadelha**
ratifie l'accord entre P. et Lambert de Thury, 22 oct. 1308, II 224 ; nomme des procureurs syndics de P., 4 fév. 1320, II 246 ; 28 juin 1328, II 183.
- sor. **Saura Caleta**
ratifie, le 9 av. 1336, un accord entre P. et la province de Toulouse, I 279.
- sor. **Veziata. Veziada de Campolongo**
ratifie l'accord entre P. et Lambert de Thury, 22 oct. 1308, II 224 ; prend part à la nomination de procureurs syndics, 4 fév. 1320, II 246 ; 28 juin 1328, II 182, ratifie un accord entre P. et la province de Toulouse, 9 av. 1336, I 278.
- sor. **Guiralda Capella**
ratifie l'accord entre P. et Lambert de Thury, 22 oct. 1308, II 224.
- domina **Marquesia de Carcassona**
confirme la vente d'une vigne faite par P. à Pons de *Capitedenario*, 9 oct. 1225, II 51.
- sor. **Brunissendis de Casali**
prend part à la nomination de procureurs syndics de P., 28 juin 1328, II 182.
- sor. **Cecilia de Casilha**,
l'une des 11 religieuses de P. qui allèrent, en 1295, fonder le monastère de Montpellier, I 260.
- sor. **Galtharda de Casnac**
prend part à la nomination de procureurs syndics de P., 28 juin 1328, II 183 ; ratifie un accord entre P. et la province de Toulouse, 9 av. 1336, I 279.
- sor. **Cercona de Castelo**
ratifie l'accord entre P. et Lambert de Thury, 22 oct. 1308, II 224.
- sor. **Fabressa de Castelo**
ratifie l'accord entre P. et Lambert de Thury, 22 oct. 1308, II 224 ; prend part à la nomination de procureurs syndics, 4 fév. 1320, II 245 ; 28 juin 1328, II 182 ; ratifie un accord entre P. et le prov. de Toulouse, 9 av. 1336, I 279.
- sor. **Serena de Castelo**
prend part à la nomination de procureurs syndics de P., 4 fév. 1320, II 245 ; 28 juin 1328, II 182.
- sor. **Brunessendis de Castelhpor**
ratifie l'accord entre P. et Lambert de Thury, 22 oct. 1308, II 224.
- sor. **Gaviosa de Castronovo**
prend part à la nomination de procureurs syndics, 4 fév. 1320, II 246 ; 28 juin 1328, II 182 ; ratifie l'accord entre P. et la province de Toulouse, 9 av. 1336, I 278.
- sor. **Ricssendis de Castroporro**
prend part à la nomination de procureurs syndics, 4 fév. 1320, II 246.
- sor. **Agnès de Castro-Verduno**
ratifie l'accord entre P. et Lambert de Thury, 22 oct. 1308, II 224 ; prend part à la nomination de procureurs syndics, 4 fév. 1320, II 245.

C

- sor. **Saura Cabota**
prend part à la nomination de procureurs syndics de P., 4 fév. 1320, II 246 ; 28 juin 1328, II 182.

- sor. *Rirendis Catalana*
ratifie l'accord de 1308, prend part aux constitutions de procureurs de 1320 et 1328, ratifie l'accord de 1336, II 224, 246, 183. I 278.
- sor. *Helis Catrela*
prend part à la constitution de procureurs de 1328, ratifie l'acte de 1336, II 183, I 279.
- [domina] *Maria Cellana*
confirme la vente d'une vigne faite par P., à Pons de *Capitedenario*, 9 oct. 1225, II 51.
- [sor.] *Christiana*,
l'une des 20 relig. de P., 21 mars 1234, II 112.
- sor. *Beatrix Cigala*
prend part à la constitution des procureurs de 1320, II 246.
- sor. *Ysarna Ciricata*
id.
- [domina] *Raimunda Clareta*,
relig. de P., 25 mai 1211, II 109.
- sor. *Johanna Comtessa*,
l'une des 11 relig. de P., qui allèrent, en 1295, fonder le monastère des dominicaines de Montpellier, I 260.
- sor. *Guitharda de Concas, de Conchis*,
ratifie l'accord du 22 oct. 1308, prend part à la constitution de procureurs de 1320, II 224, 246.
- sor. *Maria de Conchis*,
l'une des 20 relig. de P., 21 mars 1234, II 112; prieure de P., reçoit l'acte de *donation* et les biens de Pons de *Vilaro*, 19 juin 1264, II 9.
- sor. *Guillerma Correnta*
ratifie l'accord de 1308, prend part à la nomination de syndics en 1320, II 224, 246.
- [domina] *Rivenda Costa*,
l'une des 20 relig. de P., 21 mars 1234, II 112.
- sor. *Cristiana*
ratifie l'accord de 1308, II 224.
- sor. *Guillerma de Cruci, Cruzi*,
ratifie l'accord de 1308, II 225. prend part à la constitution de procureurs de 1320 et 1328, II 246, 183.
- sor. *Lombarda, Lumbarda de Cruci*,
ratifie l'accord de 1308, II 224; prend part à la nomination de syndics, 4 fév. 1320, II 245.
- sor. *Cunctor*, prieure de P.
Bernard *Folquerii* lui fait hommage de sa personne et de ses biens, 24 juin 1274, II 10.
- sor. *Margarita de Curamonte, Curamonta*
ratifie l'accord de 1308, II 224; prend part à la nomination de procureurs syndics en 1320, 1328, II 246, 183.
- [domina] *Curtolana*,
relig. de P., 15 mai 1211, II 109.
- sor. *Cusaga, Cutsaga, Cutssagua*
ratifie les accords de 1308 et 1336, II 224; I 278; prend part à la constitution de procureurs syndics, 1320, II 245.

D

- sor. *Guillelma Dasnava*
prend part à la nomination de procureurs de 1328, II 183.
- sor. *Elis Daucis*
ratifie l'accord de 1308, II 224.
- sor. *Ramunda Daude*
prend part à la nomination de procureurs syndics, 28 juin 1328, II 183.
- sor. *Johanna Daussa, Dausas*
ratifie les accords de 1308 et 1336, II 225, I 279; prend part à la nomination de procureurs syndics en 1320, II 246.
- sor. *Clara Davina*,
l'une des six sœurs de P. qui allèrent habiter le monastère nouvellement fondé de Montpellier 1293; elle revient ensuite à P., I 263; ratifie l'accord de 1308, II 224; prend part à la nomination de procureurs syndics, 1320, II 245.
- sor. *Margarita Davina*,
l'une des 4 relig. de P., qui furent envoyées, en 1293, à S. Pardoux. I 264.
- sor. *Lobauda Daygasunias*
prend part à la nomination de procureurs de 1328, II 182; ratifie l'accord de 1336, I 278.
- sor. *Bertranda Descayrac*,
l'une des 4 relig. de P., qui furent envoyées, en 1293, à S. Pardoux, I 264.
- sor. *Serena Descayrac*,
id.; elle en fut ensuite prieure, I 264.
- sor. *Guillelma Descossa*
prend part à la nomination de procureurs de P., 28 juin 1328; II 183.
- sor. *Dias*,
constitution de sa dot, 6 oct. 1289, II 17.
- sor. *Alegra de Domerio*
prend part à la constitution de procureurs de P., 4 fév. 1320, II 245.
- sor. *Dominica*,
l'une des 20 relig. de P., 21 mars 1234, II 112; prieure de P., reçoit de Jourdain de Saissac la donation des biens de Ramondens, 18 fév. 1256, II 190.
- sor. *Arnalda Dorssaut*,
l'une des 13 sœurs de P., qui sont envoyées à Pontvert, 1283, I 257.
- sor. *Meolhona Doza*
ratifie l'accord de 1308, II 224.
- sor. *Alda, Auda de Duroforti*,
ratifie l'accord de 1308, II 224; prend part à la nomination de procureurs de 1328, II 182.

- sor. **Flors de Duroforti**
ratifie l'accord de 1308, II 224; prend part à la nomination de procureurs de 1320, 1328, II 245, 182.
- sor. **Gatharda de Duroforti**,
l'une des 20 relig. de P., 21 mars 1234, II 112.
- sor. **Johanna de Duroforti**
prend part à la nomination de procureurs 1328, II 182; ratifie l'accord de 1336, I 279.
- sor. **Orpays, de Duroforti**
ratifie les accords de 1308 et de 1336, II 224, I 278; prend part à la nomination de procureurs de 1320, 1328, II 245, 182.
- sor. **Richore de Duroforti**
prend part à la nomination de procureurs de 1320, II 246.
- sor. **Saurimunda de Duroforti**,
reçoit un legs. d'Esclarmonde de Durfort. 1er nov. 1326, II 70.
- sor. **Tibors, Tibors de Duroforti**
prend part à la nomination de procureurs de P., 1328, II 183; ratifie l'accord de 1336, I 278.
- sor. **Veziata, Veziada de Duroforti**
ratifie l'accord de 1308, II 224; *ut sup.*

E

- domina **Emperia**, prieure de P.,
ratifie l'acte de *donation* de *Poncius Stephanus*, 23 av. 1230, II 4. Cf. 21 mars 1234, II 12.
- sor. **Englesa**
ratifie l'accord de 1308, II 224.
- [domina] **Ugo'na Ermegarda**,
l'une des 20 religieuses de P., 21 mars 1234, II 112.
- [domina] **Ermessenda**,
religieuse de P., 15 mai 1211, II 109.
- sor. **Berengaria Escoalobs**
ratifie l'accord de 1308, II 224; prend part à la nomination de procureurs syndics de P., 28 juin 1328, II 183.
- sor. **Sezelia, Vezelia, Cecilia de Escorchenchis, Escorsenchis, Scorsenchis**
prend part à la nomination de procureurs syndics en 1320 et 1328, II 246, 183; ratifie l'accord de 1336, I 279.
- sor. **Guillelma de Escossia, de Escossa**
ratifie l'accord de 1308, II 224; prend part à la nomination de procureurs syndics en 1320, II 246.
- sor. **Maria Estandarda**,
l'une des 4 relig. de P., qui, en 1290, allèrent fonder le couvent de N.-D. de Nazareth à Marseille, I 261.
- sor. **Ramunda Estranha**
prend part à la nomination de procureurs syndics de P., 1328, II 183.
- [domina] **Experta**,
religieuse de P., 15 mai 1211, II 109.

F

- sor. **Aycart de Falgueriis**
ratifie l'accord de 1336, I 279.
- sor. **Comtors Fanjova**
ratifie les accords de 1308 et 1336, II 224, I 279; prend part à la nomination d'arbitres de 1328, II 182.
- sor. **Fabressa Faysida**,
id.
- sor. **Cezelia, Ceselia, Cecilia de Fenis**,
id.
- sor. **Aladaycis, Alalais de Fenolheto**
prend part à la nomination d'arbitres de 1328, II 183; ratifie l'accord de 1336, I 279.
- sor. **Ricardis de Ferreno**
prend part à la nomination de procureurs de 1328, II 183.
- sor. **Flors, filia Guiraude de S. Severo**,
l'une des 13 sœurs de P. qui allèrent habiter le couvent nouvellement fondé de Pontvert, 1283, I 257.
- sor. **Mengardis de Fontaynas**,
l'une des 11 religieuses de P. qui allèrent, en 1295, fonder le couvent de Montpellier, I 260.
- sor. **Johanna de Forgas, Fargas**
ratifie les accords de 1308 et de 1336, II 224, I 278; prend part à la nomination de procureurs syndics de P., en 1320, II 245.
- sor. **Matheudis de Foucaquerio**,
l'une des 11 religieuses de P. qui allèrent fonder le couvent de N.-D. de Nazareth à Marseille, 1286; elle en fut la première prieure, I 261.
- sor. **Doucelina Francha**,
l'une des 11 religieuses de P. qui allèrent, en 1295, fonder le monastère de Montpellier, I 260.
- [domina] **Francischa**,
religieuse de P. le 15 mai 1211, II 109.
- sor. **Azemara Fromenta de Martello**,
l'une des 13 religieuses de P. qui allèrent fonder, en 1283, le couvent de Pontvert, I 257; l'une des 2 religieuses de Pontvert qui allèrent fonder, en 1293, celui de S. Pardoux, I 264.
- sor. **Peyronela de Furno**
prend part à la nomination de procureurs syndics en 1320 et 1328, II 246, 183; ratifie l'accord de 1336, I 278.
- sor. **Berengaria de Fuxo**
ratifie l'accord de 1308, II 224.

G

- sor. **Gailharda**, prieure de P.;
sa controverse avec l'archevêque de Narbonne, 22 juin 1252, II 121, 169.

- sor. *Genses Garina*
prend part à la nomination d'arbitres en 1328, II 183 ;
ratifie l'accord de 1336, I 279.
- sor. *Nicolan Gasca*,
l'une des 4 sœurs de P. qui, en 1290, allèrent fonder le
couvent de N.-D. de Nazareth de Marseille, I 261.
- sor. *Mengardis de Gaudalona*,
l'une des 11 religieuses de P. qui allèrent, en 1295,
fonder le couvent de Montpellier, I 260.
- sor. *Serena Gaviola*
prend part à la nomination de procureurs syndics de
1328, II 183 ; ratifie l'accord de 1336, I 278.
- [domina] *Genciana*,
religieuse de P., 15 mai 1211, II 109.
- sor. *Ramunda de Genesteto*
prend part à la nomination de procureurs syndics de
P., en 1320 et 1328, II 246, 182.
- sor. *Paula Giracossa*
prend part à la nomination de procureurs syndics de
P., 1328, II 183 ; ratifie l'accord de 1336, I 279.
- sor. *Garssendis, Garendis de Gorvilha*,
id.
- sor. *Peyrona, Petrona de la Granchia, Grangia*,
ratifie l'accord de 1308, II 224 ; prend part à la nomi-
nation de procureurs syndics, 1320, II 245.
- sor. *Peyronela de la Gravia*
ratifie l'accord de 1336, I 278.
- [domina] *Guillelma*, prieure de P.,
15 mai 1211, II 109, 52.
- [domina] *Guillelma*,
religieuse de P., 15 mai 1211, II 109.
- sor. *Beatriz Guina*
prend part à la nomination de procureurs syndics de
P., 1328, II 183.
- sor. *Margarita de Guinhatort*
ratifie l'accord de 1308, II 224.
- sor. *Ementardis, Emengardis Guirauda*
prend part à la nomination de procureurs syndics,
1328, II 183 ; ratifie l'accord de 1336, I 279.
- sor. *Giranzio Guirauda* ;
legs de Raymond Terreni, 30 av. 1348, II 288.

II

- sor. *Huga*
ratifie l'accord de 1308, II 225.

I

- [domina] *Gailharda de Insula*,
l'une des 20 religieuses de P., 21 mars 1234, II 112.
- sor. *Isabellis*,
de la famille de Lévis ; Guy de Lévis lui assigne une
rente, 15 oct. 1269, II 151.

J

- sor. *Jaquelina*,
de la famille de Lévis ; Guy de Lévis lui assigne une
rente, 15 oct. 1269, II 151.
- sor. *Raymunda Johanna*
ratifie les accords de 1308 et de 1336, II 224, I 279 ;
prend part à la nomination de procureurs syndics,
4 fév. 1320, II 245.
- [domina] *Jordana*,
religieuse de P., 15 mai 1211, II 109.
- sor. *Jordana*
ratifie l'accord de 1308, II 224.
- sor. *Agnes Juliana*,
l'une des 11 religieuses de P. qui allèrent, en 1295, fon-
der le monastère de Montpellier, I 260.

L

- sor. *Alembort de Labrauda ou Labranda*,
l'une des 13 sœurs qui, de P., allèrent fonder le couvent
de Pontvert, 1283, I 257.
- sor. *Peyronela de Lagravia*
prend part à la nomination de procureurs syndics de
P., 1328, II 182.
- sor. *Orpayhs de Lautar*
ratifie l'accord de 1308, II 225.
- sor. *Elisabeth de Laporta*
ratifie l'accord de 1336, I 278.
- sor. *Simonda de Laporta*
prend part à la nomination de procureurs syndics de
P., 1328, 182.
- sor. *Alesta de Lator*
ratifie l'accord de 1336, I 279.
- sor. *Johanna de Lauberio*
prend part à la nomination de procureurs syndics de
P., 1328, II 183.
- sor. *Martina de Lauracho*
ratifie l'accord de 1308, II 224.
- sor. *Constantia de Laurano*
prend part à la nomination de procureurs syndics, 1328,
II 183.
- sor. *Philippa de Laygua, Loyga*,
ratifie les accords de 1308 et 1336, II 224, I 279 ; prend
part à la nomination de procureurs syndics, 1328, II
182.
- sor. *Willelma de Layssac*
ratifie l'accord de 1336, I 279.
- sor. *Blancha de Lissaco, Lissat*,
ratifie les accords de 1308 et 1336, II 225, I 279 ; prend
part à la nomination de procureurs syndics de P.,
1320, II 246.

- sor. *Emeniardis, Emengardis Loba*
ratifie les accords de 1308 et 1336, II 225, I 279; prend part à la nomination de procureurs syndics de 1320, 1328, II 245, 182.
- sor. *Veziada, Veziatu de Lobaut, id.*
- sor. *Ermesendis de Lordato*
se fait religieuse à P., avec le consentement de ses parents; apporte au couvent la possession de sa terre de Genebrel. 16 sept. 1281, II 12.
- sor. *Marquesia de Lordato* (et non *Lorcat*)
reçoit un legs d'Esclarmonde de Durfort, 1er nov. 1326, II 70; prend part à la nomination de procureurs syndics de P., 1328, II 182; ratifie l'accord de 1336, I 279.

M

- sor. *Mabelia,*
de la famille de la Tour, reçoit, *pro sua fratriscia*, des censives de Jean de la Tour, 28 juin 1315, I 119.
- sor. *Guillelma de Malboyssho*
prend part à la nomination de procureurs syndics. 28 juin 1328, II 182.
- sor. *Maria de Manheriis*
ratifie les accords de 1308 et 1336, II 224, I 278; prend part à la nomination de procureurs syndics 1320, II 245.
- sor. *Bertranda de Manso*
ratifie les accords de 1308 et 1336, II 225, I 279; prend part à la nomination de procureurs syndics de P., 1328, II 183.
- sor. *Brayda de Manso, id.*
- sor. *Comtors de Manso, id.*
- sor. *Maracda*
ratifie l'accord de 1308, II 224.
- sor. *Marausia*
ratifie l'accord de 1336, I 279.
- sor. *Englesa de Marcafava, Marqafava*
prend part à la nomination de procureurs syndics en 1320, 1328, II 246, 182; ratifie l'accord de 1336, I 278.
- sor. *Cecilia Marcha,*
l'une des 11 religieuses de P. qui allèrent, en 1295, fonder le couvent de Montpellier, I 260.
- sor. *Emeniardis Marcella*
prend part à la nomination de procureurs de P., 1320, II 245.
- domina *Maria*, sous-prieure de P.,
ratifie l'acte de *donation* de Pons *Stephanus*. 23 av. 1230, II 4.
- sor. *Saurimonda de Marsac*
ratifie l'accord de 1336, I 279; prend part à la nomination de procureurs syndics, 1328, II 183.

- sor. *Aladaycis Martina*
ratifie les accords de 1308 et 1336, II 224, I 278; prend part à la nomination de procureurs syndics de P., 1328, II 182.
- sor. *Esclarmonda Martina*
prend part à la nomination de procureurs de P., 1328, II 183; ratifie l'accord de 1336, I 279.
- sor. *Lumbarda Martina*
ratifie les accords de 1308 et 1336, II 225, I 279; prend part à la nomination de procureurs syndics de P., 4 févr. 1320, II 246.
- sor. *Mascarosa*
ratifie l'accord de 1308, II 224.
- sor. *Bertranda de Massaut*
prend part à la nomination de procureurs syndics de 1328, II 183.
- sor. *Flors de Matheu, id.*
- sor. *Matheudis*, prieure de P.,
s'engage à faire faire, à P., les prières qu'y a instituées Philippe le Hardi, 23 nov. 1274, I 66. Cf. *Foucauquerio*.
- sor. *Volirana Maurella*
prend part à la nomination de procureurs de P., 1328, II 183.
- sor. *Margarita de Meolho*
ratifie l'accord de 1308, II 224.
- sor. *Johanna de Meri*
prend part à la nomination de procureurs syndics de P., 1320, II 245.
- sor. *Johanna de Mimaus, Mineis, Mineos,*
ratifie les actes de 1308 et 1336, II 224, I 278; prend part aux nominations de procureurs de P. de 1320, 1328, II 245, 182.
- sor. *Miracla,*
constitution de sa dot par son père Jean *Sancii*. 15 juin 1305, 23 juillet 1306, II 19, 21.
- sor. *Bruna Miracla*
prend part à la nomination de procureurs de P., 1328, II 183.
- sor. *Sezelia Mirdebanda*
ratifie l'accord de 1308, II 225.
- sor. *Agnes de Molteo, Moletto,*
prend part à la nomination de procureurs de P., 1328, II 183; ratifie l'accord de 1336, I 279.
- sor. *Elis, Helis, Helitz de Monovilla, Monevilla*
ratifie les accords de 1308, 1336, II 224, I 279; prend part à la nomination de procureurs de P., 1320, 1328, II 245, 182.
- sor. *Margarita de Montebruno, de Montbru, id.*
- sor. *Fays de Montebruno*
ratifie l'accord de 1308, II 224.
- sor. *Rixendis, Ricssendis de Montelauro*
ratifie les accords de 1308, 1336, II 245, I 279; prend part à la nomination de procureurs de P., 4 févr. 1320, II 246.

- sor. *Gaucelma de Montepesulano*,
l'une des 20 relig. de P., 21 mars 1234, II 112.
- sor. *Lucia de Montepessulano*,
id.
- sor. *Geralda de Monteregali*,
id.
- sor. *Johanna de Musi*
prend part à la nomination de procureurs de P., 1320, 1328, II 245, 182; ratifie l'accord de 1336, I 279.

N

- sor. *Navarra*
ratifie l'accord de 1308, II 224.

O

- sor. *Ermessendis Obrigua*,
id.

P

- sor. *Clara de Palheriis*
ratifie l'accord de 1308, II 225.
- sor. *Pampalona*, d'Alzonne,
s'est faite religieuse à P. et a donné ses biens au couvent. 1240, II 5.
- sor. *Raimunda Passerina*,
religieuse de P., 15 mai 1211, II 109.
- sor. *Clara de Pauerliers, Pauliers*,
prend part à la nomination de procureurs de P., 1328; ratifie l'accord de 1336, II 183, I 279.
- sor. *Helisabet de Peyra, de Petra*,
ratifie l'accord de 1308, II 224; prieure de P., délègue un procureur de P. pour traiter, au nom du couvent, avec le salin de Carcassonne, 14 oct. 1315, II 63; nomme des procureurs syndics de P., 1320, II 245; reçoit des consuls de Limoux la somme de 200 livres d'or, 29 sept. 1321, II 179; nomme des procureurs syndics de P., 1328, II 182; donne quittance à Limoux de la somme de 500 agneaux d'or, 29 sept. 1331, II 180; reçoit pour P. une donation de Jean de Lévis-Mirepoix, 4 oct. 1332, I 179; ratifie l'accord de 1336, I 278.
- sor. *Elena de Peyrussa*
ratifie l'accord de 1308 et celui de 1336, II 225, I 279; nomme des procureurs syndics de P., 1320, II 246.
- sor. *Alda, Auda Pigassa*
ratifie l'accord de 1308, II 225; et celui de 1336, I 279.
- sor. *Pilliforta, Pelforta*
ratifie l'accord de 1308, II 224; prend part à la nomination de procureurs de P., 1320, II 245.

- sor. *Galharda de la Planhola*
prend part à la nomination de procureurs de P., 1328, II 183.
- sor. *Blanca, Blanca Porcela, Porcella*,
prend part à la nomination de procureurs de P. en 1320, 1328, II 246, 182.
- sor. *Helisabet de la Porta*
ratifie l'accord de 1308, II 224; prend part à la nomination de procureurs de P., 1320, II 246.
- sor. *Saurimunda de la Porta*
prend part à la nomination de procureurs de P., 1320, II 246.
- sor. *Martina Praderia*
prend part à la nomination de procureurs de P., 1328, II 183; ratifie l'accord de 1336, I 279.
- sor. *Assarida de Preissac*, prieure de Pontvert,
donne quittance à P. d'une somme de 300 liv. tour., I 273.
- sor. *Braida de Prulha*,
religieuse, 21 mars 1234, II 112.

R

- [domina] *Racharda. domina de Barbairanno*,
religieuse de P., 15 mai 1211, II 109.
- [domina] *Ramunda*
confirme la vente d'une vigne faite à Pons de Capitedenario, 9 oct. 1225, II 51; *que fuit uxor Thome de Interambis-aquis*, ratifie l'acte de *donation* de Pons Stephanus, 23 avr. 1230, II 4.
- sor. *Raymunda Raynauda*
ratifie les accords de 1308, II 224; et de 1336, I 278; prend part à la nomination de procureurs de P., 1320, 1328, II 245, 182.
- sor. *Blanca de Redorta*,
l'une de 20 religieuses de P., 21 mars 1234, II 112.
- sor. *Johanna Regia*
prend part à la nomination de procureurs de P., 1328, II 182.
- sor. *Pros Renendina*,
l'une des religieuses qui allèrent fonder le monastère de Montpellier dont elle fut la première prieure, 1295, I 260.
- [domina] *Rica*,
l'une des 20 religieuses de P., 21 mars 1234, II 112.
- sor. *Marquesa Ricssendis, de Montelanderio*,
prend part à la nomination de procureurs de P., 1328, II 183.
- sor. *Johanna de Riperia*
ratifie l'accord de 1308, II 225; prend part à la nomination de procureurs de P., 1320, II 246.
- sor. *Geralda, Guiralda, Guirauda de Rivallibus, Rivalibus*,
ratifie l'accord de 1308, II 225; prend part à la nomination de procureurs de P., 1320, 1328, II 246, 183.

- sor. *Ermengarda de Rivensi*,
l'une des 20 religieuses de P., 21 mars 1234, II 112.
- sor. *Alamanla de Roaxio, Roays*,
ratifie les accords de 1308 et 1336, II 224, I 279; prend part à la nomination de procureurs de P., 1320, 1328, II 246, 182.
- sor. *Guiralda, Guirauda, Geralda Rocha, Roqua*,
id.
- sor. *Rixens, Riessendis Roca, Roqua* (et non *Roia*),
id.
- sor. *Comtors, Contors de Rocovilla, Roquovilla*,
id.
- sor. *Gurauda, Guiralda, Geralda de Rocovilla*,
id.
- sor. *Rogiera*
ratifie l'accord de 1336, I 297.
- sor. *Escarmunda de Romengos, Romengosio*.
Cf. *Rocovilla*.
- sor. *Guillelma, Willelma Rorienta*
prend part à la nomination de procureurs de P., 1328, II 182; ratifie l'acte d'accord de 1336, I 279.

S

- sor. *Genec Salveca*
ratifie l'accord de 1308, II 224.
- sor. *Fina de Sanchet*
ratifie l'accord de 1336, I 279.
- sor. *Helizabeth de Sanco*.
l'une des 6 sœurs de P. qui allèrent, en 1293, à S. Pardoux, I 263.
- domina *Ramunda de S. Cypriano. cellararia domus de Pr.*,
9 oct. 1325, II 51.
- sor. *Erminia de S. Donato*,
l'une des religieuses de P. qui allèrent, en 1295, fonder le couvent de Montpellier, I 260.
- sor. *Mabelia de S. Felice*
ratifie l'accord de 1308, II 225; prend part à la nomination de procureurs de P., en 1320, II 246.
- sor. *Petrona, Peyronella de S. Genesio*,
id.
- sor. *Maria de S. Hilario*,
l'une des religieuses de P. qui allèrent, en 1290, fonder le couvent de N.-D. de Nazareth de Marseille, I 261.
- sor. *Flors de S. Martino*
ratifie les accords de 1308 et 1336, II 225, I 278.
- sor. *Beatrix de S. Michael*
ratifie les accords de 1308, 1332, II 225, I 278; prend part à la nomination de procureurs de P. 1320, 1328, II 246, 183
- sor. *Saura* (et non *Paula*) **de S. Paulo**,
id.
- sor. *Saurimunda de S. Saturnino*,
id.

- sor. *Guirauda de S. Severo*,
l'une des 13 sœurs de P. qui allèrent fonder le couvent de Pontvert, 1283, I 258.
- sor. *Miracla Sansa*
ratifie l'accord de 1336, I 278.
- domina *Saura, subpriorissa ecclesie S. Marie de Prullanis*,
confirme la vente d'une vigne faite à Pons de Capite-denario, 9 oct. 1225, II 51.
- sor. *Fina de Sayssal*
prend part à la nomination de procureurs de P., 1328, II 183.
- sor. *Serena de Scayrac, Caturcensis*,
l'une des 13 sœurs de P. qui allèrent fonder le couvent de Pontvert, 1283, I 257.
- sor. *Willelma de Scossa*
ratifie l'accord de 1336, I 278.
- sor. *Segueria*
ratifie l'accord de 1308, II 224.
- sor. *Longa Bruna de Segur, Sigur*,
prend part à la nomination de procureurs de P., 1328, II 183; ratifie l'accord de 1336, I 279.
- sor. *Bermonda Senheria*
prend part à la nomination de procureurs de P., 1328, II 183.
- sor. *Marquesa Sequeyra*
ratifie l'accord de 1308, II 225.
- sor. *Rixendis, Riessendis Sicresa*
ratifie les accords de 1308, 1336, II 224, I 278; prend part à la nomination de procureurs de P., 1320, 1328, II 245, 182.
- sor. *Beatrix Sigala, Sigalla*,
ratifie l'accord de 1308, II 225; prend part à la nomination de procureurs de P. de 1328, II 183.
- sor. *Emengardis, Emenardis de Silhaco, Sulhaco*,
ratifie les accords de 1308 et 1336, II 224, I 279; prend part à la nomination de procureurs de P., 1328, II 182.
- sor. *Simonda*
ratifie l'accord de 1308, II 225.
- sor. *Johanna de Sinhas*, de Tarascon,
l'une des 5 religieuses de P. qui allèrent à Saragosse, 1300, I 268.
- sor. *Willelma de Suana*
ratifie l'accord de 1336, I 278.
- sor. *Bermonda Subiera*,
id.

T

- sor. *Brayda Terrena*
prend part à la nomination de procureurs de P., 1328, II 183.
- sor. *Peyrona Teulyera*,
l'une des 13 sœurs qui, de P., vont à Pontvert, 1283, I 257.

- [domina] **Austorga de Tholosa**,
l'une des 20 religieuses de P., 21 mars 1234, II 122.
- sor. **Blanca de Tholosa**
prend part à la nomination d'arbitres de 1328, II 183 ;
ratifie l'acte de 1336, I 279.
- [domina] **Ramonda de Tholosa**,
l'une des 20 religieuses de P., 21 mars 1234, II 112.
- sor. **Comtor, Comdor. Comtors de Tonenchis, de Tonenx**,
prieure de P.,
reçoit une censive sur une maison de Fanjeaux, 28 oct.
1269 ; II 81 ; achète la 40e partie de Ramondens, 1er juin
1278, II 196 ; reconnaît les droits du prieur provincial
et du maître général sur P., 14 sept. 1296, I 267.
- sor. **Sebelia Torta**
ratifie l'accord de 1308, II 224.
- sor. **Ricardis, Richardis Trenqueria**
ratifie les accords de 1308 et 1336, II 224, I 278 ; prend
part à la nomination de procureurs de P., 1320, 1328,
II 246, 182.
- sor. **Johanna Trosseta**,
l'une des 13 sœurs qui allèrent de P. fonder le couvent
de Pontvert, 1283, I 257.
- sor. **Rosa Trosseta**,
id.
- sor. **Jordana de Trulhariis. Trulheriis**,
prend part à la nomination de procureurs de P., 1320,
1328, II 245, 182 ; ratifie l'acte d'accord de 1336, I 278.
- sor. **Alesta de Turre**
prend part à la nomination de procureurs de P., 1328,
II 183.
- sor. **Blanca de Turre**,
id., ratifie l'accord de 1336, I 279.
- sor. **Mabelia de Turre**,
id.
- sor. **Raymunda de Turre**
ratifie les accords de 1308, 1336, II 224, I 279 ; prend
part à la nomination de procureurs syndics de P.,
1320, 1328, II 245, 182.

U V

- sor. **Stephana de Ulmo, Viennensis**,
l'une des 13 sœurs qui, de P., allèrent à Pontvert, 1283,
I 257.

- sor. **Katerina de Vernniol, Verneyol**,
ratifie l'accord de 1308, II 224 ; prend part à la nomi-
nation de procureurs de P., 1320, 1328, II 246, 182.
- sor. **Helizabeth Vezina**,
l'une des 4 religieuses envoyées de P. à S. Pardoux,
1293, I 264.
- sor. **Aladayeis Vidala**
prend part à la nomination de procureurs de P., 1328,
II 182.
- sor. **Petrona, Peyrona Vidala**
prend part à la nomination de procureurs de P., 1328,
II 182 ; ratifie l'accord de 1336, I 278.
- sor. **Arsendis, Arsens de Vilanco (et non Vilando)**
ratifie les accords de 1308 et 1336, I 278, II 224 ; prend
part à la nomination de procureurs de P., 1328, II 182.
- sor. **Blancha de Villalonga**
ratifie l'accord de 1308, II 224.
- sor. **Veziata, Veziada de Villatraver, Villatraveriis, Vil-
latrober**,
ratifie les accords de 1308, 1336, II 224, I 278 ; prend
part à la nomination de procureurs de P., 1328, II 183.
- sor. **Yrlanda, Yrlanda de Villela**
prend part à la nomination de procureurs de P., 1328,
II 183 ; ratifie l'accord de 1336, I 279.
- sor. **Jordana de Viridario**
prend part à la nomination de procureurs de P., 1328,
II 183.

W

- domina **Willelma, uxor Arnaldi Vasconis, que fuit monacha
prefate domus (de Pruliano)**,
confirme la vente d'une vigne faite à Pons de Capite-
denario, 9 oct. 1225, II 51.
- domina **Willelma**, fille de *domina Brunenque Is*,
id.

Y

- sor. **Ysarna**
ratifie les accords de 1308, 1336, II 224, I 279 ; prend
part à la nomination de procureurs de P., 1328, II 182.
- sor. **Philippa de Yspania, Ispania**,
id.

INDEX DES COUVENTS

- Aix** (couvent de N.-D. de Nazareth d'), O. P.,
couvent de dominicaines, établi, vers 1285, à Marseille,
transféré à Aix, vers 1290, I 261, a pour second prieur
Berengarius Alphandi qui augmente ses constructions.
Charles II lui fait des dons en 1297; le cimetière est
bêni en 1298, I 261.
- Alais** (couvent d'), O. P.,
doit recevoir de P., pour la tenue du chapitre provin-
cial, 20 liv. tour., 5 déc. 1312, I 272.
- Alet** (abbaye d'), O. S. B.,
abandonne à P. ses droits sur le moulin de S. Pierre
de Flassan, 1245, II 166; fait un échange avec l'arche-
vêque de Narbonne, 3 juin 1252, II 168. Cf. 22 juin
1252, II 171; a fait avec P. un accord au sujet du moulin
de Flassan, 22 juin 1252, II 123.
- Aquensis** (*conventus*). O. P.,
Raymond *Terreni* lui fait un legs, 30 av. 1348, II 286.
- Arles** (couvent d'), O. P.,
fr. Pons *de Aquetia*, ancien prieur de N.-D. de Naza-
reth d'Aix, y meurt, 1310, I 261. Cf. 20 oct. 1316, I 273.
- Auvillar** (couvent d'), O. P.,
le chapitre provincial de Provence doit s'y tenir le
6 juillet 1333, I 277.
- Bordeaux** (couvent de), O. P.,
le chapitre général de l'Ordre doit s'y tenir en 1324, I
274; fr. A., évêque de Couserans, lui a fait un legs de
100 florins, 3 janv. 1328, I 275.
- Cahors** (couvent de), O. P.,
Bernard *Grandis*, prieur de Cahors, est nommé direc-
teur des dominicaines de Montpellier, au chapitre provin-
cial de Carcassonne, I 259.
- Carcassonne** (couvent de), O. P.,
règlement pour les frères *juvenes* de ce couvent.
30 juillet 1294, I 265.
- Castres** (couvent de), O. P.,
1327, II 69.
- Cesaraugusta, Sarragosse** (couvent de), O. P.,
fondation du couvent des dominicaines, 1300, I 268.
- Condom** (couvent de), O. P.,
couvent de dominicains, 1280, I 257; Jean *de Falbeto* en
est le prieur en 1306, I 271.
- Fanjeaux** (couvent de), O. P.,
institué par testament de Raymond *Terreni*, 30 av. 1348,
II 293.
- Hôpital de Jean de Jérusalem**
vend des possessions à P., sept. 1298, I 81.
- Lesariensis** (*conventus*). O. P.,
fr. A., évêque de Couserans, lui a fait un legs de 100 flo-
rins, 3 janv. 1328, I 275.
- Limoux** (dominicains de).
17 déc. 1219, I 5; règlement pour les dominicains de
Limoux, 30 juillet 1294, I 265.
— (Augustins de);
legs de Raymond *Terreni*, 30 av. 1348, II 286.
- Marseille** (couvent de N.-D. de Nazareth de), O. P.,
transféré à Aix, I 261.
- Milan** (couvent de), O. P.,
I 284.
- Mirepoix** (couvent de), O. M.,
legs de Raymond *Terreni*, 30 av. 1348, II 286.
- Montpellier** (couvent de), O. P.,
fondation de ce monastère; les premières religieuses
viennent de P; fr. Bernard *Grandis* en est le premier
prieur, 1293, I 258, 259.
- Narbonne** (couvent de), O. P.,
Roger d'Anduze y établit sa sépulture et fait à ce cou-
vent des legs, 9 av. 1326, II 278.
— (Augustins de);
legs de Roger d'Anduze, *ibid.*
— (Carmes de)
id.
— (Trinitaires de)
id.
— (Clarisses de)
id.
— (Augustines de)
id.
— (Franciscains de)
id.
- Périgueux** (couvent de), O. P.,
1293, I 263.
- Podio-Siurano** (*Hospitale de*), **Pexiora**,
II 235.
- Ponvert** (couvent de), O. P.,
fondation de ce couvent en 1280-1283 par les sœurs de
P., I 256; fait des échanges avec l'abbaye d'Alet, 1283,
I 257, 258; fournit, avec P., les premières religieuses

- de S. Pardoux, 1291-1293, I 262; reçoit un legs de 40 florins de l'évêque de Couserans, 3 janv. 1328, I 276.
- Rieux** (couvent de), O. P.,
a gardé en dépôt la fortune de fr. A., évêque de Couserans, I 275, qui lui fait deux legs de 40 florins et de 100 florins, 3 janv. 1328, I 275.
- S. Emilion** (couvent de), O. P.,
son prieur est, en 1314, Guill. Barrat, I 272.
- S. Gaudens** (couvent de), O. P.,
fr. A., évêque de Couserans, lui a fait plusieurs legs, 3 janv. 1328, I 275.
- S. Girons** (couvent de), O. P.,
id.
- S. Hilaire** (abbaye de), O. S. B.,
en vertu de la sentence arbitrale de *Tedisius*, évêque d'Agde, abandonne à Pr. S. Martin de Limoux, mars 1217, II 159; envahit de force la même église, 26 nov. 1218, II 160; est condamnée de nouveau à rendre cette église, 6 oct. 1222, II 162, 163; confirmation par Grégoire IX de l'accord conclu avec P. au sujet de S. Martin, 25 mai 1241, I 7; jugement d'Innocent IV sur le même sujet, 23 mars 1251, I 10; sentence définitive d'Urbain IV à ce sujet, 16 av. 1263, II 22; l'évêque de Toulouse, puis l'official de Narbonne et le chancelier de Toulouse lui feront payer à P. les dépens du procès 15 mai, 10 déc. 1263, I 25, 26; Clément IV confirme la sentence de condamnation, 10 déc. 1263, I 28.
- S. Pardoux** (couvent de), O. P., sur les confins du Limousin, dans le diocèse de Périgueux;
sa fondation, 1291-1293, I 262, 263; legs de 40 flor. fait par l'évêque de Couserans, 3 janv. 1328, I 276.
- S. Sixte** de Rome (couvent de), O. P.,
maintenu sous le gouvernement des Prêcheurs par Innocent IV, 26 sept. 1252, I 12, 13.
- Toulouse** (couvent de), O. P.,
Roger d'Anduze y élit sa sépulture et lui fait des legs, 9 av. 1326, II 278; legs de l'évêque de Couserans, 3 janv. 1328, I 275; règlement de comptes avec P. 1339-1344, I 282 et suiv.; legs de Pons de *Prinhaco*, I 284.
- Templum.** Ordre du Temple,
legs de God Picarella, 25 juillet 1226, II 52.

FIN DE L'INDEX ONOMASTIQUE.

INDEX TOPOGRAPHIQUE

A

Abadia (*feudum de*)

limite la forêt de Ramondens au sud, 1er juin 1278, II 196 ; par permission de Lambert de Saissac, le monastère de Prouille pourra y parquer ses troupeaux, 12 oct. 1291, II 209.

Adynauta (*podium de*)

partage entre le monastère de Prouille et l'archevêque de Narbonne des biens que Guillaume Barrau y possédait, 22 juin 1252, II 124, 171.

Agals ou **Agales** (*ad*);

lieu dit de Fanjeaux où le monastère de Prouille acquiert, en 1315, des censives, 9 fév. 1320, I 141, 142, 143, 144, 145, 147, 149;

— lieu dit de la Caplade où Prouille donne une terre en emphytéose, 29 janv. 1315, II 117.

Agaragier ou **Agaragies**,

lieu dit à la Ilhe où le monastère acquiert, en 1317, des censives, 9 fév. 1320, I 159-161.

Agascens, **Agacens**, **Agassenchis**, **Aguassenchis**, **Agascengs** (*locus de*);

biens donnés à Prouille par Hugues de Lascy, seigneur de Castelnaudary, 8 oct. 1215, I 2 ; biens possédés par Prouille, le 30 mars 1218, I 3 ; donné à P. par Hugues de Lascy, juin 1214, II 135, 136 ; (*villa de*), rendue au monastère en 1256, II 137 ; (*grangia de*), possédée par Prouille en 1427, II 317 ; (*decimarium S. Petri de*), S. Dominique y obtient plusieurs biens, 28 janv. 1219, II 137.

Agudel (*pech*), **Agudelli** (*podium*),

situé sur les confins de Prouille et de Tonneins, 22 juin 1252, II 121, 122, 170.

Agenais, **Agennois**.

Les sires d'Erquery et de la Balme nommés capitaines généraux en Agenais et Gascogne, 13 nov. 1337, I 217.

Airusso (*bosquetum de*),

près de Vitbrand, I 94.

Alabanda, lieu dit de Limoux ;

Prouille y acquiert un champ ; Guillaume de Voisins

abandonne la censive qu'il y prélevait, sept. 1290, I 68 ; le monastère y achète des censives, sept. 1290, I 70.

Alasbenas,

lieu dit de Fenouillet où le monastère acquiert des droits, 12 av. 1314, I 100.

Alagnanum, **Alanhanum**, *in Reddesio*, II 127 ;

(*castrum de*), les biens qu'y laisse G. de Durfort, sont contestés entre Prouille et l'archevêque de Narbonne ; ils sont dévolus à Prouille si l'archevêque le veut bien, 22 juin 1252, II 121, 124 ; arbitrage à ce sujet entre Prouille et l'archevêque de Narbonne, 11 février 1252, II 167, 169, 171.

Albatut,

lieu dit à Fenouillet où P. a acheté un *agerium* sur plusieurs terres, 12 avr. 1314, I 101.

Albiensibus (*regnante Christo in quibusdam partibus*), 1211, II 110.

Albigeois.

Philippe le Bel charge Pierre de Latilly et Gautier des Roches de prélever les amortissements et les encourus dans le Toulousain et l'Albigeois, 22 avril 1297, I 73.

Alet (abbaye de), **Electum** ;

échange avec le couvent des dominicaines de Pontvert, 1283, I 257, 258 ; (diocèse de), érection par Jean XXII de l'évêché et du diocèse d'Alet avec l'abbaye pour cathédrale et les moines pour chanoines, mars 1318, I 48.

Alion (terre de) ;

accord au sujet de cette terre entre les membres de la famille de Niort, 1276, II 156 ; devient la part de Blanche de Niort, prieure de Prouille, et par là du monastère, 1277, I 156, et aussi de dame Misse, mère de Blanche, I 277, I 157.

Altanube (*feodum de*)

limite, au nord, la montagne de Ramondens et les possessions de Prouille, 1er juin 1278, II 196, 3 mars 1303, II 218.

Altipulli (*montanae*),

22 juin 1327, II 253.

Altopassu (*hospitale de S. Jacobo de*)

reçoit un legs de Raymond Terreni, 30 avril 1348, II 286.

- Altumvillare,**
lieu dit de Fanjeaux et de la Ilhe où Prouille fait amortir des acquisitions de censives le 9 fév. 1320, I 132, 133, 134, 146, 147, 148, 153, 154, 159, 160, 161; Prouille y acquiert des censives en 1329, I 232.
- Alzau, Alsau, Alsano ou Alsavo** (*aqua, flumen, ripparia de*), près de Saissac. II 16; limite la forêt de P. à Ramondens à l'est, 18 fév. 1256. 1er juin 1278, II 190, 191; passe dans la forêt de Ramondens, II 192, 204, 228; limitrophe de la montagne de Ramondens à l'est, 3 mars 1303. II 218; prise d'eau vendue par le monastère à Raymond Escande, de Saissac, 12 juin 1316. II 229.
- Alzanel,**
lieu dit de la forêt de Ramondens où se faisait du charbon. 18 sept. 1336. II 265.
- Alzonne, Alsona, Ausona,**
biens donnés au monastère par Pierre Aragon. 8 oct. 1215, I 2; biens possédés par Prouille, 30 mars 1218, I 3; biens donnés à S. Dominique, II 40; (*castrum de*), possessions dans ce *castrum* confirmées à Prouille par Grégoire X, 23 mars 1275. I 33; (*decimarium b. Marie de*). énumération des biens que Prouille y fait amortir le 12 avr. 1314, I 99, 106, 107.
- Amancio** (*locus de*);
Raymond Terreni y possède des biens et des rentes dont il dispose par son testament du 30 avr. 1348. II 291.
- Amans.** Cf. Lobent, 19 févr. 1298, II 212.
- Ampara.**
Question d'y fonder un couvent de dominicaines, 9 avr. 1326, II 284; (*ecclesia S. Fidei de*). legs fait par Roger d'Anduze, 9 avr. 1326, II 279.
- Anagni,**
résidence à la cour pontificale de P., archevêque de Siponto, I 24.
- Anchiora** (*villa de*), II 288.
- Anelas** (*als*) ou **Avelas,**
lieu dit de Fanjeaux où Prouille perçoit des censives, 28 juin 1315, I 118.
- Angles** (*als*),
lieu dit d'Anthioea où Prouille obtient, en 1332, des censives, I 192.
- Anolosium.**
Aymericus de Salesio domicellus de Anolosio. Cf. *Salesio*, 28 juin 1315, I 122.
- Anthioea;**
Raymond Terreni y possède des rentes et des biens dont il dispose par son testament du 30 avr. 1348, II 291.
- Apamia, Apamiae, Pamiers,**
biens donnés par Guillaume Claret à Prouille, 8 oct. 1215. I 2; biens possédés par Prouille, 30 mars 1218, I 3.
- Aquae Sextiae, Aix-en-Provence;**
près d'Aix se trouve le *locus de Duranna* où Charles II, roi de Naples et comte de Provence, transfère le couvent de dominicaines de Nazareth de Marseille, en 1290, I 261.
- Aquense palatium,**
palais de Charles II qui s'y trouvait le 7 sept. 1297, I 262.
- Aquisviviis** (*ecclesia b. Martini*);
Roger d'Anduze lui fait un legs, 9 avr. 1326, II 278,
- Aquitaine,**
guerre de Gascogne et d'Aquitaine, 1303. I 89.
- Aragon.**
Pour la guerre d'Aragon, Martin IV a accordé une dime à Philippe III le Hardi, juin 1285, I 36, 13 déc. 1289, I 38.
- Aranni** (*riparia et vallis*);
Raymond de Gauderiis (Cf. *Gauderiis*) est juge du Val d'Aran le 27 nov. 1292, I 76.
- Arborenychis** (*decimarium b. Martini de*);
Prouille fait amortir les censives qu'il y a acquises, 28 juin 1315, I 114, 115, 118, 119, 121, 123, 192; Jean Sancii y cède des biens à Prouille pour la dot de sa fille, sœur *Miracla*, 23 juillet 1306, II 22; Roger de *Malaspina* vend à P. des censives, 18 mai 1298, II 40; Prouille en prend possession le 11 juin 1298, II 142; Roger de la Tour cède à P. ce qu'il y possède, 27 mars 1307. II 143.
- Aream** (*ad*). Cf. *ad furnum Teulis*, I 190.
- Aream dels Ebles** (*ad*),
lieu dit de Fanjeaux où Prouille fait amortir, le 9 fév. 1320, des acquisitions qu'il y a faites en 1315, I 148.
- Areas** (*ad*),
lieu dit de Villarzel où P. acquiert des censives, 4 oct. 1332, I 186.
- Arenarium** (*ad*),
lieu dit de Villarzel où P. obtient, en 1332, des censives, I 184.
- Arenas** (*a las*),
lieu dit de Villasavary où P. obtient, en 1332, des censives, 4 oct. 1332, I 197, 204.
- Arendaz** (*als*),
lieu dit de Fanjeaux où P. achète, le 3 oct. 1235, une terre, II 79, et une autre le 17 août 1333, I 232.
- Arramio,**
lieu dit de Villasavary où P. obtient une censive sur une pièce de terre, 8 août 1307, II 95.
- Artigues;**
les possessions des Niort à Artigues sont abandonnées aux Roquefeuil et aux Sauton par dame Misse et sa fille, sœur Blanche de Niort, 1277, II 157.
- Artels** (*als*),
lieu dit à Villeneuve-la-Comtal où P. acquiert, en 1339, des censives, I, 219.
- Ascension** (fête de), I 59.
- Assoali** (*villa de*), 13 av. 1323, II 250.
- Atax** (*flumen, ripparia*), l'Aude;
Amortissement d'un jardin sis à Limoux, près de

- l'Aude, et acquis par P., sept. 1290, I 68; le moulin de Flassan qui appartient à P. est sis sur l'Aude, près de Limoux, 22 juin 1252, II 121, 176.
- Aula** (*decimarium b. Martini de*);
le monastère y a acquis des censives sur des terres et des maisons, 10 fév. 1304, I 93.
- Auriacum**
Arnaldus Feda, domicellus, est condominus de Auriaco en 1310, 28 juin 1315, I 122; P. possède, en 1427, la *villa* d'Auriac, II 328.
- Ausilio** (*decimarium S. Andree de*);
amortissement de censives acquises par P. en 1310, 28 juin 1315, I 113. Amortissement de censives que Jean de la Tour et ses frères ont données à P. pour leur parente sœur *Mabelia* en 1308, 28 juin 1315, I 119; Roger de *Malaspina* vend à P. des rentes, 18 mai 1298, II 140; P. en prend possession le 11 juin 1298, II 142.
- Autemir** (*passus de*),
sur les confins de Prouille, de la Ilhe et de la Caplade, II 66.
- Auversum**, *in ecclesia Carnotensi*;
Nicolas de Lusarches, commissaire du roi en Languedoc, est prévôt d'Auvers, 1310, I 91.
- Auvillar**. (Cf. Chapitre provincial), I 280.
- Auxitana provincia**, II 330.
- Avelas** (*ad*),
lieu dit à Prouille où le monastère achète une pièce de terre le 8 août 1307, II 84.
- Ave-Maria**;
les sœurs de Prouille s'engagent à dire chaque jour mille *Ave-Maria* pour la reine Isabelle, femme de Philippe III le Hardi, 23 nov. 1274, I 67.
- Avinionis obsidio**;
siège d'Avignon par Louis VIII en 1226, I 57.
- Avinio, Avinionetum**;
le monastère devra payer, à Avignonet, un cens de 12 deniers à Alphonse de Poitiers pour les 22 sêtérées de terre qu'il lui a données dans la forêt de S. Romain, déc. 1260, I 63; amortissement de censives acquises par P. en 1300, 28 juin 1315, I 124; acquisitions faites par Prouille en 1339, I 227 et suiv. Cf. *Adam Terreni*, I 109.
- Ayrollam** (*ad*),
lieu dit à Valleroux, où Prouille a obtenu une censive, I 220.
- Ayrosvilla**;
amortissement de l'acquisition de ce lieu payé par Prouille, le 1er mars 1314, I 107; *Honors de Marcafalba* stipule par testament la fondation à *Ayrosvilla* d'un monastère de 20 sœurs de Prouille, août 1314, II 276.
- Azessareganh**,
lieu dit de Gaja où Prouille a acquis des censives amorties le 28 juin 1315, I 113.

B

- Babos** (*terra dels*),
à Prouille, nov. 1223, II 46. Cf. *Babo, Babones*.
- Baffam** (*ad*),
lieu dit de Fanjeaux où P. acquiert, en 1315, des censives amorties le 9 févr. 1320, I 135, 136, 138, 148, 151, 152, 155, 158, 164.
- Balbianis** (*dominus de*),
Stephanus Guiraudi, 30 av. 1348, II 287.
- Banheriis** (*decimarium b. Marie de*);
censives acquises par Prouille, 10 fév. 1304, I 93; acquises par Prouille, en 1310, et amorties le 28 juin 1315, I 123; biens obtenus par Prouille le 11 juillet 1227, II 139.
- Banieyras** (*a*),
lieu dit près de Bagnères et de Laurabuc où Prouille obtient, en 1332, des censives, I 191.
- Farrium** (*ad*),
lieu dit à Villeneuve-la-Comtal où Prouille achète une censive, 29 av. 1331, I 233.
- Barrium de Montecorio** (*ad*),
lieu dit près de Fanjeaux où Prouille acquiert des censives sur des maisons, un verger et des terres, 8 août 1307, II 87.
- Barrium domini Ramundi Ysarni** (*ad*). Cf. *ad Gardiolam*, II 87.
- Barsa, Barsano** (*decimarium S. Saturnini de*),
censives données au monastère par *Brayda de Castione* et amorties en sept. 1298, I 80; pré acquis par P. en 1305 et amorti le 28 juin 1315, I 124. Amortissement d'acquisitions faites par P., 9 fév. 1320, I 169.
- Bartam** (*ad*), **Barta** (*a la*),
lieu dit à Villasavary où P. obtient, en 1332, une censive, I 202, 203.
- Bartam Naravatam** (*ad*),
lieu dit du Mazet où Prouille a acquis des censives amorties en avril 1314, I 102.
- Barta Rotunda sive de Rivotorto** (*reccus de*), **Bartque Redonde** ou **Rieutort**,
sur les confins de Fontazelles et de Fanjeaux, 22 juin 1252, II 123, 171.
- Bartas** (*ad*),
lieu dit à Avignonet où Prouille acquiert, en 1320, une censive, I 235.
- Basser** (*al*),
lieu dit de Montréal où des censives sont données à S. Dominique, 1212, II 40.
- Bastidam** (*ad*),
lieu dit du Mazet où Prouille perçoit une censive sur un moulin à vent, 12 av. 1314, I 102.

Bastidam d'en Balaram (*ad*),

lieu dit près de Carcassonne où Prouille obtient, en 1332, des censives, I 206, 207.

Batinhano (*decimarium S. Ylarii*), I 236.**Bayart**;

partage entre le monastère et l'archevêque de Narbonne des biens que Guillaume Barrau y avait possédés, 22 juin 1252, II 124, 171.

Beaucaire (sénéchaussée de);

Jean de Auceyo et Nicolas de Lusarches sont commissaires du roi dans cette sénéchaussée pour la levée du droit d'amortissement, 10 fév. 1304, I 92.

Beauteville,

I 216; acquisitions faites par Prouille en 1339, I 227 et suiv.

Belcaire,

réclamé par Blanche de Niort, prieure de P., dans l'héritage de son père, 1266, II 156; revient à dame Misse dans le partage de l'héritage de Raymond de Niort, son mari, II 156, 157.

Belesta (*ad*),

lieu dit près de Fanjeaux où P. obtient, en 1317, des censives amorties le 9 fév. 1320, I 154.

Bellagarda (*villa de*). Cf. Genebrello (*feudum de*), II 12**Bellisplanis** (*villa, castrum, territorium de*);

censives acquises par P., 10 fév. 1304, I 93; Roger de la Tour abandonne à P. ce qu'il y possédait, 27 mars 1307, II 143; Raymond Terreni y perçoit des censives, 30 av. 1348, II 189. Cf. *Besplas*.

Bellisplanis (*mensura de*),

mesure de capacité, I 93; (*notarius de*), *Johannes de Auribus*. Cf. *Auribus*, I 93.

Belloforti (*campmasium, boaria de*)

appartiennent à Raymond Terreni, qui en dispose par testament, 30 av. 1348, II 291, 293 et suiv.

Bellumstare (*al*).

lieu dit près de Fanjeaux où P. acquiert, en 1317, des censives amorties le 9 fév. 1320, I 153. Cf. *Belesta*.

Belvis (bastide de);

dans le partage des biens de Raymond de Niort, revient à Prouille et à sa prieure, Blanche de Niort, et à dame Misse, 1277, II 156, 157; avait été engagée par Raymond de Niort au chevalier Guillaume de Marsa, 1277, II 157.

Berella (*villa de*), 1310, I 122.**Berellae, Berelas** (*a*). **Berelhas** (*a*);

censives acquises par P. en 1329, I 235; lieu dit à Villefranche où P. obtient, en 1332, des censives, I 206.

Besanto (*a*). **Bezanto** (*ad*), **Bezant**,

lieu dit près de Prouille et de Fanjeaux où Simon de Montfort donne un champ au monastère, 15 mai 1215, I 53; le monastère y abandonne une censive aux époux de Camono, en 1309, 28 juin 1315, I 120; amortissement de plusieurs censives que Prouille y a acquises, 9 fév. 1320, I 130, 137, 148, 154, 158; Raymond VII fait

mettre P. en possession d'une terre qui s'y trouve, 14 mai 1249, II 59.

Besplas. Cf. *Bellisplanis*;

acquisitions faites par Prouille en 1333, I 236; en 1339, I 227 et suiv.

Bitam (*ad*).

lieu dit à Fanjeaux où Prouille a acquis, en 1315, des censives amorties le 9 fév. 1320, I 135, 140.

Bitterrensis (*pars*).

regnante Christo in Bitterrensi parte, 1211, I 110.

Boayrol (*al*),

lieu dit à Rebenty où P. achète une terre à Henri de Guérard, 8 août 1307, II 84.

Bobena (*a la*).

lieu dit de Malviès où P. acquiert, en 1332, des censives, 4 oct. 1332, I 185.

Bolbenas (*ad*),

lieu dit de Fanjeaux où Prouille a fait, en 1315, des acquisitions amorties le 9 fév. 1320, I 134, 137, 139, 141, 143, 148, 154; Raymond VII donne à P. une terre qui y est située, 14 mai 1249, II 59; Bernard du Bourg donne une vigne à S. Dominique, 1211, II 74.

— lieu dit du Mazet et de Fenouillet où Prouille acquiert des censives sur des pièces de terre, 8 août 1307, II 92, 93.

Bolhidor (*al*).

lieu dit de la Caplade où P. obtient, en 1332, une censive, I 196.

Bonam Tabernam (*ad*),

lieu dit à Laurac où P. obtient, en 1332, une censive, I 190.

Boquerium (*ad*),

lieu dit de Fanjeaux où P. acquiert, en 1315, une censive amortie le 9 fév. 1320, I 141.

Boscaria, la Boucarie, la Bouquerie (*molenkinum de*),

donné à Prouille pour 1/4 par Raymond Gregarii, pour 3/4 par les Meselan, sept. 1290, I 68; détruit puis réédifié par Prouille, *ibidem*; accord à son sujet entre P. et les consuls de Limoux, 1329, II 180, 188.

Botellos (*a*).

lieu dit à Villefranche où P. achète une censive, I 231.

Boucenaco (*villa de*);

Raymond de la Tour abandonne à P. ce qu'il y possède, 27 mars 1307, II 143.

Boychacum (*ad*),

lieu dit de Montgradail où P. perçoit une censive, 1328, I 229.

Bragellis (*passus de*),

dans la forêt de Ramondens, 10 oct. 1284, II 202.

Bram, Brom, Bromium (*territorium, decimarium S. Juliani*),

biens donnés à Prouille et à S. Dominique par Alain de Roucy, juin 1214, II 110; par Hugo de Nant, 8 oct. 1215, I 2; biens possédés par P., 30 mars 1218, I 3; ce territoire limite celui de Sauzens, 15 mai 1211, I 52; censives vendues au monastère par Arnaldus et San-

- cius Morlana*, sept. 1274, I 65; le monastère y achète des censives de Raymond de Alpharo, 23 juin 1315, I 100. de Hugo de Cairrollis, 23 juin 1315, I 110; acquisitions faites par P. en 1339, I 227 et suiv.; la force de Sauzens est entre Bram et Villepinte, II 113; Arnaud d'Alzonne vend à Prouille un casal et un domaine près de Bram, 1267, II 115; Prouille y acquiert une maison et une *area*, 1267, II 115
- (*via versus*), II 65.
- (*dominus Brom et Montisregalis*), Alain de Roucy, juin 1214, II 110.
- (*ecclesia b Juliani de*), conférée à Prouille par Foulques, évêque de Toulouse, 15 mai 1211, II 109; conférée à Prouille par Foulques et Raymond, évêques de Toulouse, confirmée à Prouille par Alexandre IV, 13 juin 1257, I 16; confirmée à Prouille par Grégoire X, 23 mars 1275, I 33; par Benoît XI, 15 mars 1303, I 44; conférée à Prouille par Raymond du Fauga, évêque de Toulouse, 21 mars 1234, II 112
- (*ecclesia parochialis Sanctorum Juliani et Basilisse*), appartient à Prouille en 1427, II 300 et suiv.; revenus qu'en tire Prouille en 1427, II 304, 306, 318, 321, 325.
- (*mensura de*), mesure de surface, 23 janvier 1315, I 100; mesure de capacité, I 228, 237; comparée à celle de Fanjeaux et de Montréal, 28 juin 1315, I 116; à celle de Toulouse, I 238.
- Brasilacum, Brasillacum, Brazilhacum, Brasiliacum, Brézilhac** (*territorium, villa, decimarium S. Martini de*); amortissement de biens que Prouille a acquis à Brézilhac, 12 av. 1314, I 99, 103; énumération des censives acquises par P. de Henri de Guèrard, 8 août 1307, II 91, 98; sis dans le diocèse de Narbonne et le Razès, II 122.
- (*ecclesia de*), controverse sur les dîmes de Brézilhac entre Prouille et l'archevêque de Narbonne, terminée le 22 juin 1252, II 121, 169, 170; délimitation de son domaine de ceux de Tonneins et de Fontazelles, 22 juin 1252, II 121, 122
- Brasilanum** (*ad*), lieu dit près de Prouille où God Picarella possède des terres, 25 juillet 1226, II 72.
- Bromatel**, rivière qui passe à Bram, II 110.
- Brugairollis** (*villa de*); en se faisant donat de Prouille, Pons de Vilario réserve à son fils ses biens de Brugairolles, 19 juin 1264, II 9.
- Buadam** (*ad*), lieu dit près de Limoux où P. fait amortir des acquisitions le 12 av. 1314, I 106.
- Burgatam** (*ad*), lieu dit de Villasavary où P. acquiert une censive sur une pièce de terre, 8 août 1307, II 96, 97.
- Burgum Johannis**; le monastère y acquiert en 1317, des censives qu'il fait amortir le 9 fév. 1320, I 163, 169.
- Buzeto** (*foresta regia de*), 1334, II 70.

C

Cabanillum, Cabanil (*ad*).

lieu dit de Fenouillet où P. a acquis des censives qu'il fait amortir le 12 av. 1314, I 100; Prouille y acquiert une censive sur une pièce de terre, 8 août 1307, II 92; lieu dit de Villarzel où P. acquiert, en 1332, des censives, I 183.

Cabrela (*a la*).

lieu dit de Villasavary où P. obtient une censive sur une pièce de terre, 8 août 1307, II 96.

Cabrenas (*ad*),

lieu dit de Fanjeaux où P. a acheté à Henri de Guèrard une pièce de terre, 8 août 1307, II 84, où il a acquis, en 1315, des censives amorties le 9 fév. 1320, I 132, 139, 157.

Cabrenx, Cabrienx, Cabrientz (*a*).

lieu dit de Villasavary où P. a acquis des censives sur trois pièces de terre, 8 août 1307, II 95, 98; le monastère y obtient une censive en 1332, I 194; lieu dit à la Caplade où P. obtient, en 1332, une censive, I 202.

Cahors (sénéchaussée de);

Jean de Auveyo et Nicolas de Luzarches sont commissaires du roi dans cette sénéchaussée pour le prélèvement des encours et des amortissements, 10 fév. 1304, I 92.

Calavo, Callavo (*castrum de*);

Cavaers a assigné à P. des rentes sur Cailhan, nov. 1277, I 58; les biens que Cavaers avait donnés à Prouille, sont pris par les gens du roi et enfin restitués au couvent par les enquêteurs royaux de 1260, II 7, 8; les sœurs sont dépouillées par Hugues de Festa des biens qu'elles y possédaient, II 37.

Camplebosa, Campleboze (*locus, calma*).

lieu dit de Ramondens sur les confins d'Arfons, 8 mai 1320, II 236; on y fixe trois fleurs de lys de métal en signe de la protection royale sur Ramondens, 18 mars 1329, II 260.

Campolibero (*villa de*);

procès au sujet de Cambieure entre P. et le monastère de S. Hilaire, 19 déc. 1250, I 11; Innocent IV se prononce en faveur de P., 23 mars 1251, I 40.

Campum (*ad*),

lieu dit de Fontazelles où P. acquiert une censive sur une pièce de terre, 8 août 1307, II 93.

Campum Gayrart (*ad*),

lieu dit de Villarzel où P. obtient, en 1332, des censives, I 184.

Campum d'en Laugier,

lieu dit à Limoux où P. fait amortir une acquisition de censives, 12 avril 1314, I 104.

Campum pao (*ad*).

lieu dit de Fontazelles où P. fait amortir des acquisitions de censives, 12 av. 1314, I 102.

Campum Pererii (*ad*).

lieu dit de Fanjeaux où P. fait amortir une acquisition de censives faite en 1315, 9 fév. 1320, I 144.

Campum prati (*ad*).

lieu dit « *in decimario S. Petri de Cuqnerio* » où P. obtient des censives, I 220.

Campum Rogerii (*ad*).

lieu dit de Villasavary où P. obtient, en 1332, des censives, I 193, 194, 195, 196, 197, 199, 204; Prouille y acquiert des censives le 8 août 1307, II 95, 96.

Campum de Sala,

lieu dit La Forge où P. a acheté, en 1317, des censives, 9 fév. 1320, I 163.

Canallem (*ad*), **Canal** (*a la*),

lieu dit de Fanjeaux où P. achète des censives en 1315, 9 fév. 1320, I 133, 134, 148, 157; Prouille y acquiert, en 1329, des censives, I 232; lieu dit de la Caplade où P. obtient, en 1332, des censives, I 204.

Canallem de Pererio (*ad*), **Canalem Pererii** (*ad*), **Canal del Perier** (*a la*), **Canales de Pererio**,

lieu dit de Fanjeaux où P. fait amortir, le 9 fév. 1320, des censives acquises en 1315, I 145; lieu dit à la Caplade où P. obtient, en 1332, des censives, I 200, II 67.

Canals (*a las*),

lieu dit à Villasavary où P. obtient, en 1332, une censive, I 197.

Canna (*a la*). Cf. à *la Molina*, I 189.**Cap de Trueja** (*a*).

lieu dit à Rascous où P. obtient, en 1332, une censive, 4 oct. 1332, I 195, 200, 201, 202, 203.

Capella (*decimarium S. Martini de*);

énumération des censives acquises par P., 4 oct. 1332, I 199.

— (*feudum de*) *alias de Fagua*, I 230.

Caplade, Caplate (*decimarium S. Petri terrae*),

jardin acquis par P., 15 août 1207, II 1; délimitation de ce dimaire de ceux de Prouille et de la Ilhe, 3 mars 1316, II 65 et suiv.; censive acquise par Prouille, 8 août 1307, II 97; (*furum*), 25 fév. 1214, II 116; (*dominus terrae*), 25 fév. 1214. *Odes Jadeus*, II 116; censives et droits fonciers acquis par Prouille, 10 fév. 1304, I 92; le monastère y a acquis des rentes et des censives de Raymond de Alpharo, le 31 mai 1313, 23 juin 1315, I 109, 194. Cf. *Clapada*.

Capsant de Sor (*ad*) ou **Capud Sanh de Sor** (*ad*),

lieu dit de la forêt de Ramondens, 10 oct. 1284, II 202, 207.

Capum S. Marie (*ad*),

lieu dit de Fanjeaux où P. a acquis une censive, 28 juin 1315, I 115.

Carboneriam (*ad*),

lieu dit de Lauraguel où P. acquiert une censive en 1310, amortie le 28 juin 1315, I 122.

Carbonerium (*podum*), **Carbonia Pech**,

entre Prouille et Tonneins, dans le dimaire de Brazilhac, 22 juin 1252, II 122, 170.

Carcassonne.

Bernard *Rogerii*, notaire de Carcassonne, I 126; Jean de Lévis y possède des censives qu'il donne à P., 4 oct. 1332, I 206.

— (*burgum*), la ville basse, siège du salin, 18 oct. 1315, I 126.

— (*civitas*), la cité, la ville haute, I 225

— (*salinerium*), 18 oct. 1315, I 125; 27 juin 1331, I 177; accord entre Prouille et le salin de Carcassonne, 12 janv. 1303, II 62.

— (sénéchaussée de); Jean de Auzeyo et Nicolas de Lurzarches sont commissaires du roi dans cette sénéchaussée pour la levée des encours et du droit d'amortissement, 10 fév. 1304, I 92; la limite entre les sénéchaussées de Carcassonne et de Toulouse passe entre Prouille et Tonneins, 28 juin 1315, I 118.

— (*ecclesia S. Nazarii*), cathédrale de Carcassonne, 19 mars 1208, II 159.

— (*de Carcassona ad Tolosam caminus*), route passant par le territoire d'Alzonne, II 5.

Cargam Fulham (*ad*),

lieu dit de Fontazelles où P. a acquis des censives amorties le 12 avril 1314, I 101.

Carmelo (*carrerria de*)

à Toulouse; le juge royal de Toulouse y habite, 28 av. 1323, II 251.

Carrariam Cavam (*ad*),

lieu dit de Fanjeaux où Prouille a acquis une rente de Guillaume de Podio, le 30 nov. 1313, 22 juin 1315, I 109.

Carrerriam militum (*ad*),

rue de Fanjeaux; là se trouvait la maison paternelle des Durfort où S. Dominique opéra le miracle du feu, 4 sept. 1316, II 104.

Cartalier (*molendinum*),

moulin de Saissac, II 15.

Cartiers (*ad*),

lieu dit de la Ilhe où P. acquiert, en 1317, des censives, 9 fév. 1320, I 160, 161, 162.

Casal (*ad*),

lieu dit à Villasavary où P. obtient, en 1332, une censive, I 196; lieu dit de Fenouillet où P. acquiert une censive sur une pièce de terre, 8 août 1307, II 92; Prouille y fait amortir de nouvelles acquisitions le 12 av. 1314, I 101; lieu dit du Mazet où P. a des rentes, 12 av. 1314, I 102.

Casale Cifre (*ad*),

lieu dit de Fenouillet où P. acquiert une censive sur une pièce de terre, 8 août 1307, II 92.

Casalepic,

lieu dit de Fontazelles où P. acquiert une censive sur des pièces de terre, 8 août 1307, II 93, 94; le monastère y fait amortir des censives, 12 av. 1314, I 101.

- Casale de Fonte** (*ad*),
lieu dit du Mazet où P. fait amortir des possessions, 12 avril 1314, I 103.
- Casalia** (*ad*), I 205; **Casals**, I 200.
- Casalia Fabrorum** (*ad*),
lieu dit de Montelar où P. obtient, en 1332, des censives, 4 oct. 1332, I 188.
- Casales de Villacisculo** (*ad*),
lieu dit de Villesisele où P. obtient deux pièces de terre en 1338, I 237.
- Casaletum** (*ad*),
lieu dit du Mazet où P. fait amortir des acquisitions de censives, 12 avril 1314, I 102.
- Casalrenoux, Casalrenolph, Casale-Ranulfi, Casale-Ranulphi, Casale-Ranulfum, Casalranols** (*castrum, villa*), appartenait à Mirota et à Guiraud Humaud, condamnés pour hérésie, Alphonse de Poitiers le vend à P., mai 1270, I 64; amorti, en sept. 1274, I 65; possession confirmée à P. par Grégoire X, 23 mars 1275, I 34; la dot de sœur Dias est établie sur cinq pièces de terre à Casalrenoux, 5 oct. 1289, II 18; le monastère y acquiert des censives de la famille de la Tour, 10 fév. 1304, I 93.
- Cascared** (*a*),
lieu dit du dimaire de S. Ferréol où P. acquiert des droits, 2 mars 1215, II 189.
- Casetalausier**,
lieu dit de Fenouillet où P. a acquis des droits amortis le 12 avr. 1314, I 100.
- Cassaigna, Cassanha, Cassanea, La Cassaigne** (*villa seu castrum, prope Fanumjovis*),
acheté par Prouille à Guy de Lévis, date incert., I 71; achats de terres par P. près de cette *villa* et de la grange de S. Pierre, sept. 1298, I 79; censives achetées aux Durfort, sept. 1298, I 79; le monastère y reçoit des censives que lui donne Jean de la Tour pour sœur Mabelia, 1308; elles sont amorties le 28 juin 1315, I 119; censives acquises par P., en 1310, et amorties le 28 juin 1315, I 123; acquisitions faites par P. d'Ayméric de Rochefort en 1339, I 222; nouvelles acquisitions faites en 1339, I 227 et suiv., I 237; la dot de sœur Dias repose sur des terres à la Cassaigne, 5 octobre 1289, II 18.
- Cassainhola** (*ecclesia et decimae*),
contestées entre Prouille et l'archevêque de Narbonne et adjugée par sentence arbitrale à ce dernier, 22 juin 1252, II 121, 169.
- Castlari** (*ecclesia de*),
legs de God Picarella, 25 juillet 1226, II 52.
- Castrum Lucii**. Cf. *Geraldus de Matomonte*, I 262.
- Castrum novum de Arrio, Castelnaudary**;
le monastère prélève un cens sur une maison, sept. 1298, I 80; (*dominus*). Cf. de Lasci (Ugo), juin 1214, II 135; (*mensura*), mesure de capacité, I 181.
- Castris** (*de*) **versus Montemolivum** (*via*),
traverse la forêt de Ramondens, 18 mars 1329, II 261.
- Castrum Vetus** (*ad*),
lieu dit de Prouille où S. Dominique achète une pièce de terre, 19 mai 1213, II 42; où les Esquirol possédaient une terre qu'ils donnent au monastère, 15 mars 1253, II 60; Prouille y achète une terre à H. de Guérard, 8 août 1307, II 84.
- Cauneta** ;
ses *mineriae* sont vendues à P. par Jean Regine, 1336, II 268.
- Causaco** (*villa, decimarium S. Simphoriani de*),
I 95; rentes achetées par Prouille à Roger de Malaspina, 18 mai 1298, II 140; mise en possession le 11 juin 1298, II 142.
- Cava** (*a la*),
lieu dit de Laurabuc où Prouille obtient, en 1332, des censives, I 191.
- Cavalgeria**,
à Fanjeaux, 28 oct. 1269, II 82.
- Cavanac**,
censives acquises par P. en 1308, 28 juin 1315, I 112.
- Cazellas** (*ad*),
lieu dit de Fanjeaux où P. acquiert, en 1315, une censive, 9 fév. 1320, I 143.
- Cazolam Lauzier** (*ad*),
lieu dit de Fenouillet où P. acquiert une censive sur une pièce de terre, 8 août 1307, II 93.
- Cendres** (mardi avant les), I 96.
- Charras** (*carboneria d'en*),
à Ramondens, 18 sept. 1336, II 266.
- Chucmerium, Cumiès**,
biens acquis par le monastère, sept. 1298, I 84.
- Ciminterio** (*de*),
lieu dit de Brézilhac où P. achète des censives, 12 avr. 1314, I 103.
- Cimiterium** (*ad*),
lieu dit de Villasavary où P. obtient, en 1332, une censive, I 200.
- Cinal** (*vinea de lo*),
garantit la rente que Arnaud Martini et les siens s'engagent à payer chaque année, à Pâques, à S. Dominique et à P., avril 1212, II 2.
- Cironis** (*sanheria*),
dans la forêt de Ramondens, 6 fév. 1283, II 200; 10 oct. 1284, II 202.
- Clapada** (*decimarium S. Petri de terra*), **Clapata** (*terra*);
le monastère y acquiert des censives de Pierre de Castilione, le 7 fév. 1312, 23 juin 1315, I 110; censives acquises par P. en 1307 de Raymond de Durfort, 28 juin 1315; nouvelles acquisitions en 1309, 28 juin 1315, I 121; censives achetées par P. en 1310, 28 fév. 1315, I 122; censives obtenues par P. et amorties le 4 oct. 1332, I 196, 199; censive acquise par P. sur une pièce de terre, 8 août 1307, II 94; P. y achète à Guillaume de Durfort une terre qu'elle donne en emphytéose, 29 janvier 1315,

- II 117; terres données par P. en emphytéose, le 29 janv. 1315, II 117, 118. Cf. *Caplada*.
- Clarenx** (*ad*),
lieu dit de Fanjeaux où P. obtient, en 1315, des censives, 9 fév. 1320, I 145, 169.
- Claromonte** (*redditus de*),
assignés par Honors de *Marcafalba* à l'établissement du couvent d'*Ayrosrilla*, août 1314, II 276.
- Claus** (*al*),
lieu dit de Villarzel où P. obtient, en 1332, des censives, I 183, 189.
- Clausum Pelissa** (*ad*),
lieu dit de Fanjeaux où Raymond *Terreni* perçoit des censives, 30 avr. 1348, II 289.
- Clota Bertrani** (*a*),
lieu dit de Lauraguel où P. perçoit des censives, 25 juin 1315, I 110.
- Clotum** (*ad*),
lieu dit de Fanjeaux où P. obtient, en 1315, des censives, 9 fév. 1320, I 146, 149, 153, 158; lieu dit de la Ilhe où P. acquiert, en 1317, des censives, 9 fév. 1320, I 161.
- Clotum de Grangia** (*ad*),
lieu dit de Fanjeaux où P. acquiert des censives en 1317, 9 fév. 1320, I 154.
- Clotum dels Mont-Cadeiras** (*ad*),
lieu dit de la Ilhe où P. acquiert, en 1317, des censives, 9 fév. 1320, I 161.
- Clotum-Ripperie** (*ad*),
lieu dit la Ilhe où P. acquiert une censive en 1317, 9 fév. 1320, I 159.
- Codeira** (*fons, capsanh*),
dans la forêt de Ramondens, 6 fév. 1283, II 200; 10 oct. 1284, II 202.
- Coderleriam** (*ad*),
lieu dit de Villarzel où P. obtient, en 1332, des censives, I 187.
- Collum** (*ad*), **Col** (*ad*),
lieu dit de Fanjeaux où P. achète une censive en 1315, 9 fév. 1320, I 137, 150, 151, 152, 154, 155, 156, 157, 158, 163, 166.
- Collum de Muro** (*ad*),
lieu dit de Fenouillet où P. fait amortir une acquisition de droits, 12 av. 1314, I 100.
- Colomerios** (*ad*),
lieu dit de Villasavary où P. a acquis une censive en nov. 1317, 9 fév. 1320, I 130.
- Coma** (*a la*),
lieu dit du Mazet où P. a acquis des censives, avr. 1314, I 102.
- Coma Barau** (*a*),
lieu dit de Prouille où le monastère acquiert une censive en 1308, 28 juin 1315, I 119.
- Coma Berthila**,
lieu dit de Vitbrand où P. a acquis des censives, 28 juin 1315, I 113.
- Comagoda**,
lieu dit de Fanjeaux où P. a acquis des censives, I 194, 195.
- Coma Jorda** (*a*),
lieu dit à la Caplade où P. obtient, en 1332, une censive, I 203.
- Coma Magni** (*a*),
lieu dit à Fanjeaux où P. reçoit des terres de Raymond VII, 14 mai 1249, II 59.
- Comam Esterna** (*ad*),
lieu dit à Lasserre où P. a acquis des censives, 12 avr. 1314, I 104.
- Coma Naberta**,
lieu dit à Miraval où P. obtient, en 1332, des censives, I 191.
- Comam Petri Gasc** (*ad*),
lieu dit de Laurabuc où P. obtient, en 1332, des censives, I, 192.
- Comam Rogeriorum** (*ad*),
lieu dit du Mazet où P. a acquis des censives, 12 avr. 1314, I 103.
- Comam S. Martini** (*ad*),
lieu dit de Morières où P. acquiert des censives en 1332, 4 oct. 1332, I 181.
- Coma Tholsana** (*a*), ad **Comam Tholsanam** sive ad **Vineam Rodomam**,
lieu dit de Fanjeaux où l'on a donné une censive à P., 28 janvier 1315, I 113; Raymond *Terreni* y possède des censives dont il dispose par testament, 30 avr. 1348, II 289.
- Comas** (*a lus*),
lieu dit à Malviès où P. acquiert des censives en 1332, I 186.
- Combam** (*ad*). Cf. ad *Cumbam*,
lieu dit de Fanjeaux où P. acquiert, en 1317, des censives, 9 fév. 1320, I 153, 154; lieu dit de Saissac où le donat *Bonetus de S. Amancio* donne à P. des jardins et un pré, 21 sept. 1285, II 16.
- Combam Barau** (*ad*),
lieu dit de Fanjeaux où P. acquiert, en 1315, des censives, 9 fév. 1230, I 133, 134, 135, 136, 137, 140, 147, 148, 149, 151, 153, 154, 155, 156, 158, 164, 165, 166.
- Combam Barrau Carielli** (*ad*),
lieu dit de Fanjeaux où P. acquiert, en 1315, une censive, 9 fév. 1320, I 137.
- Combam Berterii** (et non *Combam Blieni*),
lieu dit de la Ilhe où P. acquiert des censives en 1317, 9 fév. 1320, I 158, 159, 161, 162, 164, 166.
- Combam Carielli** (*ad*),
lieu dit de Fanjeaux où P. acquiert des censives en 1317, 9 fév. 1320, I 158.
- Combam Godam** (*ad*),
lieu dit de Fanjeaux où P. acquiert, en 1315, des censives, 9 fév. 1320, I 145.

- Combam Jordani** (*ad*), **Combam Jorda** (*ad*),
lieu dit à Fanjeaux où P. acquiert, en 1315, des censives, 9 fév. 1320, I 143, 145.
- Combam Massalini** (*ad*),
lieu dit de Fanjeaux où P. acquiert, en 1317, des censives, 9 fév. 1320, I 163.
- Combam Navacca** (*ad*),
lieu dit de Fenouillet où le monastère a acquis des droits, 12 av. 1314, I 100.
- Combam Rossam** (*ad*), **Combarossam** (*ad*),
lieu dit de Fanjeaux où P. a acquis des censives en 1315, 9 fév. 1320, I 135, 148, 151, 152, 154, 155, 156 ; lieu dit de la Ilhe où P. acquiert, en 1317, des censives, 9 fév. 1320, I 161, 166.
- Combam Stephani** (*ad*),
lieu dit de Morières où P. obtient, en 1339, des censives, I 220
- Combas** (*ad*),
lieu dit de Fanjeaux où P. acquiert, en 1315, des censives, 9 fév. 1320, I 143, 146.
- Comela** (*a la*),
lieu dit de Villasavary où P. acquiert des censives, fév. 1331, I 229.
- Comelas** (*ad*), **Comellae**,
lieu dit dans le dimaire de Villaliagre où P. reçoit des censives de Jean de Lévis, 4 oct. 1332, I 180.
- Comelas, Comellam** (*ad*),
lieu dit à Villarzel où P. obtient des censives, 4 oct. 1332, I 183, 190.
- Comoniam** (*ad*), **Comonia** (*a la*),
lieu dit à la Force où P. achète, en 1317, des censives, 9 fév. 1320, I 163 ; lieu dit de Prouille où le monastère acquiert, en 1332, une censive, I 195.
- Condominam** (*ad*),
lieu dit à Rascous et à Villarzel où P. obtient, en 1332, des censives, I 183, 195.
- Condominam d'en At, Condominam de Nat** (*ad*),
lieu dit à Villefranche où Prouille obtient, en 1332, des censives, I 205, 234, 243.
- Condominam domine Giralde** (*ad*),
lieu dit à Prouille où le monastère acquiert des censives sur des *areæ* et des pièces de terre, 8 août 1307, II 89.
- Condominam dominorum de S. Martino** (*ad*),
lieu dit à Alzonne, 12 avr. 1314, I 106.
- Condom, Condomium** ;
près de là, se trouve le couvent dominicain de Pontvert, I 256.
- Conilerium** (*ad*),
lieu dit de Limoux où P. perçoit des rentes, 12 avr. 1314, I 105.
- Cor** (*castrum de*) ;
un tiers de ce *castrum* est confirmé à Prouille par Grégoire X, 23 mars 1275, I 33.
- Côrbels** (*ad*),
lieu dit de Fanjeaux où Prouille a acquis, en 1315, des censives amorties le 9 fév. 1320, I 139, 140.
- Corneliano** (*villa de*) ;
procès engagé au sujet de Corneilla entre le monastère de Prouille et celui de S. Hilaire, 19 déc. 1250, I 11.
- Coronsaco** (*redditus de*) ;
Honnors de Marcatalba les assigne à la création d'un couvent de dominicaines à *Ayrosvilla*, août 1314, II 276.
- Corsencs** ou **Corsenes** (*feudum*) ou **Escorcenes**,
limite la forêt de Ramondens au nord, 1er juin 1278, II 190 ; 18 fév. 1256, II 191.
- Cortadas** (*ad*),
lieu dit du Mazet où P. acquiert, le 12 av. 1314, des censives, I 103.
- Cortiandas** (*a las*),
lieu dit du territoire d'Ausil où P. a acquis, en 1310, une censive, 28 juin 1315, I 113.
- Cortillum** (*ad*),
lieu dit près de Fanjeaux où P. acquiert, en 1317, des censives, 9 fév. 1320, I 153.
- Cortinas** (*ad*),
lieu dit à Gaja où P. acquiert, en 1334, une censive, I 234.
- Costalem de Muro** (*ad*),
lieu dit de Fenouillet où le monastère a acquis des droits, 12 avr. 1314, I 100.
- Costam Calidam** (*ad*),
lieu dit de Fanjeaux où P. acquiert, en 1315, des censives, 9 fév. 1320, I 139, 147, 168 ; lieu dit à Prouille où le monastère achète un jardin à H. de Guérard, 8 août 1307, II 84.
- Costam Calome** ou **Colome** (*ad*),
lieu dit de Soplezens où Prouille obtient de Jean de Lévis une censive, I 221 ; lieu dit de Soplezens où P. a acheté, vers 1340, des censives, I 242.
- Costam frigidam** (*ad*),
lieu dit de Fanjeaux où P. acquiert une censive en nov. 1317, 9 fév. 1320, I 130.
- Costam Johannis** (*ad*),
lieu dit à Valleroux où P. obtient, en 1339, des censives de Jean de Lévis, I 221.
- Costam Rogerii Petri** (*ad*),
lieu dit à Prouille où le monastère achète une pièce de terre à H. de Guérard, 8 août 1307, II 84.
- Costam Rojanrencam** (*ad*), **Costas Rojanrencas** (*ad*),
lieu dit de Villasavary où Prouille acquiert, en 1332, des censives, 8 août 1307, I 199, II 97.
- Cotinam** (*ad*) pour **Gotinam** (*ad*),
lieu dit de Fanjeaux où P. acquiert, en 1315, une censive, 9 fév. 1320, I 148.
- Courtauli**, 22 juin 1252, II 170.
- Crosals** (*als*),
lieu dit à Limoux dans le dimaire de N.-D. de Marceille, 12 avr. 1314, I 104.

Crosas (*ad*), **Crozias** (*a las*), **Crozes** (*a las*),

lieu dit de Fanjeaux où Prouille a acquis des rentes de Guillaume de Podio, le 30 nov. 1313, 23 juin 1315, I 109; lieu dit de Fanjeaux où P. acquiert des censives en 1315, 9 févr. 1320, I 134, 137, 144, 148, 151, 154, 158; lieu dit de Villasavary où P. obtient, en 1332, des censives, I 193; condomine dont la moitié a été donnée à P. avril 1223, II 45; lieu dit de Fanjeaux où P. reçoit une condomine de Bernard Cozent, 1211, II 74.

Crucem (*ad*),

lieu dit à Fanjeaux où P. obtient, en 1315, une censive, 9 févr. 1320, I 132, 153.

Cucmerium, **Cumiés**, **Cumieriis** (*grangia*). Cf. *Chutmerium*.

P. achète une *messegaria* aux consuls du Mas-Saintes-Puelles en 1307, 28 juin 1315, I 117; acquisitions faites par P. en 1339, I 216, 227 et suivantes.

— (*grangia de*), possédée par P. en 1427, II 328.

Cugnerio (*decimarium S. Petri de*),

censives acquises par P. en 1339, I 220.

Cumbam Crosam (*ad*),

lieu dit à la Caplade et à la Ilhe où P. acquiert des censives sur des pièces de terre, 8 août 1307, II 94.

Cumbam Godam (*ad*),

lieu dit de Villasavary où P. acquiert des censives sur des pièces de terre, 8 août 1307, II 96.

Cumbam Lobinam (*ad*),

lieu dit à S. Pierre de Flassan, près Limoux, où P. acquiert des censives, 12 avr. 1314, I 106.

Cumbam Naoliva (*ad*),

lieu dit du Mazet où P. a des rentes, 12 avr. 1314, I 102.

Cumbam Navaca (*ad*),

lieu dit de Fenouillet où P. acquiert une censive sur une pièce de terre, 8 août 1307, II 93.

Cumbam Scerram (*ad*),

lieu dit à Brézilhac où P. acquiert des censives sur des pièces de terre, 8 août 1307, II 91.

Cumbam Tholsanam (*ad*),

lieu dit de Fanjeaux où P. achète des censives, 8 août 1307, II 85, 86, 87.

D**Dalps** (*decimarium S. Saturnini*),

droits et censives acquis par P. en 1300, 28 juin 1315, I 124, 230 et suiv., 234.

D'en Sicart, **Densicart** (moulin).

sis à Limoux; Prouille le fait amortir en sept. 1290, I 67.

Devezola,

lieu dit de Valleroux où P. obtient de Jean de Lévis une censive en 1339, I 220.

Dolvenc (*a*), **Doivent** (*al*),

lieu dit à Villasavary où P. obtient, en 1332, des censives, I 194, 197, 198, 201, II 98.

Dornhani (*assisia*), II 253.**Duranna** (*locus de*),

près d'Aix. Charles II le donne aux religieuses dominicaines de Nazareth de Marseille pour y transférer leur couvent en 1290, I 261.

E**Epiffaniam** (*mercurii dies post*),

1308, 8 janvier, II 25.

Escorsenx (*via de*), de *Escorsencensis* ou *Escorcenx* *usque Saxiacum* (*via*),

passé à travers la forêt de Ramondens, 6 fév. 1283, II 200; 10 oct. 1284, II 202, 207; 8 mai 1320, II 236.

Espanesto (*redditus de*),

assignés par Honors de Marcafalba à la fondation d'un couvent de dominicaines à *Ayrosvilla*, avr. 1314, II 276.

Espinaciumplas (*ad*),

lieu dit de Tonneins où P. acquiert des censives sur une pièce de terre et une jeune vigne, 8 août 1307, II 91, 92.

Espinalp (*a l'*),

lieu dit à S. Pierre où P. obtient, en 1332, des censives, 4 oct. 1332, I 181.

Espinasseriam (*ad*),

lieu dit de Malviés où P. obtient, en 1332, des censives, 4 oct. 1332, I 184, 185, 186.

Exaltationis Sanctæ Crucis (*festum*),

14 septembre, I 267, II 219, 264.

F**Fabricas** (*prope*),

lieu dit de la forêt de Ramondens, 4 mai 1332, II 264.

Fagia (*feutum de*),

Cf. *Capella*, I 230.

Faiam (*ad*),

lieu dit du Mazet où P. a des rentes, 12 av. 1314, I 102.

Faiolam (*ad*),

lieu dit près de Fanjeaux, où P. acquiert des censives en 1317, 9 févr. 1320, I 154; lieu dit de la Ilhe où P. acquiert, en 1317, des censives, 9 fév. 1320, I 159, 160, 164, 165, 166, 167.

Falgare (*ad*), **Falguare**, **Falgarium**, **Falgar**,

lieu dit à Fanjeaux et à la Ilhe où P. achète des censives en 1315 et 1317, 9 fév. 1320, I 143, 147, 148, 157, 159, 161.

Fanjeaux, **Fanumjovis**, **Phanumjovis**,

possessions données par Simon de Montfort et Robert de Mauvoisin, 8 oct. 1215, I 2; dîmes confirmées par

- Innocent III, 8 oct. 1215, I 2; dîmes et prémices données à Prouille par Foulques, évêque de Toulouse, 30 mars 1218, I 3; biens possédés par Prouille et confirmés par Grégoire X, 23 mars 1275, I 33; vigne donnée par Simon de Montfort à P., 15 mai 1211, I 52; possessions confirmées à P. par Raymond Roger, comte de Foix, 21 juin 1221, I 56; Cavaers donne à Raymond VII la souveraineté de Fanjeaux, 12 juillet 1246, I 58; possessions de Prouille amorties en sept. 1274, I 65; le monastère y achète deux petites maisons ruinées, sept. 1298, I 79; des censives aux Durfort, sept. 1258, I 79; Prouille y achète des censives sur des terres et des maisons, sept. 1298, I 79; censives achetées à Pons de Esculhens, sept. 1298, I 79; Prouille acquiert certaines juridictions sur Fanjeaux, 10 fév. 1304, I 95; rentes achetées par P. à Guillaume de Podio, le 30 nov. 1313, 23 juin 1315, I 109; le monastère y acquiert des censives que payait Bernard de Castilione, 23 juin 1315, I 109, 110; P. y achète des censives à Hugo de Carolis, 23 juin 1315, I 110; acquisitions de censives sur des terres et des maisons, 23 juin 1315, I 111; le monastère y acquiert les censives qu'y possédait Henri de Guérard, 23 juin 1315, I 113; don à P. d'une censive à Coma Tolsana, 23 juin 1315, I 113; achat de censives à Guillaume Babou, 23 juin 1315, I 114; acquisitions de nouvelles censives, 23 juin 1315, I 115; acquisitions faites par P. en 1307 et amorties le 23 juin 1315, I 117, 118; faites en 1308 et amorties le 23 juin 1315, I 119; faites en 1309 et amorties le 23 juin 1315, I 119, 120, 121; faites en 1310 et amorties le 23 juin 1315, I 123; censives acquises, en nov. 1317, de Jean Garnier et amorties le 9 fév. 1320, I 130; censives achetées par P. à Guill. de Durfort, 9 fév. 1320, I 131; censives achetées, le 24 janvier 1317, à Amelius et Miro de Camplong et amorties le 9 fév. 1320, I 150; amortissement de nouvelles acquisitions, 9 fév. 1320, I 169; acquisitions faites en 1320, I 227 et suiv.; censive acquise en 1332, I 237; cinq pièces de terre sont données par les Durfort au monastère, sept. 1227, II 55; vigne donnée à S. Dominique en 1211, II 74; terre donnée à S. Dominique *at Fesh Alpiou* en 1211, II 74; condomine donnée à S. Dominique, II 74; censive donnée à S. Dominique en 1211, II 74; terres données par Guillaume de l'Essart à S. Dominique, 15 sept. 1212, II 75; certaines dîmes de l'église sont cédées par Foulques à P., 25 mai 1211, II 76; terre achetée par P., le 7 nov. 1235, II 78; terre achetée par P., le 3 oct. 1235, II 79; acquisition de pièces de terre en 1259, II 80; P. obtient une censive sur un champ de Fanjeaux, 1253, II 81; une rente est constituée à P. sur une maison de Fanjeaux, 28 oct. 1209, II 82; biens sis à Fanjeaux achetés à Henri de Guérard par P. et Raymond Terreni, 8 août 1307, II 84; censives achetées par P., le 8 août 1307, II 94; maison des Durfort à Fanjeaux, II 104.
- (*clericus de*), *Guilhelmus Salvati*, 28 juin 1315, I 118.
- Fanjeaux, Fanumjovis, Phanumjovis,**
- (*superbaile de*), Pierre de *Aureliaco* (et non *Auxiliaco*), 29 août 1297, I 74.
- (*notaires de*), *Petrus Vitalis* en 1315, 9 fév. 1320, I 136, 151; *Petrus Martini*, 9 fév. 1320, I 136; *Ramundus Garaudi et Rogerius Guilbertus* en 1317, 9 fév. 1320, I 157; *Tholosana*, 1348, II 332.
- *de Fanojove versus Limosum (strata publica de Ventafarinas)*, 22 juin 1252, II 122; *de Fanojove versus Fontazellus (via)*, 22 juin 1252, II 123; *de Fanojovis ad Montemregalem (via)*, II 121.
- (*mensura*), mesure de capacité, I 95, 100; de surface, I 109, 110, 113, 114; mesure de capacité de Fanjeaux comparée à celles de Montréal et de Bram, 28 juin 1315, I 118; mesure de surface, I 117, 122, 130; mesure de capacité, I 117, 123, 150, 230, 232, 237; équivalence de cette mesure avec celle de Toulouse, I 238; mesure de Fanjeaux, II 20, 22, 28, 49, 84, 94, 95, 129.
- (*église de*)
garde les dîmes, les prémices et les autres droits paroissiaux de l'église de P., 1206, I 1; donnée à S. Dominique et aux Prêcheurs par Foulques, évêque de Toulouse, 17 avril 1221, II 76; donnée à P. par les Prêcheurs avec le consentement de Foulques, sept. 1227, II 77; cédée définitivement à P. par Foulques, déc. 1230, II 78; confirmée à P. par Honorius III, 28 avr. 1221, I 5; par Grégoire IX, 26 avr. 1231, I 6; par Alexandre IV, 21 mars 1257, I 15; par Grégoire X, 23 mars 1275, I 33; par Benoît XI, 15 mars 1303, I 41; S. Dominique et les Prêcheurs sont exemptés du paiement de certaines dîmes à l'église de Fanjeaux, 1211, II 73; l'église est confirmée à P. par Raymond du Fauga, évêque de Toulouse, 2 oct. 1261, II 81, la première pierre de la reconstruction de l'église est posée le 9 fév. 1278, II 83; la première messe est célébrée dans la nouvelle église le 8 sept. 1281, II 83; convention entre le prieur de Prouille, les consuls et les fabriciens de Fanjeaux, pour la reconstruction de l'église, 26 oct. 1276, II 83; délimitation de sa paroisse de celle de Fontazelles qui est dans le Razès et le diocèse de Narbonne, 22 juin 1252, II 123; revenus qu'en tire Prouille en 1427, II 303, 305, 318, 321, 325; legs de Raymond Terreni, 30 avr. 1348, II 286.
- (*capellanus*), S. Dominique, 25 mai 1214, II 76.
- (*capellania*), sept. 1298, II 78.
- (*confraria b. Marie*), legs de Raymond Terreni, 30 avril 1348, II 286.
- (*hospitale b. Jacobi*), legs de Raymond Terreni, 30 avril 1348, II 286; legs de God Picarella, 25 juillet 1226, II 52.
- (*curia*), en 1336, II 269.
- Fargam (ad),**
lieu dit de Sala où P. obtient en don une censive, 28 juin 1315, I 116.

- Fau** (*fons de*),
dans la forêt de Ramondens. 6 févr. 1283, II 200; 10 oct. 1284, II 202.
- Favariis** (*villa de*).
Cf. de Vauro (*Johannes*), I 277.
- Fendelhia, Fendeille**,
achat de censives, 10 fév. 1304, I 93; 28 juin 1315, I 114; censives acquises en 1310 et amorties le 28 juin 1315, I 122.
- Fenoletum, Fenouillet** (*castrum, territorium, villa*);
Usalguier et Rainès donnent à P. tout ce qu'ils y possèdent, 9 fév. 1212, II 419; compris dans le diocèse de Narbonne et dans le Razès, entre les territoires de Fontazelles et de *Onclio*, II 120; (*villa*), donnée à P., 27 avril 1212, II 120; confirmée à P. par Grégoire X, 23 mars 1275, I 33; confirmée à P. par Simon de Montfort, 28 mars 1213, I 51; biens et revenus acquis par P. à Fenouillet, sept. 1298, I 84; domine la vallée de la Vixiège, I 95; amortissement de possessions acquises par P., 12 avr. 1314, I 99; achats faits par P. à Ayméric de Rochefort, 1339, I 222.
- (*ecclesia parochialis b. Martini de*), donnée à P. par l'archevêque de Narbonne, 19 août 1278, II 127; église et dîmes, 22 juin 1252, II 169; appartient à P. en 1427, II 300 et suiv.; revenus qu'en tire P. en 1427, II 304, 306, 318, 321, 325.
- *Fenoletum versus (semita Prollanesa)*, 22 juin 1252, II 123.
- (chapelle de S. André de), donnée à P. par l'archevêque de Narbonne, 19 août 1278, II 127.
- Fenouillet** (vicaire de l'archevêque de Narbonne en).
Cf. de Durfort (Pierre Roger), 19 mars 1271, II 156.
- Flandrensis** (*exercitus*),
subvention levée pour cette expédition, 10 fév. 1305, I 92; pour l'expédition projetée par le roi de France en Flandre. P. a prêté certaines sommes au roi, 19 avr. 1319, I 127, 128.
- Flassianum, Flassan** (moulin de S. Pierre de)
le moulin de Flassan près de Limoux est contesté entre P. et l'archevêque de Narbonne, 22 juin 1252, II 121; l'archevêque de Narbonne laissera P. y établir librement le moulin, selon l'accord conclu avec l'abbé d'Alet, 22 juin 1252, II 123; abandonné à P. par les moines d'Alet, 1245, II 166; arbitrage à ce sujet entre P. et l'archevêque de Narbonne, 11 févr. 1251, II 167, 3 juin 1252, II 168, 169, 171; négociation à ce sujet entre P. et l'archiprêtre de Narbonne, représentant l'archevêque, 1327, II 179.
- Florenciaci** (*dominus de*). Cf. de Lévis (*Eustachius*), 15 mars 1302, II 152.
- Focz** (*al*),
lieu dit de Fanjeaux où P. a acquis une rente de Guill. de *Podio* le 30 nov. 1313, 23 juin 1315, I 109; acquisition de censives en 1334, I 234.
- Fons Barilh**,
fontaine près de Vitbrand, I 95.
- Fontanalle, Fontanalle** (*ad*),
lieu dit à Villasavary où P. acquiert une censive sur une pièce de terre, 8 août 1307, II 98; acquisitions de nouvelles censives, 9 févr. 1320, II 71.
- Fontanas** (*a las*),
lieu dit de Fanjeaux, près du monastère, où P. a acheté des censives à Guill. de *Babone*, le 12 mars 1313, 23 juin 1315.
- lieu dit près de P. où le donat Guill. Grimaud a des biens qu'il abandonne au couvent, 30 mars 1227, II 53.
- Fontanelam** (*ad*),
lieu dit à Fendeille où P. a acquis des rentes foncières, 28 juin 1315, I 114.
- Fontanelam** (*ad*),
lieu dit de Fanjeaux où P. obtient, en 1315, une censive, 9 févr. 1320, I 144.
- Fontanelas** (*ad*),
lieu dit au dinaire de P. où le monastère a acquis une censive en 1308, 28 juin 1315, I 119; lieudit de Villarzel où P. obtient, en 1332, des censives, 4 oct. 1332, I 184; lieu dit de Villasavary où P. acquiert des censives sur des pièces de terre, 8 août 1307, II 97.
- Fontazellæ** (*castrum, villa*);
le comte et la comtesse de Vendôme vendent à P. tout ce qu'ils y possèdent, date incertaine, I 72; énumération des rentes et censives que le monastère y fait amortir, 12 avr. 1314, I 99, 101; énumération de censives acquises par P., 8 août 1307, II 93, 94, 98; son territoire limite celui de Fenouillet, II 119; vendu à P. par Eléonore de Montfort, 24 août 1295, II 130, 132.
- *de Fontazellis versus Fanumjovis (strata)*, 22 juin 1252, II 123.
- (*ecclesia S. Andree*), donnée à P. par l'archevêque de Narbonne, 19 août 1278, II 127; confirmée à P. par Benoît XI, 15 mars 1303, I 41; controverse entre P. et l'archevêque de Narbonne à ce sujet, terminée le 22 juin 1252, II 121; délimitation de ce dimaire de ceux de Brazilhae et de Tonneins, 22 juin 1252, II 121; est dans le Razès et le diocèse de Narbonne; sa délimitation de l'église de Fanjeaux qui est dans le diocèse de Toulouse, 22 juin 1252, II 123, 169.
- (chapelle de S. Martin de), donnée à P. par l'archevêque de Narbonne, 19 août 1278, II 127.
- Fontazellos** (*ad*),
lieu dit où God Picarella occupe des terres, 25 juillet 1226, II 52.
- Fontem** (*ad*),
lieu dit de Fenouillet où P. acquiert des droits, 12 avr. 1314, I 100; P. y acquiert une censive sur une pièce de terre, 8 août 1307, II 92.
- Fontem Barravorum** (*ad*), **Fontem Barrau** (*ad*), **Fontem Barravy** (*ad*),
lieu dit à Fanjeaux où P. acquiert, en 1315, des censives, I 133;
- lieu dit de Villasavary où P. obtient, en 1332, des censives, I 194, 204.

- Fontem Gendre** (*ad*),
lieu dit de Fanjeaux où P. achète, en 1317, des censives, 9 fév. 1320, I 166.
- Fontem de Gugussat** (*ad*),
l'endit de Montclar où P. obtient, en 1332, des censives, 4 oct. 1332, I 188.
- Fontem de Forcia** (*ad*),
lieu dit près de Fanjeaux où P. acquiert, en 1317, des censives, 9 fév. 1320, I 167; lieu dit à Prouille où le monastère obtient, en 1332, des censives, I 196.
- Fontem Fortie Hugonis de Rivis** (*ad*),
lieu dit de Fanjeaux où P. a acquis, en 1315, des censives, 9 fév. 1320, I 135.
- Fontem Guarinorum** (*ad*),
lieu dit de Fanjeaux où P. a acheté des censives, 9 fév. 1320, I 142.
- Fonte Laufredo** (*vicale de*), II 125.
- Fontem de Na Gasca**,
lieu dit à Lavelanet où P. acquiert, en 1330, une censive, I 236.
- Fontem Pico** (*ad*),
lieu dit de Fanjeaux où P. acquiert, en 1315, des censives, 9 fév. 1320, I 153, 134, 135, 138, 148, 149, 151, 152, 152, 155, 156, 157, 158, 163, 164, 166, 168.
- Fontem Porcelli** (*ad*),
lieu dit de Villasavary où P. obtient, 1332, une censive, I 200.
- Fontem Remigii** (*ad*),
lieu dit de Lurabuc où le monastère achète une terre, 10 fév. 1304, I 93.
- Fontem S. Martini** (*ad*), *vinearium*,
lieu dit près de Prouille et de Fanjeaux où le monastère obtient une vigne, 14 fév. 1212, II 74; lieu dit près de Fanjeaux où P. a acquis de Jean Garnier une censive en nov. 1317, 9 fév. 1320, I 130.
- Fontem de Villario** (*ad*), I 145.
- Fontevivo** (*recus de*),
près de Villarzel, I 187.
- Fonteyrcio** (*decimarium S. Martini*);
rentes foncières achetées par P. à Roger de *Malaspina*, 18 mai 1298, II 140; prise de possession le 11 juin 1298, II 12.
- de Fonteyrcio inferiori (villa)*; Roger de la Tour abandonne à P. ce qu'il y possède, 27 mars 1307, II 143.
- de Fonteyrcio superiori (villa)*; Roger de la Tour abandonne à P. ce qu'il y possède, 27 mars 1307, II 143.
- de Fonteyrcio superiori et inferiori (loci, pertinentiæ)*; Prouille y reçoit en don des censives appartenant à Roger de la Tour en 1307, 28 juin 1315, I 116; Raymond *Terreni* y possède des rentes et des biens dont il dispose par testament du 30 avril 1348, II 291.
- La Force, Fortia**;
amortissement des acquisitions faites par P. à La Force, 9 fév. 1320, I 131, 150.
— (*ecclesia de*), confirmée à P. par Benoît XI, 15 mars 1303, I 41; (*ecclesia parochialis b. Maria de Fortia Ferrandi*), appartenant, en 1427, à P., II 300 et suiv.; revenus qu'en tirait P. en 1427, II 303, 306, 318, 321, 325.
- Forciaferranda** (*grangia de*),
possédée par P. en 1427, II 317.
- Fortiam Hugonis de Rivis** (*ad*),
lieu dit près de Fanjeaux où P. acquiert, en 1315, des censives, 9 fév. 1320, I 145.
- Fossam Na Gairauda, Na Gayrauda** (*ad*),
lieu dit de Fanjeaux où P. acquiert des censives en 1309, 28 juin 1315, I 120; en 1315, 9 fév. 1320, I 133, 140, 142.
- Framigueriam** (*ad*),
lieu dit de Fanjeaux où P. acquiert, en 1317, des censives, 9 fév. 1320, I 156.
- Franquitas**,
partie de Bram sur laquelle P. acquiert des droits de *Austorgius* de Rochefort, 1323, I 228.
- Fraxinum** (*ad*),
lieu dit de Prouille où le monastère acquiert les terres de Henri de Guérard, 8 août 1307, II 84; P. y acquiert des censives en 1308, 28 juin 1315, I 119.
- Furnum Teulis** (*ad*), *sive ad Arcam*,
lieu dit de Villarzel où P. obtient, en 1332, des censives, I 190.
- Furnum Vitreum** (*ad*),
lieu dit de Ramondens sur les confins d'Arfons, 8 mai 1320, II 236.

G

- Gadalum** (*ad*),
lieu dit de Villarzel où P. acquiert, en 1332, des censives, I 187.
- Gaiano** (*decimarium S. Martini*);
censives achetées par Prouille à Gaja, 28 juin 1315, I 113; pièce de terre et rentes achetées en 1310 et amorties le 28 juin 1315, I 114; amortissement d'acquisitions faites par P., 9 fév. 1320, I 169, I 234; biens cédés à P. par Jean *Sincii* pour la dot de sa fille *Miracla*, 23 juillet 1306, II 22 et suiv.; censives de Gaja, II 70; rentes achetées par P. à Roger de *Malaspina*, 18 mai 1298, II 140; mise en possession le 11 juin 1298, II 142.
— (*incursus de*); le produit en est engagé à P. le 17 mars 1318 pour certains prêts faits au roi, I 248, 250.
- Galinagues**,
abandonné par les Roquefeuil et les Niort à Prouille, 1277, II 156, 157; abandonné à l'archevêque de Narbonne par les 73 religieuses de Prouille, 1277, II 157.
- Gangiam** (*ad*), **Guangiam** (*ad*),
lieu dit de Fanjeaux où P. a acquis, en 1315, des censives, 9 fév. 1320, I 134, 135, 138, 146, 147, 148, 149.
- Ganguisa**,
rivière près de Cuniés en Lauraguais, 28 juin 1315, I 117.

Ganguizam (*adv.*),

lieu dit de Valleroux où P. obtient, en 1339, des censives de Jean de Lévis, I 220.

Garancla (*rivus*),

près de la Ilhe, I 159.

Gardela, Gardelam (*ad*),

lieu dit de S. Martin-la-Lande où P. a acquis, en 1308, des censives, 28 juin 1315, I 170; possessions confirmées à P. par Innocent III, 8 oct. 1215, I 2; biens possédés par P., 30 mars 1218, I 3; lieu dit de Laurabuc où P. obtient, en 1332, des censives, I 191.

Gardia (*villa de*);

procès engagé au sujet de Gardie entre le monastère de Prouille et le monastère de S. Hilaire, 19 déc. 1270, I 11.

Gardiolam (*adv.*, *sive ad barrium domini Raimundi Ysarni*),

lieu dit de Fanjeaux où P. acquiert une censive sur une pièce de terre, 8 août 1307, II 87, 94; propriété donnée à P. par l'abbé de Sorèze et le chapitre de Villepinte, 1212, II 110.

Gardubio (*decimarium S. Saturnini de*);

énumération de censives obtenues par P., 4 oct. 1332, I 206.

Garmasam (*ad*),

lieu dit de Villarzel où P. obtient, en 1332, des censives, 4 oct. 1332, I 188.

Garravelam (*ad*),

lieu dit de Tonneins où P. obtient des censives sur des pièces de terre, 8 août 1307, II 90.

Garravil (*a*),

lieu dit de Villarzel où P. obtient, en 1332, des censives, I 183.

Garrigam, Garigas (*ad*),

lieu dit de Fanjeaux où P. achète, le 30 nov. 1313, une censive à Guill. de *Podio*, 23 juin 1315, I 109; lieu dit de Mireval où P. a acquis une censive, 28 juin 1315, I 125; lieu dit de Villarzel où P. obtient, en 1332, des censives, I 184; lieu dit de Mireval où P. obtient, en 1332, des censives, I 191; lieu dit sur les confins de P. et de Tonneins, 22 juin 1252, II 122; lieu dit près de S. Benoit où P. obtient, par héritage, une forêt, 20 mars 1332, II 187; à la Garrigue, 22 juin 1252, II 170.

Garrigua de Malo Consilio,

lieu dit de Ramondens où sont placées des fleurs de lys en signe de la sauvegarde royale, 18 mars 1329, II 261.

Garriga Prati-Auderii (*fons de*),

10 oct. 1284, II 202.

Gascogne,

les sires d'Erquery et de la Balme nommés par Philippe VI capitaines généraux en Agenais et Gascogne, 13 nov. 1337, I 217.

Gayrart (*a*),

lieu dit de Villarzel où P. acquiert, en 1332, des censives, 4 oct. 1332, I 186.

Gayrandam (*apud*),

lieu dit de Villarzel où P. acquiert, en 1332, des censives, 4 oct. 1332, I 188.

Gebetz (moitié de);

accord à ce sujet entre les héritiers de Raymond de Niort, 1276, II 156; abandonnée par les Roquefeuil et les Niort à Prouille, 1277, I 156, 157; abandonnée à l'archevêque de Narbonne par les 73 religieuses de Prouille, 1277, II 157.

Genebrel, Genebrello (*feudum de*), *quod est in Reddesio inter villas de Montealto et de Bellagarda*.

Ermessinde de Lordat le donne au couvent en s'y faisant religieuse, 16 sept. 1281, II 12; le sous-prieur de P. en prend possession, 14 oct. 1281, II 13.

Genebrerio (*villa de*), I 95.**Genestar** (*ad*),

lieu dit de Fanjeaux où P. acquiert, en 1315, des censives, 9 févr. 1320, I 140.

Gironiam (*ad*),

lieu dit de Fanjeaux où P. acquiert, en 1317, des censives, 9 févr. 1320, I 152, 155.

Glirenz (*a*), *sive ad Pratum*,

lieu dit de Villasavary où P. acquiert une censive sur une pièce de terre, 8 août 1307, II 97.

Glisolis (*locus de*),

au diocèse de Toulouse. Le couvent des Prêcheurs de Toulouse y avait des biens en 1325, I 282.

Godefrez (*furnus d'en*),

dans la forêt de Ramondens, 6 févr. 1283, II 200.

Godorville,

acquisitions faites par P. en 1339, I 227 et suiv.

Gordanvidal (*a*),

lieu dit de Laurac où P. a acheté des censives à Guill. Capelle, le 4 mars 1313, 23 juin 1315, I 109.

Gota Landric (*rivus de*),

à Ramondens, sur les confins d'Arfons, 8 mai 1320, II 236.

Gotas (*a las*),

lieu dit de Fenouillet où le monastère a acquis des droits, 12 avr. 1314, I 100.

Gotinam (*ad*), **Guotinam** (*ad*), **Gotina** (*a la*),

lieu dit de Limoux où le monastère achète une censive à *Arnaldus Embrini*, sept. 1290, I 69;

— lieu dit de Fanjeaux où P. a acquis des censives, 22 juin 1315, I 114; le monastère y acquiert des censives en 1315, 9 févr. 1320, I 133, 134, 136, 137, 194, 155, 156, 168; — lieu dit de Villarzel où P. obtient, en 1332, des censives, I 190;

— lieu dit de Villasavary où P. obtient, en 1332, des censives, I 193, 200;

— lieu dit de Villasavary où P. acquiert des censives sur des pièces de terre, 8 août 1307, II 96, 97;

— lieu dit de Fanjeaux où P. a acheté la moitié d'un champ à Henri de Guérard, 8 août 1307, II 84.

- Gramer'os ou Gramenos** (*ad*),
lieu dit de Fanjeaux où P. acquiert, en 1315, des censives. 9 févr. 1320, I 150, 148;
— lieu dit à la Ilhe où P. acquiert, en 1317, des censives, 9 févr. 1320, I 161
- Grana** (*domus d'en*),
à Ramondens, où l'on fixe deux fleurs de lys, symbole de la juridiction royale, 18 mars 1329, II 262.
- Grangiam** (*ad*),
lieu dit de Fanjeaux où P. acquiert, en 1315, des censives, 9 févr. 1320, I 132, 133, 152, 153, 154, 176;
— lieu dit de la Ilhe où P. acquiert, en 1317, des censives, 9 févr. 1320, I 159, 160, 161, 162, 163, 164, 167, 168, 169.
- Granolieiras**,
lieu dit d'Alzonne où P. reçoit un champ de sœur *Pampalona*, avant 1240, II 5.
- Grassam** (*ad*),
lieu dit à Montgradail où P. acquiert une censive en 1328, I 229;
— lieu dit de Villefranche où P. achète, en 1320, un pré, I 234.
- Gratalcusa**,
dîmes et prémices données à P. par Raymond, évêque de Toulouse, 8 oct. 1239, II 120; (*ecclesia et decimae*), controverse à ce sujet entre l'archevêque de Narbonne et P., terminée le 22 juin 1252, II 121; adjugées par sentence arbitrale à l'archevêque de Narbonne, II 121, 169.
- Guardassiso** (*migansayria de*), II 67.
- Guarnaguesii** (*archipresbiter*).
Cf. *Alsei* (*Jacobus*), II 17.

II

- Honosio, Onos** (*feudum, villa*);
God Picarella y possède des biens, 25 juillet 1226, II 53; acquis de Raymond de Durfort et amorti le 2 mai 1316, II 133; droit d'amortissement dû, pour cette acquisition, à Jean de Lévis-Mirepoix, 4 mai 1316, II 134.
— (*ecclesia de*), reçoit un legs de God Picarella, 25 juillet 1226, II 52.
— (*condominus de*), *Raymundus* de Durfort, II 133.
- Hospitale** (*ad*),
lieu dit de Fanjeaux où P. achète une censive en nov. 1317, 9 fév. 1320, I 130.
- Hospitalis** (*tenentia, feudum*)
limite le bois de Ramondens à l'ouest, 28 fév. 1256, II 191; 1er juin 1278, II 196; 6 fév. 1283, II 201.
- Hulum** (*ad*),
lieu dit du Mazet où P. perçoit des rentes, 12 av. 1314, I 102.

I

- Insula, la Ilhe** (*villa, decimarium S. Saturnini de*);
acquisition de censives par P., 10 fév. 1304, I 95; amortissement des achats faits par P. à Guillaume de Durfort, 1 fév. 1320, I 131; énumération des censives achetées par P. à Amiel et Miro de Camplong, 9 fév. 1320, I 170; délimitation de ce dimaire, de celui de Prouille et de celui de Tonneins, 3 mars 1316, II 65 et suiv.; censives acquises par P. sur des pièces de terre, 8 août 1307, II 94, 98; Raymond du Fauga, évêque de Toulouse, fait mettre le monastère en possession de ce dimaire, 14 août 1268, II 115.
— (*via versus*), II 66.
— (*ecclesia S. Saturnini de*),
donnée par R. de Fauga à P. qui reçoit confirmation de cette possession par Clément IV, 22 juin 1265, I 27; confirmée à P. par Grégoire X, 23 mars 1275, I 33; donnée à P. par Raymond, évêque de Toulouse, 25 avr. 1265, II 114; legs de Raymond *Terreni*, 30 avr. 1348, II 286, 287.
— (*cimiterium de*), 9 fév. 1320, I 133.
- Insuleta, la Ilhette** (*decimarium S. Saturnini de*);
le monastère a acquis de Bernard *de Castilione* des censives que l'on payait à ce dernier, 23 juin 1315, I 109, 110; censives acquises par Prouille, 28 juin 1315, I 116; le monastère y a acquis des censives de *Steph. Breseti* (Cf. *Breseti*), 1308, 28 juin 1315, I 119.
- Invention de la Sainte-Croix** (fête de l'),
3 mai 1274, I 274; en 1332, II 264.
- Italia seu Lumbardia**, 270.

J

- Javellam** (*ad*),
lieu dit de Ramondens où l'on faisait du charbon, 18 sept. 1336, II 266.
- Joncars** (*als*),
lieu dit de Villarzel où P. obtient, en 1332, des censives, 4 oct. 1332, I 183.
- Joncquiera** (*terra de la*)
au dimaire de S. Martin; acquise par P., le 18 janvier 1218, II 45.
- Junqueriam** (*ad*),
lieu dit de Fanjeaux où P. obtient, en 1315, des censives, 9 fév. 1320, I 136, 149, 152.
— lieu dit de la Ilhe où P. obtient, en 1317, des censives, 9 fév. 1320, I 160.

L

Lacam,

biens donnés à P. par Pierre de Vico, 8 oct. 1117, I 2.

Lacunar ou Lacimar (al),

lieudit sur les confins de Prouille et de Tonneins, sur les limites des sénéchaussées de Carcassonne et de Toulouse, 22 juin 1252, II 122; Prouille y acquiert des rentes foncières, 28 juin 1315.

Lagavaira (decim. S. Martini de);

Prouille y achète des rentes et des censives, 10 fév. 1304, I 93.

Lananeriam ou Lavaneriam (ad),

lieu dit de Villarzel où P. acquiert, en 1332, des censives, 4 oct. 1332, I 188, 183.

Landam (ad),

lieu dit de Fanjeaux où P. acquiert, en 1315, des censives amorties le 9 fév. 1320, I 147.

Laneriovilla, Lanerville;

Prouille y reçoit en don des censives appartenant à Roger de la Tour, 1307, amortissement du 28 juin 1315, I 116; le monastère y acquiert des censives en 1308, amorties le 28 juin 1315, I 115; plusieurs censives des frères Jourdain et Guillaume de Manso, 1309, amortissement du 28 juin 1315, I 120; acquisitions faites par Prouille en 1339, I 227 et suiv.; Roger de la Tour abandonne à P. tout ce qu'il y possède, 27 mars 1307, II 143; rentes achetées par P. à Roger de Malaspina, 18 mai 1298, II 140; Jean Sancii, domicellus de Lanerville, 23 juillet 1306, II 21; seigneurs de Lanerville, 10 fév. 1304, I 95.

Lasserre,

chemin vers Mirepoix, 22 juin 1272, II 170; église et dîmes de Lasserre. *id.*, II 169.

Lastrada (a),

lieu dit à Laurac où P. obtient, en 1332, des censives, 4 oct. 1342, I 189.

Lauracobucco (decimarium S. Petri de), Laurabuc;

censives acquises par P., 10 fév. 1304, I 93; amortissement de censives acquises en 1308, 1309, 28 juin 1315, I 119, 121; énumération des censives acquises par P. en 1332, I 191; acquisitions faites par P. le 11 juillet 1227, II 138; acquisitions faites par P. en 1339, I 227 et suiv.; Raymond Terreni y possède des rentes et des biens dont il dispose par testament du 30 av. 1348, II 291.

Lauracum, Laurac;

censives acquises par Prouille, 10 fév. 1304, I 93; Guill. Capella vend une censive à P. le 4 mars 1313, 23 juin 1315, I 109; Aymeric de Salesio vend des censives à P. le 30 mai 1313, 23 juin 1315, I 110; censives achetées par P. en 1310, 28 juin 1315, I 113; censives

sur des maisons achetées par P., 28 juin 1315, I 115; rentes achetées par P. en 1311, 28 juin 1315, I 115; Prouille y reçoit en don des censives de Roger de la Tour, 28 juin 1315, I 116; les frères de Foricino cèdent à P. une censive sur une maison de Laurac, 1308, 28 juin 1315, I 120; censive acquise de Aymericus de Salesio, 28 juin 1315, I 122; amortissement des possessions acquises par P., 9 fév. 1320, I 169; énumération des censives sur Laurac que Jean de Lévis a achetées aux La Tour et qu'il donne ensuite à P., 4 oct. 1332, I 188 et suiv.; censives achetées par Jean de Lévis qui les donne à P. en 1339, I 219; acquisitions faites par P. en 1339, I 227 et suiv.; censives acquises par P. en 1328, I 236; Roger de la Tour abandonne à P. tout ce qu'il possède, 27 mars 1307, II 143.

— (*locale de*), Roger de la Tour l'exécute de sa donation à P., 27 mars 1307, II 144.

— (*serræ de*), 18 mai 1298, II 140.

— (*furca justitiaræ de*), 10 fév. 1304, I 94.

— (*via versus Lauracum*), II 65.

— (*mensura de*), I 94, 95; mesure de capacité, I 110; mesure de surface, I 113, 114, 117; mesure de capacité, I 118, 119; mesure de surface, I 123; mesure de capacité, I 188, 190, 192, 219; mesure de capacité, son équivalence avec celle de Toulouse et de Villeneuve-la-Comtal, 1339, I 221; mesure de capacité, I 229, 230, 237, équivalence avec celle de Toulouse, I 238; mesure, II 20.

— (*dominus de*). Cf. de Lasci (*Ugo*), juin 1214, II 135.

— (*domicelli de*), Amelius et Miro de Campolongo, 9 fév. 1320, I 150; Poncius de Turre miles, 10 fév. 1304, I 94; Jean de la Tour, I 113; Germanus de Cambello, 28 juin 1315, II 113; Jacobus et Siardus Martini, Guillelmus Fortis, 28 juin 1315, I 113.

Lauraguello (decimarium S. Martini de);

censives acquises par P., 10 fév. 1304, I 93; dîmaire, I 110; acquisition de censives, 28 juin 1315, I 116, 120, le monastère y reçoit des censives que lui donnent, pour sœur Mabelia, Jean de la Tour et ses frères, 28 juin 1315, I 119; acquisition de censives en 1310, 28 juin 1315, I 122; énumération des censives obtenues en 1332, I 192.

Lauraguesium, Lauraguais;

Pierre de Aureliaco superbeille, 29 août 1297, I 74; le juge de Lauraguais reçoit l'ordre de protéger le monastère de Prouille et ses dépendances, 20 fév. 1314, I 96.

Lausec de Vilario,

lieu dit près de Villasavary où P. obtient une rente, 3 juin 1219, II 111.

Lavelam ou Lanelam, Lavelas (ad),

lieu dit de Fanjeaux où P. a acquis, en 1315, des censives, 9 fév. 1320, I 133; acquisition d'une censive sur une pièce de terre, 8 août 1307, II 88.

— lieu dit de Valleroux où P. obtient, en 1339, une censive de Jean de Lévis, I 221.

Legenacum,

confirmé à P. par Grégoire X, 23 mars 1275, I 33.

Lespanina (a). Cf. *a Portel*, I 192.**Leuc ;**

les censives des Niort passent aux Roquefort et aux Sauton, 1277, II 157.

Levamterram (ad),

lieu dit de la Ille où P. achète, en 1317, des censives, 9 févr. 1320, I 178, I 9, 164, 167.

Limoux,

évêché de Limoux créé par Jean XXII, 20 août 1316, I 44 et suiv. ; révocation de cette création, 1er mars 1318, I 48, 49 ; biens situés à Limoux, confirmés à P. par Roger Raimond, comte de Foix, juin 1221, I 56 ; amortissement des biens acquis par P. à Limoux depuis 45 ans, sept. 1290, I 67 ; le monastère y acquiert une censive d'*Arnaldus Embrini*, sept. 1290, I 69 ; acquisition de censives sur des terres et des jardins, sept. 1290, I 70 ; biens acquis par P. à Limoux, sénéchaussée de Carcassonne, sept. 1298, I 82, 83 ; amortissement des biens acquis à Limoux, 12 avr. 1314, I 69, 104 ; biens donnés à P. par Guillaume Barrau vers 1250, II 9 ; rentes garantissant la dot de Dias, 5 oct. 1289, II 18 ; prémisses et dimaire de Limoux, cf. *de Limoso (ecclesia)*, II 123 ; conditions auxquelles les Trinitaires peuvent s'établir à Limoux, 20 déc. 1234, II 165 ; leude de Limoux, 28 nov. 1268, II 172 ; Pronille perçoit des droits sur la ferme royale, 27 mars 1332, I 210 ; confrérie de Limoux, 1294, II 274 et suiv.

— (*mensura de*), II 124, 159, 167.

— (*ecclesia S. Martini dei*,

donnée à P. par Bérenger, archevêque de Narbonne, 17 avr. 1207, II 158 ; confirmation par Grégoire IX de l'accord conclu au sujet de cette église entre P. et l'abbaye de S. Hilaire, 25 mars 1241, I 7 ; procès entre Pronille et S. Hilaire, 17 avr. 1255, I 14 ; adjugée définitivement à P. par Urbain IV, 16 avril 1263, I 22 ; confirmée à P. par Grégoire X, 23 mars 1275, I 33 ; par Benoît XI, 15 mars 1303, I 41, érigée en cathédrale par Jean XXII, 20 août 1316, I 44, 48 ; son érection en cathédrale est révoquée, 1er mars 1318, I 48 ; accord au sujet de cette église et de ses dîmes entre Pronille et l'archevêque de Narbonne, 22 juin 1252, II 123, 169 ; Isarn d'Aragon met P. en possession de cette église et du territoire de Taix, 19 mars 1208, II 159 ; les moines de S. Hilaire l'abandonnent à P. en vertu de la sentence arbitrale de *Tedisius*, évêque d'Agde, mars 1217, II 159 ; restituée à P. par l'évêque de Carcassonne, B. de Roquefort, 13 avril 1219, II 161 ; a été injustement et violemment occupée par les moines de S. Hilaire, 6 oct. 1222, II 161, 162, 163 ; a été confirmée à P. par les légats et les archevêques de Narbonne, II 169 ; réparation faite à l'église en 1277, II 174 ; mention du petit cloître (*claustra mendre*), 10 août 1278, II 176 ; reconstruction de l'église, 1293, II 176 ; 1313, II 178 ;

mention de cette église en 1333, II 188 ; revenus qu'en tire P., Enq. 1427, II 303, 306, 308, 321, 325 ; une confrérie a été établie sur cette paroisse malgré le monastère ; Boniface VIII ordonne une enquête à cet effet, 7 juillet 1295, I 39 ; Clément IV défend d'ériger une chapelle sur le territoire de S. Martin de Limoux, 11 oct. 1267, I 30.

— (*dominus de*). Cf. *de Vicinis*, 28 avr. 1274, II 173.

— (*judex Limosi et Saltus*). Pierre *Arberti*, 12 août 1314, I 99.

— *de Limoso versus Fanumjoris (strata publica de Ventafarinis)*, 22 juin 1252, II 122.

— *de Limoso versus furnum Teulericum (via)*, 4 mars 1271, II 172.

Linayrolis (bustida nova de)

appartient au seigneur de Mirepoix ; Guy de Lévis y assigne à P. une censive, 15 oct. 1269, II 150.

Loupia (dîmes de)

cédées au monastère d'Alet par l'archevêque de Narbonne, 3 juin 1272, II 168.

Lucam (ad),

lieu dit près de Fanjeaux où P. acquiert, en 1317, des censives, 9 févr. 1320, I 156.

Luguello (decimarium b. Johannis de)

sis sur le territoire de Limoux, le monastère y achète des droits et des censives, sept. 1298, I 83.

— (chapelle de), 1333, II 188.

Lumbardia.

Cf. *Italia*, I 270.

M**Magdalenam (ad),**

lieu dit de Fanjeaux où P. acquiert, en 1315, des censives, 9 févr. 1320, I 140.

Malamata (a),

lieu dit de Fanjeaux où P. acquiert, en 1317, des censives, 9 févr. 1320, I 153, 165.

Malamort (a),

lieu dit de Villeneuve où P. acquiert des censives, le 12 avril 1314, I 104.

Malaspinam (ad), Malaspina (a),

lieu dit de Villasavary où P. obtient, en 1332, des censives, I 193, 202.

Maleolum Fanjaus (ad), Malleolum Fanjaus (ad),

lieu dit à Lasserre où P. obtient, le 12 avril 1314, des censives, I 104 ;

— lieu dit à Tonneins où P. acquiert des censives sur une pièce de terre, 8 août 1307, II 91.

Maleolum Na Blancha (ad),

lieu dit près de Fanjeaux où Raymond *Terreni* possède une terre dont il dispose par testament du 30 avril 1348, II 290.

Maleolum Salvant (*ad*),

lieu dit du Mazet où P. a des rentes, 12 avril 1314, I 102.

Maleolum Veterem (*ad*),

lieu dit de S. André où P. acquiert une censive, I 230.

Maleolum Viridarium (*ad*),

lieu dit de Fanjeaux où P. a acquis, en 1315, des censives, 9 févr. 1320, I 140.

Malhaco (*ecclesia b. Marie de*);

legs fait par Robert d'Anduze, 9 avril 1326, II 279;

— (*ecclesia S. Pauli de*);

legs fait par Robert d'Anduze, 9 avril 1326, II 279.

Malveriiis (*decimarium de*), **Malviès**;

énumération des censives données à P. par Jean de Lévis, 1 oct. 1332, I 184; mesure de Malviès et son équivalence avec celle de Villarzel, I 182.

Marcam (*ad*),

lieu dit de Fanjeaux où P. achète, en 1307, des censives, 9 févr. 1320, I 163.

Marcayrola (*ad*),

lieu dit de Villasavary où P. obtient en 1332, des censives, I 194, 199, 202, 204.

Marcilia, Marcelhano, Marcilha, Marcelano, Marceliani, Marcelhan (*decimarium b. Marie de*);

le monastère y achète une censive à Raymond *Arnaldi Oliva*, sept. 1290, I 69; dimaire sur le territoire de Limoux où P. acquiert des rentes et des censives, sept. 1298, I 83; le monastère y achète une censive, sept. 1290, I 69; dimaire du territoire de Limoux, 12 avril 1314, I 104, 105; rive de l'Aude sur laquelle P. pourra changer la digne de Flassan, 22 juin 1252, II 124, 171.

Magreria (*portellus de*),

près de Limoux, où P. a acheté des *partiones*, sept. 1290, I 69.

Martres (*a las*),

lieu dit de Fontazelles où le monastère a acquis des censives, 12 avril 1314, I 101.

Mas Lambert (*a*),

lieu dit de Ramondens où l'on fixe une fleur de lys, symbole de la sauvegarde royale, 18 mars 1329, II 262.

Masqueriam (*ad*),

lieu dit près de Villefranche où P. acquiert une censive sur un pré, 25 avril 1328, I 235.

Mas-Saintes-Puelles, I 216.**Massabrac** (*a*),

lieu dit près de Fanjeaux où P. acquiert une censive, 28 juin 1315, I 118; lieu dit près de Fanjeaux où P. acquiert, en 1315, des censives, 9 févr. 1320, I 144, 147, 203, 205; lieu dit près de Prouille où le monastère acquiert une rente, 17 février 1307, II 62; lieu dit de Fanjeaux où P. acquiert une terre le 13 juillet 1336, II 71; lieu dit près de Prouille où, avec l'autorisation du monastère, les frères Calvet et Raymond Bels achètent des pièces de terre, 4 mai 1316; 19 janvier 1324, II 101, 102; lieu dit près de Fanjeaux et de Prouille où le prieur

autorise la vente d'une terre, 19 janv. 1324, II 102; lieu dit de Fanjeaux où, avec l'autorisation du monastère, Raymond Bels a acheté une terre, 28 avril 1324, II 103; lieu dit à la Caplade où P. donne des terres en emphytéose, 29 janvier 1315, II 117, 118.

Matas (*a las*),

lieu dit de Fontazelles où P. acquiert une censive sur une pièce de terre, 8 août 1307, II 93

Mazeroles;

encours de Mazeroles engagés à Prouille par le roi pour un emprunt, 19 avril 1319, I 128; amortissement d'acquisitions faites par P., 9 févr. 1320, I 169; acquisitions faites par P., en 1339, I 227 et suiv.; encours engagés au monastère par le roi, 17 mars 1313, I 248, 250 et suiv.

Mazetum, Le Mazet;

amortissement de possessions acquises par P. au Mazet, 12 avr. 1314, I 59; énumération des biens que le monastère y fait amortir, 12 avril 1314, I 102; acquisitions faites par P. d'Aymeric de Roquefort, en 1339, I 222; censive acquise par P., 8 août 1307, II 92.

Medio-Monte (*locus de*),

lieudit de Ramondens où l'on fixe des fleurs de lys, signes de la sauvegarde royale, 18 mars 1329, II 261. — *fons Medii Mundi* (sans doute pour *Medii-Montis*), 10 oct. 1284, II 202.

Menestrol (*ad*),

lieu dit de Fanjeaux où P. a fait des acquisitions en 1315, 9 févr. 1320, I 145.

Mercatale Vetus (*ad*),

lieu dit de Limoux où G. de Vicinis a assigné des revenus à P., sept. 1290, I 68; censives achetées par P. à Bernard et Bertrand de Cornanel, sept. 1290, I 69; le monastère y achète un jardin et des censives, sept. 1296, I 70; Guill. de Vicinis assigne à P. des rentes sur un jardin, 4 mars 1274, II 172; 28 avril 1274, II 173.

Merdans (*ad*),

lieu dit à Alzonne où *Pampalma*, religieuse de P., possédait un champ qu'elle donne à P. avant 1240, II 5.

— (*recus de*) à Alzonne, II 5.

Meserado (*locus de*), *Mirapiscensis diocesis*, II 320.**Mijaco** (*nemus de*),

sise à Fontazelles « in terminio de Miromonte »; elle est achetée par P., 12 av. 1314, I 102.

Miralh (*boscus*),

limite la forêt de Ramondens à l'Ouest, 18 févr. 1256, II 191.

Mirapisce (*terra et baronia de*),

Cf. de Bossiaco (*Petrus*), I 208.

— (*ecclesia b. Mauriti de*); legs de Raymond *Terreni*, 30 avr. 1348, II 286.

— (*mensura de*), II 150.

Miravalle (*decimarium S. Saturnini de*);

P. y acquiert des censives sur deux pièces de terre, 28 juin 1315, I 114; P. y fait, en 1307, des acquisitions

- de censives, I 117; censives acquises par P. en 1310, 28 juin 1315, I 123; énumération des censives que P. y obtient en 1332, I 191; Bernard *Amelii*, notaire de Miraval Cf. *Amelii*, I 93.
- Miromonte** (*terminium de*),
sur le territoire de Fontazelles, comprend la forêt de Mijac. I2 av. 1314, I 102.
- Molaria** (*a la*),
lieu dit de Villarzel où P. obtient, en 1332, des censives, 4 oct. 1332, I 190.
- Molendina** (*ad*),
lieu dit à Villefranche où P. acquiert des censives, I 237, 243.
- Molendinum** (*ad*),
lieu dit de Fanjeaux où P. obtient, en 1315, des censives, 9 fév. 1320, I 134.
- Molendinum de Landa** (*ad*),
lieu dit à Morières où P. obtient, en 1332, des censives, 4 oct. 1332, I 181.
- Molina** (*a la*), *sive a la Canna*,
lieu dit de Villarzel où P. obtient, en 1332, des censives, I 189.
- Molinare** (*ad*), - **Molinars** (*ad*),
lieu dit de Fenouillet où P. acquiert des droits, 12 avr. 1314, I 101; une censive sur une pièce de terre, août 1307, II 92.
- Molineria** (*via*),
près de Limoux, août 1279, II 171.
- Mollinam** (*ad*),
lieu dit de Mazeroles où P. acquiert, en 1316, des censives, 9 fév. 1320, I 170.
- Monar** (*al*),
lieu dit du Mazet où P. a des rentes, 12 avr. 1314, I 102;
— lieu dit de Malviès où P. acquiert, en 1332, des censives, 4 oct. 1332, I 185;
— lieu dit de Villasavary où P. obtient des censives sur des pièces de terre, 8 août 1307, II 95, 96.
- Monestrol** (*a*),
lieu dit à la Caplade où P. obtient, en 1332, des censives, I 199, 200; lieu dit à Villasavary où P. obtient, en 1332, des censives, I 201.
- Montealto** (*villa de*),
Cf. *Genebrello* (*feudum de*), II 12.
- Montauriolo** (*condominus de*),
Cf. *Turre* (*Rogierius de*), I 116, II 143.
- Montbaion, Montbayon** (*locus*),
lieu dit près de Fanjeaux où P. reçoit un champ de Simon de Montfort, 15 mai 1211, I 53; P. y a acquis, en 1315, des censives, 9 fév. 1320, I 133; God Picarella y possède des terres dont il dispose par testament du 25 juillet 1226, II 52; le donat Guillaume Grimaud y possède une terre qu'il donne à P., 30 mars 1227, II 54; mention en est faite le 22 juin 1252, II 123, 170.
- Montisbruni et Pennae** (*dominus*),
Cf. *de Lévis* (*Theobaldus*), 20 mars 1332, II 186.
- Montem Catedram** (*ad*),
lieu dit de Fanjeaux où P. a acheté des censives en 1315, 9 fév. 1320, I 133, 143, 160.
- Montem Clarum** (*ad*),
lieu dit de Beaufeville où P. acquiert, en 1332, des censives, 4 oct. 1332, I 188; acquisitions de censives en 1339, I 216, 129, 220.
- Montem Frezolli** (*ad*),
lieu dit de Valleroux où P. obtient, en 1339, des censives de Jean de Lévis, I 221.
- Montegardail** (*territorium, decimarium b. Andree de*), **Montem Gardallum** (*ad*),
Cavaers a assigné des rentes à P. sur Montgardail, nov. 1247, I 58; biens et revenus acquis à Montgardail et amortis en sept. 1298, I 84; acquisitions faites par P. d'Aymeric de Roquefort, 1339, I 222; acquisitions faites en 1339, I 227 et suiv.; terres achetées par le prêtre Etienne Ségulier avec l'autorisation de Prouille, 2 juin 1309, II 145.
— (*mensura de*), II 145.
- Monteguardia de Fuxo** (*ecclesia b. Mariæ de*);
legs de Raymond *Terreni*, 30 avr. 1348, II 287.
- Montelauro** (*villa de, comitatus Fuxi*, II 31.
- Monteolivo** (*iter de, versus Castras*),
traverse Ramondens, 18 mars 1329, II 261.
- Montispessulani** (*hospitale de S. Spiritu*);
legs de Raymond *Terreni*, 30 av. 1348, II 286.
- Montréal, Mons-Regalis**;
censives données à S. Dominique, 1212, II 40.
— (*mensura de*), mesure de capacité, comparée à celles de Fanjeaux et de Bram, 28 juin 1315, I 116.
— (*dominus M. et Brom*), Alain de Roucy, juin 1214, II 140.
— (*via de Monte-Regali ad Fanumjovis*), 22 juin 1252, II 121, 170.
- Moreriis** (*decimarium S. Martini de*), **Morières**;
Prouille y obtient des censives en 1332, I 181, 193; en 1339, I 216, 220.
- Morterio** (*villa de, prope Fanumjovis*),
achetée par P. à Guy de Lévis, date incertaine, I 71.
Cf. *de Villario*, II 67.
- Mote** (seigneur de la). Cf. *Lobent*, 19 fév. 1298, II 212.
- Mota Castri Veteris**, à Prouille,
la famille Babou abandonne à P. les droits qu'elle y avait, 24 oct. 1215, II 44; mention en sept. 1227, II 55.
- Motam** (*ad*),
lieu dit de Villefranche où P. achète une censive en 1335, I 234.
- Murum** (*ad*),
lieu dit de Fenouillet où P. acquiert une censive sur une pièce de terre, 8 août 1307, II 93.

N

Narbonensis (*diocesis*)

est démembré par Jean XXII qui crée les diocèses d'Alet et de S. Pons, 1er mars 1318, I 48; sur la mense épiscopale de Narbonne on assignera 5000 liv. tour. de rente à Durand de S. Pourçain, évêque élu de Limoux. 2 sept. 1316, I 48; comprend Fenouillet, 9 fév. 1212, II 119, 120; sa délimitation du diocèse de Toulouse, 22 juin 1252, II 122, 123.

— (*ecclesia cathedralis*); sa richesse vantée par Jean XXII, 2 sept. 1316, I 48.

— (*provincia*), II 330.

Natalis Domini (*festum*), *passim*;

ce jour-là, les Trinitaires de Limoux devront assister aux offices de la paroisse de S. Martin, 20 déc. 1234, II 165.

Nausam (*ad*),

lieu dit près de Bram où P. achète des censives à Hugo de Cairrollis, 25 juin 1315, I 110;

— lieu dit de Villasavary où P. obtient, en 1332, des censives, I 194, 195, 200, 201, 202, 204; Pronille y acquiert des censives sur des pièces de terre, 8 août 1307, II 95, 96

Negadis (*al*),

lieu dit dans le dimeaire de S. Jean de Valle où P. obtient des censives, 4 oct. 1322, I 181.

Nemora de Podialibus (*ad*),

lieu dit près de Fanjeaux où Raymond *Terrenū* possède des bois dont il dispose par son testament du 30 avr. 1348, II 290.

Noguerium (*ad*),

lieu dit de Villarzel où P. obtient, en 1332, des censives, I 184.

Noguerium de Fonte Vivo,

lieu dit de Villarzel où P. obtient, en 1332, des censives, I 183.

O

Onelio (*territorium de*),

limitrophe de celui de Fenouillet, II 119.

Orfons (*boscus*), **Orfontibus** (*nemus, territorium de*)

limite le bois de Ramondens à l'Ouest, 18 fév. 1256, II 191; 5 sept. 1290, II 205; 17 mai 1298, II 211; le territoire d'Orfons, qui appartient aux chevaliers de S. Jean de Jérusalem, est délimité de la forêt de Ramondens qui appartient à P., II oct. 1320, II 234.

Orssentiun, Orsans;

God Picarella y a des possessions, 25 juillet 1226, II 53.

Orta Felgosii,

lieu dit de Saissac où le donat *Bonetus* de S. Amans donne à P. un pré, 21 sept. 1285, II 16.

Ortos (*ad*),

lieu dit de Villefranche où P. obtient, en 1332, des censives, I 205.

Ortos fontis (*ad*),

lieu dit de Villarzel où P. acquiert, en 1332, des censives, I 187.

Ortos Veteres (*ad*),

lieu dit de Fanjeaux où se trouvait une condomine donnée à P. par Cavaers, 4 juillet 1243, II 57.

Ortos (*ad*),

lieu dit de Fanjeaux où P. a acquis, en 1315, des censives, 9 fév. 1320, I 144.

P

Paletam (*ad*),

lieu dit de Bram où P. achète des censives à Hugo de Cairrollis, 25 juin 1315, I 110.

Paralle (*ad*),

lieu dit de Fanjeaux où P. acquiert des censives en 1315, 9 fév. 1320, I 141.

Paris (paix de),

entre Louis IX et Raymond VII, en 1242, II 273.

Pascha (*festum*), *passim*;

ce jour-là, les Trinitaires de Limoux devront assister aux offices de la paroisse S. Martin, 20 déc. 1234, II 165.

Pas Monier (*a*),

lieu dit de la Caplade où P. acquiert, en 1332, une censive, 4 oct. 1332, I 195.

Pas de la Rapio (*al*),

lieu dit de Ramondens où l'on fixe des fleurs de lys, signes de la protection royale, 18 mars 1329, II 260.

Passum dels Braguels,

lieu dit de Ramondens où l'on fixe des fleurs de lys, signes de la protection royale, 18 mars 1329, II 261.

Passum fabricarum Berengerii de Goginchis (*ad*),

lieu dit dans la forêt de Ramondens, 6 fév. 1283, II 200.

Passum Got, Passum God seu Ricaudi (*ad*),

lieu dit de Fanjeaux où P. achète des censives en 1315, 9 fév. 1320, I 137, 138; en 1317, 9 fév. 1320, I 152, 156, 166.

Passum Guarrager (*ad*),

lieu dit de Fanjeaux où P. acquiert, en 1315, des censives, 9 févr. 1320, I 143.

Passum de Insula (*juxta*),

lieu dit de Prouille où le monastère acquiert des censives sur deux pièces de terre, 8 août 1307, II 94.

Passum de Junqueriis (*ad*),

lieu dit de Fanjeaux où P. a fait, en 1315, des acquisitions, 9 fév. 1320, I 134.

- Passum de Lavineria** (*ad*),
lieu dit de Villarzel où P. acquiert. en 1332, des censives, I 187.
- Passum Olerii Sicci** (*ad*),
lieu dit de Villarzel où P. obtient de Jean de Lévis des censives en 1332, I 186.
- Passum Ricaudi ou Rigaldi** (*ad*). Cf. *ad Passum God*;
lieu dit de Fanjeaux où P. acquiert, en 1315, des censives, 9 fév. 1320, I 132, 136, 148; en 1317, 9 fév. 1320, I 152, 154, 157; lieudit de Fanjeaux où Raymond Terreni possède une jeune vigne dont il dispose par testament du 30 avril 1348, II 289.
- Passus de la Salesa**,
lieu dit de Ramondens où l'on fixe deux fleurs de lys, signes de la sauvegarde royale, 18 mars 1329, II 261.
- Pausam** (*ad*),
lieu dit de Fenouillet où le monastère a acquis des droits, 12 avril 1314, I 100; lieudit de Fanjeaux où P. acquiert, en 1317, des censives, 9 fév. 1320, I 151; lieudit de Fenouillet où P. acquiert une censive sur une terre, 8 août 1307, II 93.
- Pausa Marti** (*a*),
lieu dit de Villesisle où P. achète une condomine à Comtors, 1307, 28 juin 1315, I 116.
- Pausas** (*ad*),
lieu dit de Fanjeaux où P. a acquis, en 1315, des censives, 9 fév. 1320, I 136.
- Paxeriam** (*ad*),
lieu dit de Villasavary où P. obtient, en 1332, des censives, I 193, 196, 201, 203, 204.
- Payranellum**, 27 fév. 1218, II 136.
- Payranum**, 27 fév. 1218, II 136.
- Payssheriam** (*ad*). Cf. *ad Paxeriam*;
lieu dit de Villasavary où P. acquiert des censives sur des pièces de terre, 8 août 1307, II 95, 96.
- Pech Alpiou** (*al*),
lieu dit de Fanjeaux où S. Dominique reçoit une terre de Bernard de Sens, 1211, II 74.
- Penae et Montisbruni** (*dominus*).
Cf. de Lévis (*Theobaldus*), 20 mars 1332, II 185.
- Pentecostes** (*festum*), *passim*;
ce jour-là, les Trinitaires de Limoux doivent assister aux offices à la paroisse S. Martin, 20 déc. 1234, II 165.
- Peraitolo** (*collis de*),
près de Tonneins, Brézilhac et Fontazelles, II 121.
- Percam** (*ad*),
lieu dit près de la Force, où P. achète, en 1317, des censives, 9 fév. 1320, I 163.
- Pererium** (*ad*),
lieu dit de Villarzel où P. obtient, en 1332, des censives, I 184;
— lieu dit de Villasavary où P. obtient, en 1332, des censives, I 200.
- Pererium Ronhos** (*ad*),
lieu dit au Mazet où P. obtient des censives, 12 avril 1314, I 103.
- Perigueux** (sénéchaussée de);
Jean de Auxeyo et Nicolas de Luzarches sont commissaires du roi dans cette sénéchaussée pour le droit d'amortissement, 10 fév. 1304, I 92.
- Petram** (*ad*),
lieu dit de Villasavary où P. obtient une censive sur une pièce de terre, 8 août 1307, II 96.
- Petram Peinha** (*ad*),
lieu dit de Barsa où P. obtient, en 1316, des censives, 9 fév. 1320, I 170.
- Petras Albas** (*ad*),
lieu dit dans la forêt de Ramondens, 30 oct. 1308, II 227.
- Peusenes** (*casalaticum dels*);
les religieuses de P. sont dépouillées par Hugues de Festes des rentes qu'elles y percevaient, II 37.
- Peyra** (*a la*). Cf. *ad Petram*;
lieu dit de Villasavary où P. obtient, en 1332, une censive, I 196.
- Peyrar** (*al*),
lieu dit de Fanjeaux où P. a acquis des censives en 1315, 9 fév. 1320, I 140.
- Peyras Blanquas** (*locus de*),
lieu dit de Ramondens où l'on fixe des fleurs de lys, signes de la sauvegarde royale, 18 mars 1329, II 261.
- Peyrens**,
acquisitions faites par P. en 1339, I 227 et suiv.
- Peyreros** (*ad*),
lieu dit de Villarzel où P. obtient, en 1332, des censives, I 184.
- Peyriacum** [*Minerbesii*],
maison d'Arnaud de Grave, fév. 1298, II 214.
- Peyros, Peyrols** (*ad*),
lieu dit de Fanjeaux où P. a acquis des censives, I 144, 145, 147;
— lieu dit à Villasavary et à Rascous où P. obtient, en 1332, des censives, 4 oct. 1332, I 195, 198, 199, 200, 201, 202, 203; lieu dit de Villasavary où P. obtient des censives sur des pièces de terre, 8 août 1307, II 95, 96, 97.
- Peyrosas** (*a las*),
lieu dit de Tonneins où P. acquiert des censives sur des pièces de terre, 8 août 1307, II 91.
- Pezadas** (*ad*),
lieu dit au Mazet où P. acquiert des censives, 12 avr. 1314, I 103.
- Picamora** (*grangia de*),
possédée par P. en 1427, II 327.
- Picamort** (*ad*),
lieu dit près de Fanjeaux où P. acquiert, en 1317, des censives, 9 fév. 1320, I 153.
- Picavent** (*ad*),
lieu dit de Fanjeaux où P. achète, en 1317, des censives, 9 fév. 1320, I 156, 157.

- Picta Villa**, 15 avril 1207, II 1. Cf. *Villapicta*.
- Pimariis** (*villa de*). Cf. *de Vitbrando*.
- Pinal** (*ad*), **Pinale** (*ad*), **Pinalle** (*ad*),
lieu dit du dimeaire de S. Martin de *Aula*, 10 févr. 1304,
I 95, 148;
— lieu dit de la Ilhe où P. acquiert, en 1317, des censives,
9 févr. 1320, I 159, 160, 164, 167, 168, 169.
- Pinale Seguinum** (*ad*),
lieu dit de Villasavary où P. achète, en 1333, une cen-
sive, I 234.
- Plana Bota** (*a*),
lieu dit de Villarzel où P. obtient, en 1332, des censi-
ves, I 189.
- Planas** (*a las*),
lieu dit de Fanjeaux où P. a acheté à Guillaume de *Podio*
une censive le 30 nov. 1313, 23 juin 1315, I 109; lieu dit
de Fanjeaux où P. achète une censive, 28 juin 1315, I
115; lieu dit de Fanjeaux où P. a acheté, en 1315, des
censives, 9 févr. 1320, I 135, 136, 149, 152, 157, 158, 165;
lieu dit près de Pronille où le donat Guillaume Grimaud
donne une terre au monastère, 30 mars 1227, II 54.
- Planasolh** (*al*),
lieu dit de Vitbrand où P. a acquis une censive, 28 juin
1315, I 113.
- Planellum** (*ad*),
lieu dit de Miraval où P. obtient, en 1332, des censives,
I 192.
- Planum** (*ad*),
lieu dit de Gaja où P. a acquis une censive, 28 juin 1315,
I 113; lieu dit d'Arborens et de Gaja où P. achète un
droit foncier en 1310, 28 juin 1315, I 122.
- Planum de Bolbena** (*ad*),
lieu dit de Fenouillet où le monastère a acquis des
droits, 12 avril 1314, I 101.
- Planum Buade** (*ad*),
lieu dit près de Limoux où le monastère achète une
pièce de terre, sept. 1290, I 69.
- Planum Gauterii** (*ad*),
lieu dit de Gaja où P. a acheté, en 1311, des revenus
fonciers, 28 juin 1315, I 114;
— lieu dit d'Arborens où P. obtient, en 1332, des censives,
I 192; lieu dit d'Arborens où Jean Sans cède des biens
à P., 23 juillet 1306, II 22.
- Planum Senessa** ou **Cenessa** (*ad*),
lieu dit de Fanjeaux où P. acquiert, en 1315, des rede-
vances, 9 févr. 1320, I 134, 144, 145, 146, 147.
- Planum de la Buada** (*ad*). Cf. *ad Planum Buade*;
lieu dit de Limoux où P. acquiert des censives, 12 avr.
1314, I 104.
- Planum Na Bota** (*ad*),
lieu dit de Villarzel où P. obtient, en 1332, des censi-
ves, 4 oct. 1332, I 183.
- Planum Rozaldi** (*ad*),
lieu dit de Montgradail où Etienne Séguier achète une
terre avec le consentement de P., 2 juin 1309, II 145.
- Planum S. Petri** (*ad*),
lieu dit de Fenouillet où P. a acquis des droits, 12 avril
1314, I 100.
- Planum Vetus** (*ad*),
lieu dit de Valleroux où P. obtient, en 1339, une cen-
sive de Jean de Lévis, I 221.
- Planum de Veyrimos**. Cf. *ad Renout*, II 192.
- Planvilla**,
abandonné aux Roquefort et aux Sauton par Misse et
sa fille Blanche de Niort, prieure de Prouille, 1277, II
157.
- Podelha** (*rivus de*),
près de Villefranche, I 205.
- Podii** (*casale*),
sis à Puivert; donné par Lambert de Thury à P., 1213,
II 154.
- Podii Lunar** (*nemus, foresta*);
Hugues de Lasey y accorde un droit d'usage à P.,
27 févr. 1218, II 136; certains droits dans cette forêt
sont rendus à P. en 1256, II 137, 135.
- Podii Siurani** (*hospitale*),
reçoit un legs de God Picarella, 25 juillet 1226, II 52;
maison de Pexiora, de l'ordre de S. Jean de Jérusalem,
16 oct. 1281, II 60; limite Villenouvette, I 54.
- Podio Rotundo** (*territorium de*);
acquisitions de P. le 5 février 1323, I 228.
- Podio** (*ecclesia b. Marie de*);
legs de Raymond *Terreni*, 30 avr. 1348, II 287.
- Podium Acutum** (*ad*),
lieu dit de Fanjeaux où le monastère acquiert des cen-
sives de Hugo de *Cairollis*, 23 juin 1315, I 110.
- Podium Aigrale** (*ad*),
lieu dit près de Prouille où Pierre Raymond de *Castario*
possède une vigne, 4 mars 1226, II 50.
- Podium Auriolli** (*ad*),
lieu dit de Malviès où P. obtient, en 1332, des censives,
I 184, 185.
- Podium Bertanum** (*ad*),
lieu dit de Malviès où P. achète une censive le 9 déc.
1328, I 231.
- Podium Escarit** (*ad*), **Podium Scarit** (*ad*),
lieu dit à Brézilhac où P. acquiert des censives, 12 avr.
1314, I 103.
- Podium Jordani** (*ad*),
lieu dit de Fanjeaux où P. acquiert, en 1315, des censi-
ves, 9 févr. 1320, I 144.
- Podium Lobini** (*ad*),
lieu dit à Valleroux où P. obtient, en 1339, des censives
de Jean de Lévis, I 221.
- Podium Maystre** (*ad*),
lieu dit de Fanjeaux où P. a acheté une censive, 28 juin
1315, I 115.
- Podium dels Molis** (*ad*),
lieu dit de Laurabuc où P. obtient, en 1332, des censi-
ves, I 191.

- Podium dels Monges** (*ad*),
lieu dit de Ramondens où sont érigées les fourches patibulaires, 27 mars 1330, II 263.
- Podium de Monte Nebulo** (*ad*),
lieu dit de Villarzel où P. acquiert, en 1332, des censives, 4 oct. 1332, I 187.
- Podium de Na Guasea** (*ad*),
lieu dit de Fanjeaux où P. a acquis des censives de Jean Garnier en nov. 1317, 9 févr. 1320, I 130.
- Podium Na Vincensa** (*ad*), *sive ad Pradellam*,
lieu dit de Tonneins où P. acquiert une censive le 8 août 1307, II 90.
- Podium Payruc**,
près de Laurac et de Vitbrand, I 95.
- Podium Ronhos** (*ad*),
lieu dit du Mazet où P. a des censives, 12 avr. 1314, I 102.
- Podium Rotundum** (*ad*),
lieu dit entre Prouille, la Ilhe et la Caplade, 3 mars 1316, II 65;
— lieu dit au Mazet où P. a acquis des censives, 12 avril 1314, I 103;
— lieu dit de Fanjeaux où P. a acquis, en 1315, une censive. 9 févr. 1320, I 144;
— lieu dit à la Caplade où P. obtient, en 1332, des censives, I 196.
- Podium Talabru** (*ad*),
lieu dit de Villarzel où P. obtient, en 1332, des censives. I 188.
- Podium Tenelhas** (*ad*),
lieu dit de Fanjeaux où P. acquiert des censives en 1315 et en nov. 1317, 9 févr. 1320, I 130, 134, 163.
- Podium Viride, Puivert**,
biens donnés par Lambert de Thury, seigneur de Puivert, à P., 8 oct. 1215, 30 mars 1218, I 2, 3; le seigneur de Puivert, Lambert de Thury, y a fait une donation à P., 2 juin 1213, I 55.
- Pomarsa** (*a*),
lieu dit de Villasavary où P. obtient, en 1332, des censives. I 193, 195, 199, 201, 202, 204.
- Pomayreda** (*caput*),
aux environs de Laurac, I 94.
- Ponalhs** (*als*),
lieu dit de Malviès où P. acquiert, en 1332, des censives. 4 oct. 1332, I 186.
- Pontasellum** (*ad*),
lieu dit à Bram où Isarn Maurin vend une censive à P., 25 juin 1315, I 111.
- Pontem** (*ad*),
lieu dit de Villasavary où P. obtient, en 1332, des censives, I 200.
- Pontillum** (*ad*),
lieu dit à Valleroux où P. obtient, en 1339, des censives de Jean de Lévis, I 220;
— lieu dit de Villasavary où P. acquiert une censive sur une pièce de terre, 8 août 1307, II 96.
- Porquerium d'aval** (*ad*),
lieu dit de Villasavary où P. acquiert une censive sur une pièce de terre, 8 août 1307, II 98.
- Porquier** (*a*),
lieu dit de Villasavary où P. acquiert des censives sur des pièces de terre, 8 août 1307, II 97, 98.
- Portam Aymerici** (*ad*),
lieu dit de Fanjeaux où P. acquiert une censive sur une *area*, 8 août 1307, II 89; lieu dit de Fanjeaux où Raymond Terreni possède une maison. 30 avril 1348, II 291.
- Portam Rianam** (*ad*),
lieu dit de Laurac où P. obtient, en 1332, une censive, I 191.
- Portam Ripperie** (*ad*),
lieu dit de Fanjeaux où P. acquiert des censives en 1315, 9 févr. 1320, I 137, 155, 168.
- Portel** (*a*),
lieu dit de Fanjeaux où P. acquiert, en 1315, une censive, 9 févr. 1320, I 143; lieu dit de Villasavary où P. obtient, en 1332, des censives. I 194; lieu dit de Fanjeaux où P. achète une terre. 19 août 1330, I 233.
- Portelas** (*a las*),
quartier de Fanjeaux où P. a des censives. 28 juin 1315, I 118.
- Portel sive Lespanina** (*a*),
lieu dit de Lauraguel où P. obtient, en 1332, des censives, I 192.
- Portelli** (*eumba*),
près de Villasavary et de Fanjeaux. II 67.
- Posata** (*a la*),
lieu dit de Fenouillet où P. acquiert des censives sur deux pièces de terre, 8 août 1307, II 92.
- Pradale** (*ad*),
lieu dit de Limoux où P. perçoit une rente, 12 avril 1314, I 104, 105.
- Pradalia, Pradals** (*ad*),
lieu dit de Morières où P. obtient, en 1332, des censives, I 181, 193;
— lieu dit de Villeneuve-la-Comtal où P. obtient des censives, 1339, I 219.
- Pradam de Roseriis** (*ad*),
lieu dit de Villefranche où P. achète, en 1332, des censives, I 234.
- Pradellam** (*ad*),
Cf. *ad Podium Na Vincensa*, II 90; lieu dit de Tonneins où P. acquiert une censive sur une pièce de terre, 8 août 1307, II 91.
- Prato Auderii** (*rivus de*),
dans la forêt de Ramondens, 6 févr. 1283, 10 oct. 1284, II 200, 202.
— (*iter*), à Ramondens, 8 mai 1320, II 236.
- Pratum** (*ad*),
lieu dit de Fenouillet où P. a acquis des droits, 12 avril 1314, I 100, 101; lieu dit à *Villarium Cavanacum* où le monastère a acquis une censive, 28 juin 1315, I 112;

- lieu dit de Fanjeaux où P. acquiert, en 1315, une censive, 9 févr. 1320, I 144; lieu dit de la Caplade où P. obtient, en 1332, des censives, I 197, 201, 203; lieu dit de Fenouillet où P. acquiert une censive sur une terre, 8 août 1307, II 92; lieu dit de la Caplade où P. acquiert une censive sur une pièce de terre, 8 août 1307, II 97. Cf. *a Glirencz*, II 97.
- Pratum majus** (*ad*),
lieu dit de Villasavary où P. acquiert des censives sur deux pièces de terre, 8 août 1307, II 97; lieu dit à Villasavary où P. obtient, en 1332, une censive, I 194.
- Pratum Minor** (*ad*),
lieu dit de Villasavary où P. obtient une censive sur une pièce de terre, 8 août 1307, II 95.
- Pratum Mori** (*ad*),
lieu dit de Fenouillet où P. a acheté des censives. 12 avr. 1314, I 100, 101.
- Pratum Novellum** (*ad*),
lieu dit à Sasala où P. acquiert, en 1335, une censive, I 237.
- Pratum Pictavini** (*ad*),
lieu dit à la Ilhe où P. acquiert, en 1317, des censives, 9 févr. 1320, I 160, 161, 168.
- Pratum Tamanili** (*ad*),
lieu dit de Fanjeaux où P. a acheté à Jean Garnier des censives en nov. 1317, 9 févr. 1320, I 130.
- Preixan.**
Les censives de Preixan passent des Niort aux Roquefort et aux Sauton, 1277, II 157.
- Prohanellum** (*ad*),
lieu dit de Fanjeaux où Prouille a acquis, en 1315, des censives. 9 fév. 1320, I 133, 137, 155, 156; Prouille y acquiert, en 1332, une censive, I 237.
- Prollanesa** (*semita*), *versus Fenolletum*,
22 juin 1252, II 123.
- Prulianum, Prolianum, Pruilanum, Prouilhan, Prouille** (*decimarium b. Marie de*);
Arnaud Boyer, notaire de la Force, Bernard Hugo de la Force, Roger de Durfort, Raymond de Durfort y possèdent des champs sur lesquels le monastère perçoit des censives, 23 juin 1315, I 111, 114, 117; au lieu dit *al lacunar*, entre Prouille et Tonneins, se rencontrent les deux sénéchaussées de Toulouse et de Carcassonne, 28 juin 1315, I 118; le monastère y acquiert des censives de *Stephanus Breseti*, 28 juin 1315, I 119; le monastère y acquiert des censives sur trois pièces de terre, 1308, I 119; acquisition de nouvelles censives, 28 juin 1315, I 120, 123; censives acquises en 1332, I 193, 195, 196; Mauvoisin donne au monastère les biens que G. de Durfort possédait à Prouille, 22 juillet 1212, II 36; délimitation de ce dimaire de ceux de la Ilhe et de la Caplade, 3 mars 1316, II 65 et suiv.; le monastère achète une censive sur une vigne sise à Prouille, 8 août 1307, II 84; énumération des biens achetés par le monastère à Henri de Guérard, 8 août 1307, II 84; énumération des censives acquises par le monastère le 8 août 1307, II 89, 94; délimitation de ce dimaire de ceux de Rêbenty et de Tonneins, 22 juin 1252, II 121, de celui de Brézilhac qui est dans le Razès et le diocèse de Narbonne, 22 juin 1252, II 122, 170.
- (monastère de),
Raymond *Terreni* y élit sa sépulture et lui fait des legs, 30 avril 1348, II 286.
- (enclos de),
maison donnée à S. Dominique, 1211, 1212, II 35, 40.
- (Vieux château de). Cf. *ad Castrum Vetus*,
biens donnés à S. Dominique en 1211 et 1212, II 35, 40; S. Dominique y achète une vigne, 1215, II 44; pièces de terre acquises par Prouille, 1234, II 78.
- (fontaine de),
pièce de terre donnée à S. Dominique, 1211, II 35, lieu dit où S. Dominique achète une pièce de terre à Pierre Canals, 24 oct. 1212, II 39, II 52.
- (*furnus*), 14 févr. 1212, II 74.
- (*cimiterium*), nov. 1223, II 46; janv. 1229, II 56.
- (*ecclesia S. Marie de*),
donnée à S. Dominique par Foulques, évêque de Toulouse, I 1; mention du 26 avril 1231, I 6; le pape Clément IV accorde 100 jours d'indulgence à ceux qui concourent à l'édification de cette église, 12 juin 1267, I 28, II 73; réunion générale du couvent dans l'église le 9 avril 1336, I 279; legs de Raymond *Terreni*, 30 avril 1348, II 287.
- Prunanellum** (*a*),
lieu dit de Fanjeaux, près du monastère, où le couvent a acheté une censive à Guillaume Babou, 23 juin 1316, I 109.
- Puivert.** Cf. *Podium viride*,
terres et droits donnés à Prouille par Lambert de Thury, 1213, II 154.
- Pujale ranc** (*ad*),
lieu dit de Rascons où Prouille obtient, en 1332, des censives, I 193, 194, 195, 200, 202, 204.
- Punciano** (*castrum de*),
reconquis par Raymond Roger, comte de Foix, 21 janvier 1221, I 56.

Q

- Quarterios** (*ad*),
lieu dit de Fanjeaux où P. acquiert, en 1315, des censives, 9 févr. 1320, I 146.
- Quasimodo**, I 96, 128, 251.
- Quercorbes** (*terra de*)
droit de pacage sur cette terre donnée à P., 21 avril 1216, II 155.
- (*dominus de*). Cf. *de Vico (Petrus)*, 21 avril 1216, II 155.
- Quillan** (*leude de*),
donnée à Prouille dans le partage de l'héritage de Raymond de Niort, 1277, II 156, 157.

R

Rabasteins ;

Guy de Montfort y fonde une rente perpétuelle de 50 sous melgoriens en faveur de P. juin 1216, I 55.

Radel ;

dîmes et prémices données à P. par Raymond, évêque de Toulouse, 8 oct. 1239, II 120.

Ramier (*gotinus de*),

à Ramondens, II 192.

Ramio,

lieu dit près de P. où God Picarella possède des terres, 25 juillet 1226, II 52.

Ramis palmarum (*dominica in*), I 263.**Ramiu (*rivus, passus*) ;**

Cf. *Ramio*. aux environs de Prouille, la Ilhe, la Caplade, II 66.

Ramondens, Ramundenchis, Ramondencs, Ramondina, Ramundenquis, Ramondex, Raimundencs, Raimondencs, Ramundenquis, Ramundencs, Ramundenx.

— (*nemus de*), confirmée à Prouille par Grégoire X, 23 mars 1275, I 34 ; Alphonse de Poitiers ordonne de mettre Prouille en possession de la partie de la forêt de Ramondens qui lui appartient comme encours, 25 oct. 1269, I 60 ; Alphonse de Poitiers ordonne au sénéchal de Toulouse de mettre Prouille en possession de la forêt de Ramondens, 17 avril 1262, I 61 ; forêt et pâturages vendus à P. par Arnaud de Grava, sept. 1298, I 84 ; Jourdain de Saissac donne à Prouille tout ce qu'il y possède, 18 févr. 1256, II 190 ; Jourdain confirme sa donation en 1257, II 191 ; Alphonse de Poitiers donne une partie de cette forêt à P., sans date, II 192 ; délimitation de la forêt de Ramondens, qui est contenue dans le diocèse de Toulouse, 1er juin 1278, II 196 ; division de la forêt entre Prouille et la famille de Grave, 6 févr. 1283, II 200 ; Arnaud de Grave vend à P. tout ce qu'il y possède, 20 févr. 1298, 17 mai 1298, II 211, 212 ; règlement du droit de dépaissance dans la forêt, stipulé entre P. et Lambert de Thury, seigneur de Saissac, 17 janvier 1307, II 220, 221 ; les religieuses de Prouille ratifient cet accord, 8 oct. 1308, II 225 ; délimitation de la forêt de Ramondens, qui appartient à P., et du territoire d'Arfons, qui appartient aux chevaliers de S. Jean de Jérusalem, II oct. 1320, II 234 ; les seigneurs de Saissac renoncent au droit de dépaissance à Ramondens, 26 mai 1321, II 240 et suiv. ; mines de fer appartenant à P. dans la forêt, 18 sept. 1336, II 266 ; pâturages achetés par Prouille à Bèrenger de Grave, sept. 1274, I 65.

— (*montana de*) ;

Petrus Vituli rend au monastère, pour 13 liv. tour., une terre qu'il tenait de lui en emphytéose, 1er oct. 1311, II 228.

Ramondens, Ramundenchis, Ramondencs, Ramondina, Ramundenquis, Ramondex, Raimundencs, Raimondencs, Ramundenquis, Ramundencs, Ramundenx.— (*locus de*),

donné par Alphonse de Poitiers à Prouille et amorti en sept. 1274, I 65.

— (*feudum de*) ;

la moitié est donnée à P. par Alphonse de Poitiers, juin 1261, I 60.

— (*haute justice de*),

appartient en commun à P. et au roi, 27 mars 1330, II 263.

— (*basse justice de*),

contestée à Prouille par les gens du roi, 7 févr. 1303, 3 mars 1303, II 216, 217 ; le juge de Villelongue reconnaît n'y avoir aucun droit, 1324, II 252.

— (*grangia de*),

10 mars 1312, II 228 ; 12 juin 1316, II 230 ; 20 avril 1320, II 233 ; 8 mai 1320, II 234 ; 7 déc. 1327, II 253 ; possédée par Prouille en 1427, II 317, 328.

— (*notarius de*) ;

Pierre Roger est nommé notaire de Ramondens, le 11 oct. 1277, II 195.

Rascanhaco (*feudum de*) ;

des vignes sises à Saissac dans ce fief sont données à Prouille par le donat Bonet de S. Amans, 21 sept. 1285, II 15.

Rascous, Rascutio (*decimarium s. Juliani de*).

Amortissement des acquisitions, faites par P. à Rascous, 9 févr. 1320, I 131 ; énumération des censives obtenues par P. à Rascous, 4 oct. 1332, II 193, 195, 200, 202.

Rauselhar, Rauzelar (*al*),

lieu dit près de Fanjeaux où P. a acquis, en 1315, une censive, 9 févr. 1320, I 144 ; lieu dit près de Prouille où le monastère obtient, en 1332, une censive, 4 oct. 1332, I 193.

Razès, Reddesium, Reddensis pars ;

sa délimitation du diocèse de Toulouse, 22 juin 1252, II 122, 123 ; Pierre Roger de Durfort est vicaire de l'archevêque de Narbonne dans le Razès, 19 mars 1271, II 156 ; l'archidiaconé du Razès est une partie du diocèse de Narbonne, 1245, II 166. *Christo regnante in Reddensi parte*, 1211, II 73, 110 ; le Razès comprend Limoux, 17 avril 1207, II 158, Fenouillet, 9 févr., 27 avr. 1212, II 119, 120 ; *quae nomine carnalogii nuncupantur in Reddesio*, 19 août 1278, II 127.

Rebentino (*decimarium S. Petri de*), Rebentin, Rebenti ;

Prouille y achète une pièce de terre à Henri de Guérard, 8 août 1307, II 84 ; ce dimaire est dans la sénéchaussée de Carcassonne, 28 juin 1315, I 116 ; sa délimitation d'avec ceux de Prouille et de Tonneins, 22 juin 1252, II 121, 169.

Recus Vetus,

à Alzonne, II 5.

- Redilia** (*pratum de*)
limite le bois de Ramondens au nord, 18 fév. 1256, II 191.
- Redorta** (*villa de la*), *quae est sub S. Columba*, **Retorta**,
donnée à P. par Pierre de Vico, seigneur de Quercorbes. 21 avril 1216, II 155; biens donnés à P. par Pierre de Vico, 30 mars 1218, I 3.
- Renalh** (*a la*),
lieu dit de Gaja où Prouille a acheté une pièce de terre, 26 juin 1315, I 114.
- Revinaut** ou **Revinat** (*a*),
lieu dit de Lauraguel où P. obtient, en 1332, des censives. I 192.
- Renout** (*ad*), *seu planum de Veyrinos*,
lieu dit de Ramondens où P. donne des parcelles de terre en emphytéose, 17 fév. 1269.
- Repayrium** de **Barbaresio**.
Guy de Sévérac avait, par testament, ordonné d'y établir un couvent de dominicaines de Prouille, avant 1333. I 269.
- Reg de la Font** (*ab*),
lieu dit de Villarzel où P. obtient, en 1332, des censives, I 189.
- Requier** (*ab*),
lieu dit dans le dimaire de S. Jean de Valle où P. obtient de Jean de Lévis des censives, 4 oct. 1332, I 181.
- Ressalhita** (*foresta de*),
à Ramondens, 20 avr. 1320, II 233.
- Revellum** (*ad*),
lieu dit de Villarzel où P. obtient, en 1332, des censives, I 182.
- Revigano** (*redditus de*),
assignés par Honors de Marcafalba à la création d'un couvent de dominicaines à *Ayrosvilla*, août 1314, II 276.
- Riana** (*a la*),
lieu dit de Laurac où P. obtient, en 1332, des censives, I 190.
- Rigale** (*ad*),
lieu dit de Bram où P. achète des censives à Hugo de *Cairollis*, 25 juin 1315, I 110.
- Ripperiam** (*ad*),
lieu dit de la Force où P. achète, en 1317, des censives. 9 fév. 1320, I 163; lieu dit de Gardouch où P. obtient, en 1332, des censives. I 206; lieu dit près de Villefranche où P. achète des censives, le 24 mars 1339, I 235.
- Ripperiam Yrcii** (*ad*),
lieu dit près de Villefranche où P. avait acquis, avant 1340, des censives. I 242.
- Rival**, **Rivalle** (*ad*),
lieu dit de Fanjeaux où P. a acheté, en 1315, des censives, 9 fév. 1320, I 138, 140, 149; lieu dit près de la Ilhe où P. acquiert, en 1317, des censives, 9 fév. 1320; lieu dit de Miraval où Prouille obtient, en 1332, des censives, I 191.
- Rivalia** (*ad*),
lieu dit de Villasavary où P. obtient, en 1332, une censive, I 201, 202.
- Rivalet** (*ab*),
lieu dit de Laurac où P. obtient, en 1332, des censives, 4 oct. 1332, I 189.
- Rivallium d'en Serra**,
lieu dit à Miraval où P. a acquis des censives, 28 juin 1315, I 115.
- Rivinaut** (*a*),
lieu dit de Laurac où P. acquiert, en 1328, une censive, I 236.
- Rivum Martini** (*ad*),
lieu dit de la Ilhe où P. fait amortir ses possessions, le 9 fév. 1320, I 143, 146, 147, 153, 158, 160, 162.
- Rivum tortum**,
lieu dit de Fenouillet où P. acquiert une censive sur une pièce de terre, 8 août 1307, II 93.
- Rivo torto** (*recus de*).
Cf. de *Barta Rotunda*, II 123.
- Roaxium**,
casal donné, vers 1338, à Prouille, I 237.
- Rocabonelli vel Ayrolla** (*locus*),
lieu dit de Saissac où le donat Bonet de S. Amans donne une vigne à Prouille, 21 sept. 1285, II 16.
- Rocam** (*ad*),
lieu dit du Mazet où P. a des rentes, 12 avril 1314, I 102.
- Rocas Nazarii** (*ad*),
lieu dit de Saissac où le donat Bonet de S. Amans donne une vigne à Prouille, 21 sept. 1285, II 16.
- Rodez** (sénéchaussée de);
Jean de *Auxeyo* et Nicolas de Luzarches, commissaires du roi dans cette sénéchaussée pour le droit d'amortissement, 19 fév. 1304, I 92.
- Romegassa** (*a*),
lieu dit de Villarzel où P. obtient, en 1332, des censives. I 189.
- Romengarium** (et non *Roquengarium*), **Romengar** (*al*),
lieu dit de Fanjeaux où P. acquiert, en 1315, une censive. 9 fév. 1320, I 141; lieu dit près de Fanjeaux et de Prouille où S. Dominique reçoit la moitié d'une terre que Frémis le Français tient de la confiscation des faidits, 14 fév. 1212, II 74; lieu dit à Fanjeaux où P. achète une terre à *Raymunda Johanna*, 7 nov. 1235, II 78.
- Roqueta** (*molendinum de la*);
S. Dominique y achète un droit d'usage, 22 avril 1212, II 36; droits vendus à S. Dominique par Guillaume Deregat, 22 oct. 1212, II 38; par les frères Rouzaud, 22 oct. 1212, II 39.
- Roquetam** (*ad*),
lieu dit à Fanjeaux où P. acquiert, en 1315, une censive, 9 fév. 1320, I 141.

Rosidevallis (*hospitale b. Marie*) ;
legs de Raymond *Terreni*, 30 avril 1348, II 286.

Roveran (*ad*),
lieu dit de Villeneuve-la-Comtal où P. acquiert, en 1333, une censive, I 234.

S

SAINTS (fêtes. noms de lieux).

Abdon et Sennen (*dies sanctorum martyrum*).
30 juillet 1294. Ce jour-là, Etienne de Besançon, maître général de l'ordre, était à Prouille. I 264.

Agnētis (*festum beatae*), I 263.

Amancio (*locus de S.*) ;
Raymond *Terreni* y possède des terres et des rentes, 30 avr. 1348, II 291.

Andrea (*Petrus de S.*), II 305.
— fête de S. André, I 38.
— (*capella S.*), à Fenouillet, donnée à P. par l'archevêque de Narbonne. 19 août 1278, II 127.

Angeniam (*ad sanctam*),
lieu dit de Villasavary où Prouille obtient, en 1332, une censive, I 196.

Barnabe apostoli (*festum b.*), I 95, II 230, 240.
Bartholomei apostoli (*vigilia S.*), 24 août 1295, II 132.

Benedicto (*terminium de S.*) ;
Prouille y a acheté une forêt, 20 mars 1332, II 187.

Christophoro (*decimarium de S.*) ;
censives acquises par Prouille en 1310, 28 juin 1315. I 123 ; Roger de la Tour abandonne à P. ce qu'il y possède. 27 mars 1307, II 113.

Columba (*sancta*). Cf. *de la Redorta (villa)*, II 155.

Denys (fête de S.), I 59, 86. II 234.

Dominique (fête de S.) ;
cent jours d'indulgence accordés à ceux qui, pendant cette fête et l'octave, visiteront N.-D. de Prouille, 29 mai 1258, I 20.

Eulalia (S.),
lieu dit de Limoux où Guillaume de Cambiennes vend des censives à Prouille, sept. 1290, I 70.

Eusèbe (titre presbytéral de S.), I 270.

Félix (S.) ;
Bernardus Guillelmi et Bernardus de Rocovilla domicelli de S. Félix. (Cf. ces noms), I 116. Cf. *Bernardus Tornerii*.

Feroli (*decimarium S.*) ;
Prouille y acquiert certains biens, 2 mars 1215 ; note sur l'identification de ce dimaire. II 189 et note.

Fide (*dominus de Sancta*). Cf. *Arnaldus Stephani*, I 111 ; *Lordato* (*Arnaldus de*), II 12.

Francisci confessoris (*festum beati*), I 272.

Grégoire (fête de S.), II 151, II 229.

Hilario (*villa de S.*), **Ylarii** (*decimarium S.*) ;
procès entre le monastère de S. Hilaire et Prouille, 19 déc. 1250, I 11 ; censives acquises par le monastère au dimaire de S. Hilaire de Beateville, I 220.

Jacobi (*vigilia b. apostoli*), I 272 ;
fête de S. Jacques et de S. Christophe, 25 juillet, I 88.

Jacobum (*ad S.*),
lieu dit de Villasavary où P. obtient, en 1332, des censives, I 198, 199, 201, 202, 205.

Johannis Bapliste (*vigilia b.*), I 112.
— (*festum Nativitatis beati*), I 128, II 252.
— (*crastinus*), I 282.

Marie Virginis (*Annunciatio b.*), II 187, 199.
— (*Assumptio b.*). Ce jour-là, les Trinitaires de Limoux devront assister aux offices de l'église paroissiale de S. Martin, 20 déc. 1234. II 165. II 289 ; *festum b. Marie Augusti*, II 84.
— (*Purificatio b.*), I 90, II 17, I 274.

Martini (*capella S.*),
à Fontazelles ; donnée à P. par l'archevêque de Narbonne, 19 août 1278, II 127 ; à Limoux, 27 mars 1224, II 164.

— (*decimarium S.*) ;
Prouille y acquiert la terre *de la Jonquiera*. II janvier 1218, II 45.

— (*ecclesia S.*), près de Prouille ; pièce de terre achetée par S. Dominique à côté de cette église, sept. 1212, II 37 ; l'évêque de Toulouse, fr. Raymond, autorise le prieur de P. à la transférer dans l'enceinte du monastère, 3 janvier 1246, II 58.

— (*festum S.*). Ce jour-là, les Trinitaires de Limoux devront assister aux offices de la paroisse S. Martin, 20 déc. 1234. II 166.

Martin-la-Lande (S.) ;
le monastère, en 1308, y acquiert une censive, 28 juin 1315. I 112.

Martino Veteri (*condomini de S.*).
Les *Bernardi* sont coseigneurs de S. Martin-le-Vieil, 12 avril 1314. I 106.

Mathias (fête de S.), II 249.

Michaelis (*festum Dedicacionis b.*), I 209.

Papuli (*diocesis S.*). II 306 et suiv.

Pauli (*conversio S.*), I 282.

Petri (*decimarium S.*) ;
Prouille y obtient, en 1332, des censives de Jean de Lévis, 4 oct. 1332, I 181.

— (*grangia S.*), terres achetées par Prouille près de la Cas-saigne et de la grange de S. Pierre, sept. 1298, I 79.

— (*terminium S.*), S. Pierre de Flassa près de Limoux, I 106.

— (*Vincula S.*), II 275.

Petri de Flassiano ou **Flaciano** (*decimarium S.*), I 105.

Petri et Pauli (*Vigilia apostolorum*), I 125.
— (*octavae apostolorum*), I 272, 277.

Pierre Martyr (fête de S.)
Cent jours d'indulgence à ceux qui visiteront, à cette

- fête et pendant l'octave, l'église de N.-D. de Prouille, 29 mai 1258, I 20.
- Pons de Thomières** (diocèse de S.);
 érection de ce diocèse par Jean XXII, 1er mars 1318, I 48.
- Romano** (*foresta de S.*);
 Alphonse de Poitiers y donne 22 sétérées de terre à Prouille, déc. 1269, I 63; amorties en sept. 1274, I 65; confirmées à Prouille par Grégoire X, 23 mars 1275, I 34.
- Saturnini** (*decimarium S.*), à Vitbrand;
 le monastère y a acquis une censive, 10 févr. 1304, I 94.
- Saturnini** (*ecclesia S.*), à la Ilhe,
 I 27, 158, 159.
 — (*decimarium S.*), à Dalps;
 acquisitions par Prouille, 10 janv. 1334, I 230.
- Simon et Jude** (fête des SS.), I 60.
- Sixti de Urbe** (*ecclesia S.*),
 donnée par Honorius III à S. Dominique, 17 déc. 1219, I 5. 7.
- Stephaneto** (*decimarium de S.*);
 Roger de la Tour donne à P. tout ce qu'il y possède, 27 mars 1307, II 143.
- Stephani** (*villa et decimarium S.*);
 Prouille y acquiert des censives, 28 juin 1315, I 115.
- Supplicii** (*decimarium S.*);
 acquisition de censives faite par Prouille en 1308, 28 juin 1315, I 118.
- Thomas** (*S.*), de *Ordine Praedicatorum*;
 fête le 7 mars, I 277.
- Urbain** (fête de S.), II 240.
- Valentini** (*festum b.*), I 219, 229.
- Vincentii** (*festum b.*), I 220.
- Saissac, Saxiacum, Sayssiacum, Sayssacum.**
 Bonet de S. Amans, en se faisant donat de Prouille, se réserve l'usufruit de ses biens de Saissac, 28 déc. 1284, II 14; pâturages de Saissac, 12 oct. 1291, II 209, II 217.
 — (*tenentia de*), limitrophe de la montagne de Ramondens à l'Ouest, 3 mars 1303, II 218; limitrophe de la forêt de Ramondens au sud, 3 mars 1303, II 218.
 — (*territorium de*); Prouille renonce au droit de dépaissance sur ce territoire et les seigneurs de Saissac sur Ramondens, 26 mai 1321, II 249 et suiv.
 — (*montanea de*), donnée à Prouille par Alphonse de Poitiers, juin 1261, I 60.
 — (*tenentia de*), limite la forêt de Ramondens à l'Ouest et au Sud, 1er juin 1278, II 196.
 — (*terminium de*), comprend la forêt de Ramondens, 18 févr. 1256, II 190.
 — *via de Saxiaco versus Escorsenax*, passe à travers la forêt de Ramondens, 10 oct. 1284, II 207; passe à Ramondens, 8 mai 1320, II 236.
 — (*dominus*). Cf. *Thureyo* (*Lambertus de*), II 153.
- Saissagues, Sayssagues** (*boscus*),
 limite, au midi, le bois de Ramondens, 18 févr. 1256, II 191.
 — (*feodum*), règlement du droit de dépaissance approuvé par Philippe V le Long, 12 mars 1320, II 232.
- Sala** (*decimarium b. Martini de*);
 amortissement de censives acquises par P., 28 juin 1315, I 116, 121.
- Saladam** (*ad*),
 lieu dit de Laurac où P. obtient, en 1332, une censive, I 190.
- Salessas** (*passus de*),
 dans la forêt de Ramondens, 6 févr. 1283, II 200.
- Salis** (*decimarium b. Marie*),
 territoire de Limoux où P. a acheté des censives, sept. 1298, I 83.
- Sallela**;
 projet de fondation d'un couvent dominicain, 9 avr. 1326, II 284; l'église de Ste. Marie reçoit un legs de Roger d'Anduze ainsi que l'église de S. *Quiricus*, 9 avr. 1326, II 278, 279; l'*hospitale pauperum* reçoit un legs du même, II 278.
 — Roger d'Anduze est *dominus in parte castri de S.*, II 278.
- Sanc-Benlat** (*ad*),
 lieu dit de Fanjeaux où P. acquiert, en 1315, des censives, 9 fév. 1320, I 142.
- Sanhan-Tiro**,
 lieu dit à Ramondens où l'on fixe des fleurs de lys, signes de la sauvegarde royale, 18 mars 1325, II 260.
- Sasala** (*decimarium S. Martini de*), I 237.
- Sault, Saltus**;
 Pierre *Arberti*, juge de Limoux et du pays de Sault, 12 avr. 1314, I 99; terre de Sault abandonnée à Prouille par les Roquefort et les Niort, 1277, II 156.
- Sauzel** (*ad*),
 lieu dit de Villasavary où P. acquiert une censive sur une pièce de terre, 8 août 1307, II 97.
- Sauzens, Saicens, Salzens, Sauzenchis, Sauzencs**,
 possessions données à P. par Simon de Montfort, 8 oct. 1215, I 2; 30 mai 1218, I 3.
 — (*grangia de*), confirmée à P. par Grégoire X, 23 mars 1275, I 33; restituée à Prouille par Sicard Alaman, au nom de Blanche de Castille et d'Alphonse de Poitiers, 4 avril 1250, 29 mai 1251, II 113, I 59; possédée par P. en 1427, II 317.
 — (*territorium de*), entre Bram et Villepinte, possessions données à P. par Simon de Montfort, 15 mai 1211, I 52.
- Sauzils** (moulin de), sur la rivière d'Aude,
 revient à Prouille et à dame Misse de Niort, dans le partage des biens de Raymond de Niort, 1277, II 156, 157.
- Saxaguesium**.
 territoire limitrophe de Ramondens, 17 mai 1298, II 211.

Scabenum (*ad*),
lieu dit à Soplezens où P. acquiert des censives vers 1340. I 243.

Scerris (*villa de*),
possessions acquises de H. de Guérard, 8 août 1307, II 98.

Scorcenxs (*feodum de*),
limite, au nord, la forêt de Ramondens. Cf. *Escorsenx*.

Segnelare (*ad*),
lieu dit du Mazet où P. a des rentes, 12 avr. 1314. I 192.

Semalenxis (*villa de*), diocèse de Pamiers,
appartient à Eustache de Lévis qui y assigne une rente à P.. 15 mars 1302, II 152.

Senervillam (*ad*),
lieu dit de Villefranche où P. achète des censives, le 24 mars 1329, I 235.

Serra.
Enumération des possessions que P. y a acquises et qui sont amorties le 12 avr. 1314, I 99, 103.
— (*ecclesia et decimæ de*), controverse à leur sujet entre P. et l'archevêque de Narbonne; elle est terminée au profit de l'archevêque, 22 juin 1252. II 121.

Serram (*ad*),
lieu dit de Villarzel où P. acquiert des censives de Jean de Lévis, 1332. I 183, 187.

Serram Anni (*ad*),
lieu dit de Fanjeaux où P. a acquis, en 1307, des censives, 9 fév. 1320, I 151.

Serram-Curtam (*ad*), à la Ilhe;
rentes foncières abandonnées à P. par les Durfort. sept. 1298, I 80, 149, 152, 154, 158, 160, 169.

Sesonia (*rivulus de*), sur le territoire de Fanjeaux. I 52, II 46, 56, 80; *Sidonia*, II 37, 41, 57.

Sicile.
Une dime pour les affaires de Sicile a été accordée par le pape au roi de France, 12 déc. 1289. I 38.

Sigaut (*ad*),
lieu dit de Fanjeaux où P. a acquis des censives en 1315, 9 fév. 1320, I 135, 139, 142, 147, 149, 151.

Sirpinam (*ad*),
lieu dit de Fanjeaux où P. a acquis une censive en 1309, 28 juin 1315. I 129.

Sizoniam (*ad*). Cf. *Sesonia*, *Sidonia*,
lieu dit de Fanjeaux où P. acquiert, en 1315, des redevances, 9 fév. 1320, I 134, 140.

Soplezens, Soplezenchis (*decimarium de*),
censives acquises par P.. I 216, 221, 242.

Sor (*flumen de*),
dans la forêt de Ramondens, II 200.

Sorberium (*ad*). **Sorbier** (*al*),
lieu dit de Fenouillet et de Fontazeilles où P. a acquis des censives, 12 avr. 1314, I 101, 102; le monastère y acquiert des censives sur deux pièces de terre, 8 août 1307, II 94.

Spinaciumplas (*ad*),
lieu dit de Lasserre où P. a acquis des censives, 12 avril 1314, I 103.

Stagnum (*ad*),
lieu dit de *Villarium* où le monastère a acheté une censive, 10 fév. 1304, I 94.

Sublacum, Subiaco;
Alexandre IV y va passer l'été, I 24.

T

Talhaboys (*a*),
lieu dit de Malviès où P. acquiert, en 1332, des censives, I 184, 185, 186.

Tarni (*flumen*), I 173.

Tayshonerias (*ad*),
lieu dit *apud Berrellas* où P. acquiert, en 1328, une censive, I 236.

Taxo (*ecclesia et decimæ*);
controverse à leur sujet entre Prouille et l'archevêque de Narbonne, terminée, le 22 juin 1252, II 121, 123; les dîmes et les prémices de ce territoire sont données à P. par Bérenger, archevêque de Narbonne, 17 avril 1207, II 158, 159, 169. Cf. *Limoso* (*ecclesia S. Martini de*).

Templers (*terra dels*),
à la Jonquièrre, 11 janv. 1218, II 45.

Terra Alba,
lieu dit près de Limoux où le monastère achète une censive sur une vigne, sept. 1290, I 69.

Terram Nespasa (*ad*),
lieu dit près de Fanjeaux et de Prouille où le couvent a acheté une censive à B. de Babone, le 13 mars 1313, 23 juin 1315, I 109.

Terram Ramundi Tort (*ad*),
lieu dit de Fanjeaux où P. a acquis, en 1315, des censives, 9 fév. 1320, I 134.

Terre-Sainte.
Le monastère est dispensé de la dime accordée par le pape Clément IV à S. Louis pour son voyage en Terre-Sainte. 2 juillet 1267, I 29; le concile de Lyon a établi une dime pour la Terre-Sainte, I 37.

Teulerium furnum, près de Limoux, 4 mars 1274, II 172.

Tholosana (*porta*), à Limoux,
sept. 1290, I 69; sept. 1298, I 83.

Tholosæ (*mensura*),
mesure de capacité, I 124, 136, 188, 219; équivalence de cette mesure avec celles de Laurac et de Villeneuve-la-Comtal, 1339, I 221; équivalence avec celle de Villarsavary, 1337, I 222; mesure de capacité, I 228, 231, 234; équivalence avec celle de Laurac et de Bram, I 237, 243.

Toulousain.
Philippe le Bel charge Pierre de Latilly et Gautier des

Roches de prélever les amortissements et les encours dans le Toulousain et l'Albigeois. 22 avril 1297, I 73; sceau de la curie de la viguerie de Toulouse. 27 nov. 1292, I 76.

Toulouse (sénéchaussée de);

Jean de *Aureyo* et Nicolas de Luzarches sont commissaires du roi pour la levée du droit d'amortissement, 10 févr. 1304, I 92; Prouille acquiert des terres sur les limites des sénéchaussées de Carcassonne et de Toulouse, 28 juin 1315, I 117.

— (diocèse de), sa délimitation du diocèse de Narbonne, 22 juin 1252, II 122, 123; le monastère de P. y est compris, 3 mai 1317, I 274.

Tonneins, Tonens, Tonenchtis, Tonenx,

revenus possédés par P., 30 mars 1218, I 3.

— (*decimarium S. Stephani de*), sur la limite des sénéchaussées de Carcassonne et de Toulouse, 28 juin 1315, I 118. Enumération des censives acquises par P., le 8 août 1307, II 90, 98; dîmes et prémices données à P. par Raymond, évêque de Toulouse, 8 oct. 1239, II 120.

— (*ecclesia et decimae de*); la controverse entre P. et l'archevêque de Narbonne à leur sujet est terminée le 22 juin 1252, II 121; adjudgées par sentence définitive à l'archevêque de Narbonne, II 121; délimitation de ce dimaire de ceux de Brazilhac, de Fontazelles, de Prouille et de Rébenty.

Tornas (*a las*),

lieu dit de Malviès où P. acquiert de Jean de Lévis des censives en 1332, I 185.

Torrelhas (*ad*),

lieu dit de Fanjeaux où P. a acquis, en 1317, des censives, I 157.

Torreilles,

abandonnée aux Roquefort et aux Sauton par Misse et Blanche de Niort, prieure de P., 1277, II 157.

Transcollum de Muro (*ad*),

lieu dit de Fenouillet où P. acquiert une censive sur une pièce de terre, 8 août 1307, II 93.

Translotionis b. Dominici (*festum*), 24 mai,

tombe, en 1293, le dimanche de la Trinité, I 263.

Traslacort,

lieu dit de Limoux où P. a reçu des censives de Guill. de *Cogagno* et de *Poncius de Naguila*, sept. 1290, I 68, 69.

Tremuta (*a la*),

lieu dit à Laurabuc où P. a acquis une censive, 28 juin 1315, I 121.

Tresve, 22 juin 1252, II 170.

Trinité (fête de la), I 62, 263.

U

Udalger (moulin d'),

sur l'Aude, non loin de Limoux, 1245, II 166.

V

Vadum s. Mariae (*ad*),

lieu dit de Laurabuc où P. obtient, en 1227, des possessions, II 139.

Valauria,

lieu dit de Saissac où le donat Bonet de S. Amans donne un pré à P., 21 sept. 1285, II 16.

Valence.

Une dîme pour les affaires de Valence a été accordée par le pape au roi de France, 13 déc. 1289, I 38.

Valhesio (*nemus de*);

une partie de cette forêt, jadis donnée à P. par Alphonse de Poitiers, est amortie en sept. 1274, I 65.

Valeria (*foresta regis Francie de*);

douze sétérées possédées par le monastère, sont confirmées à P. par Grégoire X, 23 mars 1275, I 34; seize sétérées de cette forêt sont données à P. par Alph. de Poitiers, juin 1269, I 62.

Valle (*decimarium s. Johannis*),

près de Laurac; P. y reçoit en don des censives de Jean de Lévis, 4 oct. 1332, II 181.

Vallem (*ad*),

lieu dit de Limoux dans le dimaire de N.-D. de Marseille, 12 avr. 1314, I 105.

Vallem Senessa ou Vallem Sennos (*ad*),

lieu dit de Fanjeaux où l'on amortit certaines possessions de P., 9 févr. 1320, I 136, 152.

Vallis Rufforum, Valleroux;

censives acquises, en 1339, par Prouille, II 216, 220.

Vallis Aranni (*ripparii*);

Raymond de *Gauderis* juge du Val d'Aran, sept. 1298, I 86.

Valus, Vallusio (dimaire de),

22 juin 1252, II 124, 171.

Varnassona (*fons et rivus de*),

rivière de Saissac, passe dans la forêt de Ramondens, II 15, 198.

Vasconie (*guerra*), I 88, 227.

Venastvilla (*solarium de*),

donné à P. par plusieurs personnes, sept. 1274, I 65; confirmé à P. par Grégoire X, 23 mars 1275, I 34.

— (*ecclesia s. Marie de*), donnée à P. par l'évêque de Toulouse, Bertrand de l'Isle-Jourdain, 18 août 1274, II 147; Guillaume *Jordanis* reçoit l'ordre de mettre F. en possession de cette église, 19 août 1274, II 148; confirmée par Grégoire X, 23 mars 1275, I 33.

— (*grangia de*), fournit le vivre au recteur de Venastville, 17 déc. 1297, II 148; Alphonse de Poitiers lui donne 16 sétérées dans la forêt de Vallières, juin 1269, I 62; Alph. de Poitiers donne à cette grange 22 sétérées de terre dans la forêt de S. Romain, déc. 1269, I 63; le

- monastère y obtient des censives, sept. 1298, I 80; le monastère y perçoit l'albergue, sept. 1298, I 84.
- Veninis** (a),
lieu dit de Ramondens, 18 sept. 1336, II 268.
- Ventafarinas** (*strata publica de*),
de Fanojovis versus Limosum, 22 juin 1252, II 122, 170.
- Ventenaco** (*bastida de*),
près de Peyriac-Minervois, fév. 1298, II 214.
- Verazello, Verazillo** (*decimarium S. Sulpicii de*);
acquisition de censives par P., 1309, 28 juin 1315, I 121.
— (*eremi de*); les troupeaux de Agassens y ont le droit de dépaissance, 27 fév. 1218, II 136.
— (hommes de), 27 fév. 1218, II 136.
- Vezola, Vesolla** (*castrum de*);
le comte et la comtesse de Vendôme vendent à P. ce qu'ils y possèdent, date incertaine, I 72.
— (*villa seu castrum de*), vendue à P. par Eléonore de Montfort, 24 août 1295, II 130.
— (*grangia de*), possédée par P. en 1427, II 317, 328.
- Vilela** (a),
lieu dit de Laurabuc où P. obtient, en 1332, des censives, I 191.
- Villarium**,
possessions données par Simon de Montfort à P., 8 oct. 1215, I 2, biens donnés à P., 30 mars 1218, I 3; *id.*, 1er déc. 1212, I 53; censive vendue à P. par Jourdain de Saissac, amortiss. sept. 1274, I 65; acquisition de censives, 10 fév. 1304, I 92; le monastère y a acheté des rentes et des censives à Raymond de Alpharo, 23 juin 1315, I 109; à Pierre de Castilione, 23 juin 1315, I 110; Prouille, en 1307, a acquis des censives de Raymond de Durfort, 28 juin 1315, I 117; acquisitions faites en 1308, 28 juin 1315, I 118; amortissement des biens acquis de G. de Durfort, 9 fév. 1320, I 131; énumération des censives acquises par P. de Jean Garnier, 9 fév. 1320, I 130; amortissement de censives acquises par P. d'Amiel et Mir de Camplong et d'autres personnes, 9 fév. 1320, I 150, 169, 171; énumération des censives obtenues par P. en 1332, I 193; énumération des censives acquises, en 1339, d'Aymeric de Rochefort, I 222, 227, 234; énumération de censives acquises par P. à Villasavary, 8 août 1307, II 95; R. de Villario donne à S. Dominique ce qu'il y possède, 1211, II 110.
— (notaire de), *Petrus Clerici*, 1er mars 1314, I 108.
— (*dominus de*). Cf. *Odo*, 3 juin 1219, I 111.
— (*mensura de*), mesure agraire, 10 fév. 1304, I 92; équivalence avec celle de Laurac, 28 juin 1315, I 121; mesure de surface, I 130; de capacité, I 196; équivalence avec celle de Toulouse, 1339, I 222, 238, 239; mesure de capacité, I 229, 234-238.
— (*via versus*), II 65.
— *via de Villario versus Morterium*, II 67.
— *via de Villario, versus Fanumjovem*, II 67.
— *carreria publica de Villario versus Prulianum*, II 67.
- Villario in Reddensi** (*villa*);
Pons de Villario, en se faisant donat de P., réserve certains de ses biens à ses fils, 19 juin 1264, II 9.
- Villarium de Lauzed**.
Simon de Montfort fonde sur ce pays une rente pour un chapelain institué à P., 1er déc. 1212, I 53.
- Villartzel**.
énumération des censives qu'en 1332 Jean de Lévis donne à P., I 182, 186, 189.
— (*condominus de*), *Johannes Elie*, I 189.
— (*mensura de*), mesure de capacité, son équivalence avec celle de Malviès, I 182, 186.
- Villebasy, Villabasi** (*villa de*);
procès engagé à son sujet entre P. et S. Hilaire, 19 déc. 1250, I 11.
- Villedieu**.
Prouille y perçoit une rente annuelle, 27 mars 1333, I 210.
- Villefranche-de-Lauragais**,
censives acquises par P. en 1300, 28 juin 1315, I 124; censives acquises en 1332, I 205; acquisitions faites en 1329, I 227 et suiv.; censives acquises en 1328, I 235, 237; censives acquises par P. vers 1340, I 243.
— (*grangia de*), appartenait à P.; on envoyait de cette grange le blé au couvent des Prêcheurs de Toulouse; cet envoi n'a pas été fait en 1322, I 283.
— (*ecclesia parochialis de*), confirmée à P. par Benoît XI, 15 mars 1303, I 41; revenus qu'en tire P., enquête de 1427, II 300, 303, 306, 318, 325.
— (*capella de*), donnée à P. par l'évêque de Toulouse, Bertrand de l'Isle Jourdain, 18 août 1274, II 147; *Guill. Jordanis* reçoit l'ordre de mettre P. en possession de cette chapelle, 19 août 1274, II 148; confirmée à P. par Grégoire X, 23 mars 1275, I 33.
— (*mensura de*), mesure de capacité, I 206.
- Villelongue**.
— (*domus*), reçoit un legs de God Picarella, 25 juillet 1226, II 52.
— (*judex*), reçoit l'ordre de protéger le monastère de P., 20 fév. 1314, I 96.
- Villeliagre** (*decimarium b. Marie de*);
P. y reçoit, en 1332, des censives de Jean de Lévis, 4 oct. 1332, I 180.
- Villeneuve-la-Comtal**.
Amortissement des biens acquis par P., 12 avril 1314, I 99, 104; censives acquises, en 1300, par P. et amorties le 28 juin 1315, I 124.
— (*barrium de*), I 180, I 216; censives acquises par P. en 1339, I 219.
— (*mensura de*), mesure de capacité, I 180, 193, 220; équivalence avec celles de Laurac et de Toulouse, I 221.
- Villenovette**, entre Pexiora et Villepinte;
Hugues de Lasey y a donné des biens à P., mai 1213, I 54; acquisitions faites par P. en 1339, I 227 et suiv.; dînaire, II 110.

Villepinte (territoire de),

limite celui de Sauzens, 15 mai 1211, I 52; celui de Villenouvette, I 54; la force de Sauzens est située entre Bram et Villepinte, II 113; abbé de Sorèze, prieur de Villepinte, fait des dons à P., 1212, II 110.

Villesisle.

P. y achète une condomine aux héritiers de Countors, fille de Jacques de Cavanac, I 116; acquisitions faites par P. en 1307 et 1308, 28 juin 1315, I 117, 119; biens donnés à P., en 1338, I 237.

— (*dominus de*). Guill. de l'Essart *francigena*, 15 sept. 1212, II 75.

Vineam Belli-Oculi (*ad*),

lieu dit de Fanjeaux où P. a acheté des censives, 3 juin 1328, I 232.

Vineam Rotundam (*ad*), *sive ad Cumbam Tholosanam*,

lieu dit de Fanjeaux où P. achète à Henri de Guérard une censive sur une vigne. 8 avril 1307, II 84, 85, 87, 289.

Vinale d'en Botarig (*ad*),

lieu dit près de Fanjeaux où P. reçoit une terre de Raymond VII, 14 mai 1249, II 59.

Vinale d'en Fraïssa (*ad*),

lieu dit près de Fanjeaux où P. reçoit une terre de Raymond VII, 14 mai 1249, II 59.

Vinhal (*ad*),

lieu dit de Fanjeaux où P. acquiert, en 1315, des censives, 9 févr. 1320, I 144.

Viridarium (*ad*),

lieu dit de Fenouillet où le monastère a acquis des droits, 12 avr. 1314, I 100.

Visogia (*ripparia*),

la Viziège, rivière du Lauraguais, I 95.

Vitbrandum.

Censives acquises de Roger de *Malaspina* et les la Tour par P., sept. 1298, I 80; le monastère y a acquis des censives, 10 févr. 1304, I 94; partie de juridiction féodale vendue à P. par les de la Tour sur Vitbrand, 10 févr. 1304, I 94; P. y reçoit des censives de Roger de la Tour en 1307, 28 juin 1315, I 113, 116, 117, 118, 119; censives acquises en 1305, 28 juin 1315, I 124; rentes vendues à P. par Roger de *Malaspina*, 18 mai 1298, II 140; Prouille est mise en possession, le 11 juin 1298, II 142; Roger de la Tour abandonne à P. ce qu'il y possède, 27 mars 1307, II 143.

Vivier (*ad*),

lieu dit de Laurac où P. obtient, en 1332, des censives, 4 oct. 1332, I 189.

Y

Yrcio (*rivus de*), I 206, l'Hers, rivière du Lauraguais.

Ysartus Bernardi Torti,

lieu dit de Fanjeaux sur les confins de Fontazelles, 22 juin 1252, II 123.

FIN DE L'INDEX TOPOGRAPHIQUE.

TABLE DES MATIÈRES

DU CARTULAIRE DE NOTRE-DAME DE PROUILLE

AVANT-PROPOS

Importance du monastère de Prouille et de son histoire. — Prouille centre d'une grande exploitation rurale. — Ses historiens aux xviie et xviiie siècles : Réchac, Tourou, Cambefort, Labadie ; le ms. fr. 8671. — Les archives de Prouille. — *Histoire du monastère de Notre-Dame de Prouille par une religieuse du même monastère*. — M. de Teule et ses *Annales du prieuré de Notre-Dame de Prouille*. — Le P. Balme. — *Cartulaire ou histoire diplomatique de S. Dominique*. — Préparation du présent cartulaire. — Les divisions du cartulaire. — Préface et index du cartulaire. — La Visite de 1340. — Préface et index de la Visite. — Programme général de l'ensemble de la publication. p. 1

LIVRE PREMIER

LES DOCTRINES ET L'ORGANISATION DES CATHARES, EN LANGUEDOC, AUX XIIe-XIIIe SIÈCLES

CHAPITRE PREMIER

LA CRITIQUE DES SOURCES

Préambule. — Documentation. — Les actes de l'Inquisition. — La *Practica Inquisitionis* de Bernard Gui. — Les « Sommes contre l'hérésie ». — Nouveau Testament et rituel Cathares. — Distinction entre Vaudois et Cathares. — Deux grandes variétés de Cathares : dualistes et monarchiens. p. xix

CHAPITRE II

LA MÉTAPHYSIQUE ET LA THÉOLOGIE DES ALBIGEOIS

Le problème des origines et de Dieu. — Le monde angélique. — La chute des anges. — La création du monde matériel. — La création de l'homme. — Jéhovah et l'Ancien Testament. — S. Jean-Baptiste. — La Christologie cathare. — Négation de l'Incarnation. — La Vierge Marie. — Théorie docétique de la vie de Jésus. — Théorie de la Rédemption. — Les deux Eglises. — Opposition irréductible de l'Eglise cathare et de l'Eglise catholique. p. xxii

CHAPITRE III

LA MORALE CATHARE

Le problème de la vie et de la destinée. — Le suicide et l'*Endura*. — Le nirvana. — Négation de l'enfer et du purgatoire. — La métempsycose. — Négation de la résurrection des corps. — Morale chrétienne et morale cathare. — Morale individuelle. — L'abstinence cathare. — Fidélité absolue à la secte. — Morale sociale. — Négation du mariage. — Libertinage préférable au mariage. — Chasteté rigoureuse des Parfaits. — La saignée. — Suppression de la famille. — Doctrines anarchistes. — Prohibition du serment. — Suppression des sanctions sociales. — Catharisme, crime social p. lxi

CHAPITRE IV

CATHOLICISME ET CATHARISME

Leur opposition irréductible. — La communion des saints et la grâce rejetées. — Négation de tous les sacrements. — Le baptême. — La confession. — L'Eucharistie. — L'Ordre. — Le sacrement du mariage. — L'Extrême-Onction. — Suppression du culte catholique. — La messe et le culte du S. Sacrement. — Le culte de la Croix et des saints. — Funérailles, sépultures et cimetières cathares. — L'office des morts. — La simonie et l'imposture de l'Eglise. — Diffamation contre le clergé. — Hors de l'Eglise cathare point de salut p. lxxxv

CHAPITRE V

PARFAITS ET CROYANTS

Réputation d'austérité des Cathares. — Parfaits et Croyants. — Les Parfaits. — Leur costume et leur cordon. — Communautés de Parfaits et de Parfaites. — Pays de Mirepoix : Montségur, Lavelanet, Mirepoix. — Le comté de Foix : Dun, Tarascon, Ravat. — Le Toulousain : Toulouse, Montesquieu, Villemur, Rochemaure, Guirosenx, Lavaur, Rabastens, Baziège. — Le Lauraguais : Avignonet, Vitrac, Caraman, Sorèze, Villeneuve-la-Comtal, Castelnaudary, Saint-Martin-la-Lande, Labécède, Pexiora, Bram, Fanjeaux, Laurac, Montalivet, Gaja. — Le diocèse de Carcassonne : Montréal, Aragon, Cabaret, Miraval-Cabardès. — Réception tardive du *consolamentum*. — La *convenientia*. — Les Croyants, leur respect pour les Parfaits. — Leur genre de vie peu austère. — Le Nouveau-Testament. — Traductions en langue vulgaire du Nouveau-Testament. — Altération du texte du *Pater*. — l'Évangile de S. Jean p. cii

CHAPITRE VI

LES ÉGLISES CATHARES

Grand nombre des Croyants et petit nombre des Parfaits. — Y avait-il un pape cathare ? — Les églises cathares. — Les églises cathares du Languedoc. — L'église d'Albi. — L'église de Toulouse. — L'église de Carcassonne. — L'église du Razès. — L'épiscopat cathare. — Election des évêques cathares. — Le diaconat cathare. — Diacones du diocèse de Toulouse. — Diacones du diocèse de Carcassonne. — Diacones d'autres diocèses. — Y avait-il des diaconesses chez les Cathares ? — Attributions du diaconat p. cxxv

CHAPITRE VII

LE « CONSOLAMENTUM » OU INITIATION CATHARE

L'initiation cathare. — Le Saint-Esprit cathare. — Le *Consolamentum*, baptême du Saint-Esprit. — Le catéchuménat chrétien et l'*abstinentia* cathare. — La tradition du Symbole et du *Pater*. — L'*abrenuntiatio*. — Le baptême de l'eau et la *consignatio*. — L'allocution préliminaire. — Le *Consolamentum* et le sacrement de Pénitence. — L'imposition des mains et du livre. — Le *Consolamentum* et le sacrement de l'Ordre. — La vêtue et le baiser de paix. — Le *Consolamentum* et les sacrements des mourants. — Conclusion p. CLVIII

CHAPITRE VIII

LE CULTE CATHARE

Le repas sacré et la bénédiction du pain. — Le *melioramentum*. — Sa signification. — Le service mensuel ou *apparelhamentum*. — L'examen de conscience. — La confession cathare. — Les pénitences cathares. — Le baiser de paix. — Contrefaçons du christianisme. — Opposition radicale du christianisme et du catharisme p. CLXXXVII

CHAPITRE IX

L'ESSENCE DU CATHARISME

Les émanations divines et le dualisme chez les anciens Egyptiens. — Dans le bouddhisme. — Cosmogonie et morale mazdéennes. — L'Évangile et le Catharisme. — La Gnose et le Catharisme. — Le Manichéisme. — Conclusion . . . p. CCIII

LIVRE II

LA DIFFUSION DU CATHARISME EN LANGUEDOC AU COMMENCEMENT DU XIIIe SIÈCLE

CHAPITRE PREMIER

LIBERTÉ ABSOLUE DES CATHARES

Les Cathares dans le comté de Toulouse, d'après saint Bernard et Raymond V. — D'après les interrogatoires de l'Inquisition. — Les Cathares à Toulouse, dans le Toulousain, le Lauraguais, à Castelnaudary, à Fanjeaux. — Les Cathares dans le diocèse de Carcassonne : à Montréal, dans le Cabardès. — Conclusion : exercice public du Catharisme . . . p. CCXXVII

CHAPITRE II

LA NOBLESSE LANGUEDOCIENNE ET LES CATHARES

Raymond VI, comte de Toulouse. — La noblesse Toulousaine. — La noblesse du Lauraguais. — La noblesse de Fanjeaux. — La noblesse de Mirepoix et de Dun. — Le comte de Foix. — Les Castelverduin et les Lordat. — Les seigneurs de Montréal. — Bertrand de Saissac. — La noblesse du Cabardès. — Raymond-Roger Trencavel, vicomte de Carcassonne. — Les sires de Niort. — Loup de Foix. — Autres seigneurs hérétiques du Razès. — Influence des Parfaits sur la noblesse. — Rivalité de la noblesse et du clergé. p. CCXXXVI

CHAPITRE III

LES CATHARES ET LE PEUPLE

Popularité de l'hérésie. — Propagande des Parfaits. — Leur ascendant moral. — Cathares médecins. — Secours en argent. — Opérations commerciales. — Ateliers cathares. — Les cathares et les travailleurs des champs. — Education de l'enfance. — Violences contre le clergé. p. CCLXVI

CHAPITRE IV

LE CLERGÉ ET L'HÉRÉSIE

Discrédit du clergé. — Bérenger, archevêque de Narbonne. — Les évêques de Carcassonne et de Toulouse. — L'abbaye d'Alet. — L'abbaye de Saint-Hilaire. — L'abbaye Saint-Volusien de Foix. — Anciennes religieuses devenues Parfaites. — Les abbayes cisterciennes. — Relâchement du haut clergé. — Le bas clergé : le chapelain de Saint-Michel de Lanès. — Chapelains et hérétiques. — Nécessité d'une réforme venant du dehors p. CCLXXXI

CHAPITRE V

LES MISSIONS CISTERCIENNES (1177-1205)

Mission du cardinal de Saint-Chrysogone (1177). — Mission du cardinal d'Albano (1180). — Innocent III. — Les cisterciens Raynier et Guy. (1198). — Le cardinal de Sainte-Prisque (1200). — Pierre de Castelnaud et Raoul (1203). — Arnaud, abbé de Citeaux. — Les Cisterciens et le haut clergé du Midi. — Premières inquisitions. — Prédications et controverses. — Persistance de l'hérésie. — Echech des missions cisterciennes p. CCXCII

CHAPITRE VI

DIÉGO D'OSMA ET SAINT DOMINIQUE

Origine de saint Dominique. — Ses études. — Saint Dominique chanoine d'Osma. — Diégo d'Acébès évêque d'Osma. — Mission dans la Marche. — Légendes dominicaines. — Diégo et Dominique en Languedoc. — Réunion de Castelnaud. — Controverses et réunions contradictoires. — Servian. — Béziers. — Verfeil. — Montréal. — Fanjeaux. — Pamiers. — Les Pauvres catholiques. — Retour de Diégo en Espagne. — Portrait de saint Dominique. p. CCCII

CHAPITRE VII

LA FONDATION DE PROUILLE (1206-1221)

Ascendant de Saint-Dominique. — Apostolat hérétique des femmes. — Œuvre des Nouvelles Converties. — Prouille en 1206. — Foulques, évêque de Toulouse, et dame Cavaers. — Premières religieuses. — Le monastère primitif. — Le Rosaire a-t-il été révélé à Prouille? — Silence absolu des documents. — Prospérité de Prouille due à Saint Dominique. — Premiers protecteurs : les croisés. — Simon de Montfort. — Le chevalier Frémis. — Robert de Mauvoisin. — Autres chevaliers et premiers accroissements du monastère. Donations intéressées des indigènes. p. CCCXX

BIBLIOGRAPHIE p. CCCXXXIX

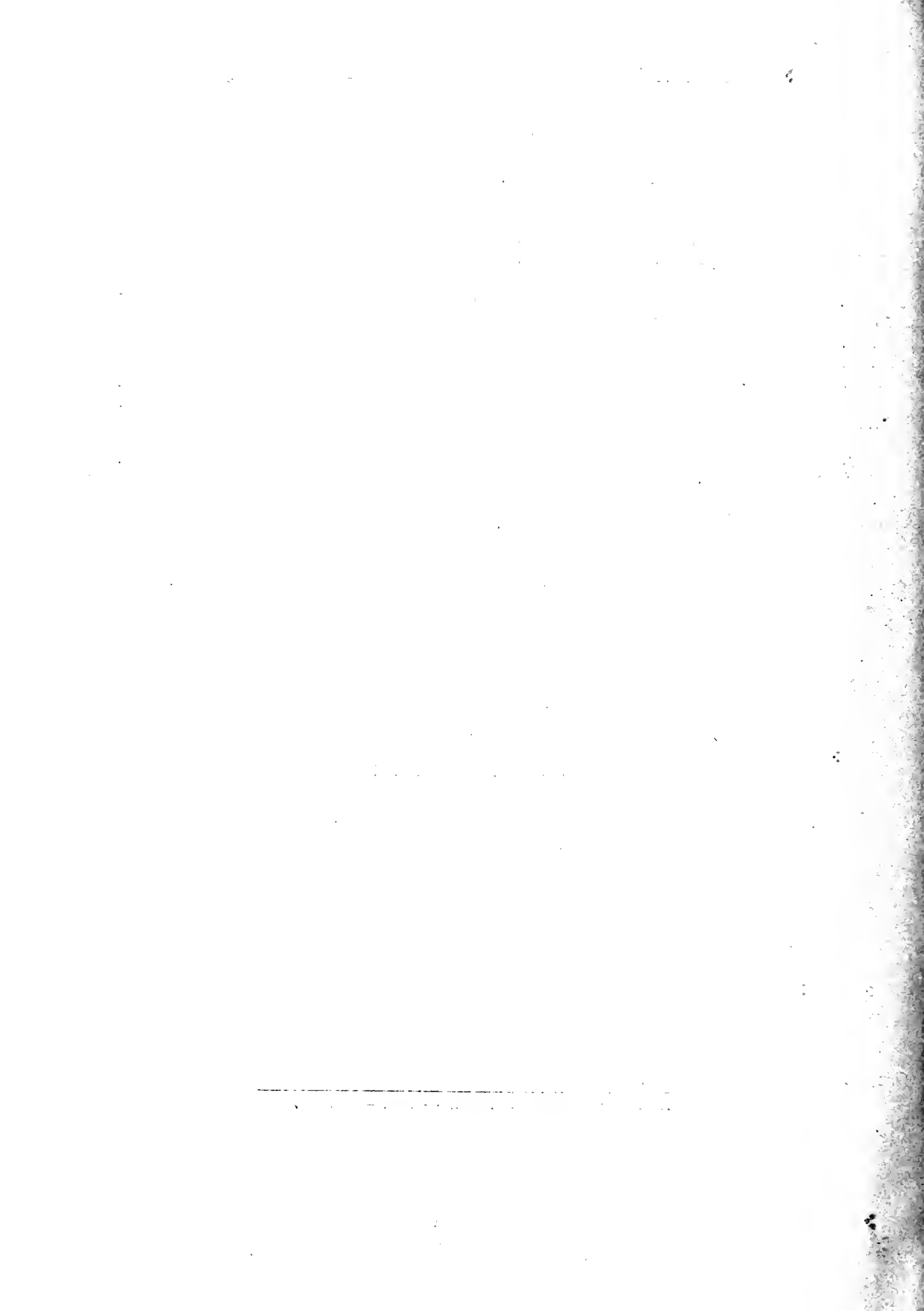
CARTULAIRE

I. ACTE DE FONDATION	p. 1
II. BULLES PONTIFICALES	p. 2
III. PRIVILÈGES SEIGNEURIAUX ET ROYAUX. — Actes d'amortissement	p. 52
IV. ACTES DOMINICAINS	p. 253

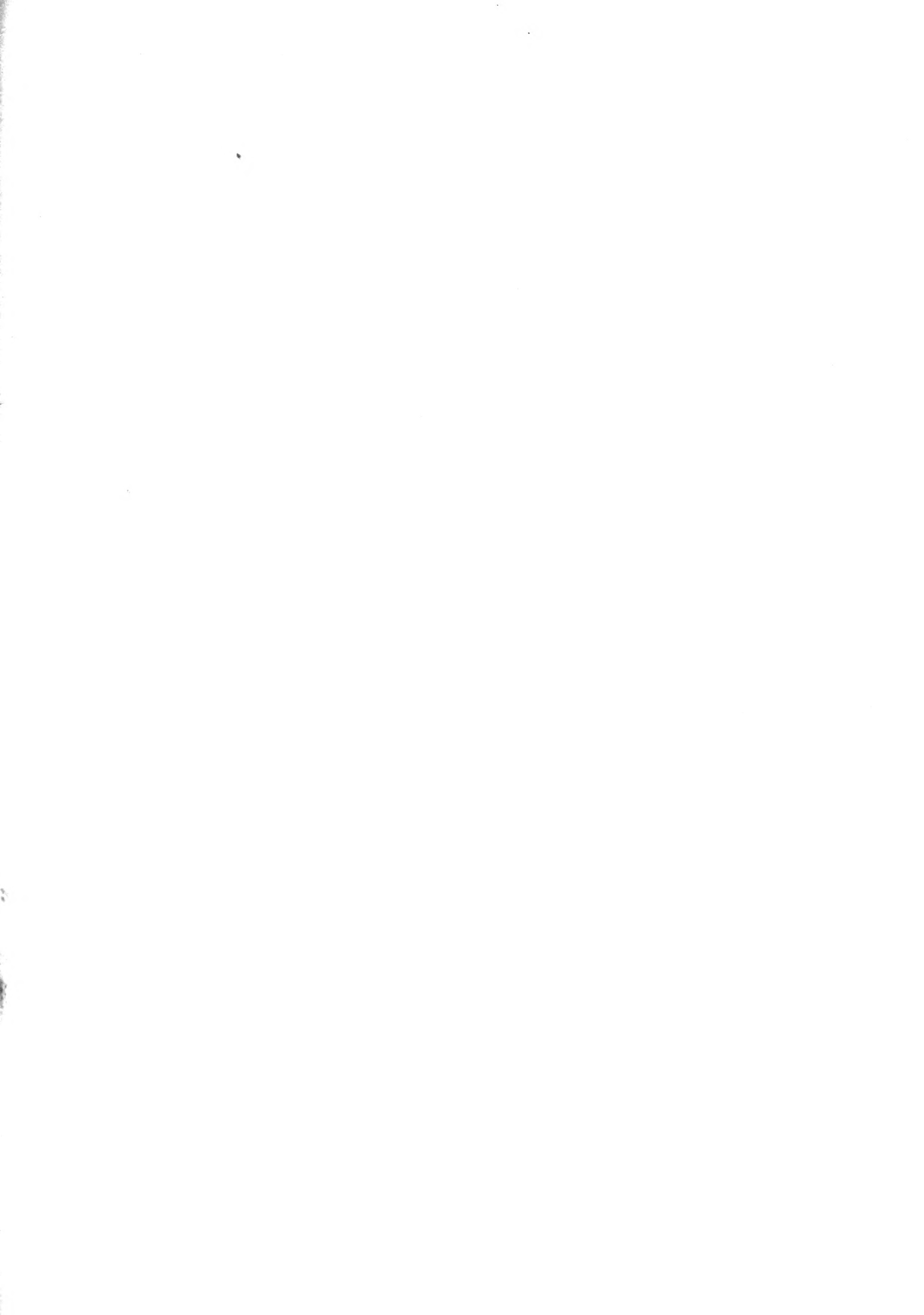
TOME II

V. ACTES DE PROFESSION ET DE <i>donation</i>	p. 4
VI. FONDS DE PROUILLE	p. 35
VII. FONDS DE FANJEUX	p. 73
VIII. BRAM, SAUZENS, VILLASAVARY, LA ILHE	p. 109
IX. LA CAPLADE	p. 116
X. FENOUILLET, FONTLOUBANE, FONTAZELLES, LA VEZOLE ET HONOUS	p. 119
XI. AGASSENS	p. 135
XII. VILLEFRANCHE ET VENASTVILLE	p. 147
XIII. LIGNAIBOLLES ET SEIGNALENS	p. 150
XIV. HAUT-RAZÈS ET PAYS DE SAULT	p. 154
XV. FONDS DE LIMOUX	p. 158
XVI. FONDS DE RAMONDENS	p. 189
XVII. APPENDICES	p. 273
I. TABLE CHRONOLOGIQUE	p. 336
II. INDEX ONOMASTIQUE	p. 387
III. INDEX TOPOGRAPHIQUE	p. 549
IV. TABLE DES MATIÈRES	p. 554

FIN DU TOME DEUXIÈME

DC Prouille, France (Dominican
801 Monastery)
P95A2 Cartulaire de Notre-Dame
t.2 de Prouille

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY
